TRADITIONES

POSSESSIONESQUE

WIZENBURGENSES.

Codices duo cum supplementis.

Impensis

societatis historicae palatinae

edidit

C. Zeufs.

SPIRAE.

Prostat in libraria Neidhardiana.

Lipsiae apud C. F. Köhler. **Vindobonae** apud C. Gerold.

MDCCCXLII.

Typis J. F. Kranzbühler.

Praefatio.

En lector historiae patriae studiose libros antiquos duos abbatiae Wizenburgensis, quos post virorum doctorum investigationes et Francogallorum in hisce regionibus destructiones vix adhuc exspectaveras, codicem primo loco traditionum seu librum donationum, seriem chartarum de Rheni superioris regionibus, aevi tam Merovingici quam Carlingici, exhibentem per duo secula, incipiendo ab exeunte septimo per octavum totum fereque et nonum, cuius est ipse; dein subiunctum polyptychon, ut dicunt, seu librum possessiones et reditus monasterii per secula inde sequentia usque ad exeuntem decimum tertium, quo ipse scriptus est, enarrantem. Qui quidem libri hucusque viros doctos, non solum Schannatum, sed et ipsum Schöpflinum et Lameium, nostras regiones in codices, praesertim traditionum, qui antiquissima de locis earundem et personis post occupationem Germanorum testimonia produnt, multum et diligenter perscrutatos, omnino latuere et nunc demum in nostras manus devenere. Hoc quomodo sit factum, primum omnium narrandum, priusquam cetera, de his codicibus, tam de traditionum codice, quam possessionum, eorum aetate, de aliis cum eis repertis libris, de monasterii origine et incrementis quaedam ex illis hausta, et de hac nostra editione exponam.

Anno praeterito inter iudices Bipontinos vir honestissimus Aemilius Cotta obtulit atque Biponto Spiram transmisit codices aliquos manuscriptos Weifsenburgenses societati nostrae historicae palatinae pretio emendos, quod nobis ipsis placuerit. Invitor, ut libros transmissos una inspiciam atque de illis sententiam promam. Utinam inter eos et codex traditionum antiquae abbatiae, quod quidem post tot antecedentium labores nonnisi paucula et exigua nobis posterioribus relinquentes vix foret sperandum, exstaret! iam in via optatum mox magno cum gaudio nostro expletum videmus, cum unus inter

eos, inscriptus in tergo: liber donationum, primo statim intuitu seculi noni scripturam offert. Adsunt et duo alii membranacei, de quibus mox plura, cum uno chartaceo libro, omnes de rebus possessionibusque Weifsenburgensium monachorum. Quibusnam fatis libri isti Bipontum sint allati, quibus in locis tam diu potuerint historicos latere, quaerent viri docti et nos sedulo investigavimus, sed nonnisi paucula haecce extricare potuimus. Invenit inter schedas patris sui defuncti vir supra laudatus Cotta, de fatis codicum quae sciret rogatus, foliolum, in quo ille epistolae, ut videtur, inserenda ante concipiens viro alicui docto et rerum antiquarum investigatori (nomen non additur) hos eosdem codices enumerat atque unde eos nactus sit haec praemittit: „Mense Ianuario a. 1814 inveni Augustae Vindelicorum apud cauponem librorum (Büchertrödler) libros quatuor manuscriptos, quibus inde ab anno 1826, quo bibliothecam meam Augusta Trippstadium (Lutram inter et Bipontum) potui transferre, quotidie occupor et instruor.“ Plura nescimus, quibus fatis aut quo tempore Wizenburgo aut forsan et Spira vel Argentorato Augustam sint transvecti, et unde evenerit, ut viros doctos praesertim Schöpflinum, cui codex noster traditionum multa et antiqua pro Alsatia sua illustrata et diplomatica suppeditasset, atque Lameium Mannhemiensem fugere potuerint; num post eos, an iam antea, quod vero similius, trans Rhenum ablati fuerint. Adiit enim Schöpflinus tabularium Weifsenburgense laudatque prae omnibus episcopi Spirensis in aperiendis suis thesauris diplomaticis liberalitatem in praefatione sua in Als. diplom. I, anno post eius obitum 1772 a Lameio edita, et mox anno 1773 in descriptione sua pagi Spirensis in Comment. acad. palat. III, p. 229 Spirensium humanitatem eandem extollit idem Lameius. Et uterque ne minimum quidem de illis. Nos ergo manserunt codices boni, ut Spirae prodirent in lucem, cuius ecclesiae monasterium suum, quam diu floruit et exstitit, aut subditum erat aut iunctum.

Sunt autem hi codices nostri Weifsenburgenses, paullulum accuratius inspecti, sequentes:

I. Antiquissimus primo, codex traditionum, in tergo inscriptus: liber donationum, bene conservatus, membranaceus, forma quadrata maiori, foliis 86 constans, exaratus ut existimo circa annum 870 uno eodemque tempore a pluribus monachis Wizenburgensibus. Sunt enim singulae, hinc inde et binae aut ternae sese subsequentes plagulae seu fasciculi, quos quaterniones dicunt, 8 foliis constantes, a diversis manibus, ut primo statim intuitu patet, scriptae;

per totum autem opus manus una eademque, elegantior et firmior ceteris, quae et indicem de pago Alisatensi praemisit, pluribus in locis inscriptiones chartis rubro scriptas addidit, e. gr. per totum secundum quaternionem, in medio libro n. 199. 207, et in fine a n. 268 usque 271. Ab hac manu ceterae in inscriptionibus, plerumque eaedem quae in textu, facile possunt discerni. Est et altera aeque fere pulchra, quae hinc inde rubricas indidit, e. gr. n. 140, saepius vero in margine superiore quaternionis aut incipientis aut finientis pagum suprascripsit, ut finienti primo fasciculo: alſacinſe, incipienti secundo: De pago alſacinſe, eidemque et exeunti bis: De pago alſacinſe, quinto incipienti: de alſacinſe. Haec eadem manus, cum antedicta elegantior ceteris, in fine quaternionis secundi post chartam n. 48 a manu per totum eundem fasciculum currente non expletam sequitur in duabus chartis 49 et 50, quarum prior data anno 858 in indice praemisso est notata, non autem posterior n. 50, quae post indicem confectum fuerit adiecta, certe ab eadem manu alio tempore scripta, ut iam atramentum pallidius indicat. Est et in fine postremi quaternionis addita charta n. 272, novissima totius codicis, data anno vigesimo octavo regni Ludowici „in parte orientalis frantiae", a. 861, si ut in dipl. Ludovicianis initium regni eius ab a. 833 ducitur, si autem anni numerantur ab obitu patris Ludovici Pii, saltem scripta a. 868, donatio forsan eo tempore, quo conscribebatur codex, facta atque statim adiecta. Inter annos 860 et 870 ergo, sub abbate Grimoldo, eodem tempore, quo Wizenburgi floruit Otfridus (cuius et duae insunt chartae, una sine anno n. 165, altera d. a. 851, bis descripta n. 204 et 254), colligere licet, collatam esse in unum et a pluribus monachis conscriptam hanc diplomatum congeriem.

Huic aetati et congrua est tam literarum forma et ductus quam orthographiae ratio et declinationis nominum deutiscorum. Vix enim retentae essent a scriptoribus recentioribus antiquiora in formas sui temporis mutantibus illae antiquae formae nominum numeri pluralis, *-as* nominativi, *-um, -om* dativi, ut in *niufaras, alongas, uuincingas, buatgisingas, erpaldingas, raningas, nithingas, cuttingas, bochildingas, uualaum, uualohom, ediningom, gisoluingom* etc. Neque minus antiquitatem redolet literae gutturalis h scriptio per ch, atque h ante vocalem incipientem antepositio, quae ut in Taciti *Chatti, Cherusci* pro uno, *Herminones, Hermunduri* pro altero, in Ptolemaei *Χαροῦδες, Βαινοχαῖμαι*, Gregorii Turonensis *Chlodevcus, Childericus*, passim inveniuntur in nostro ut in *chrodilo, chruadarad, childia, suabchilda,*

gotchildia , *sigicharius* . *theotcharius* , *charilindis* , *didineschaim*, *fraineschaim*, *harieschaim* etc., id quibus ch est h, aut in *huluinesheim*, *husfgauue*, *hisca*, *himicho*, *hodolbertus*, *huodalrih* etc., in quibus h vocali praemittitur.

In describendis chartis, quarum quinque antiquissimae, et si addimus n. 39, sex, e postremis seculi septimi lustris sunt, post quas et continua pergit series, ita ut codex noster chartarum antiquiorum numero codicem traditionum non solum Fuldensem et Laureshamensem, sed etiam Frisingensem et S. Galli antecedat, in his chartis describendis in hunc unum librum monachi ordinem nullum secuti sunt, nisi ut traditiones e pago Alisatiensi in unam partem, cui etiam soli index praemissus est, et in quam traditiones quoque e pagis Spirensi et Wormatiensi insertae inveniuntur, in alteram minorem chartas e pago Saravensi congererent, tam parum vero circumspecte, ut una eademque charta interdum bis, una adeo ter in variis locis reperiatur. Manus autem codicis particulas aliquantum maiores scribentes discerni possunt hae septem. Manum A quaternionis primi (n. 1—34) sequitur B (n. 35—48) per secundum (exceptis chartis tribus 49. 50. 51 in fine adscriptis), quamvis coaeva tamen multum diversa, et C per fasciculum tertium et quartum cum primo folio fasciculi quinti (n. 52—105), cum quo redit manus A per eundem fasciculum quintum et deinceps per sextum (n. 106—170). Quaternionem septimum (incipientem a num. 171) obtinet manus D per septem chartas, quarum extremam ab eadem non absolutam manus praecedens A ad finem perduxit, atque manus E (a n. 178) per reliquam partem (usque ad n. 191); utraque suis superindidit inscriptionem in margine superiore, illa in fronte: DE PAGO ALISACINSAE, haec ubi incipit, fol. 51: de pago alifacinfe, atque ubi desiit in pagina extrema suprascripsit iterum: De pago alifacinfae, et infrascripsit, ut videtur, nomen suum: NIPbO, quod et in fine chartae 181: ENipbo (Ego Nipbo). Partem posteriorem et minorem de pago Saravensi (quae est tertia totius codicis) manus F scripsit per quaterniones 8., 9. et ineuntem 10. (n. 192—240) exceptis minoribus particulis et paginis duabus (69 c. d. et 70 a. b.), scriptis a manu E, ubi in margine inferiore eadem manus F, quasi ut sibi vindicaret negotium, magnis literis, ut videtur nomen suum, apposuit: BERN SCRIPSIT. Pergit per fasciculum decimum (incipiens in fine n. 240 post verba: *quilibet oposita persona*) et per extremum, qui est dimidius, ad finem usque manus G, imperitissima et negligentissima omnium. In fine codicis

adiectae sunt chartae n. 272—274; 272 a manu coaetanea, reliquae duae a recentiore sec. 11, ut iam ex orthographia patet, et eadem, quae in extrema pagina indicem abbatum ad Folmarum (†1043) usque addidit.

A tot manibus ergo, ab omni forsan scribarum collegio Wizenburgensi, cum noster codex exaratus sit, neque dubium esse possit, eum in monasterio Wizenburgensi ipso esse conscriptum (superscribit etiam manus sec. 11 indici suo abbatum in postrema pagina: Nomina abbatum *istius loci*), in mentem venit has scripturae formas conferre cum illa codicis Otfridiani Heidelbergensis, quam equidem unam per totum librum inveni, non ut Graffius putat in praefatione editionis suae Otfridi, diversam a variis manibus, et ita inquirere, num hic Heidelbergensis codex, cuius origo nescitur, tamen antiquus et coaevus Otfrido, ut et noster codex traditionum, ab una e manibus huius nostri codicis, ergo Wizenburgi, conscriptus esse possit. Mire autem deprehendi congruentem manum codicis Heidelb. cum nostra C, praesertim ubi haec literas in maius extollit, ut in fol. 16 et 18 a. b. et in inscriptionibus, ita ut affirmari posse videretur, codicem Otfridi palatinum Wizenburgo et ex ipso fonte prodiisse.

An inter enumeratas codicis traditionum manus Otfridi ipsius esse possit, quaeret forsan linguae deutiscae antiquioris et Otfridianae studiosus. Habeo nec affirmare, nostram C, gravis et amplae formae, manum Otfridi, codicem ergo Heidelbergensem eiusdem autographum esse posse, nec negare. Id solum praeterire nequeo, manum G, chartas suas male et somnolente describentem, nusquam esse correctam nisi in sola charta 254, quae est ab Otfrido composita, in pluribus locis a manu certe coaetanea, sed nusquam alibi in codice comparente, quae et ad verba chartae: *se in coniugium non sotiat*, haec in margine addit: In ea uero ratione ut ille qui hanc rem prefatam tunc tenet. annis ſingulis perſoluat ſol. II. ad ſcm. petrum iam dictum monaſt. uuizenb. at feſtiuitat. ſci. martini. Num Otfridus ipse haec sua ab alio male tractata correxerit?

II. Ab hoc codice traditionum disiungi nequit codex secundus noster, illi et antiquitate et rebus quas énarrat proximus et affinis, membranaceus, in folio, bene item conservatus, foliis 63 constans, ab una eademque manu seculo decimo tertio exeunte exaratus. Est enim polyptychon, ut dicunt, seu registrum bonorum et redituum monasterii Wizenburgensis, quod componi iussit, ut in praefatione asseritur, Edelinus abbas, cuius in chartis codicum nostrorum primam invenio mentionem ad annos 1264 et 1263 (lib. feud. p. 112

et cod. privil. p. 53, P. *319 et Append. n. 7. huius editionis), postremam ad a. 1288 (lib. feud. p. 114. 115; P. *324). Annos XXX regiminis notat index, qui fuerint 1263—1293 circiter; idemque affirmat atque ab a. 1262—1293 monasterio summa cum laude praefuisse, tamque oppidum Wizenburgense, quam monasterium ipsum aedificiis vallisque ornasse et communivisse Edelinum, narrat auctor anonymus seriei abbatum Weifsenburgensium apud Schannat. Vindem. lit. I, p. 12. Scriptum autem esse hunc librum nostrum circa a. 1280—1284, probant n. 315, in quo privilegium Rudolphi regis d. a. 1282, et notata ab eadem adhuc manu in fine adiecta. Ibi in duobus postremis foliis de consecratione quatuor altarium ecclesiae Wizenburgensis sermo in quatuor rubricis. Enumerantur reliquiae in quovis reconditae et quater praemittitur, altare consecratum esse: Anno domini M.CC.LXXX.IIII. pridie Nonas Junii a Friderico epo. fpirenfi ad peticionem domini Edellini abbatis. (Vide Append. n. 11.) Post haec quae amplius sequuntur, addita sunt a manibus recentioribus. Annotatas esse possessiones in hoc codice secundum documenta antiquiora, iam annuit praefatio, esse eas enumeratas „de uerbo ad uerbum prout in priuilegiis et in libro poffeffionum noftri monafterii funt confcripte“; et praeter quaedam, quae ex ipsa Edelini aetate esse videntur, ut n. 106—109, maiorem partem harum notationum haustam esse ex antiquioribus libris, patet tam ex annis et datis, quae occurrunt, nec post magnum temporis intervallum incipiunt, quam finierat antiquior codex, aliisque indiciis chronologicis (quae videsis in indice chronologico), quam ex antiquioribus personarum nominibus, quae habentur n. 2. 28. 58. 60. 216—225, atque scriptionibus, quae aetati codicis non conveniunt, sed ex antiquioribus chartis nonnunquam retentae et ad literas transscriptae sunt, ut in *altheimero marcu* n. 123, *uuizunb.* n. 143, *unkunstein* n. 36. 103, *colugunstein* n. 187. 223. Scribam codicis diligenter suo negotio esse functum, adducor, quod charta traditionis sub Heinrico rege (I.) factae a manu antiquiore et in codice traditionum extremo loco (post trad. n. 274) adscripta in hoc Edeliniano sub n. 305 accuratissime invenitur reddita. Multa antiqua Wizenburgensia periisse ex tot locorum nominibus huius libri, quorum donationum chartae nusquam exstant, facile colliges. Codex noster traditionum solas regiones cisrhenanas, pagos scilicet Alsatiensem, Spirensem, Wormatiensem, Saroensem, Salinensem comprehendit; sed liber Edelinianus non solum easdem peragrat, sed et ultra Rhenum progreditur usque ad Nicrum, adeoque de tractu quodam inter Danubium superiorem et Ilaram (n. 254—259) exponit.

Codicum horum prior, codex traditionum, signatus est in tegmine a manu recenti, ut videtur francogallica seculi praecedentis: *Invent. N.* 404; et hic Edelini ab eadem manu: *Invent. N.* 405. Sequentes duo codices nostri (codex privilegiorum et liber feudorum) exhibent: *Invent. N.* 407 et 408. Desideratur N. 406. Inscripsit et fronti codicis Edeliniani manus alia: *No. Imo Salbuch, continens privilegia antiqua.* Fuerit ergo qui sequebatur codex et desideratur in hac serie, *No. II. Salbuch*, et recentius polyptychon? sed forsan et chartarium et traditiones antiquas continens?

Fit saltem mentio codicis traditionum abbatiae Wizenburgensis apud Bodmannum in libro: Rheingauische Alterthümer, Mainz 1819, p. 116, ubi inter villas Rhingavenses sermo de Asmanshausen (Hasemanshusen): „Wenn ich dem *noch ungedr. vortrefflichen Traditionsverzeichnisse der Abtey Weissenburg* aus dem VIII.—XII. Jahrh. folge, so müfste ich, wenn anderst unter *Huson in pago Rininse* unser Asmanshausen zu verstehen ist, diesem Orte schon ein gar hohes Alter anweisen; denn gerade vor der Stelle, die ich unten mittheile, erscheint eine von Karl dem Gr. dieser Abtey geschehene Schankung, und die nachfolgenden sind von Ludwig (ohne Beynamen).“ a) Ubi viderit, nec hic prodit, nec in alio loco, p. 733 (not. d): „Vergleiche ich dieses ökonomische Staatsgesetz (das Kapitulare de villis) kritisch mit den ältesten *Fiskalbreviarien*, zumahl jenem noch ungedr. der Abtey *S. Maximin* bei Trier, und jenem noch ältern von *Weissenburg*, so zeigen sich die Spuren der glücklichen Nachahmung handgreiflich.“ Codex hic laudatus a Bodmanno num exstiterit, an adhuc exsistat, et ubinam, cum difficile sit, dubitare de dictorum ingenuitate, quanquam et multa narrentur, quae eius fidem labefactare possint, inquirere nil intermisi. Multis certe rebus, locis, personis generibusque

---

a) Addita est a Bodmanno in notis traditio, quae in nostris codd. non invenitur, haecce: „Ego Huonfried in dei nomine dono in elimosinam ad scum. Petrum seu uero ad eius ecclam. quae est constructa in Wizanburch et fratribus in regulari ordine deo inibi famulantibus iurnales III. vinear. in uilla que nuncupatur Huson in pago Rininse. et mancipia II. ad perpetuo possidendum. Insuper in pago Logenahe bifangum vnum in loco. qui dicitur Hegira. et quicquid proprietatis habere uisus sum ibidem in Hettingero marca. uidelicet in mansis. huobis. agris. campis. etc. S. Adalfrides. S. Gunzo. etc. Ego in dei nomine Ortlibes presbr. et monachus scripsi.“

regionum medii Rheni lux historiae affulsisset, si ut asseritur res et inventa esset et continua traditionum Wizenburgensium series a seculo 7. ad 12. usque prodi potuisset. Sed nil hucusque de illo codice compertum, nec a me ipso Argentorati, Carlisruhae, Wizenburgi, Maguntiae, Francofurti, nec literis datis Aschafaburgum et Monachium, quo delatae et extraditae chartae et codices quondam Maguntiacenses, adeoque Parisios, ubi Bodmannus anno 1801 chartas S. Maximinianas inter alias exscripsit. Hasius ibi, vir humanitate aeque ac vario doctrinae genere praecellens, bibliothecas Parisienses et tabularia perscrutatus, nullum huiusmodi codicis vestigium inventum esse retulit.

III. Codex tertius, membranaceus, 4. mai., diplomata varii generis, regum et imperatorum, quae praebent privilegia et confirmant, bullas et pacta comprehendens (*cod. privilegiorum* inde nobis) inscriptus a manu recenti tam in primo folio quam in tegmine: „Corpus aller Confirmationen der dem Stift Weifsenburg von Kaisern und Königen gegebenen Privilegien und Regalien, sodann ingleichen von den Päpsten, wie auch aller Handverträge zwischen dem Stift, der Stadt und andern Personen.“ Eius institutum et aetatem ex ipso cognoscas. Praecedit collectioni toti praefatio incipiens in haec verba: „Uniuerfis et fingulis praefentes cartas feu praefens publicum inftrumentum vel documentum tranffumptum tranfferiptum feu vidimus vulgariter nuncupatum infpecturis vifuris feu etiam audituris Laurentius Hell in decretis licentiatus, Decanus ecclefie collegiate fancti petri junioris argentinenfis, judex et conferuator jurium et priuilegiorum rerum et bonorum venerandorum et religioforum patris ac dominorum abbatis et conuentus atque perfonarum monafterii fanctorum Petri et Pauli aplorum. Wiffemburgen., ordinis fancti Benedicti, Spiren. dioec., fpecialiter ad infrafcripta deputatus falutem et votum felicitatis.“ Adduntur in fine codicis p. 122. 123 sequentia: „Quibusquidem tam *fundationis regalibus imperialibus confirmationum cartis quam et bullis ac cartis apostolicis et aliis* coram nobis diuerfimode ut premittitur productis et fucceffiue exhibitis et per nos receptis perlectis et diligenter vifis et aufcultatis nos Laurentius Decanus et conferuator praefatus .... pro parte antedictorum dominorum abbatis et conuentus ac eorundem ad inftantiam et requifitionem per noftrum et huius negotii notarium publicum atque fcribam infrafcriptum (Joh. Caftmeifter de opido Mafsmunfter cncs. Bafilien. dioec.) tranffumi et exemplari et in hanc publicam formam redigi mandauimus et fecimus volente et auctoritate apoftolica prefcripta decernente quod huic tranffumpto publico in judicio et extra judicium

ac ubicumque locorum detur adhibeatur de cetero talis et tanta fides qualis et quanta ipſis cartis originalibus. .. In cuius rei teſtimonium preſentes cartas tranſſumptas ſiue preſens publicum inſtrumentum ſeu regiſtrum in *sexaginta duobus foliis* conſcriptum exinde fieri et per dictum noſtrum notarium ac ſcribam ſubſcriptum ſubſcribi ac ſigillo noſtro quo in talibus utimur juſſimus et fecimus per huiuſmodi folia appenſionis communiri. Datum et actum *Argentine* in curia noſtre ſolite reſidentie hora prima poſt meridiem nobis inibi ad jura reddenda et cauſas audiendas pro tribuno ſedentibus ſub anno a natiuitate domini *millesimo quadringentesimo nonagesimo primo*, indictione nona, die vero veneris undecima menſis martii, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri domini Innocentii pape octaui anno eius ſeptimo preſentibus ibidem venerabili et egregio viro magiſtro Johanne Fuchſs medicine doctore et honeſto Johanne Reymbolt familiari noſtro teſtibus ad premiſſa vocatis pariter atque rogatis."

IV. Recentissimus omnium et chartaceus codex in folio, 117 foliis constans, inscriptus: *Liber feudorum* monasterii Weifsenburg, tam chartas has res tractantes continet, quam feudorum recensiones et indices, maximam partem e temporibus recentioribus abbatiae. Antiquiora et usque ad tempora Edelini abbatis pertingentia huic nostrae editioni in supplementis inserta sunt. Duas partes continet codex, priorem synopticam, feodorum nomina enarrantem et dominorum, a quibus habentur (a. p. 1 usque 39), posteriorem partem quasi diplomaticam, chartas de hisce feudis, sed sine certo ordine exhibentem. Exemplum prodam. In parte priore (p. 2) notantur sub titulo: Baden.

„Erstlich Gretzingen, burg und dorf, mit aller zugehörung. Item den zehenden zu Durlach mit allem nutzen. Item Cuppenheim die ſtatt und Oberndorf mit aller zugehorunge. Item Elchisheim mit dem danne der darzu gehoret. Item Auwe das dorf und den kirichenſatz. Item Merſch das dorf und was darzu gehoret. Item Seldingen das dorf und den kirichenſatz. Item beede Menſheim das under und das ober und den kirichenſatz und was darzu gehoret. Item den kirichenſatz, das dorf und die manlehen zu dem alten Roſſewag. Item Clingenberg die burg, das dorf und den kirichenſatz. Item Remichingen die burg und was darzu gehöret. Item den kirichenſatz zu Freidenſtein, die burg und was darzu gehört. Item was ſie zu Wirmenſheim haben."

Inveniuntur in parte posteriore (p. 50—59) chartae marchionum Badensium, in quibus eadem feuda a monasterio se recepisse profitentur, charta Hermanni marchionis d. a. 1339 (p. 54. 55), Rudolphi marchionis a. 1361 (p. 52. 53), Bernharti marchionis a. 1388 (p. 51. 52), germanice scriptae. Intersunt et duae Friderici marchionis (latine) d. a. 1318, una, „cui sigilla clarissimi nri. patrui Rudolphi marchionis de Baden senioris, nrum. et Agnetis coniuge nre. sunt appensa“ de „oppido dicto Kuppenheim cum villa dicta Oberndorf“, quae offert marchio abbati et „suscipit in feudum loco et vice ac nomine bonorum villae Malsch“, quae vendidit marchio monachis Albensibus (Schöpflini Hist. Zaringo-Bad. V, 362 sqq.); altera, qua profitetur idem marchio, se in lite „cum fratribus ordinis Sti. Johannis Jerlm. super villa Gretzingen“ non initurum concordiam absque abbatis et conventus consensu et quod liberi debeant esse „ab omni theolonio“ homines sancti Petri in territorio suo. Prima harum Badensium chartarum est eadem, quae melius in nostra editione P. *328, sed adduntur quaedam in fine: „Item vasallos quos Wernherus et Heinricus de Rossebag a predicto monasterio habuerunt. Item feuda, quae emit a dno. Rudolfo de Rossebag. Item duo molendina in Ettelingen. haec bona recognouit ipse dnus. Marchio Hermannus in feudum a monasterio predicto se habere, promittens, si plura feuda perciperet, quod ea vellet abbati pro tempore existenti intimare“. Postrema est charta Hermanni sine dato haec:

„Herre von Wiſſenburg, diſs ſint die Lehen, daran man euch und dem Stiſte unrecht thut, das kunde ich Marggraue Herman von Baden, euch und dem Stiſte, und ſage es euch uff mynen eyt, das iſt Mentzheim dy burg dy was Dyboltz von Bernhuſen und Freudenſtein, das Burgſtall, der Kirchenſatz und was darzu höret. daran thun die von Awe und die von Mulenbuc dem Stiſte und mit (mir?) unrecht. Knudtlichen das dorf, das alte Burgſtall zu Bretheim, daran dunt die von Mulenbue der Stiſt unrecht. Herre wiſſent auch, das ich ſider in eruarung kam, d. berg zu Aſperg und die herſchaſte das d. von Wirterberg (sic) kauſt hat, daran thut er dem Stiſte unrecht, wan es Lehen von euch ist. Herre wiſſent auch, das here Eberhard von Mentzham Lehen von mir und dem Stiſte hat, daran er uch und mir unrechte dut.“

Sequuntur Liningenses chartae de feudis a monasterio collatis in vicis „Grindestat, Aſselenheim, Kirchheim et Suſenheim.“

Album castrum itaque, lingua deutisca antiquiore Wizunburg, ut manus B et C codicis traditionum semper scribunt, Wizenburg ceterae eiusdem et manus codicis Edelini, Wifzenburg, Wifsenburg chartae posteriores, Weifsenburg modernis dictum (nomen idem significans quod Slavorum *Belgrad*, *Griechisch-Weissenburg*, ut discernatur a *Stuhl-Weissenburg* Ungrorum, *Weissenburg im Nordgau*, et hoc nostro *Kronweissenburg*), *Leucopolis*, ut interdum et graece verterunt, codices hosce produxit, monasterium regionum nostrarum cis Rhenum antiquissimis adnumerandum, in amoena valle Lutrae e montibus Vosagi exeuntis situm et muris olim circumductis propria sibi regione separatum in superiore parte oppidi eiusdem nominis, quod *castrum Wizenburg* nominatur in traditione n. 152 ad annum 828, „stat zu Wifsenburg in elfas" designatur in duabus chartis a. 1442 datis, in cod. privil. p. 69. 70, finium perturbatione posteriorum temporum, cum advocatia Alsatica proferretur Landaviam usque (Schöpflini Als. illustr. I, p. 6). Centies traditiones nostrae affirmant situm in pago Spirensi, qui fuit pagus Francorum cisrhenensium in meridie extremus, regionem Alamannorum cisrhenensium, Alsatiam dictam, tangens circa fluvium Suram (cf. librum meum: die Deutschen p. 324. 346); hodieque inveni in itinere in iisdem Surae regionibus conterminam dialectum populi, Weifsenburgi eandem quae Spirae et Wormatiae est, francicam, et sursum Sulciae (Sulz sous forêt) primum et Suraburgi ad Suram eam, quae in superioribus regionibus circa Hagenoviam et Argentoratum sequitur, alsaticam. In terra ergo Francorum post Alamannos Alsatienses circa Rhenum habitantium situm erat monasterium, iam inde a primordiis suis per tempora sua florentissima, cum S. Benedicti regulam sequeretur, dioecesi Spirensi subditum, cumque esset anno 1524 seculare factum, inde ab a. 1545 praepositura plane cum episcopatu Spirensi unita, magis magisque rebus Spirensibus implicitum, donec cum hac ecclesia matre sua turbinibus francogallicis est deletum.

Nondum constat hucusque, quo anno coeperit monasterium hoc celebre, „ubi turba plurima monachorum, qui ibidem adunati sunt," trad. n. 9; „cum turma plurima monachorum" trad. n. 193; „quibus talem libertatem auctoritate noftra concedimus, qualem fuldenfe monafterium vel augienfe feu prummienfe videntur habere." Otto imp. in dipl. a. 974 (cod. privil. p. 14); „monafterium ad Romanam ecclefiam Romanumque imperium nullo medio pertinens." Edelinus in praef. libri possess. Profertur quidem diploma, quo Dagobertus I. rex Francorum

anno regni sui vicesimo tertio dicitur fundasse ecclesiam Weifsenburgensem, saepius impressum, in Schöpflini Alsatia dipl. I, n. 20 e vetere membrana Weifsenb., novissime in Mon. Boic. XXXI, n. 1 e codice archivi Spirensis, in quo privilegia Weifsenburgensia conscripta Eberhardo episcopo Spirensi et praeposito Weifsenburgensi ab imperatore Rudolpho II. a. 1582 confirmantur (*cod. Spir.* nobis). Sed ob perturbatam chronologiam (nonnisi per 16 annos regnavit Dagobertus) aliaque iam Schöpflinus et Grandiderius adulterinum affirmarunt. Extat idem diploma et in nostro codice privilegiorum (III.) saepius, tam separatim (p. 10), quam transsumtum in diplomata confirmantia imperatorum, primo in diploma Alberti imp. d. a. 1303 (quod vide in Append. n. 6), quem supplicavit Egidius abbas, „ut priuilegium inclite recordationis Dagoberti regis francorum ... innouare et confirmare dignaretur“ (p. 21), dein in dipl. Heinrici VII. d. a. 1311 (p. 26), Caroli IV. d. a. 1356 (p. 30). Habetur iam in eo circumscriptio emunitatis Wizenburgensis; est ergo idem diploma, quod designatur in libello Edeliniano circa a. 1280, in principio: „Monasterio fancti Petri attinet tota emunitas Wizenburgenfis cum villis etc. prout hec in *priuilegio domini Dagoberti* regis expreffius continentur. *Termini quoque eiusdem emunitatis scripti sunt in priuilegio memorato.*“ et Dagobertum I. idem liber diserte habet in praef.: „poffeffiones que a reuerende memorie *primo et inclito Dagoberto* rege Francorum noftri monafterii fundatore ... noftro monafterio funt collate.“ Primam autem mentionem invenio Dagoberti fundatoris factam in diplomate Heinrici IV. d. a. 1102, dein in charta Heinrici V. d. a. 1111 transsumta in Albertianam anni 1303 atque in bulla Alexandri III. papae d. a. 1179 (quas videsis in Append. n. 4. 5. 6). In antiquioribus chartis nihil de Dagoberto, sed „ipfam marcam *Pippinus quondam imperator* utilitati et feruitio eorum fub emunitatis firmatione contradidit et poftea Ludewicus aliique anteceffores noftri reges fua auctoritate firmauerunt“ (diplom. Otton. II. d. a. 967, cod. priv. p. 13); et in sequentibus eadem, quae est in charta Dagobertiana, limitum et emunitatis circumscriptio, quae in his ergo tribuitur Pippino imperatori, qui nullus fuit. Deinceps eadem et in chartis confirmationum Ottonis III. d. a. 993 (cod. priv. p. 15), Heinrici II. a. 1003 (p. 16), Conradi II. a. 1030 (p. 17), Heinrici III. a. 1040 (p. 18. 19), Heinrici IV. a. 1067 (p. 19. 20; prima supra memorata Ottonis II., et haec Heinrici IV. in Appendice n. 1. 3); iisdem semper verbis, quae proferunt Pippinum imperatorem. Sequitur vaga esse, neque verae inniti historiae nec

haec nec illa, et inter monachos ipsos Weifsenburgenses iam seculo decimo nil certi amplius constitisse de origine sua.

Restat redire ad diplomata antiquissima ipsa codicis nostri traditionum. Invenimus Ratfridum abbatum Wizenburgensium primum continua chartarum serie ab a. 693 circiter, certe 695 usque ad 724. Ab illis antiquissimis chartis datis circa 693 et anno 695 non interrumpitur deinceps series coepta maioribus annorum intervallis. Hanc ob causam et cum plures chartae insint datae sub Dagoberto III. rege Ratfridoque abbate etiam chartam Dagobertianam (n. *278 huius editionis), qua Ratfrido abbate Balnea transrhenana (Baden-Baden) donantur monasterio, referemus ad Dagobertum III., in annum 712, nec tribuemus Dagoberto II., anno 675 cum Schöpflino (in Als. dipl. I, n. 3), et Mon. Boic. (XXXI, n. 2), quod ab his factum videtur ob id solum, quod Dagobertus monasterium fundasse dictitabatur. De Dagoberto autem fundatore, ut demonstratum, omnino nil certum, nec colliget quisquam certi aliquid inde, quod Dagoberti II. filia Irmina, quae obiit circa 706 Treviris, in monasterio sepulta iacebat, ut invenimus in notatis de reliquiis (Append. n. 12), in splendido mausoleo (Eisengrein Chron. Spir. ad a. 623); non invenio de translatione corporis, quae forsan posteriore tempore, quo credebatur Dagobertus fundator, facta, aut si antiquiore, protulit opinionem. Sed scimus en e nostro codice ipsum constructorem monasterii, e charta n. 203, Dragobodum episcopum Spirensem. Donat in hac charta data „fexta kl. mart. anno VI. regno domno hildiberto gloriofo rege“, a. 700, in cuius fronte non abbatis, ut alias, sed episcopi Dragobodi nomen (ut et in quibusdam antiquioribus Fuldensibus nomina archiepiscoporum Moguntinorum, Bonifacii et Lullonis), Bonifacius quidam portionem in villa Gairoaldi, quae filii morte ei luctuosa haereditate obvenerat, molamque ad eandem portionem spectantem „ad monafterio domno petro. uuizenburgo que (i. e. quem, ut ante *molinu* pro *molinum*) ipse pon(ti)fex. contruxfit“ i. e. *ad monasterium domini* (sancti) *Petri Wizenburgi, quod* (saepius monasterius in chartis masculine, vernacule monasteri, der Münster) *ipse pontifex* (episcopus) *construxit.* Dragobodus episcopus non est alius quam Spirensis, „ecclesie domne Marie vel domni Stephani Nimetensis ecclesie, ubi apostolicus pater noster *Dragobodus episcopus* esse dinoscitur“ in charta Childerici II., qui regnavit 660—674 (Kremer Gesch. des rhein. Franziens p. 401. Acta acad. palat. VII, p. 182). In nostra charta Bonifacius est donator, Chrodoharius primus inter testes, et

in eodem privilegio Childerici ecclesiae Spirensi praestito fit et mentio Bonifacii ducis, Chrotharii episcopi, qui ergo iidem in nostra charta? Sed Bonifacium Alsatiae ducem anno 666 obiisse, Chrodharium episcopatui Argentoratensi circa 660 praefuisse, habetur apud Schöpflinum in Als. illustr. I, p. 754. Obstant et alia, quod nec ducis nec episcopi dignitas in nostra adiecta, quod eadem non est inter Alsatienses, sed Saravenses, et eodem Childiberti Dagobertique tempore in iisdem regionibus Saravensibus invenitur Bonifacii nomen, nec rarum et viri nomen Chrodharii, Ruadhari, Ruodharii in nostro codice. Dragobodum episcopatui suo praefuisse ab a. 660—688 asserit Loebel (in commentat. de primis episc. Spir., Act. pal. VII, 169 sqq.) et affirmat eidem successisse, quod privilegium Childerici, teste diplomate imperiali, confirmatum sit a Chlodoveo III. et Dagoberto III., eodem adhuc seculo exeunte alium episcopum (Attonem). Quod si statuendum, habebimus Dragobodum hoc tempore extremos vitae suae annos in monasterio suo Wizenburgensi degentem, quod nuper ipse aedificaverat. Nam certe, ut et traditiones Fuldenses et Laureshamenses paucis annis post, quam hae monasteria fundata et exstructa erant, incipiunt et continuo ordine pergunt, ita et monasterii Wizenburgensis initium non multum ante annos, quibus chartarum Wizenburgensium ordo incipit, ponendum, fuitque annus fundationis nec 623 (ut adhuc in Mon. B. XXXI, n. 1), nec 674 (ut Schöpflinus maluit), sed inter annos circiter 685—690.

In chartá antiquissima e tempore Chlodovei III. (n. 38) tradunt monasterio fratres Managoldus et Hildifridus, qui infra se dicit monachum, cum Waldswindi, ut videtur matre, post obitum patris et avunculi res e proximis regionibus, in Gerlaicowilare ad Suram et Bolinchaim (Billigheim), quia abbas iuvenes et orphanos recepit in monasterium, et in his primordiis „sustinuit de elemosina christianorum". Eiusdem aetatis videtur et donatio sequens (n. 39), qua Theodolinus donat quaedam, quia abbas eum inter claustra monasterii recepit; inter paucos testes Adalgisus, cuius nomen et inter testes antecedentis.

Haec de primordiis monasterii. Securiores et ampliores de subsequentibus temporibus abbatibusque chartae; primus in eis, ut dictum, abbas Wizenburgensis occurrit

Ratfridus per longam chartarum seriem ab a. 693 circiter et a. 695 usque ad a. 724. Noscunt chartae nec Principium (qui fuit episcopus Spirensis, Dragobodi antecessor, annis circ. 650—660) nec Charialdum indicum, qui infra mox proferentur, abbatum. Sequuntur ad fidem traditionum (notatis numeris annorum primis et recentissimis, qui produntur in chartis)

Chrodoinus abbas, nominatus in una sola charta a. 729;

Erloaldus abbas in chartis a. 730—739;

Wielandus abbas, 739—743;

David episcopus (Spirensis) et abbas, nominatus in chartis inter annos 744—760;

Ermbertus eps. (Wormatiensis) et abbas, 765—792;

Iustolfus eps. (Maguntiacensis? sic index abb.) et abbas, 797—809;

Bernharius eps. (Wormatiensis) et abbas, 811—823;

Gerhohus abbas, 819—826;

Folcwigus eps. (Wormatiensis) et abbas, 828—830;

Otgerus archieps. Magont. et abbas, 840—846;

Grimaldus abbas, 833—861.

Videmus hic Otgerum archiepiscopum Maguntiacensem cum Grimaldo abbate uno eodemque tempore monasterii praesidem, eodem modo et Bernharium episcopum Wormatiensem cum Gerhoho. Quocum conferas, quod in charta 217, a. 783, dicitur: „ad monasterium Wizenburg, ubi domnus *Ermbertus episcopus et Gerbertus abba nos hodie preesse videmus.*" Hic idem autem **Gerbertus** in charta recentiore n. 208, a. 788, in qua **Ermbertus** nominatur episcopus et abbas, se decanum dicit in subscriptione. Fuit ergo decanus monasterii vices gerens episcopi vel archiepiscopi abbatis, et in chartis plerumque quidem episcopus, sed et interdum decanus vices gerens abbas appellatur. De **Anstramno** abbate, in sola charta n. 48 memorato, et **Mimoldo** in n. 115 nominato, quo tempore vixerint, cum desit in utraque regis et temporis notatio, dici nil potest, nisi quod notarius chartae posterioris Wenilo et in Grimaldi traditionibus occurrat. Uterque forsan vices tenens episcopi abbatis alicuius, ille Iustulfi, hic Folcwigi, post quos et sequuntur in indice abbatum. Ad Grimoldum usque codex traditionum.

Abbatum proxime subsequentium usque ad Edelinum nomina numerosque colligo e codicis Edeliniani catalogo abbatum atque his Annalium Wissemburgensium notatis apud Pertz V, p. 65: A. 981. Adelbertus archiepiscopus Magadaburgensis et abba Wicenburgensis obiit, cui Sandraldus successit. p. 70: a. 989. Gisilharius abbas obiit, cui Gerricus successit. 1001. Gerricus abbaciam reddidit et Sigebodonem elegit. 1002. Sigebodo abbas obiit, cui Liuthardus successit. 1007. Gerricus pius abbas obiit. 1043. Folmarus abbas obiit, cui Arnoldus successit.

Hatto archieps. Mag. abbas nominatus a. 902 (n. *276);

Erkanbertus „III annis“ catalogo, 965—967 (in charta a. 965 cod. Spir. n. 5, Schöpflin. n. 146);

Adalbertus, archieps. Magdeburgens. et abbas „XV annis“, 967—981 (Annal.);

Geilo, in charta confirmationis anni 967 (cod. privil. p. 13; cod. Spir. n. 6), videtur vices gerens Adalberti episcopi;

Sanderadus „V annis“, 981—985 (Ann.);

Gisilharius „V annis“, 985—989 (Cod. Edel. n. 301);

Gerrichus „XIIII annis“, 989—1001 (Ann.; charta confirm. d. a. 993 in cod. privil. p. 15, cod. Spir. n. 8);

Sigibodo „uno anno“, 1002 (Annal.);

Liuthardus „XXX annis“, 1002—1032 (memoratus in chartis imperatorum confirmant. a. 1003 et 1030 in cod. privil. p. 16. 17);

Folmarus „XII annis“, 1032—1043 (Annal. Weissenb.; dipl. confirm. a. 1040 in cod. privil. p. 18);

Arnoldus eps. Spirensis et abbas „XIII annis“, 1043—1056;

Samuel „XLII annis“, 1056—1098 (memoratus a. 1058. 1065. 1068 in P. n. 297. 302. 304, et a. 1067 in charta confirm. cod. privil. p. 19);

Stephanus, nominatus anno 1102 (Append. n. 4);

Meingaudus, a. 1111 et 1113 (Append. n. 6. 13);

Udalricus (exstat traditio a. 1118 Udalrico facta in serie abbatum ap. Schann. Vind. p. 11);

Wernherus;

Ernestus (ind.);

Benedictus „X annis“, circa 1135—1145;

Engilfcalkus „XXIII annis“, 1145—1168 circiter (memoratur a. 1151 in P. n. 309);

Gundelacus „XX annis“, 1167—1187 (nominatur a. 1179 et 1187, Append. n. 5. 6);

Godefridus „VIII annis“, 1187—1195;

Wolframmus „XXVII annis“, 1195—1222;

Cuno „XXVI annis“, 1222—1248 (mem. a. 1236, P. *317);

Cunradus „IIII annis“, 1248—1251;

Fridericus „XI annis“, 1251—1262;

Edelinus „XXX annis“, 1262—1293.

Non pergo sed tam supra memoratum codicis Edeliniani catalogum ipsum quam alium codicis antiquioris proferre malo, qui in recentioribus fidem certe merentur, quod iam patet e numeris supra datis concordantibus cum chartis et Annalibus Weiſsenb.; non vero in antiquis, in quibus quam sint turbati, intelliges comparando nostrum ordinem et numeros e chartis propositos.

Horum indicum antiquior in pagina postrema codicis traditionum addita est a manu seculi undecimi, eademque quae et chartas n. 273. 274 adiecit, usque ad Folmarum, post quam duae aliae recentiores perrexerunt, hoc modo:

NOMINA ABBATVM ISTIVS LOCI.
Principiuſ abb. et poſtea ſpirenſiſ epſ.
Ratfriduſ
Erloalduſ
Chrodoinuſ
Iuſtolfuſ abb. et epſ. magont.
Aſtramnuſ
Gerbertuſ
Erembertuſ abb. et epſ. mag.
Dragebodo abb. et epſ.
Charialduſ
Dauid abb. et epſ. ſpirenſiſ
Uuielanduſ
Grimolduſ
Berenharduſ abb. et epſ. vuorm.
Othgeruſ abb. et epſ. mag.
Volcoltuſ epſ.
Gerhoh
Folcuuiguſ abb. et epſ. vuorm.
Mimolduſ
Geilo
Gerrihcuſ
Erkanbertuſ
Adalbertuſ abb. et primuſ epſ. maga-
deburgenſiſ ecclefie
Sanderaduſ
Giſilhariuſ
Gerrichuſ
Sigibodo
Liuthartuſ
Folmaruſ
Arnolduſ abb. et epſ. ſpirenſiſ ſce. ecclefie (*alia manus*)
Samuel abb. (*tertia manus, sec.* 13)
Stephanus.
Meingaudus.
Uodalricus.
Wernherus.
Erneſtus.
Benedictus.
Engilſcalcus.
Gundelacus.
Gotdefridus.
Wolframus.
Cuono.
Cuonradus.
Fridericus.
Edelinus.

In fine codicis II. Edeliniani una eademque manus seriem ducit usque ad Wilhelmum III. abbatem exeunte sec. 15, sub quo eadem et scripsisse videtur, et dein recentiores in tempora recentiora, tali modo:

Nomina Abbatum wifzenburgen.
Principius eps. et abbas primus
Chrodoinus abbas
Ratfridus abbas
Erloldus abbas
Iuftulfus eps. et abbas
Aftrammus abbas
Gerbertus abbas
Erinbertus abbas
Dragebodo abbas
Charialdus abbas
Dauid eps. et abbas
Wielandus abbas
Grimaldus abbas
Bernhertus eps. et abbas
Otgerus eps. et abbas
Volcoldus eps. et abbas
Gerhoh abbas
Folcuuigus eps. et abbas
Mimoldus abbas
Adalhartus abbas
Gerrichus abbas
Ercambertus abbas III annis
Adelbertus eps. et abbas XV annis
Sanderadus eps. et abb. V annis
Gifilharius abbas V annis
Gerrichus abbas XIIII annis
Sigibodo abbas vno anno
Linthardus abbas XXX annis
Volmarus abbas XII annis
Arnoldus eps. et abbas XIII annis
Samuel abbas fundator monafterii quatuor turrium XLII annis
Stephanus abbas
Meingaudus abbas
Vdalricus abbas
Werenherus abbas
Erneftus abbas
Benedictus abbas X annis
Engifcalcus abbas XXIII annis
Gundelacus abbas XX annis
Gothefridus abbas VIII annis
Wolframmus abb. XXVII annis
Cvno abbas XXVI annis
Cunradus abbas IIII annis
Fridericus abbas XI annis
Edelinus abbas XXX annis
Wilhelmus abbas VIII annis
Egidius abbas XI annis
Bartholomeus abbas III annis
Wilhelmus abbas VI annis
Iohannes abbas XVI annis
Eberhardus abbas XLIIII annis
Hugo abbas XX annis.
Iohannes de veldenze abb. XXXIIII annis
Philippus abbas XXXII annis
Iacobus de brug electus rexit IIII annis
Heinricus per fedem apoftolicam prouifus anno incarn. MCCCCLXXV obiit a. MCCCCXCVI
Wilhelmus abbas electus per fratres conuentuales et per papam alexandrum VI. confirmatus

(*hucusque manus antiquior; sequuntur recentiores*)

Rudiger vltimus abbas et primus praepositus saecularis factus a. 1524. obiit 1545. 7. Julii.

Philippus praepositus et epus. Spirensis ex familia de Flersheim obiit 14. august. 1552.

Anno 1545 vnita fuit praepositura weissemburg. cum epatu. Spirensi.

Rudolphus praepositus et eps. Spirensis ex familia de Frankenstein obiit 1560.

Marquardus praepositus et eps. Spirensis ex familia de Hatstein obiit 1580.

Eberardus praepositus et eps. Spirensis ex familia de Dinheim obiit 1610.

Philippus Christoph. ptus. et eps. Spirensis ex familia de Soeteren obiit 1652.

Lotharius Fridericus ptus. et eps. Spir. ex familia de Metternich obiit 1678.

Johannes Hugo praepositus et eps. Spirensis modernus (*sequitur alia manus*) obiit 6. Januarii 1711. ex familia de Orsbeck.

Henricus Hartardus praepositus et eps. Spirensis ex familia de Rollingen. obiit 30. 9bris 1719.

Damianus Hugo praepositus et eps. Spirensis ex familia comitum de Schönborn. obiit 19. augusti 1743 aetatis suae 67. regiminis 24.

Franciscus Christophorus ex fam. de Hutten electus in episc. Spir. et praep. weifsenb. 14. novemb. 1743.

Augustus Limbourg de Styrum electus in episc. Spir. et praep. weifsenb. 1770.

Hucusque codex. Mortuo Augusto episcopo comite de Limburg-Styrum a. 1793, ultimus episcopus Spirensis et praepositus Weifsenburgensis princeps, Wildericus comes de Waldersdorf († 1809), ruentes vidit, Gallorum armis ad Rhenum usque progressis, res ecclesiasticas suas Spirenses et Weifsenburgenses.

Non est, cur excusetur huiusmodi librorum editio; nam si qua est societatum historicarum utilitas fructusque aliquis, qui longius duret, maior certe est in edendis documentis historicis (manentibus manantibusque perpetuo, montium adinstar erectorum aut fontium ex illis tranquille scaturientium), quam in scribendis commentationibus qualibuscumque. Editionis huiusce autem, quam mihi contulit societas, rationem hanc sequutus sum. Primo omnium codicem traditionum quam potui fidelissime typis reddendum curavi; reddidi qualem inveni, nec immutandum aut transponendum quicquam arbitratus, nec reiiciendum, et quamquam chartae inveniantur duplicatae, una triplicata (quas videas in indice chronologico) in variis locis, non tetigi aut mutavi consulte, ut comparandis his variis unius diplomatis scriptionibus colligas, qualiter scribae in his egerint et quantum sibi in describendis documentis antiquioribus indulserint. Solum ubi verba singula erant manca a scriptore relicta, quod saepius occurrit in hoc codice, restitui, et mea in signis [ ]

inclusi; literas false scriptas, ut in indice codici praemisso interdum, typis crassioribus notavi; inscriptionem: de pago alifacinſe saepius in margine superiore foliorum occurrentem in initium, ubi deest in codice, reposui; solvi scribendi compendia, quae typis reddi non poterant ob lineas per literas aut supra easdem ductas. Voces et nomina cum accentibus expressa sunt ut in codice ut' réſ, uádo, úádalrih etc.; puncta quoque in universum ut in codice, sed ubi nimis frequenter, quibusdam in locis post singulas fere voces, aut nimis inconsulte posita, omisi. Ne credat lector scriptiones ut hacn, farngere pro *hanc*, *frangere* et alia esse typothetae sphalmata; sunt scriptiones codicis, quae inveniuntur mutilatae maxime in parte manus G (e. gr. n. 240 nihilornamus pro *nihilominus*, 241 auterie uerſatur, *aut tergiversatus*).

Addidi dein minoribus typis expressum librum Edelinianum de reditibus, qui antiquiorem codicem in multis complens, nullo modo debebat disiungi, eadem ratione, nec quicquam mutavi quam numeros qui in codice perturbati inveniuntur.

Diplomata varia, tam de privilegiis, de fundatione quod fertur Dagoberti, quam de iuribus aliaque et plura anecdota in fine addita esse sub inscriptione Appendicis, lectorem credo esse probaturum. Inveniebantur autem et aliae chartae supplentes codices ipsos, tam additae iam ab antiquis manibus in eisdem, ut n. 51 in medio, n. 273. 274 in fine codicis antiquioris, et n. 316 in codice Edeliniano, quam alibi dispersae, ut n. 275—279 post chartarium in hac editione, et n. 317—329 post polyptychon. Haec omnia colligere sub nomine Supplementi in animo erat; sed cum supplemento simul et appendicem addere atque in eodem supplemento antiquiora cum recentioribus miscere cum minus probabile videretur, partemque harum chartarum codices duo ipsi exhiberent, has suis in locis ubi inveniuntur in codicibus reddere, ceterasque ubi aptum videbatur subiungere malui, sed omnia haec adiectitia signo * notare. Ob haec et quod codices ipsi ordinem nec chronologicum nec stricte geographicum exhibent, codex Edelinianus adeo in fine praesertim varii argumenti chartas et notitias miscet, indices tam pro chronologicis quam geographicis et onomasticis omnino necessarii visi sunt, quibus ordo huic chartarum et nominum farragini et usus facilior lectori historicoque redderetur. Spirae, 27. Jun. 1842.

Dr. Jo. Casp. Zeuſs.

LIBER
DONATIONUM.

Hec sunt nomina que renouata sunt de pago allsacinse.

(1) Carta haroini. de chirichouuilare.
(2) Carta liutfridi. de cincionefuuilare.
(3) Carta helpualdi. de cazfeldef.
(4) Carta grimhildane. de uuiccobrocho.
(5) Donatio udoni. de uueſthoue.
(6) Donatio helphani. de gerlaigouilla.
(7) Carta ratfuuindane. de bruningeful:
(8. 9) Carta hebroharti. de niufaraf.
(10) Carta liutfridi de burghaim.
(11) Uenditio liutfridi ducif de burghaim.
(12) Carta liutfridi ducif de bruningoul:
(13) Carta liutfridi ducif de batenandoul:
(14) Carta boroni. de lupfinſtagni.
(15) Carta radoini. de gerlaichouuilare.
(16) Carta graulfi. de plitharefdorpfe.
(17) Carta nordoaldi. de uueſthoue.
(18) Carta heriuuini. deoranguf.
(19) Carta erbioni. de kielenheimomarcu.
(20) Carta theodoini de hadana.
(21) Carta morichoni de ſemheim.
(22) Carta ótberti de cazfeldon.
(23) Carta rantuuigi. de bruningefdorpf.
(24) Traditio hildolfi. et thiotberti de tauchendr:
(25) Carta albrichi prb. de bruningefdorpf.
(26) Carta uuerihandi et herilindi de bruningd:
(27) Carta theoduni. de uuinidharefdorpf.
(28) Carta brifolui de batanandeſheim.

(29) Carta adoni de lonenbuah.
(30) Carta adalmanni de rinchilendorpf.
(31) Carta hildirihi. et albrichi pr. de dauchendf:
(32) Carta heririchi de alunga.
(33) Carta nordharii de uuinidhareſdorpf.
(34) Carta inginane de franchenheim.
(35) Uenditio liutfridi et rantuuigi de ſulcia.
(36) Carta radoini de laurentione.
(37) Carta radolfi de buxuuilare.
(38) Preſtarium hildifridi et managoldi.
(39) Carta theodoloni. de monte cottane.
(40) Carta erloini de buxuuilare.
(41) Carta nordolfi. de audoino uilla.
(42) Carta amalberti. de mageſſtet.
(43) Carta aſulfi. de gerlaichouuilare.
(44) Carta trudauinde de ſemheim.
(45) Carta heimoniſ de bruningouuilare.
(46) Carta adalgiſi. de gerlicheſuilla.
(47) Carta hebroharti in fine neoſaraſ.
(48) Carta mahtrici. de franchenheim.
(49) Carta meginhelmi de lonenbuah et zuzzenh:
(50. 51)
(52) Carta rantuuigi. de cuzzenhuſon.
(53) Carta ſigibaldi de matra uilla.
(54) Carta rihbaldi de *bereſdorpf.
(55) Carta eiuſdem ſigibaldi de ſeſanheim.
(56) Carta eiuſdem ſigibaldi de ſpiridorpf.
(57) Carta eiuſdem ſigibaldi de franchenh:
(58) Carta eiuſdem ſigibaldi de franchenheim.
(59) Carta ſigibaldi de ſcafhuſa et urenheim.
(60) Carta gerbaldi de matra.
(61) Item carta gerbaldi de karlobah.
(62) Carta rihbaldi de ſcafhuſa.
(63) Item rihbaldi de matra.
(64) Item rihbaldi de bruningeſdorpf.
(65) Carta gerbaldi et rihbaldi. de pago uuormacſ: de ſuuauilenheim.
(66) Carta gerbaldi et rihbaldi de bruningoul:
(67) Breue de mancipiiſ quaſ gerbalduſ tradidit.
(68) Mancipia que ingenua dimiſit.
(69) Concambio hugoniſ.

(70) Carta ſupradicti rihbaldi de ſcafhuſa.
(71) Carta adoniſ de danone uuilare.
(72) Carta adoniſ.
(73) Carta adoniſ de danoneuuil:
(74) Carta rumoldi de ſcalchenheim.
(75) Carta rumoldi de ſcalchendorpf.
(76) Carta ermbaldi de lonenbuah.
(77) Traditio egiharii de lonenbuah.
(78) Carta uuaningi. et helphanti de muzzingdrf:
(79) Carta helphandi de lonenbuah et
(80) batanefheim.
(81) Carta uuaningi. de muzzihefdorpf.
(82) Carta engilberti de aginonuilla.
(83) Carta engilberti de durninga uilla.
(84) Carta gozberti de ſcozzeſuuilare.
(85) Carta gozberti de radolfeſdorpf.
(86) Carta uualdolfi de ſcozzeſuuilare.
(87) Carta ermberti epſ. de bruningouilla.
(88) Carta liutſuuindane.
(89) Carta hildibotoni de lonenbuah.
(90) Carta ſacconiſ de echenheim.
(91) Carta reginberti et uadalherti de margberg.
(92) Carta erchanfridi de gerlichefdorpf.
(93) Carta berahtgardane de lonenbuah.
(94) Carta berahtgardi de lonenbuah.
(95) Item berahtgardi de lonenbuah.
(96) Carta berahtgardi et uualdmanni. de lonb:
(97) Carta berahtſuuindane de buuſſoull:
(98) Carta berahtgeri de lonenbuah.
(99) Carta ſigibotoni. de lonenbuah.
(100) Carta hildolfi. et ſigibotoni. de lonenb.
(101) Carta radingi. de lonenbuah.
(102) Carta uuiniharti de ſcafhuſon.
(103) Carta blidgardane de bruningouilla.
(104) Carta ſtarcholfi. de gerlichefdorpf.
(105) Carta uuerilandi. et herilindi. de bruning:

(106) Carta buradi de hohenuuilare.
(107) Carta uuuluingi. de lonenbuah.
(108) Carta rihſuuindane de atinhaim.
(109) Carta hildiniuua de lonenbuah.
(110) Carta gutharii et godaniuua de lonenb,
(111) Carta cierolfi. et burgradane. de biberefdr:
(112) Carta heriberti. de uueſthoue.
(113) Carta agiberti. de ſaſenheim.
(114) Carta rihulba de gerlaigouuilare.
(115) Carta albrichi de cazfelda.
(116) Carta uuermuni de bruningouuilare.
(117) Carta rechoni de dauchendorpf.
(118)
(119) Carta uuinibaldi de uurrinhaim.
(120) Carta thiodoni de ſaxineſheimomarca.
(121) Carta marguuardi de biberesheimomr:
(122) Carta berahtmundi de lonenbuah.
(123) Carta erbioni de dentenhuſon.
(124) Carta liudrichi de gerlaicouilla.
(125) Carta hildane de blidolphefdorpf.
(126) Carta uuilliharii et uuitharii.
(127) Carta meginheri. et uuicbaldi de furdeſfeld.
(128) Carta ſigibaldi de matra.
(129) Carta ruadlandi de bruningouilla.
(130) Carta hartradi de bruningeſdorpf.
(131) Carta gerrichi de bullingesdorpf.
(132) Carta reginfridi de gerlaigouilla.
(133) Carta uuiſigardi de ecchendorpf.
(134) Carta liudoldi.
(135) Carta rechoni de ecchenheim.
(136) Carta odalhardi de lonenbuah.
(137) Carta dudoni et imichoni de cuzzenhuſa.
(138) Carta uuicfridi. de bardeſtat.
(139) Carta heimradi. de bruningouuilare.
(140) Carta alderihi. de bruningouuil:
(141) Carta theotlindiſ de lorencenheim.
(142) Carta agiharii de gerlaigouuilare.

DE PAGO ALISACINSE.

I. Carta haroinus de pago alisacinse.

Cognoſcat magnitudo ſeu utilitaſ ueſtra qualiter ego in dei nomine haroinuſ pro remedium animae meae uel pro eterna retributione. conplacuit mihi ut de facultate mea aliquid ad loca ſanctorum condonare deberem quod et ita feci ego ergo dono donatum in perpetuum eſſe uolo a die preſenti ad monaſterium uuizenburgo quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterum ſanctorum ſuper fluuio lutra in pago ſpirenſe ubi uir uenerabiliſ uuielanduſ abb. preſenti tempore eſſe uidetur hoc eſt in pago alſacinſe iuxta fluuio ſura in chirihcouuilare dono hobaſ .III. et mancipia ſuper commanenteſ. hahilulſuſ cum uxore ſua loria et filio ipſiuſ uuillulſo et racambertuſ. et rimbertuſ. in ienul homineſ. qui ſuper ipſam terram uidentur deſeruire. hoc eſt tam maſſiſ domibuſ edificiiſ mancipiiſ acolabuſ campiſ pratiſ uineiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ quicquid in ipſa fine uiſuſ ſum habere dono trado atque tranſſundo ad integrum. ſimiliter in [n]eoſareſ ſigimund cum ſua hoba et cum uxore ſua bilidruda. cum [om]ni peculiare eorum et uineaſ illaſ in houaldomonte ad integro. ſimiliter in alio loco in teuringaſ. haraldo cum ſua hoba et terraſ indominicataſ hoc eſt campiſ

uineiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ quicquid ibi de porcione mea uiſuſ ſum habere et dominare trado ad integro. dono ſimiliter in ſaxineſheim uulcheiro cum uxore ſua cotſane cum infanteſ eorum bertcheiro et herpdrudi cum hoba uel cum omni peculiare eorum hoc eſt tam manſiſ campiſ uineaſ profectaſ quicquid ibi uiſuſ ſum habere et dominare in integro trado atque tranſſundo. ſimiliter in uilla uuanga ſuuinnone cum ſua hoba et chibehilde genetrice ſue cum omni peculiare eorum hoc eſt tam manſiſ caſiſ campiſ uineiſ ſiluiſ et forſte perfecta ad integro. ſimiliter in uuigone monte manſiſ campiſ quicquid ibi uiſuſ ſum habere trado in integro. ſimiliter dono in pago ſarohenſe ſuper fluuio aqua. molinauna. in fine uel in marca haganbache. hec omnia a die preſenti in integro trado pro eternam beatitudinem ſeu pro requiem ſempiternam perpetualiter poſſidendum. ut nomen meum in libro uite ſcribatur uel recenſeatur., propter ea hanc teſtamentum fieri rogaui. ut ſuperſcriptaſ reſ parſ ipſiuſ monaſterii uel monachi ibidem deſeruienteſ ab hac die in eorum recipiant poteſtatem habendi tenendi uendendi poſſidendi commodandi ſuiſque ſucceſſoribuſ derelinquendi uel quicquid exinde eligerint faciendi per hanc teſtamentum donationiſ liberam in omnibuſ habeant poteſtatem chriſto propiciante. ſi quiſ uero quod fieri non credo ſi ego ipſe aut ulluſ de heredibuſ meiſ uel proheredum meorum uel quodlibet opoſita perſona qui contra hanc teſtamentum uenire conauerit aut inrumpere uel infrangere uoluerit inprimiſ iram dei omnipotentiſ incurrat et ab omni ecleſia chatholica excommunicatuſ aparcat ita dumtaxat ſi emendere noluerit inſuper inferat ad partem ipſiuſ ſuperſcripti monaſterii ſociante fiſco auri libraſ .III. et argenti pondera .V. coactuſ exſoluat et hoc quod repetit nullatenuſ ualeat euindicare et hec preſenſ teſtamentum omni tempore firma et inuiolata permaneat ſtipulacione ſubnexa. acta publice in monaſterio uuizenburc ſub die .XVII. kl. iuliaſ anno primo regnante domino noſtro carlomanno. ſigni. haroinuſ. qui hanc teſtamentum fieri rogauit. ſg. ſicuuino filio ſuo. ſig. eburardo. ſign. haimuni. ſign. adalrado. alboino. hariberto. rathelmo. hittuni. ego itaque teutegariuſ quamuiſ peccator pr. hanc teſtamentum rogituſ ſcripſi et ſubſcripſi.

II. Carta leutfridi de pago alisacense.

Nihil ut ait apoſtoluſ in hunc mundum intulimuſ nec quicquam ex eo auferre poterimuſ nobiſcum niſi quod ob anime ſalute ad loca ſanctorum deuoti domino offerenteſ. cognoſcat magnitudo ſeu utilitaſ ueſtra. ego itaque in dei nomine liutfriduſ et coniunx mea theutila pro remedium anime noſtre et remiſſionem peccatorum noſtrorum ut ueniam in futuro conſequi meræamur donamuſ omneſ reſ noſtraſ ad monaſterium uuizenburc quod conſtructum ſuper fluuio luttra in honore ſanctorum petri et pauli uel aliorum ſanctorum in pago ſpirenſe ubi uir uenerabiliſ uuielanduſ abbaſ preſenti tempore eſſe uidetur hoc eſt donamuſ in cincioneſuuilare in pago alſacinſe quam ex aliquo parentum noſtrorum aut undecumque ad noſtram peruenit dominicacionem et preſenti tempore poſſidere uidemuſ cum omni merito et termino ſuo cum adiacenciiſ adiuntiſ apendiciiſ cum terriſ domibuſ edificiiſ mobilibuſ et inmobilibuſ et mancipia denominataſ .XIII. hec ſunt nomina aeorum. guntrammo. gundoino. dumberto. erchenhildi. ingoberto. ſeculſo. bertgundiſ. theutlindiſ. autperta. perinane. lupane. uulſhilde. folclindiſ. cum hoba et molino conſtructo uel campiſ pratiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ quicquid in ipſa fine ſuperſcripta et in alio loco. in heconheim. hobaſ .IIII. et uineaſ .III. cum caſiſ campiſ pratiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. et tercio lo[co] modeneſheim. hoba una cum campiſ pratiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. et in quarto loco hohenheim prado uno ubi poteſ collige[re] .X. carra. de feno uel undecumque noſtra fuit poſſeſſio in integro per epiſtolam ceſſioniſ noſtre uiſi fuimuſ conceſſiſſe et eam uobiſ ad partem ſuperſcripti monaſterii recipiſtiſ. in ea uero racione ut poſt tiſceſſum noſtrum amborum habendi tenendi uendendi commodandi poſſidendi ueſtriſque ſucceſſoribuſ derelinquendi uel quicquid exinde eligeritiſ faciendi per hanc teſtamentum donacioniſ liberam in omnibuſ et

firmam chrifto propicio habeant poteftatem. fi quif uero quod futurum effe non credimuf nof ipfi aut ulluf de here[di]buf noftrif uel proheredum noftrorum feu quolibet oppofita perfona qui contra hanc teftamen donacionif quam nof fpontanea uolunt[at]e fieri rogauimuf uenire temptauerit aut infrange[re] uoluerit uel inrumpere. inprimif iram fancti trinitatif incurrat et ab omni eclefia catholica excommunicatuf apareat. ita dumtaxat fi emendare noluerit infuper inferat ad partem ipfiuf fuperfcripti monafterii tantaf quantaf ipfaf ref inmeliorataf ualuerint et fociante fifco auri auri libraf .III. et argenti pondera .V. coactuf exfoluat et hoc quod repetit nullatenuf ualeat euindicare et prefenf teftamentum firma et inuiolata permaneat et ut hec circa te firmior fit manum meam fubter fignifice et teftef qui fubfcripferunt aut fignauerunt in prefenti rogaui ftipulacione fubnexa. acta publice in monafterio uuizenburc fub die .XVII. kl. iul. anno primo regnante domno carlomanno duce poft obitum carlo principe maiorem domuf palacio regif. teftef leutfriduf et theutila qui hanc teftamentum fieri rogauerunt. et alii teftef hildifriduf filiuf eiuf. ruadhartuf. offuni. fricguni. figiricho. figifrido. haririrho. hildifrido. uuicbaldo tefte. ego theutegariuf. rogituf fcripfi. et fubfcripfi.

III. Carta helpualdi. de pago alsacinse quod fieri rogauit.

Anno .III. poft obitum regni domini noftri theotirichi regif. ego itaque in dei nomine helpoulduf pertractanf cafuf humane fragilitatif dum eft anima in proprio corpore conuerfabilif ita fe ftudeat redimere. aut uel ex aliquo fi non fenciat eterna fuplicia fuftinere. cognofcat ergo fanctitaf ueftra quod ego iam dictuf helpoalduf pro anime mee remedium feu pro requiem fempiternam expofui dare ideoque dono donatumque in perpetuum a die prefenfti effe uolo hoc eft in pago alfacinfe in uilla que uocatur caz-

feldef hobaf .IIII. aut ampliuf excepta terra indominicata hoc eſt tam terrif campif pratif uineif ſiluif paſcuif aquif aquarumue decurſibuf quicquid in ipſa fine uiſuf ſum habere in integro dono ad monaſterium uuizenburc quod eſt conſtructum in honore ſancti petri uel aliorum ſanctorum ſuper fluuio lutra in pago ſpirenſe ubi uuielanduf preſenti tempore abba eſſe uidetur. excepta ſilua porcionem meam helinlohu. qui mihi reſeruaui propter ea hanc epiſtolam donacionif fieri rogaui ut ab hac die ipſam rem habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuf derelinquant. ſi quif uero quod futurum eſſe non credimuf ſi ego ipſe aut ulluf de heredibuf uel proheredum meorum uel quolibet oppoſita perſona qui contra teſtamentum iſtum uenire uel infrangere uoluerit quem ego expontanea uoluntate fieri rogaui inprimif iram dei incurrat ſi emendare noluerit et ſuperinferat ſacratiſſimo fiſco auri [li]braf. III. argenti pondera .V. multa ſuſtineat et quod repetit euindicare non ualeat ſet preſenſ teſtamentum omni tempore firmuſ et ſtabilif permaneat ſtipulacio ſubnixa. actuf publice in monaſterio uu[i]zenburc. ſub die .X. kl. nouemb. teſtef. ego helpoalduf. qui hunc teſtamentum fieri et firmare rogaui. ſigibaldo. addone. arbione. egotaque theutegariuf pr. rogituf hunc teſtamentum ſcripſi et ſubſcripſi.

IV. Carta grimhildane de pago alysacinse.

Ego itaque in dei nomine grimhildif pro intuitu diuino uel pro remedium anime mee. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo a die preſente ad monaſterium uuizenburc. quod eſt conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum petri et pauli uel aliorum plurimorum ubi preſenti tempore uuelanduf abb. eſſe uidetur hoc eſt in pago aliſacinſe in fine uel in marca uuiccobrocho hoba una cum manſif caſif ædificiif uel quicquid in ipſa hoba aſpicere uidetur et ſilua ibidem mihi aſpicientem ad porcof craſſare pluf minuf .XV. et fractaf .XXX. uel quicquid in

ipſa ſine uiſa ſum habere uel dominare ad integro uobiſ trado atque tranſſundo. ſimiliter et in hariolfeſuilla dono prato ubi poteſ pluſ minuſ colligere de feno carradaſ .VII. in ea uero racione ut ſub hac die preſente ſupraſcriptaſ reſ parſ ipſiuſ monaſterii uel monachi ibidem conſiſtenteſ in eorum recipiant poteſtatem habendi tenendi uendendi commodandi ſuiſque ſucceſſoribuſ relinquendi xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego ipſa aut ulluſ de heredibuſ meiſ uel proheredum meorum qui contra hanc donacionem uenire temptauerit aut infrangere uoluerit inprimiſ iram dei omnipotentiſ incurrat et nouerit ſe una cum ſacratiſſimo ſiſco auri lib. I. argenti pondera duo mul[ta] ſuſtineat et quod repetit non ualeat euindicare ſet preſenſ teſtamentum quem ego ipſa promtiſſima et ſpontanea [uo]luntate mea fieri rogaui firmuſ et inuiolatuſ permaneat omni tempore et ut hec circa te firmior ſit manu mea propria ſubter ſignaui et teſteſ qui ſubſcripſerunt aut ſignauerunt in preſente rogaui ſtipulacione ſubnexa. actum in monaſterio uuizenburc ſub die .XV. feb. anno ſecundo principatu carlomanno et pippino ducibuſ francorum quan[do] ſucceſſerunt in regnum regnante domino noſtro in perpetuum. teſteſ. grimhilde que hoc teſtamentum fieri rogauit. et alii teſteſ. odalberto. hadaberto. foldulſo. ſigiberdo. arbione. hildiſrido. irminolfo. cearolſo. ego theutegariuſ. ſcripſi et ſubſcripſi.

V. Donacio quam fecit .udo. de pago alsacinse.

Dum fragilitaſ humani generiſ pertimeſcit ultimum uite temporiſ ſubitaneam tranſpoſicionem uenturam oportet ut non inueniat unumquemque imparatum ne ſine aliquo boni operiſ reſpectum migret de ſeculo niſi dum in ſuo iure et poteſtate conſiſtit. preparet ſibi uiam ſalutiſ. per quem ad eternam ualeat beatitudinem peruenire. ideoque ego in dei nomine .udo. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo

ad monafterium uuizenburc. quod eft conftructum in honore apoftolorum petri et pauli uel aliorum fanctorum plurimorum. ubi uir uenerabilif uuelanduf abb. prefenti tempore effe uidetur. hoc eft in uilla uel in marca uueftoue in pago alfacinfe dono a die prefente ficut iam fuperiuf dixi pro remedium anime mee fiue pro requiem fempiternam .X. iurnalef de terra aratoria et prato ubi poteft annif fingulif pluf minuf .V. carra. de feno colligere hoc a die prefenti trado atque tranffundo in ea uero racione ut ab hac die habendi tenendi uendendi uel quicquid exinde eligerint facere liberam ac firmiffimam in omnibuf xpo. propiciante habeant poteftatem. fi quif uero quod futurum effe non credo fi ego ipfe aut aliquif de heredibuf uel proheredum meorum uel quolibet oppofita perfona qui contra hanc epiftolam donacionif uenire temptauerit nouerit una cum facratiffimo fifco auri libram unam et argenti pondera duo multa fuftineat et quod repetit non ualeat euindicare fet prefenf epiftola omni tempore firma permaneat manum meam proprium fubterfignaui et teftef qui fubfcripferunt aut fignauerunt in prefente rogaui ftipulacione fubnexa. acta publice in monafterio uuizenburc ante bafilica fancti petri fub die .V. kl. febr. anno fecundo poft obitum domini noftri carloni. quando fuccefferunt in regno filii fui carlomannuf et pippinuf. regnante domino noftro ihu. xpo. in perpetuum. teftif. udoni qui hanc donacionem fieri rogauit. et alii teftef. ymmoni fiue irminfrido filio fuo. ludouuino. ego itaque theutegariuf affi indignuf pr. fcripfi et fubfcripfi.

VI. Hic est donacio epphani de gerlaigouilla de pago alsacinse.

Venerabili in chrifto patre ratfrido abbati ego eppha femina donatrix ęt cogitanf pro reme[di]um anime mee conplacuit mihi animo ut de re mea propria una cum confenfu filii mei nomine

ſigichario aliqui[d] ad loca ſanctorum condonare deberem quod ita et feci ergo [dono] donatumque in perpetuum eſſe uolo a die preſenti hoc in marca gaerlaigouilla in pago alſacinſe. ſuper fluuio ſura. manſum unum. et terra arabilia ad ipſo manſo aſpiciente iurnaleſ .VIII. ad integro ſeu edificiiſ ſiluiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ de libeldute mea quod mihi marituſ meuſ ſecum more legum tradidit ad poſſidendum. omnem uero iſtam rem ſuperiuſ nominatam ad monaſterio uuizenburg ubi tu preſenti tempore eſſe uideriſ ſicut ſuperiuſ dixi a die preſente prumta deuocione trado ad poſſidendum propterea tibi hanc epiſtolam donacioniſ fieri iuſſi ut ab hac die rem ipſam in tuam recipiaſ poteſtatem. hoc eſt habendi tenendi uendendi commodandi tuiſque poſteriſ relinquendi uel quicquid exinde eligeriſ faciendi liberam et firmiſſimam in omnibuſ habeaſ poteſtatem. et ſi quiſ uero quod fieri non credo ſi ego ipſa aut aliquiſ de heredibuſ uel coheredibuſ meiſ aut quiſlibet oppoſita perſona qui contra hanc donacionem uenire conauerit et inrumpere uoluerit inferat tibi ſociante fiſco auri unciaſ .V. argenti pondera .VI. coactuſ exſoluat et hoc quod repetit euindicare non ualeat. ſet hec preſenſ donacio omni tempore firma permaneat. ſtipulacione ſubnixa. acta publice in monaſterio uuizenburg ſub die .III. id. apriliſ. anno .III. regnante domno noſtro dagoberto rege. teſteſ eppha que hanc donacionem fieri rogauit. ſighichario filio ipſiuſ †. alaichone †. adalgiſo †. adolacho †. bertelaigo. eparlaigo †. ego hildifriduſ pr. ſcripſi et ſubſcripſi.

VII. Carta quam fieri rogauit ratsuinda pro anima filii sui de pago alsacense.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum uuizenburg quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. uel aliorum ſanctorum edificatum ſuper fluuio lutra in pago ſpirenſe

ubi uir uenerabilis uuelanduf presenti abb. ego enim in dei nomine ratsuinda cogitanf pro remedium anime filii mei bernoni dono ad iam dicto monasterio a die presenti donatumque in perpetuum esse uolo hoc est in pago alsacinse. in marca inter pruningesuuilare et marca berganesuuilare. hoc est de terra culturali .XX. iurnalef in campum unum iuntof et est terminata ab uno latere habet suaidemunduf et ab alio latere habet ratuuino. et ab uno fronte peruenit in saluxsia. similiter dono inter gerlagesuuilare iurnalef septem de terra culturali. in ea uero racione ut nomen filii mei bernoni in libro uite conscribatur uel recenseatur et uof ipsam terram habeatif ab ac die. et teneatif et uestrif successoribuf in dei nomine reliquatif uel quicquid exinde eligeritif faciendi liberam et firmissimam in omnibuf habeatif potestatem. si quif uero quod fieri non credo si ego ipsa aut aliquif de heredibuf uel proheredibuf meif. seu qualibet obposita persona qui [con]tra hanc epistolam donacionif mee quam ego spontanea uoluntate fieri decreui uenire uel infrangere uoluerit. inprimif iram dei omnipotentif incurrat si emendare noluerit et insuper inferat ad partibuf ipsiuf monasterii sociante fisco auri libram .I. argenti pondera duof et multa sustineat. et quod repetit euindicare non ualeat set presenf epistola omni tempore firma et stabilif permaneat stipulacione subnixa. acta publice in monasterio uuizenburg. sub die .XIIII. kl. aprilif. anno primo regnante carlomanno duce. signi ratsuinda que hanc donacionem fieri rogauit. sign. gauimanno. sign. grabardo. sign. chadoberto. sign. bertrigo. sign. uualtchrogo †. ego theutegariuf peccator pr. hanc epistolam scripsi et subscripsi.

VIII. Carta hebrohardi de pago alisacinse.

Anno primo post transitu theuderici regif ego itaque ebrohardus cogitanf pro anime remedium seu requiem sempiternam ut aliquid de rebuf meif ad eclesia sancti petri ad monasterio

uuizenburg quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra ubi uir uenerabiliſ erloalduſ abb. preeſſe uidetur condonare deberem quod ita et feci. dono in pago aliſacinſe ad ipſa ecleſia ſancti petri ſeu et reliquorum pignora qui ibidem conſtituta ſunt. in fine niufaraſ ſeu et chouualdomonte hobaſ .IIII. uineaſ .III. cum uineaturiſ et mancipia hiſ nominibuſ. reginhario cum uxore ſua angiliani. liutbaldo. leuboino. alichoni. gothildi. auttrudi. abani. et in ipſaſ fineſ tam terriſ manſiſ caſiſ campiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ cum omni adiacencia. hec omnia ſuperiuſ itimata dum aduixero ſub uſu fructuario debeam et poſt meum diſceſſum ſine ulliuſ iudiciſ interpellacionem in ueſtram recipiatiſ poteſtatem uel dominacionem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego aut ulluſ de heredibuſ meiſ. uel quiſlibet oppoſita perſona qui contra hanc donacioni mea uenire temptauerit aut inmutare uoluerit inprimiſ iram dei omnipotentiſ incurrat et inſuper ſocio fiſco auri libraſ duaſ argenti pondera IIII et quod repetit non ualeat euindicare. et ut hec teſtamentum firmior ſit manum meam propriam ſubterſignaui. et teſteſ qui ſubſcripſerunt uel ſignarent modiſ omnibuſ conrogaui. ſtipulacione ſubnixa. acta in uilla toreſtodeluſ. ſub die .XIII. kl. iuliaſ. teſteſ ebrohharduſ qui hoc teſtamentum fieri rogauit †. bettuni †. hittuni †. theudebaldo †. haimuni †. adalrado †. uinidiſco †. rathelmo †. tructegiſo. alboino †. hariberto †. ego aramunduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

IX. Carta ebrohardi de pago alsacinse.

Mundi terminum ruiniſ crebreſcentibuſ adpropinquante indicia certa manifeſtantur experimenta liquida declarare noſcuntur et ad diſcuciendaſ torpenteſ infidelium menteſ illa dudum in euangeliiſ a domino dicta oracula incumbere noſcuntur opere precium arbitror futurum temporum uiciſſitudinem preocupanſ anticipare et incertum humane condicioniſ euentum ſagaci mentiſ intuitu prouidere quatenuſ

et hoc inflictiſ facinorum uulneribuſ indulta pietatiſ remedia merear adipiſci. ergo ego in dei nomine ebroharduſ et coniunx mea chimildrudiſ conſiderunteſ qua grauamur ſarcina peccatorum et reminiſcenteſ bonitatem dei dicentiſ date elemoſinam et ecce munda ſunt uobiſ omnia. de tanta igitur miſeracione domini et pietate confiſi idcirco per hanc epiſtolam donacioniſ donamuſ donatumque in perpetuum eſſe uolumuſ atque de iure noſtro in poteſtatem et dominacionem monaſterii uuizenburg in honore ſancti petri conſtructum uel ceterorum ſanctorum que ibidem ueneranda ſunt. ubi erloalduſ abb. preeſſe uidetur uel turba plurima monachorum qui ibidem adunati ſunt. hoc eſt in pago aliſacinſe. in uilla nuncupante .badenandouilare. quicquid uuithariuſ ibidem pro beneficio noſtro uiſuſ eſt habere et ego [con]tra germane meo ad partem recepi id eſt tam terriſ campiſ pratiſ ſiluiſ arealiſ domibuſ edificiiſ caſiſ mancipiiſ acolabuſ preſidiiſ peculiiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ utriuſque ſexſuſ mobile et inmobile ſicut a nobiſ de hac re moderno tempore poſſidetur uel ſi inantea in id ipſam rem aliquid augmentare aut meliorare poterimuſ ad prefato monaſterio in alimoniiſ uel ſubſtanciam monachorum ibidem habitancium chriſto protegente proficiad in augmentum. in ea ſcilicet racione ut dum noſ ipſi uiuemuſ antedictaſ reſ ſub uſu beneficio tantummodo abſque ullo preiudicio uel dominacionem aliquod ipſiuſ monaſterii poſſidemuſ niſi tantum. ſi aliquiſ ex ſeruientibuſ nobiſ pro communa mercede relaxare uoluerimuſ poſt obitum uero quando quidem deuſ uoluerit noſter abſque ulliuſ iudiciſ uel heredum noſtrorum expectata tradicione cum omni re meliorata quicquid in ſuperſcripta re in quibuſlibet rebuſ atque corporibuſ augmentum uel inolentum fuerit de preſente hoc parſ. antedictum monaſterio uel memorato abb. ſuiſque ſucceſſoribuſ in dei nomen perpetualiter derelinquant poſſidendum ita ut quicquid de predicta re pro oportunitate ipſiuſ monaſterii decreuerint liberam in omnibuſ habeant poteſtatem preſente donacione. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credimuſ huic uoluntati noſtre pro quibuſlibet inuencioneſ ſi aliquiſ de heredibuſ aut [pro]heredum noſtrorum uel quiſlibet oppoſita perſona repertuſ fuerit exſtitere a conuentu xpianorum uel limitibuſ ecleſiarum extraneuſ habeatur

et inſuper inferat partibuſ monaſterii ſociante fiſco auri [li]braſ .X. argenti pondera .XX. et quod repetit euindicare non ualeat ſet preſenſ donacio quam noſ pro timore dei et amore pauperum chriſto conſcripta eſt firma et inlibata omni tempore debeat perdurare ſtipulacione ſubnixa. acta publice in monaſterio uuizenburg. ſub die .X. kl. aprl. anno .XV. regiſ domini noſtri theoderici. Teſteſ. ego æbrohardus. qui hanc donacionem fieri rogaui. et chimiltrudiſ coniunx mea. et alii teſteſ hildifrido †. rumoaldo †. guntfrido †. marcarado †. ſigifrido †. uuinirado †. ermenoldo †. reginberto †. odilbert. thiotuni †. ego uuilliulfuſ hanc donacionem rogante domino meo ebrohardo ſcripſi et ſubſcripſi.

X. Carta quam fecit liutfridus. de burghaime.

Sacroſancto monaſterio uuizenburg in pago ſpirenſe in honore ſancti petri ſuper fluuium lutra conſtructum ubi preſenti tempore herloalduſ abb. preeſſe uidetur. ego inluſter uir liutfriduſ dux cogitanſ ad deum pro affectum anime [me]e uel eternam retribucionem conplacuit mihi ut reſ meaſ quod in uilla burghaime pater meuſ adalbertuſ condam mihi morienſ dereliquid et ego contra germano meo hebrohardo in porcionem recipi et ad me peruenit. caſiſ caſalibuſ terriſ pratiſ ſiluiſ paſcuiſ acceſſiſque omnibuſ peculium domibuſ mancipiiſ uineiſ totum quomodo bernharduſ in beneficio habuit. ideoque agenteſ monaſ. hec omnia ſuperiuſ denominata ad iam dicto monaſterio uel agentibuſ ſuiſ a die preſente in ueſtram trado dominacionem ad poſſidendum ut quicquid exinde facere uolueritiſ liberam ac firmiſſimam habeatiſ xpo. propicio poteſtatem. ſi quiſ uero quod ſi ego aut aliquiſ de heredibuſ meiſ uel quiſlibet ulla oppoſita perſona qui contra hanc epiſtolam teſtamenti uenire aut agere aut aliqua calumnia generare uoluerit inferat ad agenteſ ſupradicti monaſterii auri lib. IIII. argenti pondera .XX. et

nihilominuſ preſenſ epiſtola firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipulacione ſubnixa. acta in ciuitate argentoracinſe. publice. ego anſegariuſ rogituſ hanc teſtamentum ſcripſi et ſubſcripſi. notaui poſt med. menſ. marcio anno .II. poſt morte theoderici regiſ. teſtiſ inluſter uir liutfriduſ dulce qui hanc teſtamentum fieri rogauit. teſte hiltrude que conſenſit. nordaldo †. hudone †. ſigiriho †. theotrado †. theotbaldo †. hodolberto †. theotberto †.

XI. Hec est uendicio quam fecit liutfridus dux et hiltrudis.

Domino fratri herloaldo abb. uel omnem congregacionem ſancto petro atque emtoreſ. inluſter uir liutfriduſ dux et hiltrudiſ duciſſa pariter uenditoreſ conſtat noſ tibi uedidiſſemuſ et ita uendimuſ uillam noſtram in pago haliſacinſe. cui uocabulum eſt burghaime. hoc eſt tam manſiſ caſiſ caſalibuſ terriſ pratiſ ſiluiſ uineiſ mancipiiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ cultiſ et incultiſ quicquid ad ipſam uillam ſuperiuſ denominatam pertinet. totum et ad integrum uobiſ tradamuſ atque tranſſundimuſ in dei nomen. ad poſſidendum et unde ad uoſ precium adpreciatum ſicut inter noſ placuit atque conuenit in auro et argento et caball. lib. L. et .IIII. tantum ut ab hac die habendi tenendi uendendi commutandi. uel quicquid exinde facere uolueritiſ. liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. ſi quiſ aut noſ aut heredeſ noſtri aut quiſlibet ulla oppoſita perſona qui contra hanc uendicionem a nobiſ factam uenire aut remouere temptauerit. inferat uobiſ tantum et alio tantum quantum in hac uendicione eſt infertum et inſuper una cum ſociante ſiſco auri lib. .III. argenti pondera .X. perſoluat et inſuper quod repetit euindicare non ualeat ſtipulacione ſubnixa. actum in ciuitate argentoracinſe publice. teſte inluſtro uiro liutfrido duce qui hanc uendicionem fieri rogauit † hiltrude que conſenſit † nordoalto † hudone † theotbaldo † odalberto

† ſigiricho † theotberto † ego anſegariuſ rogituſ hanc uendicionem ſcripſi et ſubſcripſi. notaui poſt med. menſ. mar. anno .III. poſt obitum theoderici regiſ.

XII. Carta liutfridi ducis de pago alisacinse.

Domino ſancto meritiſque beatificando in xpo. patre erloaldo abbati. ego liutfriduſ et coniunx mea hiltrudiſ ſalutamuſ uobiſ. propter ea confidimuſ de amicicia et caritate ueſtra cognoſcatiſ quod nobiſ in foreſte dominico que dicitur faſenburgo conloquium inſimul habuerimuſ conuenit de hominibuſ noſtriſ qui conmanent in bruningouilla et in gaerlaigouilare quod genitor meuſ adalbertuſ pro anima ſua ad monaſterio ſancto petro conceſſit propter ea nobiſ pro amore xpi. uel pro amicia ueſtra ipſoſ homineſ. hoc ſunt. mahtulfuſ. irminulfuſ. altmannuſ. uuinimannuſ. botalincuſ. erphariuſ. pertulfuſ. uuinibertuſ. ſigiricho. ad ipſo monaſterio ſancti petri quod dicitur uuizenburg quod eſt conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra. et nobiſ de ipſoſ cinſoſ quod noſ pro lege retdiderunt. ad ipſo monaſterio retdant. ut neque noſ neque iunioreſ noſtri neque freta neque ſtuafa nec haribanno nullumquam tempore non requiramuſ niſi ſicut diximuſ ad ipſo monaſterio ipſum cenſum retdant propterea precamuſ et petimuſ uobiſ pro amore xpi. uel pro beati petri apoſtoli ut dignetiſ orare pro nobiſ ſancte et in xpo. uenerabiliſ pater. ſign. liutfrido duce. qui hanc teſtamentum fieri rogauit. ſign. hiltrude que conſenſit. ſign. haiuni. ſign. ærmanricho. ſign. theotrado. ſign. affuni. ſign. theotberdo. ego haimo hanc cartam ſcripſi ſubſcripſi.

XIIII. Carta liutfridi ducis. de batenandouilare.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizenburg in pago fpirenfe in honore fancti petri fuper fluuio lutra conftructum. ubi prefenti tempore erloalduf abb. preeffe uidetur. ego inlufter uir liutfriduf dux cogitanf pro remedium anime [me]e. ad deum uel pro affectum eterne retribucionif. conplacuit mihi ut ref meaf quod in batenandouilla pater meuf morienf dereliquid et ego contra germano meo hebrohardo in porcionem recepi et ad me peruenit cafif cafalibuf terrif pratif filuif pafcuif acceffifque omnibuf peculium utriufque domibuf mancipiif ideo agentef monafterii hec omnia fuperiuf denominata ad iam dicto monafterio uel agentibuf fuif a die prefente in ueftram trado dominacionem poffidendum ut quicquid exinde facere uolueritif liberam ac firmiffimam habeant xpo. propicio poteftatem. fi quif uero quod fi ego aut aliquif de heredibuf meif uel quiflibet ulla oppofita perfona qui contra hanc epiftolam teftamenti uenire aut agere aut aliquam calumniam generare uoluerit inferat ad agentef fupradicti monafterii auri lib. II. argenti pondera .X. et nilhilhominuf prefenf epiftola firma et ftabilif permaneat ftipulacione fubnixa. acta publice in ciuitate argentoracinfe. ego anfegariuf pr. rogituf hanc epiftolam fcripfi et fubfcripfi. notaui. XI. kl. ianuarii. anno .XIIII. regni domni noftri theoderici regif. tefte inluftro uiro liutfrido duce. qui hanc teftamentum fieri rogauit. fign. nordoldo. fign. ratbaldo. fign. hamerico. fign. hudone. fign. rihberto. fign. haimericho †.

XIV. Carta boroni de pago alisacense.

Sacrofancto monafterio quod uocatur uuizenburg et eft conftructum in honore fancti petri fuper fluuio lutra ubi uir uene-

rabilis erloaldus esse uidetur presenti tempore abb. ego in dei nomine boronus deo uel reuerencia sanctorum uel cenobie oracionis monachorum ut aliquid de re nostra condonare deberemus quod et ita fecimus hoc est dono ad ipsa casa dei. in pago alsaciorum uillas noncupantes. lupsinstagni. batsinagmi. hischaigitisagmi. in uuldromodihaime. in saxinhaime. in tuntesheime. in inginhaime. patenhaime. papanhaime. in iam dicta loca de genitore meo badocune ad me peruenit. tam casis casalis campis pratis siluis mancipiis libertis acolabus cum peculiare eorum accessisque omnibus una cum peculiare eorum quod ibidem in ipsos agros presente tempore uisus sum possidere sicut superius diximus post [d]iscessu nostro agentes uel successores memorati monasterii reuocent dominacionem faciendo exinde quod uoluerint pars monasterii liberam ac firmissimam abeant in dei nomine in omnibus potestatem. si quis si ego aut heredes mei aut ulla opposita persona qui contra hanc epistolam donacionis uenire aut agere aliquid aut ullam calumniam generare presumserit. hunc inferam ego aut heredes mei. sit culpapilis uobis uel agentes successores iam dicti monasterii auri libras duas sociante sisco et nihilominus donacio hec omni tempore firma permaneat. stipulacione subnixa. actum mandodro castro publici. teste inlustro uiro borono. qui hanc epistolam donacionis fieri rogauit. testes. alaricho. rihberto. unardo. hiltrado. ardoino. gautsaldo. ego humbertus rogitus hanc epistolam donacionis scripsi et subscripsi anno tercio post transitum theoderici regis.

XV. Carta radoini. de pago alisacinse.

In dei nomen ego itaque radoinus considerans pro anime [me]e remedium uel eternam retribucionem iuxta apostoli uoce qui ait nihil in hunc mundum intulimus nec quicquam ex eo auferre nobiscum poterimus ni quod pro anime salutem locis sanctorum deuote domino offerentes impertire ui[de]mur. ergo dono de rebus propriis

meiſ ad monaſterio uuizenburg quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ſuper fluuio lutra ubi uir uenerabiliſ erloalduſ preſenti tempore abb. preeſſe uidetur hoc eſt pago alſacinſe in gerlaicouuilare ſuper fluuio ſura quicquid ibi habere iſtiuſ preſenti die uiſuſ ſum hoc eſt tam manſiſ terriſ campiſ pratiſ ſiluiſ. paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ et ſeruum meum nomine uuatgiſo cum hoba ſua uel cum omni peculiare ſuo id eſt tam terriſ campiſ caſiſ peculiiſ maiore uel minore cum cenſilia ipſiuſ ita ut hec omnia ſicut iam intimauimuſ quicquid in ipſa uilla gerlaigouuilare habere uiſuſ ſum uel que reſ ipſaſ qui requirendum eſt ad aliquoſ hominibuſ omnia hec in integrum a die preſenti trado de iure meo in iurem ueſtram traditum eſſe uolo ad ipſa eclеſia ſancti petri uel monaſterio uuizenburg ea uero racione ut nomen meum radoinuſ in librum uite conſcribatiſ uel recenſeatiſ et uoſ ipſaſ reſ habeatiſ et ueſtriſ ſucceſſoribuſ auxiliante xpo. relinquatiſ uel quicquid exinde eligeritiſ faciendum. teſte radoino qui hunc teſtamentum fieri rogauit. folcuuino. filio ipſiuſ. giſlarico. hermidaldo. ego theothariuſ peccator preſbiter hunc teſtamentum ſcripſi et ſubſcripſi.

XVI. Carta graulfi de pago alisacense.

Venerabili in chriſto patre erloaldo abb. ego itaque graulfuſ conſideranſ humanam fragilitatem dono ad monaſterio uuizenburc. quod eſt in honore ſancti petri apoſtoli conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra ubi erloalduſ abb. preeſſe uidetur hoc eſt omneſ porcioneſ meaſ in pago aliſacinſe locella cognominantiſ in plithareſdorphe et in unnenhaim que mihi genitor meuſ madalhariuſ morienſ dereliquid id eſt tam manſiſ caſiſ terriſ domibuſ edificiiſ mancipiiſ hiſ nominibuſ. ſigibirga. et filia eiuſ . fridobirga. pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ pomariiſ peculium utriuſque ſexuſ maiore uel minore ſicut ſuperiuſ

diximuſ omneſ porcioneſ meaſ a die preſente totum et ad integrum trado atque tranſfundo ita ut ab hac die ipſe abb. uel cuſtodeſ eiuſ abeant teneant atque poſſideant et ſuiſ ſucceſſoribuſ derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. acta publice in monaſterio uuizenburg ſub die .V. kl. auguſtaſ anno .XI. regni domini noſtri theoderici regiſ. ſign. graulfo qui hanc donacionem fieri rogauit. ſign. guntrado. ego ſindicho acſi indignuſ diaconuſ rogante graulfo hanc donacionem ſcripſi et ſubſcripſi.

XVII. Carta nordoaldi de pago alisacinse.

Dum dominuſ de terrena mercare precepit celeſtia iuxta leccionem in qua dicitur perit munduſ et ea que in mundo ſunt illut uero quod in ecleſiiſ erogatur numquam perit ſet in memoriam eternam reputatur. ego enim in dei nomen .nordoalduſ. filiuſ hugiberti quoddam donamuſ a die preſente ad monaſterium uuizenburg quod eſt in honore ſancti petri et ſancti pauli principeſ apoſtolorum conſtructum ſuper fluuio lutra. ubi erloalduſ abb. preeſſe dinoſcitur. et donatum in perpetuum eſſe uolumuſ per hanc paginem teſtamenti hoc eſt uillaſ iuriſ noſtri nuncupanteſ illaſ hoc eſt in uueſthoue in deceiugariiſ in chrafteſtate ſimiliter et ſolcoaldeſhaime ſitaſ in pago aliſacinſe quicquid ibidem mihi genitor meuſ chugibertuſ quondam morienſ dereliquid id eſt una cum baſilicaſ ad ipſaſ uillaſ aſpicienteſ. cum terriſ domibuſ edificiiſ acolabuſ mancipiiſ uineiſ ſiluiſ campiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ farinariiſ peculium utriuſque ſexuſ maiore uel minore mobilibuſ et inmobilibuſ uel quicquid dici aut nominare poteſt et tempore preſente noſtra uidetur eſſe poſſeſſio ad prefata ecleſia uuizenburg uolo eſſe conceſſum. in ea racione ſi ego ipſam cartam redimere uoluero ducentiſ ſolidiſ licenciam habeam in reliquum uero ſicut ſuperiuſ diximuſ. ita ut ab hac die memorataſ

uillaſ parſ antedicte eclesie uel abb. aut custoreſ eclesiarum eam habendi tenendi uendendi commutandi possidendi uel quicquid exinde pro oportunitatem eorum et conpendio facere decreuerint liberum perfruantur arbitrium. similiter dono uasalleſ meoſ et puellaſ meaſ quod ego de intuſ sala mea ad integrum. si qui uero quod futurum esse non credo. et cetera. set presenſ donacio omni tempore firma et stabiliſ permaneat stipulacione subnixa. actum in monasterio uuizenburg. publice. sub die .XIII. kl. iuliaſ. anno .III. post obitum theoderici regiſ. sign. nordoaldo qui hanc donacionem fieri rogauit. sign. ratbaldo. sign. theotbaldo. sign. offone. sign. rantuuigo. gauuiberto. reginberto. udone. haimiricho. ego sindicho hanc donacionem rogante nordaldo scripsi et subscripsi.

XVIIII. Carta heriuuini de pago alisacinse.

Si aliquid pro salute anime cogitamuſ aut de rebuſ nostriſ propriiſ aliquid ad loca sanctorum condonamuſ dnm. ihm. xpm. in eterna beatitudine retributorem esse confidimuſ igitur ego itaque in dei nomen heriuuinuſ sana mente integroque deliberatu consilio prumptissima uoluntate mea dono donantisque animo atque transcribo et in omnibuſ confirmo iure firmissimum esse uolo concessum ad basilica sancti petri ad monasterio uuizenburc ubi ratfriduſ abba presenti tempore esse uidetur. hoc est quod dono ibidem pro anime mee remedium uel pro eterna retribucione ut ad iudicium pro meaſ culpaſ ueniam merear adipisci . porcionem meam in loco qui uocatur deorangùſ. situm in pago alisazense super fluuio sorna cum omni merito suo. seu et aliam porcionem meam sitam in pago sarauuinse. ad haganbache. quod mihi de alode paterno obuenit. tam mansiſ casiſ terriſ edificiiſ domibuſ acolabuſ iacenciiſ mancipiiſ inibi commanentiſ. pro leibherio siluiſ pratiſ pascuiſ aquiſ aquarumque decursibuſ apendiciiſ cultum et incultum quantum in

iam dicto loco habere et tenere uisus sum totum et integrum a die presenti ad suprascripto monasterio donatum esse cupio idem ut ab hac die habendi tenendi commutandi uel quicquid exinde pro eorum oportunitatem eligerint faciendi liberam et firmissimam in omnibus habeant potestatem. et nobis dominus ihs. xps. requiem uite eterne retribuat et illos fratres ibidem consistentes melius dilectet pro nobis domini misericordiam deprecaræ et nomen nostrum in libro uite in ipsa basilica ponatur uel recenseatur. si quis uero et cetera. et presens epistola omni tempore firma permaneat stipulacione subnixa. acta sub die .III. kl. mr. anno .V. regn. domno theoderico rege. teste heriuuino qui hanc donacionem fieri rogauit. testes. oduinus. chlodoinus. folcuino. urnulfus. landobertus. adalrammus. allinus. gebahardus. chuno. amalfridus. ego feramundus scripsi.

XIX. Carta erbioni de pago alisacinse.

Venerabili in xpo. iustulfo eps. uel abbate de monasterio uuizenburg. dum et omnibus non habetur incognitum. qualiter ego erbio condonaui res meas ad partem sancti petri ad monasterium ipsius. in pago alisacinse. hoc est in kielenheimeromarcu. siue in ipsa marca que dicitur erbenuuilare hobas .IIII. integras in osterendorf tertiam partem de una hoba. in femheim. hoba .I. similiter in uuormacinse in carlobahc hoba .I. integra et uineas ad siglas .XX. hoc sunt hobas .VII. ex his duos uestita cum domibus edificiis terris pratis pascuis siluis aquis aquarumue decursibus et mancipiis his nominibus. otmunt. hildithiu. cum infantibus suis. ercanheri. lonhilt. cum infantibus suis .III. sibicho. onols. otgunt. thiotheid. hoc sunt mancipia decem. uel quicquid in ipsis locis nostra uidetur esse possessio uel dominacio totum et ad integrum de iure meo in iurem dominacionis uestre trado atque transfundo postea quoque mea fuit peticio et uestra

decreuit uoluntaſ contra iſtaſ reſ quod uobiſ tradidi. reſ ueſtraſ preſtare deberetiſ quod ita et feciſtiſ mihi et infantibuſ meiſ. uodone. et eugenie diebuſ uite noſtre ad uſu fructuario ordine. hoc eſt in pago ſpirinſe in uilla qui dicitur othereſheim quod irminolfuſ habuit in beneficium ueſtrum curtile .I. indominicato cum edificiiſ et aliaſ hobaſ ſeruorum .IIII. ex hiſ duo ſunt ueſtitaſ. et in cnutileſheim hoba .I. hoc ſunt hobaſ .V. integraſ et in hohenſtat uinea .I. de ueſtro beneficio cum terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ et mancipiiſ hiſ nominibuſ ſuuaſthrud. uuolfſuuind. beranſuuind. adalhilt cum infantibuſ .II. meua. hildigunt. heribrant. hoc ſunt mancipia .X. quod irminolfuſ habuit in beneficium. in ea uero racione ut pro haſ reſ ſupraſcriptaſ anniſ ſinguliſ ego et ſupraſcripti filii mei. uado. et eugenia uſque dum uixerimuſ omnibuſ diebuſ uite noſtre ſub uſo fructuario ordine habere et excolere debeamuſ et in cenſum ſtudeamuſ dare ſolidoſ .II. ad feſtum ſancti martini .III. id. noub. ad luminaria ſancti petri in uuizenburg. et ſi de ipſo cinſo negligenteſ apparuerimuſ legibuſ emendemuſ ipſaſ reſ perdere non debeamuſ diebuſ uite noſtre et poſt noſtrum quoque diſceſſum cum omni re meliorata uel ſuperpoſita ad caſa ſancti petri uuizenburg reuertatur. ſacta tradicio ſub die kl. mad. anno .VIII. regnante . karolo imperatore. teſte erbione. ratman. dudo. geboſſ. uuidagauuuo. hildiberti. herimanni. uuinimanni. uuelimanni. ſindichoni. uuillirih. fruarit. uuluicho. hartrat. ego uuolſharduſ ſcripſi.

XX. Carta theodoini de pago alisacinse.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizeburg. quod eſt conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lu[tra] in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi uir uenerabiliſ iuſtolfuſ epſ. preeſſe uidetur. ego in dei nomen theoduni et

coniunx mea nom. agathiu. tradidiſſemuſ in elemoſina noſtra ad partem ſancti petri ipſiuſ monaſterii. hoc eſt quod tradimuſ. in pago elifacinſe in uilla qui dicitur .hadana. curtileſ duo. cum caſiſ et edificiiſ terriſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ et quicquid ad ipſiſ curtileſ pertinet et in ipſa marca uiſi ſumuſ habere et mancipia hiſ nominibuſ. adalliub. madalhilt. albuuar. elilant. excepto in ipſa marca curtile .I. quod habet uto in manu ſua. cum terriſ iurnal. .XX. pratiſ ad carradaſ .V. cum ſiluiſ. illaſ aliaſ reſ ſupraſcriptaſ ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ rem ſuperiuſ denominatam hoc habeant teneant adque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomen derelinquant. in omnibuſ habeant poteſtatem. ſtipul. ſubnixa. ac. pub. in monaſterio uuizenburg ſub die .III. non. mar. anno XL. regnante imperatore noſtro carolo francorum rege. teſte theoduni et uxore eiuſ .agathiu. qui hanc donacionem fieri rogauerunt. et ipſaſ reſ in preſtaria ad amborum uitam. in cenſum din. ann. .VII. non ampliuſ. teſteſ. hartbertuſ et hildirat. berahtger. uuardo. undicho. ſtarcfriduſ. irminfrid. ado. ruadolt. oduni. ego uuolfharduſ peccator ſcripſi et ſubſcripſi.

XXI. Carta morichoni de pago alisacinse.

In nomine domini cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg ad monaſterium quod eſt conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi iuſtolfuſ epſ. preeſſe uidetur. ideoque in dei nomine ego moricho dono atque tranſfundo pro anima mea ad par[tem] ſancti petri ipſiuſ monaſterii hoc eſt porcionem meam in pago alifacinſe. in uilla qui dicitur ſemheim iurnaleſ .XVI. et pratiſ ad carradaſ .XV. ſilua ſicut ego ibidem habui. in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ. rem ſuperiuſ denominatam uel conſcriptam hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei

nomine derelinquant. ſi quiſ uero etce. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die nona kl. iul. anno .XXX. regnante carolo rege francorum. teſteſ moricho. albheriuſ. marcratuſ. ercanbald. ruadmunduſ. irminfriduſ. helpholt. leibuni. ego uuolfharduſ ſcripſi.

XXIII. Carta otberti de pago alisacinse.

Adiutorium noſtrum in nomine domini qui fecit celum et terram ad monaſterium quod uocatum eſt uuizenburg et eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in pago ſpirenſe in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterorum ſanctorum ubi iuſtolfuſ epiſcopuſ ſeu abba preeſſe uidetur. igitur ego in dei nomen autbertuſ trado atque tranſfundo pro anime mee remedium ad partem ſancti petri. hoc eſt quod dono. in pago alſacinſe. in uilla gazfeld hoba .I. quam ruadgeruſ habet cum caſa et ſcuria cum omni edificacione quicquid ad ipſa hoba pertinet. in ipſa uilla quam et in alia tam terriſ uineiſ campiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ cultiſ et incultiſ mobilibuſ et inmobilibuſ in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ rem ſuperiuſ denominatam hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. ſtipulacione ſubnixa. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die .IIII. kl. iun. anno .XXX. regnante carolo rege francorum. teſteſ .otbertuſ. theotbertuſ. reginbertuſ. beratger. heto. uuerino. uuanfrit. ego uuolfharduſ ſcripſi.

XXIIII. Carta rantuuigi de pago alisacinse.

Fiat pax in uirtute tua domine. ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg quod eſt conſtructum in pago ſpirenſe ſuper

fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi iuſtolfuſ epſ. preeſſe uidetur. ego in dei nomen rantuuiguſ clericuſ trado ad monaſterium ſancti petri rem meam pro remedium anime mee. et pro ginitricem meam nomen abane hoc eſt quod in elemoſina noſtra trado. in pago aliſacinſe in uilla qui dicitur bruningeſthorf quicquid in ipſa uilla uel in marca uiſuſ ſum habere. curtiliſ edificiiſ caſiſ terriſ campiſ pratiſ ſiluiſ uineiſ mancipiiſ aurum argentum caballoſ peculiiſ minutiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ cultiſ et incultiſ mobilibuſ et inmobilibuſ aut conparato ſiue conquiſito quicquid mihi de paterno aut de materno in alode dereliquerunt. in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ rem ſuperiuſ denominatam hoc habeant teneant in omnibuſ poteſtatem. ſi quiſ uero. ſtipulacione ſubnixa. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die pridia kl. ian. anno .XXXI. regnante carolo rege francorum. teſteſ rantuuiguſ. heriger. uueliman. rihhart. ercanrat. hildrih. uualahfrid. heririh. hiltuuiguſ. úádalrih. thiotrih. ſtarcman. hærimuat. ego uuolfharduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

XXIV. Tradicio quam tradiderunt hiltolfus et thiotbertus pro animam alboino in pago alisacinse.

Omneſ ſicienteſ uenite ad aquaſ properate et bibite ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg et eſt conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi iuſtolfuſ epſ. preeſſe uidetur. igitur ego hiltolfuſ. et thiotbertuſ tradiderunt per manum poteſtatiuam coram teſtibuſ pro animam .alboino. ad partem ſancti petri ipſiuſ monaſterii. in pago ſpirenſe. in uilla qui uocatur taukendorf. quicquid in ipſa uilla uel in marca uiſuſ ſum habere. curtiliſ terriſ uineiſ campiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ et ſeruum .I.

mundolfum. et quicquid engiltrud habuit de medietate in ipſa marca. in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ rem ſuperiuſ denominatam hoc habeant teneant adque poſſideant. et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant. in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die .V. non. madiaſ. anno .XXX. regnante carolo rege francorum. teſteſ hiltolfuſ. thiotbertuſ. úadalrih. hildirih. reginbertuſ. ruadarat. diathart. adalhelm. helphant. ego uuolfharduſ ſcripſi.

XXV. Carta albrihhi pr. de pago alisacinse.

Sacroſancto monaſterio uuizenburgo quod conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra. in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi uir uenerabiliſ iuſtolfuſ epſ. rector eſſe uideatur. igitur ego in dei nomine .albrihhuſ pr. tradidi reſ meaſ in pago aliſacinſe in uilla uel in marca bruningeſthorf id eſt curtilem indominicatam quod mihi pater meuſ tradidit coram teſtibuſ ſicut ipſe manebat quicquid ad illam curtilem pertinet caſiſ edificiiſ ſcuriiſ pomariiſ terriſ terreturiiſ iurnaleſ .LXX. prata ad carradaſ .X. campiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ et mancipia hiſ nominibuſ beratfrit. gerbirc. hoc trado atque tranſfundo de iure meo in iurem dominacioniſ ueſtre. habendi tenendi ut in omnibuſ habæhatiſ poteſtatem. et nec ego etce. acta in monaſterio uuizenburg ſub die kl. ian. anno .V. regnante carolo imperatore. teſteſ albrih. hildrih. uueliman. rihhart. uualahfrid. uuiliman. garoman. ego uuolfharduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

XXVI. Carta quam fecit uuerilandus et herilindis.

Sacrofancte eclefiae que eft conftructa in pago fpirenfe in loco qui dicitur uuizenburg in honore fancti petri apoftoli uel ceterorum fanctorum ubi dei nomine hermbertuf epf. preeffe uidetur. ego itaque uuerilanduf cogitanf bona retribucionif eterna feu et pro animabuf fricchoni et adalhelm dono ad iam dicto loco donatumque in perpetuum effe uolo hoc eft in loco qui dicitur bruningeftorf. quicquid ibidem ego herilanduf et herilinda coniunx mea habuimuf et feruum unum nomine gozheri. hec omnia a die prefente ad iam dicto loco fancto trado adque tranffundo perpetualiter ad poffidendum. fi quif uero quod fieri non credo fi ego ipfe aut aliquif de heredibuf uel proheredibuf meif uel quiflibet ulla oppofita perfona qui contra hanc tradicionem a me factam uenire temptauerit inferat ad iam dicto loco fancto auri unc. .II. argenti pondera .V. fet hec epiftola ftabilif permaneat ftipulacione fubnixa. acta publice ad bromagad. anno .IIII. regnante carolo rege. VIII. kl. iun. teftef uuerilant. uuahoni. reginbertuf. irmbertuf. ego uuolfharduf fcripfi.

XXVII. Carta theoduni de pago alisacinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizenburg. quod eft conftructum in pago fpirenfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli ubi iuftolfuf epf. preeffe uidetur. ego in dei nomine theoduni tradidi ad partem fancti petri ipfiuf monafterii hoc eft quod tradidi in pago alifacinfe in uilla quod dicitur .uuinidharefdorf. feruum .I. nom. otgif.

et quicquid in illa marca uifuf eft habere totum et integrum curtilif. cafif terrif. pratif pafcuif campif filuif aquif aquarumque decurfibuf. in ea uero racione ut ipfa cafa dei uel agentef eiuf rem fuperiuf denominatam hoc habeant teneant at[que] poffideant et eorum fucceforibuf in dei nomine derelinquant et quicquid exinde conpendio decreuerint. liberam in omnibuf habeant poteftatem. fi quif uero hanc donacionem frangere uoluerit. anathema fit ab omnibuf ftipulacione fubnixa. acta in monafterio uuizenburg. fub die kl. nou. anno .XXXII. regnante carolo rege francorum. teftef theoduni. uuolbertuf. liuthart. eburuuini. oduni. albheri. uuanfrid. marcharat. friduhelm. albgeruf. rihbald. ego uuolfhartuf fcripfi.

XXVIII. Carta brisolfi de pago alisacinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizenburg et eft conftructum in pago fpirenfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli ubi iuftolfuf epf. preeffe uidetur. ego in dei nomen brifolf tradidi ad monafterium fancti petri hoc eft quod tradidi in pago elifacinfe. in uilla batanantefheim. curtilem .I. et iurnalef .XIIII. cum pratif et pafcuif et filuif. et pomario et quicquid ad ipfo curtile pertinet. in ea uero racione ut ipfa cafa dei uel agentef eiuf rem fuperiuf denominatam habeant teneant atque poffideant et eorum fucceforibuf in dei nomine derelinquant in omnibuf habeant poteftatem. ftipulacione fubnixa. acta in monafterio uuizenburg. fub die .X. kl. mar. anno .XXX.VIII. regnante carolo rege francorum. teftef. brifolf. reginbertuf. uolcolt. hildibodo. heio. thiothelm. uualdolf. ego uuolfharduf fcripfi.

XXIX. Carta adoni de pago alisacinse.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg et eſt conſtructum in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi iuſtolfuſ epſ. preeſſe uidetur. ego in dei nomen .ado. tradidi ad partem ipſiuſ monaſterii hoc eſt in pago aliſacinſe. in uilla lonenbuah. curtilem .I. cum iurnaleſ et ſilua et quicquid ad ipſo curtile pertinet. in ea uero racione. ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ rem ſuperiuſ denominatam hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint. liberam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſtipulacione ſubnixa. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die .X. marc. anno .XXX.IIIII. regnante imperatore carolo et rege francorum. teſteſ adone qui hanc tradicionem fecerat. briſolf. reginbertuſ. ego uuolfharduſ ſcripſi.

XXX. Carta adalmanni de pago alisacinse.

Adiutorium noſtrum in nomine domini qui fecit celum et terram. ego in dei nomen adalman tradidi ad partem ſancti petri ipſiuſ monaſterii rem propriætatiſ mee. in pago aliſacinſe in uilla qui dicitur rinkilendorf. quicquid ibidem mea uidetur poſſeſſio uel dominacio totum et integrum hoc trado quod in perpetuum eſſe uolo de iure meo in iurem dominacioniſ ueſtræ hoc eſt manſiſ terriſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cultiſ et incultiſ mobilibuſ et inmobilibuſ et quicquid ego uiſuſ ſum habere in ipſa marca. in ea uero racione et cetera. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die .IIII. kl. iul. anno .XXX.II. regnante carolo rege fran-

corum. teftef adalman. hildirih. gunzo. úadalbald. felbrat. nordolt. fuueidmunt. fuueidinc. ego uuolfharduf fcripfi.

XXXI. Carta hildirihi et albrichi pr. de alisacinse.

In nomine domini noftri ihu. xpi. ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizenburg et eft conftructum in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli. ubi iuftolfuf epf. preeffe uidetur. igitur in dei nomen hildirichuf et albirichuf pr. tradiderunt in elemofina eorum ad partem fancti petri ipfiuf monafterii hoc. eft quod donamuf in pago alifacinfe in uilla qui dicitur .dauhhendorf. hobam .I. integram ubi fupra reginhariuf manet cum edificiif terrif campif pafcuif pratif aquif aquarumue decurfibuf. in ea uero racione ut ipfa cafa dei hoc habeat teneat atque poffideat. et firma fit ifta tradicio ut fupra. acta in monafterio uuizenburg. fub die .V. kl. ian. anno .XXX.I. rægnante carolo re[ge] francorum. ego uuolfharduf fcripfi.

XXXII. Carta heririhchi de pago alisacinse.

In nomine domini noftri ihu. xpi. ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizenburg. ego in dei nomen heririh tradidi ad partem fancti petri ipfiuf monafterii hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uilla qui dicitur alunga iu[r]nalef duodecim prataf ad carradaf .VI. in ea uero racione ut ipfa cafa dei uel agentef eiuf ræm fuperiuf denominatam habeant atque poffideant et eorum fucceffforibuf in dei nomine derelinquant. in omnibuf habeant poteftatem. ego uuolharduf fcripfi.

XXXIII. Carta nordharii de pago alisacinse.

In nomine dei fummi. ego itaque nordhariuf donator dono ad monafterium uuizenburg. ubi uir uenerabilif iuftolfuf abba preeffe uidetur. hoc eft quod dono in uilla quod dicitur .uuinidharefdorf. in elemofina mimine uxori mee curtilem .I. quod in perpetuum permaneat effe uolo. fi quif uero et cetera. ipfa epiftola firma et inuiolata permaneat ftipulacione fubnixa. acta in monafterio uuizenburg. tefte nordhariho. ego helphanduf fcripfi.

XXXIV. Carta inginane de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftancia pauperum conferimuf hoc nobif procul dubio in eterna beatitudi. nobif retribueri confidimuf. ego igitur in dei nomen ingina tradidi ad ipfum monafterium uuizenburg. in pago alifacinfe in uilla quod dicitur franchenheim iurnalef .V. in ea uero racione ut ipfa cafa dei uel agæntef eiuf rem fuperiuf denominatam uel confcriptam hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceffforibuf in dei nomine derelinquant. uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. fi quif uero qui contra hanc donacionem ueni[re] uel infrangere uoluerit. et inferat una cum focii fifco argenti pond. .V. auri uncia .I. coactuf exfoluat ftipulacione fubnixa. acta publice in monafterio uuizenburg fub die .III. kl. apr. anno .XXX. regnante carolo. ego uuolfharduf fcripfi.

XXXV. Venditio liutfridi et rantuuigi.

Fratri rantuuigo uir inlufter liutfriduf dux uidetur uendidiffe me tibi conftat et ita et uendidi. infra marcaf denominataf. hoc eft in aunulfouilare quicquid ingyna genitrix mea pro uend. titul. firmauit. et in fulcia quantum liudulfuf ibidem habuit et ad me prouenit et in aldebrunnuf quicquid genitor meuf ibidem tenuiffe probatur. et in fuinderadouilla quicquid genitor meuf ibidem habuit. tam terrif. campif. pratif. filuif. arealif. cafif. mancipiif. uineif. aquif aquarumque decurfibuf in integrum in ipfif uillif fuperiuf nominatif. quantum chrodouuiguf genitor tuuf pro beneficio noftro uifuf eft habere. a die prefente tibi uendidi. et accepi precium pro ipfa re ficut inter nof placuit atque conuenit in argento. hoc funt libraf .XX. tantum. ea uero conditione. ref fuperiuf nominataf habeaf teneaf atque poffideaf. et tuif pofterif derelinquaf. uel quicquid exinde facere uolucrif. liberam ac firmiffimam in omnibuf habeaf poteftatem. fi quif uero ego quod abfit aut heredef mei. uel quaelibet ulla oppofita perfona qui contra hanc uenditionem a me factam uenire temptauerit. tum inferam tibi tuifque heredibuf duplex fpatium terrule focia[n]te fifco . auri libram unam. argenti pondera duo. et nihilominuf prefenf uenditio omni tempore circa te aut heredef tuof firma permaneat. ftipulacione fubnixa. Actum puplice in ciuitate argentaria quod fecit menfe februario die .V. anno .XVIII. regnante domino noftro theodoricho rege. fignum liutfridi ducif qui hanc uenditionem fieri rogauit. fign. thiotbaldi. fign. ratbaldi. fign. ercanberti. fign. hartberti. fignum hafleibi. fignum heimerichi. fignum uuigbaldi. fignum uuigrochi. fignum figifridi.

Heino prefbiter hanc uendicionem fcripfi et fubfcripfi.

XXXVI. Carta rodoini clerici.

In xpi. nomine. ego itaque rodini clericuſ tractanſ pro animae meae remedium ut ueniam ſempiternam conſequi merear. propterea dono donatumque ut permaneat eſſe uolo. quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. in pago ſpirinſe uocabulo uuizunburg. ubi uir uenerabiliſ ratſriduſ abbaſ preeſſe uidetur. hoc eſt in pago aliſacinſae in curta laurentione. tam terriſ campiſ mancipiiſ aedificiiſ et prata illa in ripa de ſorna. quam ipſi ſerui ad ipſaſ hobaſ tenent. aquiſ aquarumque decurſibuſ et in alio loco dono nuncupante uuarigar quarta parte de uineiſ quantum in ipſo monte uiſuſ ſum habere. Iſta omnia ſuperiuſ nominata in integrum de meo iure in ueſtrum trado a die praeſente. dominatione atque tranſfundo. In ea uero condicione ut ab hac die ipſam rem ſuperiuſ nominatam. tam uoſ quam ſucceſſoreſ ueſtri uel agenteſ ipſiuſ monaſterii. in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero aut ego quod abſit aut heredeſ mei aut ulla oppoſita perſona qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit aut agere preſumpſerit. tunc inferat uobiſ ueſtriſque ſucceſſoribuſ. tantum et alium tantum. uel quantum in ſe iſta cartula continet conſociante fiſco auri lib. .II. argenti pondera .V. et nihilominuſ preſenſ donatio circa uoſ uel agenteſ monaſterii. firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipulacione ſubnixa. Actum publice in ipſo monaſterio. anno .III. regni dagoberti regiſ. ego chrodoinuſ hanc donationem fieri rogaui. ſign. hugiberti. ſign. thiotuuini. ſignum hartrichi. ſignum odarihi.

XXXVII. Carta radolfi.

Anno poſt tranſitum domini noſtri thiodirichi regiſ ego itaque radolfuſ cogitanſ pro animae meae remedium. ſeu requie

ſempiterna ut de rebuſ meiſ ad eccleſiam ſancti petri quae eſt in uuizunburgo monaſterio conſtructa ſuper fluuio murga condonare deberem quod ita et feci. Hoc eſt in pago aliſacinſae in uilla quae dicitur buxuuilari portionem meam quantumcumque in ipſa fine genetrix mea amallind mihi morienſ dereliquid. tam terriſ manſiſ caſiſ campiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. cum omni adiacentia uobiſ trado a die praeſente. Similiter in alio loco ſuper fluuio aquela in uilla diluquiſiaga uel quantumcumque genitor meuſ raginlioduſ mihi morienſ dereliquid. mea portione tam terriſ manſiſ caſiſ. campiſ. pratiſ. paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. cum omni adiacentia. et mancipio nomine uuigiliani. Hae omnia ſuperiuſ nominata a die preſente trado ad ipſam ecleſiam ſancti petri uel ad ipſoſ monachoſ qui ibidem regulam cuſtodire deliberant. et ſi ego aut ulluſ de heredibuſ meiſ uel ulla extranea perſona contra hanc donationem uenire temptauerit inprimiſ iram dei omnipotentiſ incurrat. et de ipſa ſancta eccleſia excomm[un]icatuſ appareat. et inſuper conſocianti fiſco auri libr. .V. argenti pondera .X. et quod repetit euindicare non ualeat et ut hoc teſtamentum firmior ſit. manum propriam ſubterroborauimuſ et qui ſe ſubſcriberent uel ſignarent modiſ omnibuſ corroboraui. ſtipulacione ſubnixa. Actum in uilla monti ſub die prid. id. noub. ſignum radulfi. qui hoc teſtamentum fieri rogauit. ſignum otberti. ſign. thiodoni. ſignum nortberti. ſign. liudini.
Ego feramunduſ rogatuſ hoc teſtamentum ſcripſi et ſubſcripſi.

XXXVIIII. Prestarium hildifridi managoldi et uualdsuuindi.

Venerabili in xpo. patre ratfrido abbati hildifriduſ. managolduſ et uualdſuuind. Omnibuſ non habetur incognitum qualiter uoſ uel monachi ueſtri de nobiſ in orphanitate uel pueritia noſtra integram habuiſtiſ curam et nobiſ pro neceſſitatibuſ de elemoſina

chriftianorum fuftinuiftif. et inopiam noftram fuffragaftif infuper et nobif in domo dei collocaftif et nof hoc recogitantef etiam et pro remedium animae noftrae tractantef conplacuit animo ut de facultatibuf noftram ad loca fanctorum condonare deberemuf quod ita et fecimuf. ergo donamuf a die prefenti. donatumque in perpetuum effe uolumuf ad monafterium uuizunburg in pago fpirinfae fuper fluuio lutra in uofago fitum. in honore fancti petri et pauli conftructum ubi tu prefenti tempore abba preeffe uiderif. Hoc eft rem noftram in uillare gairelaigo et in auftondorphe in pago alifacinfae et portionem noftram in bolinchaime in pago fpirinfae fuper fluuiolo raurebacya ad integrum quicquid nobif genitor nofter bodegifluf et auunculuf nofter reginfriduf morientef dereliquerunt. Hoc eft manfif domibuf aedificiif mancipiif uel acolabuf ibidem commanentibuf campif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf tam de alode quam de comparatione uel de qualibet contractu nobif legibuf obuenit feu et mancipia hif nominibuf zacione et uxore fua uualdulpia. et filium eorum godone totum et ad integrum. Hanc epiftolam donationif ad fuprafcriptum monafterium uuizunburg uel monachif ibidem commanentibuf ab hac die trademuf ad poffidendum. hoc eft habendi tenendi dominandi uendendi commutandi. uel quicquid tu ipfe tuique fucceffioref uel monachi ibidem degentef faciendi eligeritif firmiffimam in omnibuf habeatif poteftatem. et fi quif uero quod fieri non credimuf nof ipfi aut fucceffioref noftri. aut quaelibet oppofita perfona qui contra hanc donationem uenire temptauerit. et eam inrumpere uoluerit. inferat ad partibuf ipfiuf monafterii fociante fifco auri libram unam. argenti pondera duo. et hoc quod repetit euindicare non ualeat. et haec prefenf donatio omni tempore firma et ftabilif permaneat ftipl. fubn. Acta epiftola ad ipfum monafterium uuizunburg. publice fub die kl. mai. anno .XII. regnante hludouuico rege francorum. ego in dei nomine uádalgariuf notariuf rogatuf a fuprafcriptif fcripfi et fubfcripfi. Ego hildifriduf monachuf hanc donationem fieri rogaui. fignum uualfuuindane. fign. adalberti. fign. rodoaldi. fign. feulaigo. fign. grimulfi. fignum rihmundi. fignum uualtharii. fign. afulfi. fignum heriberti. fign. uuilliharii. fignum lantfridi. fign. adalrammi. fignum adalgifi.

XXXIX. Carta theodolini.

Domino fancto et uenerabili fratri .ratfrido abbati. uel omni congregatione fratrum uuizunburgo confiftentibuf. ego tedolinuf donator et quia pietaf ueftra habuit tanta. ut mihi exiguo peccatore inter clauftra monafterii ueftri recipere dignaretif. propterea mihi complacuit animo etiam et pro remedium animae meae. ut de paupertatula mea ibidem ad ipfum monafterium fuperiuf dictum condonare deberem. quod ita et feci. ergo dono ad bafilicam fancti petri. infra ipfum monafterium uuizunburgo conftructum. hoc eft terra mea in loco cognominante montecottane in pago fornagauginfe tam manfif quam campif pratif filuif aquif aquarumque decurfibuf tam de alode quam et de comparatu uel de qualibet ingenio mihi legibuf obuenit quicquid ibidem uifuf fui tenuiffe. et feruum meum nomine gunderihum. Haec omnia a die prefenti ad fuprafcriptum monafterium uuizunburg trado atque tranffundo et tranffcribo ad poffidendum. propterea hanc epiftolam donationif fieri rogaui. ut de fuprafcripta re tam tu quam et agentef monafterii ipfiuf uuizunburgi uel cui hoc dederif ad exigendum. hoc eft habendi tenendi commutandi uel quicquid exinde eligeritif faciendi firmiffimam in omnibuf habeatif poteftatem. Si quif uero quod fieri minime credo. qui contra hanc epiftolam donationif aut agere conauerit et eam inrumpere uoluerit. inprimif iram dei incurrat. et ab omni loco fanctorum excommunicatuf appareat. ita dumtáxat fi fe emendare noluerit et infuper inferat ad partibuf fuprafcripti monafterii. una confocianti fifco. auri libram unam. argenti pondera duo. et nihilominuf eo prefenf epiftola omni tempore firma et inuiolata permaneat. ftipulatione fubnixa et fi alia carta de ifta re quam illa quae hic continetur oftenfa fuerit nullatenuf conualefcat. fignum thiodolini. qui hanc donationem fieri rogauit. fignum amandi. fignum uuolfgifi. fignum adalgifi.

Ego defideriuf quamuif indignuf prbr. et fcripfi et fubfcripfi.

XL. Carta erloini.

Venerabili in xpo. ratfrido patri et abbati erloinuſ donator. cogitanſ pro remedium animae meae. uel pro aeterna retributione. propterea placuit mihi ut de rebuſ meiſ aliquid ad loca ſanctorum condonare deberem quod ita et ſeci. ego dono a die preſente ad ipſum monaſterium uuizunburg in honore ſancti petri conſtructum. ubi tu preſenti tempore preeſſe uideriſ. dono hoc eſt hobam unam ueſtitam. in puxuuilare in pago aliſazinſe quod mihi mater mea mumma moriendo dereliquid. propterea hoc teſtamentum tibi fieri rogaui. ut ab hac die habendi tenendi commutandi uel quicquid exinde parſ ipſiuſ monaſterii elegerit faciendi omni tempore firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. et ſi quiſ uero quod fieri minime credo. ego ipſe aut aliquiſ de heredibuſ uel proheredibuſ meiſ aut quaelibet oppoſita perſona. qui contra hoc teſtamentum uenire conauerit. aut hoc inrumpere uoluerit. inferat ad partibuſ ipſiuſ monaſterii. tantum et alium tantum. quantum ipſa réſ eo tempore meliorata ualere potuerit. et hoc teſtamentum firmiſſimum et inuiolatum permaneat. ſtipulatione ſubnixa. Actum in uuizunburg publice ſub die kl. mai. anno quinto domni noſtri thiodorici regiſ.

Ego gundebertuſ acſi indignuſ rogatuſ diagonuſ ab erloino hoc teſtamentum ſcripſi et ſubſcribſi.

Signum erloini. qui hoc teſtamentum fieri rogauit. ſignum uuielandi. ſignum otini. ſignum thiotgeri. ſignum uueroldi.

XLI. Carta nordolfi.

Venerabili in xpo. ratfrido abbati. ego nordolfuſ donator cogitanſ pro diuini amoriſ intuituſ et pro aeterna retributioniſ

premia. complacuit mihi animo ut de rebuſ meiſ propriiſ aliquid ad loca ſanctorum condonare deberem. quod ita et feci. Ego dono donatumque in perpetuum eſſe uolo a die preſenti ad ecleſiam ſancti martini. quae in uilla auduino apud anteceſſoreſ meoſ conſtructa eſſe uidetur. Hoc eſt de omni portione mea quicquid in ipſa uilla iam dicta .auduinouilla. eo tempore uiſuſ ſui tenuiſſe. uel quicquid mihi genitor meuſ gariulſuſ morienſ dereliquid illa tertia parte ad integrum ſiue de comparatu. aut qualibet modo contractu. ad anteceſſoreſ meoſ uel ad me legibuſ obuenit. una cum manſiſ domibuſ ſeu mancipiiſ hiſ nominibuſ libone cum uxore ſua. aſcunide uel acolabuſ ibidem commanentibuſ ſeu campiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilia et inmobilia. omnia et ex omnibuſ. ſicut ſuperiuſ dixi tibi uel ad ipſam baſilicam ſancti martini. trado atque tranſſundo. ad poſſidendum illa tertia parte in eadem uilla ad integrum. Similiter dono de ipſa baſilica ſancti martini ad monaſterium uuizunburg. illa medietate ad integrum. Ea uero ratione uolumuſ ut praeſenſ donatio firma permaneat. ut ſub mundeburdo uel defenſione ſancto petro uel monaſterio uuizunburgo hanc baſilicam ſancti martini omnibuſ diebuſ uel temporibuſ reſedeat. et inde et criſma uel oleum ſeu ſacerdoſ ad baptizandum uel miſſaſ celebrandum ueniat et nulluſ preſbiter extraneuſ praeſumat ad ipſam baſilicam ad baptizandum uel miſſaſ celebrandum uenire niſi ex permiſſione abbatiſ uel monachiſ qui in monaſterio uuizunburgo tunc tempore habitare uidentur. Propterea tibi hanc epiſtolam donationiſ fieri rogaui uel ad partem ipſiuſ baſilicae ut ſupraſcriptam rem tu uel parſ ipſiuſ baſilicae in ueſtra recipiatiſ poteſtate. hoc eſt habendi tenendi uendendi commutandi. ueſtriſque ſucceſſoribuſ relinquendi uel quicquid exinde eligeritiſ faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. Si quiſ uero quod fieri non credo ego ipſe quod abſit. aut aliquiſ de heredibuſ aut proheredibuſ meiſ aut quaelibet oppoſita perſona qui contra hanc epiſtolam donationiſ quam ego ex ſpontanea uoluntate fieri rogaui. uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit inferat tibi uel ad partem ipſiuſ baſilicae ſocianti fiſco. auri libr. I. auri pond. II. coactuſ exſoluat et hoc quod repetit nullatenuſ euindicare [uale]at et haec praeſenſ donatio

omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipl. ſubnixa. actum uncheſ ſtagni ſub die .XII. kl. aug. anno .IIII. regni domni dagoberti regiſ. ſignum nordolfi qui hanc epiſtolam donationiſ fieri rogaui. ſignum rantolfi. ſignum adalramni comit. ſign. audebaldi. ſignum audoaldi. ſign. ummune. ſign. thiodoini. ſignum boboni. Ego ſethariſ acſi indignuſ diaconuſ et emmanuenſiſ. hanc epiſtolam donationiſ. rogatuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

XLII. Carta amalberti.

Sacroſancto monaſterio uuizunburgo.quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in pago ſpirinſe in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterorum ſanctorum. Ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epiſcopuſ ſeu abba eo tempore praeeſſe uidetur. Igitur ego in dei nomine amalbertuſ cogitaui pro remedium animae meae. ſeu pro aeterna retributione ut aliquid traderem de rebuſ meiſ ad ſupradictum monaſterium. quod ita et feci. Dono donatumque in perpetuum eſſe uolo animae meae. im mageſſtet. in pago aliſacinſae. iurnaleſ .XXX. ad fenum faciendum. carradaſ .XII. manſ. .I. terriſ domibuſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. Similiter in ediningom. dono hobam. quae fuit uuolfen. totum et integrum. et in ottinghaim. totum et integrum. quicquid in illiſ lociſ uiſuſ ſum habere. tam terriſ domibuſ. aedificiiſ pratiſ pomeriiſ. ſiluiſ. aquiſ. aquarumque decurſibuſ. mancipiiſ. omnia trado atque tranſſundo. de iure meo in iure dominationiſ ueſtrae. ad ſupradictum monaſterium. ut ipſi ſerui dei qui ibidem deo militant. teneant atque poſſideant. et quicquid exinde facere uoluerint. xpo. propitio per omnia habeant poteſtatem. Suiſque ſucceſſoribuſ proficiat. in augmentum. Si quiſ uero ego aut aliquiſ de heredibuſ meiſ qui contra hoc teſtamentum uenire temptauerit. aut inrumpere uoluerit inferat ſe una cogente fiſco. auri libr. duo. argenti pondera quinque. et quod repetit euindicare non ualeat. ipſe id teſtamentum. omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat.

ſine ulliuſ iudiciſ interpellatione. et ut firmior ſit propria manu ſignum feci. et teſteſ qui ſubſcriberent. rogaui. ſtibulatione ſubnixa. factum hoc teſtamentum. anno XXmo. regnante karolo rege francorum. ſignum amalberti qui hoc teſtamentum fieri rogauit. ſignum adalberti. ſignum uuolfberti. ſignum ercanberti. ſignum uuolfbaldi. Ego hildiboto cancellariuſ. hoc teſtamentum ſcripſi et ſubſcripſi.

XLIII. Carta asulfi.

Domino patri ratfrido abbati. atque emptori. aſulfuſ uenditoruſ. Dum me tibi conſtat. uendidiſſe ita et uendidi. quantumcumque in uilla gerleicouilare uiſuſ ſum habuiſſe. tam terriſ campiſ pratiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. omnia ad integrum tibi tradidi. unde accepi a te ſicut inter noſ placuit. atque conuenit. de argento libram unam. ea uero ratione ut ipſam rem habeaſ teneaſ atque poſſideaſ. et tuiſ poſteriſ ad poſſidendum derelinquaſ. uel quicquid exinde facere uolueriſ liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeaſ poteſtatem. ſi quiſ uero. quod ſi ego quod abſit aut ulluſ de heredibuſ uel proheredibuſ meiſ aut ulla oppoſita perſona qui contra hanc uendicionem a me factam uenire temptauerit. inferat tibi tuiſque ſucceſſoribuſ ego aut heredeſ mei tibi aut heredibuſ tuiſ ſpondeo eſſe redditurum. duplum tantum quantum a te accepi. uel quantum reſ ipſa eo tempore meliorata ualuerit. nihilominuſ uendicio firma et inuiolata permaneat. ſtipulatio ſubnixa. Actum publice in uilla gerlaicouilare. die .XX. menſiſ iunii. anno .II. regni hildiberti regiſ. ſignum aſulfi. qui hanc uendicionem fieri rogauit. ſignum chrodoaldi. ſign. rihmundi. ſignum uualdoradi. ſignum offuni. ſignum faolaico. ſignum uuilliharii. ſignum adalramni. ſignum uuitugiſi. ſignum lantfridi. ſignum adalgiſi. ſignum heriberti. Ego heribertuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

XLIV. Carta trudauindæ.

Venerabili in xpo. patre ratfrido abbati trundauinde et quia conſtat me tibi uendidiſſe. quod ita et uendidi pratam iuriſ mei in marca ſemheim in pago aliſacinſae. quae contingit ipſam pratam. et fineſ et conſortiſ de uno latere et duoſ fronteſ fluuiuſ matra et de alio latere ratio ipſiuſ emptoriſ unde accepi a te de rebuſ ſancti petri monaſterio uuizziburgo precium. propterea hanc uendicionem tibi fieri iuſſi. ut ab hac die ſupraſcriptam pratam habeaſ teneaſ atque poſſideaſ tuiſque ſucceſſoribuſ ad poſſidendum derelinquaſ uel quicquid exinde elegeriſ faciendi firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. Si quiſ uero quod fieri non credo ego ipſe quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ uel proheredibuſ meiſ uel quiſlibet extranea perſona qui contra hanc uendicionem uenire temptauerit et eam inrumpere uoluerit inferat tibi uel parti ipſiuſ monaſterii ſocianti fiſco auri libra .I. argenti pondera duo. et tantum et alium tantum quantum ego a te accepi. et hoc quod rep[et]it euindicare non ualeat et haec preſenſ uendicio omni tempore firma permaneat. ſtibulatione ſubnixa. Acta uendicio in monaſterio uuizunburg. publice ſub die kl. mai. anno octabo regni domni noſtri hildiberti regiſ. Ego rathariuſ notariuſ hanc uendicionem ſcripſi et ſubſcripſi.

XLV. Carta helmonis.

Sacroſanctae eccleſiae ſancti petri principiſ apoſtolorum. in monaſterio quod dicitur uuizunburg conſt[r]ucta. ubi ratfriduſ abba eo tempore preeſſe uidetur. ego in dei nomine aigmo acſi indignuſ preſbiter cogitanſ caſum humane fragilitatiſ ſeu perpendenſ

molem peccatorum meorum. abolutione. proinde dono donatumque in perpetuum ut permaneat effe uolo ad ipfum monafterium uel ad ipfam fanctam congregationem ibidem ad dei laudem confiftentem poft difceffionem meam ad diem prefentem donatum in perpetuum effe uolo. Hoc eft locello denominato qui dicitur bruningouilare fitum in pago alifazinfae quicquid ibidem genitor meuf nomine nordbertuf uifuf fuit poffidere. uel ad me prouenit. uel quod in anteco in ipfo locello adtrahero potui. Hoc eft tam curtif aedificiif campif. pratif. filuif aquif aquarumque decurfibuf mancipiif libertif cum peculiare eorum. Sicut dixi quicquid in illo loco uifuf fum poffidere. Haec omnia fuprafcripta poft difceffum meum a die prefenti abbatif uel agentef ipfiuf monafterii. in poteftate ipfiuf monafterii debeant reuocare. et quicquid exinde ab ipfa die facere uoluerint liberam ac firmiffimam habeant in dei nomine poteftatem. et fi uuluntaf uel deuocio euenerit. fub regula fancta in ipfo monafterio abbaf qui tunc fuerit in ipfo monafterio in dei nomine recipere debeat. Si quif ego aut ulluf de heredibuf meif uel proheredibuf meif aut ulla oppofita perfona qui contra hanc donationem uenire temptauerit. inferat uobif ueftrifque fucceffforibuf duplum tantum. quantum ipfe locelluf eo tempore melioratuf ualuerit. et inferat una cum cogente fifco auri libraf quinque auri libr. .V. argenti pondera .X. et nihilominuf praefenf donatio omni tempore firma permaneat ftipulatione fubnixa. Actum in ciuitate argentaria publice duodecima kla. iuliaf. anno quarto regni domni noftri helperic regif. Ego in dei nomine heimo prefbiter hanc donationem factam fcripfi et fubfcripfi. Signum haione. fignum chrodouuini. fig. hattune. fignum radouuino. fignum folcuuino. fignum ermberto. fignum ermenrihi. fignum hericho. fignum harione. fignum germune. fignum radoino.

XLVI. Carta adalgisi alloni frauuinsinda.

Venerabili in xpo. patri ratfrido abbati adalgifuf fibi allo et coniunx fua frauuinfinda uel filiuf eorum nomine milo

uenditoref conftat nobif tibi uendidiffe ita et uendidemuf in uilla gerleihef in pago alifacinfae fupra fluuio fura. hoc eft omnef ref noftraf quod nobif ex fucceffione parentum noftrorum. hoc eft paterno uel materno feu de conparatu. uel qualibet attractu nobif legibuf obuenit ad integrum. Hoc eft manfif domibuf aedificiif. pratif. campif. pafcuif. filuif. aquif aquarumque decurfibuf. ad integrum. feu mancipiif hif nominibuf et ibidem commanentibuf. liubane. et adalmunt. cum omni peculiare eorum a die praefenti uobif tradimuf. unde accepimuf a te de rebuf fancti petri. Hoc eft argentum. libraf feptem. Propterea hanc uendicionem tibi fieri rogauimuf. ut a die prefenti parf ipfiuf monafterii uuizunburgi. uel fucceffore tui. habendi tenendi. commutandi. uendendi uel quicquid exinde facere elegeritif firmiffimam in omnibuf habeatif poteftatem. Si quif uero quod fieri non credo quod nof ipfi aut aliquif de heredibuf uel prohere-dibuf noftrif. qui contra hanc uenditionem uenire conauerit aut eam inrumpere uoluerit. inferat uobif focianti fifco tantum et aliud tantum quantum a te accepimuf et haec praefenf uendicio omni tempore firma et ftabilif permaneat. et hoc quod repetit euindicare non ualeat. ftipul. fubn. Actum in ipfo monafterio uuizunburgo publice fub die kl. aprl. anno primo regni domni noftri Hildiberti regif. Signum adalgifi. fibi allone uenditore. fignum frauui-findane. coniuge ipfiuf uenditorif. fignum milonif. uenditorif filio ipforum. Signum thiodono. fignum bettonif. fignum gerrato. fignum folcrati. fignum rumharii.
Ego chrodoinuf notariuf hanc uendicionem fcripfi et fubfcripfi.

XLVII. Carta ebroharti.

Anno primo poft tranfitum thiodorici regif ego itaque ebroarduf. cogitanf pro animae meae remedium. feu requie fem-piterna. ut aliquid de rebuf meif ad ecclefiam fancti petri. ad monafterium quod dicitur uuizunburg. fuper fluuio murga feu

et lutra ubi uir uenerabilis. erloaldus abba praeesse uidetur. aliquid condonare deberem quod ita et feci. dono in pago alisacinsae ad ipsam ecclesiam sancti petri seu et reliquorum pignora qui ibidem constructa sunt. in fine neosaras. seu et chouualdo monti hobas quattuor uineas tres cum uinitoribus et mancipia his nominibus. reginhario. cum uxore sua angila. liutbald. lioboino. alicone. gotchildia. ottrude. abani. et in ipsa fine. tam terris. mansis. casis. campis. pratis. pascuis. siluis. aquis aquarumque decursibus. Hec omnia superius nominata dum aduixero sub usu fructuario debeam possidere. et post meum quoque discessum. sine ullius iudicis interpellatione in uestram recipiatis potestatem. Si quis uero quod futurum esse non credo si ego aut ullus de heredibus uel proheredibus meis uel qualibet opposita persona qui contra hanc donationem uenire conauerit aut eam inmutare uoluerit inprimis iram dei omnipotentis incurrat et insuper cum socianti fisco auri libras duo argenti pondera quatuor. et quod repetit euindicare non ualeat. et ut hoc testamentum firmior sit manum propriam subter signaui. et testes qui subscriberent uel signarent modis omnibus conrogaui. stipul. subnixa. Actum in uilla dorestotelus. sub die XIII kl. iulias. signum ebroardi. qui hoc testamentum fieri rogauit. signum bettonis. signum hittonis. signum thiotbaldi. signum haimonis. signum adalradi. sign. uuinidisgi. signum rathelmi. signum thrudgisi. signum alboini. signum hariberti. Ego ferahmundus rogatus hoc testamentum scripsi et subscripsi.

XLVIII. Carta mahtricus.

Venerabili in xpo. ego mahtricus donaui res meas ad monasterium uuizunburg quod est constructum in pago spirinsae super fluuio hlutraha. Ubi uir uenerabilis anstramnus eo tempore abba praeesse uidetur. Hoc est in franchenheim curtile .I. cum domibus aedificiis uel pomariis et cum omni peculiare ac iumentis

et quicquid ibi uisus sum habere in presenti tempore traditionis. postea quoque fuit mea petitio uel bonorum hominum ut dum aduixero me habere permitterent. quod et ita fecerunt. in ea uero ratione ut augmentare et meliorare habeam potestatem post quoque discessum meum ad supradictum monasterium cum integritate omni reuertatur. ✻ ✻ ✻

XLIX. Carta meginhelmi et uxoris eius engilmuat.

Igitur ego in xpi. nomine meginhelm et coniunx mea nomine engilmuat donamus atque tradimus res proprietatis nostrae ad monasterium uuizenburg quod est constructum in pago spirinse super fluuium lutra in honore sanctorum apostolorum petri et pauli. ubi domnus abba grimoldus preesse uidetur. Hoc est quod donamus. in pago alsacinse et in marca lonenbuah. et in marca zuzenheim. et in munenberge. quicquid in his locis uisi sumus habere totum et integrum tradidimus pro remedio animarum nostrarum. et pro anima thioterici. et uelie. in ea ratione ut easdem res ad dies uite nostre fruituri sumus. et ut annis singulis inde pro commemoratione persoluamus in censum sol. .I. ad festiuitatem sanctorum mar. sergii et bachi. et post discessum amborum nostrorum iam prefate res ad iam dictum monasterium emeliorate cum omni integritate reuertantur. sine aliqua contradictione. et ipsi custodes qui ibidem deo seruiant. habeant teneant atque possideant et eorum successoribus xpo. propitio derelinquant. uel quicquid inde facere uoluerint liberam habeant in omnibus potestatem. si quis uero quod futurum esse non credimus. nos aut heredes nostri hanc cartam frangere incipiat. in iram dei incidat quod absit ut fiat. et tamen haec conscriptio firma permaneat omni tempore stipul. subnexa. acta in prefato monasterio. non. octob. die lunis. reg. ludeuuico iuniore in parte orientalis franciæ. an. .XXVI. Testes alsacinsiæ. meginhelm. recco. reginbt: heriuuic. uuolfh: gozbt: meginfrid. rihheri.

milo. adalh: ſigibold. gotabt: herimuat. eto. friduger. † item aliud teſtimonium de ſpirinſe. ſolcbt: ercanmar. reginbt: rihbt: hildibt: item hildibt: giſalbt: cazo. ecgolf. hildirat. tuto. hucbt: uuinihart. ego hildibertuſ ſcripſi.

L. Traditio liutoni.

Igitur ego liuto trado rem proprietatiſ mee in pago alſacinſa et in marcu álunga ad monaſterium uuizenburg quod eſt conſtructum in pago ſpirinſæ iuxta fluuium lutra ubi domnuſ abba grimoltuſ dominatur. hoc eſt quod trado ad ſanctum petrum. in ålunga. iur. .V. de pratiſ ad car. .II. et econtra accepi de parte monaſterii iam dicti iur. .XV. in ſupradicta marca in ea ratione ut utraſque reſ ſupranominataſ ad uitam meam perfruar atque poſſideam. et inde perſoluam anniſ ſinguliſ ad feſtiuitatem ſancti martini denar. .XVII. et in ea ratione quod ego liuto pergam equitando ubicumque prepoſituſ precipiat quiſquiſ in hoc miniſterium conſtituitur. et poſt obitum meum utreque reſ iam noncupate ad ſupradictum monaſterium redeant ad ſeruitium ſancti petri monachiſque illiuſ loci uſque in ſempiternum. teſteſ qui hoc audierunt et uiderunt. † meginhelm uocatuſ. hatto. uuich: uualdman. liuth: uuigiroh. gundlant. reginuuart. reginbt: uuerinh: reginmar. altbt: uuerdbt: egino. ego hildibertuſ ſcripſi.

* LI. Carta wolfsiutde de pago saroinse. [a manu recentiore ſec. 11. aut 12. ineunt. poſt num. 50 in fine faſciculi 2. cod. addita.]

In xpi. nomine ego uuolffint cogitanſ pro remedio anime mee. me ipſam ex libertate trado. ad muntburgium ad monaſterium quod uocatur wizinburg. conſtructum in pago ſpirenſe in honore ſanctorum apoſtolorum Petri et Pauli ſuper fluuio lutra. ubi uenerabiliſ abbaſ ratfriduſ preeſſe uidetur. Trado itaque

omnia que habere uideor in pago ſarojnſe. in uilla que dicitur wolffindauuilere. que iacet in fluuio bibera. ipſam uillam. et ſiluam que dicitur berengerefforſt. et duo mancipia hiſ nominibuſ. thiethar. wolfgart. ut ipſi et omneſ eorum poſteri ſinguli cenſum duorum denariorum ad illuminandam ipſam eccleſiam ſanctorum apoſtolorum Petri et Pauli. omni anno perſoluant. et poſt traditionem cenſuſ. ſoluti atque liberi ſint ab omni labore atque ab omnium dominorum placito. [Quem cenſum procurator qui conſtitutuſ eſt ad dominicum fiſcum qui uocatur haganbahc. exigere debet omni anno ad domum ſingulorum.] Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo. ſi ego ipſa quod abſit. uel ulluſ de heredibuſ meiſ. aut ulla oppoſita perſona hanc traditionem frangere uel irrumpere uoluerit. celeſtem deum exinde iudicem habeat. et ſanctuſ Petruſ illi lumen eternum ſubtrahat. Acta eſt hec traditio publice. in uilla que dicitur duriſtulidon. .XII. kl. mart. anno .XVII. regnante ludewico imperatore magni karoliſ filio. ipſo ratfrido eiuſdem monaſterii abbate preſente. et drugone metteſſi epiſcopo. ipſiuſ ludewici imperatoriſ fratre. nec non Gebeharto aduocato. ſub hiſ teſtibuſ. Geboaldo. Adalharto. Waldo. Giſo. Berhardo. Bernardo. Werdmanno. Adalhemmo. Milone. Rudolfo. Hatto. Giſilberto. Ecco. Ego iohanneſ capalanuſ ipſiuſ epiſcopi drugoniſ. rogatu ratfridi abbatiſ ſcripſi et ſubſcripſi.

LII. Carta rantuuigi. de pago alsacinse.

Mundi terminum ruiniſ crebreſcentibuſ appropinquantem indicia certa manifeſtantur experimenta liquida declarare noſcuntur et ad diſcutiendaſ torpenteſ infidelium menteſ illa dudum in euuangeliiſ a domino dicta oracula incumbere noſcuntur. opere pretium arbitror futurorum temporum uiciſſitudinem preoccupanſ anticipare et incertum humane condicioniſ euentum ſagaci mentiſ intuitu prouidere quatenuſ et hoc inflictiſ facinorum uulneribuſ indulta pietatiſ remedia merear

adipifci iufta quod ait apoftoluf nihil in hoc mundo iutulimuf nec quaquam ex eo auferre nobifcum potuerimuf nifi quod ob animae falutem locif fanctorum deuote domino offerentef inpertire uidemur. ergo ego in dei nomine rantuuiguf filiuf chrotuuigi quondam confideranf quae grauior farcina peccatorum et minifcentef bonitatem dei dicentif date elymofinam et ecce omnia munda funt uobif. de tanta igitur miferatione et pietate domini confifuf idcirco per hanc epiftolam donationif donamuf donatumque in perpetuum effe uolumuf atque de iure noftro in poteftatem dominationemque monafterii cuiuf uocabulum eft uuizunb. in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli conftructum uel reliquaf quam pluref qui ibidem ueneranda funt ubi uuelanduf abba preeffe uidetur uel turba plurima monachorum qui ibidem adunati funt. hoc eft in pago alfacinfe in uillaf cognominantef hoc eft in chuzinchufi in integrum in pruningouilla quantumcumque genitor meuf ibidem comparauit illa medietati. ad matra in moduinouuilare in uruniuuilla in alongaf ill. medietati in uuittrefhufi. in olenchaim. in offenheime. in ingoniuuilare. in tauginhaime. in munefridouill: in chatenheime. in utilenchaime. in eudinhaime. in marelaigia. et ipfa parti quem germana mea bafilla mihi tradidit. in uilla fulcia quem mihi liutfriduf dux contra pretio tradidit. in aldebrunnaf. in ethanhaime illa medietate quem genitrix mea oda et germana mea bafilla mihi tradiderunt. in maiftrefhaime. medietati quam auuf meuf chrodiuf et mater mea oda et germana mea bafilla mihi tradiderunt. in falaba. in gagynhaime illam medietatem. in chrodoldefuuilare. in montularem medietatem. in lalenhaimi medietatem. in thorencohaime de illa uinia medietatem in heruncouill: medietatem de genitrice mea odane et de germana mea bafillane in folcolfefheime medietatem. in pluenhame de illa uinia medietatem. quicquid ibidem in iam dicta loca tam de auo meo chrodione quam de genitore chroduuigo et de genitrici mea odane et de germana mea bafillane ad me legibuf peruenit. idem una cum bafilica ad ipfaf uillaf afpicientef una cum terrif. campif. pratif. uiniif. filuif. manfif. arealif. domibuf. edificiif. cafif. mancipiif. accolabuf.

prefidiif. peculiif. aquif aquarumque decurfibuf peculiif utriufque fexuf. mobile et inmobile. fareanariif. faltif. et fubiunctif. adiacenciif. pendiciif. in fe habentif. uel pertinentef. ad ipfaf uillaf afpicientef. tam aurum. argentum ueftimenta uafallum puellaf quaf infra domo mea habeam omnia uel ex omnibuf uel quicquid dici aut nominare poteft. haec omnia ficut iam diximuf tam de auiatico quam de paterno fiue de materno fiue de comparatu uel de quacumque libet adtractu ficut a nobif moderno tempore poffidetur uel fi inantea inibi ipfam rem aliquid augmentare aut meliorare potuerimuf ad prefato monafterio in alimoniif uel fubftantiif monachorum ibidem habitantium xpo. protegente proficiat in augmentum in ea uero ratione ut fi mihi dominuf ex legitima et amabile muliere infantem dederit et ego ipfam cartam redimere uoluero. folid. CC. ducentof licentiam habeam. et fi antea aliquid contigerit antequam mihi dominuf infantem dederit ipfaf réf fuprafcriptaf ad iam dictum monafterium reuertere faciant et nomen meum in librum confcribatur uel cenfeatur ut mihi hic et in futuro proficiat in augmentif et fi quif uiro quod futurum effe non credimuf huic uoluntati noftrae pro quibuflibet adinuentionibuf aliquif de heredibuf noftrif aut iudicum noftrorum feu a cupiditaf uel qualibet perfona obuiuf uel repeditum ettiterit a conuentu. omnium xpianorum uel limitibuf eclefiarum extraneuf habeatur et iudae traditurif domini noftri ihu. xpi. fruatur confortium et infuper inferat de partibuf ipfiuf monafterii facratiffimo fifco auri libraf .XX. argenti pondera .XXX. et nec fic quoque quod repetit ualeat euindicare et nihilhominuf prefenf donatio quia nof pro timore dei et amore xpi. pauperum confcripta eft firma et inlibata omni tempore debeat perdurare. ftipul. fubnixa. actum in ipfum monafterium publici fub die .VI. kl. iuniaf. in anno primo principatum carlomanno et pippino maiorum domuf. fig. rantuuigo. qui hanc epiftolam donationif fieri rogauit. fig. odalricho. fig. erprammo. fig. adaloldo. fig. uualtgerio. fig. thiotbaldo. fig. ratbaldo. fig. uuicbaldo.

Ego thiotchariuf peccator prb. rogatuf hanc epiftolam fcripfi et fubfcribfi.

LIII. Carta sigibaldi de alasicinse uel spirinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizunburg quod eft conftructum fuper fluuio lutra in pago fpirinfe in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli principum apoftolorum ubi uir uenerabilif ermbertuf epifcopuf feu abba preeffe uidetur. ego enim in dei nomine figibalduf donator in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum meorum feu pro requie genitorif mei ratbaldi et genitrice mea attane fiue angilfuinda. ideirco dono ad ipfum monafterium donatumque in perpetuum permaneat effe uolo. hoc eft réf meaf in pago alafacinfe in uillaf cognominantef in matra uilla quicquid in ipfa uilla uifuf fum tenuiffe a die prefenti de illa ecclefia medietatem una cum terrif cafif cafalif mancipiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf quicquid ibidem uifuf fum habere et dominare ad integrum. Similiter in alia uilla in dauchenthorf. in biberefdorf quicquid in ipfa uilla uifuf fum habere et dominare ad integrum illa ecclefia tota. in bruningefdorf. in gerleichefdorf fimiliter. in graenberge fuper fura quantumque in ipfif locif uifuf fum tenuiffe uel dominaffe a prefenti die ad integrum quod mihi mater mea morienf dereliquid. Similiter in alio loco in banenhaim marcha. in lithaime marca. in franchenhaime marca. in altaime marca quicquid in ipfif locif uifuf fum habere et dominare a prefente die ad integrum excepto uno curtile quem hariolduf tenet. Similiter in bruningouuilare. in gaizuuilare totum et ad integrum excepto quod ego mea uxore in lib. dote condonaui tam manfif. mancipiif. terrif. domibuf. edificiif. cafif. cafalif. uiniif. pratif. pafcuif. filuif. aquif aquarumue decurfibuf omnem porcionem meam in ipfif locif ad integrum. Similiter in pago fpirinfe in uilla hariefhaim quicquid ibidem uifuf fum habere ad integrum in zuofinchoua fitum iuxta luftati quod mihi mater mea morienf dereliquid. in

haſalaha ſimiliter in ſraineſhaim ſimiliter excepto illa ſilua quod ego mea uxore in lib. dote condonaui. in uncheſſtaine. in carlobah. in ſauuilenheim. in maſebah. in bizziricheſhaim marca. in dachenhaime marca in ſulcia ſicut ibidem mea continuit poteſtaſ. mancipia de matra hiſ nominibuſ. uuillibertuſ cum uxore ſua thiotgunda. ſtarcbertuſ cum uxore ſua rimigunda. bodalinguſ cum uxore ſua rantgunda et cum filia ſua gozhilda. uuolfhariuſ cum uxore ſua liba. Nantraduſ cum uxore ſua gozhilda cum filia ſua alahſuuinda. ertmaruſ. harigundiſ. adalhelmuſ cum uxore ſua otrada. uuilliolfuſ. gerſuuind. haidolfuſ. uuilligundiſ cum filio ſuo uuerinberto. hunbertuſ cum uxore ſua uuibila cum filia ſua uuibrada. baldilinuſ cum uxore ſua liutgunda cum filio ſuo gundilino. uuolfhelmo. irmintrudi. uuidulino. uuillihild. narida. liudo. hildiberga. frairadа. thrudheri. thiotgundi. Iſta mancipia de bainencheim. ruadicho cum uxore ſua adalhilda cum infantibuſ eorum. ortahariuſ cum uxore ſua nana. cum infantibuſ eorum. uuinihariuſ cum uxore ſua ſigihilda. adalmaruſ cum uxore ſua uuillihilda. erpgiſuſ cum uxore ſua reginlinda. cum infantibuſ eorum odo et rihlind. uuoluolduſ cum uxore ſua odulba. cum infantibuſ eorum brunolfo et uuanberto. gundhariuſ cum uxore ſua uuillihilda cum infantibuſ eorum uualthario et brunihilda. Mancipia de bibereſdorf hiſ nominibuſ. iringuſ cum uxore ſua thrudlinda cum filio ſuo milone. thancolfuſ cum uxore ſua niona cum filia ſua irmina. otbertuſ rimidrudiſ ruatgiſuſ cum uxore ſua regindruda cum filia ſua adaldruda. guadolfuſ liutgund. Iſta mancipia de ſpirinſe hiſ nominibuſ. ruatgeruſ cum uxore ſua childia cum filio ſuo uogone. uuolfbalduſ cum uxore ſua birina cum filia ſua ruathruda. aigo cum uxore ſua thiadane. uuacho uuolffrida. ſinthariuſ adalſuind. ſtarchariuſ cum uxore ſua ſuabchilda cum infantibuſ eorum ſtarcfrido liubhildi. uuluino cum uxore ſua uuillirada. uualthariuſ cum uxore ſua uuolfgarda. albſuind. uuilliger. richolfuſ. thiodrada.

hado. ruadrada. In ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii réſ ſuperiuſ memorataſ una cum manſiſ caſiſ caſaliſ terriſ domibuſ aedificiiſ accolabuſ mancipiiſ uiniiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ hoc totum et integrum tam de comparato quam de ullo tractu ad me peruenerit tam in ueſtimentiſ quam in pecoribuſ omnia et ex omnibuſ quicquid dici aut nominari uel uideri poteſt. poſt obitum meum habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid de ipſiſ rebuſ pro oportunitate eorum uel compendio decreuerint faciendi in omnibuſ perfruantur arbitrium ita tamen obſecranteſ per auctoritatem eiuſdem beati petri principiſ apoſtolorum ſeu ceterorum ſanctorum quorum patrocinia in eodem loco ſancto ſunt ubi eaſdem réſ noſtraſ per hanc donationiſ titulum teſtamenti delegauimuſ ut nulluſ rector eiuſdem a lociſ dei ſupradictaſ réſ nec preſtet nec beneficiat ulli hominum uel illorum uel extraneorum ullo umquam tempore et ſi aliter fecerit niſi quod ad ipſoſ ſeruoſ dei ibidem deo ſeruienteſ omni tempore deſeruiant ſciat in die iudicii rationem redditurum pro anima mea et pro ipſaſ reſ pro qua illaſ deo et ſancto petro ceteriſque ſanctiſ tradidi anathemamque eſſe in conſpectu altiſſimi. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego ipſe quod abſit aut ulluſ de heredibuſ meiſ ſeu qualibet ulla oppoſita aut extranea perſona quí contra hanc paginam teſtamenti quam ego ſpontanea uoluntate fieri decreui uenire temptauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit inprimiſ iram ſancte trinitatiſ incurrat et cum ſupradictiſ ſanctiſ ante tribunal xpi. deducatur reddere rationeſ et inſuper inferat ad partibuſ fiſci auri lib. .X. argenti pond. .XX. coactuſ exſoluat et quod quiſ repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipol. ſubnixa. actum puplice in monaſterio uuizunburg ſub die .VIII. id. ian. anno ſexto regni domni noſtri karoli regi. ſign. ſigibald qui hanc paginam teſtamenti fieri rogauit et firmare. ſign. thiodirih. † ſign. ſalacho. † ſign. rihbald. † ſign. uuinihart. † ſign. ſtargman. † ſign. irminraht. † ſign. ruadarat. † ſign. agino. ſign. arbione. † ſign. engilberto. ſign. uluerid. ſign. iring. ſign. radolfo. ſign. otbertuſ. ſign. engilbr. ſign. item radolfuſ. ſign. uuidu-

gauuo. ſign. ratbr. Ego erbertuſ ſubſcribſi. ſign. muathariuſ. ſign. gerold. Ego geruunuſ acſi indignuſ preſbiter et emmanuenſiſ hoc teſtamentum donationiſ et ſcripſi et ſubſcripſi.
Haec ſunt mancipia de comparatu. baldrih. ada. uuillibald. thiodolf.

LIV. Carta eiusdem rihbaldi [l. ſigibaldi].

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtantia pauperum conferimuſ hoc nobiſ proculdubio in eterna uita retribuere confidimuſ igitur ego in dei nomine ſigibalduſ in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſione peccatorum meorum ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futurum dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad baſilicam ſancti petri apoſtoli quod eſt conſtructum ſuper fluuium lutra in monaſterio quod uocatur uuizunburg ubi ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt réſ meaſ hoc eſt quod dono in pago alaſicinſe in ciuitate ſtrazburg curtile unum et illo ſeruo ſuper ipſam curtile manentem nomine horcholfuſ. cum filiiſ ſuiſ angilolfo et halidolfo et filia ſua et dimidia hoba ad uuihereſhaim in ipſa curtile ſimiliter dono in matra .XII. uaccaſ et illo paſtore et dono ad beninhaim .XV. equaſ cum paſtore et ad bibereſthorf .L. porcoſ cum paſtore et dono ad freineſhaim .XL. berbiceſ cum paſtore et cum omni peculiare eorum ita et memorata baſilica hoc habeant teneant atque poſſideant et ſuiſ abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiant in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ hanc proheredibuſ meiſ ſeu quiſlibet aut ulla perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuſ fiſci auri lib. .I. argenti ponduſ .II. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipul. ſubnixa. actum publice ſub die .V. id. mad. facta cartola iſta anno .VI. regnante domino noſtro carolo rege francorum ſeu langobarthorum. ſign. ſigibaldi qui hanc paginolam teſtamenti fieri

rogauit. ſign. rihbaldi. ſign. uuiniharti. ſign. uuielherii. ſign. barnulfi. ſign. meginbaldi. ſign. hildifridi. ſign. hildirichi.

LV. Carta eiusdem sigibaldi.

Ego enim in dei nomine ſigibalduſ donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſione peccatorum meorum. idcirco dono ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizunburg quod eſt conſtructum ſuper fluuium lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preſenti tempore eſſe uidetur. dono igitur ad ipſum monaſterium donatumque in perpetuum eſſe uolo hoc eſt réſ meaſ in pago aliſacinſe in uilla ſeſinhaim et in alia uilla hariolueſhaim uel in dhancleobahaim quicquid in ipſiſ uilliſ uiſuſ ſum habere totum et ad integrum a die preſenti uolo eſſe donatum tam terriſ domibuſ aedificiiſ accolabuſ ſiluiſ campiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ et mancipiiſ hiſ nominibuſ. albheri et irminraht ſiue thiodlaicuſ. in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel rectoreſ monaſterii réſ ſuperiuſ nominataſ hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ aut proheredibuſ meiſ ſeu quelibet perſona calliditate commotuſ aut cupiditate peruentuſ qui contra hanc paginolam mee donationiſ uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inſuper inferat partibuſ ipſiuſ baſilice cum cogente fiſco auri libr. .I. argenti ponduſ .III. et quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ epiſtola omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat ſtipulat. ſubnixa. Actum in ipſo monaſterio ſub die kl. mar. anno ſeptimo regnante domno noſtro karolo rege. ſign. ſigibaldi qui hanc donationem fieri rogauit. ſign. raginberti. ſign. uuangeri. ſign. haduberti. ſign. muatharii. ſign. folrad. Ego uualdirichuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LVI. Item carta eiusdem sigibaldi de spiridorf.

Domino et in xpo. patre ermberto epifcopo ego figibalduf donator uel traditor trado uobif a die prefenti traditumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft porcionem meam in pago fpirinfe in uilla cognominante fpiridorf quicquid in ipfa marca uifuf fum habere uel mihi ibidem pater meuf ratbalduf morienf dereliquid totum et ad integrum tam manfif mancipiif excepto illa mancipia quod ad fanctum petrum pro anime mee remedium condonaui in reliquo terrif domibuf edificiif campif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf tibi trado atque tranffundo atque de dominatione in tuam reuoco dominationem et poteftatem perpetualiter ad poffidendum habendi tenendi uel quicquid exinde facere uoluerif liberam in omnibuf habeaf poteftatem. fign. figibaldi. qui hanc donationem fieri rogauit. fign. arbione. fign. reginberti. fign. muatharii. fign. cierorlfi. fign. irminfridi. fign. urfoni. fign. gebulfu. Ego geroinuf acfi indignuf prb. et emmanuenfif hanc donationem rogante figibaldo fcribfi et fubfcr.

LVII. Item carta sigibaldi. de alisacinse et spirinse.

Ego enim in dei nomine figibalduf donator in amorem domini feu pro requie anime germane meae. nomine germane idcirco dono ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizunburg quod eft conftructum fuper fluuium lutra in pago fpirinfe in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. feu abba effe uidetur. dono igitur ad ipfum monafterium donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft portionem meam in pago alifacinfe in locif nuncupantibuf in franchenhaim. in althaim. in dundenhaim marca. quicquid in ipfif

locis uisus sum habere excepto mancipia. nisi seruo uno nomine hadumar. similiter in pago spirinse in rorbahomarca. in abbenhoua. ansfrido hoba et illa uinia qui ad illum curtile aspicit uel quicquid ad ipsam hobam aspicere uidetur. in ea uero ratione ut ipsa casa dei uel rectores ipsius monasterii rem superius nominatam quam ego contra muathario per titulum commutationes concambiaui. ipsam rém ipsi monachi habeant teneant atque possideant et quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibus habeant potestatem. siquis uero qui contra hanc donationem uenire temptauerit eam inrumpere uel infrangere uoluerit non sulum ei liceat sed inferat una cum cogente fisco auri libr. .II. argenti pondus tres. et quod quis repetit euindicare non ualeat sed presens donatio omni tempore firma et stabilis permaneat stipul. subnixa. actum in monasterio uuizunburg publice sub die .VIII. id. iulias anno sexto regnante domino nostro karolo rege. sign. sigibaldi qui hanc donationem fieri rogauit. sign. gerbaldi. sign. rihbaldi. sign. uuiniarti. sign. muatharii. sign. thiotberti. sign. childirichi. sign. geroldi. Ego geroinus acsi indignus pbr. et emmanuensis hanc donationem scripsi et subscripsi.

LVIII. Item carta sigibaldi.

Ego enim in dei nomine sigibaldus donator in amorem domini nostri et remissionem peccatorum meorum dono ad monasterium cuius uocabulum est uuizunburg quod est constructum in honore sanctorum apostolorum petri et pauli in pago spirinse super fluuium lutra ubi uir uenerabilis ermbertus eps. seu abba eo tempore preesse uidetur. dono igitur ad ipsum monasterium donatumque in perpetuum permaneat esse uolo hoc est portionem meam in pago alisacinse in uilla franchenhaimemarca quod mihi mothaarius tradidit manu potestatiua. similiter in pago spirinse in uilla abbenhoua quicquid muatharius in nostro benificio habere

uidetur totum et ad integrum. a die prefenti ad ipfum monafterium uolo effe donatum. tam manfif mancipiif uineif terrif campif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf. in ea uero ratione ut ipfa cafa dei uel rectoref ipfiuf monafterii réf fuperiuf nominataf hoc habeant teneant atque poffideant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem et quod antea intimare debuimuf in abbenhoua liudolfi hoba et illo manfo ubi muathariuf manet et ipfa uinia. fi quif uero qui contra hanc donationem uenire temptauerit non folum ei liceat fed inferat ad ipfum locum fanctum duplum tantum et alterum tantum et quod repetit euindicare non ualeat. actum ipfo in monafterio puplice. fub die kl. marc. anno .VIII. regni domini noftri karoli rege. fign. figibaldi qui hanc donationem fieri rogauit. fign. urfoni. fign. raginberti. fign. uuangeri. fign. muatharii. fign. uuilone. fign. ftarcmanni. fign. uualdradi. fign. chruadaradi. Ego gerinuf in dei nomen fcripfi et fubfcribfi.

LIX. Carta quam fecit sigibaldus de scaphhusa et de uuiufrideshaim uel urenhaim quod per ea tradidit.

Sacrofancto monafterio uuizunburgo quod eft conftructum in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli uel ceterorum. ubi ermbertuf epf. feu abba eo tempore preeffe uidetur. donat igitur figibalduf in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum fuorum ad fupradicto monafterio in pago alifacinfe in uillif uel in marcif quae dicuntur fcaphhufa uel urenhaim fiue in uuiufridefhaim. tam manfif cafif aedificiif fepibuf pomeriif campif pratif pafcuif uineif filuif terrif aquif molendinif hortif aquif aquarumue decurfibuf et mancipiif. Ifta omnia fupradicta trado de iure meo in iure dominationif ut ipfi cuftodef qui ibidem deferuiant habeant teneant atque

poſſideant ſuiſque abbatibuſ ad poſſidendum derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiſſimam xpo. propitio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe [non credo] aut ego quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ ac proheredibuſ meiſ qui contra hoc teſtamentum uenire temptauerit aut inrumpere uel infrangere uoluerit inferat ſe ante tribunal xpi. eterni iudiciſ et ante ſanctum petrum principem apoſtolorum reddere rationem et inſuper inferat ad baſilicam ſancti petri auri libr. .IIII. argenti ponduſ .X. coactuſ exſoluat et preſenſ teſtamentum inuiolatum permanet omni tempore ſtipul. ſubnixa. actum publice hoc teſtamentum ad ſupradicto monaſterio ſub die .III. kl. nouembr. anno quinto decimo regni domini noſtri caroli regiſ. ſign. ſigibaldi. qui hoc teſtamentum fieri rogauit. ſign. gerbaldi. ſign. rihbaldi. ſign. godaberti. ſign. thiotberti. ſign. folcholdi. ſign. engilberti. ſign. aldrichi. ſign. hildiboti. ſign. uuelimanni. ego adallanduſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LX. Carta gerbaldi de alisacinse uel uuormacinse.

Oportet omnibuſ chriſtianiſ uiam ueritatiſ eligere per quam ualeant ad eternam beatitudinem peruenire ideoque in dei nomine gerbalduſ donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum idcirco dono ad monaſterium uuizunburg quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterorum ſanctorum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra ubi uenerabiliſ uir ermbertuſ epſ. ſeu abba preſenti tempore preeſſe uidetur. dono igitur ad ipſum monaſterium donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolo hoc eſt portionem meam in pago aliſacinſe in lociſ nuncupantibuſ in uilla cuiuſ uocabulum eſt matra quicquid ibidem uiſuſ ſum habere. tam terriſ domibuſ edificiiſ curtiliſ campiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ excepto mancipia ipſa que adaluuinuſ in meo benificio habere uidetur.

ſimiliter dono ad ilunuuilare ſuper fluuio matra et illa terra quae ad ipſum locum pertinent. ſimiliter dono in zuzenheim marca et niuuora marca et ad daugendorp et ad bizzirichesheim et ad creodcheim et ad geizuuilare et ad dendunuuilare et ad ſcaphhuſon et ad urenuuilare uinia una et ad urenheim et ad ſlaumareſhaim. et ad danleibeſheim. ſimiliter dono ad ſtrazburg manſo .I. quem helidolfuſ prb. tenet. ſimiliter dono ad meiſtreſheim. et ad uuiufrideſheim et ad belohom quicquid ibidem habeo et ad cozzinheim ſeu ad bruningo-uuilare totum tam terriſ eccleſiiſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ quantumcumque mihi de paterno uel materno ſeu de fraterno mihi legibuſ obuenit uel de quacumque libet attracto pro anime meae et genitoriſ mei et genitriciſ mee. omnia uel ex omnibuſ a die preſenti dono donatumque in perpetuum eſſe uolo extra mancipia quadraginta. ſimiliter dono in pago uuormacinſe in uilliſ cognominantibuſ liutmaraſheim et fraineſheim quicquid in ipſiſ lociſ de meo proprio habeo et de paterno uel materno ſeu de fraterno mihi legibuſ obuenit ſeu de quacumque libet attractu omnia uel ex omnibuſ a die preſenti ibidem dono et ipſiſ lociſ ſuperiuſ nominatiſ per hoc teſtamentum ad partem monaſterii ſancti petri uuizunb. uel monachi et ſerui dei ibidem conſiſtenteſ abſque ulliuſ iudiciſ interpellationibuſ in eorum recipiant poteſtatem uel dominationem hoc eſt habendi tenendi dominandi et ſuiſ ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquendi uel quicquid exinde pro oportunitate ipſiuſ monaſterii ſancti petri elegerint faciendi liberam et firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem tam terriſ domibuſ edificiiſ manſiſ mancipiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ omnia uel ex omnibuſ a die preſenti ibidem dono atque tranſſundo. ſi quiſ uero qui contra hoc teſtamentum quod futurum eſſe non credo ſi ego ipſe quod abſit aut ulluſ de heredibuſ meiſ aut proheredibuſ ſeu quiſlibet aut ulla oppoſita perſona qui contra teſtamentum uenire uel infrangere uoluerit deum celeſtem exinde iudicem habeat et inſuper inferat ad partibuſ ipſiuſ monaſterii baſilice ſancti petri uuizunb. auri lib. .X. argenti pond. .VIII. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat

ftipl. fubnixa. actum uuagione ciuitate publice datum quod menfif mad. d. .XX. anno .XVI. regnante carolo rege francorum. fign. gerbaldi qui hoc teftamentum fieri rogauit. fign. uuilone. fign. liudrico. fign. muathario. fign. thiodberti. fign. childirichi. Ego geroinuf fcripfi et fubfcribfi.

LXI. Item carta gerbaldi.

Ego enim in dei nomine gerbalduf donator in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum meorum idcirco dono ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizunburg quod eft conftructum in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. feu abba effe uidetur. dono igitur ad ipfum monafterium donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft ref meaf in pago uormacinfe in carlobah in uilla mafenhaim illa hoba quam madalhariuf tenet mea parte in uncheffteine illa hoba quam odo tenet mea parte excepto fex mancipia. in uuincingaf fimiliter in fpiradorpf in lacha mea parte in bariefheim in ruadleichefhaim quicquid in ipfif locif uifuf fum habere uel dominare excepto mancipia decem. et fi mihi defiderium uenerit ipfaf réf mihi liceat redimere cum folidif fexaginta et ipfaf ref poftea illi monachi ad illorum opuf habeant et nulluf exinde pontificium non habeat nec preftare nec propriif nec extraneif fed ipfa cafa dei uel rectoref ipfiuf monafterii una cum mancipiif uineif campif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceffioribuf in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuf habeant poteftatem et quod ante intimare debuimuf quicquid in uuanzefheim uifuf fum habere mancipia uiginti hif nominibuf. uuormhariuf cum uxore fua hildia cum infantibuf quatuor hadaberga cum filio fuo altberto helidolfo cum uxore fua albfuuinda cum duobuf infantibuf nord-

uuino mafa cum filio fuo uuolfberto. otuuinuf cum filio fuo uuolfuuino et alio filio fuo reginfrido fraihildi. fimiliter in pago uuormacinfe in uilla fauuilenheim quicquid in ipfa uilla uifuf fum habere ad integrum. fi quif uero qui contra hanc cartolam teftamenti uenire temptauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit non folum ei liceat fed inferat una cum cogente fifco auri lib. .III. argenti pond. .V. coactuf exfoluat et quod quif repetit nullatenuf ualeat euindicare fed prefenf donatio omni tempore firma et ftabilif permaneat ftipul. fubnixa. Actum in uuizunburg monafterio publice fub die .VIII. id. iul. anno fexto regnante domno karolo rege francorum. fign. gerbaldi qui hoc teftamentum donationif fieri rogauit. fign. figibaldi. fign. rihbaldi. fign. uuiniharti. fign. muatharii. fign. thiotberti. fign. hilderichi. fign. uuarmundi. fign. figoini. fign. ifanharti. fign. ftephani. fign. dudoni. Ego geroinuf in dei nomine hanc donationem fcribfi et fubfcribfi.

LXII. Carta rihbaldi de alisacinse.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftantia pauperum conferimuf hoc nobif procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. Ego igitur in dei nomine rihbalduf in amore domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum meorum ut ueniam delictif meif confequi merear in futuro dono donatumque in perpetuum effe uolo ad bafilicam fancti petri apoftoli que eft conftructa fuper fluuio lutra in monafterium uizunb. ubi iuftolfuf epf. et abbaf preeffe uidetur. hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uillif nuncupantibuf foaphhufa et in bruningefuuilare uuiufridefheim quicquid ibidem uifuf fum habere. fimiliter in urenheim uel in ilenuuilare feu hittendorphe fiue in dendunuuilare nec non et in matra. idem tam terrif domibuf edificiif pratif pafcuif uineif filuif aquif aquarumque decurfibuf cum

omni pecculiare meo uel cum me[o] conlaboratu idem in auro in argento in ueſtimentiſ in bouiſ in gaballiſ in animalibuſ in porciſ in berbicibuſ in capriſ et in mancipiiſ hiſ nominibuſ. amalgiſ cum uxore ſua et infantibuſ eorum .III. liutgiſ cum uxore ſua brunhilt et infanteſ eorum. lihuuar et infanteſ eiuſ quattuor. bethilt cum infante ſuo. uuiala cum infantibuſ ſuiſ quattuor. haduraht. rihhilt cum duobuſ infantibuſ. berathilt cum quattuor infantibuſ. heriberat. ortheri. uuolfrid. ringolſ. herimar. gundheri. uulfinc cum uxore ſua rihhilt et infanteſ eorum hulma. hadumar. thiodo. mahdolſ. ruatbirc cum infantibuſ ſuiſ. uuerinheri cum uxore ſua goza et infantibuſ eorum. thincheri. item hadumar. adulſuind. ercanſuuind. meginbald. erinhilt. uuolfhilt. ſtarcheri cum uxore ſua amalthrud et infantibuſ eorum duobuſ. herilind cum duobuſ infantibuſ thiotuuini benno. nandolah hadubraht cum omni peculiare eorum. et ipſa eccleſia ad matra porcionem meam legitimam in mancipiiſ et in omnibuſ hoc totum et integrum trado de iure meo in iuro dominationiſ ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem ſeruiant habeant teneant atque poſſideant uel quicquid exinde facere uoluerint xpo. propitio in omnibuſ habeant poteſtatem. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo qui contra hanc epiſtolam donationiſ uenire temptauerit aut inrumpere uel infrangere uoluerit inferat ad ipſum monaſterium auri libr. quatuor argenti ponduſ quinque coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio omni tempore firma permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum publice teſtamentum in uueroldeſuuilare ſub die .VIII. id. ian. anno .XVIIII. regni karoli rege francorum. ſign. rihbaldi qui hanc donationem fieri rogauit. ſign. ruadotni. ſign. aldrichi. ſign. faluchi. ſign. gerradi. ſign. adalrihi. ſign. uuerini. ſign. baugulfi. ſign. thiotberti. ſign. muatharii. ſign. adalharti. ſign. gundi. Ego hartbertuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXIII. Item carta rihbaldi de pago alisacinse uel spirinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizunburg quod eft conftructum in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli. fuper fluuio lutra. Ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. feu abba effe uidetur. Ego enim in dei nomine rihbalduf donator in amorem domini noftri ihu. xpi. remiffione peccatorum meorum idcirco dono ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizunb. donatumque in perpetuum effe uolo hoc eft ref meaf in pago alifacinfe in uillif cognominantibuf in matra uilla quicquid in ipfa uilla uifuf fum habere et dominare ad integrum tam manfif cafif domibuf edificiif campif pratif filuif aquif aquarumue decurfibuf excepto mancipia. fimiliter in dauchedorf in ipfa marca. Similiter in pago fpirinfe in heriefheim in uuanzefheim tam terrif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf omnem portionem meam ad integrum. in ruadleichefheim fimiliter in lacha uilla. fimiliter in uui[n]-zingaf in fpiridorf in hafalahae. in unchefteine. fimiliter in frainefheim in dachenheim in carlobaho. in mafenheim in bizzirichefheim in liutmarefheim in fulcia in urone-uuilare in alifacia uinea una et illa mancipia que fuper ipfa terra commanere uidentur illorum opera .III. dief in ebdomada. et fi neceffitaf fuerit ad maiora opera quatuordecim noctef ueniant ad ipfa opera. et fi mihi defiderium aduenerit liceat mihi illaf réf fuperiuf nominataf cum ducentif folidif ipfaf redimere. in ea uero ratione ut ipfa dei cafa uel rectoref ipfiuf monafterii ref fuperiuf nominataf una cum manfif terrif domibuf edificiif accolif uineif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceforibuf in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuf habeant poteftatem. mancipia tanta hif nominibuf. fi quif uero quod fieri minime credimuf fi nof

ipſi quod abſit aut ulluſ de her[ed]ibuſ noſtriſ quiſlibet ulla oppoſita aut extranea perſona qui contra hunc teſtamentum donacioniſ quam ego ſpontanea uoluntate fieri decreui uenire temtauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit diuina illum ulcio ſubſequatur et a limitibuſ eccleſiae uel a communione extraneuſ efficiatur et inſuper inferat una cum cogente fiſco auri libr. quinque argenti ponduſ decem coactuſ exſoluat et quod quiſ repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio omni tempore firma et illabata permaneat. ſed quod antea intimare debuimuſ ipſa réſ ad ipſoſ monachoſ deſeruiat et nulluſ abba uel rector ipſiuſ monaſterii non preſumat aliubi mittere nec preſtare nec propriiſ nec extraneiſ niſi ad illoſ monachoſ deſeruiat ſtipul. ſubnixa. actum in uuizunburg monaſterio publice ſub die .VIII. kl. iul. anno ſexto regnante domino karolo rege francorum. ſign. rihbaldi qui hoc teſtamentum fieri rogauit. ſign. ſigibaldi. ſign. gerbaldi germani eiuſ. ſign. uuiniharti. ſign. thiotberti. ſign. motario. ſign. hilderichi. Ego geroinuſ acſi indignuſ prb. et emmanuenſiſ hanc donationem ſcribſi et ſubſcribſi.

LXIV. Item carta rihbaldi de alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum conferimuſ hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. igitur ego in dei nomine rihbalduſ in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futuro dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad baſilicam ſancti petri apoſtoli que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio uuizunburg ubi ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla uel in marca bruningeſdorpf quicquid ibidem uiſuſ ſum habere tam terriſ pratiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilibuſ et immobilibuſ omnia ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ totum et ad integrum a die preſente habeant teneant atque poſſideant ſuiſque

abbatibuſ ibidem ſeruientibuſ proficiant in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credimuſ noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ uel proheredibuſ ſeu quiſlibet aut ulla oppoſita perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti corrumpere uel infrangere uoluerit inferat ad partibuſ fiſci auri lib. unam argenti pond. quinque coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat. ſtipul. ſubnixa. actum in monaſterio uuizunb. anno .XXII. regnante karolo rege. ſign. rihbaldi qui hanc paginolam fieri rogauit. ſign. uuelimanni. ſign. uuluichoni. ſign. theodorihi. ſign. uadalrihi. ſign. rantuuigi. ſign. uualdirihi. ſign. rihberti. ſign. irminrihi. Ego adallanduſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXV. Carta gerbaldi et rihbaldi de pago uuormacinse.

Noſ enim in dei nomine gerbalduſ et rihbalduſ cogitanteſ pro anime noſtrae remedium uel eterna retributione. ſeu pro requie anime genitoriſ noſtri uuicbaldi. idcirco donamuſ ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizunburg quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli principum apoſtolorum. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epiſcopuſ ſeu abba preſenti tempore eſſe uidetur. donamuſ igitur ad ſupradictum monaſterium donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolumuſ hoc eſt porcionem noſtram in pago uuormacinſe in uilla ſauuilenheim quicquid in ipſa uilla uiſi ſumuſ habere et dominare excepto curtile illa quam ad ſanctum nazarium preſtitimuſ. in reliquo totum et ad integrum a die preſente ad ipſo monaſterio uolumuſ eſſe donatum una cum manſiſ mancipiiſ terriſ domibuſ edificiiſ accoliſ uineiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ uel quicquid genitor noſter ibidem nobiſ morienſ dereliquid in rochenheimemarca et in ſauuilenheimemarca. in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii reſ ſuperiuſ nominataſ hoc habeant teneant atque poſſideant uel quicquid exinde pro oportunitate

eorum uel compendio decreuerint faciendi liberum in omnibuf perfruantur arbitrium. fi quif uero quod fiendi effe non credimuf nof ipfi quod abfit aut ulla oppofita perfona qui contra hanc donationem quam nof uno tenore confcribtam fieri decreuimuf uenire temptauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit non folum ei liceat fed inferat ad ipfam cafam dei una cum cogente fifco duplum tantum et alterum tantum et quod repetit euindicare non ualeat ftipulatione fubnixa. actum in monafterio uuizunburg fub die .VI. nonaf marciaf. anno VIImo regnante domino noftro karolo rege. fign. gerbaldi et rihbaldi qui hanc donationem fieri rogauerunt. fign. figibaldi. fign. adone prb. fign. uuangeri. fign. muatharii. fign. hilderichi. fignuf uuiloni. fign. ftarcmanni. fign. uualdradi. fign. ruadaradi. ego geroinuf acfi indignuf prb. et emmanuenfif hanc donationem rogante gerbaldo et rihbaldo et fcribfi et fubfcribfi.

LXVI. Carta gerbaldi et rihbaldi de pago alisacinse siue spirinse.

Sacrae fancte eclefie in honore fanctorum petri et pauli conftructe et monafterio cuiuf uocabulum eft uuizunb. Ubi in dei nomine ermbertuf epf. preeffe uidetur. Nof itaque gerbalduf et rihbalduf donamuf pro animae remedium genitorif noftri et genitricif noftrae uuicbaldi et bedani donatumque in perpetuum permaneat effe uolumuf hoc eft infra marca bruningouilare et infra pago fpirinfe in marca que dicitur dendeftat tam terrif campif pratif filuif arealif cafif pafcuif aquif aquarumque decurfibuf quantum genitor et genitrix noftra nobif in illif uillaf morienf dereliquerunt noftram parte totum et integrum a die prefente ad ipfum fanctum locum tradimuf atque tranffundimuf ut ab hac die ipfa cafa uel congregatio eiuf habeat teneat atque poffideat et fuif fucceffforibuf derelinquat. faciendi quod uoluerint liberam habeant in

dei nomine in omnibuſ habeant poteſtatem ſi noſ quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ uel quiſlibet ulla oppoſita perſona uel extranea qui contra hanc donationem a nobiſ factam uenire temptauerit aut irrumpere uel infrangere uoluerit tunc inferat uobiſ ueſtriſque ſucceſſoribuſ dupla repetitione ſocianti fiſco. auri unciaſ .V. argenti pond. .II. et nihilhominuſ preſenſ donatio omni tempore firma permaneat. ſtipul. ſubnixa. actum ſurraburgo monaſterio publice anno .XV. pinpini regiſ. ſign. gerbaldi et rihbaldi qui hanc donationem fieri rogauerunt. ſign. geluni. ſign. thruandi. ſign. ruatlandi. ſign. marcuuardi. ſign. muatharii. ſign. uuolfcuni. ego geroinuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXVII. Breue de mancipiis quos gerbaldus tradidit.

Haec ſunt mancipia quoſ gerbalduſ tradidit ad partem ſancti petri uel monachiſ ibidem conſiſtentibuſ id ſunt tam in ſpirinſe quam in aliſacinſe uel in uuormacinſe. uurmhariuſ cum uxore ſua hildia cum infantibuſ quattuor. hadubirga cum filio ſuo altberto. hadulf cum uxore ſua albſuinda cum duobuſ infantibuſ. nordoino maſa cum filio ſuo uuolfberto. odoino cum filio ſuo uuoluoino et alio filio ſuo raginfrido fraihilda. ſtarcolfuſ cum duobuſ infantibuſ thruohdulfuſ ercandrud. ſunnihilt. folctrud. bdiorin. hitta. adaldrud. frumigiſ filiuſ irmingundiſ. acchihariuſ filiuſ liutarii. unruoh uuolfmund cum infantibuſ ſuiſ rihberto erchanane. liſthariuſ uuachariuſ odalhilda ruaduualah hugbertuſ giſa thiotlind rihbertuſ albthruda rihhartuſ albhariuſ rihhariuſ. uuillihariuſ harigiſuſ nordmannuſ hiltbertuſ hildibirg inmina uualdgiſuſ cum uxore ſua et infantibuſ ſuiſ ercanhilt alihilt uuilligiſuſ. Iſta mancipia cum omni progenie eorum trado pro anime meae remedium ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem ſeruiant abſque ulla irritatione perpetualiter xpo. propicio habeant poſſidend. ſtipul. ſubnixa.

LXVIII. Mancipia que ingenua dimisit.

Igitur in xpi. nomine rihbalduſ cogitanſ pro dei timore et anime meae remedium uel eterna retributione. idcirco ſeruoſ meoſ uel ancillaſ meaſ hiſ nominibuſ. uuardo. odo. adalſuind. adalrat. erpa. ginheri. barnold. ruadheri. beratheri ut ipſi ſint ingenui tamquam ſi ab ingenuiſ parentibuſ fuiſſent nati uel procreati ut nulli heredum ac proheredum meorum numquam debeant in ſeruitium nec libertinitatiſ obſequium. niſi ſoli deo cui omnia ſubiecta ſunt. pecculiare uero quod habeant aut inantea conlaborare potuerint ſibi uiuant ſibi laborant laboratum ſuorum obſideant. ſic habeant conceſſum atque indultum mundeburde uero ac defenſionem ad ſancti petri monaſterium quod dicitur uuizunburg habere cognoſcatiſ in ea uero ratione ut anniſ ſinguliſ in cenſum ſtudeatiſ dare denarioſ quatuor ad feſtiuitatem ſancti martini et ingenui permaneatiſ pro ueſtra ingenuitate ad defenſandum et in luminaria ſic ſoluere debeatiſ ut dictum eſt et ſi de ipſo cenſo negligenteſ apparueritiſ legibuſ emendetiſ et ingenui permaneatiſ ſtipul. ſubnixa. actum in uuilare qui dicitur uueroldeſuuilari ſub die .VII. id. ian. anno .XXVIIII. regnante rege noſtro karolo rege francorum. ſign. rihbaldi qui hanc paginolam ingenuitatiſ fieri rogauit. ſign. baugulfi. ſign. engilbaldi. ſign. aldrichi. ſign.' uuerini. ſign. iuſtolfi epiſcopi et abbati.

LXIX. Concambitio hugonis de alisacinse.

Quicquid ergo quiſ moderno uult tempore agere quod diuturno maneat tempore inconuulſum neceſſe eſt ut ſcripturarum ſerie roboretur quatinuſ ob id firmiorem deincepſ obtineat uigoriſ roborem. igitur quidam uir inluſter nomine huc quondam comeſ adiit ad mona-

ſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizunburg quod eſt conſtructum in honore ſancti petri apoſtoli uel ceterorum ſanctorum in pago nemetinſe ſuper fluuio lutra ubi uir uenerabiliſ bernhariuſ uuormacinſe urbiſ epſ. abba ſeu cuſtoſ eſſe uidetur petitque ipſiuſ predicti preſuliſ uel fratrum inibi deo famulantium beniuolentiam licere ſibi aliquam cum eiſ facere commutationem datiſ rebuſ ſuiſ propriiſ pro recipiendiſ rebuſ ipſiuſ monaſterii. quia ita non inconuenienter fieri poſſe reſ de utriſque partibuſ coniacere uidebantur. Quibuſ cum ſic cauſa poſtulata placere claruit eo quod de utroque latere commodiuſ réſ ſite fuiſſe probabantur nil aliud dare uidebantur reſponſum niſi domini hoc ac imperatoriſ piiſſimi ludouuici pependiſſe in manibuſ. et ſi ipſe id fieri decreuiſſet unum eſſet cor omnium id perficiendi unaque uoluntaſ quia réſ non incommode utriſque ex partibuſ ſite noſcuntur. Hiſ itaque rebuſ inter ſe ſepe uentilatiſ contigit ut predictuſ preſul una cum ſupra nominato comite inſtante congruo tempore palatium adire uocaretur. Ubi dum huiuſcemodi de rebuſ mentio in medium fuerat introducta conuenit ut de hac eademque ré ſereniſſimi imperatoriſ ludouuici ſupplicarent clementiae. Cuiuſ dum fuiſſet exinde implorata potentia iuxta morem regum precedentium ſecundum quod poſtulabant fieri conceſſit ac ſuimet ſuper hoc facto ſcriptioniſ confirmationem adaugere precepit. Et ne ulteriuſ quiſ huiuſ rei calumniam gerere conaretur anuli ſui impreſſione munire iuſſit. quatenuſ preſenteſ quiſque et poſt uenienteſ agnoſcerent. ne hoc uel illud qualibet callida arte actum fuiſſe ſed certa ratione promulgatum atque iuſta definitione ſeu confirmatione roboratum. Tradidit quoque predictuſ comeſ partibuſ iam fati monaſterii reſ ſuaſ propriaſ in pago aliſacinſe in uilliſ uel in lociſ nuncupantibuſ id eſt in uilla quae dicitur brunnon quicquid ibi de rebuſ propriiſ habere uidebatur excepta illa ecleſia et illa haſtunna. et treſ parteſ de illa marca ſiluatica portione uidelicet ſua. Ceterum uero quod ſuper hoc extra mancipiiſ in eadem uilla uel marca habere noſcebatur id eſt tam domibuſ aedificiiſ quamque et terriſ ſiluiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ cultiſ et incultiſ totum et integrum. ad iam ſatum monaſterium delegauit. Similiter in bruningeſuuilare curtilem tradidit unam de terra arabili

iurnalef .XXIII. et prata ad carrad. .V. feu quicquid in eadem marca habere putabatur. Sed et in ualabu quicquid ibi habere dinofcitur idem hob. .III. et iurnalef .XXIIII. et illam marcam filuaticam uel quicquid in eadem marca habere uifuf eft. Ad barram uero et ad frofcheim illaf uineaf quaf ibi habere uidetur. Hec quoque quae fupra inferta funt fepe nominatuf comef ad fupradictum monafterium tradidit. uuizunb. tradiditque in perpetuum effe decreuit. Quocontra accepit de rebuf eiufdem monafterii in pago alfacinfe in uilla noncupante dettunuuilari fuper fluuium qui dicitur forna quicquid ibidem rectoref ipfiuf monafterii habere uidebantur idem hob. .XIII. uel quicquid ad eaf pertinere uidetur exceptif mancipiif. reliquum autem id eft tam domibuf quamque et cetera aedificiif terrif filuif pratif pafcuif aquif aquarumque decurfibuf cultif et incultif queque fint ut de iure monafterii in iuf et dominatum redeat ipfiuf. ea uidelicet prouifione ut idem comef eafdem réf quaf commutauit fine ulliuf preiudicio teneat fuifque pofterif in dei nomine iure hereditario derelinquat uel quicquid facere elegerit in omnibuf licentiam habeat. Rectoref fiquidem monafterii nihilhominuf réf quaf ab eo in commutatione acceperunt abfque ulliuf iudicif interpellatione poffideant fuifque fucceforibuf poffidendaf annuente domino derelinquant. idcirco autem duaf uno tenore cartolaf inter fe conferibere cenfuerunt ut uterque fua penef fe habita omnem de hif locif fupradictif expellat dubitationem ac ne aliqua inter eof oriri ualeat queftio. huiuf rei conferibtio remota ut dictum eft ambiguitate certam poffit facti huiuf patefacere rationem. facta commutatio carfiaco palatio pubblico fub die .IIII. NON. fept. anno .VII. regnante domno ludouuico imperatore fuper regna francorum feliciter. fign. hugoni com. qui hanc commutationem fieri rogauit et confirmauit. fign. einharti abb. fign. adalloho epo. fign. etih. fign. lantberti com. fign. ruadberti. fign. gerolti com. fign. uitoni co: fign. adadramno com. fign. rorione com. fign. ingiberti com. fign. gundharti com. fign. eggiharti com. fign. adalberti comite ftabuli. fign. item adalberti. fign. uuigroh. fign. uodilo. fign. reginfrid. fign. ramberti. fign. folcradi. fign. uuinriharti. fign. folrati. fign. adalberoni.

ſign. item adalberti. ſign. meginharti. ſign. reginberti. ſign. ratberti. ſign. hildiberti. ſign. ruodi. ſign. rathari. en teſteſ qui huiuſ traditioniſ ueſtituram uiderunt primituſ in uilla quae dicitur brunnom. ratbr: et uodilo dederunt ilam ueſtituram. teſteſ. heimo. uuolafrid. faſtgern. heimrich. uuilliman. itēm uuolafrid. hartrat. loman. hugimunt. uuigmunt. friduger. Item in bruſ[ni]ngeſ uuilare. franco gotahelm hucbald uuerinheri gundachar albolſ rabanger uodilo uuido friduger. Item teſteſ de ualabu. uodalrih ratbraht uodilo uuanicho altman emicho egibr: amanolf ſtarcolf friduger. Ad barra uero et ad froſkheim. idem ipſi. inſuper lando. otbraht. et hucbraht.

LXX. Carta ſupradicti rihbaldi de aliſacinſe.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtantia pauperum conferimuſ hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. igitur ego in dei nomine rihbalduſ in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſione peccatorum meorum ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futuro dono donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolo ad baſilicam ſancti petri que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio quod uocatur uuizunb. ubi ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilliſ cognominantibuſ ſcaſhuſa et bruningouilare excepto hoba .I. et ſeruo .I. cum uxore ſua et uinea .I. tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ ſeu mancipiiſ omnia ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ totum et ad integrum a die preſenti ibidem dono habeant teneant atque poſſideant ſuiſque abbatibuſ ibi deſeruientibuſ profi[ci]at in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ aut proheredibuſ noſtriſ ſeu quiſlibet aut ulla oppoſita perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti adire conauerit aut eam inrumpere

uel infrangere uoluerit inferat ad partibuſ fiſci auri libram unam. argenti ponduſ .II. coactuſ exſoluat. ſign. rihbaldi qui hanc paginolam fieri rogauit. teſteſ ſigibald muatheri uuolfrat rantuuig ado heriger haimo.

LXXI. Carta adonis de pago alisacinse.

Oportet chriſtianiſ uiam ueritatiſ eligere per quam ualeant ad eternam beatitudiniſ peruenire ideoque in dei nomine ego ado donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſione peccatorum meorum idcirco dono ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizunburg quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. preſenti tempore ſeu cuſtoſ eſſe uidetur. dono igitur ad ipſum monaſterium donatumque in perpetuum eſſe uolo. hoc eſt porcionem meam in pago aliſacinſe in uilla quae dicitur danoneuuilare ſeu in radulfo uilla et in alio loco qui uocatur uualohom uel quicquid in ipſiſ lociſ ad racchione uel ſaccone concambiauimuſ ſeu in ſenppeſtat quicquid in ipſiſ lociſ uiſuſ ſum habere tam de alode parentum uel de qualibet attractu cum omni integritate tam manſiſ caſiſ campiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ. ſimiliter in dauchenthorſ ipſa eccleſia. et in lonenbuach parte mea quicquid ad madalloldo comparaui tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ ſic dono uel trado pro me et pro anime remedium ſaccone et genitriciſ mee thiotlinde lupone thiodone omnia et ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ quicquid in ipſiſ lociſ uiſuſ ſum habere tam de alode parentum uel de qualibet adtractu. tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ et mancipiiſ hiſ nominibuſ uuillimunt cum uxore ſua hildidrud cum infantibuſ eorum .III. geruuinuſ cum omni pecculiare ſuo. uodila cum omni pecculiare ſuo et cum infante ſuo. annane cum

infantibuſ quatuor. hildrat. inmane cum filia ſua dottene. gozlind cum tribuſ infantibuſ aldoino adallind berattrud thiotleig. aldilo cum uxore ſua bertdrud. et cum filio ſuo heriberto. uuidilone et cum uxore ſua giſa et illorum mancipiiſ .II. uulfrat cum uxore ſua rathaida. otmar cum uxore ſua ozzani et infanteſ eorum .III. liudo cum ſuo ſeruo et omneſ réſ ſuaſ amalhario. amiſa cum filio ſuo. chrodila cum infante ſua. reginolduſ erlolf imma ſelphariuſ. in ea uero ratione ut ipſa [casa] dei uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii rém ſuperiuſ nominatam cum omni ſolicitate uel reliquo adtractu ipſi monahi hoc habeant teneant atque poſſideant ſuiſque abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiat in augmentum. ſimiliter trado quicquid adaluuinuſ mihi tradidit in uilla que dicitur danoneuuilare ſic dono uel trado pro anime ſue remedium quicquid in ipſa uilla habuit et ſeruum unum nomine alichone cum omni peculiare ſuo. ſi quiſ uero qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit diuina illum ultio ſubſequatur et a limitibuſ eccleſiarum uel communione extraneuſ efficiatur et inferat inſuper una cum cogente ſiſco auri libraſ .III. argenti ponduſ .V. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipul. ſubnixa. Actum uuizunb. monaſter. publ. ſub die .VI. kl. iul. anno VI. regnante domno caroli rege francorum. ſign. adoni qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. ermbert epſ. rihbald. gerolt. aldrih. ſigibald. uualteri. adalhelm. thiodoinuſ. uualdraht. ruadrato. recho. eribo. uuillibr.
Ego caduáluſ diaconuſ ſcribſi et ſubſcribſi.
Hoc ſunt de ipſiſ mancipiiſ quadraginta nouem.

LXXII. Carta adonis de alisacinse cuius supra.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ ad lociſ ſanctorum uel in ſubſtantia pauperum conferimuſ hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine

retribuere confidimuſ. igitur ego in dei nomine ado donator dono ad monaſterium uuizunbr: reſ meaſ de comparatu. quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. uel abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono de comparatu quicquid a preſente die comparaui excepto iurnaleſ .IIII. de terra araturia. et mancipiiſ .V. alia cauſa mea tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mancipiiſ ferramentiſ ueſtimentiſ porciſ uaſiſ omnia ex omnibuſ tam in peccoribuſ tam in iumentiſ tam boueſ quam berbiceſ uel quicquid dici aut nominari poteſt mobilibuſ et inmobilibuſ utriuſque ſexuſ totum et integrum. Hoc trado coram teſtibuſ godaberto abb. et rechione nepote meo ut ipſi traderent ad ſanctum petrum quod ita et fecerunt in ea uero ratione ut quando deuſ uoluerit ut de hac uita exitum haberem in extremo die ipſa reſ ipſiſ monachiſ proficiat in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo qui contra hanc donationem uenire temptauerit inferat ad ipſum monaſterium auri lib. .IIII. argenti pond. .V. coactuſ exſoluat et preſenſ donatio omni tempore firma permaneat. ſtipul. ſubnixa. factum teſtamentum ſub die id. decb. anno .XX. regni caRoli rege francorum. ſign. adoni qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. godabr: abb. rechio eribo uulllibr: rihbald nordhari. Ego adallanduſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXIIII. Carta adonis de alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtantia pauperum conferimuſ hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. igitur ego in dei nomine ado donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futuro dono donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolo ad baſilicam ſancti petri que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio quod uocatur uuizunb.

ubi ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. Hoc eſt quod dono pro me et pro anime remedium ſaccone thiotlindane lupone thiodone. in pago aliſacinſe in uilla que dicitur danoneuuilare quicquid in ipſo uilare uiſuſ ſum habere tam de alode parentum uel de qualibet attractu tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſimiliter dono in radolfouuilare quicquid ibidem uiſuſ ſum habere tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſimiliter dono in uilla que dicitur uualoom quicquid ibidem uiſuſ ſum habere tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſimiliter dono in dauhunhaimomarca quicquid ibidem comparaui tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ omnia et ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ totum et ad integrum a die preſente ibidem dono et mancipiiſ hiſ nominibuſ aldilone cum uxore ſua bertrudane et filio ſuo hariberto. uuidilone cum uxore ſua giſane cum ſuiſ mancipiiſ duobuſ. uuolfrado cum uxore ſua rathaida cum filio ſuo. ótmaro cum uxore ſua huazane cum filiiſ tribuſ. liudone cum omni ré ſua. amalhari cum omni peculiare ſuo totum et ad integrum a die preſente ibidem dono ita et memorata baſilica habeat teneat atque poſſideat ſuiſque abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiant in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ ac proheredibuſ ſeu quiſlibet aut ulla oppoſita perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuſ fiſci auri libr. .I. argenti pond. .II. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipl. ſubnixa. actum publ. in monaſterio uuizunb. facta cartola iſta anno .VIII. regnante domno karolo rege francorum. teſteſ. ado. qui hanc paginolam teſtamenti fieri rogauit. croding. aldolf. heririh. uualdrih. uueliman. rantuuig. Ego cadualuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXIV. Carta rumoldi et ruotsuinde de alisacinse.

In nomine domini noſtri ihu. xpi. ego itaque rumolt et coniunx mea ruotſuinda cogitauimuſ pro remedium animae noſtrae uel pro eterna retributione ut aliquid de rebuſ noſtriſ tradamuſ ad monaſterium uuizunb. quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum petri et pauli uel ceterorum. Ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur et ita fecimuſ ſicut cogitauimuſ. Hoc eſt quod donauimuſ ad ſupradictum monaſterium. omneſ reſ noſtraſ in pago aliſacinſe in uilla quod dicitur ſcalchenheim et infra ſcalchenhememarca quicquid ad ipſam marcam uel ipſa uilla aſpicere uidetur. tam manſiſ caſiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ pomeriiſ uineiſ cultiſ et incultiſ cum omni iacentia ibidem pertinendi tam de paterno quam de materno uel de quacumque attractu ad noſ peruenit et mancipiiſ hiſ nominibuſ. uuolfmunt friduni betta gebahilt hadubraht birin magubrant thiotuuar. Hoc tradidimuſ de iure noſtro in iure dominationiſ ad ſupradictum monaſterium ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem deo ſeruiunt teneant atque poſſideant ſuiſque ſucceſſoribuſ proficiat in augmentum et quicquid exinde facere uoluerint xpo. propitio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ qui contra hoc teſtamentum uenire temptauerit aut inrumpere aut commutare uoluerit inferat una cogente ſiſco auri lib. .V. argenti pond. decim coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio omni tempore firma permaneat ſtipl. ſubn. Actum publ. factum teſtamentum ſub die .XIII. kl. iul. anno .XX. regnante karolo rege et hoc teſtamentum firmior ſit manu propria ſubterſignauimuſ et qui in preſente fuerunt teſteſ qui ſubſcriberent et ſignarent rogauimuſ ſtipl. ſubn. ſign. rumolti et ruotſuindae qui hanc donationem uel teſtamentum fieri rogauerunt. teſteſ. uuinihart. thiotbr:

rantuuig. hildrih. ratbald. aldrih. baldolf. Ego hildiboto cancelariuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXV. Carta rumoldi de scalkendorf.

Igitur in dei nomine rumolduſ dono ad monaſterium cuiuſ uocabulum uuizunb. quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum petri et pauli uel ceterorum ſanctorum. Ubi uir uenerabiliſ et apoſtolicuſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preſenti tempore preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla uel in marca que dicitur ſcalkenthorp. quicquid genitor meuſ ſtarcolfuſ mihi morienſ dereliquid tam terriſ domibuſ aedificiiſ uineiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ totum et integrum a die preſente ibidem dono de iure meo in iure dominationiſ ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem deſeruiant habeant teneant atque poſſideant ſuiſque abbatibuſ proficiant in augmentum. ſi quiſ uero qui contra hoc teſtamentum uenire temptauerit aut inrumpere uel infrangere uoluerit inferat ad ipſum monaſterium auri lib. quattuor argenti pond. quinque coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ teſtamentum omni tempore firmum permaneat ſtipl. ſubn. factum teſtamentum ad ipſo monaſterio ſub die .IIII. kl. iul. anno .XVIII. regni glorioſiſſimi regi karoli. ſign. rumoldi. qui hoc teſtamentum fieri rogauit. teſteſ. uueliman rantuuig roholf otman ſigibald gerbald. Ego adallanduſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXVI. Carta ermbaldi de pago alisacinse de uilla lonenbuah.

Adiutorium noſtrum in nomine domini ego itaque ermbalduſ pro intuitu timoriſ dei uel pro remedium animae meae ſeu eterne

uitae premium dono donatumque in perpetuum effe uolo permanere hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uilla que dicitur lonunbuah quicquid ibidem ad lantberto et ad unrocho de pretio meo comparaui uel de quale attractu ad me peruenit uel quicquid ibidem laboratum habeo aut incepf laborare potuero ifta omnia fuperiuf nominata dono ad monafterium uuizunburg quod eft conftructum fuper fluuio lutra in honore fancti petri principif apoftolorum ubi uir apoftolicuf ermbertuf epf. feu abba preeffe uidetur. ut ipfi cuftodef qui ibidem deferuiant habeant teneant atque poffideant fuifque pofterif ad poffidendum derelinquant. uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam xpo. propicio in omnibuf habeant poteftatem. fi quif uero quod futurum effe non credo quod ego ipfe aut aliquif de heredibuf meif ac proheredibuf meif aut ulla extranea perfona qui contra hoc teftamentum a me factum uenire temptauerit aut eam emutare uel infrangere uoluerit inferat una cum cogente fifco ad ipfum monafterium tantum uel alium tantum quantum ipfa réf emeliorata ualuerit [stip.] fubnixa. actum publ. teftamentum fub die .XVIII. kl. ian. anno .XV. regnante domino noftro karolo rege. fign. ermbaldi qui hoc teftamentum fieri rogauit. teftef. thiotbertuf. udo. cearolf. irmfrid. undicho. nordbertuf. ercanbertuf. ego adallanduf fcribfi et [sub]fcribfi.

LXXVII. Tradicio quam fecerunt egiheri et guadolf et erinthrud. de uilla lonunbuah.

Sacrofancto monafterio uuizunburgo quod eft conftructum fuper fluuio lutra. in pago fpirinfe in honore fancti petri uel ceterorum fanctorum. ubi ermbertuf epf. feu abba preeffe uidetur. igitur ego in dei nomine egiheri atque pater meuf guadolfuf feu mater mea erinthrud tradidimuf ad fuprauocato cenobio quic-

quid uiſi fuimuſ habere totum et integrum quicquid dici aut nominari poteſt. in marca uel in uilla lonenbuah in pago aliſacinſe. hoc eſt tam terriſ aedificiiſ. ſeu in mancipiiſ. pomeriiſ. paſcuiſ pratiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilia et inmobilia cultiſ et incultiſ. haec omnia preſcribta tradidimuſ. atque tranſſundimuſ de iure noſtro in iure et dominationiſ ueſtrae habendi tenendi uel quicquid exinde ſacere decreueritiſ xpo. propitio in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. et poſtea nobiſ propter clementiam ueſtram ipſaſ réſ iam dictaſ in cenſum den. .IIII. ad feſtiuitatem ſancti martini preſtitiſtiſ uſu fructurio et poſt diſceſſum noſtrum recipiatiſ in ueſtram poteſtatem ſine marricione. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ qui contra hanc tradicionem uenire conauerit aut eam frangere uoluerit inferat ad iam dicto caenobio cogente fiſco dominico auri unciaſ duaſ. argenti ponduſ quinque coactuſ exſoluat pro eo quod repetit euindicare non ualeat ſed iſta donatio firma et ſtabiliſ permaneat ſtipul. ſubnixa. actum in monaſterio uuizunburg ſub die .VIII. id. oct. anno .XVIIII. regnante karolo rege francorum. ſign. egiherii ſeu guadolſi atque erinthrude. qui hanc tradicionem fieri rogauerunt. teſteſ. † ringolf. † ratolf. † rading. ſlaugoni. † rihholf. † uualah. rihbald. ſigibodo. Ego in dei nomen hildiboto ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXVIIII. Carta uuaningi et helphanti de muzzinchesdorph et gerleihesdorph. in pag. alis.

Sacroſancto monaſterio uuizunburgo quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſancti petri principiſ apoſtolorum uel ceterorum ſanctorum. ubi uenerabiliſ uir ermbertuſ eo tempore cuſtor eſſe uidetur. igitur ego in dei nomine uuaning et ſocer meuſ helphant ſimul condonauimuſ uel tradidimuſ de ré noſtra

quicquid uisi fuimus habere de portione mea uel de parte uxoris meae in pago alisacinse in uillis uel in marc. nuncupantibus muzzihhesdorph et in gerleihesdorph quicquid ibi de paterno uel materno iure nobis conuenit habere simul et lucrationem omnia condonamus uel tradidimus ad iam dicto monasterio habetis tenetis xpo. propicio in omnibus habeatis potestatem successoribusque uestris relinquatis in augmentum incontra censum denarios .VI. uel quod illis ualet pretium tam terris domibus aedificiis pratis pascuis siluis aquis aquarumque decursibus mobilia et inmobilia. cultis et incultis. si quis uero qui contra hanc donationem uenire conauerit uel infrangere uoluerit inferat una cum socianti fisco auri lib. .I. argent. pond. .III. et quod repetit euindicare non ualeat. actum sub die VIIII kl. decemb. anno XXIIII regnante rege francorum. sign. uuaningi et helphanti qui hanc tradicionem fecerunt. testes † uuluicho. † uueliman. † uadalrih. † hartraht. † irminolf. † hildiboto. bodalin. Ego hildiboto scribsi et subscribsi.

LXXIX. Carta helphanti de lonenbuah et de chielendorph. in pago alisacinse.

Sacrosancto monasterio uuizunburgo quod est constructum super fluuio lutra in pago spirinse ubi uir uenerabilis ermbertus eps. seu abba presenti tempore esse uidetur. igitur ego in dei nomine helphant cogitaui ut aliquid de ré mea traderem ad loca sanctorum quod ita et feci. hoc est in pago alisacinse in uilla uel in marca lonenbuah quicquid ibi pater meus uel mater mea dereliquerunt uel de quale adtractu ad me peruenit simedietate de illa silua in chielendorph similiter id est tam terris domibus aedificiis pomariis curtilis pratis pascuis siluis aquis aquarumque decursibus et mancipia .V. his nominibus. rihfrid. uuanfrid cum filiis eius. uuielfrid. rihgund. uuigfrid cum filiis eius. hoc trado atque transfundo de iure meo in iure dominationis uestrae

uobiſ ſeruiſ dei qui ad ſupra nuncupato cenobio deo militatiſ tenendi poſſidendi uel quicquid exinde elegeritiſ agendi xpo. opitulante habetiſ poteſtatem ſucceſſoribuſque ueſtriſ relinquatiſ in augmentum. niſi ego ipſam rem dum aduixero ſub uſu fructuario debeam excolere omnibuſ anniſ diebuſ uitae meae incontra cenſum denarioſ .VI. et ſi filioſ procreauerim ſi uoluerint in eadem cenſum habeant ipſaſ réſ. ſiquiſ qui contra hanc donationem fieri decreuerit aut frangere uoluerit inferat ſe una cum cogente fiſco auri lib. .I. argenti pond. .III. et quod repetit euindicare non ualeat. ſed ipſud teſtamentum firmum permaneat ſine ulliuſ iudiciſ interpellatione. actum ſub die kl. iun. regnante karolo rege. ſign. helphanti qui hanc traditionem fieri rogauit. teſteſ. † beratger. † ado. † rihbr. † uenilo. † beratolt. † briſolf. † uualah. Ego hildiboto indignuſ diaconuſ· ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXX. Carta helphanti de lonenbuah et batanesheim uel de chielendorph in pago alisacinse.

Sacroſancto monaſterio uuizunburgo quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſancti petri. Ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba eo tempore eſſe uidetur. ego itaque helphant cogitaui aliquid ad remedium anime meae tradere ad loca ſanctorum quod ita et feci. hoc eſt in pago aliſacinſe in marca uel in uilla lonunbuah quicquid ibi uiſuſ fui tenuiſſe preter .I. curtilem et illam medietatem de illa ſilua. ſimiliter in batanesſhaim et in chielendorph quicquid in illiſ lociſ uiſuſ fui habere uel finibuſ preter quod ſupra relaxaui foraſ ſiue lucratuſ fueram ex iſto die de quo iſtud tradidi. hec omnia trado atque tranſfundo ad iam dicto monaſterio tam terriſ terreturiiſ domibuſ aedificiiſ pomeriiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilia et immobilia cultiſ et incultiſ mancipiiſ hiſ nominibuſ. lantfrid. hildimuat. uuillimuat. Iſtud cuncta ſicut ſupradixi uobiſ famuliſ dei qui ad ſupradicto coenobio deo militatiſ tradidi habetiſ tenetiſ uel quicquid

exinde eligeritiſ agendi ita xpo. propitio in omnibuſ habeatiſ poteſtatem ſucceſſoribuſque ueſtriſ relinquatiſ in augmentum. ſi quiſ qui hoc frangere uoluerit inferat ſe una cogente fiſco auri lib. .I. argenti pond. .III. et quod repetit euindicare non ualeat. Actum ſub die kl. aug. anno .XXIIII. regnante karolo rege. ſign. helphanti qui hanc donationem fecit. teſteſ. † ermbald. † uuluicho. † hardraht. † rading. † ringolf. † albrih. † liobraht. ego hildiboto ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXXI. Carta uuaningi de pago elisacinse.

Ego enim in dei nomine uuaning donaui in elemoſina fratriſ mei uuolfgelti quicquid in muzzihheſthorph et in gerleiheſdorph uiſuſ fui habere ad partem ſancti petri ad monaſterio uuizunburg quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi iuſtolfuſ epſ. preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe inter duaſ uillaſ muzziheſdorph et gerleiheſdorph. totum et integrum curtiliſ terriſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cultiſ et incultiſ mobilibuſ et immobilibuſ in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel agenteſ ipſiuſ monaſterii rem ſuperiuſ denominatam habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ qui contra hanc donationem uenire temptauerit uel infrangere uoluerit anathema ſit ex communione ſanctorum et inſuper inferat una cum cogente fiſco auri unciam .I. argenti pond. .III. coactuſ exſoluat ſtipl. ſubnixa. actum in monaſterio uuizunburg ſub die .VI. kl. ian. anno .XXX. regnante carolo rege francorum. ſign. uuaningi qui hanc donationem pro elemoſina fratri ſui uuolfgeldi fieri rogauit. teſteſ. item uuaning. † uuluicho. † uueliman. † helphant. † hartraht. † irminolf. † ildiboto. Ego uuolfhartuſ ſcribſi.

LXXXII. Carta quam fecit engilbertus de pago alisacinse. contra lib. quattuor de argento.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ ad lociſ ſanctorum uel in ſubſtantia pauperum conferimuſ hoc nobiſ proculdubio in eterna beatitudine retribuere mercedem confidimuſ. idcirco ego in dei nomine engilbertuſ filiuſ aginoni dono ad monaſterium quod uocatur uuizunburg ubi patrocinia ſanctorum petri et pauli principum apoſtolorum ſunt dedicata et ermbertuſ epſ. ibidem abbaſ preeſſe eo tempore uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in lonunbuacharomarca in illo uilare quod dicitur aginoniuilla quicquid mihi genitor meuſ ibidem morienſ dereliquit. excepto manſo uno et excepto illa ſilua medietate et mancipiiſ .III. hiſ nominibuſ . . . . illaſ aliaſ reſ tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ mancipiiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ totum et integrum hoc trado de iure meo in iure dominationiſ a preſente die ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem ſeruiant habeant teneant atque poſſideant et quicquid exinde facere uoluerint xpo. propitio in omnibuſ habeant poteſtatem. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego quod abſit aut ulla perſona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut frangere uel inrumpere uoluerit inferat ad ipſo monaſterio ſacratiſſimo fiſco auri lib. .IIII. argenti pond. .V. coactuſ exſoluat et preſenſ donatio firma permaneat ſtipul. ſubn. actum publ. teſtamentum hoc in ipſo monaſterio ſub die .XVII. kl. ian. anno .XVIIII. regnante karolo rege. ſign. engilberti qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. helphant. † hildiboto. † egiheri. † ſigiboto. † ringolf. † rihholf. † rahholf. ego adallanduſ ſcribſi et ſubſcribſi.

Iſta cartula fuit facta contra libr. .IIII. et dimidia quia eum neceſſitaſ cogebat.

LXXXIII. Carta quam fecit engilbertus de pago alisacinse in uilla thurninga.

Si aliquid de rebuf noftrif ad locif fanctorum uel in fubftantia pauperum conferimuf hoc nobif procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. igitur ego in dei nomine engilbertuf donator trado pro anime mee remedium et pro genitore meo aginone ad monafterium uuizunburg quod eft conftructum in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli uel ceterorum ubi uir apoftolicuf ermbertuf epf. eo tempore feu abba preeffe uidetur. Hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uilla uel in marca que dicitur thurninga de terra araturia iurnalef .XXI. et de prata carradaf .IIII. et manfo .I. ubi feruuf cafam et fcuriam uel ortum ftabilire poteft et uineam .I. ubi carrada poteft colligere de uino. in ea uero ratio ut ipfi cuftoref qui ibidem deferuiant habeant teneant atque poffideant xpo. propicio in omnibuf habeant poteftatem et ufque dum aduixero annif fingulif in cenfum ftudeam dare denarioſ duodecim ad feftiuitatem fancti martini. poft meum difceffum cum omni integritate ad ipfum monafterium reuertatur. Si quif uero quod futurum effe non credo aut ego quod abfit aut qualifcumque perfona qui contra hanc paginolam teftamenti uenire temptauerit inferat ad ipfum monafterium tantum et alium tantum quantum eo tempore illa ref meliorata fuerit et prefenf teftamentum ftabile permaneat ftipl. fubn. actum publice teftamentum in ipfo monafterio fub die .II. kl. febr. anno .XVIIII. regnante karolo rege gloriofiffimo. fign. engilberti qui hanc donationem fieri rogauit. teftef. egiheri. † aldolf. † hildiboto. † figibald. † uadalricho. † hartolf. † altfrid. † Ego adallanduf fcribfi et fubfcribfi.

LXXXIV. Carta quam fecit gozbertus. de pago alisacinse in uilla q. dr. stozzesuuilari.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ ad loca ſanctorum uel in ſubſtantia pauperum conferimuſ hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. igitur ego in dei nomine gozbertuſ dono ad monaſterium uuizunburg quod eſt conſtructum in honore ſancti petri apoſtoli in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra ubi ermbertuſ epſ. eo tempore preeſſe uidetur. Hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla que dicitur ſtozzeſuuilare hobam illam quam iſanbertuſ tenuit ipſam hobam cum omni integritate tam manſiſ caſiſ aedificiiſ campiſ ſiluiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ totum et integrum quicquid ad ipſam hobam aſpicere uidetur ita ut ab hac die ipſi monahi qui ad ſupradicto monaſterio ſeruiant habeant teneant atque poſſideant ſuiſque poſteriſ ad poſſidendum derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo quod ego ipſe aut aliquiſ de heredibuſ meiſ qui contra hoc teſtamentum a me factum uenire temptauerit aut inrumpere uel infrangere uoluerit. inferat una cum ſociante ſiſco ad ipſum monaſterium duplum tantum et alium tantum quam ipſa meliorata ualuerit et quod repetat euindicare non ualeat ſtipl. ſubn. actum publice hoc teſtamentum ad monaſter. uuizunb. ſub die .VI. id. febr. anno .XV. regnante domno noſtro karolo rege. ſign. gozberti qui hoc teſtamentum fieri rogauit. teſteſ. otheri. † cum ſilio ſuo. † liobraht.

LXXXV. Carta quam gozbertus fecit de pago alisacinse in uilla ratoluesthorph.

Ego enim in dei nomine gozbertuſ trado pro filio meo otberto ad monaſterium quod uocatur uuizunbr. quod eſt con-

ſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterorum ſanctorum. Ubi uir uenerabiliſ iuſtolfuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. idcirco dono ad ipſum monaſterium donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolo. hoc eſt portionem meam in pago aliſacinſe in uilla quod uocatur ratolfeſdorph curtile .I. et iurnaleſ .VI. in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ reſ ſuperiuſ denominatam uel conſcribtam cum terriſ cum curtil. paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde pro oportunitate eorum decreuerint faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo qui contra hanc donationem uenire temptauerit uel infrangere uoluerit inprimituſ iram trinitatiſ incurrat et inſuper inferat una cum ſocio fiſco auri lib. .I. argenti pond. .V. coactuſ exſoluat ſtipulatione ſubnixa. actum in monaſterio uuizunb. ſub die XIIII kl. augſ. anno XXVIIII regnante domno karolo rege francorum. Sign. gozberti qui pro otberto filio ſuo hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. † thiotbertuſ. † uuicbertuſ. † haimrich. irmfriduſ. † ſigimunt. Ego uuolfhartuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

LXXXVI. Carta gozberti quam tradidit uualdulfo et ille tradidit ad sanctum petrum.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizunb. quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterorum ſanctorum ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe dinoſcitur. Igitur ego in dei nomine gozbertuſ et filiuſ meuſ othariuſ tradidimuſ uualdulf et ille donauit ad ſanctum petrum hoc eſt quod tradidit pro remedium animae noſtrae in pago aliſacinſe in uilla ſtozzeſuuila hobam .I. et quicquid ad ipſam hobam aſpicere uidetur. tam

terris domibus aedificiis pratis pascuis aquis aquarumque decursibus et mancipiis his nominibus. zeizolf cum uxore sua beratlinda. totum et ad integrum trado de iure meo de iure dominationis ut ipsi custores qui ibidem seruiant habeant teneant atque possideant suisque pastoribus ad possidendum derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint in omnibus habeant potestatem. Si quis uero quod futurum esse non credo qui contra hanc epistolam donationis uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partem fisci auri lib. .IIII. argenti pond. .V. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat stipulatione subnixa. facta epistola sub die XIIII kl. apr. anno XVIIII regnante domino nostro karolo rege francorum. sign. gozberti et filii sui otharii qui hanc donationem fieri rogauerunt. testes. † uualdolf † uuardo † uerchhari † undicho † arbio † marchraht † boranolt. Ego uualdirihus cancellarius scribsi et subscribsi.

LXXXVII. Carta quam fecit ermbertus eps. pro anima liutsuuinde de pago alisacinse.

Si aliquid de rebus nostris locis sanctorum uel in substantia pauperum conferimus hoc nobis procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimus. igitur ego in dei nomine ermbertus donator pro anime remedium liutsuindae hoc est ipsas rés quicquid ipsa liutsuind coram testibus per uuadium mihi tradidit hoc est res illa quicquid sigibaldus iugalis meus mihi ad libellum dotis condonauit sic dono uel trado ad monasterio uuizunburg quod est constructum super fluuio lutra in honore sancti petri apostoli ubi ipse ermbertus eps. seu abba preesse uidetur. hoc est quod dono in pago alisacinse in uilla uel in marca quae dicitur bruningouila quicquid ibidem eo die uisa fuit habere tam mansis casis aedificiis pratis pascuis campis uineis siluis aquis aquarumque decursibus et mancipiis totum et integrum trado de iure meo in iure dominationis

ad partem ecclefie fancti petri apoftoli. in ea uero ratione ut ipfi cuftoref qui ibidem deferuiant habeant teneant atque poffideant fuifque pofterif in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint xpo. propitio in omnibuf habeant poteftatem. Si quif uero quod futurum effe non credo quod non contingat aut aliquif de heredibuf ac proheredibuf qui contra hoc teftamentum uenire temptauerit aut hoc inrumpere uel infrangere uoluerit inferat fe ante iudicem celeftem et fancto petro reddere rationem. et infuper ad cafam memoratam fancti petri auri libraf .III. argenti ponduf .V. coactuf exfoluat et quod repetit euindicare non ualeat ftipulatione fubnixa. Actum publice hoc teftamentum fub die .V. kl. auguft. anno XIIII regnante karolo rege francorum. fign. ermberto epo. qui hoc teftamentum fieri rogauit. teftif uuolfraht. Ego kaduáluf fcribfi et fubfcribfi.

LXXXVIII. Carta liutsuindane de pago alisacinse uel spirinse siue uuormacinse.

Ille bene poffedit in feculo rebuf qui de caducif comparat premia eterna. ideoque in dei nomine liutfuind donatrix dono in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffione peccatorum meorum ut ueniam delictif meif confequi merear in futurum. dono donatumque in perpetuum permaneat effe uolo ad bafilica fancti petri apoftoli que eft conftructa fuper fluuio lutra in monafterio quod uocatur uuizunb. ubi ermbertuf epf. feu ab. preeffe uidetur. Hoc eft quod dono in pago alifacinfe uel fpirinfe fiue uuormacinfe ubi genitor meuf figibalduf donauit in ipfif locif fic dono portionem meam quod nof laborauimuf tam in domibuf uel in aliif edificiif et quod nof inantea laborare potuerimuf totum et ad integrum a die prefente ibidem dono habeant teneant atque poffideant fuifque abbatibuf proficiat in augmentum. Si quif uero quod futurum effe non credo nof ipfi aut aliquif de heredibuf ac proheredibuf meif

feu quiflibet aut ulla oppofita perfona qui contra hanc paginolam teftamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuf fifci auri libr. unam argenti pond. .II. coactuf exfoluat et quod repetit euindicare non ualeat ftipl. fubnixa. Sign. liudfuindane qui hanc paginolam teftamenti fieri rogauit. teftef. † figibald genitore fuo. † gotabr: † harialdo † uuigbertuf † raffolt. Ego kadualuf diaconuf fcribfi et fubfcribfi.

LXXXIX. Carta hildiboton de pago alisacinse de uilla lonunbuach.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizunb. quod eft conftructum et confecratum in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli in pago fpirinfe fuper fluuio lutra ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. abba preeffe uidetur. ego enim in dei nomine hildiboto donator in amorem dni. nri. ihu. xpi. et remiffione peccatorum meorum. hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uillif uel marcif que dicuntur lonunbuach et in bruningefdorph quicquid ibidem uifuf fum habere uel dominare totum et integrum tam terrif domibuf aedificiif pratif pafcuif filuif pomeriif aquif aquarumque decurfibuf. in ea uero ratione ut ipfa ecclefia domuf domini uel agentef uel degentef. rem fuperiuf denominatam uel confcribtam hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceſſoribuf in dei nomine hoc derelinquant. uel quicquid exinde pro oportunitate eorum uel compendio decreuerint facere liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. Si quif uero qui contra hanc epiftolam donationif uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit uel infrangere inferat ad ipfo monafterio auri lib. .III. argenti pond. .V. coactuf exfoluat et quod repetit euindicare non ualeat ftipulatione fubnixa. Actum publice in monafterio uuizunb. fub die id. aug. anno .XVI. regnante domino noftro karolo rege gloriofiffimo francorum. Sign. hildibotoni qui hoc teftamentum rogauit fieri. teftef † thiotbertuf † ciorolf

† rantuuig † imicho † guadolf † hildiger † helphant. Ego adallanduſ indignuſ diac. hanc paginolam ſcribſi et ſubſcribſi.

XC. Carta sacconis de pago alisacinse.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizunb. quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preſenti tempore preeſſe uidetur. igitur ego in dei nomine ſacco in amore dni. nri. ihu. xpi. et remiſſione peccatorum meorum ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futurum. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad baſilicam ſancti petri apoſtoli hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla quæ dicitur eccenhaim quicquid in ipſa uilla pater meuſ uel mater mea morienteſ dereliquerunt et ad adone concambiauimuſ tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ et ſimiliter in danoneuilare tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ et mancipiiſ hiſ nominibuſ uel quicquid in radolfeſhamomarca uel in uualaum. ſimiliter trado ſeu mancipiiſ in ipſiſ lociſ amuluuara cum filio ſuo baltmundo cum uxore ſua bettane et cum filio ſuo frauihilt frauileob cum filio ſuo uualtrada cum filia ſua. omnia et èx omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ totum et ad integrum a die preſenti ibidem dono ita et memorata baſilica habeat teneat atque poſſideat ſuiſque abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiat in augmentum. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ ac proheredibuſ meiſ ſeu quiſlibet oppoſita perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuſ fiſci auri libram .I. argenti pond. .II. coactuſ exſoluat. et quod repetit euindicare non ualeat ſtipul. ſubnixa. ſign. ſacconiſ qui hanc cartolam fieri rogauit. teſteſ. † ado. † ſigibald. † roding. † aldolf. † uueliman. † hericho. † uualdrih. † rantuuig.

Ego kadnaluſ hanc cartolam ſcribſi et ſubſcrbſi. Actum publice in monaſterio uuizunb. facta cartola iſta anno .XII. regnante domino noſtro karolo rege ſrancorum.

XCI. Carta reginberti et uadalharti de pago alis.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizunb. quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſancti petri et ſancti pauli uel ceterorum ſanctorum. Ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. Ego enim in dei nomine reginbertuſ donator in amore dni. nri. ihu. xpi. et pro requie genitore meo uádalharti dono ad ipſum monaſterium donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolò hoc eſt in pago aliſac. in uilliſ cognominantibuſ margbergauilare et bruningouilare hoba una quam adalhariuſ tenet cum omni integritate quicquid ad ipſa hoba aſpicere uidetur. tam terriſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ omnia et ex omnibuſ ad integrum. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego ipſe quod abſit aut ulluſ de heredibuſ meiſ ſeu qualibet ulla oppoſita aut extranea perſona qui contra hanc epiſtolam donationiſ quam ego ſpontanea uoluntate fieri decreui uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit diuina illum ulcio ſequatur et a limitibuſ eccleſiae uel a communione extraneuſ efficiatur. et inſuper inferat una cum ſocii ſiſco auri libram unam argenti pond. .II. coactuſ exſoluat et quiſquiſ repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio a me facta omni tempore firma et inuiolata permaneat ſtipul. ſubnixa. actum in monaſterio uuizunburgo ſub die .IIII. kl. iul. anno .I. regnante domino noſtro karolo rege francorum. ſign. reginberti qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. uuigfrid. arbio. † uualdo. † throant filio buoni. † uuluicho. † herigerno. filio erperamno. Ego geroinuſ acſi indignuſ et emmanuenſiſ ſcribſi et ſubſcribſi.

XCII. Carta ercanfridi de gerleihesdorph.

Ego enim in dei nomine ercanfriduf donator in amore domini noftri ihu. xpi. et remiffione peccatorum meorum. idcirco ad monafterio dono cuiuf uocabulum eft uuizunburg quod eft conftructum in honore fanctorum apoftolorum petri ubi ermbertuf epf. prefenti tempore feu cuftof effe uidetur. dono igitur ad ipfum monafterium donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uilla gerleihefhaimmarca hoc funt iurnalef XX prata ad carr. VI tantum in ea ratione ut ipfa cafa dei uel agentef eiuf hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceffioribuf in dei nomen derelinquant et quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuf habeant poteftatem. Si quif uero qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit non folum ei liceat fed inferat una cum cogente fifco ad ipfa cafa dei duplum tantum et alium tantum et quod quif repetit euindicare non ualeat fed prefenf donatio omni tempore firma permaneat. Actum in monafterio uuizunburg fub die XII kl. aug. anno XII regnante domino noftro karolo rege francorum. fign. ercanfridi qui hanc donationem fieri rogauit. teftef. hariolf † ruadrig † ueliman † adalrih † thiotbertuf † aldrih †. Ego geroinuf fcribfi et fubfcribfi.

XCIII. Carta quam fecit beretgart.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftantia pauperum conferimuf hoc nobif proculdubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. igitur ego in dei nomine beratgart in honore domini noftri ihu. xpi. et remiffione peccatorum meorum ut ueniam delictif meif confequi merear in futurum dono donatumque in perpetuum

esse uolo ad basilica sancti petri apostoli quae est constructa super fluuio lutra in monasterio quod uocatur uuizunburg ubi ermbertus eps. seu abba preesse uidetur. Hoc est quod dono in pago alisacinse in uilla que dicitur lonunbuah hobas .II. et illos seruos super ipsam terram commanentes. starcholf cum uxore sua reginhilt. uuolfolt cum uxore sua angilthrud. geldolf. reginhilt. ahlind. angilthrud. uuenilo. tam terris domibus aedificiis pratis pascuis siluis aquis aquarumque decursibus omnia et ex omnibus sicut superimus diximus totum et integrum a die presenti ibidem dono ita ut memorata basilica habeat teneat atque possideat et suis abbatibus ibidem deseruientibus proficiat in augmentum. Si quis uero quod futurum esse non credo nos ipsi aut aliquis de heredibus nostris proheredibusque meis seu quislibet aut ulla opposita persona qui contra hanc paginolam testamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibus fisci auri libr. .I. argenti pond. .II. coactus exsoluat et quod repetit euindicare non ualeat stipulatione subnixa. actum publice in monasterio uuizunburgo sub die .X. kl. apr. facta cartola ista anno VIIII regnante domno karolo rege. sign. beratgarde qui hanc paginolam testamenti fieri rogauit. testes. ruaduuin † adalhelm † erloinus † flougols † heriuuart † adalger † adoinus † uuialheri † scerfuni † Ego kaduuualah scribsi et subscribsi.

XCIV. Carta beretgarti de lonunbuah.

Ego enim in dei nomine beratgart in amorem domini nostri ihu. xpi. et remissione peccatorum meorum idcirco dono ad monasterium cuius uocabulum est uuizunburg quod est constructum in honore sanctorum apostolorum petri et pauli super fluuio lutra ubi ermbertus eps. seu abba preesse uidetur. dono igitur ad ipsum monasterium donatumque in perpetuum permaneat esse uolo hoc est portionem meam in pago alisacinse in loco qui dicitur lonun-

buah hoc ſunt iurnaleſ .CCXX. de terra culta. in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel cuſtodeſ eiuſ ipſam terram habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde pro oportunitate eorum uel compendio decreuerint faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. Si quiſ uero quod fieri minime credo ſi ego ipſe quod abſit aut ulluſ de heredibuſ meiſ ſeu qualibet ulla oppoſita perſona aut extranea qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit non ſolum ei liceat ſed inferat una cum cogente fiſco ad ipſa caſa dei duplum tantum et alterum tantum et quod quiſ repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizunburg ſub die XI kl. auguſt. anno XII regni karoliſ. ſign. beratgart quae hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. erloinuſ † emmonuſ † heriuuart † ruadgoz † ruaduuin. Ego geroinuſ et emmanuenſiſ hanc paginolam teſt. ſcribſi et ſubſcribſi.

XCV. Carta beratgartae.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizunburg quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri in pago ſpirinſe. Ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. Ego igitur bertgart cogitanſ pro animae meae remedium dono donatumque in perpetuum eſſe uolo hoc eſt in pago aliſacinſe in uilla que dicitur lonunbuah hoc ſunt hobaſ .III. cum curtiliſ et quicquid ad ipſaſ curtileſ aſpicere uidetur tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ omnia et ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ ſeu mancipiiſ totum et ad integrum a die preſenti ibidem dono hoc habeant teneant atque poſſideant ſuiſque abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiat in augmentum. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo

nof ipfi aut aliquif de heredibuf noftrif ac proheredibuf meif feu quiflibet aut ulla oppofita perfona qui contra hanc paginolam teftamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuf fifci auri libr. .I. argenti pond. .II. coactuf exfoluat et quod repetit euindicare non ualeat ftipulatione fubnixa. Actum publice in monafterio uuizunburgo fub die .V. id. dec. facta cartola ifta anno .X. regnante karolo rege francorum. fign. beretgarda qui hanc paginolam teftamenti fieri rogauit. teftef † figiboto † ringolf † flaugo. Ego kadualuf fcribfi et fubfcribfi.

XCVI. Carta beratgart et uualtmanni de allsac.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftantia pauperum conferimuf hoc nobif proculdubio in eterna beatitudine. igitur ego in dei nomine beratgart et uualtmannuf cogitauimuf pro remedium anime noftrae et remiffione peccatorum noftrorum ut ueniam confequi mereamuf in futurum concedimuf a die prefenti conceffumque in perpetuum effe uolumuf ad bafilica fancti petri apoftoli quae eft conftructa fuper fluuio lutra in pago fpirinfe in monafterio quod uocatur uuizunb. ubi ermbertuf epf. feu abba prefenti tempore effe uidetur. hoc eft quod donamuf in uilla lonunbuah. domgifuf cum hoba fua et uualdolf cum hoba fua et in thancratefheimouilla. hartuuinuf cum hoba fua et cum omni peculiare eorum in pago alifacinfe tam terrif domibuf aedificiif mancipiif hif nominibuf domgif ludolf uualdolf liudolt uuilliolf baugolf hartuuin crofmuat liutgart odgunt tam uineif filuif pratif pafcuif aquif aquarumque decurfibuf omnia et ex omnibuf ficut fuperiuf diximuf totum et ad integrum a die prefenti ibidem donamuf ita et memorata bafilica habendi tenendi donandi uendendi commutandi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam habeant poteftatem. Si quif uero quod futurum effe non credo nof ipfi aut aliquif de heredibuf

noſtriſ ac proheredibuſ meiſ ſeu quiſlibet aut ulla oppoſita perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuſ fiſci auri libram .I. argenti pond. .II. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipl. ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizunb. anno .XII. regnante karolo rege .V. kl. ian. ſign. bertgartae et uualtmanni qui hanc donationem fieri rogauerunt. teſteſ. uualtman. thiotbertuſ. eburheri. ringolf. Ego kadualuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

XCVII. Carta quam fecit beratsuind de alisacinse.

In xpi. nomine ego beratſuind pro intuitu timoriſ dei et pro remedium anime meae dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad monaſterium uuizzunb. quod eſt conſtructum in honore ſancti petri uel ceterorum ſanctorum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra ubi domnuſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe omneſ reſ meaſ in loco buuſſouilare quicquid ad ipſa uilla uel in ipſa marca aſpicit de rebuſ meiſ in manſiſ caſiſ pomariiſ uineiſ com omnia ſactura campiſ pratiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cultiſ et incultiſ uel de paterno uel materno uel de qualicumque attractu ad me peruenit de mea dominatione ad dominationem ipſiuſ monaſterii trado atque tranſſundo ut ab hac die cuſtodeſ qui ibidem deſeruiant habeant teneant atque poſſideant ſuiſque abbatibuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. Si quiſ uero qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inferat una cum ſocianti fiſco auri lib. .V. argenti ponduſ .X. et quod repetit euindicare non ualeat ſtipl. ſubnixa. Actum puplice in monaſterio uuizunburg ſub die VIII kl. aug. anno XVI regni karoli. ſign. beratſuinde quae hoc teſtamentum fieri rogauit.

teftef. albirih † ratfrid † brining † hærarduf. prefentinuf. Ego geroinuf fcribfi et fubfcribfi.

XCVIII. Carta quam fecit beratger.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftantia pauperum conferimuf hoc nobif procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. igitur ego in dei nomine beratger pro intuitu timorif dei uel pro anime meae remedium dono donatumque in perpetuum permaneat effe uolo. hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uilla quae dicitur lonunbuah quicquid ibidem uifuf fum habere tam de paternico quam de maternico feu de quale attractu ad me peruenit tam manfif cafif campif filuif aquif aquarumque decurfibuf totum et ad integrum dono ad monafterium fancti petri quod eft conftructum fuper fluuio lutra ubi uir apoftolicuf ermbertuf epf. feu abba preeffe uidetur ut ipfi cuftodef qui ibidem deferuiant ipfaf ref uel ipfaf terraf xpo. propicio in omnibuf habeant poteftatem. et fuif pofterif ad poffidendum derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. Si quif uero quod effe futurum non credo quod ego ipfe quod abfit aut aliquif de heredibuf meif qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inferat una cum fociante fifco ad ipfum monafterium duplum tantum uel alium tantum quantum ipfa réf meliorata ualuerit ftipl. fubnixa. Actum pupl. hoc teftamentum fub die .II. id. aug. anno .XV. regnante karolo rege. fign. bertger qui hoc teftamentum fieri rogauit. teftef buuuo † cierolf † hatto † irmfrid † uuanger † rantuuig. Ego adallanduf fcribfi et fubfcribfi.

XCIX. Carta quam fecit sigiboto de lonunbuah.

In dei nomine ego itaque ſigiboto donator dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizunburg quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. abba praeeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla que dicitur lonunbuah uel in ipſa fine quicquid de paternico ibidem uiſuſ ſum habere tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ totum et integrum a die preſenti hoc trado de iure meo in iuſ dominationiſ ut ipſi cuſtodeſ qui ibidem deſeruiunt habeant teneant atque poſſideant. in ea uero ratione ut dum aduixero ſub uſu fructuario ordine habeam excolere et anniſ ſinguliſ in cenſo ſtudeam dare denarioſ quatuor ad féſtiuitatem ſancti martini poſt meum quoque diſceſſum cum omni integritate ad ſupradicto monaſterio reuertatur. ſi quiſ uero qui contra hanc paginolam teſtamenti uenire temptauerit aut frangere uoluerit inferat ad ipſum monaſterium auri lib. IIII argenti ponduſ V. coactuſ exſoluat et preſenſ donatio omni tempore firma permaneat ſtipulatione ſubnixa. ſactum teſtamentum ſub die VII. id. mad. anno XVIIII. regnante karolo rege. ſign. ſigiboti qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. engilbertuſ† egiheri † richolſ † reginhart † helphant † uualdrih † uuluicho † uueliman † hardrat † bodalin †. Ego adallanduſ hanc paginolam ſcribſi et ſubſcribſi.

C. Carta quam fecerunt hildolfus et sigiboto.

In dei nomine ego hildolfuſ rememoratuſ ſum diem iudicii ubi ſola pietaſ et miſericordia ſubuenitur. proinde rememoratuſ ſum

illum dominicum fermonem qua fcribtum eft de fuif propriif rebuf femet ipfum redimere propterea omnia quicquid conquirere potui aut conqueftum uifuf fum habere per firmam manum figiboti ex fpontanea uoluntate tradidi fub prefentia teftium ut ipfe firma et libera poteftate haberet ad traditionem pro mercede et falute anime meae ad facrum fanctum monafterium fancti petri apoftoli cuiuf uocabulum eft uuizunburg quod eft conftructum fuper fluuio lutra in pago fpirinfe ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. feu abba preeffe uidetur. hoc eft quod donaui ego hildolfuf in uilla lonunbuah in pago alifacinfe. hoc funt mancipia duo hif nominibuf albuni. lantfrid. tam terrif quam filuif pratif pecuniif domibuf aedificiif omnia cum omnibuf ex integro tradidi atque tranffundi quod in perpetuum effe uolo ut a die prefente ipfi ibidem deo defiftentef monachi firmam ac liberam habeant poteftatem pro utilitate ipfiuf monafterii faciendi teneant poffideant uindicent atque defendant. Si quif uero quod futurum effe non credo ego hildolfuf aut ullus de heredibuf qui contra hanc cartulam donationif protemptare aut infrangere uoluerit et quod repetit euindicare non ualeat foluat fifco auri lib. .II. argenti pond. .V. donatio haec omni tempore firma permaneat ftipl. fubnixa. Actum in monafterio uuizunb. fub die XI. kl. femtb. regnante karolo rege anno .XX. fign. figiboti qui hanc tradicionem tradidit. teftef. ringolf † egiheri † rading † altfrid † reginhart † hildiboto † albrih † Ego eggibalduf peccator fcribfi et fubfcribfi.

CI. Carta radingi de lonunbuah.

In xpi. nomine ego itaque radinguf donator dono donatumque in perpetuum effe uolo ad monafterium uuizunburg quod eft conftructum in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli. Ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. et abba preeffe uidetur. hoc eft quod dono in

pago alifacinfe in uilla que dicitur lonunbuah uel in ipfa fine quicquid ibidem uifuf fum habere uel dominare totum et ad integrum tam terrif domibuf aedificiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf hoc trado de iure meo in iuf dominationif ut ipfi cuftodef qui ibidem feruiunt habeant teneant atque poffideant fuifque fuccefforibuf proficiat in augmentum. in ea uero ratione ut dum aduixero fub ufu fructuario ordine habeam excolere et annif fingulif in cenfum ftudeam dare denariof quattuor poft quoque difceffum meum cum omni integritate ad fupradicto monafterio reuertatur. Si quif uero qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut inrumpere uel infrangere uoluerit inferat ad ipfum monafterium auri lib. IIII argenti pond. V coactuf exfoluat et quod repetit euindicare non ualeat ftipl. fubnixa prefenf donatio omni tempore firma permaneat. Actum hoc teftamentum ad ipfum monafterium fub die VII id. mad. anno XVIII regnante karolo rege. fign. radingi qui hanc donationem fieri rogauit. teftef. engilbertuf † egiheri † figibald † rihholf † reginhart † helphant † uualdrih. Ego adallanduf indignuf fcribfi et fubfcribfi.

CII. Carta quam fecerunt uuinihart et uuilo de pago alisacinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizunburg quod eft conftructum in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli. Ubi uenerabilif uir ermbertuf epf. et abba preeffe uidetur. Igitur ego in dei nomine uuiniartuf et ratramnuf epf. uel uuilo donatoref donamuf in elemofina gerbaldi in uillif cognominantibuf bruningouuilare ad dendunuuilare ad fcaphhufa ad matra ad meiftrefhaim. uel ubicumque parf ipfiuf monafterii domum aut agrum habere uifuf eft. illa mancipia cum uirif et mulieribuf uel

infantibuſ eorum donamuſ ad partem ſancti petri uel uobiſ. Hiſ nominibuſ. frumigiſ. ruadhilt. uuilligiſ. rihuni. bilithrud. reginhart. rihhart. elihilt. thancrat. leibhilt. radolf. hitta. hildibald. etta. ſuabhild. hugirat. frilind. uuinirat. idiſlind. uuolfmunt. fribirg. adaldrud. uuillimunt. leobuni. rihdrud. albdrud. thiotlind. ruadbertuſ. uuagheri. nortbertuſ. frenkin. uuolfhart. uuolfgart. hiltbraht. ercanhilt. giſa. auua. ruadi. hugbertuſ. muatheri. ſigouuar. adalgund. thrudlind. thiotbirg. adalſuind. egiheri. reginhilt. eigilrat. heimbertuſ. uuelarat. rihbertuſ. amuluuar. beiarin. uualtheri. ſigidrud. leobraht. uuordolf. ruadbald. folcdrud. uuiglind. gundhilt. uuinibald. liobolf. friduhilt. uuolfrat. item uuelarat. rihhilt. brunihilt. item uualteri. et quod thruohdolfuſ habet in beneficio cum peculiare ſuo poſt diſceſſu ſuo ad ſupradicto monaſterio reuertatur et ipſe ſibi mundeburdum ad uuizunburgo monaſterio elegat et in cenſum ſtudeat dare denarioſ quattuor. hoc tradimuſ de iure noſtro in iuſ dominationiſ ut ipſi cuſtodeſ qui ibidem ſeruiant habeant teneant atque poſſideant. uel quicquid exinde facere uoluerint xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. Si quiſ uero qui contra hanc epiſtolam donationiſ adhere conauerit inferat ad ipſum monaſterium auri libr. .X. argenti pondera .XV. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio omni tempore firma permaneat ſtipul. ſubnixa. actum publice in uilla cognominante matra coram iudicibuſ quorum nomina ſubtuſ ſunt prenotati anno .XX. reg. karolo rege. ſub die .IIII. kl. iul. ſign. uuinihardi qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. uuilo † uuidrih † thiotbr: haio † orthari † offoni † nidger. Ego enim in dei nomine adallanduſ ſcribſi et ſubſcribſi.

CIII. Carta blidgarte de pago alisacinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizunb. in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli fuper fluuio lutra jn pago fpirinfe ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. feu abba effe uidetur. Ego enim in dei nomine blidgardif donatrix in amorem domini noftri et remiffione peccatorum meorum idcirco dono ad ipfum monafterium donatumque in perpetuum permaneat effe uolo. hoc eft portionem meam in pago alifacinfe in bruningouilla hobam unam ad feruo uno quam rathariuf tenet et quicquid filiuf meuf radolfuf mihi morienf dereliquid uel quicquid ibidem ad prefenf poffidere uideor tam de alode parentum uel de qualibet adtractu totum et ad integrum ad prefato monafterio uolo effe donatum a die prefenti. In ea uero ratione ut ipfa cafa dei uel rectoref ipfiuf monafterii rem fuperiuf nominatam una cum manfif terrif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceffforibuf in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde pro oportunitate eorum uel compendio decreuerint faciendi liberam in omnibuf habeant arbitrium. Si quif uero quod futurum effe non credo fi ego ipfa quod abfit aut ulluf de heredibuf meif feu qualibet ulla oppofita perfona aut extranea qui contra hoc teftamentum donationif quod ego fpontanea uoluntate fieri decreui uenire temptauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit diuina illum ulcia fubfequatur et a limitibuf ecclefie uel a communione extraneuf efficiatur et inferat una cum cogente fifco auri lib. I. argenti pond. II. coactuf exfoluat. et quod quif repetit euindicare non ualeat fed prefenf donatio omni tempore firma et ftabilif permaneat. ftipulatione fubnixa. Actum in ipfo monafterio fub die kl. iul. anno quinto regnante pippino rege. fign. blidgarte quae hoc teftamentum donationif fieri et firmare rogauit. teftef † hroderih † raginbraht † berteriho † hel-

phand † berehario † horſconi † thioderih † uueliman †
Ego geroinuſ in dei nomine hanc donationem et ſcribſi et ſubſcribſi.

CIV. Carta starcholfi de gerleichesdorph.

Ille bene poſſidet rebuſ in ſeculo qui de caduciſ comparat ſibi premia eterna ideoque in dei nomine ſtarcolfuſ cogitanſ fragilitatem corporiſ et ideo dono ac deputo pro mercede et pro remedium anime mee et pro ſtabilitate mea ad ſacro monaſterium ſancti petri quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra ubi ermbertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla quod dicitur gerleichouilla iurnaleſ .IIII. et dimid. et de prata ad .I. carrad. de foeno. totum et ad integrum a die preſenti ibidem dono. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ ac proheredibuſ ſeu quiſlibet perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuſ fiſci auri lib. I. argenti pond. II. coactuſ exſoluat et quod quiſ repetit euindicare non ualeat ſtipl. ſubnixa. Actum publice in monaſterio uuizunb. ſign. ſtarcolfi qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. † uuealando † bereheri † ruadirih † beredrih † adalrih † boboni † uolrat †
Ego adallanduſ ſcribſi et ſubſcribſi.

CV. Carta quam fecerunt uuerilandus et herilind de briuingouilla.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizunburg quod eſt conſtructum in honore ſancti petri apoſtoli ceterorumque ſanctorum. ubi in dei nomine ermbertuſ epſ. preeſſe uidetur. Ego itaque uuerilanduſ cogitanſ bona retributioniſ eterna. ſeu

pro animae fricconi et adalhelmi. dono ad iam dictum locum ſanctum locum donatumque in perpetuum eſſe uolo hoc eſt in loco qui dicitur briningeſdorph quicquid ibidem ego uuerilanduſ et herilind coniunx mea habuimuſ et ſeru[u]m unum nomine gozheri. haec omnia dono a die preſenti ad iam dictum monaſterium trado atque tranſfundo perpetualiter ad poſſidendum. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego ipſe aut aliquiſ de heredibuſ ſeu proheredibuſ meiſ ſeu quiſlibet ulla oppoſita perſona qui contra hanc paginolam uenire temptauerit inferat ad iam dicto monaſterio auri unci. II. argenti pond. V. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipl. ſubnixa. actum publice ad brumagad. anno IIII regnante karolo rege. VIII. kl. iun. Sign. uuerilandi qui hanc donationem fieri rogauit. teſteſ. † uuahho † fartgern † reginbr: † irmbr: † hatto. Ego uuolfhartuſ ſcribſi et ſubſcribſi.

CVI. Carta buradi de pago alisacinse.

Ille bene poſſidet reſ in ſeculum qui de caduciſ comparat premia ſempiterna. ideoque ego in dei nomine buraduſ cogitanſ pro remedium anime mee uel coniuge mea otlindane in amore domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum noſtrorum ut ueniam delictiſ noſtriſ conſequi mereamur in futuro. donatumque in perpetuum eſſe uolumuſ ad baſilica ſancti petri apoſtoli que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio quod uocatur uuizenburg ubi erembertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla quod dicitur hohenuuilari. quicquid in ipſa uuilla uiſuſ ſum habere tam terriſ domibuſ edificiiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ et mancipiiſ hiſ nominibuſ. gerold. egiuuar. aquiſ aquarumque decurſibuſ et omnia ſicut ſuperiuſ diximuſ. totum et ad integrum a die preſente hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant. ſi quiſ uero. acta

in monaſterio uuizenburg ſub die V kl. aguſt. teſteſ. burado. ſigibaldo. rihbaldo. uuiniharto. bornulfo. uuielhario. meginbaldo. ſigibaldo. hildifrido. hildiriho. ego uuerilanduſ ſcripſi.

CVII. Carta uuuluingi de pago alisacinse.

Ego enim in dei nomine uuluinguſ donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum idcirco dono ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg et eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. ubi erembertuſ epſ. rector eſſe uidetur. dono igitur ad ipſo monaſterio donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolo hoc eſt in pago aliſacinſe in uilla lonenbuah quicquid in ipſa uilla uel in ipſa marca uiſuſ ſum tenuiſſe uel dominaſſe ad integrum in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii rem ſuperiuſ [no]minatam hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinqua[n]t uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuſ habeant poteſtatem. acta in monaſterio uuizenburg ſub die .X. kl. aguſtaſ. anno .XII. regnante domno noſtro carolo rege francorum. teſteſ. uuuluinc. radinc. anchone. guadolf. hildiger. ſigibodo. thiotberto. ego hildibodo ſcripſi et ſubſcripſi.

CVIII. Carta rihsuindane de pago alisacinse.

Sacroſancte ecleſie ſancti petri que eſt conſtructa in marca urenuuilare ubi in dei nomine erembertuſ abb. eo tempore preeſſe uidetur. ego itaque rihſuinda femina dono pro remedium anime mee ad ipſo loco ſancto donatumque in perpetuum ut permaneat eſſe uolo hoc eſt in marca atinhaim de terra aratoria campum .I.

quod habet legitimoſ iu[r]naleſ .XII. ipſo campo coniacet pro petraſ. uuatrouuatuſ eſt et deſignatuſ ad integrum et mancipia hiſ nominibuſ ruadſuinda cum infantibuſ ſuiſ .III. ruadgango. ruadhario. ruadhardo a dic preſente ad ipſo loco ſancto trado atque tranſfudo. ut ab hac die ipſam rem ſuperiuſ denominatam ipſa caſa dei uel congregacio eiuſ hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ xpo. propicio derelinquant faciendi inde quod uoluerint liberam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die nonaſ marciaſ. anno .XV. regni domni noſtri pippini regiſ. teſteſ. ricſuinda. reginoldo. hunoldo. hildifrido. ricbaldo. uuolfmundo. hadericho. eremberto. lantoldo. ego fruatolfuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CIX. Carta hildiniuua de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtancia pauperum conferimuſ hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine confidimuſ. ergo ego in dei nomine hildiniuui in amore domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum. ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futurum. dono donatumque in perpetuo eſſe uolo ad monaſterium uuizenburg. quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. ubi erembertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in uilla quod dicitur lonenbuah. in pago aliſacinſe quicquid ibidem de alode paternico aut de maternico uiſuſ ſum habere tam terriſ pratiſ paſcuiſ campiſ ſiluiſ edificiiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilibuſ et inmobilibuſ. totum et integrum a die preſente trado atque tranſfundo de iure meo in iurem dominacioniſ ueſtre ut quicquid exinde facere uolueritiſ. liberam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. actum publice in monaſterio uuizenburg. ſub die .III. kl. mar. anno .XIIII. regni domini karoli regiſ francorum. teſte hildiuuino [l. -niuua] qui hanc donacionem fieri rogauit. teſteſ. dodan. úadalrih. ruading. aldulfo. ego adallanduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CX. Carta gutharii et coniuge sua godaniuua. de alisacinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizenburg. ubi uir uenerabilif erembertuf epf. feu abba preeffe uidetur. igitur ego guntheri et coniunx mea godaniuui tradere cogitauimuf de re noftra ad loca fanctorum quod ita et fecimuf. id eft in pago alifacinfe in uilla lonenbuah. quicquid ibi uifi fuimuf habere tam terrif domibuf edificiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf cultif et incultif uobif famulif dei qui ad fupradicto monafterio deo militatif hoc tradimuf de iure noftro in iurem dominacionif ueftre habendi tenendi uel quicquid exinde eligeritif faciendi xpo. propicio in omnibuf habeatif poteftatem. fi quif. actum in monafterio uuizenburg. fub die kl. oct. anno .XXIII. regnante carolo rege francorum. teftef. guntheri. godaniuui. rihbald. hildibodo. uuirunt. altfrit. reginhart. rantuuig. albrih. ego hildibodo fcripfi et fubfcripfi.

CXI. Carta cierolfi et burgratane de alisacinse.

Si aliquid de rebuf noftrif ad locif fanctorum uel in fubftancia pauperum conferimuf hoc nobif procul dubio in eterna beatitudine retribueri confidimuf. igitur ego in dei nomen .cearolfuf. et coniunx mea burgradane donauimuf donatumque in perpetuum effe uolumuf. hoc eft quod donauimuf in elemofina burgradane in pago alifacinfe in uilla quod dicitur biberefthorf uel in ipfa fine quicquid genetrix mea .úada. mihi morienf dereliquid tam manfif cafif campif pratif filuif pafcuif aquif aquarumque decurfibuf totum et integro omnem porcionem meam. ifta omnia fuperiuf denominata donauimuf ad monafterio uuizenburg. ubi uir uenærabilif erembertuf epifcopuf preeffe uidetur ut ipfi monachi qui ibidem

deferuiant hoc habeant teneant atque poffideant et fuif pofterif in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuf habeant poteftatem. factum teftamentum fub die .V. kl. febrf. anno .XVI. regnante domino noftro carolo rege. teftef. ciarolf. burgrad. gerold. irminfrid. rantuuig. theotberto. rihberto. udo. figibald. rihbald. ego adallanduf acfi indignuf fcripfi et fubfcripfi.

CXII. Carta hariberti. de pago alisacinse.

Ego enim in dei nomen heribertuf donator in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum meorum idcirco dono ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizenburg et eft conftructum in pago fpirenfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum ubi uenerabilif erembertuf epf. feu abba preeffe uidetur. dono igitur ego haribertuf ad ipfum monafterium donatumque in perpetuum effe uolo hoc eft quod dono in uilla .uuefthof. in pago alifacinfe quicquid ibidem uifuf fum habere aut laboratum habeo uel deincepf laborare potuero. et mancipiaf .VII. hif nominibuf. uuolfgoz. reginolf. uuinithrut. freido. libuni. fridaburc. duada. Ifta omnia et ex omnibuf ficut fuperiuf diximuf totum et integrum a die prefente ad ipfum monafterium condonaui. ut ipfi cuftoref qui ibidem deferuiunt habeant teneant. et fuif pofterif derelinquant. fi quif uero quod fieri non credo. fi ego aut aliquif de heredibuf meif qui contra hanc epiftolam a me factam uenire temptauerit uel infrangere uoluerit. iram dei incurrat. et coactuf exfoluat. auri lib. I. argenti pondera .II. ftipulacione fubnixa. actum in monafterio uuizenburg. fub die .III. kl. fep. anno .VIII. regn. dom. noftro carolo. teftef. heribr: thancheri. ego kadoaluf fcripfi.

CXIII. Carta agiberti de pago alisacinse.

Ego enim in dei nomine aghibertuf donator in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum meorum idcirco dono ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizenburg. ubi uir uenerabilif erembertuf epf. eo tempore rector effe uidetur. dono igitur ad ipfo monafterio donatumque in perpetuum effe uolo. hoc eft porcionem meam in pago alifacinfe. in uilla fafenheim in chachenheim. quicquid ibidem proprium uifuf fum habere uel dominare ad integrum. tam terrif pratif pafcuif campif filuif aquif aquarumque decurfibuf. mancipia dua. hif nominibuf. folchildi. chaidinc. in ea uero racione ut ipfa cafa dei uel agentef eiuf rem fuperiuf denominatam hoc habeant teneant adque poffideant et eorum fuccefforibuf in dei nomine derelinquant. uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuf habeant poteftatem. et ifta donacio ftabilif permaneat. acta in monafterio uuizenburg. fub die .VIII. kal. aguftaf. anno .XII. regnante dom. noftro carolo re[ge]. teftef. agiberdo. figibald. figibrt: liudrih. baldrih. muatheri. hilduuig. geroldo. garomanno. ego geroinuf fcripfi et fubfcripfi.

CXIV. Carta rihulba. de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftancia pauperum conferimuf hoc nobif proculdubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. ergo ego in dei nomen rihulba in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum meorum ut ueniam delictif meif confequi merear in futurum. dono donatumque in perpetuum effe uolo ad bafilica fancti apoftoli que eft conftructa fuper fluuio lutra in monafterio uuizenburg. ubi erembertuf epf.

ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla quod dicitur gerlaigouuilare et quicquid in ipſa uilla habere uiſa ſum tam terriſ pratiſ paſcuiſ omnia et ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ totum et ad integrum a die preſente ibidem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo ,noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ qui contra hanc paginolam teſtamenti uenire conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuſ ipſiuſ monaſterii auri lib. I. argenti ponduſ .II. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipulacione ſubnixa. ſign. rihhulba. ſign. folrado. ſign. ſtarculfo. ſign. buaboni. ego geroinuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXV. Carta albrihi. de pago alisacinse.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizunburc et eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſancti petri ubi domnuſ abb. mimolduſ preeſſe uidetur. et ego in dei nom. albirih cogitaui ut aliquid de rebuſ meiſ ad ſupradictum locum condonare deberem. quod et ita feci dedi in pago aliſacinſe in uilla ſeu in marca cazfelda. ſeu in hoholfeſheim. iurnaleſ .XXXII. prata ad carradaſ .II. recepi e contrario ab eodem monaſterio in ipſa marca manſaſ .II. et quicquid ibidem de rebuſ ſancti petri conſiſtit. in ea uero racione ut ego ipſe diebuſ uite mee habeam et poſt obitum meum filii mei irminhart et reginuuiz. hitta. quam diu uixerint ipſam rem habeant et anniſ ſinguliſ ad feſtiuitatem ſancti martini unciaſ .VII. perſoluamuſ in cenſum. et pulloſ .X. et oua .LX. et ſi ſenior meuſ euenerit ſeruicium ei prebeam ſi monacuſ eiuſ uenerit ſimiliter faciam. ſi quiſ uero quod fieri non credo. et cetera. ſtipulacione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizunburg. teſteſ. albrih. qui hanc trad. fecit. odrih. uuinihart. landolt. buo. gozb. muatheri. thiodrih. ego uuenilo ſcripſi et ſubſcripſi.

CXVI. Carta uuermuni. de pago alisacinse.

In honore domini noſtri ihu. xpi. ego uuermuni tradidi rem meam ad monaſterium uuizenburg. in pago aliſacinſe in uilla uel in marca bruningouuilare quicquid ibi uiſuſ fui habere tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilia et inmobilia cultiſ et incultiſ hoc trado ad iam uocato coenobio qui eſt edificatuſ in honore ſancti petri. ubi uir uenerabiliſ erembertuſ epſ. eo tempore preeſſe uidetur hoc habetiſ tenetiſ. xpo. propicio per cunta habeatiſ poteſtatem ſucceſſoribuſ ueſtriſ derelinquendi in augmentum. ſi quiſ uero qui hanc cartam quaſſare uoluerit iram dei incurrat et ad ipſo monaſterio pond. V. argenti coactuſ exſoluat. actum teſtamentum ſub die kl. agſ. anno .XXII. regnante karolo rege francorum. teſteſ. uuermuni. uueliman. uuluicho. ruodrih. rantuuig. bodaling. albirih. ego indignuſ pr. hildibodo ſcripſi et ſubſcripſi.

CXVII. Carta recchoni. de alisacinse.

Sacroſancto monaſterio uuizenburgo quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſancti petri. ubi uir uenerabiliſ erembertuſ eo tempore abba preeſſe uidetur. igitur ego in dei nomine .reccho. tradidi ad iam dicto coenobio in elemoſina mea. illam partem meam de eceleſia illa que eſt conſtructa in uilla .thauhenthorf. in pago aliſacinſe quicquid ad ipſa aſpicit de parte mea tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſi quiſ qui hoc frangere uoluerit retdat quadruplum ad illam partem cogente fiſco. et quod repetit euindicare non queat. actum ſub die .IIII. kl. agſ. anno .XXIIII. regni caroli regiſ. teſteſ. reccho. qui hanc tradicionem fecit. thiotb. uuinihart.

rihbald. gerold. ado. uuahconi. ego hildibodo fcripfi et fubfcripfi.

CXVIII. [Deeft infcriptio in cod.]

Ille bene poffidet rebuf qui de caducif comparat fibi premiam fempiternam. Igitur in dei nomen ego nortbertuf dono ad monafterium unizunburg. quod eft conftructum in pago fpirinfe in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli. ubi erembertuf epf. eo tempore preeffe uidetur. hoc eft quod dono pro patre meo ftracfrido. in pago alifacinfe. in uilla uel in marca que dicitur munifridesheim. iurnalef .V. ut ipfi monachi qui ibidem deferuiant hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceffforibuf ad poffidendum derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam xpo. propicio in omnibuf habeant poteftatem. ego adallanduf acfi indignuf. fcripfi et fubfcripfi.

CXIX. Carta uuinibaldi. de pago alisacinse.

Ego enim in dei nomine .uuinibalduf. donator in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffionem peccatorum meorum ut ueniam delictif meif confequi merear. idcirco ad monafterium cuiuf uocabulum eft uuizunburg. et eft conftructum fuper fluuio lutra. in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli. ubi uir uenerabilif erembertuf epf. feu abba eo tempore effe uidetur. dono igitur ad ipfo monafterio donatumque in perpetuum effe uolo hoc eft in pago alifacinfa. in uilla uurrinhaim. et in hlidhamomarcu. totum et ad integrum ibidem locif ad prefatam bafilicam uolo effe donatum quicquid in ipfaf uillaf uifuf fui tenuiffe. tam terrif domibuf campif pratif pafcuif filuif uineif aquif aquarumque decurfibuf acolabuf et mancipiif hif nominibuf. albheri. uuolgard. in alia uilla in

hauuihaim totum et ad integrum. campiſ pratiſ ſiluiſ et cetera. ipſam rem ſuperiuſ nominatam ut ipſa caſa dei uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint libærum in omnibuſ perfruantur arbitrium. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credimuſ noſ ipſi quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ qui contra hanc epiſtolam donacioniſ mee uenire temtauerit aut eam infrangere uoluerit non ſolum ei liceat. inſuper inferat partibuſ ipſiuſ monaſterii cum cogente fiſco auri lib. .I. argenti pond. .III. et quod repetit euindicare non ualeat. ſet preſenſ epiſtola omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipl. ſubnixa. actum in ipſo monaſterio. ſub die .II. kl. feb. anno .VII. regnante domino noſtro re[ge] francorum carolo. teſteſ. uuinibald. bereheri. herod. rihbald. ego uualdrichuſ. diac. ſcripſi et ſcripſi.

CXX. Carta thiodoni. de pago alisacinse.

Ille bene poſſedit rebuſ in ſeculo qui de caduciſ comparat ſibi premia ſempiterna. ideoque in dei nomine igitur ego thiodo in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſione peccatorum meorum ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futuro dono donatumque in perpetuum eſſe uolo. ad baſilica ſancti petri apoſtoli que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio quod uocatur uuizenburcguſ ubi erembertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe. in uilla quod dicitur .in ſaxineſheimomarcu. et rorheim. quicquid adtingit de alode paterno meo. hoc ſunt. iurnaleſ .X. et de prado ad carradaſ .II. et de uinea ad carrad. I. et omnia edificia que in ueſtro beneficio habeo conſtructa. totum et ad integro a die preſente ibidem dono habeant teneant atque poſſideant ſuiſque abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiat in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ ſeu quiſlibet ulla opoſita perſona qui

contra hanc paginolam teſtamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad partibuſ ipſiuſ monaſterii auri lib. .I. argenti pond. .II. coactuſ exſoluat. et quod repetit euindicare non ualeat. ſtipl. ſubnixa. teſteſ. thiodo. qui hanc cartolam fieri rogauit. baldger. uuialo. milo. ſcerpholt. reginolt. adalger. uolcrat. ego adalanduſ cancellariuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXI. Carta marcuuardi de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtancia pauperum conferimuſ. hoc nobiſ proculdubio in eterna beatitudine retribueri confidimuſ. igitur ego in dei nomen marcuuarduſ cogitanſ fragilitatem corporiſ et totum gehennam non paruum ſet plurimum formidanſ. ideoque dono ac deputo pro mercedem et remedium anime mee et pro ſtabilitate mea ad ſanctam baſilicam ſancti petri apoſtoli que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio quod uocatur uuizenburc. ubi erembertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe. in uilla quod dicitur .biberesheimomarcu. caſale cum curtile. campiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue omnia ſicut ſuperiuſ diximuſ. totum et ad integrum. a die preſente. ibidem dono. ita ut memorata baſilica et cuſtoreſ eiuſ hoc habeant teneant at[que] poſſideant. et ſuiſ ſucceſſoribuſ ibidem deſeruientibuſ derelinquant. in augmentum. ſi quiſ uero quod fieri non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ. qui contra hanc paginolam teſtamenti adhere conauerit aut eam infrangere uoluerit. inferat ad partibuſ monaſterii ipſiuſ auri lib. .I. argenti pond. .II. coactuſ exſoluat. et quod repetit euindicare non ualeat. actum in monaſterio .uuizenburc. ſub die .XI. kl. ian. anno .XIIII. regnante domno noſtro .carolo rege francorum. teſteſ. marcuuar. ſigibald. ego cadualuſ ſcripſi.

CXXII. Carta beratmundi. de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtancia pauperum conferimuſ. hoc nobiſ proculdubio et in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. igitur in dei nomen ego beratmunduſ tradidi ad monaſterium uuizunburg. quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra ubi erembertuſ epſ. ſeu abb. preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe in uilla quod dicitur lonenbuach. quicquid in ipſa uilla uiſuſ ſum habere. totum et ad integrum a die preſente. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ. ſeu quiſlibet ulla opoſita perſona. qui contra hanc paginolam teſtamenti uenire conauerit. aut eam infrangere uoluerit. inferat ad partibuſ ipſiuſ monaſterii auri lib. II. argenti pond. V. coactuſ exſoluat. et quod repetit euindicare non ualeat. ſtipulacione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizunburg. ſub die .IIII. kl. mad. anno .X. regnante domno noſtro carolo rege francorum. ſign. beratmundo qui hanc cartolam fieri rogauit. ſign. ruadmundo. ſign. rorih. ſign. radolfo. ego cadualuſ cancelariuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXIIII. Carta erbioni. de pago alisacinse.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg et eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in pago ſpirinſe in honore ſancti petri uel ceterorum ſanctorum ubi domnuſ erembertuſ epſ. ſeu abb. preeſſe uidetur. Igitur ego erbio donator dono donatumque in perpetuum eſſe uolo pro remedium anime mee et patriſ mei ruotberti. hoc eſt quicquid uiſuſ fui habere in duntenhuſon. id eſt tercia parſ de una manſura et quicquid ad ipſa aſpicere uidetur tum terriſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque

decurſibuſ totum et integrum ut ipſi ſamuli dei qui ibidem xpo. obediant teneant atque poſſideant et quicquid inde facere uoluerint per omnia abeant poteſtatem ſuiſque ſucceſſoribuſ proficiat in augmentum. ſi quiſ uero. et cetera. teſteſ. erbio. factum teſtamentum ſub die .VIII. kl. mar. anno .XX. reg. carolo rege noſtro. ego hildibodo ſcripſi.

CXXIV. Carta liudrichi. de alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtancia pauperum conferimuſ. hoc nobiſ proculdubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. Igitur ego in dei nomen liudricuſ et filiuſ meuſ radulfuſ cogitamuſ fragilitatem corporiſ et totum hiennem non paruum ſet plurimum formidanteſ ut incertoſ uite noſtre exceſſu ante tribunum iudiciſ ueniam mereamur. ideoque donamuſ ac deputamuſ pro mercedem et remedium anime noſtre et pro ſtabilitate noſtra ad ſacroſanctam baſilica ſancti petri apoſtoli que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio quod uocatur uuizunburg. ubi erembertuſ epſ. ſeu abb. preeſſe uidetur. hoc eſt quod donamuſ in uilla quod dicitur gerlaicouilla. in pago aliſacinſe. hoba .I. cum prato ad caradaſ .X. et uinea .I. ad carradaſ .IIII. tam pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. totum et ad integrum a die preſente ibidem dono. ita ut ſupramemorata baſilica habeat tæneat atque poſſideat et ſuiſ abbatibuſ ibidem deſeruiæntibuſ proficiat in augmentum. teſteſ. liudrih. radolfo. ruadrih. uueliman. uuuluicho. uualdrid. ego hildibodo ſcripſi.

CXXV. Carta hildane de pago alisacinse.

In xpi. nomen. ego hilda tradidi albherio de rebuſ meiſ. ut traderet ad mo. uuizenburg quod eſt conſtructum ſuper fluuio

lutra. in honore ſancti petri. ubi domnuſ ermbertuſ abb. preeſſe uidetur. hoc eſt quod tradidi illi manu propria. in pago aliſacinſe hoba .I. ubi habitat beratgiſ. in uilla blidolfeſtorf. et filium ſuum nomen thiotgiſ. et quicquid ad ipſa hoba aſpicere uidetur. et in ipſa hoba ſunt iurnaleſ .XX. pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ et illam harenam. quod ad ipſa aſpicit. per omnia mediam partem. et in huluineſheim ſeruum unum. cum omni peculiare ſuo. mediam partem. nomen hildolf. quod et ita fecit albheriuſ. ſicut rogaui illum. tradidit ad ſupradicto monaſte[rio] omneſ reſ que ſupra nominauimuſ. ut ipſi ſerui dei qui ibidem deo ſeruiant. teneant atque poſſideant. et quicquid exinde facere uoluerint. xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero. et cetera. factum teſtamentum ſub die .XVII. kl. apr. anno .XX. reg. carolo rege noſtro. teſteſ. albheri. nordheri. agino. uuinibertuſ. ſigiholfo. uuolfhart. ribald. ego hildibodo ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXVI. Carta uuilliharii et uuitharii de alisacinse.

Igitur ego in dei nomen uuillihariuſ. et uuithariuſ. cogitanteſ pro animarum noſtrarum remedium. ut aliquod mancipium nomen adalſuind condonaſſemuſ ad partem ſancti petri. ubi erembertuſ epiſ. eo tempore preeſſe uidetur. quod et ita fecimuſ. in ea uero racione ut mundiburdem uel defenſionem ſibi eligat ad monaſterio uuizunburg et anniſ ſinguliſ in cenſum ſtudeat dare denarioſ ſex ad feſtiuitatem ſancti martini .III. id. nouemb. et nemini nullum ſeruicium non faciat. niſi quod laboratum habet. uel laborare potuerit. ſibi habeat ad poſſidendum. factum teſtamentum ſub die .IIII. kl. feb. anno .XX. regn. carolo rege francorum. ego adallanduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXVII. Carta meginheri et uuigbaldi de alisac.

Ille bene poſſidet rebuſ in [se]culo qui de caduciſ comparet ſibi premia ſempiterna. et de terrena merchatur celeſtia. ego enim in dei nomen .meginheri. et uuigbalduſ. tradidimuſ in elemoſina uualb. omneſ reſ ſuaſ. quaſ ille nobiſ manu poteſtatiua tradidit. ad monaſterium .uuizunburg. tradidiſſe. quod ita et fecimuſ. ad predictum monaſterium. ipſud in honore ſancti petri conſtructum eſſe conſtat. hoc eſt reſ proprietatiſ ſue quaſ habuit. in pago aliſacinſe. in uilla que uocatur .ſurteſfeld. et que conſtat in marca franchenheim. quantumcumque in ipſa uilla. uel in ipſa marca de proprietate habere dinoſcitur. id ſunt hobaſ .II. et curtilem .I. indominicato. et quicquid ad illum curtilem atque ad illaſ hobaſ in ipſa marca et in ipſa uilla ad illaſ reſ aſpicere uidetur. cum terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ mobilibuſ et inmobilibuſ cultiſ et incultiſ. preter illaſ reſ quaſ dedit ſupraſcripto uuigbaldo. qui mecum iſtam traditionem confirmauit. id eſt pratellaſ .II. et iurn. I. et infra curtile dominicato. circum ſeptum. in uno angulo. ad occidentalem plagam. unam partem modicam de curtile dominicato. et econtra dedit ille ad partem ſancti petri uiam publicam. de curtile noſtro dominicato exire in ſiluam ad aquam. et ubicumque uoluerint ſeruitoreſ eiuſ uſque in euum. ſimiliter dedit ad franchenheim hob. I. atque agroſ non modicoſ indominicato ad arandum. et quicquid in ipſa uilla uel in ipſa marcha habere uideatur. nec non ad berge hob. I. et quicquid in ipſa marca uel in ipſa uilla habere uideatur. hec uero ſupraſcripte reſ tradidimuſ adque tranſſundimuſ. totum et integrum. cum terriſ edificiiſ paſcuiſ pratiſ ſiluiſ cultiſ et incultiſ. et mancipiiſ hiſ nominibuſ. danna. duata. erlolf. hagano. irmindrud. et filia eiuſ. godalind. giſalmunt. uuolthild. haduger. ſigitrud. ita ut ab hac die ipſa locuſ ſanctuſ uel rectoreſ eiuſ ſupraſcriptaſ reſ

habeant. teneant. atque poſſideant ſuiſque ſucceſſoribuſ derelinquant ad faciendum quod uoluerint. ſi quiſ uero quod fieri non cre[do]. ſi ego ipſe quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ ac proheredibuſ illiuſ qui contra hanc cartulam uenire conauerit uel inmutare conauerit inferet ad partem iam dicte ecleſie cum cogente fiſco auri unc. II. argenti pond. .V. et quod repetit euindicare non ualeat. ſtipul. ſubnixa. actum publice. in uilla augia. ſub die .III. non. auſt. anno .VI. regnante ludouuico imp. feliciter. amen. teſtcſ. meginheri. et uuigbalduſ qui hanc traditionem fieri fecerunt. in elemoſina uualdberti. milo. herimuat. rantuuig. giſalrih. gozolf. bereheri. ratheri. unuuanc. ego enim guntbertuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXVIIII. Carta sigibaldi. de alisacinse.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg. quod eſt conſtructum in pago ſpirenſe. in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. principum apoſtolorum. ſuper fluuio lutra. ubi uir uenerabiliſ erembertuſ preſenti tempore epſ. ſeu abba eſſe uidetur. ego enim in dei nomine .ſigibalduſ. donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum ſeu pro requie anime mee uel genitoriſ mei .ratbaldi. et genetrice mea .attane. ſiue angilſuinde. idcirco dono ad ipſum monaſterium donatumque in perpetuum permaneat eſſe uolo. hoc eſt reſ meaſ. in pago aliſacinſe. in uilliſ cognominatiſ. in matra uilla. quicquid ibidem a die preſente uiſuſ ſum tenuiſſe. tam terriſ caſiſ caſaliſ mancipiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ ad integrum. ſimiliter in alia uilla. in dauchendorf. in biburesdorf. in bruningeſtorf. in gerlaicheſtorf. in graenberege. ſuper ſura. quantumcumque in ipſiſ lociſ uiſuſ ſum tenuiſſe a die preſente ad integrum quod mihi mater mea morienſ dereliquid. ſimiliter in bainenchaim. in lithaim. in franchenhaim. quicquid in ipſiſ

locif uifuf fum habere et dominare ad integrum excepto uno curtile. quam harioldus tenet. fimiliter in bruningouuilare. in gaizuuilare. totum et ad integrum excepto quod ego mea uxore in libeldote condonaui. tam manfif mancipiif terrif domibuf edificiif cafif caffalif uineif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf omnem portionem meam in ipfif locif ad integrum. fimiliter in pago fpirenfe. in uilla hariefchaim. quicquid ibidem uifuf fum habere ad integrum. in huofinchoua. iufta luftati. fimiliter quod mihi mater mea dereliquid morienf. in hafalaha fimiliter. in frainefchaim fimiliter excepto illa filua. quod ego uxore mea in libeldote condonaui. in unchenftaine. in carlobachomarca. in dachenhaim. in fulcia. ficut ibidem mea continet poteftaf. de matra. de illa eclefia medietate. ad biburefstorf. illam totam que eft conftructa in honore fancti martini. et fi filium genuero de legitima uxore liceat eum ipfaf ref redimere. cum fexcentof folidof. et fi aliud eft ipfi monachi uel rectoref ipfiuf monafterii ad illorum opuf habeant. et non in naufragium ponant. aut aliunde. nifi ad ipfo loco fancto ad feruiendum. In æa uero ratione ut ipfa cafa dei uel rectoref ipfiuf monafterii ref fuperiuf nominataf una cum manfif mancipiif uineif pratif pafcuif filuif campif aquif aquarumue decurfibuf totum et ad integrum a die prefente ad ipfo monafterio uolo effe donatum. fi quif uero quod fieri non credimuf fi nof ipfi quod abfit aut ulluf de heredibuf meif aut quiflibet ulla oppofita perfona qui contra hanc donacionem quam ego fpontanæa uoluntate fieri decreui uenire temptauerit. aut eam inrumpere uel frangere uoluerit. non folum ei liceat. fet inferat ad loco fancto fifco diftringente duplum tantum et alterum tantum et quod quif repetit euindicare non ualeat. fet prefenf donatio omni tempore firma et ftabilif permaneat. ftipulacione fubnixa. actum in monafterio uuizunburg. fub die pridia kl. ian. anno .VI. regni domni noftri caroli. teftef. figibald. qui hanc teftamentum donationif fieri rogauit. theoderih. falacho. rihbald. uuinihart. ftarcman. irminrat. ruadarat. egino. erbione. hildiberto. uluerit. iring. Ego garoinuf acfi indignuf fcripfi et fubfcripfi.

CXXIX. Carta ruadlandi de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtantia pauperum conferimuſ hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. Igitur ego in dei nomine .ruadlanduſ. in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum. ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futurum. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad baſilica ſancti petri apoſtoli. que eſt conſtructa ſuper fluuio lutra in monaſterio uuizenburg. ubi erembertuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe. in uilla quod dicitur bruningouilla. quicquid ibidem in ipſa uilla habere uiſuſ ſum tam de alode parente meo. uel de qualibet adtractatu. tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ. et ſeruum .I. nom. uuiniger. hec omnia et ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ totum et ad integrum a die preſente ibidem dono ita ut et memorata baſilica habeat teneat atque poſſideat et ſuiſ abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiat in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de her[ed]ibuſ noſtriſ aut ulla obpoſita perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti uenire conauerit aut eam infrangere uoluerit. inferat ad partibuſ ipſiuſ monaſterii cogente ſiſco auri lib. I. argenti ponduſ .II. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipl. ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. teſteſ. ruatlanduſ qui hac pa[gi]nolam fieri rogauit. heithanrih. ruadinc. theodorih. ego garoinuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXX. Carta hardrati de pago alsacinse.

Sacroſancto monaſterio .uuizenburg. et eſt conſtructum ſuper fluuio lutra. in honore ſancti petri uel ceterorum ſanctorum. ubi

uir uenerabilis erembertus eps. seu abba eo tempore preesse uidetur. Idcirco ego hardrat cogitaui ut aliquid de re mea traderem ad supradicto monasterio quod ita et feci. hoc est in pago alisacinse. in uilla uel in marca bruningestorf. quicquid ibi mihi pater et mater derelinquerunt hoc trado id est tam terris domibus edificiis pratis pascuis siluis aquis aquarumque decursibus hoc trado atque transfundo de iure meo in iurem dominationis uestre. ut teneatis possideatis uel quicquid exinde eligeritis faciendi xpo. propitio in omnibus habehatis potestatem. successoribusque uestris relinquatis in augmentum. si quis uero et cetera. actum sub die .IIII. non. feb. anno .XXIII. reg. carolo. testes. hartrat. uuulfico. uualdrih. albrih. rantuuig. ego hildobodo scripsi et subscripsi.

CXXXI. Carta gerrichi de pago alisacinse.

Si aliquid de rebus nostris locis sanctorum uel in substantia pauperum conferimus hoc nobis procul dubio in eterna beatitudi[ne] retribuere confidimus. igitur ego in dei nomen .gerrihchus. cogitans fragilitatem corporis et totam iehennam non paruum set plurimum formidans ut incertus uite mee excessu. aliquid ante tribunum habeam quod ne iudicit ueniam merear ideoque dono ac deputo pro mercedem et remedium anime mee et pro stabilitate mea ad sacrosancte basilice sancti petri apostoli. que est constructa super fluuio lutra. in monasterio uuizenburg. ubi erembertus eps. rector esse uidetur. hoc est quod dono in pago alisacinse. in uilla quod dicitur bullinthorf. quicquid ratramno tradidi. et ille ipse tradidit ad monasterium .uuizenburg. seruum meum. nom. leudoldo. cum hoba sua. et luodorane cum infantis suis. hoc est habendi tenendi uendendi commodandi. uel quicquid exinde facere uolueritis. liberam ac firmissimam in omnibus habeatis potestatem. si quis uero quod futurum esse non credo nos ipsi aut aliquis de eredibus nostris. qui contra hanc paginolam testamenti uenire conauerit.

aut eam infrangere uoluerit inprimiſ iram dei incurrat et inſuper inferat ad partibuſ monaſterii auri lib. I. argenti pond. II. coactuſ exſoluat. et quod repetit euindicare non ualeat. ſtipulatione ſubnixa. acta publice in monaſterio uuizenburg. ſub die .IIII. non. nou. anno .XVI. regnante domno pippino rege. teſteſ. gerrih. ratram. ado. Ego caduáluſ ſcripſi.

CXXXII. Carta reginfridi de pago alisacinse.

Ego enim in dei nomen .reginfriduſ. donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem pæccatorum. idcirco dono ad monaſterium .uuizenburg. quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. ubi uir uenerabiliſ erembertuſ epſ. ſeu abb. preeſſe uidetur. hoc eſt portionem meam in pago aliſacinſe. in gerlaigouilla. omnem portionem meam quicquid in ipſa uilla uiſuſ ſum habere et dominare ad integrum tam terriſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ curtiliſ. in ea uero ratione ut ipſum monaſterium uel cuſtodeſ eiuſ hoc habeant teneant atque poſſideant. uel quicquid exinde facere uoluerint. in omnibuſ habeant poteſtatem: ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut æam inrumpere uoluerit. diuina illum ultio ſubſequatur. et inſuper inferat coactuſ ad ipſum monaſterium auri lib. I. argenti ponduſ .duo. ſtipulatione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. ſub die .XVII. kl. apr. anno .XVI. regni domni noſtri pippini regiſ. teſteſ. reginfrit. ſuabolf. ortuuin. ego garoinuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXXIII. Carta uuisigardi de pago alisacinse.

Ego enim in dei nomen uuiſugar donatrix in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum idcirco dono ad

ipſum monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg. quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ſuper fluuio lutra in pago ſpirinſe. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epiſcopuſ preeſſe uidetur. hoc eſt portionem meam in pago aliſacinſe in uilla ecchenthorf. iurnaleſ .V. infra fine qui dicitur ſcalchinbiunda. curtile uno cum clauſuru ad ipſo curtile pertinente. ante foraſ porte ipſiuſ monaſterii ueſtri. mancipium .I. nomen altrado cum omni peculiare ſuo totum in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii hoc habeant teneant atque poſſideant uel quicquid ex ipſa re facere uoluerint in omnibuſ habeant poteſtatem. actum in uuizenburg ſub die .VII. kl. iul. anno .VI. regni domni noſtri caroli regiſ. teſteſ. uuiſagar. que hac donationem fieri rogauit. recho. theodo. ado. helpholt. aldman. Ego garoinuſ ſcripſi et ſcripſi.

CXXXIV. Carta liudoldi de alisacinse.

Oportet chriſtianiſ uiam ueritatiſ eligere ut ſibi de caduciſ conparant premia ſempiterna. igitur ego in dei nomen .liudolduſ. pr. dono ad monaſterium uuizenburg quicquid mihi thancolſuſ per uuadium ſuum tradidit coram teſtibuſ ut et ego tradidiſſem in elemoſina eiuſ ad caſa ſancti petri quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in pago ſpirinſe. ubi ermbertuſ epſ. ſeu abb. preeſſe uidetur hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe. iurnaleſ .V. de terra aratoria. et mancipium .I. nomen iſanbalduſ. hoc trado de iure meo in iurem dominationiſ. ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem deſeruiant habeant teneant atque poſſideant et quicquid exinde facere uoluerint. xpo. propitio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo qui contra hanc paginolam teſtamenti uenire temptauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit inferat ad ipſo monaſterio auri lib. II. argenti ponduſ .III. coactuſ exſoluat. et teſtamentum ſtabile permaneat. ſtipulatione ſubnexa. actum publice

17

in monafterio uuizenburg. fub die .IIII. kl. augf. anno .XV. regni domni noftri caroli regif francorum. tefte liudoldo. traditore. etcet. ego adallanduf acfi indignuf fcripfi.

CXXXV. Carta rechoni de alisacinse.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftantia pauperum conferimuf. hoc nobif proculdubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. igitur ego in dei nomine .rachio. cogitanf fragilitatif corporif et totum inenne non paruum fet plurimum formidanf ut incertuf uite mee exceffu aliquid ante tribunum quod ne iudicif ueniam addediffe. ideoque dono ac deputo pro mercedem et remedium anime mee et pro ftabilitate mea ad facrofanctam eclefia fancti petri apoftoli que eft conftructa fuper fluuio lutra. in monafterio quod uocatur uuizenburg ubi ermbertuf epf. preeffe uidetur. hoc eft quod dono in pago alifacinfe. in uilla quod dicitur ecchenheimomarca. iurnalef .X. et ancillam .I. nomine baduhilt. hoc habeant teneant atque poffideant. et fuif abbatibuf ibidem deferuientibuf proficiat in augmentum. fi quif uero et cetera. teftef. reccho. ado. heribertuf. ego adallanduf fcripfi et fubfcripfi.

CXXXVI. Carta odalhar de pago alsacinse.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft .uuizenburg. et eft conftructum in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli uel ceterorum fanctorum. ubi uir uenerabilif dauid epf. preeffe uidetur. ego enim in dei nomen .odalharduf. cogitanf dei reuerenciam uel fanctorum et orationef cenobii monachorum. propterea dono ad ipfa cafa dei donatumque effe uolo. hoc eft in agrif uel in finif in badanandouilla. in crodo. in lonenbocho. et eft in pago

alifacinfe. et fpirinfe. quicquid ibidem uifuf fum habere. in integrum. hoc eft tam manfif mancipiif campif terrif pratif uineif filuif pafcuif aquif aquarumque decurfibuf omnia quicquid in illif locif fuprafcriptif uifuf fum habere. in integrum tradimuf ad poffidendum. in ea uero ratione ut dum aduixero habere debeam. et fi mihi dominuf ex legitima muliere et amabile filium dederit tam ego ipfe uel filiuf meuf hoc habe[re] debeamuf. in ea uero racione ut annif fingulif donamuf in argento uel in reliquo pretio ad ipfum monafterium. uel ad ipfof monachof ad feftiuitatem natalif domini noftri ihu. xpi. denariof .IIII. et fi mihi ante ea aliquid contingit. ut mihi dominuf heredem dederit. ipfaf ref fupranominataf habeat in cenfum. batanandouilla. in crodo. lonenbuah. in fpirenfe pago. ut ipfaf ref et mancipia cum peculiarif eorum reuocent et exinde agentef quod uoluerint et fuif fucefforibuf in dei nomen derelinquant. habere poteftatem in omnibuf. fi quif uero quod abfit nof ipfi et cetera. actum in monafterio uuizenburg publice fub die .XVII. kl. apr. anno .III. regni domni noftri hildirici regif. teftef. hodalhar qui hanc donacionem fieri rogauit. urf. uuicbald. gerbraht. buabo. uuaninc. erbo. abbo. ego theothariuf pr. fcripfi et fubfcripfi.

CXXXVIII. Carta dudoni et imichoni de alisacinse.

Si aliquid de rebuf noftrif locif fanctorum uel in fubftantia pauperum conferimuf hoc nobif proculdubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. igitur nof in dei nomine .dudo. et himicho. cogitantef pro remedium anime noftre uel pro eterna retributione. idcirco cotradimuf ad monafterium uuizenburg. quod eft conftructum in honore fancti petri uel ceterorum fanctorum. ubi uir uenerabilif dauid epf. preeffe uidetur. hoc eft quod do in pago alifacinfe. in uilla quod dicitur .chucenhufa. omnef portionef noftraf quicquid in ipfa uilla habere uifi fuimuf tam de alode

parente uel de paterno aut de materno. uel de quacumque libet adtracto. tam domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ mancipiiſ. ſimiliter donamuſ in lonenbuacho. quicquid in ipſa uilla habere uiſi fuimuſ. tam de alode parente uel de qualibet adtracto poſſidere uiderimuſ. totum et ad integrum ad prephato monaſterio uuizenburg uolumuſ eſſe donatum. ea uidelicet ratione uſque dum aduixerimuſ ſub uſu fructuario excolere debeamuſ poſt noſtrum quoque diſceſſum a preſente die ibidem donamuſ. habeant teneant atque poſſideant. et ſuiſ abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiat in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credimuſ. et cetera. ſed preſenſ epiſtola firma et ſtabiliſ permaneat ſtipulatione ſubnixa. acta publice in monaſterio uuizenburg ſub die .XI. kl. apr. anno .V. regni domni noſtri pipini glorioſiſſimi regiſ. ſign. dudone et himichone. ſign. drogone. ego theotgariuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXXVIIII. Carta uuicfridi de pago alisacinse.

Sacroſancte eccleſie ſancti petri que eſt in monaſterio quod uocatur .uuizenburg. et eſt' conſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra. ubi in dei nomine dauiduſ epſ. preeſſe uidetur. ego itaque .uuicfriduſ. dono pro anime [me]e remedium ad ipſo loco ſancto donatumque ut permaneat eſſe uolo. hoc eſt in pago aliſacinſe. in marca uel in uilla quod uocatur .kaceſſelt. de terra aratoria iurnaleſ .V. et infra marca .bardeſteti. ſimiliter iurnaleſ .V. ipſoſ decem iurnaleſ a die preſente ad ipſo loco ſancto trado atque tranſfundo. ut ab hac die ipſam rem ſuperiuſ nominatam ipſa caſa dei habeat teneat atque poſſideat. et eorum ſucceſſoribuſ xpo. propitio derelinquant. faciendi inde quod uoluerint. liberam perfruantur arbitrium. ſi quiſ uero ego ip[se] aut heredeſ mei. et cetera. ſtipulacione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. ſub die .II. nonaſ augſ. anno nono regni domni noſtri pipini regiſ. teſteſ. uuicfrit. iſanbraht. graobart. boranolt. ego hildifrit ſcripſi et ſubſcripſi.

CXXXIX. Carta halmradi de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtancia pauperum aliquid conferimuſ. hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribueri confidimuſ. igitur ego in dei nomen .haimraduſ. cogitanſ pro remedium ani[me] mee. idcirco dono ad monaſterium uuizenburg. quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe ſuper fluuio ludra. ubi dauid epſ. preeſſe uidetur. id eſt in pago aliſacinſe. in uilla bruningouilare quicquid rihgundiſ theotgundi morienſ dereliquid et poſtea theotgundiſ mihi tradidit tam terriſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ quicquid ſuperiuſ diximuſ ad iam dicto monaſterio et monachiſ ibidem conſiſtentibuſ proficiat in augmentum. habendi tenendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero. et cetera. ſed preſenſ epiſtola' omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipl. ſubnixa. acta in monaſterio uuizenburg. ſub die .XVII. kl. iun. anno .VI. regnante pipino rege. teſteſ. haimraduſ. gozbraht. guntbraht. grabart. erphram. theotbert. ego garoinuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXL. Carta alderihi. de pago alsacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum conferimuſ uel in ſubſtancia pauperum. hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. ego in dei nomen aldrīcuſ in amore domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum ut ue[ni]am delictiſ meiſ conſequi merear in futuro dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad monaſterium uuizenburg. in honore ſancti petri conſtructum. ubi dauid epſ. preeſſe uidetur. porcionem meam in bruningouilla .XXV. iurnaleſ de terra arabile. pratiſ .III.

carradaſ. manſo uno. in mediouilla. quicquid ibidem ad preſenſ tam de alode parentum uel de qualibet adtracto poſſidere uideor. totum et ad integrum a die preſente. ea uero ratione ut poſt hac die neque ego neque ulluſ de heredibuſ meiſ nullam repeticionem habeant de hoc ſed a die preſente in poteſtatem ipſiuſ ſancti loci ſit traditum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo ego ipſe aut aliquiſ de heredibuſ meiſ uel quiſlibet oppoſita perſona qui contra hanc donacionem uenire aut inrumpere conauerit. imprimituſ iram dei incurrat et quod repetit euindicare non ualeat. et inſuper inferat ad parti uiſci auri libraſ .III. argenti pond. II. ſtipulatione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. in anno .VI. regnante pippino rege. V. kl. augſ. teſteſ. alderih. qui hanc donationem fieri rogauit. gerolf. grabart. heimberto. liutrih. eberheri. liutheri. horſcuni. Ego otgariuſ ſcripſi.

CXLI. Carta theotlindis de pago alsacinse.

Sacroſancto monaſterio quod uocatur uuizeburg. et eſt conſtructum in pago ſpirinſe. ſuper fluuio. ubi in dei nomen dauid epſ. preeſſe uidetur. ego itaque theotlindiſ. deo ſacrata. dono pro anime mee remedium ad ipſo loco ſancto donatumque in perpetuum ut permaneat eſſe uolo. hoc eſt infra pago alſacinſe. ubi dicitur .lorancenhaim. id eſt tam terriſ. campiſ. pratiſ. ſiluiſ. caſiſ. caſaliſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ in integrum. et mancipia duo. iſ nominibuſ. hilduni. et ſelpheri. tantumcumque in ipſa marca genitor meuſ mihi dereliquid. et ego dato pretio conparaui. cum omni adiacencia ad ipſam rem pertinentem totum et ad integrum. a die preſente trado atque tranſſundo. ut ab hac die ipſa caſa dei uel ipſiuſ monaſterii ſeruitoreſ hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ xpo. propicio derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. ſtipulatione ſubnixa. actum publice

in monafterio uuizenburg. fub die nonaf iun. anno .IIII. regni domni noftri hildirici regif. teftef. theotlind. deo facrata. hartrato. theotramno. uuerdolt. thioduni. uuolfger. ego grimoalduf fcripfi et fcripfi.

CXLII. Carta agiharii de pago alsacinse.

Sacrofancto monafterio quod uocatur uuizenburg et eft conftructum in honore fancti petri. ubi dauid epf. prefenti tempore abba effe uidetur. ego enim in dei nomen .agihariuf. et coniunx mea .uuuluila. donamuf in pago alfacinfe in gerlaigouilare hobam .I. et ad .III. carrade prata. hoc eft habendi tenendi poffidendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. et fi quif contra hanc epiftolam. et cetera. ftipulacione fubnixa. actum publice in monafterio uuizenburg. fub die .XV. kl. mai. anno .III. regni hildirici regif. fign. agihario. qui hanc donacionem fieri rogauit. et coniunxie fua. uuuluilane. ego theotgariuf peccator pr. fcripfi et fubfcripfi.

CXLIII. Carta hartberti de pago alisacinse.

Sacrofancto monafterio quod uocatur uuizenbur[g] et eft conftructum in honore fancti petri. in pago fpirinfe. ubi dauid epf. preeffe uidetur. ego igitur in dei nomen .hartbert. epf. pro anima reginberti dono donatumque ut permaneat effe uolo. hoc eft locello nuncupante .furdeffe[l]d. fitum in pago alfacinfe quicquid .figibertuf. in ipfa fine uifuf fuit habere. hoc eft tam terrif. domibuf. edificiif. campif. pratif. filuif. aquif aquarumque decurfibuf omnia et ex omnibuf. ficut fuperiuf diximuf. quicquid mihi per uuandio fuo tradidit ad integrum a die prefente ad fupradicto monafterio trado atque tranffundo. ut ipfa bafilica uel cuftoref eiuf

hoc habeant teneant atque poſſideant. et ſuiſ ſucceſſoribuſ ad poſſidendum derelinquant. et quicquid exinde facere uoluerint liberam perfruantur arbitrium. ſi quiſ uero et cetera. actum in monaſterio uuizenburg. ſub die .V. kl. ſep. anno .III. regni domni noſtri hildirici regiſ. teſteſ. hartbertuſ epſ. qui hoc teſtamentum firmauit. uuidrih. amaluni. amalrih. gozbert. eboruni. thiatrammo. ſindichone. Ego ipſe hartbertuſ epſ. ſcripſi et ſubſcripſi.

CXLIV. Carta graobarti de pago alsacinse.

Mihi namque ex digna ammonicione contingit ſicut dicit. largum datorem diligit deuſ et ſicut aqua extinguit ignem. ſic et elemoſina peccatum. ipſud reminiſcenſ. ego in dei nomen .graobarduſ. pro remedium anime mee dono ad monaſterium .uuizenburg. quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ſuper fluuio lutra. dono ad ipſum monaſterium in marca lonenbuah. quantumcumque mihi mater mea dereliquid. hoc eſt in manſiſ. mancipiiſ. caſticiiſ. campiſ. ſiluiſ. pratiſ. paſcuiſ. aquiſ aquarumue decurſibuſ uel quicquid ex materna hereditate uiſuſ ſum habere. cum omni integritate. a die preſente. ea ratione ut ipſe abb. dauid atque ſucceſſoreſ ſui hoc habeant teneant atque poſſideant. uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. ſtipulatione ſubnixa. actum in monaſterio .uuizenburg. menſiſ febri. die .III. anno .VI. regnante pippino rege. ego theotgariuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXLV. Carta uacconi de pago alisacinse.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtancia pauperum conferimuſ. hoc nobiſ procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuſ. ego in dei nomen .uuaccone. in amore domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum. ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futurum. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad monaſterium uuizenburg. in honore ſancti petri conſtructum. ubi dauid epſ. eſſe uideatur. portionem meam in gerlaigouilla. quicquid ibi habeo ad predicto loco ſancto trado atque tranſfundo. ea racione ut parſ ipſiuſ monaſterii habeat teneat ſuiſque poſteriſ relinquat uel quicquid exinde facere noluerit in omnibuſ habeat poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. ſtipulacione ſubnixa. actum in monaſterio uuizenburg. menſe frb. die .V. anno .VI. regnante pipino rege. teſteſ. uuacco. hegino. imico. gerleih. ego harbertuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXLVI. Carta humberti de alisacinse.

Sacroſancto monaſterio quod uocatur uuizenburg et eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. ubi dauid epſ. preeſſe uidetur eo tempore. ego enim in dei [no]men humbertuſ cogitanſ pro remedium ani[me] mee. uel pro eterna retribucione. dono in pago alſacinſe. in zinzinuilare iurnaleſ .X. et ad .II. carrada de prato et ad .XX. porcoſ paſcendoſ de ſilua. a die preſente. ut hoc habetiſ tenetiſ uel quicquid exinde facere uolueritiſ liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. ſi quiſ uero. ſtipulacione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. ſub die .XV. kl. mar. anno .IIII. regni domni noſtri hildirici

regiſ. teſteſ. humbraht. liutfrid. otmar. ego theothariuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXLVII. Carta uuadelaici de alisacinsæ.

Anno ſecundo regni domni noſtri hildirichi regiſ ego itaque uuadelaicuſ cogitanſ pro anime mee remedium ſeu requiem ſempiternam. ut aliquid de rebuſ meiſ ad ecleſiam ſancti petri que eſt in monaſterio uuizenburg. quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra. ubi dauid epiſcopuſ ſeu abba preeſſe uidetur. a die preſente condonare deberemuſ quod ita et fecimuſ. dedique in pago aliſacinſe. in pruningouilla hobam .I. cum caſali et uinea infra ipſa curde. uel quicquid ad ipſa hoba aſpicere uidetur. hoc eſt tam terriſ campiſ pratiſ ſiluiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ in integrum dono donatumque in perpetuum eſſe uolo. hoc eſt habendi tenendi dominandi uel quicquid exinde eligerint faciendi firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ. facta donatio in ipſo monaſterio uuizenburg. ſub die .XVII. kl. mai. teſteſ. uuadelaigo. uueniberto. ſigibald. ego theothariuſ ſcripſi.

CXLVIII. Carta hariuuini de pago alisacinse.

Domino ſancto et in xpo. uenerabili patre dauid epiſcopo. ego enim in dei nomen .hariuuini. trado tibi a die preſente aliquid de rebuſ meiſ in pago aliſacinſe. hoc eſt in fine uel in uilla quod dicitur mutuinouilari .II. curtilia ubi poteſ caſa et ſcuria ſuper ipſaſ ſtabilire et ortuſ excoli et .XV. iurnaleſ de terra. et de prata ubi poteſ colligere .VII. carrada feni. paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſimiliter donamuſ ipſo in pago in alio loco in fine uel in uilla lonenbuhah curtilia .I. cum caſa ſuper ipſa ſtabilita et ortum excultum. hoc eſt tam terriſ campiſ ſiluiſ paſcuiſ

aquiſ aquarumque decurſibuſ integrum quantumcumque de genitore meo. harihulfo. et de genetrice mea tam de comparatu uel de quacumque libet adtractu legibuſ obuenit. in integrum tradimuſ tibi et traditum eſſe uolumuſ contra nutrimentum noſtrum. ea uero racione ut ab hac die preſente habendi tenendi commutandi uel quicquid exinde eligeriſ faciendi liberam ac firmiſſimam in dei nomine in omnibuſ habeaſ poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. ſtipulacione ſubnixa. acta epiſtola in monaſterio uuizenburg. ſub die .VI. id. iuliaſ. anno .V. regni domni noſtri hildirici regiſ. teſteſ. hariuuini. uuolcuuihic. fruatuni. gozoldolt. ego theothariuſ aſſi peccator ſcripſi et ſubſcripſi.

CXLIX. Carta gaddoni de pago alisacinsa.

Ego in dei nomen gaddo cogitanſ de dei timore uel pro eternam retribucionem mihi conplacuit ut aliquid de rebuſ meiſ ad loca ſanctorum donare deberem quod ita et feci. ergo dono ad monaſterium uuizenburg quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra. ego dono ad ſupradicto monaſterio. ubi dauid epſ. preeſſe uidetur. quicquid in dauchendhorf ad meam partem pertinet. cum terriſ domibuſ edificiiſ manſiſ mancipiiſ campiſ ſiluiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ mobilibuſ et inmobilibuſ quicquid ibi nunc in hiſto tempore uiſuſ ſum habere. in ea uero racione' ut a die preſente parſ ipſiuſ ecleſie in eorum recipiant dominacionem. ſi quiſ uero qd: ſtipulacione ſubnixa. actum in uuizenburg menſe aprile. die .XXII. anno .II. regnante pipino rege. teſteſ. gaddo. haimraduſ. grabarto. heriram. theotbert. aldmunt. ego baſinuſ diaconuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CL. Carta sueidmundi et hildigerni.

Venerabili in xpo. patre ratfrido abb. ſueidmunduſ et hildigernuſ germani. omnibuſ non habetur incognitum qualiter tu cum genitore noſtro .gundione. quotdam in uilla gerlaigo in pago aliſacinſe manſum ad commanendum cum campiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ ad ipſo manſo aſpiciente ad integrum. unde accepit a te precium monaſterii .uuizenburg. in argento libraſ .III. ſed intercedente morte ipſiuſ genitoriſ noſtri uendicionem tibi ex hoc minime fecit. propterea nobiſ conplacuit animuſ ut tibi exinde uendicionem conſcribere rogaſſemuſ. quod ita et fecimuſ ut ab hac die habendi tenendi uendendi commodandi tuiſque ſucceſſoribuſ ad poſſidendum relinquendi uel quicquid exinde eligeriſ faciendi liberam et firmiſſimam in omnibuſ habeaſ poteſtatem. ſi quiſ uero et cetera. et hec preſenſ uendicio omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in monaſterio uuizenburg. ſub die .III. kl. iuliaſ. anno ſecundo regni domni noſtri dagoberti. teſteſ. ſueidmunt. hildigern. ruadolt. heigo. heitone. otram. offuni. ego theothariuſ ſcripſi.

CLI. Carta adalhelmi de alisacinse.

Quoniam quidem uaria in ſeculo euenire prout rerum diuerſitaſ poſtulat. idcirco huic facto ſcripcionem uigoriſ adhibere cenſuimuſ. quatenuſ remota rerum ambiguitate certitudo ueritatiſ manifeſtetur. igitur ego .adalhelmuſ. nec non et frater meuſ .milo. domini inſtigante gratia pro remedio animarum noſtrarum tradimuſ aliquantaſ reſ proprietatiſ noſtre ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt .uuizenburg. quod eſt conſtructum in pago ſpirenſi iuxtum fluuium qui uocatur lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterorum

ſanctorum. ubi preſenti tempore .otgeruſ mogonciacenſium urbiſ archiepiſcopuſ dominari uidetur. Et hoc eſt quod tradidimuſ in pago eliſacinſe. in uilla uel marca que nuncupatur niuuora. quicquid ibidem uiſi ſumuſ habere. ſimiliter in alia uilla uel marca. que dicitur buozolteſhuſa. quicquid in proprium dominari uidemur ad prefatum monaſterium tradidimuſ. ſimiliter in tertia uilla uel marca que uocatur houolteſheim. quicquid habemuſ ad iam dictum cenobium delegauimuſ. ſunt in ſumma in illiſ lociſ tribuſ hob. VII. et mancipia .XV. hiſ nominibuſ. uadalbraht. et filiuſ eiuſ. helidbraht. cum uxore ſua et filiiſ. irminger. ratſuind cum filiiſ ſuiſ. uuadirih. theadarat. cum filiiſ. theodericuſ. brunihil. onolſ. et camaruuib. Hec quoque ſupradicta manu poteſtatiua ad iam dictum monaſterium pleniter tradidimuſ. ea ſcilicet prouiſione uel condicione interpoſita. ut ipſaſ reſ quaſ noſ tradidimuſ nec non et illaſ quaſ in pago ſupradicto. in uilla que uocatur kirihuilari. rectoreſ iam dicti monaſterii habere uidentur. ſub uſu fructuario habeamuſ. idem cum terriſ domibuſ edificiiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cum eccleſia .I. et omnibuſ illuc pertinentibuſ et mancipiiſ hiſ nominibuſ. albrih cum uxore ſua et filiiſ. heimbraht cum uxore ſua et filiiſ. balduni cum uxore ſua et filiiſ. thietram cum uxore ſua et filiiſ. frieſini cum uxore ſua et filiiſ. uuilliman ſimiliter. uuinirat ſimiliter. thanchini. uuilliharduſ. Hec uero omnia tam illa que noſ tradidimuſ quam ea que de rebuſ ueſtriſ ſuperiuſ nominatim conſcripta ſunt quiſquiſ ex nobiſ alium ſuperuixerit dieſ uite ſue ſub uſu fructuario ſine ulliuſ iudiciſ interpellacione poſſideat. et anniſ ſinguliſ inde cenſum ad feſtiuitatem ſancti martini perſoluat. idem de arg. ſolid. III. licenciam uero non habeat. ex rebuſ ſupraſcriptiſ aliquid alienare aut uendere. ſed potiuſ meliorare et emendare. poſt noſtrum quoque ab hac luce diſceſſum cum omni integritate ad predictum monaſterium reuertentur perpetualiter poſſidendum. Si quiſ uero fuerit qui contra hanc traditionem a nobiſ factam uenire conauerit aut eam inrumpere uoluerit. cogente miſſo dom. ad par[tem] eiuſ monaſterii auri lib. III. argenti pond. V reſtituat ac confuſuſ recedat. reſ uero ubi tradite ſunt firme permaneant. ſtipulatione ſubnixa. Actum publice in ſupradicto monaſterio

fub die .X. kl. febr. anno .XXVII. regnante hludouuico imperatore. tefte otgario archiepifcopo qui hanc preftariam fieri relegi atque firmare iuffit. teftef. gunbraht. heribraht. erlolf. engilbald. ercanbald. ifanbraht. hildibd: uuoluolt. thiatmar. liutrih. analo. gebolt. uoto. irminger. ego hucbalduf fcripfi.

CLII. Carta rihsuidane de alisacinse.

In dei nomine perpetrandum unicuique quod fapientia dei per lalomonem dixit. redemtio anime proprie diuitie. Redemtorif quoque uerba dicendif. Date elemofinam et ecce omnia munda funt uobif. Ideoque ego rihfuind hif ammonitionibuf conpuncta. fimulatque confifa tradidi manu poteftatiua uirif religiofif hif nominibuf. folcbrahto. et figimundo. ref meaf ut ipfi traderent fancto petro ad monafterium uuizenburg. ubi uir uenerabilif .folcuuiguf. epf. feu abba preeffe uidetur. quod et ita fecerunt. hoc eft quod tradidi in pago denominato .elifacinfe. in uilla cuiuf uocabulum eft .ratolfefdorf. pomarium .I. uine[as] duaf manfaf abfaf .III. iurnalef terre .XXXX. quaf ibidem contra heredef meof mihi parciendo forf contulit et tunc fuit peticio mea ut filie mee elifuint de ipfaf ref concederetif fub ufu fructuario et hoc mihi fanctitaf ueftra non negauit. in ea uero racione ut annif fingulif inde cenfum perfoluat .IIII. den. ad feftiuitatem fancti martini. poft cuiuf obitum omnef ref ad fupradictum monafterium reuertentur. fine alicuiuf preiudicaria contentione ad actoref feu defenforef fupradicte eclefie. fi autem quiflibet. et cetera. ftipulatione fubnixa. actum publice in caftro uuizenburg. VI id. mai. anno .XV. regnante hludouuico imp. teftef. folcbr: figimunt. uuitrat. uuolchr: ruadnand. Ego guntbertuf fcripfi.

CLIII. Venditio alderichi de pago alisacinse. quam uendidit rihbaldo monacho.

Domino fratre rihbaldo monacho de monasterio quod dicitur uuizenburg. in honore sancti petri constructum. ego aldericus uenditor uendidisse me tibi constat. ita et uendidi. infra murus ciuitatis argentoratinse areale cum casa superposita. et ipse areale ha[bet] terminos. ab uno latu tenet uuicberto. et albuino clericus. ab alio latu tenet abbo et landulfus. ab uno uero fronte est strada publica. unde accepi a te in precium sicut inter nos conplacuit atque conuenit. in argento uncias .VIII. in ea uero ratione ipsam rem tibi uendo. uel ad ipsa casa dei dono de iure meo in iurem uestram. trado atque transfundo. ita ut quicquid ab hac die habeatis. ad ipso monasterio sancto facere quo uolueritis. liberam ac firmissimam in dei nomen perfruatis arbitrium. si quis uero quod fieri non credo. et cetera. stipulacione subnixa. actum publice in ciuitate argentoratinse sub die .XIIII. kl. decembr. anno .XIII. regni domni nostri caroli gloriosissimi regis. testes. alderih. hunolt. filius eius. hilmunt. germunt. gisalfrit. bilifrit. heimericho. herirato. gundalberto. ego haidulfus scripsi et subscripsi.

CLIV. Cartagundharii et coniuge sue gotani uue. de pago alisacinse.

Sacrosancto monasterio cuius uocabulum est uuizenburg quod est constructum et consecratum in honore sanctorum apostolorum petri et pauli in pago spirinse super fluuio lutra ubi uir uenerabilis ermbertus eps. preesse uidetur. ego enim in dei nomine .gundharius. et coniunx mea nomine .godaniuui. cogitauimus tradere de re nostra

ad loca ſanctorum quod et ita ſecimuſ. hoc eſt quod donamuſ in pago alifacinſe in uilla quod dicitur .lonenbuah. quicquid ibidem uiſi ſumuſ habere uel dominare totum et integrum. tam terriſ domibuſ edificiiſ pratiſ paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cultiſ et incultiſ. in ea uero ratione ut ipſa ecclesia uel domuſ domini rem ſuperiuſ denominatam uel conſcriptam hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomen hoc derelinquant uel quicquid exinde pro oportunitate eorum decreuerint facere liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero qui contra hanc epiſtolam. et cetera. ſtipulacione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. ſub die kl. octb. anno .XXIII. regnante domno noſtro carolo rege francorum ac multarum gentium. teſteſ. gundhariuſ. rihbald. hildibodo. uuirunt. rantuuic. albrih. ſigiboto. ganhart. ruadrih. uuulfinc. uueliman. Ego hildibodo ſcripſi et ſubſcripſi.

CLV. Venditio engilberti quam uendidit rihbaldo monacho. in lonenbuah.

Domino fratre rihbaldo monacho emt. ego engilbertuſ uenditor uendidiſſe me tibi conſtat et ita uendidi terrola iuriſ mei hoc eſt infra marca que dicitur lonenbuah id eſt tam terriſ campiſ pratiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ quantumcumque ego ibidem uiſuſ ſum habere medietate totum et ad integrum a die preſente tibi uendidi atque tradidi. unde accepi a te in pretium pro ipſam rem ſicut inter noſ conplacuit atque conuenit. unciaſ .VIIII. in ea uero ratione ut ab ac die ipſam rem ſuperiuſ nominatam habeaſ teneaſ atque poſſideaſ faciendi quod uolueriſ liberam habeaſ in dei nomen poteſtatem. ſi quiſ uero ego aut heredeſ mei uel quiſlibet ulla obpoſita perſona qui contra hanc uenditionem a me factam uenire temptauerit. aut inrumpære uoluerit. tunc inferat tibi tuiſque heredibuſ dupla repetitione ſociante fiſco auri lib. III. argenti

pond. V. et nihilominuſ preſenſ uendicio omni tempore firma permaneat. ſtipulatione ſubnixa. actum ad turninca publice. ſub die .II. id. iul. anno .XVIIII. regni domni noſtri caroli regiſ. ſign. angilberto qui hanc uenditionem fieri rogauit. ſign. folcoldo. ſign. ramuuoldo. ſign. uado. ſign. burcoldo. ſign. beretrico. ſign. hildifrido. ego hildibodus ſcripſi et ſubſcripſi.

CLVI. Traditio adalhelmi abbatis posteriora.

Quoniam quidem uaria in ſeculo euenire prout rerum diuerſitaſ poſtulat ſolent. idcirco huic facto ſcripcioniſ uigorem adhibere cenſuimuſ. quatenuſ remota rerum ambiguitate certitudo ueritatiſ manifeſtatur. igitur ego adalhelmuſ domini inſtigante gratia pro remedium anime mee trado aliquantaſ reſ proprietatiſ mee ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg. quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe. iuxta fluuium qui uocatur lutra. in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. uel ceterorum ſanctorum. ubi preſenti tempore .grimolduſ abba ſummuſque capellanuſ. dominari uidetur. Hoc eſt quod trado in pago aliſacinſe. in uilla uel in marca que dicitur buozolteſhuſa. hobam .I. iurnal. .XXX. et prata ad carrad. .III. ſimiliter in uilla uel in marca que dicitur liutolteſhuſa hobam .I. idem iurnaleſ .XXX. et prata ad carradaſ .III. ſimiliter in uilla talaſtat curtil. .II. et ad ipſaſ iurnal. .LX. et prata ad carrad. .VI. hoc eſt in marca atenheim. ſiue in marca ringinheim. et mancipia hiſ nominibuſ. uadalbraht. uuarbald. adalung. et irminger. camaruuib. gebehilt. berethilt. brunnihilt. Hec quoque ſupradicta manu poteſtatiua ad iam dictum monaſterium pleniter trado ea ſcilicet ratione uel conditione interpoſita ut ipſaſ reſ quaſ ego trado nec non et illaſ quaſ in pago ſupradicto in uilla que uocatur .kirihuilari. rectoreſ iam dicti monaſterii habere uidentur ſub uſu fructuario habeam. idem cum terriſ domibuſ edificiiſ uineiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque

decurfibuf cum ecclefia .I. et omnibuf illuc pertinentibuf et mancipiif hif nominibuf. albrih cum uxore fua et filiif. heimbraht cum uxore fua et filiif. baldini cum uxore fua et filiif. thiatram cum uxore fua et filiif. friafini cum uxore fua et filiif. uuilliman fimiliter. uuinirat fimiliter. thanchini. uuilliharduf. Hec omnia uero tam illa que ego tradidi quam ea que de rebuf ueftrif fuperiuf nominatim fcripta funt omnef dief uite mee fub ufu fructuario fine ulliuf iudicif interpellatione poffideam et annif fingulif inde cenfum ad feftiuitatem fancti martini perfoluam. de argento folidof .V. licenciam uero non habeam ex rebuf fupradictif aliquid alienare aut uendere fed potiuf meliorare atque emendare. Sed poft meum quoque ab hac luce difceffum cum omni integritate ad predictum monafterium reuertentur perpetualiter poffidende. Si quif uero fuerit qui contra hanc traditionem a me factam uenire conauerit. aut eam inrumpere uoluerit agente miffo dominico ad partem monafterii auri lib. III. argenti ponduf .V. reftituat ac confufuf recedat. ref ubi autem funt tradite firme permaneant. ftipulatione fubnixa. facta eft autem carda hec in uilla kirihuuilare. .VI. kl. iun. regni hludouuici. fereniffimi regif. in orientali francia regnante. anno .XXI. indiccione .III. fign. adalhelmi qui hanc traditionem fieri rogauit. fign. uuinihart. fign. gerberto. fign. adalharti † uuitrih † uualtheri †. biricho. † berahtfridi. † fign. riholfi. fign. erluni. fign. nordberti. lantheri. heriberti. fign. meginhelmi † ello. † ranuolti. † adalharti. muathr: ego igitur hildibertuf pr. et mo. fcripfi.

CLVII. Venditio angilbert quam uendidit gotaberto emtore.

Domino fratre gotaberto em. ego engilbertuf uenditor uendidiffe me tibi conftat et ita uendidi terrola iurif mei. hoc eft infra marca lonenbuah. id eft tam terrif campif pratif filuif

arealiſ exartiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ quantumcumque ego odie ibidem uiſuſ ſum habere medietate totum et ad integrum. a die preſente tibi uendidi atque tradidi unde accepi a te in precium pro ipſam rem. ſicut inter noſ placuit atque conuenit. in argento lib. I. in ea uero ratione ſicut ſuperiuſ dixi habeaſ teneaſ atque poſſideaſ faciendi quod uolueriſ liberam in dei nomen in omnibuſ abeaſ poteſtatem. ſi quiſ uero. ſtipulatione ſubnixa. actum plu: ad azinheim .III. nonaſ apriliſ. anno .XVIII. regni domni noſtri glorioſiſſimi regiſ caroli. teſteſ. engilbraht. rihmunt. ruadhario. uuerinhari. ſolcold. ramuold. burcold. hildifrit. odone. ego caſaph ſcripſi et ſubſcripſi.

CLVIII. Traditio heimonis de pago alisacinse quam fecit grimoldo abb.

Moſ erat ueterum et preſentium eſt conſuetudo ut quiſquiſ a quolibet aliquid commutare aut emere uoluerit per ſcripturarum ſeriem roboretur. idcirco ego in dei nomen .heimo. uiri uenerabiliſ grimaldi abbatiſ cenobio nuncupante uuizenburg. una cum omni congregatione monachorum in eodem ſancto loco xpo. famulantium induſtriam inploro. ut ſi alicubi aliquid ex rebuſ eorum lociſ ſubtuſ inſertiſ meiſ rebuſ adiacere uidetur uel etiam ſi de rebuſ meiſ quodlibet rebuſ ipſorum commodiuſ haberetur per literarum formulam commutare deberemuſ. igitur conſtat uoſ habere in pago aliſacinſe. in uilla uel in marca nuncupante meiſtareſheim curtilem .I. in occidente namque reſ ſancti petri ad cenobium nuncupantem ei an monaſterium reſ eſſe uidetur. in plaga ſiquidem orientali reſ mea fore dinoſcitur. in latere uero auſtrali terminatur in riuolum nuncupatum argenza. in aquilone currit in uia publica. atque iurn. LXV. inibi pertinenteſ. nec non et prata ad carrad. XX. ego enim econtra dedi uobiſ ſimiliter compenſatione rei meriti aliaſ reſ ſitaſ in pago predicto. in uilla uel in marca que dicitur

.uuiufridesheim. id. curtil. III. uno in loco iacentes. in oriente et occidente et aquilone res sancti petri de uestra parte fore uidetur. in fronte siquidem australi inpingit in uia publica. seu iurnal. LXV. nec non et prata ad carrad. VII. et mancipium .I. nomen adalman. Hec uero prescrita dedi uobis contra illas res uestras superius denominatas. ut uos et successores uestri ea que a me accipiatis licentiam abeatis dandi uel commutandi seu quicquid pro oportunitate ecclesie facere decreueritis liberam ac firmissimam in omnibus habehatis potestatem. similiter et ego exinde quod a uobis accepissem habeam potestatem uendendi uel commutandi uel quicquid eligerim faciendi. Duas siquidem cartulas exinde uno tenero fecimus esse conscriptas. et testium consignatione roboratas ut sciant posteri nostri hoc a nobis. et inter nos pro oportunitate utrorumque profectu spontanæa uoluntate actum fuisse. et ut nullus deinceps existat qui uiolare aut commuta[re] ualeat sed in euum hec commutatio firma et stabilis permaneat. stipulatione subnixa. facta cartula commutationis. in mon. uuizenburg. sub die .XV. kl. septembris anno siquidem .XX. regnante hludouuico [im]peratore. ego namque heimo in xpi. nomine hanc paginolam commutationis consentiente grimoldo abb. fieri et firmare rogaui. testes. dudo. geboldi.

CLIX. Carta quam fecit nordoaldus de pago alisacinse.

Dum dominus de terrena mercare precepit celestia iux[ta] leccionem in qua dicitur. perit mundus et ea que in mundo sunt. illud uero quod in ecclesiis erogetur in perpetuum pro iusticia eter[na] seruatur. ego enim in dei nomen nordoalduf filius hugiberti quotdam donamus a die presente ad monasterium uuizenburg quod est in honore sancti petri et sancti pauli principum apostolorum constructum super fluuio lutra. ubi erloaldus abb. preesse dinoscitur donatumque in perpetuum esse per hanc

paginolam teſtamenti uolumuſ. hoc eſt uillaſ iuriſ noſtri nuncupanteſ hoc eſt in uueſthoue. in deceiugariiſ. in chrafteſtate. ſimiliter et in folcoaldeſheim. ſitaſ in pago aliſacinſe. quicquid ibidem mihi genitor meuſ hugibertuſ quondam morienſ dereliquid. id eſt una cum baſilica ad ipſaſ uillaſ aſpicienteſ. cum terriſ domibuſ edificiiſ acolabuſ mancipiiſ uineiſ ſiluiſ campiſ pratiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ. farinarium peculium utriuſque ſexuſ. magora uel minora. mobilibuſ et inmobilibuſ. uel quicquid dici aut nominare poteſ. et tempore preſente noſtra uidetur eſſe poſſeſſio. ad prefato cenobio uuizenburg uolo eſſe donatum et conceſſum. in ea uero ratione ſi ego ipſam cartam redimere uoluero. ducentiſ ſolidiſ licentiam habeam. in reliquum uero ſicut ſuperiuſ diximuſ. ita ut ab ac die memorataſ uillaſ parſ antedicte cenobii uel abbateſ ipſiuſ eccleſie eam habendi tenendi uendendi commutandi poſſidendi uel quicquid exinde pro eorum oportunitate et conpendio facere decreuerint. liberam perfruantur arbitrium. ſimiliter dono uaſalloſ meoſ. et puellaſ meaſ. quaſ ego intuſ ſala mea habeo. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non . . . ſtipulatione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. ſub die .XIII. kl. iul. anno .III. poſt obitum theoderici regiſ. teſteſ. nordoalduſ qui hanc donacionem fieri rogauit. ratbald. thiotbald. oſſuni. rantuuic. gozbraht. reginbraht. udone. heimirih. ego ſindicho ſcripſi et ſubſcripſi.

CLX. Carta quam fecit hiltradus. de pago alisac.

Ego in dei nomen .hildraduſ. pro remedium anime mee et remiſſionem peccatorum meorum trado per epiſtolam tradicioniſ. traditumque in perpetuum ut permaneat eſſe uolo. ad monaſterium uuizenburg. quod eſt conſtructum in honore ſancti petri et pauli. ubi in dei nomen bernhariuſ epſ. preceſſe uidetur. hoc eſt reſ proprietatiſ mee in pago aliſacinſe. in uilla uel in marca que uocatur alunga. id eſt de terra arabile iur. XIIII. et pratra

ad carrad. II. ea uero ratione. ut ab hac die presente ipsa casa dei et congregatio eius hanc rem prescriptam habeant teneant atque possideant et eorum successoribus xpo. propitio derelinquant. ad faciendum quod uoluerint. si quis uero quod absit. ego ipse aut ullus de heredibus meis. uel ulla extranea persona. qui contra hanc cartam traditionis uenire conauerit. aut eam in[rum]pere uoluerit inferat ad iam dicte ecclesie auri unc. .II. argenti pondus .V. et quod repetit euindicare non ualeat. sed presens carta traditionis omni tempore firma et stabilis permaneat. stipulatione subnixa. actum bruomagado. mallo publico. sub die .II. ns. mai. anno .III. regnante hludouuico imp. testes. hiltradus qui hanc cartam traditionis fieri uel firmare rogauit. huodalrih. ruadheri. uuanfrit. liudo. aragis. detto. liuthæm. hardrat. uuaninc. ego in dei nomen .reginoldus. scripsi et subscripsi.

CLXI. Carta quam fecit thiodericus ad uuizenburg. de pago alisacinse.

Dum fragilitas humana pertimescat ultimum uite terminum. translationemue subtaneam uenturum oportet ut non inueniat unumquenque inparatum. sed hoc necesse est. ut unusquisque se de propriis rebus studeat redimere. in quantum potes. ideoque ego in dei nomen .thiodericus. dono danatumque in perpetuum ut permaneat esse uolo. ad monasterium quod uocatur .uuizenburg. ipsud in honore sancti petri constructum constat. ubi in dei nomen .bernharius eps. seu abba. preesse uidetur. hoc est res proprietatis mee in pago alisacinse in uilla que uocatur .hatana. quantumcumque in ipsea uilla uel in ipsa marca de proprietate habere dinoscor. et mancipia .II. his nominibus. uuolfman. et adalgart. hec uero prescripta ad prefatum monasterium trado atque transfundo. ita ut ab hac die presente ipse locus sanctus uel rectores eius. habeant. teneant atque possideant. suisque successoribus

xpo. propitio derelinquant faciendum quod uoluerint. ſi quiſ uero et cetera. ſtipulatione ſubnixa. actum hoc feldiſ publice ſub die .VIII. kl. apr. anno .III. regnante hludouuico imperatore. teſteſ. thioderih qui hanc donationem fieri uel firmare rogauit. ercanger. gauuirih. muatheri. trudheri. ſalacho. ecgolt. reginger. adalhart. odorih. ego reginolduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CLXII. Venditio liutfridi. quam cum rantuuigo fieri fecit.

Fratre rantuuigo emtore. uir inluſter .liutfriduſ. uenditor uendidiſſe me tibi conſtat. et ita uendidi infra marcaſ denominataſ. hoc eſt in aunulfouuilare. quicquid ingina genitore meo pro uendi: tituluſ firmauit. et in ſulcia quantum liutulfuſ ibidem habuit et ad me peruenit. et in hildbrunnuſ. quicquid genitor meuſ ibidem tenuit. et in ſuinderadouilla quicquid genitor ibidem habuit tam terriſ. campiſ. pratiſ. ſiluiſ. arealiſ. caſiſ. mancipiiſ. uineiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. in integrum in ipſiſ uilliſ ſuperiuſ nominatiſ. quantumcumque .crodouuiguſ. genitor tuuſ pro beneficio noſtro uiſuſ eſt habere a die preſente tibi uendidi et accepi a te in precium pro ipſam rem ſicut inter noſ conplacuit. atque conuenit. in argento hoc ſunt libraſ .XX. tantum. in ea uero condicione ſicut ſuperiuſ nominauimuſ. habeaſ teneaſ. atque poſſideaſ. tuiſque poſteriſ derelinquaſ. uel quicquid exinde facere uolueriſ. liberam habeaſ in omnibuſ poteſtatem. ſi quiſ uero. ego quod abſit. aut heredeſ mei uel quiſlibet opoſita perſona. qui contra hanc uendicionem a me factam uenire temptauerit aut eam rumpere uoluerit. tunc inferat tibi tuiſque heredibuſ duplum precium terrole ſociante fiſco auri libram .I. argenti ponduſ .II. et nihilominuſ. preſenſ uendicio. omni tempore. circa te. uel heredeſ tuoſ. firma permaneat. ſtipulatione ſubnixa. actum publice in ciuitate .argentoratinſe. ſub die .V. menſiſ februarii. anno .XVIII. regni domni noſtri .thioderici regiſ.

testes. liutfriduf dux. qui hanc uendicionem fieri rogauit. theotbaldo teste. ratbald. ærcanbraht. hartbraht. hasleip. uuicbald. hemirih. uuicroh. sigifrit. garouuart. ego heimo pr. hanc uenditionem scripsi et subscripsi.

CLXIII. Carta quam fecit bernhar. de uilla semheim hoc est in pago alisacinse.

Ego enim in dei nomine .bernharduf dona[tor] in amorem domini nostri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum. idcirco dono ad monasterium quod est constructum in honore sanctorum apostolorum petri et pauli ubi erembertuf epf. presente tempore seu custor esse uidetur. dono igitur ad ipso monasterio donatumque in perpetuum esse uolo. hoc est agrum .unum. infra marca .semhaim pertingentem. usque ad illa aqua. que dicitur fladaha tantum. in ea uero racione ut ipsa [casa] dei uel rectoref ipsiuf monasterii ipsum agrum habeant. teneant. atque possideant. habendi. tenendi. uendendi commodandi. uel quicquid exinde facere uoluerint. liberam ac firmiſſimam in omnibuf habeant potestatem. si quif uero qui contra hanc et cetera. stipulatione subnixa. actum publice in monasterio uuizenburg. sub die .X. kl. mai. anno .VIII. regnante domno nostro .carolo gloriosiſſimo rege. sign. bernhar. qui hanc donationem fieri rogauit. sign. hucberto. sign. helpoldo. sign. odmundo. alphario. aginone. uuinimundo. ego garoinuf. in dei nomen. scripsi et subscripsi.

CLXIV. Carta quam fecit uuarulfus de alisacinse.

Si aliquid de rebuf nostrif locif sanctorum uel in substantiam pauperum conferimuf hoc nobif procul dubio in eterna beatitudine retribuere confidimuf. igitur ego in dei nomen .uuarulfuf. in amore

domini noſtri ihu. xpi. et remiſſionem peccatorum meorum. ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear. in futuro. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo. hoc eſt quod dono in pago aliſacinſe. in uilla que dicitur lonenbuoch. quicquid ibidem uiſuſ ſum habere in ipſa uilla. tam de alode parentum uel de qualibet adtractu. tam terriſ. domibuſ. edificiiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ. aquarum. aquarumphe [decursibus] omnia. et ex omnibuſ ſicut ſuperiuſ diximuſ totum et ad integrum a die preſente ibidem dono ita ut et memorata baſilica habeat. teneat. atque poſſideat. ſuiſque abbatibuſ ibidem deſeruientibuſ proficiat in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ qui contra hanc paginolam teſtamen. adhere conauerit aut eam inrumpere uel frangere uoluerit. inferat ad partibuſ fiſci argenti ponduſ .II. auri lib. .I. coactuſ exſoluat et quod repetit cuindicare non ualeat. ſtipulatione ſubnixa. teſteſ. uuarolf. heriman. rodorih. gerolf. heidenrih. uueliman. theotberto. adalrihcho adalmanno. ego heriholf. ſcripſi et ſubſcripſi.

CLXV. Carta quam otmundus fieri rogauit de pago alisacinse.

Dominuſ diſcipuliſ ait. date et dabitur uobiſ. Ideoque ego .otmunt. pertractaui hoc. et tradidi ad monaſterium uuizanburg. quod eſt conſtructum ſuper fluuium .lutaraha. in honore omnium apoſtolorum. ubi grimalduſ abbaſ eſſe uidetur. trado igitur. iurnaleſ .XII. in pago aliſacinſe. in uilla uel in marca .munihhuſa. in elemoſinam meam. et uten. et uadalrata. ea uero ratione ut illa domuſ domini. et ibidem degenteſ monachi. habeant teneant atque poſſideant. et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomen derelinquant. ſi quiſ uero quod uenire nullatenuſ credo. ſi ego quod abſit aut ulluſ de heredibuſ meiſ contra hanc cartam uenire temptauerit. et eam infrangere uoluerit. quod machinatur euindicare

non ualeat. ſed preſenſ carta omni tempore firma permaneat. ſtipulatione ſubnixa. actum in monaſterio uuizanburg. coram teſtibuſ. ſubtuſ. inſertiſ. frico. úódo † ratbald † thiathart. gerhart. gunzo. hotolf. hartarat. badanolf. ego otfrit. ſcripſi et ſubſcripſi.

CLXVI. Carta .haimrichi. atque .albrichi. de pago alisacinse.

In nomine domini noſtri ihu. xpi. ego haimrih cogitanſ pro dei timore et pro remedium anime mee. idcirco ancillam iuriſ mei nomine .reginheid. cum infantibuſ ſuiſ. id eſt .uualdgelt. et folcheid. relaxaui ingenuam. ſimiliter et aliam ancillam dimiſi ingenuam nomen .zeizbirc. quaſ mihi tradidit uir ingenuuſ. nomen .albricuſ. ingenuaſ dimittendaſ. ſicut ſuperiuſ diximuſ. ut ipſe ſint ingenue tamquam ſi ab ingenuiſ paræntibuſ nate uel procreate fuiſſent. ut nulli heredum aut proheredum noſtrorum numquam ultra debeant in ſeruitium declinare. abſque illarum uoluntate. niſi ſoli deo cu[i] omnia ſubiecta ſunt. peculiare uero quod habent. aut quod inantea conlaborare potuerint. ſibi habeant et perfruantur. ſibi uiuen. ſibi laborænt. laboratum ſuum poſſideant. ſic habeant conceſſum atque induldum. Municipium uero uel defenſionem habeant ad ſacrum monaſterium quod uocatur uuizenburg. quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutaraha. in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli nec non et ceterorum ſanctorum plurimorum ſanctorum. ubi eodem tempore grimalduſ uenerabiliſ abba preeſſe uidetur. in ea uero ratione ut ille anniſ ſinguliſ. in elemoſinam iam dicti domini illarum. ad prefatum locum ſanctorum. in cenſum ſtudeant dare den. .II. aut in cera den. .II. ualente. ad feſtiuitatem ſancti martini electi pontificiſ et confeſſoriſ. et deincepſ ſint firmiter ingenue permanenteſ. ſicut et alii tributarii. uel cenſarii. ſeu epiſtolarii qui per talem conditionem ſunt relaxati ingenui. et ſi de illo cenſu

negligentes aut tarde apparuerint. legibus emenden. et libere permaneant. a progenie in progenies. si quis uero quod futurum esse non credimus. et cetera. stipulatione subnixa. actum publice in uilla que dicitur biberesdorf. sub die XVII kl. aug. amno dominice incarnationis .DCCCXXXVII. indictione .XV. sub tempore principis gallie. hludouuici imp. anno XXIIII. testes. haimrih qui hanc paginolam censariis obnixe rogauit. milo. teganhart. uueliman. uuatheri. ercanbald. holzolf. rantuuig. gisalmunt. heriolt. heriolf. albrih. ego hucbalduf scripsi et subscripsi.

CLXVII. Traditio quam fecit ruadini. de pago alisacinse.

Sacrosancto monasterio quod est constructum in honorem sancti petri. cuius uocabulum est uuizenburg. ubi domnus .grimoldus abba preesse uidetur. ego quidem in dei nomen .ruadini. cogitando cogitauit ut aliquid de rebus meis. ad supradictum monasterium pro anime remedium. condonare deberem. quod et ita feci. dedi igitur in pago alsacinse. in uilla seu in marca baldolfesheim arealem legitimam. casam in ea et granicam. et aliam arealem uacuam. prata ad carrad. V. et in reni fluminis. locum ad molinam legitimam. et in eodem loco molinam paratam. re[ce]pi econtra. ab eodem monasterio in eadem uilla. areales .II. ambas cum edificio constructas. iurl. XLII. prata ad carrad. III. in ea uero ratione. ut ego ipse et uxor mea nomen .albagunda. diebus uite nostre ambas res sub usu fructuario ordine habeamus. et annis singulis ad festiuitatem sancti martini .I. solidum persoluamus. et post quoque amborum nostrorum discessum. ambas res. ad supradictum locum sanctum cum omnibus emelioratis. absque ulla contradiccione reuertentur. si quis uero quod fieri non credo. si ego ipsæ aut aliquis de heredibus meis. seu quislibæt ulla opposita persona qui contra hanc traditionem a me factam uoluerit.

nullatenuſ ualeat euindicare quod repetit. ſed inſuper ſit uobiſ culpabiliſ ueſtriſque ſucceſſoribuſ. auri unc. III. argenti ponduſ .II. et nihilhominuſ traditio iſta omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipulatione ſubnixa. actum publice. in ciuitate ſtrazburg. teſteſ. ruadini. otrih. buo. gozbraht. druant. folrat. reginbert. benedict. geilo. ego uuenilo ſcripſi.

CLXVIIII. Carta gozberti de pago alsacinse.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uèl ceterorum ſanctorum. ubi gerhohuſ abb. preſenti tempore preeſſe uidetur. igitur ego in dei nomine .gozbertuſ. tradidi zeizolfo manu poteſtatiua .IIII. mancipia quorum iſta ſunt nomina. folcbert. arnort. uuiliſuuind. iſanburg. ut ea tradidiſſed ad ſanctum petrum. in elemoſina mea et patriſ mei .berolfi. in ea uero ratione ut anniſ ſinguliſ ad miſſam ſancti martini cenſum redde[re] non neglegant. hoc eſt denarioſ .V. ſine folcberto. ille debet reddere denarioſ .IIII. ſi quiſ autem per malum ingenium. aut cupiditate prereptuſ. ſi ego ipſe quod abſit aut ulluſ de heredibuſ meiſ quod futurum minime credo. qui hanc traditionem frangere. uel permutare uoluerit. primituſ iram dei incurrat. et omnium ſanctorum qui illic uenerantur. inſuper inferat. cum cogente fiſco auri lib. .III. argenti ponduſ .V. et quod repetit euindicare non ualeat. ſed preſenſ epiſtola omni tempore firma permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum publice in uilla cognominata affeſberg. coram teſtibuſ ſubtuſ inſertiſ. anno .VI. regnante hludouuico imp. teſteſ. zeizolf. qui hanc traditionem fecit. landolt. adalhelm. reginnant. egino. thancholf. atto. reginbald. ego guntbertuſ ſcripſi.

CLXIX. Carta quam fecit ermenradus de pago allsacinse.

Adiutorium noſtrum in nomine domini ihu. xpi. ego itaque ermenraduſ. conſideranſ pro intuitu timoriſ dei uel pro remedium anime mee. dono atque tranſfundo donatumque ut permaneat eſſe uolo. hoc eſt infra marca .munefrido.uilla de terra iurnaleſ .XXX. ipſa eſt de alode auiole mee. nomen guntrudiſ. ſimiliter in ipſa uilla ariolo. iuxta area monaſterii ipſiuſ. habet in longitudinem pertegaſ .XIIII. et in latitudinem .VI. tantum. ad monaſterium .uuizenburg. quod eſt conſtructum in honore ſancti petri ſuper fluuio lutra. ubi ratfriduſ abb. preeſſe uidetur. quam uero ipſam rem. ſpontanea uoluntate. a die preſente tradidi. in ea uero ratione. ut parſ ipſiuſ monaſterii. rem ipſam ſuperiuſ nominatam. omni tempore habeant. teneant. atque poſſideant. et ſuiſ ſucceſſoribuſ xpo. propitio derelinquant. ſi quiſ uero. et cetera. ſtipulatione ſubnixa. actum publice in monaſterio uuizenburg. ſub die menſiſ aug. XXIIII. anno primo regni domni noſtri .dagoberti regiſ. teſteſ. ermenrat. qui hanc donationem fieri rogauit. muoduni. theotuni. crodouuinuſ. boffold. theothelm. harduni. ego rachariuſ diaconuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CLXX. Venditio graobarti quam uendidit uualdmanno. in lonenbuah.

Domino fratre .uualdmanno. ego graobarduſ. ſiue uuolueraduſ. uenditore conſtat me tibi uendidiſſe. et ita uendidi hoc eſt infra marca lonenbuah. hobaſ .II. uualdolfum. cum uxore ſua .bilihilda. cum hoba ſua et peculiare eorum. et hobam domgiſi cum omni adiacentia. ad ipſam hobam pertinentem ad

integrum. et infra marca .thancaradesheim. tam terris. campis. pratis. pascuis. siluis. arealis. uineis. casis. aquis aquarumque decursibus totum et ad integrum quantum in ipsa marca uisus sum habere. a die presente tibi tradidi atque uendidi. unde accepi a te in precium sicut inter nos placuit atque conuenit. hoc est solidos .LX. in ea uero conditione. ut ab hac die ipsam rem superius denominatam habeas teneas atque possideas. et tuis posteris derelinquas uel quicquid exinde facere uolueris liberam in omnibus habeas potestatem. si quis uero quod fieri non credo si ego quod absit. aut heredes mei. uel quislibet ulla opposita aut extranea persona. qui contra hanc uenditionem a me factam uenire temptauerit. aut inrumpere uoluerit. tunc inferat tibi tuisque heredibus duplam repeticionem sociante fisco. et nihilominus hec presens uenditio firma permaneat. stipulatione subnixa. actum publice in uilla franchenheim. sub die .VII. id. aug. anno .VIIII. regni domni nostri pipini regis. testes. graobardus. uuicfrit. boranolf. ebarhelm. ego uuanulfus scripsi et subscripsi.

CLXXI. Carta albrichi presbiteri.

In nomine trini et uni dei saluatoris nostri ihu. xpi. Notum sit omnibus tam scilicet presentibus quam etiam futuris quem animodum ego albrichus prb. propter amorem celestis patriae trado atque transfundo rés meas sitas in pago alsacinsae in locis subtus explicatis id est in bruningesdorph. et biberesdorph iur. LVI. prat. ad carradas .XX. cum omni peculiare seu adquisitione quod ego presens possidere dinoscor. seu quod inantea conlaborare in omnibus rebus uideor utriusque sexus maiore uel minore mobilibus et inmobilibus quicquid dici aut nominare potest nunc moderno tempore ad sacrum monasterium uuizunburg firmiter uolo esse concessum ipsud ad monasterium in honore sancti petri. et in pago spirinsae constructum esse constat. Ubi in xpi. nomine gerochus

eodem tempore abba preeſſe uidetur. En modo ad mancipiarum nomina aciem ſtili dirigamuſ. uuerdolſ. liudo. uuenibraht. otbert. uuillimuat. baldger. albſuuind. Haec uero preſcripta ad prefatum monaſterium trado atque tranſſundo. ita ut ab hac die preſenti ipſa loca ſacroſancta et rectoreſ eiuſ teneant habeant atque poſſideant ſuiſque ſucceſſoribuſ xpo. propicio derelinquant. ad faciendum quod uoluerint. ſi quiſ uero quod fieri minime credo. ſi ego ipſe quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ aut proheredibuſ meiſ qui contra hanc cartam a me factam uenire conauerit aut eam inrumpere uoluerit inferat ad iam dictam eccleſiam cum cogente ſiſco auri unc. II. argenti pond. V. pro eo quod repetit euindicare non ualeat. ſed preſenſ aepiſtola donationiſ omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat ſtipulatione ſubnixa. Actum in uilla prefata biberefdorph publice ſub die .VI. id. aug. anno .XI. regnante ludouuico imp. feliciter amen. ſign. albrichi pbri. qui hanc cartam donationiſ fieri et firmare perfecit. ſign. heimrihi. ſign. gaganharti. ſign. uuillimanni. ſign. theganrati. uuachoni. uualtheri. herimuati. ruadlanti. ercanbaldi. gerolti. adalbaldi. egilmuati.

Ego in dei nomine gundbertuſ hanc cartam donationiſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CLXXII. Carta milonis presbiteri de uilla gerireshusa.

Adiutorium noſtrum in nomine domini qui fecit caelum et terram. Ego ſiquidem in xpi. nomine milo propter amorem caeleſtiſ patrie ſeu propter remedium animae meae et anteceſſorum meorum. dono donatumque ut permaneat eſſe uolo. ad monaſterium quod uocatur uuizunburg ipſud in honore ſancti petri conſtructum eſſe conſtat. ubi in dei nomine folcuuiguſ uuormacinſae urbiſ epſ. abba ſcilicet preeſſe uidebatur. Hoc eſt réſ proprietatiſ meae

in pago alfacinfae in uilla nuncupante gerirefhufa feu et in marca quae dicitur femheimeromarca quantumcumque in ipfa uilla uel in ipfa marca feu in ceterif uillulif circumiacentibuf de proprietate habere dinofcor. fimiliter deligaui ultra renum in pago .hufgauue. in uilla uel in marca nuncupante augia augia quicquid inibi in omnibuf rebuf de proprietate habere cognofcor. tam in ftructurif quam in aedificiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf mobilibuf et inmobilibuf cultif et incultif feu in capturif atque mancipiif hif nominibuf. Uuolfger. aldolf. friduger. thiodolf. gundhelm. zeizolf. thancolf. engilram. engilger. anfmar. ruadger. bilithrud. adalheid. batahilt. liablind. gerhilt. behhilt. alahfuind. beratfuind. ifannahha. figiburg. berahda. hildibirg. reginhilt. adalzeiz. hugilind. hado. uuolfheri. hilditrud. bilithrud. uuanfrid. adallind. rihgund. figifrid. dugiman. uuolfmunt. unruah. rihmunt. rihhilt. uuolfbirin. adalgif. gundalbraht. ellinfrid. uuillifrid. Haec uero prefcripta ad prefatum monafterium trado atque tranffundo. ita ut hac die prefenti ipfa locuf fanctuf uel rectoref eiuf habeant. teneant. atque poffideant. fuifque fucceforibuf derelinquant ad faciendum quod uoluerint. in ea uero ratione ut ego illaf ref quaf tradidi iterum etiam econtra illaf aliaf ref ueftraf quaf uof habetif in pago alifacinfae. in uilla matra. illam eclefiam cum rebuf omnibuf illuc pertinentibuf. utrafque ref mihi in beneficium preftaretif ad fpatium uitae meae ea uidelicet prouifione ut ob recordationem huiuf facti annif fingulif ad feftiuitatem fancti martini in cenfum folid. .II. perfoluere ftudeam. Nam ante traditionem factam ftatuimuf inter nof ut neque abb. neque prepofituf neque aduocatuf nec quiflibet dignitate preditus a deo uel a fanctif omnibuf pontificium habeat. eafdem réf quaf ego tradidi alicui feu quolibet ultra in beneficium concederetif. fi quif uero quod fieri minime credo fi ego ipfe quod abfit aut aliquif de heredibuf meif qui contra cartam donationif uenire conauerit aut eam frangere uoluerit inferat ad iam dictae ecclefiae cum cogente miffo dominico auri unc. .II. argenti pondera .V. pro eo quod repetit euindicare non ualeat. fed prefenf epiftola donationif omni tempore firma et

ftabilif permaneat ftipulatione fubnixa. Actum publice in monafterio uuizunburg coram teftibuf fubtuf explicatif fub die .XV. kl. decemb. anno fiquidem .XVII. regnante hludouuico imp. fign. milonif qui hanc cartam donationif fieri et firmare perfecit. fign. utoni. fign. ebroini. fign. frichoni. uuertherii. ratherii. uuerdheri. badunolfi. eriboni. heimrichi. Ego namque in xpi. nomine ercanbalduf hanc paginolam deligationif fcripfi et fubfcripfi et diem tempufque notaui.

CLXXIIII. Carta ingihilti de uilla semheim.

Adiutorium noftrum in nomine domini qui fecit caelum et terram. ideoque in dei nomine ingihilt dono donatumque in perpetuum ut permaneat effe uolo. Ad monafterium quod uocatur uuizunb. ipfud in honore fancti petri conftructum effe conftat. Ubi in dei nomine gerhoh abb. preeffe uidetur. Hoc eft proprietatif mee in pago alifacinfae in uilla nuncupante femheim quantumcumque in ipfa uilla uel in ipfa marca de proprietate habere dinofcor. tam terrif quam et curtilif domibuf aedificiif pratif pafcuif filuif pomariif aquif aquarumque decurfibuf mobilibuf et inmobilibuf cultif et incultif. Haec uero prefcripta ad prefatum monafterium trado atque tranffundo ita ut ab hac die prefenti ipfe locuf fanctuf uel rectoref eiuf habeant teneant atque poffideant fuifque fucceforibuf xpo. propitio derelinquant ad faciendum quod uoluerint. Poftea mea fuit petitio et ueftra decreuerit uoluntaf ut ipfaf ref quaf tradidi ad monafterium predictum mihi in beneficium ueftrum preftare deberetif in cenfum ita ut annif fingulif ad feftiuitatem fancti martini den. IIII. in ceffum uobif debeam diebuf uitae meae et poft difceffum meum omnef réf prefcripte et eodem tempore meliorate fine ulla damnitate ad uof reuertatur. fi quif uero quod fieri minime credo fi ego ipfe quod abfit aut aliquif de heredibuf meif ac proheredibuf qui contra hanc cartam donationif uenire temptauerit aut

eam infrangere uoluerit inferat ad iam dictam ecclesiam cum cogente fisco auri unc. .II. argenti pondera .V. coactus exsoluat pro eo quod repetit euindicare non ualeat stipulatione subnixa. Actum in uilla gerareshusa. publice coram testibus subter insertis. sub die .III. id. mar. anno .XIII. regnante hludouuico imp. sign. ingihiltae quae hanc traditionem firmauit. sign. miloni. sign. uuarmundi. baldharti. heimrihi. liutgisi. adalharti. gozberti. adalmanni. isanharti. Ego gundbertus xpo. auxiliante hanc traditionem scripsi et subscripsi.

CLXXIV. Carta milonis presbiteri.

Sacrosancto monasterio uuizunburgo quod est constructum in honore sanctorum apostolorum petri et pauli. in pago spirinsæ super fluuio lutarhaha ubi uir uenerabilis iustolfus eps. et abba preesse uidetur. ego in dei nomine milo donator in amorem domini nostri ihu. xpi. et remissionem peccatorum meorum. idcirco ad ipsum monasterium donatumque in perpetuum permaneat esse uolo. Hoc est in semhaimeromarcu. iur. XV. prata ad carr. III. mancipias .VI. his nominibus. Uuolfger. batahilt. bilitrud. lioblind. reginhilt. adalzeiz. In ea uero ratione ut ipsa casa uel agentes eius rem superius denominata uel conscripta hoc habeant teneant atque possideant et eorum successoribus in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde pro oportunitate eorum uel compendio decreuerint faciendi liberam ac firmissimam in omnibus habeant potestatem. si quis uero contra hanc traditionem uenire temptauerit aut eam inrumpere uel frangere uoluerit diuina illum ultio subsequatur et a limitibus ecclesiarum uel communione omnium sanctorum extraneus efficiatur. et insuper inferat una cum sociante fisco auri lib. .I. argenti pondera .V. coactus exsoluat. et quod quis repetit euindicare non ualeat. stipulatione subnixa. Actum testamentum sub die kl. iun. anno XLI. regnante karolo rege francorum.

ſign. miloniſ prbi. qui hoc teſtamentum fieri rogaui. ſign. uuoluoldi. ſign. otmundi. ſign. gundharii. ſign. baldharti. ſign. uuoffoniſ. gundhari teſteſ. indictione .I. facta haec carta.

CLXXV. Carta irminburgae.

Dum dominuſ de terrena mercare precepit caeleſtia. promiſit iuxta lectionem quae dicit. caelum et terra tranſibunt uerba autem mea non tranſibunt. ſed tamen quod in eccleſiiſ pauperibuſ erogetur numquam deficit ſed in memoria aeterna pro iuſtia reputetur. Ideoque in dei nomine erhartiſ quod mihi tradidit mulier nobiliſ nomine irmburg. Hoc eſt parſ proprietatiſ illiuſ quod habuit in pago aliſacinſae in uilla que nuncupatur .buſuuilari. hob. VI. et quicquid ad illaſ aſpicere uidetur. ea uidelicet ratione mihi tradidit. ut et ego iterum tradidiſſem ſupraſcriptaſ reſ pro mercede aeterna et pro remedium animae illiuſ. nec non et pro remedium ermberti. id ſunt ſicut iam diximuſ hob. VI. et quantumcumque in ipſa uilla uel in ipſa marca habere dinoſcitur tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilibuſ et inmobilibuſ mancipiiſ hiſ nominibuſ. lantbald. ruadhilt. heribald. uuerinthrud. ernuſt. geltuuig. liabheri. erpholt. kirihman. Ea uero preſcripta ad monaſterium uuizunb. ipſud in honore ſancti petri conſtructum eſſe conſtat ubi in dei nomen bernhariuſ epſ. ſeu abba preeſſe uidetur. trado atque tranſſundo ita ut ab hac die preſenti ipſe locuſ ſanctuſ uel rectoreſ eiuſ habeant teneant atque poſſideant ſuiſque ſucceſſoribuſ xpo. propitio derelinquant ad faciendum quod uoluerint. ſi quiſ uero quod fieri minime credo ſi ego ipſe quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ ac proheredibuſ meiſ qui contra hanc cartam donationiſ a me factam uenire conauerit aut eam inrumpe[re] uoluerit inferat ad iam dictam eccleſiam cum cogente fiſco auri unc. II. argenti pond. V. et quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ epiſtola donationiſ omni tempore firma et ſtabiliſ

permaneat ftipulatione fubnixa. actum in monafterio uuizunburgo fub d. mai. anno .VIII. regnante hludouuico imp. feliciter. fign. erharti. qui hanc cartam donationif fieri et firmare perfecit. teftef. thiato. uádo. egino. uuillihart. uuardo. uuacho. bernhart. uuillo. thiotbald. buabo. fridugeri.

Ego in dei nomine gundbertuf hanc tradicionem fcripfi et fubfcripfi.

CLXXVI. Carta quam fecit gisalrih et uxor eius uadalraht.

Adiutorium noftrum in nomine domini qui fecit caelum et terram. ideoque ego in dei nomine gifalrih. et uxor nomine uádalraht donauimuf atque concedimuf a die prefente donatumque in perpetuum effe uolumuf de iure noftro in poteftatem et dominationem monafterii quod noncupatur uuizunburg quod eft conftructum in pago fpirinfae fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli. ubi eodem tempore bernhariuf uuormacinfae urbif epf. abba preeffe uidetur. Una fiquidem cum teftium inluftrium uirorum illic adunantium tranffundimuf atque fcripfimuf fitaf réf noftraf in pago alifacinfe in uilla uel in marca que dicitur franchenhaim nec non ad furdeffelde totum et integrum. quod ex alode parentum noftrorum. aut undecumque ad noftram dominationem peruenit excepto iurn. X. quof mater uxorif meae dereliquit atque hereditauit. fimiliter tradidi feorfum aliquantaf réf in eifdem locif fuprafcriptif in elemofina uuoluolti. id funt iur. X. quof ipfe mihi manu poteftatiua tradidit quod et ipfe tradidiffem ad fupradictum monafterium quod ita et feci. in ea uidelicet ratione. ufque dum aduixerimuf iam dictae ambae réf fub ufu fructuario ordine excolere in beneficio fuprafcriptorum fanctorum. et dominare fic debeamuf. ea fcilicet ratione ut annif fingulif in cenfum ftudeamuf dare denar. VI. ad feftiuitatem fancti martini. et poft amborum noftrorum difceffum emeliorata

atque ſuperpoſita ad caſam dei faciatiſ reuertere ſtipulatione ſubnixa. duaſ exinde cartulaſ donationiſ et preſtationiſ uno tenore conſcriptaſ facere precipimuſ. ſign. giſalrichi. qui hanc traditionem fieri et firmare rogauit. teſteſ. rambraht. egilhart. gerbald. moricho. Ego gundbertuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CLXXVIII. Carta regingeri et anstrate et meginratae.

Ille bene poſſidet rebuſ in ſeculo qui ſibi de caduciſ comparat premia ſempiterna et de eterna mercatur caeleſtia. ideoque ego in dei nomen regingeruſ et uxor mea nomine meginraht nec non et anſtraht. donauimuſ donatumque in perpetuum ut permaneat eſſe uolumuſ ad monaſterium quod uocatur uuizunb. ipſud in honore ſancti petri conſtructum eſſe conſtat in pago ſpirinſae ſuper fluuio hlutra ubi uir uenerabiliſ bernhariuſ uuormacinſe urbiſ epſ. abba ſupradicti monaſterii eſſe uidetur. hoc eſt reſ proprietatiſ noſtre. in pago aliſacinſe in uilla uel in marca que uocatur urenuuilari. quantumcumque in ipſa uilla. uel in ipſa marca de proprietate uiſi ſumuſ cum terriſ. edificiiſ. ſiluiſ. pratiſ. paſcuiſ. uineiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. mobilibuſ et inmobilibuſ. cultiſ et incultiſ. hec uero preſcripta a[d] prefatum monaſterium tradidimuſ atque tranſſundimuſ. ita ut ab hac die ipſa locuſ uel rectoreſ eiuſ habeant teneant ſuiſque ſucceſſoribuſ xpo. propicio derelinquant ad faciendum quod uoluerint. ſi quiſ uero et cetera. ſed preſenſ epiſtola donationiſ omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipulatione ſubnixa. actum publice in urenuuilare. ſub die .VI. id. octb. anno .VI. regnante hludouuico imper. feliciter amen. teſteſ. reginger. et anſtrat. et meginrat. qui hanc traditionem fieri fecerunt. heio. uuillirih. odolrih. milo. albrih pr. hilti. adalhelm. gaganuuart. uuito. hardolf. heriuuini. ego enim gundbertuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CLXXVIII. Carta quam fecit sigibaldus.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizenburguf quod eft conftructuf in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli principef apoftolorum ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. feu abba preeffe uidetur. Ego enim in dei nomine figibalduf donator in amorem domini noftri ihu. xpi. et remiffione peccatorum feu pro requie genitori meo ratbaldo genitrici mea attane fiue engilfuuinda idcirco dono ad ipfo monafterio donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft ref meaf in pago alifacinfe in uillaf cognominantef in matra uilla quicquid in ipfa uilla uifuf fum tenuiffe a die prefente de illa eclefia medietate .I. cum terrif cafif mancipiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf quicquid ibidem uifuf fum habere et dominare ad integrum. fimiliter in alia uilla in dauchentorf. in bibureftorf. quicquid in ipfa uilla uifuf fum habere et dominare ad integrum illa eclefia tota. in bruningeftorf. in gerlahcheftorf. in graenberge fuper fura quantumque in ipfif locif uifuf fum tenuiffe uel dominaffe a die prefente ad integrum quod mihi mater mea morienf dereliquid. Similiter in alio loco in banencheimmarcha in lithaimemarcha in franchenheimemarcha in althaimamarcha quicquid in ipfif locif uifuf fum habere et dominare a die prefente ad integrum excepto uno curtile quem hariolfuf tenit fimiliter in bruningouuilaræ in gaizuuilare totum et ad integrum excepto quod ego mea uxore in libeldote condonaui tam manfif mancipiif terrif domibuf aedificiif cafif cafalif uiniif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf omnem porcionem meam in ipfif locif ad integrum. Similiter in pago fpirinfe in uilla herigefheime quicquid ibidem uifuf fum habere ad integrum in zhuofinchoua fitum iuxta luftati quod mihi mater mea morienf dereliquid in hafalaha

fimiliter in frainefchaim fimiliter excepto illa filua quod ego mea uxore in libeldote condonaui in enchenftaine in carlobac in fauilenaim in mafenaim in bizzirichefheimmarcha in dacchenheimmarca in fulcia ficut ibidem mea contenit poteftaf mancipia de matra hif nominibuf. uuilliberto cum uxore fua theodgundi. ftarcberto cum uxore fua rimigundi. bodalungo cum uxore fua ratgundi cum filia fua gozhildi. uuolfhario cum uxore fua liba. nantrado cum uxore fua gauzhildi. cum filia fua alafuuinda. ertmaruf. harigundif. adalhelmuf cum uxore fua odrada. uuilliulfuf. gerfuuindif. haidulfuf. uuilligundif. cum filio fuo. uuarinberto. hunberto. cum uxpre fua uuibila. cum filia fua uuilrada. baldilino. cum uxore fua liutgundi. cum filio fuo. gundilino. uuolfhelmo. irminthrudi. uuidilino. uuillihihdi. narido. liudo. hildiburga. frairada. trudhario. theotgundi. ifta mancipia de bainenheim. hruodicho. cum uxore fua adalhildi. cum infantef eorum. orthariuf cum uxore fua nana cum infantef eorum. uuinihariuf cum uxore fua figihildi. adalmaruf. cum uxore fua uuillihildi. e[r]pgifuf. cum uxore fua raginlindi. cum infantef eorum odo. et rihlindif. uuoluolduf. cum uxore fua odulbi. cum infantef eorum. brunulfo. et uuanberto. gundthariuf cum uxore fua uuillihildi. cum infantef eorum. uualdhario. et brunihildif. mancipia de bibereftorf. hif nominibuf. iringuf. cum uxore fua trudlinda. cum filio fuo milone. thangulfuf. cum uxore fua niona cum filia fua. irmina. odbertuf. rimitrudif. ruodgifof. cum uxore fua ragantrudi. cum filia fua. adaltruda. guodulfo. liutgundi. Ifta mancipia de fpirinfe hif nominibuf. ruodgeruf. cum uxore fua. hildia. cum filio fuo uogone. uuolfbalduf. cum uxore fua. birina cum filia fua roodtrudi. aigo. cum uxore fua theodana. uuacho. uuolfrida. findhariuf. adalfuindif. ftarcharichuf. cum uxore fua fuabhildi. cum infantef eorum ftarcfrido. liobhildi. uuillionuf cum infantef eorum et uxor eiuf uuillirada. uualthariuf. cum uxore fua uuolfgardi. alpfuuindi. uuilligero. rihulfo. theodrada. hado. ruodorada. In ea uero ratione ut ipfa cafa dei uel rectoref ipfiuf monafterii ref fuperiuf

nominataſ una cum manſiſ caſiſ caſaliſ terriſ domibuſ aedificiiſ accolabuſ mancipiiſ uiniiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant totum et integrum tam de conparato quam de ullo tractu ad me peruenerit tam in ueſtimentiſ quam in peccoribuſ omnia ex omnibuſ quicquid dici aut nominari uel uideri poteſt poſt obitum meum uel quicquid de ipſaſ reſ pro oportunitate eorum uel conpendio decreuerint faciendi liberum in omnibuſ perſruantur arbitrium ita tamen obſecranteſ per auctoritatem eiuſdem beati petri principiſ apoſtolorum et clauicolari regni celorum ſeu ceterorum ſanctorum quorum patrocinia in eodem loco ſancto ſunt ubi eaſdem reſ noſtriſ per hanc donaciniſ titulum teſtamenti delegauimuſ ut nulluſ rector eiuſ a colum [l. locis] dei ſupradictaſ reſ nec perſtet nec beneficiat ulli hominum uel illorum uel extraneorum ullo umquam tempore et ſi aliter fecerit niſi quod ad ipſoſ ſeruoſ dei ibidem deſeruienteſ omni tempore deſeruiant ſciat ſe in die iudicii rationem redditurum pro a[ni]ma mea et pro ipſaſ reſ pro qua illaſ deo et ſancto petro ceteriſque ſanctiſ tradedi anathemamque ipſi in conſpectu altiſſimi. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo ſi ego ipſi quod abſit aut uluſ de heredibuſ meiſ ſeo qualibet ulla oppoſita aut extranea perſona qui contra hanc paginolam teſtamenti quam ego ſpontanea uoluntate fieri decreui uenire temptauerit aut eam inrumpere uel infrangere uoluerit inprimiſ iram trini mageſtatiſ incurrat et cum ſupradictaſ ſanctiſ ante tribunal xpi. deducat rationeſ et inſuper inferat ad partibuſ fiſci auri lib. X. argenti ponduſ XX actum exſoluat et quod quiſ repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donatio omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum publico in monaſterio uuizenburgo ſub die VIII. id. ian. anno VI regni domni noſtri carolo rege. ſignum ſigibaldo qui hanc paginam teſtamenti fieri rogauit. teſteſ. theodoricho. ſaluchune. rihbalo. uuinihardo. ſtarcmanno. irminrado. ruadorado. aghinone. arbione. engilberdo. uuluerido. iringo. radulfo. otberto. engilberto. item radulfo. uuidugangio. ratberto. ego ermbertuſ. muothario. geroldo.

EGO gherouuinuſ ſcripſit.

CLXXIX. Carta quam fecit agilbertus.

Sacrofancto monafterio uuizenburgo quod eft conftructuf in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fancto petro apoftolo. ego itaque aghilbertuf dono pro anime meae remedium odalhario quondam donatio quod in perpetuum permaneat effe uolo. hoc eft infra marcha fupradicta uruneuuilare hoba erudoino. cum area et prata cum ad ipfa hoba pertinet ad integrum a die prefente ad ipfo loco fancto trado adque tranffundo ut ab hac die ipfa rem fuperiuf donamuf ipfa cafa uel congregatio eiuf habeant teneant atque poffideant et eorum fucceffioribuf xpo. propitio derelinquant faciendi quod uoluerint liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. fi quif uero ut fupra actum fub die XII kl. februariuf anno VIIII regnante domni noftri pippino rege. fign. agilberto qui hanc donacionem fieri rogauit. fignum ruadberto uuicfrido † figifrido † erphanramno † reginoldo † udalricho † gundfrido † oranolfuf fcripfit et fubfcripfi.

CLXXX. Carta quam fecer. moricho et rihhartus.

Sacrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizenburgo quod eft conftructuf in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli uel ceterorum fanctorum ubi bernhariuf epf. et abb. preeffe uidetur. igitur ego in dei nomen moricho et rihhartuf. tradiderunt in elemofina helffolti. ad partem fancti petri in pago alifacinfe in uilla que dicitur femhaim hobaf .II. cum curtilif domibuf aedificiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf ficut ad ipfaf hobaf afpicere uidetur. in ea uero ratione ut ipfa cafa dei uel agentef eiuf fuperiuf denominataf hoc habeant teneant adque poffideant et eorum fucceffioribuf in dei

nomen derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. fi quif uero qui contra hanc traditionem uenire temptauerit aut inrumpere uel infrangere uoluerit et infuper inferat una cum focii fifco auri lib. II. argenti ponduf .V. coactuf exfoluat et quod quif repetit euindicare non ualeat. Poftea quoque fuit peticio uxor helffolti. nomen uuelaratane ipfaf ref fupra dictaf in beneficium preftare debuiftif quod ita et feciftif tempore uite fue in cinfum den. V. ad feftiuitatem fancti martini perfoluere III. id. nou. poft obitum fuum ipfaf ref ad cafa fancti petri faciat reuertere. ftipl. fubnixa. actum in monafterio uuizenburgo fub die XIII kl. iun. anno XI regnante imperatore noftro karolo. fignum morichoni † et rihharti qui hanc tradicionem fieri rogauerunt. teftef ercanberti † gunzoni † erharti † deto † uuolfberti † raduni † berngeri † eburuni † uuolfuo † liudolt † berattolt † garaman † buatriti † hado † herigoz † gerolt †.
Vuolfhartuf fcripfit et fubfcripfi.

CLXXXI. Carta quam fecit uualderatus.

Sacrofancta ecclefia fancta maria quod eft conftructuf in marcha dachunheim. ubi in dei nomen ado preft. preeffe uidetur. nof itaque uualderatuf et erchinbirga donamuf pro anime remedium uuillifrido donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft infra marcha dauchunheim. de terra araturia iurnalif legitimuf .VII. et prata a carrata .I. uuanolfuf dono pro anime remedium ad ipfo loco fancto donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft infra marcha morefheim de terra araturia iurnalef .I. et de medio prata peciola .I. odolfduf dono pro anime mee remedium ad ipfo loco fancto donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft infra marca morinefheim de terra araturia mituf .I. hadoinuf dono pro a[ni]me remedium findoino

quondam donatumque in perpetuum ut permaneat effe uolo hoc eft infra marca dauchunheim de terra araturia mituf .I. uualderat dono pro anime remedium ad ipfo loco fancto donatumque in perpetuum ut permaneat effe uolo hoc eft infra marca daugunheim de terra araturia de iurnale tercia parte. reginbertuf dono pro anime remedium .hilmunt. dono donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft infra marca dacgunheim de terra araturia de iurnale tercia parte. gerratuf dono pro anime remedium genitore meo. nomen ratmoro donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft infra marca dacgunheim de terra araturia de iurnale tercia parte. fimiliter theothariuf dono pro anime remedium ad ipfo loco fancto donatumque in perpetuum permaneat effe uolo hoc eft infra marca dacgunheim de iurnale peciola .I. udalhariuf donauit pro anime remedium genitori meo amalhario leloni de terra araturia iurnalef .II. fraulinda donauit pro anime remedium albericho iurnale .I. infra marca dacgunheim. uualderatuf donauit in marca dacgunheim prata et carradaf .I. radolfuf donauit pro anime remedium uuanilone in marca morinefheim iucuf IIII et prata carradaf .I.
ENipbo fcripfit.

CLXXXII. Carta quam fecit liudo.

In xpi. nomen. ego itaque lindo tradidit ad partem fancti petri ad monafterio uuizenburgo quod eft conftructuf in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli ubi bernhariuf epf. et abb. preeffe uidetur. hoc eft quod dono in pago alifacinfe in uilla que dicitur ringilendorfe. curtilif duof. cum cafif tref. iurnalef quinque. pratif ad carrataf tref. in ęlemofina fratri meo nomen faluchone in ea uero racione ut ipfa cafa dei uel agentef eiuf rem fuperiuf denominataf hoc habeant teneant atque poffideant et eorum fucceffloribuf in dei

nomen derelinquant in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero qui hanc tradicionem frangere uoluerit et inſuper inferat una cum ſocii fiſco auri libraſ quinque argenti ponduſ .X. coactuſ exſoluat poſtea quoque fuit noſtra peticio ut filiam liudoni. nomen .hitthane. et filiiſ eiuſ in beneficium preſtare debuiſtiſ quod ita et feciſtiſ in cenſum den. VI. ad feſtiuitatem ſancti martini ſtipulacione ſubnixa actum in monaſterio uuizenburgo ſub die .II. kl. noub. an. XII. regnante imperatore noſtro karolo. ſign. liudo qui hanc tradicionem fieri rogauit. ſig. undico † ſuueidingi.
Ego farmannuſ ſcripſit. teſteſ. muatheri. huc. beranger. adalger. ermbraht. nerbo.

CLXXXIII. hanc uendicio quam fecit sacco.

Domno in xpo. ſacco ego itaque ſacco uinditur quod conſtat me tibi uendediſſe et ita uendedi ſeruo meo amalberti non furo non fuigitiuo ſed ſane mente et omni corpore unde accipe ad te in precio iuxta quod nobiſ conplacuit atque conuinit libraſ duaſ et ipſo ſeruo uobiſ preſentaliter tradidi ad poſſidendum ita ut ab hac die habendi tenendi uendendi uel quicquid exinde decreueriſ faciendi liberum habeaſ poteſtatem. ſi quiſ uero ut ſupra. actum ſub die III nonaſ madiaſ in tempore carolo. ſignum ſacco. qui hanc epiſtolam fieri rogauit. ſignum uulſico † brunico † arnolf. † giſalmunt. ſign. altberto † geruuinuſ ſcripſit.

CLXXXIV. Carta quam fecit bernharius.

Ego enim in dei nomen bernhariuſ donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. idcirco dono ad monaſteri uuizenburgo ad ſancto petro hoc eſt porcionem meam in pago aliſacinſe in loco nuncupante ſurdeſſe[l]d. quod eſt in marcha franchenheim

hoc ſunt iurnaleſ decem tantum. in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii hoc habeant teneant atque poſſideant ſuiſque poſteriſ et ad poſſidendum derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberam in omnibuſ habeant poteſtatem. actum in monaſterio uuizenburgo publico ſub die ſexto kl. iuliaſ anno ſexto regnante domni noſtri carolo rege. ſig. bernhario qui hanc donationem fieri rogauit. Geroinuſ ſcripſit.

CLXXXV. Carta quam fecerunt cuniramnus et theodebertus de pago alisacinsae.

Sacroſancte ecclefie ſancti petri quod eſt conſtructuſ in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra in loco cuiuſ uocabulum eſt uuezenburg ubi uir uenerabiliſ bernhariuſ epſ. preeſſe uidetur. guniramnuſ et theodebertuſ donatoreſ donamuſ pro remedium anime gunzilino. reſ aliquaſ ſaroinſe in fine nuncupante raningaſ manſo ad commanendum qui ſubiungit inter ſt..neſ dominica et ſtrataſ duaſ ad integrum cum omni hodificio ſuper ipſo ſtabilitaſ et quicquid prefatuſ gunzilinuſ uiſuſ fuit habere nobiſ tradere ad ipſa fine aſpicere in campiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cultiſ et incultiſ totum et ad integrum ad ipſo loco ſancto tradimuſ atque tranſſundimuſ ut ipſa caſa dei uel congregacio eiuſ habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomen derelinquant faciendi quod uoluerint xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ noſ ipſi aut heredibuſ noſtriſ qui contra hanc tradicionem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ad una cum ſocii ſiſco auri libraſ II argenti pond. V multa ſuſtineat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipulacione ſubnixa. actum publicum in monaſterio uuizenburgo ſub die XII. kl. iun. anno XII regnante domno noſtro ludouuico rege. ſignum cuniramni et theodeberti. qui hanc teſtamentum feri rogauerunt. teſteſ. ratberti. uuiccarii ✝ hrodouuino ✝ theoberti ✝

theotbaldi † hartuuini † erlaberti † francone † gebohardi † adaluuini † HARTVUinuſ ſcripſit et ſubſcripſi.

CLXXXVI. Carta quam fecit adalgisus.

Venerabile in xpo. patri ratfrido abbati empture ego adalgiſuſ ſiui alolachuſ uindetur moſligum eſt et iura ſunt ut inter empturem et uindeturem ſolemniſ ſcripturariſ nec diſtrahendi ſit ulla repeticio nec conparandi aliqua uideatur eſſe formido idcirco conſtie tibi uindediſſe quod ita et uindide rem meam propriam in pago aliſacinſe in uilla gerelaigi ſuper fluuo ſura. hoc eſt de terra arabili iurnaleſ .X. in campo uno ſimul cum marca de ſilua ſeo et in aliiſ lociſ duaſ ſtirpiſ ad ſtirpand. cum paſcuiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ unde accipe ad te precio monaſterii probuſ adqne penſaneſ numero XII. ſolid. propterea tibi hanc epiſtulam uindicioniſ fieri rogauit ut ab hac die ſupraſcripta terra in tribuſ illiſ lociſ in ſupraſcripta marcha in tua recipiaſ poteſtate hoc eſt habendi tenendi uendendi commodandi tuiſque poſteriſ ad poſſidendum relinquendi uel quicquid exinde pro ueritatem monaſterii elegeriſ faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeaſ poteſtatem. ſi quiſ uero quod fieri non credo ſi ego ipſi aut aliquiſ de heredibuſ meiſ aut quiſlibet oppoſita perſona qui contra hanc epiſtulam uindicioniſ uenire temptauerit et inrumpere uoluerit inferat tibi uel ſucceſſoribuſ tuiſ ſocianti fiſco auri libraſ .I. argenti ponduſ .III. coactuſ exſoluat et hoc quod repetit nullatenuſ ualeat uindicare et hec preſenſ epiſtula uindicioniſ omnique tempore firma et inuiolata permaneat ſtipulacione ſubnixa. actum in monaſterio uuizenburgo publicum ſub die III kl. nou. anno ſecundo regnante domni noſtri dagaberti regiſ. ſignum adalgiſu. ſiue alolacho. qui hanc uinditionem fieri rogauerunt. ſignum colaichone. ſig. ſigychario † rodoinoſ † udalrade hildifriduſ preſpiter † leudone teſteſ.
Ego gerhariuſ ſcripſit et ſubſc.

CLXXXVII. Carta quam fecit liudolfus.

Adiutorium noſtrum in nomine domini ihu. xpi. ego itaque liudolfuſ pro intuitu timoriſ dei uel pro remedium anime mee dono ad monaſt. uuizenburgo quod eſt in honore ſancti petri apoſtoli conſtructuſ in pago ſpirinſe ſuper fluuio lutra ubi uir uenerabiliſ erloalduſ abba preeſſe uidetur. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo hoc eſt in pago aliſacinſe in fine monefridouilla de terra culturalituſ acto ita ut ab hac die ipſi abba uel monachi ibidem deſeruientiſ habeant teneant atque poſſideant et ſuiſ ſucceſſoribuſ ad poſſidendum derelinquant uel quicquid exinde facere uoluerint liberum pociantur arbitrium. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo ego ipſi aut aliquiſ de heredibuſ meiſ qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit inferat ſocianti fiſco auri libraſ .I. argenti V. coactuſ exſoluat. actum pub. in monaſt. uuizenburgo ſub die kl. ian. anno XI reg. dom. noſtri theodorici regiſ. ſig. liudulfo qui hanc donacionem fieri rogauerunt. teſt. caganone. immone. cardeberto. odololfo.
Ego chudo ſcripſit.

CLXXXVIII. Carta quam fecit sigifridus.

Anno ſecundo regni domni noſtri hildirici regiſ ego itaque ſigifriduſ filiuſ ſigimunduſ condam recogitanſ pro anime mei remedium ſeu requie ſempiternum ut aliquid de rebuſ meiſ ad ecleſia ſancti petri ad monaſterio uuizenburgo. quod eſt conſtructuſ ſuper fluuio lutra condonare deberemuſ quod et ita et fecimuſ dedique in pago aliſacinſi in uilla muniſrideſheim et in ipſa uilla tam terriſ manſiſ caſiſ curtiliſ campiſ pratiſ ſiluiſ

aquiſ paſcuiſ aquarumque decurſibuſ cum omniaciencia mobilibuſ et inmobilibuſ pecunió preſidio uel quicquid in ipſa fine munifrideſheim in ipſa uilla uiſuſ ſum dominare totum et integrum trado ad die preſente ad eclefia ſancti petri quod eſt conſtructa in monaſterio uuizenburgo ſimiliter in uilla ecchenheim et mazoniuuilare dono donatumque in perpetuum eſſe uolo hoc eſt terriſ manſiſ caſiſ campiſ pratiſ uiniiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cum omnia ſciencia mobilibuſ et inmobilibuſ peculio preſidio hec omnia ſuperiuſ incomita ſicut diximuſ tam de paterno ſeo a conparato uel de qualibet obtrac. in ipſaſ uillaſ denominataſ mihi obuinit totum et ad integrum trado ad eclefia ſancti petri quod eſt conſtructa in monaſterio uuizenburgo ubi eo tempore dauid epſ. ſeu abba preeſſe uidetur et ſi ego aut ulluſ de heredibuſ meiſ aut ulla extraneaſ perſona ſi quiſ uero qui contra hanc donacionem uenire conauerit inprimiſ iram dei incurrat et inſuper inſerat ſocianti ſiſco auri libraſ duaſ argenti ponduſ IIII. et quod repetit euindicare non ualeat ſtipulacione ſubnixa. actum publicum in monaſterio uuizenburgo ſub die III kl. iun. anno XIII reg. hildirici regiſ. ſig. ſigifriduſ qui hanc donacionem fieri rogauit. teſteſ ſigihartuſ. Ego faramunduſ ſcripſit.

CLXXXIX. Carta quam fecit sigifridus.

Sacroſancte ecclefie quod eſt conſtructa in ho[no]re ſancti petri apoſtoli in loco que dicitur urunuuilare. ego ſigifriduſ dono ad ipſo loco ſancto donatumque in perpetuum eſſe uolo. hoc eſt. in marcha moraſuuilari. in illo monte uinea quantum ibidem habere uidetur a die preſente ad ipſo loco ſancto trado atque tranſſundo perpetualiter ad poſſidendum. ſi quiſ uero quod fieri non credo ſi ego ipſe aut aliquiſ de heredibuſ uel proheredibuſ meiſ uel quiſlibet ulla oppoſita perſona qui contra hanc donationem uenire temptauerit inferat partibuſ ipſi ecclefiae duplam repeticionem

ſo[ci]ante fiſco auri unc. .II. argenti ponduſ .I. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſtipl. ſubnixa. actum publice ad brohmagad anno .IIII. reg. dom. carlomanno rege VIII kl. non. ſignum ſigifrido qui hanc donacionem fieri rogauit. teſteſ. rihbald † uuiniharti † ercanbraht † theotb. † heriger † rathelm †
Ego uuolfhartuſ ſcripſit.

CXC. Carta quam fecit odalricho.

Domino fratrum odalricho comite em. germunduſ uenditur uendediſſe me tibi conſtat et ita uendedi terrola iuriſ mei hoc eſt infra marcha biberestorf ubi dicitur bruningesuuilari de terra araturia iurnaleſ .XX. et areale .I. cum caſiſ et caſaliſ et quicquid ſupra ipſa areale ſtabilita eſt ab uno latuſ tenit ſigibalduſ ab alio latuſ pergit in campo ab uno fronte tenit milone et ab alio uiro fronte tenit ipſe uendeture infra ipſa rem ad integrum a die preſente tibi uendedi unde accipi ad te in precium pro ipſa rem ſicut inter noſ placuit adque conuenit in argento ſolidoſ .XXX. in ea uero condicione ut ab hac die ipſa rem ſuperiuſ denominataſ habeant teneant atque poſſideant et tuiſque poſteriſ ad poſſidendum derelinquant faciendi quod uolueriſ liberam in dei nomen in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero aut heredeſ mei uel quiſlibet ulla oppoſita perſona extranea qui contra hanc uindicionem a me facta uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit tunc inferam tibi tuiſque heredibuſ dupla repeticione ſociante fiſco auri unciaſ .III. argenti ponduſ .II. et nihilhominuſ preſenſ uindicio omni tempore firma permaneat ſtipl. ſubnixa. actum ad maralegia publicum . . . III. nonaſ februariuſ anno XII. regnante domno noſtro glorioſiſſimo karolo rege. ſignum germundo. qui hanc uindicionem fieri rogauit. teſteſ uuidericho † otberto † roodsteino † esgiricho † item otberto † theotberto † uuinihardo † ger-

baldo † uuillone † ercanberto † truantdo † ſignum. reginoldo ſcripſit.

CXCI. Carta quam fecit ratbirc.

Oportet nobiſ chriſtianiſ uiam ueritatiſ elegere per quam ualeamuſ ad eterna beatitudine peruenire. ideoque in dei nomen ratbirc dono donatumque in perpetuum permanſurum eſſe uolo ad monſt. quod uocatur uuizenburc ipſud in honore ſancti petri conſtructum eſſe conſtat. hoc eſt mancipia .V. hiſ nominibuſ. theganger. iſanbald. odalhart. theothart. dagalind. hec uero preſcripta mancipia tradidi atque tranſſundi pro ameme remedium et pro anime genetriciſ mee theodrate nec non et pro animee maritiſ mei nomen ecgifridi ut aliquid piuſ deuſ de peccatiſ noſtriſ relaxare dignetur in ea uero racione ut ſint ingenui ſicut alii cenſarii qui per talem condicionem ſunt relaxati ingenui. ut nulli heredum ac prohe[re]dum meorum numquam ultra debeant inclinare ſeruicium niſi ſoli deo cui omnia ſubiecta ſunt peculiare uero quod habent aut quod inantea conlaborare potuerint ſibi ipſi habeant et perfruantur ſic habeant conceſſum atque indultum. mundeburdem uero uel defenſionem habeant ad prefatum monaſterium ubi eodem tempore iuſtulfuſ epſ. abba preeſſe uidetur ea uidelicet prouiſione ut anniſ ſinguliſ unuſquiſque per ſe et pro ſuo capite et procreacio eorum ad feſtiuitatem ſancti martini in cenſum perſoluant denarioſ .IIII. in cera aut in alique re ualente den. quatuor et ſi de ipſo cenſo negligenteſ appareant legibuſ emendent et ingenui permaneant. ſi quiſ uero qui ingenuitate hanc corrumpere uel frangere uoluerit inferat ad iam dicto monaſterio auri libraſ II. argenti ponduſ X. cum cogente miſſo dominico coactuſ exſoluat pro eo quod repetit euindicare non ualeat. ſtipulacione ſubnixa. actum in monaſterio uuizenburgo ſub die VIII kl. iuliuſ anno XI regnante karolo imperatore. ſignum ratburge. qui hanc

ingenuitatem fieri perfecit coram teſtibuſ ſubtuſ explicatiſ. ſignum ſicgoni † ſign. gerolſi ſign. hucberti ſign. engilbaldi ſign. theotberti ſign. gozberti ſign. uuilliberti ſign. uuilliheri ſign. reginharti ſign. ruadoldi ſign. uuegalenzoni ſign. uuicberti ſign. gundberti ſign. mazoni ſign. berauuini ſign. otberti ſign. fridulino ſign. heriuuini ſign. heribråhtdo ſign. zeizoni ſign. ſigiberto ſig. fridubrahtdo
† † †
Ego uuolfhartuſ in xpi. nomen hanc ingenuitatem ſcripſit et ſubſcripſi †

DE PAGO SAROINSE.

CXCII. Carta uueraldi. de haganbah.

Domino ſancto et in xpo. patri ratfrido abb. Ego uueralduſ donator cogitanſ pro diuino amore intuitu uel pro remedio anime mee ſeu pro eterna retribucioniſ premia. propterea complacuit mihi in animo ut de rebuſ meiſ propriiſ aliquid ad loca ſanctorum condonare debuerim quod ita et feci. ergo donaui ad monaſterium quod uocatur uuizenburg in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli conſtructum ubi tu preſenti tempore abba preeſſe uideriſ. trado atque tranſfundo. donatumque in perpetuum eſſe uolo a die preſenti. hoc eſt in uilla haganbah que nuncupatur diſciacu quam genitor meuſ quondam mihi dedit audionuſ eo tempore quicquid ibidem uiſuſ fuit tenuiſſe inter aculia et mittilibrunnen ſeu haganbah totum et integrum ſicut ſuperiuſ diximuſ a die preſenti una cum manſiſ domibuſ ſeu mancipiiſ uel accoliſ ibidem commanentibuſ ſeu campiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ et foraſtiſ medietatem et in uoſogo quartam partem de mea portione que ad ipſam uillam pertinet inter aculia et mittilibrunnen et uia baſſoniaca ſeu lata petra uel deubaci. aquiſ aquarumque decurſibuſ mobilibuſ et immobilibuſ ad integrum ad ſupradictum monaſterium uuizenburg dono atque tranſfundo ad poſſidendum. ea uero ratione ut dum aduixero uſu fructuario ordine debeam poſſidere. poſt obitum quoque noſtrum ſupraſcripta uilla uel quicquid laborare potuero ibidem parſ predicti monaſterii uel ſuique agenteſ aut qui tunc tempore ibidem abba uidetur eſſe. per hanc

teſtamentum donationiſ ſicut ſuperiuſ diximuſ ad integrum in uilla iam dicta haganbah ſita in pago ſarinſe. abſque ulliuſ iudiciſ interpellatione de preſenti tempore peculiariſ ipſiuſ monaſterii in ueſtram reci[pi]atiſ poteſtatem poſt diſceſſum meum. hoc tenendi habendi dominandi commutandi. uel quicquid exinde tu uel pareſ ipſiuſ monaſterii eligeritiſ faciendi. liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. ita ut nomen meum in ipſo monaſterio in librum uite ponatiſ uel recenſeatiſ. ſi quiſ uero quod abſit quod fieri non credo. ſi ego ipſe uel aliquiſ de heredibuſ meiſ uel coheredibuſ meiſ aut quiſlibet extranea perſona qui contra hanc teſtamentum donationiſ quam ego ex ſpontanea uoluntate conſcribere rogaui uenire conauerit et eam inrumpere uoluerit aut frangere. inprimituſ iram dei omnipotentiſ incurrat offenſam et ab omni eclesia catholica excommunicatuſ appereat. ita dumtaxat ſi emendare noluerit. inſuper inferat ad partem ipſiuſ monaſterii ſociante fiſco. aur. lib. X. arg. pond. XXX. coactuſ exſoluat. et hoc quod repetit euindicare nullatenuſ ualeat. et nihilhominuſ hec donatio omni tempore firma et inuiolata permaneat ſtipul. ſubnixa. actum publice in caſtro ſaraburgo. ſub die kl. feb. an. II. regni domini noſtri dagaberti regiſ. † ſign. uueraldo. qui hanc teſtamentum donationiſ fieri rogauit. † ſig. uuilliberto comite. † hardoino centenario. † theudone. † bonifatio. † gauciberto. † bertegiſo. † otune. † gundiberto. † item odune. † batachone. item theudoue. † radoinguſ. † ego hahicho ſcripſi.

CXCIII. Carta quam fecit albricus. auus sigiharti comitis de altthorf et de buatgisinga.

Dum fragilitaſ humani generiſ pertimeſcit ultimum uitae ſubitanea tranſpoſitione uentura. oportet ut non inueniat unumquemque inparatum. ne ſine aliquod boni operiſ reſpectu migret de ſeculo. niſi dum in ſuo corpore et facultate conſiſtit preparet

ſibi uiam ſalutiſ. per quam ualeat ad aeternam beatitudinem peruenire. ideoque ego in dei nomine albericuſ filiuſ ſigihelmi quondam donator cogitanſ pro remedio anime mee et remiſſione peccatorum meorum ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futuro. idcirco dono ad monaſterium quod uocatur uuizenburg quod eſt conſtructum in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. uel ceterorum ſanctorum edificatum ſuper fluuio lutra. ubi uir uenerabiliſ erembertuſ epſ. ſeu abba preſenti tempore cuſtor eſſe uidetur. cum turma plurima monachorum. dono igitur ad ipſum monaſterium donatumque in perpetuum ut permaneat eſſe uolo. hoc eſt in pago ſaliniſſe in uilliſ cognominatiſ in altdorpfo. quicquid in ipſa uilla uiſuſ ſum habere et dominare a die preſenti. ad integrum terram ſalicam cum decimatione. domibuſ. edificiiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ. aquarum decurſſibuſ. manſiſ et mancipiiſ. cum hiſ nominibuſ. lingulfo. cocmanno. liudrata. uualehere. uitali. reginhilta. althilta. rinulfo. geldrudi. theotberto. muathario. hartuuino. ratfrido. theatramno. freuuigarda. deathilda. ratlauga. lingulfuſ. dingolfuſ. gundolfuſ. lina. agizho. giſaldruda. rodolduſ. uuolflinda. aliulfuſ. et germano ſuo. item muathariuſ. ſimiliter in alia uilla que uocatur buatgiſingaſ. quicquid in ipſa uiſuſ ſum habere et dominare a die preſenti ad integrum de qualicumque adtractu. ibidem uiſuſ ſui tenuiſſe quicquid mihi pater meuſ ſigihelmuſ morienſ dereliquid. tam manſiſ. domibuſ. edificiiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ. aquarumue decurſibuſ. mobilibuſ et immobilibuſ. utriuſque ſexuſ. quicquid dici aut nominare poteſt. et mancipiiſ hiſ nomi[ni]buſ. odolfuſ. cum infantibuſ ſuiſ. reginhariuſ. cum uxore ſua et infantibuſ ſuiſ. blidhilda. reginulfo. in ea uero ratione. quod ipſum monaſterium uel cuſtodeſ eiuſ rem ſuperiuſ nominatam. una cum manſiſ eorum et mancipiiſ eorum. ſicut ſuperiuſ dictum eſt. hoc habeant teneant atque poſſideant. ſuiſque poſteriſ ad poſſidendum in dei nomen derelinquant. uel quicquid ex ipſiſ rebuſ pro oportunitate eorum uel compendio decreuerint faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero qui contra hanc epiſtolam donationiſ quam ego ſpontanea uoluntate fieri decreui

uenire temptauerit aut aliquam calumniam generare uoluerit. diuina eum ultio fubfequatur et a limitibuf ecclefiarum uel a communione extraneuf fiat uel efficiatur. et infuper inferat una cum fociif fifco. auri lib. .III. argenti pond. .V. coactuf exfoluat quod repetit euindicare non ualeat. fed prefenf donatio omni tempore firma et inuiolata permaneat. ftipul. fubnixa. actum in uncunfteine. fub die .XIII. k. decb. anno .XIIII. pippini regif. † albiriho. qui hanc donationem fieri rogauit. † fig. folcolto. † uuilliriho. † uuerinhario. † uuilliberto. † liutroho. † ercanberto. † drudberto. † berhoho. † theathario. † gundoroho. † gunduuino. † rihboto. † frumigero. † uuigero. † uuolariho. † ruadingo. † gundiriho. † uuitolto. † uuillihardo. † agiuuino. † geruuinuf pr. fcripfi et fub.

CXCIV. Hoc est testamentum quem chrodolnus fieri iussit. de omnes res suas in xpo. amore.

Adiutorium noftrum in nomine domini dei noftri ihu. xpi. ego itaque chrodoinuf filiuf petri quondam pro remedium anime mee uel pro eterna retributione premia. ad lumen meum. ante tribunal xpi. dono donatumque in perpetuum effe uolo dono ad monafterium uuizenburg quod eft conftructum in honore fancto petro. in pago fpirinfe fuper fluuio luttra. ubi uir uenerabilif ratfriduf abba preeffe uidetur. dono in pago faroinfe ad monte quod dicitur berguf. porcionem meam ad integrum. fimiliter ad tureftodoluf ad actulfouillari feu uillari meo quam ego de nouo edificaui. fuper fluuio aquila. ubi theotpacif ingreditur in aquila. fimiliter in uuacbacho. ad uuatinaufa in altthorfphe. ad beruniuillari ad alba. ad uingiberguf. uel quicquid ad ipfa loca afpicere uidetur. hoc eft manfif edificiif mancipiif ibidem commanentibuf acolabuf. campif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf. farinariif peculiif utraque fexuf mobilibuf

et inmobilibuſ ad integrum a die preſente ad ſupraſcripto monaſterio uuizenburgo trado atque tranſſundo ad poſſideudum ita ut abdie habendi . tenendi uindendi commutandi uel quicquid exinde parſ ipſiuſ monaſterii eligerent faciendi liberum in omnibuſ habeant poteſtatem. et ſi quiſ uero quod fieri non credo eſſe. quod ego aut aliquiſ de eredibuſ meiiſ aut quiſlibet appoſita perſona qui contra hanc teſtamentum pagina uenire temptauerit. aut inrumpere uoluerit. infra ſotiante fiſço. auri libraſ ſex. argenti ponduſ .XII. et quod repetit. non ueleat euindicare. et ut teſtamentum firmior ſit. manu propria ſubter ſignum feci et teſteſ qui ſubſcriberent uel ſignarent in preſenti rogaui. ſtipulatione ſubnixa. acte publici. in areouillari datum ſub die quod fecit menſiſ februariaſ. dieſ XIII. anno primo regni domini noſtri .lutthari regiſ. ego chrodoinuſ a me factum teſtamentum relegi et ſubdidi. teſteſ. charuino centenario. theudoni. eborino. erloino. berdegiſo. roduni. erloaldo. odoni. balduni. theuduni. bettuni. blitegario. ego liudoinuſ cancellariuſ ſiue et inmanuenſiſ hoc teſtamentum rogatuſ ſcripſi.

CXCV. Precaria quam fecit hrodoinus ratfrido abb.

Domino ſancto et in xpo. uenerabili fratri ratfrido abbati. rhodoinuſ filiuſ petri quondam precabatur dum inter noſ taliter placuit et conuenit ut reſ meaſ in pago ſaroinſe. in loco nuncupante haganbach confirmare debere quod ita et feci ad monaſterium uuizenburg quod eſt conſtructum in honore ſancti petri in pago ſpirinſe ſuper fluuium lutra. ut ipſaſ reſ meaſ tam manſiſ. caſiſ. edificiiſ. campiſ. pratiſ. farinariiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. et ſilua ibidem portione mea medietate ſicut pro antedicto teſtamento terminatum eſt. cum duobuſ hiſ nominibuſ. uuieland. et agino. mancipiiſ ibidem commanentibuſ una cum peculare eorum et ipſa mancipia in memorato teſtamento conſcripti ſunt. et cum illo uilare quem ego de nouo in ipſo fine conſtruxi ubi theotbach in

aquilam ingreditur. ſimiliter donaui in uilla .monte. portionem illam quam anteceſſoreſ mei ad ipſam eclesiam ſancti martini firmauerunt. tam terriſ. manſiſ. caſiſ. ecleſiiſ. mobilia et inmobilia. campiſ. pratiſ. paſcuiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ uel quicquid ad ipſam ecleſiam. uiſum eſt deſeruire. ſancti martini. hec omnia in integrum a die preſente dono ad ipſum monaſterium ſupra nominatum de iure meo. in iuſ dominationiſ monaſterii. ut nomen meum in librum uite ſcribatur. et ut monachi ueſtri me recipere in eorum orationeſ dignentur. tam ipſi quam eorum poſtereſ. et uoſ pietaſ tetigit ut ipſaſ reſ mihi in beneficium preſtaretiſ ſub uſu fructuario uſque dum uixero. poſt diſceſſum uero meum ſine ulliuſ iudiciſ conſignatione in ueſtram redeat poteſtatem. Si quiſ uero quod futurum non credo noſ ipſi quod abſit uel ulluſ de heredibuſ meiſ uel alia oppoſita perſona contra hanc traditionem uel precaturiam meam uenire aut inrumpere [temp]tauerit. inferat cogente fiſco auri libram .I. argenti ponduſ .V. et coactuſ exſoluat. et tamen quod euindicare non ualeat. ſed preſenſ hec carta omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipulatione ſubnixa. acte publice in uilare rimane ſub die .XV. kl. iun. anno .III. regni domini hilperici regiſ. teſteſ. chardoini. centenarii. ebroini. gundrammi. martini. theotharti. ego rodoinuſ hanc precaturiam a me factam relegi et ſubſcripſi. ego leodoinuſ notariuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CXCVI. Prestaria rodoini.

Domino ſancto et in xpo. uenerabili fratri ratfrido abbati. hrodoinuſ precator dum inter noſ placuit atque conuenit ut reſ meaſ in loco nuncupante in uilla haganbah et in uilla monte reſ baſilicæ ſancti martini ad monaſterium uuizenburg confirmare deberem quod ita et feci. tam manſiſ. caſiſ. campiſ. pratiſ. eccleſiiſ. farinariiſ. ſiluiſ. mancipiiſ. clericiſ. ibidem deſeruientibuſ aquiſ aqua-

rumque decurſibuſ cum foreſte ſuo. ego ibidem appendente cum omni integritate mea ſicut ſupradiximuſ in ambobuſ lociſ. et uoſ pietaſ tetigit ut mihi licentiam dediſtiſ dum adhuc uixero uſuſ fructuarioſ debeam excolere. poſt quoque diſceſſionem meam ſine ulliuſ iudiciſ interpellatione in ueſtram recipiatiſ poteſtatem tam uoſ quam et monachi ueſtri ibidem deſeruientibuſ. Si quiſ uero quod futurum eſſe non credo ut ego aut aliquiſ de heredibuſ meiſ aut quelibet oppoſita perſona que contra hanc precariam meam uenire temptauerit aut eam inrumpere uoluerit. cogente fiſco inferat auri lib. IIII. arg. pond. VIII. et quod repetit euindicare non ualeat. et ut hec precaria mea firma et inuiolabiliſ permaneat manu propria ſubtuſ ſignum feci. et teſteſ qui ſubſcriberentur uel ſignarentur in preſente rogaui ſtipulatione ſubnixa. actum publice in uilla monte ſub die .V. kl. iul. anno ſecundo regni domini noſtri hilbericho rege. ego rodoinuſ a me facta precaria. teſteſ. gebetho. filiuſ ipſiuſ rodoini. ſig. conſtantii. alboini. beratgarii. rathelmi. chardolfi. gaoſbodi. hautberti. bettoni. ego leodoinuſ notariuſ ſcripſi.

Iſti ſunt teſteſ de illa re. quam radoinuſ tradidit ad monaſterium uuizenburg et poſtea cum omnibuſ iſtiſ preſentibuſ teſtibuſ in noſtram reuertit poteſtatem. quod filii eiuſ. id eſt. gebehartuſ. et rodoinuſ. non recte uoluerunt habere. ſicut in teſtamento pleniter expreſſum eſt. hoc eſt inter aquilam et mittibrunnen illam ſiluam et illam ecleſiam in monte qui dicitur berg et quicquid ad illam pertinet medietatem. in mancipiiſ et in ceteriſ. et hi ſunt teſteſ. otacar. ille qui in palatio rectum agit. ipſe mandauit althelme. ut ipſe ſicut omneſ nouerant illam rem requireret. quod ita factum eſt. hec ſunt nomina teſtium. althelm. herimuat. theothoh. rodoinuſ. uuicrat. ſinduni. otini. eggibald. uuicrat. otacar. uualarunc. rathelm. antuni. irambertuſ. racheri. adalman. uuinidheri. hartini. madalger. lantheri. ruadung. ludiger. theathad. uadalbald. heliboto. erih. erhart. gerbraht. ſnarung. ludimunt. theathart.

CXCVII. Precaria rodoini et gebagartdi fratris sui.

Domino ſancto et in xpo. uenerabili ermberto epo. uel abbate. ego rodoinuſ et gebagarduſ frater meuſ. filii eburhardi. dum peticionem fecimuſ de illa re quod lanſriduſ frater noſter habuit et noſ cum illo. ſine nutu atque uoluntate ueſtra. et multum contrarium fuit uobiſ quod ſic habuimuſ illaſ reſ. tunc nempe fuit nobiſ conpunctio cordiſ atque magnuſ meror. uel triſticia. quod ſic habemuſ illaſ neniaſ uel reſ ſine uoluntate ueſtra. poſtea quoque uenimuſ ad ermbertum epm. et reddidimuſ illaſ reſ per uuadio noſtro illo ueſtro epiſcopo atque uobiſ ſeruiſ dei. quia nulluſ hominum ſine precepto ueſtro atque uoluntate potuit habere illaſ reſ quod anteceſſoreſ noſtri atque patreſ tradiderunt ſpontanea uoluntate. ad monaſterio uuizenburgo. cum firmiſ teſtibuſ. poſt quoque hobitum fratriſ noſtri lantfridi. peticio noſtra fuit ad ermberto epo. uel abbate ueſtro. atque ad uobiſ ſeruiſ dei. qui deo ſeruietiſ in monaſterio uuizenburgo. de illa re quod contra uoſ habuit lantfriduſ et noſ cum illo. tunc adſteterunt nobiſ boni homineſ in auxi[li]o atque in opitulatione. et uobiſ conplacuit atque pietaſ tetigit ut nobiſ aliquam portionem preſtaretiſ de illa re quod ſuperiuſ diximuſ. ita et feciſtiſ propter pietatem ueſtram. quia multum neceſſarium fuit nobiſ. nunc uero in iſtiſ lociſ quod nominauimuſ preſtaretiſ nobiſ quicquid inter achilla et mittilibrunnen. et ludolfeſpedu. et uuaſſenſteine inter illoſ terminoſ. niſi tertiam partem ſiluole et baldgerium cum filio ſuo uel quicquid de reſ ſuaſ et cum omni poſſeſſione ſua quod ad illum aſpicit atque pertinet hoc foriſ expoſuiſtiſ. et ut ueſtri homineſ. atque ſerui quicquid operare uel edificare uel porcoſ craſſare uoluerint. hoc habeant poteſtatem per omnia. et nobiſ cenſum preſtaretiſ propter pietatem ueſtram. quod alii homineſ donare debeant. non autem ueſtri homineſ. nunc autem aliaſ reſ. in domibuſ. in edificiiſ.

in manfif. in pratif. in pafcuif. et in mancipiif . . . .
fimiliter preftauimuf uobif propter peticionem ueftram. quod dicitur berg. ut faciatif unum angrum. de aganbach ufque ad monafterio uuizenburgo. LXX. denariof donare debeatif merof. ipfaf ref quod uof per uuadio ueftro ad mo. uuizenburgo reddidiftif et poftea ueftra fuit petitio. et noftra beneuolentia. quod ipfaf ref preftamuf uobif. propter quod forif expofuimuf in fuperiori loco. in ea uero ratione ut fub ufu fructuario excolere debeatif diebuf uite ueftre. et quicquid meliorare aut laborare potueritif hoc faceretif. et ut per annof fingulof cenfum ftudere debeatif ad feftiuitatem fancti martini .V. folidof. ad mo. uuizenburgo. poft quoque difceffu ueftro cum omni integritate ad nof reuertant. uel ad fucceffòref noftrof fine ulliuf iudicif interpellatione. facta precaria fub die prid. kl. feb. an. XX reg. karolo rege noftro. teftef ermberti. qui hanc precariam fieri precepit. fig. gerberti decani. uurmharii. uualdrihi. hruothardi. ermingi. helphandi. ego hildiboto fcripfi.

CXCVIII. Carta gebahardi de saroinse nec non et precaria.

Ille bene poffedit rebuf in feculo. qui fibi de caducif comparet premia fempiterna. ideoque ego in dei nomine gebaharduf atque filiuf meuf lantfriduf propter amorem celeftif patrie feu propter remedium animarum noftrarum tradidimuf atque tranffundimuf ref noftraf fitaf in pago faroinfe. in uilla uel in marca duriftualda. nec non in loco nunccupante bercilinga. eclefiam unam. et quicquid ad illam afpicere uedetur. feu hoba .I. in uilla fuprafcripta. nunccupante duriftualda. et feruum .I. nom. theothartum cum uxore fua nunccupante uuolfhart nec non et filii eorum. hec uero prefcripta ficut iam dictum eft trado atque tranffundo ad monafterium uuizenburgum ipfud in honore fancti petri conftructum effe

conſtat. ubi in dei nomine uir uenerabiliſ folcuuicuſ. uuormacinſe urbiſ epiſcopuſ. famulantibuſ domino in monaſterio preſcripto monachiſ procurator fore dinoſcitur. ita ut hac die preſenti ipſa locuſ ſanctuſ uel rectoreſ eiuſ. habeant atque poſſideant. ſuiſque ſucceſſoribuſ xpo. propitio derilinquant. Sed poſtea noſtra fuit petio et ueſtra decreuit uoluntaſ ut ipſaſ reſ predictaſ atque etiam contra hoc recipimuſ omneſ reſ quaſ uoſ habetiſ in pago preſcripto in ipſo uilare nunccupante uuolfgundauuilare cum omni ré ſuperpoſita. nec non et in ipſa marca. ubi monaſterium ueſtrum nuncupante uuizenburg cellam que uocatur ſancti pauli. iſtaſ ſiquidem utraſque ſupra nominataſ reſ nobiſ preſtare deberetiſ quod et ita feciſtiſ per hanc paginolam auctoritatiſ uſu fructuario diebuſ uite noſtre et ut nulluſ homo eaſdem reſ predicte a nobiſ abſtrahere uſque dum aduixerimuſ pontificium habeat. in ea uero ratione ut inquiſicionem noſtram uel lucracionem ad iſtam cellam preſcriptam. uel ad ceteriſ predictiſ lociſ cum omni integritate afferre ſtudeamuſ. et quam diu uoluerimuſ perfruamur. poſtea quoque inquiſitio noſtra cum omni ré emeliorata ſine ulla marritate ad monaſterium prefatum reuertatur et deincepſ anniſ ſinguliſ quam diu uixemuſ in cenſum ſtudeamuſ dare ſolidum .I. ad feſtiuitatem ſancti martini. Si quiſ uero quod fieri minimuſ credo ſi noſ ipſi quod abſit. aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ. qui contra hanc cartam donationiſ a nobiſ factam uenire conuertit aut æam inrumpere uoluerit. inferat ad iam dicte ecleſie cum cogente miſſo dominico auri unc. II. argenti pond. V. pro eo quod repetit euindicare non ualeat. ſed preſenſ epiſtola tradicioniſ omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipulatione ſubnixa. actum publice in monaſterio ſuprafato. ſub die .XII. kl. mar. anno ſiquidem .XVII. regnante hludouuico imp. feliciter. amen. ſig. gebaharti. et filii ſui lantfridi prbi. qui hanc traditionem fieri. et firmari coram teſtibuſ ſubtuſ inſertiſ perfecerunt. teſteſ. ruaduuini. geboldi aduocati. analoni. huatoni. ringuni. eborolfi. hildibrant. bernrihh. ruadolfi. ego ſiquidem in xpi. nomine gundbertuſ. hanc paginolam donacioniſ ſcripſi diem tempuſque notaui.

CXCIX. Traditio quam hrodoinus et gebahardus fecer. in p. spirinse in u. godamarestein.

Sacroſancto monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg qui eſt conſtructuſ in pago ſpirinſe ſuper fluuio luttra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi iuſtolfuſ epſ. et abb. preeſſe uidetur. ego in dei nomine hrodoinuſ et gebaharduſ duoſ fratreſ tradiderunt in elemoſina hrodungi. hoc eſt quod donauerunt ad partem ſancti petri. ad monaſterio ipſiuſ quod per legem conquiſierunt. in theotſuuinda hoc eſt in uilla godamareſtein quicquid in ipſa uilla uel in marca uiſi ſumuſ habere. tam curtiliſ. caſiſ. edificiiſ. terriſ. uineiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ et mancipia .II. in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ rem ſuperiuſ denominataſ hoc habeant teneant adque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde pro oportunitate eorum conpendio decreuerint facienti liberam hac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem ſtipulatione ſubnixa. actum in monaſterio uuizenburg ſub die .V. kl. ſep. anno XXX.VIIII. regnante carolo regę francorum. ſign. hrodoinuſ et gebaharduſ duoſ fratreſ qui hanc tradicionem fiere rogauerunt in elimoſina hrodungi. pro iſtam rem quod ſupra ſcriptam. in precariam accipiant aliam rem in ſaroinſe cognominantibuſ in lociſ. in haganbah. et in berge. et quicquid genitor eorum habuit in beneficium excepto illa ſilua. teſteſ. dudo. hrambertuſ. graolfuſ. hunbertuſ. gerolfuſ. uuoluoldo. engilbald. hecgirih. radolf. ermbald. theotdolt. ego uuolfharduſ ſcripſi.

CC. Carta lantfridi corepiscopi.

Sacrofancta eclefiea que uocatur uuizenburg que eft conftructa in honore fancti petri ubi grimalduf abba preeffe cognofcitur. ego igitur in dei nomen .lantfriduf corepf. dono ad ipfo loco fancto pro anime mee remedium ut mihi piuf deuf requiem fempiternam preftare dignetur donatumque in perpetuum ut permaneat effe uolo hoc eft in pago faroinfe in uilla nunccupante erpaldingaf. de illa eclefiea que eft conftructa in honore fancti petri et fancti martini illaf portionef quaf aliqui hominef mihi tradiderunt. id funt adalman. prefentinuf. thietman. adalinc. hartuuinuf. uuinihart. bernoinuf quicquid ipfi in ipfa ecclefia uifi fuerunt abere et ad ipfa ecclefia afpicit illaf portionef ad ipfo loco fancto trado atque tranffundo. in iftif tribuf locif que uocantur lara odonouilare et elenbach fortef .II. et inter beronouuilare et heffif et inter nithingaf. inter ipfaf fenef fortef .IIII. et filua in communiif que poffunt porci faginari numero .CC. fi fructuf euenerit et mancipiaf .VI. hif nominibuf. liutb: albo. gunzo. ertbalduf. blithilda. liutgart. ifta omnia fuperiuf conpreenfa ad ipfo loco fancto trado atque tranffundo in ea uero ratione ut iftaf ref uel aliaf que uocatur uueraldo.cella et biberauilla. illa ecclefiea et quicquid ad illa afpicit ut dum ego aduixero abere poffim in cenfum ut annif fingulif ad feftiuitatem fancti martini folid. XX. dare ftudeam. et poft obitum quoque meum ifta omnia fuperiuf denominata ad ipfo loco fancto reuertatur fine ulla ambiguitate aut diminutione. fi quif ego ipfe aut ulla opofita perfona qui contra hanc tradicionem uenire temtauerit aut inmutare prefumferit inferat fe una cum focio fifco auri libra .I. argenti ponduf .II. multa fuftineat et quod repitit euindicare non ualeat ftipulatione fubnixa. actum publici in uilla erpaldingaf. ante ipfa ecclefiea fub die .II. kl. iul. anno VIII. regnante domno noftro hluthario

inpr. teftef. lantfriduf corepf. qui fieri et firmare rogit. hildibalduf. petruf. hildibodo. althelm. gebalduf. gundalduf. radolf. hedo. prefentinuf. thietman. bernoinuf. hartuuin. uuinihart. Ego baldramnuf peccator fcribfi.

CCI. Carta beratgeri de rimouilare.

Ille bene poffedit rebuf in feculo qui fibi de caducif comparat premia fempiterna et de terrena mercatur celeftia. ego beratgeruf in dei nomine ab amorem domini noftri ihu. xpi. donator dono pro anima uuilliharii. ut ei dominuf requiem preftare dignetur in futurum que in perpetuum effe uolo ad ecclefiaf que funt conftructa in pago fpirinfe in loco cuiuf uocabulum eft uuizenburg in honore fancti petri et ceterorum fanctorum ubi uir uenerabilif iuftolfuf epf. cum norma plurima preeffe uidetur donatumque in perpetuum effe uolo hoc eft ref illaf quaf uuilliharius mihi tradidit pro anima ipfiuf ad ipfaf cafaf dei tradere hoc eft in pago faroinfe in rimonouilare in manfif cafif campif pratif filuif pafcuif aquif aquarumque decurfibuf quorumcumque ad ipfo uilare uifuf fuit habere totum et ad integrum trado ad ipfaf cafaf dei ut ipfe epf. feu rectoref ecclefiif ipfif hoc habeant teneant atque poffideant uel quicquid exinde a die prefenti facere uoluerint liberam hac firmiffimam xpo. propitio in omnibuf habeant poteftatem faciendi. fi quif uero quod fieri effe non credo. fi ego ipfe aut ulluf de heredibuf meif uel quiflibet oppofita perfona qui contra hanc donationem uenire temtauerit aut inmutare prefumferit inferat fe una cum focio fifco auri lib. .I. argenti ponduf .II. multa fuftineat et quod repetit euindicare non ualeat. ftipulatione fubnixa. actum publici in machenuilare data XVIII. kl. iulf. anno .VII. imperium domini noftri caroli et XLmo regni eiuf in francia. atque .XXXIIII. in italia. feliciter indictio .XV. fig. bertgarii. qui hanc donationem fieri et firmare rogauit. teftef. ratberti centenarii. hroduini.

laubgarii. et rumoldi. et teotbodoni. et nortmanni. et adalgarii. conftantioni. reginlandi. et eburguigo. et ramgeri. et uuurmharii. ego iohannif emanuenfif rogituf fcribfi.

CCII. Hoc est testamentum quod otmarus et imma fieri rogauerunt.

Venerabile in xpo. patri ratfrido abbati ego otmaruf meaque coniux imma. donaturif et quia cogitantif pro diuino timoref intuitu uel pro remedium anime noftre propterea conplacuit nobif animuf ut de rebuf noftrif propriif aliquid ad loca fanctorum condonare deberemuf quod ita et fecimuf. ergo donamuf ad monafterium uuizenburg in honore fancti petri edificate ubi abba effe uiderif. hoc eft in pago aculinfe fuper pluuiolaf aquilaf infra fine ductegifomarca et in marca bettune fub ambaf ripaf aquilaf hoc eft de omne facultate noftra quod in ipfa uilla prefente tempore uifi fumuf tenere tam de alote paterna feu materna uel parentum noftrorum uel de conparatu aut quelibet contractu ad nof legimuf obuenit una cum manfif domibuf mancipiif ibidem commanentibuf feu campif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf mobilibuf et inmobilibuf illaf quinque partef ad integrum ad fupradicto monafterio donamuf atque tranffundimuf ad poffidendum et illa fexta parte ad ligidemuf heredibuf noftrif referuamuf ea uero ratione ut dum aduixemuf ufu fructuario poffideamuf. poft obitum noftrum fuprafcriptaf ref parf ipfiuf monafterii fuique monachi uel agentif feu abbaf qui tunc tempore ibidem effe uidetur abfque ulliuf iudicif interpellatione in eorum recipiant poteftatem. hoc eft habendi. tenendi. dominandi. commutandi. uel quicquid exinde eligerint faciendi. firmiffimuf in omnibuf habeant poteftatem ita ut nomina noftra ibidem in libro uite ponantur uel recenfeantur et fi quif uero quod fieri non credemuf quod nof ipfi aut aliquif de heredibuf noftrif aut quillibet ftranea perfona qui contra hanc

teſtamentum uenire temtauerit aut inrumpere uoluerit inferat parſ ipſiuſ monaſterio ſocianti fiſco auri libraſ .V. argenti pond. X. et hoc quod repetit euindicare non ualeat et hec preſenſ ſubnixa firma et inuiolata omni tempore permaneat ſtipulatione ſubnixa. hactum publici in uilla .haganbahc. ſub die X kl. madiaſ anno tercio regni domno noſtro regiſ. ſig. otmaro et coniuſ ſua imma qui hanc teſtamentum fieri rogauerunt. teſteſ. chardoino. gauciberto. bertigiſo. baldoino. barochone. caruino. odune. theudone. throdeberto. uueraldo. ego chrodoinuſ. ego gaucibertuſ. preſ. ego hahicho notariuſ ſcribſi.

CCIII. De geraldo.uilla.

Domino ſancto et in xpo. domno et patri dragobodo epo. bonefaciuſ. inſpirante dei miſericordia ut pro anime mee aliquid cogitare debere. ideoque conuenit mihi ut portione illa in uilla gairoaldo. qui fiit filio meo gundebaldo qui mihi deluctuoſa hereditatem obuenit et molinu qui ibidem aſpicere uidetur ad monalterio domno petro. uuizenburgo que ipſe pontifex. contruxſit. concedo atque tranſfundo in ea uero ratione ut dum aduixero ipſam rem tenere debeam. poſt meum quoque diſceſſu. ipſa portione. cum caſiſ. terriſ. mancipiiſ. uineiſ. ſiluiſ. pratiſ. paſcuiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. totum et ad integrum monachi. que ad ipſo monaſterio deſeruire uidentur. in eorum poteſtatem debeant recipere. abſque ulliuſ contrarietatem. et omni tempore ipſam rem. abeant. teneant atque poſſideant eorumque ſucceſſoribuſ ad poſſidendum derelinquant. ſi quiſ uero ſi ego ipſe aut ulliuſ de heredibuſ meiſ contra hanc ceſſionem a me facta uenire preſumſerit inferat ipſiuſ monachiſ una cum fiſco auri libraſ duaſ coactuſ deſoluat ſtipulatione ſubnixa. teſteſ. benefacio qui hanc ceſſione fieri rogauit. teodoalduſ rogatuſ a genitore meo bonefatio. hanc epiſtolam ſcripſit. teſteſ. chrodohariuſ. gaiſuariuſ. chrodoalduſ. ledoalduſ. teodoalduſ. cellone.

facta ceſſione. ſexta kl. marciaſ. anno .VI. regno domno .hildiberto glorioſo rege. leodobertuſ. rogatuſ a ſupraſcripta ſcribſi.

CCIV. Carta tradicionis gebaldi.

Oportunum namque unicuique eſt dum in hac uita degit atque dum hic artuſ membra reguntur. de futura uita atque mercede. ut cogitet. ubi inmortaliter uiuere ſemper ſperatur. ideoque nobiſ neceſſe eſt innouare ſermonem quem dixit ſaluator in euangelio. date elemoſinam et omnia bona euenient uobiſ. propterea ego .gebolt. cogitando tractaui donare aliquid de rebuſ meiſ pro remedio anime mee ad monaſterium uuizenburg quod eſt conſtructum ſuper fluuium luttra in honore ſancti petri. ubi in dei nomine grimalduſ abba preeſſe uidetur. hoc eſt in pago alſacinſe in uilla que uocatur kirihuuilari. curtilem .I. uineam .I. ad carrad. III. iornal. LX. prataſ ad carrad. X. ſiluiſ. paſcuiſ. campiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. mobilibuſ et inmobilibuſ. cultiſ et incultiſ. ſeu quicquid ad ipſud curtile aſpicere uidetur. ſimiliter et tradidi in alio pago quo uocatur ſarahgeuui. quartam partem uniuſ montiſ. qui uocatur monſ eburharti et illam partem ſine aliqua dilatione ad opuſ monachorum dimiſi. in ea ratione ut iam ſupradictaſ reſ quaſ ego iuriſ mei tradidi ad iam nuncupatum locum. et hoc beneficium quod habeo nunc in uilla que dicitur uueſthof. ad hoba .I. ſub uſu fructuario excolerem uſque in finem uite mee. et uxor mea nomine .rihilt. et equiuocuſ meuſ .gebolt. et quiſquiſ de nobiſ tribuſ alium ſuperuixerit hoc habeat. et tamen ſi illa poſt obitum meum uiro alio ſe in coniugium non ſotiat. et poſt exitum noſtrum illa caſa dei habeat teneat. atque poſſideat et eorum ſucceſſoribuſ xpo. propitio derelinquat. et quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum minime credo fieri. ego aut heredeſ mei uel ulla oppoſita perſona. que contra hanc tradicionem a me factam

uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit tunc inferat uobiſ ueſtriſque ſucceſſoribuſ duplam repeticionem. ſociante fiſco aur. unt. III. arg. pond. V. coactuſ perſoluat. et nihilhominuſ hec trad. firma permaneat omni tempore. ſtipulatione ſubn. acta in uuizenburg. ſub die mercoriſ data III. kl. octob. reg. ludouuico. anno .XII. an. ab incarnat. domini DCCCLI. indictione .XIIII. iſti ſunt teſteſ. ego gebolt qui hanc tradicionem feci. ſig. otrih. buo. gundb. reginolt. muatheri. theatrih. reginger. hildibald. beatar. hildibodo. adalh. erlebald. ego .otfriduſ. ſcripſi. et ſubſcripſi.

CCV. Exemplaria ottoni atque eremberti de pago saroinse.

Venerabili in xpo. patri ratfrido abb. ermbertuſ. nec non et otto germani filii gunduuino quondam cogitanteſ pro remedium anime noſtre uel pro eterna retributione. conplacuit nobiſ animuſ. ut facultaticulaſ noſtraſ ad monaſterio uuizenburgo condonare deberemuſ quod ita et fecimuſ. ergo donamuſ a die preſente per hunc teſtamentum ad ſupraſcripto monaſterio uuizenburgo. in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli edificato in pago ſpirinſe in uuoſogo ſupra fluuio luttra conſtructo. ubi tu preſente tempore abba preeſſe uideriſ. hoc eſt in pago ſalinenſe. in ſaruinſe uel in moſalinſe donamuſ in uilla audouuino ſuper fluuio cernuni una cum baſilicaſ in ipſa uilla conſtructaſ. in honore ſancti martini. et ſancti helari uel reliquorum ſanctorum aedificataſ quaſ ſucceſſoreſ noſtri quondam conſtruxerunt hoc eſt manſiſ. domibuſ. aedificiiſ. mancipiiſ. uel acolabuſ ibidem commanentibuſ. campiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ. aquarumque decurſibuſ. uel apendiciiſ earum. uel quicquid ad ipſa uilla uel ad ipſaſ baſilicaſ aſpicere uidetur ad integrum. ſimiliter bobuniuillare ad ſerra. ſimiliter ad iohanneuillare. ſuper fluuio zernuni. de ambaſ ripaſ ſimiliter ad altapetra. in imminniuilla ad biſariga

in mannifi in uilla gunduuino fuper fluuio biberaha communi adiacentia. quicquid ad ipfo uilare pertinet. ad chuffuf. in uilla launarigo in mundini. feu portione illa. in iohanneuilare quem nobis de auunculi noftri chunchirino legibuf obuenit ad integrum. hec omnia fuprafcripta cum manfif. domibuf. aedificiif. mancipiif. acolabuf defuper conmanentibuf. campif. pratif. pafcuif. filuif. aquif. aquarumque decurfibuf. a die prefente ad fuprafcripto monafterio uuizenburgo per hunc teftamentum tradimuf atque tranffundimuf ad poffidendum. ita ut ab die habendi. tenendi. uendendi. commutandi. uel quicquid exinde parf ipfiuf monafterii eligerint faciendi firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. et fi quif uero quod fieri non credimuf quod nof ipfi aut aliquif ex heribuf uel proheridibuf noftrif. uel quiflibet oppofita perfona qui contra hoc teftamentum uenire conaucrit. et inrumperit uoluerit. inferat ad partem ipfiuf monafterii fociante fifco auri lib. .V. argenti ponduf .XII. coactuf exfoluat. et hoc quod repetit euindicare non ualeat. et hec prefenf teftamentum omni tempore firma et inuiolata permaneat. ftipulatione fubnixa. actum in uuizenburgo publice fub die kl. mad. anno quinto regni domini noftri childiberti regif. ego erembertuf hoc teftamentum a me factum relegi et fubfcripfi. teftef. ottuni. germano ipfiuf qui hoc teftamentum fieri rogauit. uuolfgunde genetrice eorum. uuolfo filio boderido quondam. chartuuino. bonefatio. theodune. charirigo. raginbodi. chuncilino. folcoaldo. butzelino. bettuni. iuftino. gybuuulacho. ego conftino prbt. uueroaldo. ebruinuf. ego adalgariuf prbt. uuachario. adulefcente. ego chrocchuf emmanuenfif hoc teftamentum rogituf fcripfi. audenticum religimuf. exemplaria confcripfimuf.

CCVI. Carta quam fecit helidmundus de salininse.

In xpi. nomine helitmunduf donator dono donatum quod in perpetuum effe uolo. ad monafterio uuizenburgo. quod eft

conſtructum ſuper fluuio luttra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. uel ceterorum ſanctorum. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. uel abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago ſalininſe. in uilla que dicitur giſoluinga. iurnaleſ .III. ex una parte tenet ebroinuſ. et in alia parte habet adalbertuſ. et in tertio latere ſilua mea eſt. et in quarto latere habet helmoinuſ. ſimiliter dono in alio loco iurnaleſ II. in ipſa fine. ex uno latere tenet odricuſ. et in aliud latuſ tenet germunduſ et in una fronte habet ſundrolfuſ. et in quarto uadit ſtrata publica. ſimiliter dono de aeramento omnem portionem meam quod eſt in illa patella. hoc ſunt libraſ centum. hoc dono uel trado de iure meo in iure dominationiſ ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem ſeruiant. habeant teneant atque poſſideant ſuiſque poſteribuſ proficiat in augmentum. in ea uero ratione uſque dum uixero ſub uſu fructuario ordine habeam excolere et anniſ ſinguliſ in cinſo ſtudeam dare .CCC. libraſ de cera in die reſurrectioniſ quod eſt paſcha domini. et quando quidem deuſ uoluerit poſt diſceſſu meo cum omni integritate ad ſupradicto monaſterio reuertatur et quicquid facere uoluerint xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero qui contra hanc paginolam teſtamenti uenire temptauerit aut rumpere uel frangere uoluerit. inferat ad ipſo monaſterio tantum et alium tantum quantum ipſaſ reſ eo tempore eſſe uidetur. et preſenſ donatio omni tempore firma permaneat ſtipulacione ſubnixa. factum teſtamentum ad ipſo monaſterio ſub die .VI. iduſ apriliſ anno XVIII. regnante glorioſo karolo rege. teſteſ. helidmundo qui hanc donationem fieri rogauit. hildrado. odolino. hildiberto. lagdrado. gaganhardo. gherardo. odilone. hadalino. errao. eriuuardo. drogo. ego adalduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCVII. Carta helidmundi de salininse de uilla gisoluingom.

Sacrif fancto monafterio uuizenburgo qui eft conftructuf fuper fluuio lutthra in pago fpirinfe. ubi uir uenerabilif ermbertuf epf. uel abba preeffe uideatur in honore fancti petri uel ceterorum fanctorum. ideoque ego helidmunt in amore domini noftri ihu. xpi. et pro remedium anime meae feu pro eterna retributione cogitaui ut aliquid de re mea traderem ad fupra nuncupatum coenobium quod ita et feci. hoc eft in pago faline in uilla uel in marca .gifoluingom. quicquid in ipfa fine uel in ipfa marca uifuf fui habere id eft tam terrif. domibuf. aedificiif. terreturiif. pratif. pafcuif. filuif. aquif aquarumque decurfibuf quicquid de paternico uel maternico fiue lucraui uel de quale tractu ad me peruenit in illif locif quod fupradixi. mancipiif hif nominibuf. herirat. et uxor eiuf datila. et filia eiuf thanchrat. fancho. theotburc. ifolt. ablhil. odahcar. et illam partem de illae re. in marfello. hoc eft in una patella que ad monefterium uuizenburgo pertinet. libraf .C. et in alia patella de fancto leudegario et de fancto maximine. de treuerim. fimiliter libraf .C. hec omnia ego helidmunt. ficut fupranumeraui trado atque tranffundo de iure meo in iure dominationif ueftre. uobif famulif dei. qui ad fupra nominato monafterio deo militatif. tenete habete. poffidete. uel quicquid exinde eligeritif agendi xpo. propitio. in omnibuf habeant poteftatem. fuccefforibufque ueftrif relinquatif in augmentum. fiquid quod fu[tu]rum effe non credo ego aut aliquif de parentibuf meif qui contra hoc uenire conauerit aut inrumpere iftam tradicionem maluerit primituf feuitaf iraque caelefti regif ueniat fuper eum deinde quod repetit euindacare non queat ifta tradicio firma permaneat fine ulliuf iudicif interpellacione coactuf exfoluat una cogente fifco auri libraf .II. argenti ponduf .IIII. actum teftamentum fub die kl. ap. anno XXIIII.

regnante karolo excellentiffimo rege. fig. helidmundo qui hanc tradicionem fecit. teftef. ludelmo. ratberto. centenario. helprico. odilono. fundrolfo. reginhardo. engilmundo. gifolfo. maiolo. heochiolfo. gauperto. ego hildibodo fcripfi et fubfcripfi.

CCVIIII. Precaria helidmundi.

In xpo. filio helidmundo dum non eft omnibuf qualiter ego tradidi de re mea ad monafterium uuizenburgo ubi uir uenerabilif ermbertuf epifcopuf atque abbaf preeffe uidetur. hoc eft quod dono in pago falinenfe in marca gifoluinga iurnalef .XVI. foraftum unum et portionem meam de illa harde. et in alia marca. quod dicitur hobinga. prataf medietate demonftrataf. et in illa prata carradaf .XII. hoc tradidi ad fupradicto monafterio. in ea uero ratione ut ipfi ferui dei qui ibidem deo militant per omnef annof dent mihi ad feftiuitatem fancti martini. unum fagellum. et unum faricilum. et unum camefilum. poftea quoque mea peticio uel bonorum fuit ut ipfaf ref concedatif mihi. fub ufu fructuario quod ita et feciftif. ut debeam colere illaf ref. diebuf uite meae. conuenit autem nobif atque placuit ut de ipfa re ftatim relinquerem in ueftro arbitrio iurnalef .VIII. et porcionem meam de illa arde propter illum cenfum quod annif fingulif deberem dare. et uobif conplacuit atque mihi. quod ita et feci. poft quoque difceffu meo ref fupra nominataf cum omni integritate reuertatur ad fupradicto monafterio fine ulliuf iudicif interpellacione. actum puplice hac precaria fub die prid. non. feb. anno .XX. regnante karolo rege noftro. fig. ermberti qui hanc precariam fieri precepit. teftef. gerberti decani. blidgeri. aldoni. hruothardi. uualderici. ermingi. ego hildiboto fcripfi et fubfcripfi.

CCIX. Carta helidmundi.

In xpi. nomine .helidmund. pro intuitu timorif. et pro remedium anime meae dono donatumque quod in perpetuum effe uolo. ad monafterio uuizenburgo. qui eft conftructuf in honore fancti petri uel ceterorum fanctorum fuper fluuio luttra. ubi ermbertuf epf. uel abba preeffe uidetur. hoc eft quod dono in pago falinenfe. in marca gifoluinga. iurnalef .XVI. et foraftum unum. et porcionem meam de illa harde. et in alia marca quod dicitur hobinga marca prataf. medietate demonftrataf. et in illa prata carradaf .XII. hoc trado ad fupradicto monafterio. ut ipfi cuftodef qui ibidem feruiant. teneant atque poffideant. fuifque fucceffloribuf proficiant in augmentum. et quicquid exinde facere uoloerint xpo. propicio habeant poteftatem. fi quif uero qui contra hanc teftamentum uenire temtauerit aut inrumpere uoluerit. inferat una cogente fifco auri libram unam. argenti ponduf duof. et quod repetit euindicare non ualeat. fed prefenf donatio omni tempore firma permaneat ftipulacione fubnixa. actum puplice teftamentum. fub die pridie nonaf. feb. anno .XX. reg. karolo rege noftro. et ut hoc teftamentum firmior fit manu propria fign. feci. helidmunt et teftef qui fubfcriberent rogaui. Teftef. meginhart. ruathelm. hodacro. garaman. hucbraht. gerbraht. druetolf. hermoinuf. uolcholt. hadamar. ego chrothelmuf fcripfi. et fubfcripfi.

CCX. Carta hildrado de .IIII. mancipiis de salininse.

Ille bene poffedit rebuf in feculo qui fe de caducif conferat premia fempiterna. ideo ego in dei nomine hildraduf donator de fa[li]ninfe dono donatum quod in perpetuum effe uolo. hoc eft quod

dono mancipiiſ .IIII. hiſ nominibuſ. bacchilda. baba. et bilihilda. et geila. iſtaſ mancipiaſ denominataſ dono ad monaſterio uuizenburgo. qui eſt conſtructuſ in pago ſpirinſe ſuper fluuio luttra in honore apoſtolorum petri et pauli. uel ceterorum ſanctorum. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abba preſenti tempore preeſſe uidetur. ut ipſe monaſteriuſ uel ipſi cuſtodeſ. qui ibidem deſeruiant. habeant teneant atque poſſideant. uel quicquid exinde facere uoluerint. xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo quod ego ipſe hildraduſ aut aliquid de heredibuſ meiſ. ac proheredibuſ meiſ contra hanc teſtamentum a me factum uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit inferat una cum ſocio [fisco] ad ipſo monaſterio auri lib. .I. argenti ponduſ .II. coactuſ exſoluat et quod repetit euindicare non ualeat ſubnixa. actum puplice ad monaſterio uizenburgo ſub die .VIII. kl. decb. anno XVI. regnante domino noſtro carolo rege francorum. ſig. hildrado teutdalduſ qui hanc donacionem fieri rogauit. teſteſ. meginhardo. otrammuſ. teudino. ſigibalduſ. otgardo. uualarammuſ. rodulfuſ. reginberduſ. ego adallanduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXI. Carta quam herimuat fieri iussit pro anima harberti de pago saragauue.

Si aliquid de rebuſ noſtriſ lociſ ſanctorum uel in ſubſtancia pauperum conferimuſ hoc nobiſ proculdubio in eternum beatitudine peruenire confidimuſ. ego in dei nomen .herimuat. tradidit ad monaſterium qui uocatur uuizenburc. qui eſt conſtructuſ in pago ſpirinſe ſuper fluuio luttra. in honore ſancti petri. principiſ apoſtolorum. ubi iuſtolfuſ epſ. preeſſe uidetur. ego herimuat hoc eſt quod dono pro anima hartberti. ad ipſum monaſterium ut aliquiſ piuſ deuſ de pecatiſ ſuiſ retribuere dignetur. in pago ſarahgauue in uilla qui uocatur rimenuilare iurnaleſ .XVIIII.

et foraſtum unum. in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel genteſ eiuſ rem ſuperiuſ denominatam uel conſcriptam. hoc habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant uel quicquid exinde pro oportunitate eorum decreuerint faciendi liberam hac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero qui contra hanc tradicionem uenire temptauerit uel infrangere uoluerit et inſuper inferat una cum ſocio fiſco auri libraſ .II. argenti ponduſ .V. coactuſ exſoluat ſtipulacione ſubnixa. actum in monaſterio qui uocatur .uuizenburc. ſub die .VIII. kl. mad. anno .XXX. ragnante domno noſtro .caralo. rege francorum. ſig. herimuat qui hanc donacionem fieri rogauit pro anima hartberti ad monaſterium uuizenburch. teſteſ. hartbertuſ. hartuuiguſ. truogoni. buaboni. grimbertuſ. ſandoni. uogoni. baldgeruſ. adalratuſ. ego uuolfhartduſ. ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXII. Carta scalconis.

Sacroſancte aecleſie ſancti petri que ſunt conſtructe in pago ſpirinſe. in monaſterio uuizenburgo ſuper fluuio luttra ubi uir uenerabiliſ bernhariuſ epſ. preeſſe uidetur. ego in dei nomine .ſkalcuſ. hacſi indignuſ preſbiter dono pro animae remidium uuolfgunde hoc eſt prata una quam prefata uuolfgundiſ mihi tradidit. in ea uero racione ut ego poſtea ad ipſo loco concediſſem et ita feci. hoc eſt in pago ſaroinſe in fine qui ſubiungit inter fineſ dominica et fineſ ipſiuſ aecleſie et uſque riuolam bibaraha. ipſa prata qui fuit uuolfgunde ſemine ad integrum trado ad ipſo loco ſancto ut ipſa caſa dei uel congregacio eiuſ habeant teneant atque poſſideant et eorum ſucceſſoribuſ derelinquant faciendi quod uoluerint xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem. ſiquiſ ego ipſe aut heredeſ mei qui contra hanc traditionem uenire temptauerit aut inmutare preſumſerit inferat ſe una cum ſocio fiſco auri libraſ .I. argenti ponduſ .II. multa ſuſtineat. et quod repetit euindicare non

ualeat. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in caſtro ſaraburgo. ſub die nonaſ marcii. anno .V. regni domni noſtri hludouu[i]ci regi. uel inperatore. ſig. ·ſcalcone qui fieri rogauit. teſteſ. hartdrado. meginbalduſ. adalbalduſ. ratbertuſ. hcruodhuuinuſ. gebahartduſ. uualtbertuſ. bertroho. baldrammuſ. ego iohanneſ. ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXIII. Carta thiotharii.

In xpi. nomine theotchariuſ dux. chrodoino abbati. ſeu baſilice ſancti petri. uel congregacione ipſiuſ monaſterii .uuizanburg. qui ibidem domino deſeruiunt. et eſt conſtructum in pago ſpirinſe. ego itaque theotchariuſ dux de pago ſalininſe dono ad ipſum monaſterium atque concedo pro mercede dominorum uel pro noſtra donatumque eſſe uolo in perpetuum in uico marſello ad ſal faciendum una cum ſeſſo uel officina conſtructa cum portu. cum canaliſ eſtatili. et, omnibuſ utenſilibuſ ad racionem neceſſitatiſ huiuſmodi pertinentibuſ. de latere uno ab ipſo ſeſſo tenet .bertrammuſ. et ab alio latere tenet .bobo. de uno fronte currunt canali. et ab alio fronte portuſ uſque ad ſtratam puplicam. et ſimiliter dono in alio uico. qui nobiſ de racione uuangrunlfi legitime obuenit ad ſal faciendum. unde preſcriptuſ abba dedit nobiſ in precium ſicut inter noſ boni fidei placitum conuenit id eſt ſolidoſ .D. ita ut hac die habendi. tenendi. poſſidendi. donandi. commutandi. uel quicquid exinde ſanctuſ abbaſ cum fratribuſ monaſterii ipſiuſ agere uoluerit. liberam in omnibuſ habeant poteſtatem. Si quiſ uero ſi ego quod abſit aut ulluſ de heredibuſ meiſ. uel quelibet oppoſita perſona contra hoc teſtamentum uenire temptauerit aut infrangere uoluerit. inferat ad ipſa ſancta loca. et ipſiuſ congregacione auri ſolidoſ .D. argenti ſimiliter adiciat. et tamen quod repetit euindicare non ualeat. ſed preſenſ teſtamentum omni tempore firmum et inuiolatum permaneat. actum puplice in uico marſello

coram teſtibuſ ſub die kl. aprl. anno .X. regnante theotoricho rege. ego babo amaioinſiſ rogatuſ hoc teſtamentum ſcripſi et ſubſcripſi. teſteſ. theotcharii duciſ. qui hoc teſtamentum fieri rogauit. ego theotchariuſ filiuſ ipſiuſ ſcripſi. raderici. adalfridi. godini. madalberti. chrodoberti.

CCXIV. Carta hiltberti. de sarahgauue.

Deuſ in adiutorium meum intende domine ad adiuuandum me feſtina. igitur ego in dei nomine hiltbertuſ donator et uxor mea nomine thiatburg. donamuſ ad monaſterium uuizunburg. quod eſt conſtructum in pago ſpirinſae ſuper fluuio luttra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. eo tempore abbaſ eſſe uidetur. hoc eſt quod donamuſ in pago ſarahgauue in uilla uel in marca. que dicitur grimanga marca. quicquid ibidem uiſi ſumuſ habere totum et integrum tam manſiſ caſiſ aedificiiſ terriſ campiſ pratiſ pomeriiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ omnia mobilia peccunia ex omnibuſ tradamuſ de iure noſtro in iure dominacioniſ ut ipſi cuſtoreſ qui ibidem deſeruiant. habeant teneant atque poſſideant. ſuiſque abbatibuſ proficiant in augmentum. in ea uero racione ut dum noſ aduixerimuſ ſub uſu fructuario. reuertatur. ſi quiſ uero qui contra hanc paginolam teſtamenti uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit uel infrangere inferat ad ipſo monaſterio auri lib. .III. argenti ponduſ .VI. et quod repetit euindicare non ualeat. ſtipulacione ſubnixa. facta cartula iſta in ipſo mo[na]ſterio. ſub die .XVI. kl. decb. anno .XVIII. regn. karolo rege. ſig. hiltberto qui hanc tradicionem fieri rogauit. teſteſ. ſcalconuſ. hunbertuſ. ingibertuſ. adalbalduſ. reginbertuſ. adalbertuſ. ſarabertuſ. erlabalduſ. frauuibalduſ. uuigraduſ. ego adallanduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXV. Carta hepſonis.

Igitur ego in dei nomen heppo in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſione peccatorum meorum ut ueniam de peccatiſ meiſ conſequi merear in futurum. dono trado et prumtiſſima uoluntate mea confirmo ad monaſterio in honore ad ſancti petri. qui dicitur uuizenburg. ubi otgeruſ epſ. adeſſe uidetur. hoc eſt in pago ſalininſe in loco qui dicitur in uico marſello. manſo .I. et habet ipſe manſuſ exterminacionem. de uno latuſ .gauſſaltuſ. tenet. de alio latuſ racio ad ſancta maria. de uno fronte fluuiuſ ſalia currit. de alio uero fronte ſtrata puplica. infra ipſa exterminacionem ad integrum. ita ut hac die habendi. tenendi. ad ipſa caſa dei. uel quicquid exinde facere uoluerint in omnibuſ habeant poteſtatem faciendi. ſi quiſ uero quod ſupra. actum puplice in uico marſallo. in anno primo regnante domno luthario imperatore. ſig. heppono qui hanc donacionem fieri et firmare rogauit. teſteſ. altolfuſ. uueralduſ. hagabertuſ. icimrico. benedictuſ. gaganhartduſ. hunbertuſ. hodilonuſ. adalbertuſ. abrahamuſ. ingibertuſ. reginbertuſ. climeanuſ. ſarabertuſ. gracianuſ. begilonuſ. frauuibalduſ. theudoinuſ. ego turpiuſ cancelariuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXVI. Carta sigiberti de pago saroinsae.

Adiutorium noſtrum in nomine domini qui fecit caelum et terram. igitur ego in dei nomen ſigibertuſ dono ad monaſterio uuizenburgo. quod eſt conſtructum in pago ſpirinſe. ſuper fluuio luttra. in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. uel ceterorum ſanctorum. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. uel abba preeſſe uidetur. hoc eſt quod dono in pago ſaroinſe in uilla que dicitur giſoluinga uel in ipſa manſo et caſa ſuper-

ſtabilita pro anima hruadrici. quam mihi andrada coram teſtibuſ tradidit. et quicquid ad ipſo manſo aſpicere uidetur. hoc eſt tam terriſ domibuſ aedificiiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ totum et integrum. in ea uero racione. dum andrada aduixerit ſub uſu fructuario ordine habeant excolere. poſt quoque diſceſſu ſue cum omni integritate ad uuizenburgo monaſterio reuertatur. et anniſ ſinguliſ uſque dum aduixerit denarioſ .VI. ſtudeat dare ad feſtiuitatem ſancti martini. III. id. noub. ſi quiſ uero que contra hanc paginolam teſtamenti uenire temptauerit. inferat ad ipſo monaſterio. auri lib. .IIII. argenti ponduſ .V. coactuſ exſoluat. et preſenſ donacio firma permaneat. ſtipulacione ſubnixa. factum teſtamentum ſub die .VII. id. noub. anno .XX. regn. karolo rege. ſig. ſigiberto traditore. teſteſ. helitmunduſ. meginharduſ. gautpertuſ. gauſtricuſ. haidricuſ. curicuſ. hunbertuſ. engilmunduſ. ego in dei nomen adallanduſ. ſcripſi. et ſubſcripſi.

CCXVII. Carta quam godescalcus fieri rogauit. de saroinse.

In xpo. nomine. ego itaque godeſcalcuſ. preſenſ indignuſ peccator. pro intuitu timoriſ dei. et pro remedium anime mee. proinde tremendo hanc cartulam donacioniſ. quem ruthicum. teſtamentum. ipſe ſcribendum rogaui dono donandum quod in perpetuum eſſe uolo. et prumtiſſima uoluntate mea confirmo reſ meaſ. ad monaſterium uuizenburg. ubi domnuſ ermbertuſ epſ. et gerbertuſ abba noſ hodie preeſſe uidemuſ ad ipſo monaſterio. quod eſt conſtructuſ. in honore ſancto petro. uel ceterorum ſanctorum ſuper fluuio luttra. at ipſo monaſterio donamuſ. reſ meaſ in pago ſaroinſe in ſine nocubantiſ qui uocatur in marca horone. uel in marca brandolueſ. ipſa eccleſia noſtra. et ipſo uilari. ubi ipſa eccleſia ſuperſtabilitum eſt. traditum ſit ad monaſterium ueſtrum et quicquid ad ac ipſa eccleſia aſpicit. immanſiſ. in caſiſ. in campiſ.

pratiſ. ſiluiſ. paſcuiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ mancipiiſ mouilia et immouilibuſ cultiſ et incultiſ cum omni adiſcencia mea ibidem habendi. ad integrum. in die preſenti dono et trado ad monaſterium ueſtrum at lumen meum quod ad ab hac die ipſiſ monaſteriiſ et ipſi cuſtoreſ qui ibidem deſeruiunt. ipſaſ reſ habendi tenendi dominandi uel quicquid exinde facere uoluerint. liberam et firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod fieri non credo ſi ego aut aliquiſ de heridibuſ noſtriſ uel quiſlibet hopoſita perſona. qui contra hanc teſtamentum uenire temtauerit aut mutare preſumſerit. uel infrangere uoluerit. inprimuſ iram deo incurrit et contra ipſoſ ſanctoſ deducat racionem et inſuper inferat una cum ſociante fiſco auri lib. .V. argenti ponduſ .X. multa ſuſtineat et quod repetit euindicare non ualeat. et ut hoc teſtamentum firmuſ et ſtabiliſ permaneat. manum proprium. ſubter ſignum. fecimuſ. et teſteſ qui ſubſcriberent. uel ſignarent. in preſente rothauicum. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice. ad monaſterium .uuizenburg. ſub die. ter. id. iuniſ. anno .XV. regni domno noſtro .karolo. glorioſiſſimo rege. ego godeſcalcuſ preſenſ qui hoc teſtamentum fieri rogauit ad lumen ſuum. teſteſ. ſigibertuſ. helitmunduſ. gautbertuſ. meginhartduſ. engilmunduſ. otrichuſ. heribertuſ. hunbertuſ. ego godeſalcuſ indignuſ preſpiter. ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXVIII. Carta uenditionis.

Uenerabili in xpo. patre ratfrido abb. de monaſterio .uuizenburgo. ego ermbertuſ filiuſ gundouuini quondam uenditor. conſtat mihi tibi uendidiſſe. et ita uendidi omneſ facultateſ meaſ. ſitaſ in pago ſaroinſe. uel ſalininſe. hoc eſt in uilare ſuper fluuio bibaraha. qui uocatur .ermenbertouilare. et in alio loco ſuper fluuio .ſaroa. qui uocatur emmenouilla. ſitum ad alta petra. qui uocatur emmenoneuilla. et ſuper fluuio qui uocatur kerno. ad iohanne.uilare. et ſitum ad odouuino

uilla. ſuper fluuio kernone. omneſ porcioneſ meaſ. in ſupraſcripta loca. ad integrum. hoc eſt manſiſ. edificiiſ. mancipiiſ. ibidem manentibuſ. cum peculiiſ ſuiſ. caſiſ. campiſ. pratiſ. ſiluiſ. paſcuiſ. cultiſ et incultiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſicut ſuperiuſ diximuſ. in ſupraſcriptiſ lociſ. quicquid ibidem preſente tempore uiſuſ ſum tenuiſſe. ad integrum. tradidi tibi. coram teſtibuſ. unde accepi a te. de re ſancti petri. ſolidoſ probatoſ. atque penſatoſ. numeroque .quingentoſ. propterea hanc uendicionem fieri perfeci. ut tam tu. quam parſ ipſiuſ monaſterii ſupraſati. ab hac die. uendendi. tenendi. commutandi. tuiſque ſucceſſoribuſ. ipſiuſ monaſterii. relinquendi. uel quicquid exinde elegeritiſ. faciendi. liberam. et firmiſſimam. in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum non credo quod ego aut aliquiſ de heredibuſ meiſ. aut coheredibuſ meiſ. uel quiſlibet oppoſita perſona. qui contra hanc uendicionem uenire temptauerit. aut inrumpere uoluerit. inferat tibi. uel partem ipſiuſ monaſterii. ſociante ſiſco tantum et alium tantum uel quantum a te accipiet. pro eo quod repetit. que euindicare non ualeat. ut et uendicio. omni tempore. firma et ſtabiliſ permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice. in uuilare. qui nuncupatur .muneuuilare. data carta ſub die kl. ian. anno .IIII. regni domni noſtri .dagoberti. regiſ. ego ermbertuſ filiuſ gundoini quondam uenditor. hanc uendicionem a me factam relegi. teſteſ. uueraldo. uuelando. chardoino. bonefacio. ottone. martino. theodone. chariuuino. eburuuino. drudmundo. priſintino. erloino. ego elachuſ. ſubſcr. gauuuiberto. chrodoinuſ. cartam ſcripſit. et ego gundbertuſ. illam cartam. exemplaui. atque ſcripſi.

CCXIX. Carta hartberti de saroinsae.

Sacroſancto ad monaſterio uuizenburgo quod eſt conſtructuſ ſuper fluuio lutra ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. ſeu abbaſ preeſſe uidetur eo tempore. igitur ego cogitaui hartberti

ut aliquid de rê mea ad loca ſanctorum traderem quod ita et feci. hoc eſt quod tradidi poteſtatiua manu ad ſupra dicto iam coenobio in pago ſaruinſe in uilla uel in marca rimuuuileri: hoc ſunt iurnaleſ XII. et foraſtum meum. totum et integrum. boueſ .II. cauellum .I. hoc trado atque tranſfundo. de iura mea in iure dominacioniſ ueſtre qui ad ſupra iam uocato ſemmone. deo. militatiſ. teneatiſ. poſſideatiſ. uel quicquid exinde elegeritiſ agendi. xpo. opitulante per totum habeatiſ poteſtatem. ſucceſſoribuſque ueſtriſ relinquatiſ in augmentum. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo. ego aut aliquiſ de affinitatibuſ meiſ. qui contra hanc epiſtulam uenire conauerit. aut conquaſſare maluerit. inferat ſe una cogente fiſco. auri lib. .I. argenti ponduſ .III. et quod repetit euindicare non queat. ipſa donacio firma permaneat. ſine ulliuſ iudiciſ interpellacione. acta publice ſub die prid. non. mr. an. XX.II. reg. excellentiſſimo rege. ſig. chriotgeri qui hanc tradicionem fecit. in elemoſina .hartberti. teſteſ. hrantuuigi. herimuoti. helitmundi. hartberti. hodachro. buoboni. rodaldo. ego hildiboto indignuſ diac. ſcripſi. engilramni. ego chrothelmuſ acſi indignuſ prb. ſcripſi.

CCXX. Carta aghinone. de sa[li]ninse.

Oportet xpaniſ uiam ueritatiſ elegere. per quam ualeant ad eternam beatitudinem peruenire. ideoque ego in dei nomine .ahino. donator in amorem domini noſtri ihu. xpi. et remiſſione peccatorum. meorum idcirco dono ad monaſterio. cuiuſ uocabulum uuizenburg. qui eſt contructuſ in pago ſpirinſe. ſuper fluuio luttra. in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli. ubi uir uenerabiliſ ermbertuſ epſ. preſente tempore ſeu abba eſſe uidetur. dono igitur ad ipſo monaſterio donatumque in perpetuum permanere eſſe uolo hoc eſt porcionem meam in pago ſalininſe. in uilla cuttingaſ. quicquid in ipſa uilla uiſuſ ſum habere et dominare a die preſente ad

integrum tam manſiſ. caſaliſ. terriſ. campiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ omnem porcionem meam ad integrum. in ea uero racione ut ipſa caſa dei. uel rectoreſ ipſiuſ monaſterii rem ſuperiuſ d[en]ominatam. hoc habeant. teneant. atque poſſideant. et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquant. uel quicquid exinde facere uoluerint liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero. ut ſupra. ſig. aghinone.' qui hanc cartulam donacioniſ fieri rogauit. teſteſ. baldo. lantbertuſ. folratuſ. germunduſ. godeſcalcuſ. ermonuſ. ego chrothelmuſ in dei nomine hanc donacionem rogante .aghinone. ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXXI. Carta erlolfi. de saroinsae.

Domino et in xpo. patri dauid. epſ. ego erlolfuſ et coniux mea otſinduſ. pro remedium anime meae. dono ad monaſterium uuizenburg. qui eſt contructuſ in honore petri apoſtoli. ſeu pauli in pago ſpirinſe ſuper fluuio luttra. ubi tu dauid epſ. uel abba eſſe uideriſ. dono ad ipſo loco ſancto mancipia. hiſ nominibuſ. uuindrude. uolflinde. ercandrude. audheide. adaluuini. theudlinde. et in autineſhaim. caſa. ſcuria cum peculio aurum argentum. ueſtimenta uel quicquid habere uideor cum oa. ad iam dicto monaſterio. tam ego quam et ipſa coniux mea tradimuſ ad poſſidendum. in ea uero racione ut dum uiuimuſ uſu fructuario poſſideamuſ poſt opidum [obitum] noſtrum cum oa. ad iam dicto loco ſancto faciat reuertere. ſiquiſ aliquiſ de ſucceſſoribuſ noſtriſ uel quiſlibet ulliuſ perſona. qui contra hanc donacionem uenire temptauerit. inferat uobiſ ſociante fiſco auri lib. .I. argenti ponduſ .III. et quod repetit euindicare non uealeat. ſtipulacione ſubnixa. actum in monaſterio uuizenburgo. in anno .V. regnante pipino rege. ſg. erlolfuſ. et coniuge ſua otſinde. qui hanc donacionem fieri rogauerunt. teſteſ. bodone. uuillone. baldo. hartbertuſ. lantbertuſ. ſigibertuſ. meginhartduſ. ego baſinuſ ſcripſi. et ſubſcripſi.

CCXXII. Tradicio sigoini de aquilinse.

Oportunum eſt ut unuſquiſque dum in hunc ſeculum conſiſtit pleniſſima uoluntate pro anime ſue debet. ego in dei nomen .ſigoinuſ cogitanſ pro remedium anime meae. uel pro eterna retribucione. mihi conplacuit. ut rem meam in loco nuncupante .bochildingaſ. in pago aquilinſe. ſuper fluuio aquila. que mihi mater mea .theutrada. tradidit. et eam pater meuſ .haruinuſ. in doteſ dedit. ego ipſam rem a die preſente ad monaſterio uuizenburgo trado. ubi dauid epſ. uel abba preeſſe uidetur. quia ipſe eſt conſtructuſ in honore ſancti petri et pauli ſuper fluuio luttra in pago ſpirinſe. iam porcionem meam ad iam dicto ſancto loco cum terriſ trado. domibuſ. aedificiiſ. manſiſ. mancipiiſ. campiſ. ſiluiſ. pratiſ. paſcuiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. peeculiiſ utriuſque ſexuſ cum omni integritate. quicquid ad ipſa uilla aſpicit ad die preſente. ad iam dicto ſancto loco trado. ſi quiſ uero qui contra hanc donacionem inrumpere temptauerit imprimituſ iram dei incurrat. et inſuper inferat ad parte ſiſci. auri libraſ .III. argen[ti] ponduſ .VI. et quod repetit euindicare non ualeat. ſet ipſa donacio firma permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in monaſterio uuizenburgo. quod fecit menſeſ madiaſ dieſ .XV. in anno quarto regnante pipino rege. ſig. ſiguino. qui hanc donacionem fieri rogauit. teſteſ. nortbertuſ. dundonuſ. reginfriduſ. babdfriduſ. ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXXIII. Carta ermberti. de kerno.

Venerabile in xpo. patri ratfrido abbate. ermbertuſ nec non et otto. germani filii gundoino quondam cogitanteſ pro remedium anime noſtri. uel pro eterna retribucione. conplacuit nobiſ

animuſ ut facultaticulaſ noſtraſ ad monaſterio uuizenburgo condonare deberemuſ quod ita et fecimuſ. ergo donamuſ a die preſente per hunc teſtamentum. ad ſupraſcripto monaſterio uuizenburgo. quod in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli aedificatum eſt. in pago ſpirinſe. in uuoſoco. ſuper fluuio luttra conſtructuſ. ubi tu preſente tempore abba preeſſe uideriſ. hoc eſt in pago ſalininſe. in ſaruinſe. uel in moſalinſe. donamuſ in uilla audoino. ſuper fluuio cernuni una cum baſilicaſ. in ipſa uilla conſtructaſ. in honore ſancti martini. uel ſancti elarii. uel reliquorum ſanctorum aedificatuſ. quem ſucceſſoreſ noſtri condonamuſ. conſtrucſerunt. hoc eſt manſiſ. domibuſ. aedificiiſ. mancipiiſ. uel acolabuſ. ibidem commanentibuſ. campiſ. pratiſ. paſcuiſ. uineiſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. uel apendiciiſ earum uel quicquid ad ipſa uilla uel ad ipſaſ baſilicaſ aſpicere uidetur ad integrum. ſimiliter .bobuniuillare. ad ſerra. ſimiliter. ad iohanneuillare ſuper fluuio .zernuni. de ambaſ ripaſ. ſimiliter ad alta petra in immanniuilla ad biſariga. in manniſi in uilla gunduino ſuper fluuio bibaracha. cum omni adiacencia. quicquid ad ipſa uillare pertineat. ad chaſſuſ in uilla launarigo in munduni. ſeu porcione illa in iohanneuillare. quem nobiſ de auunculi noſtri .cuhnchyrino. ligybuſ obuenit. ad integrum. et omnia ſuperſcripta monaſterio .uuizenburgo. cum manſiſ. domibuſ. aedificiiſ. mancipiiſ. acolabuſ. deſuper conmanentibuſ campiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquarumque decurſibuſ. a die preſente ad ſupra monaſterio uuizenburgo per hunc teſtamentum tradimuſ. atque tranſfundimuſ. ad poſſidendum. ita ut ab hac die abendi. tenendi. uendendi. commutandi. uel quicquid exinde parſ ipſiuſ monaſteri elegerint faciendi firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. et ſi quiſ uero. quod fieri non credimuſ. quod noſ ipſi aut aliquiſ de heredibuſ. uel proheredibuſ noſtriſ. uel quiſlibet oppoſita perſona qui contra hanc teſtamentum uenire conauerit aut inrumpere uoluerit. inferat ad partem ipſiuſ monaſterii ſociante fiſco auri libraſ .V. argenti ponduſ .XII. duodece coactuſ ex[sol]uat. et quod repetit euindicare non ualeat. et hoc preſenſ teſtamentum omni tempore firmuſ et inuiolatuſ permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in monaſterio uuizen-

burgo. ſub die kl. madiaſ. anno quinto regni domni noſtri .chyldeberti. regiſ. ego ermbertuſ monachuſ. hunc teſtamentum a me factum relegi et ſubſcripſi. ſig. ottoni. germani ipſiuſ. qui hanc teſtamentum fieri rogauit. ſig. uuolfgundi genetriciſ eorum teſteſ. uuolfo. filio bodorido quondam. charduino. bonefacio. theoduni. charirigo. chuncilino. folcoaldo. butzelino. bettuni. iuſtino. gybuuulacho. ego conſtantinuſ preſpiter ſcripſi. reginbodo. uueroaldo. ego ebroinuſ ſubſcripſi. ego adalgariuſ preſpiter. uuaricho aduleſcente. ego choccuſ emmanuenſiſ hunc teſtamentum rogatuſ ſcripſi. audenticum religimuſ exemplaria conſcripſimuſ.

CCXXIV. Hoc est testamentum q. chrodoinus fieri iussit. de omnia re sua.

Adiutorium noſtrum in nomine domini dei noſtri ihu. xpi. ego itaque chrodoinuſ. filiuſ petro quondam. cogitaui pro remedium animae meae uel pro eterna retribucione premia ad lumen meum ante tribunal xpi. dono donatumque quod in perpetuum eſſe uolo. dono ad monaſterium uuizenburg quod conſtructuſ in honore ſancto petro uel ceterorum ſanctorum. in pago ſpirinſe. ſuper fluuio luttra. ubi uir uenerabiliſ .ratfriduſ. abba preeſſe uidetur. dono in pago ſaroinſe ad mont que dicitur perguſ. porcionem meam ad integrum. ſimiliter ad tureſtolda. ad actulfiuillare. ſeu uillare meo quem ego de nouo aedificaui. ſuper fluuio coquila. ubi theotbaciſ ingreditur in aquila. ſimiliter muacbacho ad uatinauſa. in aldorfe. ad beruniuillare. ad alba. ad uingibergar uel quicquid in ipſa loca aſpi[ce]re uidetur. hoc eſt manſiſ. aedificiiſ. mancipiiſ. ibidem commanentibuſ. acolabuſ. campiſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ. aquarumque. uel decurſibuſ. farinariiſ. pecculiiſ. utraque ſexuſ. mouilibuſ et inmouilibuſ. ad integrum a die preſente. ad ſupraſcripto monaſterio uuinzenburgo. trado atque

tranffundo. ad poffidendum. ita ut ab die. habendi. tenendi. uendendi. commutandi. uel quicquid exinde parf ipfiuf monafterii eligerin faciendi liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. et fi quif uero quod futurum effe non credo. quod ego ipfe aut aliquif de heredibuf meif uel coheredibuf meif. aut quiflibet oppofita perfona. qui contra hanc teftamentum. pagina. uenire temptauerit. aut inrumpere uoluerit. inferat fociante fifco auri libraf .VI. argenti ponduf .XII. et quod repetit euindicare non ualeat et ut hoc teftamentum firmior fit manu propria fubter fignum feci. et teftef qui fubfcriberent uel fignarent. in prefenti rogaui. ftipulacione fubnixa. in afco uillare. datum fub die quod fecit menfif februariaf. dief .XIII. anno primo regni domni noftri chlutharii regif. ego chrodoinuf a me factum teftamentum relegi et fubfcripfi. teftef. charduino centenario. theotduni. heborino. erloino. bertegifo. raduni. erloaldo. oduni. balduni. theoduni. bettuni. blitegariuf. ego guntbertuf cancelariuf emmanuenfif hunc teftamentum rogituf fcripfi et fubfcripfi.

CCXXV. Hec est uendicio q. f. amita de abelica.

Venerabile in xpo. patri ratfrido abbate. amita fibi amallindif. et radulfuf filiuf fuuf uenditoref. conftat nof tibi uendi[di]ffe. quod ita et fecimuf. tam terrif. manfif. cafif. campif. pratif. filuif. pafcuif. aquif. aquarumque decurfibuf. fuper fluuiolo .abelica. quicquid .audoinuf. genitor ipfiuf amitane. de racione .theudalane. quondam uel de qualibi adtractum. omnia porcione mea ad ipfa uillare .adoaldo. uel gebolciaguf. de ambaf ripaf. ipfo officiolo. quicquid ibedem uifi fumuf tenuiffe. totum et integrum uobif tradimuf ad poffidendum. a die prefente unde accepimuf a te foluf probamuf [l. solidos probatos] atque penfantif numero .XX. propterea hanc uendicionem uobif fieri rogauimuf. ita ut ab die habendi tenendi uendendi commutandi uel quicquid exinde eligeritif

faciendi. in omnibuſ habeatiſ poteſtatem omnem porcionem noſtram ad integrum tradidimuſ uobiſ. ſi quiſ uero quod fieri non credo. quod ego ipſe. aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ uel coheredibuſ noſtriſ. aut quiſlibet obpoſita perſona. qui contra hanc uendicionem uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit. inferat uobiſ tantum et aliud tantum uel quantum a te accipiant. uel reſ ipſaſ meliorataſ ualuerit. et hoc quod repetit euindicare non ualeat et ut hec preſenſ uendicio firma permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in monaſteri uuizenburgo. data quod fecit menſiſ apriliſ dieſ uiginti. anno ſecundo regni domni noſtri dagoberti regiſ. ſig. amillinde ſibi amitane. uenditrice qui hanc uendicionem fieri rogauit. ſig. radolfo. filio ipſiuſ ammallinde uende uenditore. qui hanc uendicionem fieri rogauit. teſteſ. charuino. bertegario. uueraldo. germano ipſiuſ uendetrice. rathelmo. ego adalheartduſ ſcripſi. gauciberto. preſpiter ſcripſit. ego chrodoinuſ notariuſ hanc uendicionem ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXXVI. Precaria q. fecit ermenbertus clericus.

Venerabile in xpo. patri ratfrido abbate ermenbertuſ filiuſ gundoino quondam precatur. omnibuſ non habitur incognitum qualiter noſ omneſ facultateſ noſtraſ in pago ſaroinſe. ſeu et ſalininſu loca cui nominantiſ. ermenbertouuillare emmenoneuuillare ſeu et alta petra. ſeu ad iohanneuuilare uel audoinouilla portioneſ noſtraſ ad integrum per uenditioniſ titulum accepto precio ſolidoſ quinqueginta. tibi uendidi ſed poſtea ſuperſcrita loca nobiſ uſu fructuario dimittere rogauimuſ. dum et ueſtra uoluntaſ fuerat conceſſiſtiſ. propterea hanc precariam uobiſ emiſimuſ ut quandoque noſ ipſaſ reſ relinquimuſ quicquid ibidem deſuper laborare aut meliorare poterimuſ abſque ulliuſ iudicii interpellationem. in ueſtram poteſtatem uel in poteſtatem ipſiuſ monaſterii ueſtri. ſtipulatione ſubnixa. actum publice in rimuneuillare. data

ſub die kl. ian. anno .IIII. regni domni noſtri dagoberti regiſ. teſteſ. ego ermenbertuſ filiuſ gunduni. hanc precariam religi. harduni. ottuni. boneſaciuſ. uuielant. theotuni. hariuuini. eboruni. trutman. ego crodoinuſ ſcripſi.

CCXXVII. Hec est testamentum quem chrodoinus fecit.

Adiutorium noſtrum in nomine domini dei noſtri ihu. xpi. ego itaque chrodoinuſ filiuſ petro quondam cogitaui pro remedium anime meae ſeu et tuitum timoriſ dei. uel pro eterna retribucione. ad lumen meum ante tribunal xpi. dono donatumque quod in perpetuum eſſe uolo. dono ad monaſterio cuiuſ uocabulum eſt uuizenburg. quod eſt contructuſ in honore ſancto petro. in pago ſpirinſe ſuper fluuio luttra. ubi uir uenerabiliſ ratfriduſ abba preeſſe uidetur. dono in pago ſaroinſe. in uilla .chaganbach. hoc eſt manſiſ. caſiſ. eccleſiiſ. aedificiiſ. campiſ. pratiſ. farinariiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. et ſilua ibidem commanentibuſ. porcione mea medietatem. et de ipſa ſilua ad unum latere eſt fluuiuſ aquila. ad alium uero latere excurſit rectuſ .mittilibrunnuſ. et de ipſa latere eſt finiſ chaganbahcinſiſ. quem ueroalduſ pro teſtamentum tituli ad ipſo monaſterio ſuperiuſ denominatum firmauit. et de uno fronte eſt laguſ. chluduſfuſ. et ipſi aquila ſuperiuſ denominatu. exurgit iuſta lagu chludulfu. clericuſ duoſ hiſ nominibuſ. uuelando. et aginoni. et mancipia ibidem commanentibuſ una cum peccułari aeorum. hiſ nominibuſ. ercannulfuſ. cum uxore ſua. dunane. cringulfuſ. itane. chunolfo. uuiteram cum infantiſ eorum baldoino. ermenbertuſ. linduni. dagathrut. deila. giſalthrut. landrudi. liutbertuſ. landurani. cum infantiſ eorum. doniciano. lantchildiſ. alpteganuſ. nantbertuſ. uuarinchildiſ. gerulſuſ. nappula. uuarulfuſ. chariliudiſ. eſcalconi. ſonilindiſ. cum infantiſ

eorum. gregibuſ. porcuſ. hec omnia ſuperiuſ denominata in integrum trado atque tranſfundo. de iure meo in iure dominacioniſ monaſterii. ſuperiuſ nominatum. a die preſente. exceptum quod demiſi et reſeruaui. me uel heredeſ meoſ uuilari meo ipſum ſane quem ego de nouo edificaui. ſuper fluuio aquila ubi deopaciſ ingreditur in aquila. ſimiliter et in alio loco dono. in uilla nuncupanti portionellam quem anteceſſoreſ mei uel ego ipſe ad ecleſiam ſancti martini firmauimuſ. tam terriſ. manſiſ. caſiſ. eccleſiiſ. mobilibuſ et inmobilibuſ. campiſ. pratiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. uel quicumque ad ipſam eccleſiam. in chiricun.uillare uiſa ſunt deſeruire. hec omnia in integrum a die preſente dono ad ipſum monaſterium ſuperiuſ nominato. de iure meo in iurem dominationiſ monaſterii ipſiuſ in ea uero ratione. ut nomen meum in libro uite ſcribatur. et recenſeatur. et uoſ et monachi ueſtri me in orationeſ ueſtraſ recipere digneti. tam uoſ quam et poſteritaſ ueſtra. ſi quiſ uero et cetera. ſtipulatione ſubnixa. actum publice. in aſcouuilare. ſub die menſiſ febr. III. anno primo regni domni noſtri hluthariі regiſ. teſte. chrodoino. qui hoc teſtamentum firmari rogauit. teſteſ. charduino. centenario. theoduni. ebruni. erluni. bertgiſo. raduni. erloalduſ. oduni. balduni. blidgario. theoduni. ego leudoinuſ notariuſ ſcripſi.

CCXXVIII. Carta uuolfgunda de pago saroinse.

In xpi. nomen. ego itaque uuolfgunda filia uuolfoaldo quondam ſacrata deo pertractaui ut in aliquo de redibuſ meiſ ad baſilicam ſancto petro qui uocatur uuizenburcguſ ubi ratfriduſ abba ſeu cuſtuſ eſſe uidetur trado pro remedium anime mei pro teſtamentum pagina condonare deberem quod ita et feci dedi in pago ſaroinſe in audoneuillare curtile ad commanendum et caſa deſuper ubi ego ad preſenſ commanere uideor et mancipia id eſt duo hiſ nominibuſ. theutario. uuolflinde cum hobaſ eorum

casa ubi ipse manere uidentur. cum pecculiare eorum. quod ad presens habent insuper dedi in ipsa fine audoninse terra campis. pratis. silvis. aquis aquarumque decursibus. de omni porcione mea. quicquid ibidem ad presens tenere uideor illa septema parte ad ipsa basilica sancto petro uel ipso monasterio seu monachis ibidem consistentibus a die presente dono atque transfundo ad possidendum in ea uero racione. habendi. tenendi. commutandi. uel quicquid pars ipsius monasterii elegerint faciendi. firmissimam in omnibus habeant potestatem. et si ego aut aliquis de heredibus meis. uel coheredibus meis. contra hanc testamentum uenire temptauerit aut corrumpere uoluerit inferat se ad ipsa basilica. aut socio fisco aure libras duas. argenti pondus .uno. aut quod repetit non ualeat euindicare. et ut hec testamentus isti circa ipsa basilica. uel monasterio aut monachis. qui ibidem adsistunt firmior sit manu propria subter signum feci et testes qui subscriberent uel signarent in presente rogaui. stipulacione subnixa. actum puplice ad monasterio uuizenburgo suddie .XV. septembris. anno regnante domno nostro childiberto rege. sig. uuolfgunda. qui hanc testamentum fieri rogauit. ego ermenbertus scripsi. testes. chardoino. bonefacio. reginbodo. constantino. rahtramno. folcoldo. landeberto. gebalacho. ego cruccus rogitus scripsi. ego hachiho autemticu relegi exemplaria. et subscripsi.

CCXXIX. Precaria uuolfgunda.

In xpi. nomine. uir uenerabilis ratfridus abbate. seu custore sancto petro. ad basilica uuizenburgo monasterio .uuolfgunda. dum ex spontanea uoluntate pro remedium anime meae. de rebus meis ad basi[li]ca sancto petro. quod superius diximus hoc est curtilis. casis. campis. pratis. mancipiis. silvis. in uilla auduninse. pro testamentum condonare. postea ibi super ipsa terra. uel casas. ad commanendum licenciam dedistis. propterea uobis uel monachis. qui in ipso monasterio adsistunt tale epestola precaturia fieri rogaui. et

ſi ego aut haliquiſ de heredibuſ meiſ. uel coheredibuſ meiſ. ipſam rem contradicere uoluerit. aut inrumpere uoluerit. tunc liceat tibi nobiſ de ipſa terra uel caſaſ ſeu et mancipia eicere uel condemnare. ſine ulliuſ iudiciſ interpellacione. ſeu ſi ego aut aliquiſ de heredibuſ meiſ. aut quiſlibet oppoſita perſona contra hanc precaturiam uenire temptauerit. aut inrumpere uoluerit. inferat ſe focio fiſco. auri libr. unum. argenti ponduſ .XV. et quod repetit non ualeat euindicare. et ut hec precaturia iſta circa te uel antedicta baſilica firmior ſit. manu propria ſubter ſignum feci. et teſteſ qui ſubſcriberent uel ſignarent in preſente rogaui. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in monaſterio uuizenburcgo ſub die IIX kalendaſ feb. anno XII regnante childeberto rege. ſig. uuolfgunde qui hanc precariam fieri rogauit. dotone filio ipſiuſ uuolfgunde. ego ermbertuſ. teſteſ. chardoino. bonefacio. conſtancio. baldoinuſ. Ego hachiho ſcripſi. ego cruccuſ autemtico relegi exemplaria ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXXX. Carta theudradane. de saroinse.

Domino ſacro monaſterio ſancto petro. quod eſt contructuſ in pago ſpirinſe. qui uocatur uuizenburg. ubi ermbertuſ arcaia epſ. eſſe uidetur. ego theuderane. cogitaui pro remedium anime meae ſeu pro dei timoriſ. dono a die preſente. reſ meaſ in pago ſaroinſe. terra araturia. in cotinea marca. campo uno. ipſe campuſ. de uno latuſ .frodolduſ. et ſui conſorte tenent. de alio latuſ. et de ambaſ frontuſ theudoinuſ tenet infra iſta ſi ſunt [ter]minacioniſ. in integrum dono uel trado ad ipſo monaſterio ſancto petro. abendi tenendi commutandi quicquid agere uoluerint de ipſo monaſterio ſancto petro facere uoluerint. liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero quod fieri non credo. ſi ego ipſa aut aliquiſ de heredibuſ meiſ. uel coheredibuſ meiſ. aut quiſlibet ulla oppoſita perſona qui contra hanc donacionem

uenire conauerit. aut infrangere uoluerit. inferat ſe fiſci auri libraſ .I. argenti ponduſ duoſ. multa ſuſtineat. et quod repetit non ualeat euindicare. et ut hec donacio iſta omne tempuſ firma permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum in uico marſallo anno .X. regnante domno noſtro karolo rege. quod fecit menſiſ. octob. dieſ .XV. ſig. theudradane. qui hanc donacionem fieri rogaui. teſteſ. theudoino. ſicceno. uulfroccho. agranodo. goanno. amalricho. agmariuſ. ernulfuſ. baldoinuſ. agroinuſ. ego .godedioh. emmanuenſiſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXXXI. Hec est carta quam fecit ueraldus.

In xpo. nomen. ego uueralduſ cogitanſ pro remedium animi meae uel pro eterna retribucione. dono ad monaſterio .uuizenburgo. a die preſente. in honore ſancto petro apoſtolo conſtructuſ. ubi ratfriduſ abba preeſſe uidetur. hoc eſt in uilla geboaldo. ſuper fluuiolo eblica in pago ſalininſe. quicquid ibidem preſente tempore uiſuſ ſum tenuiſſe illa medietate ad integrum. hoc eſt manſiſ. cum caſa deſuper. campiſ. pratiſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſicut diximuſ illa medietate ad integrum. propterea hanc epiſtolam tibi fieri rogauimuſ. ut ab die parſ ipſiuſ monaſterii .uuizenburgo. ſupraſcripta rem habeant. teneant atque poſſideant. ſuiſque poſteriſ ad poſſidendum derelinquant. uel quicquid exinde eligeritiſ faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. ſi quiſ uero quod fieri non credo ſi ego ipſe aut aliquiſ de heredibuſ meiſ. uel coheredibuſ meiſ. uel quiſlibet obpoſita perſona. qui contra hanc epiſtolam donacioniſ a me factam uenire temptauerit aut inrumpere inferat ad partem ipſiuſ monaſterii ſociante fiſco auri libram unam. argenti ponduſ duo. coactuſ exſoluat. et hoc quod repetit nullatenuſ ualeat euindicare. et hec æpiſtola preſenſ omni tempore firma et inuiolata permaneat. ſtipulacione. actum in uuizenburgo. preſente tempore. ſub die kl. marciaſ. anno ſecundo

regnante domno noſtro .dagaberto rege. ego otgariuſ acſi indignuſ diaconuſ. hanc æpiſtolam donacioniſ rogituſ ſcripſi. teſteſ. uueraltuſ qui hanc donacionem fieri rogauit. cramgiſo. lantchariuſ. frimialduſ. ualdegariuſ. trucmunduſ. ego conſtantinuſ. acſi indignuſ preſpiter. ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXXXII. Hec est carta quam chro[do]inus fieri rogauit.

In xpi. nomen. ego itaque chrodoinuſ. cogitanſ pro remedium anime meae. uel mercediſ intuitum pro die tremendo. uel eterna retribucione. ad lumen meum dono ad monaſterio .uuizenburgo. ad die preſenti in honore ſancto petro apoſtolo conſtructo ubi ratfriduſ abba preeſſe uidetur. hoc eſt in pago ſaroinſe ſuper fluuio ablica manſiſ caſiſ campiſ pratiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ quod mihi genitor meoſ pater morienſ deliquid et ad laiboino pro uindicioniſ titulum dato præcio conparauit per andelagnuſ uel qualibet adtracto ibide uiſuſ ſum tenuiſſe in ipſa uuilari geboaldo mancipia hiſ nominibuſ. baldulfo cum uxore ſua baldila. amalberto cum uxore ſua beretilinde. hec omnia ſuperiuſ intumatum ſicut diximuſ ad die preſenti ad ſupraſcripto monaſterio uuizenburgo in honore ſancto petro edificato tradimuſ adque tranſundimuſ ad poſſidendum ea uero racione ut praſ ipſiuſ monaſterii uel monachi ibidem conſiſtentibuſ ab hac die habendi tenendi uindendi commudandi ſuiſque ſucceſſoribuſ relinquendi uel quicquid exinde facere uoluerint liberam et firmiſſimam in omnibuſ habeant poteſtatem et ſi ego aut aliquiſ de heredibuſ meiſ uel proheredibuſ meiſ uel quiſlibet obpoſita perſona qui contra hanc teſtamentum paginam uenire temptauerit aut eam infrangere uoluerit. inprimatuſ ira dei incurrat et ſociante fiſco auri libraſ una argenti ponduſ .II. et quod repetit non ualeat euindicare et ut hec teſtamentiſ ſuperiuſ nominatum firmuſ et ſtabiliſ permaneat manum propriam ſubter

ſignum ſici et teſtiſ qui ſubſcriberent uel ſignarent modiſ omnibuſ conrogaui ſtipulacione ſubnixa. actum publici in monaſterio uuizenburgo ſub die .IIII. kl. apriliſ anno .II. regnante domno noſtro dagoberto rege. ego chrodinuſ qui hanc teſtamentum in honore ſancto petro fieri rogauit. ſignum uueroaldo ſignum charoino ſignum bertigario ſibi beccuſ ego conſtantinuſ preſbiter ſignum ductimundo ſignum frumoaldo ſignum rathelmo ſignum chachihoni †
Ego leuduinuſ ſcripſit.

CCXXXIII. Carta quam fecit uueroaldus.

In xpo. nomen uueroalduſ cogitanſ pro humane fragilitatiſ et anime remedium uel eterna uita premium ad lumen meum dono ad monſt. uuizenburgo quod eſt conſtructuſ in honore ſancto petro apoſtolo ubi abba ratfriduſ preeſſe uidetur. hoc eſt in pago ſaroinſe ſuper fluuio èblica in uuillari gæboaldo manſiſ caſiſ campiſ pratiſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ cum omnia ſciencia uel quicquid ibidem pater meuſ adoinuſ mihi morienſ dereliquid aut per uindicioniſ titulum conparauit aut per andolagnuſ ad ipſa uuilari uiſuſ ſum tenuiſſe medietati ad ipſo monaſterio ſuperiuſ nominato uel monachi ibidem conſiſtentibuſ trado atque tranſſundo de iure meo in iure ſancto petro. in ea uero racione dum adhuc uixero ſub uſo fructuario debiam commanere poſt quoque uiro deſceſſu meo nomen meum in libro uite recenſari faciatiſ et ipſa rem ſuperiuſ nominata in ueſtra recipiatiſ poſteſtatem ſi ego aut aliquiſ de heredibuſ meiſ uel quiſlibet obpoſita perſona qui contra hanc teſtamentum uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit inprimituſ ira dei incurrat et ſociante ſiſco auri [li]braſ III. et argenti ponduſ .IIII. et quod repetit euindicare non ualeat hec teſtamentiſ firmuſ et ſtabiliſ permaneat manum propriam ſubter ſignum ſiſci et teſtiſ qui ſubſcriberent uel ſignarent in preſenti rogaui ſtipl.

fubnixa. actum publici in uilla que uocatur monti fub die III kl. aprilif anno .II. regni domni noftri dagoberto rege. fignum uueroaldo qui hanc teftamentum fieri rogauit fignum thariauuino fignum hecco fignum throdeberto fignum hittoni fignum conftantinuf fignum frumoaldo fig. hecco fignum drutmundo † † leudoinuf fcripfit.

CCXXXIV. Carta quam fecit samuhel.

Venerabile in xpo. patre ratfrido abbati ego famuhel donator et cogitanf pro diuini timorif intuitu uel pro remedium animi mei feu pro eterna retribucionif premia conplacuit mihi animuf ut omni rem mea propria ad loca fanctorum condori debirem quod ita et feci ego donaui ad monafterio uuizenburgo in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli conftructu donatumque in perpetuum effe uolo ubi ratfriduf prefenti tempore effe uidetur hoc eft in uilla .rimoni. et in uilla .teurino fuper fluuio hifca ubi bafilica eft in honore fancti iorgii. qui abiacuo meo chramnoaldo conftructa effe uidetur porcione mea. fimiliter dono in uuilare macchone fuper fluuio iam dictu .hifca. fimiliter et in parffoneuilla et ibidem bafilica in honore fancti remedii conftructa et de ipfa bafilica porcione mea feo et in potenchaime. uel quicquid mihi in iam fupradictif locif genitur meuf chorccur morienf dereliquid mihi uel ego eo tempore uifuf fui tenuiffe tam de alode paterna uel materna uel de conparato aut quamlibet contracta mihi ligibuf obuinit hoc eft manfif edificiif mancipiif campif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf ficut fuperiuf diximuf uel quicquid mihi pater meuf chroccuf morienf dereliquid ad integrum ad iam dicto monafterio uuizenburgo trado atque tranfundo ad poffidendum propterea tibi hanc epiftulam donacionif fieri rogaui ut ab hac die tu uel parf ipfiuf monafterio uuizenburgo iam fupra dicta rem in ueftra recipiatif poteftate hoc eft habendi

tenendi uendendi commodandi ueſtriſque ſucceſſoribuſ ad poſſidendum relinquendi uel quicquid exinde elegeritiſ faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. et ſiquiſ uero quod fieri non credo. ſi ego ipſe aut aliquiſ de heredibuſ meiſ aut coheredibuſ meiſ. aut quiſlibet obpoſita perſona. qui contra hanc cartulam donacioniſ uenire agere temtauerit. et eam inrumpere uoluerit. inferat tibi uel ad partem ipſiuſ monaſterii ſociante fiſco auri libram unam argente ponduſ .VI. coactuſ exſoluat. et hoc quod repetit nullatenuſ ualeat euindicare. et hec preſenſ epiſtola donacioniſ firma et inuiolata permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice. in monaſterio uuizenburgo. ſub die .IIII. kl. iuliaſ. anno .II. regni domni noſtri dagaberti rege. ego ſamuel hunc teſtamentum manu ſacta relegi et ſubſcripſi. teſteſ. benedictuſ. gramgiſo. ermenbertuſ. chraduinuſ. chrodoinuſ. boneſacio. ego racchariuſ hacſi indignuſ diaconuſ rogituſ ſcripſi.

CCXXXV. Carta rihberti de rimouilare.

Adiutorium noſtrum in nomine domini. Uenerabile in xpo. patre .uuelando abbate. itaque ego in dei nomen rihbertuſ protractanſ caſuſ humane fragilitatiſ dum eſt anima in proprio corpore conuerſabiliſ ita ſe ſtudeat redimere uel ex aliquo ſe non ſenciet eterna ſuplicia ſuſtinere. et iterum cogitanſ pro anime mei remedium ſeu pro requia ſempiterna et poſui dare aliquid de rebuſ meiſ. ad loca ſanctorum que et ita feci ergo dono donatumque quod in perpetuum eſſe uolo a die preſenti ad ſupraſcripto monaſterio uuizenburgo. que eſt conſtructuſ in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli uel ceterorum ſanctorum. quod eſt conſtructuſ ſuper fluuio luttra in pago ſpirinſe. ubi uir uenerabiliſ .uuelanduſ. abba preſente tempore eſſe uidetur. hoc eſt quod dono in rimouilare in pago ſaroinſe. ipſo campo quod ego ad ſt..gtrude iuſto precio comparaui iuxta quod inter noſ placuit. atque conuenit.

ipſum trado. atque tranſfundo a die preſente. et ipſe campuſ habet in longum pertigaſ. ſexaginta et reliqua. et ſilua quod in ipſa fine uel in ipſa marca uiſuſ ſum habere. ad integrum. in ea uero racione ut ab die habendi tenendi uindendi uel quicquid exinde facere eligeritiſ. faciendi liberam ac firmiſſimam in omnibuſ xpo. propicio habeatiſ poteſtatem. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo. ſi ego ipſe aut ulliuſ de heredibuſ meiſ uel proheredibuſ meiſ qui contra hanc donacionem fieri rogauerit. aut inrumpere. uel infrangere uoluerit. inprimiſ iram dei omnipotentiſ incurrat et ita dumtaxat ſi emendare noluerit inſuper inferat ad partem ipſiuſ monaſterii uuizenburg et ſociante fiſco auri libraſ treſ et argenti ponduſ .V. coactuſ exſoluat. et hoc quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ donacio omni tempore firma et inuiolata permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in monaſterio ſancto petro uuizenburgo. ſub die kl. decembriſ. regnante domno noſtro ihu. xpo. in perpetuum. anno prino. poſt obitum carlo maioro. regnante domno carlomanno duce francorum. ego itaque teutigariuſ tamen quamuiſ peccator preſpiter rogituſ. hanc donacionem ſcripſi et ſubſcripſi. ſig. ribberti qui hanc donacionem fieri rogauit. teſteſ. radulfoſ. theudaldo. teudulfuſ. ermenbertuſ. chrodoinuſ. bonifacio. benedictuſ. gramgiſo. folcoldo. lantbertuſ. chardoinuſ. arduinuſ. ego hachiho hanc cartam rogituſ ſcripſi.

CCXXXVI. Carta quam fecit uuillibald in elemosina engilthruda de saracgauue.

In xpi. nomine. cuiuſ uocabulum eſt monaſterio uuizenburg quod eſt conſtructuſ in pago ſpirinſe ſuper fluuio luttra in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ubi iuſtolfuſ epſ. uel abba preeſſe uidetur. igitur in dei nomen uuillibald tradidit in elemoſina engilthruda. ut aliquiſ piuſ deuſ de peccatiſ eiuſ

retribuere dignetur. hoc eſt quod dono ad partem ſancti petri ipſiuſ monaſterii. in pago ſaracgauue. in uilla qui dicitur .urenuilare. hoba una cum caſa et ſcuria. et cum terriſ. pratiſ. paſcuiſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. ſicut ad ipſa hoba pertinet. et treſ menſuraſ ſupra ad arare. in ea uero racione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ. rem ſuperiuſ denominatam. hoc habeant teneant atque poſſideant. et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomine derelinquan. uel quicquid exinde facere uoluerint. in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero qui hanc donacionem infrangere uoluerit. et inſuper inferat ſiſci auri unciaſ .III. argenti ponduſ quinque coactuſ exſoluat. et quod repetit euindicare non ualeat. ſtipulacione ſubnixa. actum in monaſterio uuizenburgo. ſub die .VI. iduſ apraliſ. anno .XXX.III. regnante karolo rege francorum. ſig. uuillibald. qui hanc donacionem fieri roganit. in elemoſina. engilthruda. teſteſ. liutbraht. ego hachiho. rogituſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXXXVII. Ego benedictus hunc testamentum donacionis fieri rogauit.

Uenerabli in xpo. patre ratfrido abbate. ego benedictuſ donator. et cogitanſ pro diuini timoriſ intuitu. uel pro remedium anime meae. ſeu pro eterna retribucione premia. conplacuit mihi animuſ. ut omni re mea propria ad loca ſanctorum condonare deberem quod ita et feci. ego donaui ad monaſterio .uuizenburgo. in honore apoſtolorum petri et pauli conſtructuſ. donatumque in perpetuum eſſe uolo. ubi tu preſente tempore abba eſſe uideriſ. hoc eſt in pago ſaroinſe. in uilla rimoni. in uilla theurino. ſuper fluuio iſca. ubi baſilica eſt in honore ſancti ieiogri. qui ab auo meo .chramnoaldo. eſſe uidetur conſtructa. porcione mea. ſimiliter dono in macchoneuillare ſuper fluuio iam dicta iſca. et in praſſoneuillare. et ibidem baſilica in honore ſancti remedii contructa et de ipſa baſilica porcione mea ſeo et in potenchaime

in pago alifacinfi fuper fluuio burfca. uel quicquid in iam fupradictif locif genitur meuf chroccul morienf dereliquid uel eo tempore uifuf fuit tenuiffe tam de a paterna uel materna feo de conparato aut quamlibet contructa mihi legibuf obuinit hoc eft manfif aedificiif mancipiif campif pratif pafcuif uiniif filuif aquif aquarumque decurfibuf ficut fuperiuf diximuf uel quicquid pater meuf chrocuf morienf dereliquid porcione mea ad integrum ad iam dicto monafterio uuizenburgo trado adque tranffundo ad poffidendum propterea tibi hanc teftamentum fieri rogauimuf ut ab hac die uel parf ipfiuf monafterio iam fupradicta rem in ueftra recipiatif poteftate hoc eft habendi tenendi uendendi commodaudi ueftrifque fucceffloribuf ad poffidendum relinquendi uel quicquid exinde eligeritif faciendi liberam ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. et fi quif uero quod fieri non credo aut ego ipfi aut aliquif de heredibuf uel proheredibuf meif aut quiflibet extranea perfona qui contra hanc teftamentum a me factum uenire temptauerit aut eám inrumpere uoluerit inferat tibi uel fucceffloribuf tuif fociante fifco auri libraf .II. argenti pond. .VI. coactuf exfoluat. et quod repetit euindicare non ualeat. ftipulacione fubnixa. actum puplice in uuizenburgo fub die prid. kl. iuliaf. an. regn. domn. noftro dagaberto rege. ego benedictuf qui hanc donacionem fieri rogauit. teftef. chardoino. bonefacio. ermenbertuf. ego adallanduf fcripfi et fubfcripfi.

CCXXXVIII. Carta quam fecit herlmuadus.

Dum dominuf de terrena mercare precepit celeftia promifit iuxta lectionem que dicit celum et terra tranfibunt uerba autem mea non tranfeunt fed tamen quod in ecclefiif et pauperibuf erogetur. numquam deficit fed in memoria eterne pro iufticia reputetur. ideoque ego enim in dei nomine herimuaduf pro mercede eterna et pro remedium anime fororif meae nomine figiburgane trado et deputo

iur. II. in pago faroinfe. in uilla et in marca que dicitur rimuuuilare de iure meo in iure et dominacione facrofancto monafterio cuiuf uocabulum eft uuizenburgo quod eft conftructuf in honore fanctorum apoftolorum petri et pauli fuper fluuio lutra ubi uir uenera[bilis] bernhariuf epf. feu abba preeffe uidetur in ea uero racione ut ipfa domuf dei uel agentef illiuf rem fuperiuf denominatam uel confcriptam habeant teneant atque poffedeant fi quif uero ut fupra actum fub die VIII id. octob. anno XL regnante karolo rege et imperii eiuf XII. fignum herimuado qui hanc tradicionem fieri rogauit fignum nidhartuf fignum † buabo fignum † druago fignum † ruadolt fignum uuigbraht fignum † gerbraht figiuuini † bedilo † hillo † baldani † fridulah † fridubraht † muatfrid † geilraht †
Gundbertuf fcripfit et fubfcripfi.

CCXXXIX. Uenditio quam fecit ermbertus de pago saroinse.

Venerabili in xpo. patri ratfrido abbati. de uuizenburgo monafterio. ego ermenbertuf filiuf gundoino quondam uenditus contftat me tibi uendidiffe. et ita uendidi de facultatef meaf in pago faroinfe. uel faloninfe. hoc eft in uillare fuper fluuio biberacha. qui uocatur ermenbertouillare. et in alio loco fuper fluuio fara. qui uocatur emmenouilla fimuf ad alta petra. qui uocatur emmenuneuilla fuper fluuio cernune. ad iohanneuillare. et fimuf ad audoinouilla fuper cernune. omnef porcionef meaf. in fuprafcripta loca ad integrum hoc eft manfif. edificiif. mancipiif. ibidem commanentibuf. cum peculiare eorum. campif. cafif. pratif. filuif. pafcuif. cultif et incultif. aquif aquarumque decurfibuf. ficut fupra diximuf. in fuprafcripta loca qui ibidem prefenti tempore uifuf fum tenuiffe ad integrum unde accepi a te de rem fancto petro. foluf probuf. adque

penſantiſ. nomero .CCCCC. quingentiſ. propterea hanc uendicionem fieri rogaui tibi. ut tam tu quam parſ ipſiuſ monaſterio uuizenburgo. ab hac die habendi. tenendi. uendendi. commutandi ſuiſque ſucceſſoribuſ relinquendi uel quicquid exinde eligeritiſ faciendi. liberam et firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. et ſi quiſ uero quod fieri non credo. quod ego ipſe. aut aliquiſ de heredibuſ meiſ. aut coheredibuſ meiſ. uel quiſlibet oppoſita perſona. contra hanc uendicionem uenire temtauerit. aut inrumpere uoluerit. inferat tibi uel partem ipſiuſ monaſterio uuizenburgo. ſociante fiſco. tantum et aliud tantum. uel quantum a te accepi et quod repetit non ualeat euindicare. et ut hec uendicio omni tempore firma permaneat. ſtipulacione ſubnixa. actum publice. in uillare muneuillare. datuſ ſub die kl. ianuariaſ. anno quarto regni domni noſtri dagoberto rege. ego ermenbertuſ filiuſ gundoino quondam uendituſ hanc uendicionem a me factam relege. teſteſ. uueralduſ. uuelando. chardoino centenario. bonefacio. ottone. martino. theudone. charciano. ebroino. druetemundo. preſentino. erloino. gauciberto. ego chrodoinuſ notariuſ hanc uendicionem ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXL. Traditio quam fecit ermbertus.

In xpi. nomine. anno .V. regni domni noſtri childiberto rege. ego itaque erimbertuſ protractaui pro umano genere. uel eterna retribucione. ut ad baſilica ſancto petro. uel ad monaſterio qui uocatur uuizenburg. ubi uir uenerabiliſ .ratfriduſ. abba uel cuſtor eſſe uidetur. ad ipſa baſilica omneſ reſ meaſ. hoc eſt. terriſ. mancipiiſ. edificiiſ. peculiiſ. aurum. argentum. muilibuſ et inmobilibuſ. quantum cumque de parte genitore meo gundoino quondam. uel genetrice mee obuenit mihi. in pago ſalininſe. in ſaruinſe. uel in mugilinſe. uel qualibet adtractum uiſuſ ſum tenuiſſe uel adhuc laborare potuero ad antedicta loca domno petro

pro animum remedium mei. pro teſtamentum pagina. confirmaui. dono in uilla auduinu ſuper fluuio cernune curtiliſ. campiſ. pratiſ. ſiluiſ. aquiſ aquarumque decurſibuſ. cum adpendenceſ earum. quid ad ipſa uilla pertinet babuneuillare ad ſerrae porcione mea condonaui. ſimiliter ad iohanneuillare porcione mea ſuper fluuio cernune. ad alta petra. in imminune uilla porcionem meam. ad biſanga. in mannifi. in uillare gunduino. ſuper fluuio bibaracha. cum omni adgecenciam. quicquid ad ipſum uillare pertinet. ad chaſſuſ. in uilla lauririgu. in mundune. hec omnia ad iam dicta baſilica tractum ſit et ſi ego aut aliquiſ de herediburſ meiſ. uel coheredibuſ meiſ. contra hanc teſtamentum a me factum uenire temtauerit aut quiſlibet opoſita perſona corrumpere uoluerit. inferat ſe ad ipſa baſilica uel ad ſiſco auri libraſ .VIII. argenti ponduſ .VIII. et quod repetit non ualeat euindicare nihilornamuſ. et ut hec teſtamentum a me factum firmior ſit manu propria ſubterſcripſi. et teſteſ qui ſubſcriberent uel ſignarent in preſente rogaui. ſtipulacione ſubnixa. actum puplice in uilla didinneſ chaime. ſub die kl. iuniaſ. ego erimbertuſ. hanc teſtamentum a me factum relegi. teſteſ. uoluo. filio bodiridu quondam. charduinuſ. bonefacio. chuncilinuſ. folcolduſ. buccelinuſ. bettune. iuſtinuſ. gebuualacho. ego conſtantinuſ prep. reginbodi. uueraldo. ebroinuſ. ego adalgariuſ prep. uuicariuſ aduleſcente.. ego chroccuſ rogituſ ſcripſi.

CCXLI. Donatio uueroaldo quam fecit.

Adiutorium noſtrum in nomine domini noſtri ihu. xpi. ego dum in dei nomen uueralduſ. gracia dei monachuſ. filiuſ audouino quondam comite. uenerabile uiro .erloaldo. abbati. oportet omnibuſ fidelibuſ xpianiſ ſecundum diuiniſ mandatiſ auxiliante xpo. fideliter diſpenſandum ſibi in futurum eterna preparare premia. ideoque ego iam dictuſ uueralduſ in amore domini noſtri ihu.

xpi. et remiſſionem peccatorum meorum. ut ueniam delictiſ meiſ conſequi merear in futurum. dono donatumque in perpetuum eſſe uolo. ad monaſterium cuiuſ uocabulum eſt .uuizenburguſ. in uuoſago conſtructuſ. in honore apoſtolorum petri et pauli. uel aliorum ceterorum ſanctorum. edificatuſ ſuper fluuio luttra. in pago ſpirinſe. ubi uenerabiliſ uir erloalduſ preſenti tempore abba eſſe uidetur. dono ad predicto monaſterio de mancipiiſ meiſ propriiſ hiſ nominibuſ. charilaigo. cum uxore ſuae amalgarduſ. una cum infantiſ eorum. chroacario. cum uxore ſuae gailane. et cum infantiſ eorum. chroadmundo. una cum infantiſ ſuiſ. leupgyſu. cum uxore ſuae faginhilduſ. et cum infantiſ eorum. ualtgyſu. una cum infantiſ ſuiſ. uualgero cum uxore ſua uettani. et cum infantiſ eorum. amalgunde. cum infanti ſuo. theutmundo. cum uxore ſua leutplinde. et cum infantiſ ſuo. chrorioho. cum uxore ſua uinididane. cum infantiſ eorum. gaila. cum infanti ſuo. leutriho. cum uxore ſue amaldrude. et infantiſ eorum. uuolfgero. cum uxore ſue amalſuinde. et cum infantiſ eorum. chriſtiano. cum uxore ſue baldhilde. et cum infantiſ eorum. ercanſuinde. cum infantiſ ſuiſ. alihila. cum infanti ſuo. amalgiſo. eburoho. chroſculfuſ. tettane. cum infantiſ ſuiſ. alplinde. una cum infantiſ ſuiſ ſex. ita ut et hec omnia ſicut iam diximuſ. ipſaſ denominataſ mancipiſ ad iam dictum monaſterium trademuſ tradimuſ in perpetuum eſſe uolo. in ea uero racione. ut dum aduixero. mihi deſeruiant. et poſt meum quoque diſceſſum pro hanc teſtamentum donacioniſ ad iam dicto monaſterio. ut hec monachi et ſerui dei ipſaſ mancipiaſ in eorum recipiant poteſtatem. uel dominacionem. hec ſunt habendi tenendi ſuiſque ſucceſſoribuſ in dei nomine relinquendi. firmiſſimam in omnibuſ habeatiſ poteſtatem. ſi quiſ uero quod fieri non credo eſſe quod ego ipſe ut abſit aut aliquiſ de heredibuſ uel proheredibuſ meiſ aut propinquoſ meoſ. ſeu quilibet opoſita perſona. quod hanc teſtamentum donationiſ mei quam ſpontanea uoluntati fieri rogaui uenire uel infrangere uoluerit auterie uerſatur coercerit anathema ſit tam que fecerit quam que conſenſerit fatiendo et cum ſupraſcripto ſancto petro ante tribunal xpi. deducet ratione et inſuper infera ad ipſo

monaſterio ſotianti fiſco uel multa auri libraſ quinque argenti ponduſ X. et quod repetit nouerit cumque ſed preſenſ donatio omni tempore firma permaneat ſtibulationem ſubnixſa. ſignum uueroaldo monacho qui anc teſtamentum prumtiſſima uoluntate fiere et firmare rogauit. actum teſtamentum uuicenburgo monaſterio pupplice ſub die XIIII. kalandaſ iuliuſ. in anno primo poſt tranſitum carolo maiore donno.

CCXLII. Donatio uueroaldo quam fecit ad monasterio. carta

Adiutorium noſtrum in nomine domini dei noſtri ihu. xpi. ego itaque uueroalduſ gratia dei indignuſ peccator monacuſ filiuſ auduuino condam comitem pro dei intuentu et anime mei remedium uel eterne retributione ad lumen meum dono donatumque in perpetuum eſſe uolo ad ſacroſancto monaſterio uiuſ uocabulum eſt uuicemburguſ que eſt conſtructuſ in honore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli ſiue aliorum zeterorum ſanctorum multorum edificatum ſuper fluuio lutra ubi ratfriduſ uenerabiliſ uir preſenti tempore abba preeſſe uidetur hoc eſt omniſ reſ meaſ propriaſ quaſ ego pruptiſſima uoluntatem condonaui et pro pagine teſtamenti conſcribere et confirmare feci hoc eſt tam terriſ campiſ manſiſ caſiſ domibuſ edificiiſ colabuſ ibidem conmanentibuſ mancipiiſ uineiſ ſiluiſ pratiſ paſcuiſ aquaſ aquarumue decurſibuſ aurum argentum ueſtimenta peculiiſ utriuſque ſexuſ maiorem uel minorem uouilibuſ et inmouilibuſ uel quidquid dici aut nominare poteſt et ego preſenti tempore habere uiſuſ ſum in integrum omnia uel ex omnibuſ quicquid laboramuſ habui aut inantea laborari potuero in integro in ea uero ratione ut dum aduixero deabeam poſidere et poſt meum quoque quando quidem deuſ de hac luce uoluerit diſceſſo omneſ reſ meaſ quaſcumque ego ad ipſo iam di[cto] monaſterio condonaui et adfirmaui ipſiuſ abeant uel ſucceſſoribuſ ſuiſ ſiue monaci et ſerui

30

dei ibidem confiftentif abfque ulliuf iudicif ut interbellationif in eorum recipiant poteftatem uel dominatione hoc eft habendi tenendi domino conmutandi et eorum fucceffforibuf in dei nomen reliquendi uel quidquic exinde elegerint faciendi [li]beram ac firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem. fi quif uero ad futurum effe non credo quod ego aut aliof de heredibuf meif. uel quoflibet appofita perfona qui contra hanc teftamentum ifto quam ego fpondam uoluntate fieri rogaui uenire temptauerit et eam inrumpere uoluerit inprimif dei iram omnipotentif incurrat iuditium et ab homni eclefiea chatolica excomunuf et infuper infera fociante fifco auri libraf .VI. argenti ponduf .XII. ibi conponat et quod repetit euindicare [non ualeat]. ut et hec teftamentum ifti firmuf permanæat. actum pupplice in monafterio uuicenburgo. fub die .XII. kl. iuniuf. anni fexto regnati domno chilpertum regif. † ueroaldo monaco qui hanc teftamentum fieri rogaui. eborinti. petuni. ego codoinuf monacuf. aino. ego ratkeroof hacfi indignuf diaconuf roganti ueroaldo. ac teftamenti fcripfi. uel fcripfi.

CCXLIII. [Infcriptio deeft in cod.]

Adiutorium noftrum in nomine domini dei noftrum in nomine ihu. xpi. ego itaque ueroalduf monacuf filiof auduuino comitem quonquam pro dei intuctu et anime mei re[me]dium uel eterna retributione ad lumen meum dono donatumque in perpetuum effe uolo dono in pago faroinfe ad monafterio uuicerburgo qui eft conftructuf in honore fancto petro in pago fpirenfe fuper fluuio lutra hoc eft auduuine uel erialdo uilleri. hoc eft tam manfif cafif edificiif et reliquif beneficiif campif pratif filuif aquif aquarumque decurfibuf homnia fcientia quod in ipfa demontratif uifuf fum tenuiffe et genituf meuf ocdo mihi morienf dereliquif actum et ad integrum ad ipfo monafterio fuperiuf nominata uel imfugo demonentif ficut fuperiuf diximuf a die prefente trado adque

tranfundo ad ipfo monafterio fuperiuf nominato. fi quif uero quod futurum effe non credo quod ego tracui alliquid de eredibuf mei uel quiflibet apofita per[sona] qui contra hacn teftamentum iftum quem ego fpontanea uoluntate fiere rogaui. aut extimauerat erumpere eam. uoluerit inferat ibi focienti fifco auri [li]braf duaf. argenti ponduf quatuor ibi conpofita et quod repetit euindicare non ualeat et ut hec teftamentum iftum firmuf et ftabilif permaneat actum puplice in uilare fone chone datum fub die quod fecit kl. ianuriuf dief quindecim anno fexto regnante domno noftro regif. Ueroaldo monaco qui anc teftamentum fieri rogaui. adalchardo comitem caroino centenario ebroino betune teutfrido airigo bertonæ kardulfo ratelmo bertegario nadale ratone adone cumdoberto. ego landuuinuf notariof et amanuinfif . . . . . fcripfi uel fubfcripfi.

CCXLIV. Venditio quam marcoaldus fieri rogauit.

Uenerabile in xpo. patri ratfrido abati marcoalduf uindetur conftat me tibi uindediffet et ita uidedi campo et filua infimul tennentif in cilbociaga marca in remune uuilare terra et de ipfo campo fupradicto de fronte fubteriore campuf domno fancto petro et de ipfa filua eo et terra de uno latere tenit martinuf apud uof confortif et de alio latere tenunt heredif bertuno et de fronte fuperiore ftat campanuf et habet in logo perticaf legitimaf ad brachio menfurataf tifaf duaf et duaf pedef ad manuf menfurataf. de ipfa filua fua portione perticaf nonaginta et una. te in ipfa marca in alio loco filua de uno latere filua domno ftefaneo et de alio latere noua uia de fronte fuperiore trudeberto heredef et de alio fronte campuf domno petro quod ipfe marcoalduf ante uendidit unde accipiunt e pretio foluf probuf adque penfantif numero decem propterea ac uinditione uobif fiere rogaui mifit ab ac die abendi tenendi uindendi commutandi uel quidquit elegeritif

fatiendi libera et firmiſſimam in omnibuſ abeatiſ poteſtatem. ſi quiſ uero quod fiere eſſe non credo quod ego aut aliquit de heredibuſ meiſ aut quiſlibit opoſita perſona incontra anc uinditionem euenere temtauerit aut inrumpere uoluerit inferat tibi tamtum et aliud tantum uel quamtum a te accipi uel reſ ipſaſ meliorataſ ualuerint et quod repetit non ualeat euindicare actum hec preſenſ uinditio firma permaneat ſtibulatione ſubnixa. actum pupplici ſuper ifca adomno georgio anno tertio regnanti [da]goberto regiſ. marcoaldo uindetore qui hanc uinditione fieri rogaui cardoino centenario. ueroaldo bertegario erkanberto odolerhamno gumtramno martino ego corodoiniſ notariuſ hoc uindictione ſcripſi uel ſubſcripſi.

CCXLV. Uenditio uuilliricus quam fieri rogault.

Domino et in xpo. fratri harberto emtore ad partem ſancti petri ad monaſteri uuizenburgo uuilliricuſ et heldrudiſ uenditoreſ conſtat noſ tibi uendidiſſe et uendidimuſ omneſ reſ cellaſ noſtraſ in pago ſalinenſe in fine berereгaſ. tam terriſ manſi caſiſ pratiſ paſcuiſ pomariiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ quantumcumque nobiſ uiſi fuerimuſ habere au[t] dominare. tam de auiatico quam de paterno aut de materno ſeu de comparato uel de quolibet atractu noſ noſcitur perueniſſe. in ip[sa] fine totum et integrum ad preſente uobiſ uendimuſ adque tranſfundimuſ unde accepimuſ a uobiſ ſicut inter noſ placuit atque conuenit ſolidoſ decem aut ab ac die preſente ad partem ipſiuſ monaſterio habendi tenendi poſidendi commotandi. uel quicquid ex ipſa re facere uolueritiſ liberam et firmiſſimam xpo. propicio in omnibuſ habeant poteſtatem ſi quiſ uero quod fieri . . . ſi noſ ipſi aut aliquiſ ex eredibuſ noſtriſ uel quiſlibet oppoſita perſona qui contra hanc uenditionem uenire temptauerit aut aliquid agere uoluerit nouerit ſe ſuſtinere tamtum et alium tamtum uel quamtum ipſaſ reſ meliorata ualuerint. ego [er]edibuſ meiſ heredibuſque tuiſ ſpodeo eſſe redituruſ et ut hec

uenditio firmior sit manibus nostris propriis subter firmauimus et testes qui signauerunt in presente nobis presentibus rogantibus. spulatione subnixa. actum puplice in curte emennoniaca sub die kl. iul. anno tertio regnante karlomanno rege. uuillirico helmendrude qui hanc rogatione et uenditionem fieri rogauerunt. uulfranno ratrantno saluarido theodrato uuinbino ingofrido ebrotio ideono ego uuitram emanuensi hanc uenditione scripsi uel spripsi.

CCXLVI. Traditio hildirati. de saroinse.

Ego enim in dei nomen hildiradus donator in amorem domini nostri ihu. xpi. et remissionem peccatorum meorum idcirco dono ad monasterio cuius uocabulum est uuizenburgo qui est constructus in pago spirense super fluuio lutra in onore sanctorum petri et pauli principis apostolorum ubi uir uenerabilis erimbertus eps. seu aba preesse uidetur. dono igitur hildiradus ad ipsum monasterio donatumque in per[pe]tuum permaneat esse uolo hoc est quod do in pago salinense in uilla que uocabulum est hioanni in uillare uel in ipsa fine quitquit ibidem uisus sum habere tam de alode quan de conparato uel qualibet adtractatum ad me perueniret tam terris mansis domibus edifitiis pratis pascuis siluis aquis aquarumue decursibus totum et integrum de iure meo in iure dominationis ipsius monasterio excepto curdile uno quod ego uobis denominaui dono et mantipiis .VIIII. his nominibus. man..rat ratbirga gundrat benediat theorat ammalbert uuolflind erluuuin amalbirg ista homnia nomina superius denominata trado atque transundo de iure meo in iure dominationis heclesie ipsius sancti petri. ita ut ab hac die presente ipsi monachi. uel ipsi custores qui ibidem deseruiant habeant teneant adque posideant uel quidquid ex ipsis res facere uoluerint liberam hac firmissimam xpo. propitio in omnibus habeant postestatem. si quis uero quod futurum

esse non credo quod ego ipse aut aliquis de he[re]dibus meis aut quislibet opposita persona qui contra hanc testamentum a me factum temptare uel inmutare uoluerit. infert una cum sotio fi[s]co. auribera una. argenti pondus duos et quod repetit euindicare non ualeat et ut hec testamentum firmior et stabilis permeaneat manum propriam subter signauimus et testes qui sub ariberto signarent in presente rogaui stibulationis subnixa actum pupplice factum testamentum ad monasterio uuizenburgo. sub die tertia kl. iulias. anno septimo regnante domno nostro carolo rege. testes illdirato qui anc testamentum fieri rogauit. uuillibaldo. amalrio. romano. franco. uuirunto. hainricho. maginardo. maginranno. theudaldo. ego arbertus scripsi. uel scripsi.

CCXLVII. Traditio quam fecit chrodoinus.

Adiutorium nostrum in nomine domini qui fecit celum et terram dum fragilitas humana generis pertimescit ultimus uite temporis subitanea transpositionem oportet ut non inueniat unusquenque inperatum ne sine aliquod boni operis respectum migret de seculo nisi in dei iure et po[te]statem consistit praparet sibi uiam salutis per quem ad eternam ualeat beatitudinem peruenire. ego itaque chrodoinus in dei nomen pro anime mei remedium uel pro eterna retributionis in futuro dono donatumque in perpetuum esse uolo ad monasterium uuizenburgo ubi uir uenerabilis erloaldus abba presenti tempore esse uidetur id est donationem uel traditionem quod per manus ebroine in xpo. fratrum meum fieri rogaui hoc est quidquid diuisus sum habere et dominare. in medietatem de homnem facultatem meam dono ad ipso supradicto monasterio id est tam mancipiis quam mansis campis pratis siluis cultis et incultis mouilibus et inmouilibus insuper aquis aquarumque decursibus sicut superius diximus omnia ad integrum. portionem meam quam de alode parentum meorum mihi legibus obuenit tam de paternium quam de

maternium. ſeu de conparato uel de qualecumque inienio homnia ad integrum a die preſente trado adque tranſfundo in ea uero rationem ut ab ac die habendi tenendi uendendi conmutandi poſidendi in homnibuſ ab hac die preſenti poſteſtatem habiatiſ tam tu quam ſucceſſoriſ tui quoſ dominuſ ibidem elegere dignatur. ſi quiſ uero quo futurum eſſe non credo ſi ego ipſi aut ulluſ de herediſ meiſ uel proheredium meorum ſeu quolibet ulla oppoſita perſona qui contra hanc donationem iſtam uenire temptauerit aut inrumpere uel infrange[re] uoluerit inprimiſ iram dei omnipotentiſ incurrat et ab omni eclefie chatolica excommunicatuſ apareat et ante tribunal domni noſtri ihu. xpi. reuſ adſiſtet item repetit et quod repetit non ualeat euindicare et cum ſoti[o] fiſco auri libraſ quinque argenti ponduſ decem coacto exſoluat et multa ſuſtineat acta hec donationem uel traditionem in monaſterio uuizenburgo ante ecleſie beatorum apoſtolorum petri et pauli. ſub die XII. kl. decenbreſ. anno regnati domino noſtro thedericuſ regiſ et carolo patricio maiorem domuſ palatio regiſ. teſteſ hebrouino. cui manuſ hoc iam ipſi dictuſ rodoinuſ fieri precepit. hoc quod de omne facultatem ſuam in medietatem a die preſente tradiret id eſt in pago ſaroinſe in marca que uocatur charinca iuxta fluuio eſca ego itaque teutgariuſ tamen quamuiſ peccator rogatuſ hanc teſtamentum ſcripſi. et ſubſcripſi. teſteſ. ebroino. erloalduſ. ueraldo. theutgariuſ. ego uualndelmaruſ ildifrido. uulpoldo monacuſ ſubſcripſi. ego milo diaconuſ ſubſcripſi. ego aldalbalduſ ſubſcripſi.

CCXLVIII. Traditio baldoino quam fecit.

Sacroſancto ecleſie cuiuſ uocabulum eſt uuizenburgo monaſterio que eſt conſtructuſ in onore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli in uoſo[co] ſuper fluuio lutra in pago ſperenſi. ubi eroalduſ preſenti tempore aba preeſſe uidetur ego enim baldonuſ donatur tractanſ pro remedii anime mei filium meum nomen iuſtini

ut de rebuſ propriiſ ad monaſterio uuizenburgo condonare debeam quod ita et feci ego dono in pago ſaroinſe in ueuiriſ marco in uilari ad tanitiuſ choba una ipſa quam dagomariſ poſedit a die preſenti integrum hit eſt tum terriſ campiſ pratiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ in ea uero ratione ut nomen filii mei iuſtini in libro uite conſcribantur et uoſ ipſa ab. erioldo uel monahi ipſa choba et terra ſupraſcripta habeant teneant adque poſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomen derelinqunt ſi qui uero quod futurum eſſe non credo quod ego ipſi quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ meiſ. ſeu quelibet oppoſita perſo[na] qui contra hanc epiſtolam donationiſ uenire aut frangere uoluerit inprimiſ dei iram omnipotentiſ incurrat ſi emduſ [emendare] noluerit et inſuper inferat ad ipſo monaſterio ſotienti fiſco auri libera una. argenti ponduſ duoſ et quod repetit non ualeat euindicare ſed preſent epiſtola homnia tempore firma permaneat. ſtipulatione ſubnixa. actum epiſtola in ipſo monaſterio uuizenburgo pupplice ſub die ſexto kl. apreliſ anno .XVIIII. regnante domino noſtro theuderico rege. teſteſ. baldoino qui anc donationem fieri rogaui. ego benedictuſ monacuſ ſcripſi. ego nectatuſ diaconuſ ſubſcripſi in dei nomen ego otricuſ peccator preſb. ſcripſi et ſubſcripſi.

CCXLIX. Traditio sigiberti de saroinse.

Venerabili in xpo. patre ermberto epiſcopo de monaſterio uuizenburgo dum non eſt pluribuſ incognitum qualiter ego ſigibertuſ condonaui reſ meaſ ad partem ſancti petri uel uobiſ in pago ſaroinſe in marca giſalolfinco. pro animam hruadrici manſo uno et caſa ſuper ſtabilita in uero ratione ut dum andrada ſoror mea aduixerit ſub uſu ſructuario ordine habeat excollere et anniſ ſinguliſ in cinſo ſtudeat dare denarioſ ſex. ad feſtiuitatem ſancti martini poſt quoque diſceſſuſe cum omni integritate ad ſupradicto monaſterio reuertatur facto preſente tempore. ſub

die .XVIII. kl. nouenbreſ anno .XX. regnante carolo rege. teſteſ. ermberto epiſco[po]. hruadhardo. gerberto. aldo. harimanno. ribaldo. albrico. teotberto. ego adalanduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCL. Uenditio hartperto de saroinse.

Domino in xpo. fratri hartperto amatore [l. emtori] ad parte ſancto petro ad monaſterio uuizenburgo ego uuilliricuſ helmeldrudiſ uenditoreſ conſtat noſ tibi uendediſſe et ita uendedimuſ homneſ reſ cellaſ noſtraſ in pago ſaloinſe in fine berſereguſ. tam terriſ manſiſ caſiſ pratiſ paſcuiſ pomariiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ. quantumcumque nobiſ uiſi fuerimuſ habere aut dominare tam de auiatico quam de paterno aut de materno ſeu de conparato uel quolibet attracto noſ noſcitur perueniſſe in ipſa fine totum et ad integrum a die preſente uobiſ uendeo adque tranfundo unde accipiamuſ a uobiſ ſicut inter noſ placuit. at conueniat ſoliduſ. decem. ut ab hac die ad parte ipſiuſ monaſterii abendi tenendi poſidendi conmutandi uel quicquic ex ipſaſ reſ facere uolueritiſ liberam ac firmiſſimam xpo. propitio in omnibuſ abeant poteſtatem ſi quiſ uero quod ego fieri non credo ſi noſ ipſi aut aliquiſ ex heredibuſ noſtriſ uel quiſlibet apoſita perſona qui contra hanc uenditione uenire temptauerit. aut aliquid agere uoluerit nouerit ſe ſuſtinere tamtum et alium tamtum uel quantum ipſa reſ meliorataſ ualuerint ego eredibuſ meiſ heredibuſque tuiſ ſpondeo eſſe redituruſ et ut hac uenditio firmior ſit manuſ noſtraſ propriaſ ſubterſignauimuſ et teſteſ qui ſignauerunt in preſente rogauimuſ ſtibulatione ſubnixa. actum pupplice in curte illa. ſub die kl. iuliaſ anno tertio regante domino noſtro carolomanno rege. teſteſ. uuilirico helmeldrude qui hanc uenditione fieri rogauerunt. uulfranno rattramno ſaluarido teutdrado uuibino ingofrido ebroino idoneo. ego uuitramnuſ hienſiſ ac uenditionem ſcripſi et ſubſcripſi.

CCLI. Traditio gebarti de saroinse.

Ille bene possedit rebus in seculo qui sibi de caducis conparat premia sempiterna. ideoque in dei nomen .egebaharttus. adque filius meus lautfridus propter amorem celestis patrie seu propter remedium animarum nostrarum tradimus adque transfundimus res nostras sitas in pago saroinse in uilla uel in marca duristualda nec non in loco noncupante bercilingua eclesiam unam et quidquid ad allam aspicere uidetur seu coba in uilla superscripta numcupate duristualda et seruum unum theotharttum cum uxore sua numcumpamte uuolfgart nec non et filii eorum hec uero prescripta sicut iam dictum est trado adque transfundo ad monasterio uuizenburgo ipsud sancto petro constructum esse constat ubi in dei nomine uir uenerabilis folcuuicus uuormancinse urbis episcopus famulantibus domino in monasterio prescripto monachis precurator fore dinoscitur ita ut ab hac die presenti ipsa locus sanctus uel rectores eius habeant teneant adque posideant suisque successoribus xpo. pro[pi]tio derelinquant sed postea nostra fuit petio et uestra decreuit uoluntas ut ipsas res predictas adque etiam contra hoc recipimus omnes res quas uos habetis in pago prescripto in ipso uilare noncupante uuolfgundauuilari cum omni re supota nec non et in ipsa marca ubi monasterium uestrum nuncupante uuizenburgo cellam que uocatur sancti pauli istas siquidem utrasque supranominatas res nobis prestare deberetis quod et ita fecistis per hanc paginolam auctoritatis usu fructuario diebus uite nostre et ut nullus homo easdem res predicta a nobis abstrahere usque dum aduixerimus pontifitium habeat. in ea uero ratione uel inquisitionem nostram uel lucrationem ad istam cellam prescriptam uel de ceteris predictis locis cum omni integritate afferre studeamus et deincep anni singulis quam diu uixerimus postea quoque inquisitio nostra cum omne rem emeliorata sine ulla maritate ad monasterium pre-

factum reuertatur etincep anni ſingulis quam diu uixerimuſ. in cenſum ſtudeamuſ dare ſolidum unum ad feſtiuitatem ſancti martini ſi quiſ uero quod fieri . . . credo ſi noſ ipſi quod abſit aut aliquiſ de heredibuſ noſtriſ qui contra hanc cartam donacioniſ a nobiſ factum uenire uoluerit aut eam inrumpere uoluerit inferat ad iam dicto eclefie cum cogente miſſo dominico auri unciaſ duaſ argenti ponduſ quinque pro eo quod repetit euindicare non ualeat ſed preſenſ epiſtola traditioniſ omni tempore firma et ſtabiliſ permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum pupplice in monaſterio prefacto ſub die duodecima kl. martiuſ anno ſiquidem .XVII. regnante lodouuico imperatore. feliciter amen. teſteſ. gebahartti et filii ſui lantfridi. preſbiter qui hanc traditionem fieri et firmari coram teſtibuſ ſubtuſ inſertuſ perfecerunt. ruaduuini geboldi aduocati anoloni buotoni ringuni ebdrolfi hilldibranti berru ruadolfi. ſiquidem in xpo. nomine guntbertuſ hac paginolam donationiſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCLII. Explicaria otoni adque ermberti de pago saroinse.

Uenerabili in xpo. patri ratfrido abati. ermenbertuſ nec non et octo germani filii gunduuino quondam cogitateſ pro remedium anime noſtre uel pro eterna retributione conplacuit nobiſ animuſ ut facultaticulaſ noſtraſ a monaſterio uuizemburgo condonare deberemuſ quod ita et fecimuſ ergo donamuſ a die preſente per hunc teſtamentum ad ſupraſcripto monaſterio uuizenburgo in onore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli edificato in, pago ſpriren ſe. in uuoſago ſupra fluuio lutra conſtructo ubi tu preſente tempore abba preeſ uidetur hoc eſt in pago ſalinenſe in ſaruinſe uel in moſalinſe donamuſ in uilla audouuino ſupra fluuio cernuni una cum baſilicaſ in ipſa uilla conſtructaſ in honore ſancti martini et ſancti elari uel reliquorum ſanctorum

edificataſ quaſ ſucceſſoreſ noſtri quondam conſtruxerunt. hoc eſt manſiſ domibuſ edificiiſ mancipiiſ uel acolabuſ ibidem conmannentibuſ campiſ pratiſ paſcuiſ mouilibuſ et inmouilibuſ ſiluiſ aquiſ aquarumque decurſibuſ uel apenditiiſ earum uel quicquid ad ipſa uilla uel ad ipſi baſilicaſ aſpicere uidetur ad integrum ſimiliter bobuniuilare ad ferra ſimiliter ad ioaneuilare ſuper fluuio cernuni de anbaſ ripaſ ſimiliter ad alta petra in imminniuilare ad biſariga in mannifi in uilla gunduuuino ſuper fluuio biberaha communia dicentia [cum omni adiacentia] quicquid ad ipſa uuilare pertinet ad caſſuſ in uilla launarigo in mundani ſeu portione illa in iohanneuuilare quem nobiſ de aunuculi noſtri chunchirino legibuſ obuinit ad integrum hec nomina ſuperſcrita cum manſiſ domibuſ edifitiiſ mancipiiſ acolabuſ deſuper conmanentibuſ campiſ pratiſ paſcuiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ a die preſente ad ſupraſcripto monaſterio uuizenburgo per hunc teſtamentum tradimuſ adque tranſſundimuſ ad poſidendum. ita ut ab ac die habendi tenendi uendendi conmutandi uel quicquid exinde parſ ipſiuſ monaterii elegerunt faciendi firmiſſimam in omnibuſ habeant poſteſtatem et ſi quiſ uero quod fieri non credimuſ quod noſ ipſi aut aliquiſ ex heredimuſ uel proeredibuſ noſtriſ uel quiſlibet opoſita perſona qui contra hunc teſtamentum uenire conuenerit et inrumpere uoluerit inferat ad partem ipſiuſ monaſterii ſotiante fiſco auri libraſ quinque argenti ponduſ duodecim coactuſ exſoluat et oc quod repetit euindicare non ualeat ut hec preſenſ teſtamentum omnique tempore firma et inuiolata permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum in uuizerburgo pudplice ſub die kl. maduſ anno quinto regnante domino noſtro childiberti regiſ. ego ermbertuſ hunc teſtamentum a me factum relegi et ſubſcripſi. teſteſ. otuni germano ipſiuſ. qui hunc teſtamentum fieri rogauit. uuolfigunde genetrici eorum. uuolfo filio boderido quondam. cartuuino bonifatio theoduni carrigo chuntilino folcoaldo buozelino betuni iuſtino gibuuulacho ego conſtino prbt. ſcripſi et ſubſcripſi tagibodi uueroaldo ebruinuſ adalgariuſ prbt. uuacario adulicente ego chroacuſ emanuenſiſ hanc teſtamentum rogatuſ ſcripſi et ſub. audenticum relegimuſ Exemplaria conſcripſimuſ uel et ſubſcripſimuſ.

CCLIII. Traditio domniga de saroinse.

In nomine domini noſtri ihu. xpi. dei eterni igitur donauit domniga iurnaleſ X. et X car. de feno in dundigan. et in cutiga marca. ego enim in dei nomine domnica femina donatrix in amorem domini idcirco dono ad monaſterio uuizemburgo qui eſt conſtructuſ ſancti petri et pauli ubi enm [ernb.?] epiſcopuſ preſente tempore eſſe uidetur dono igitur ad ipſo monaſterio hoc eſt ſolinſe in lociſ noncupantibuſ et in autinga marca hoc ſunt iur. X. et prata ad car. X. tamtum in ea uero ratione ut ipſa caſa dei uel agenteſ eiuſ ipſa rem habeant teneant adque poſideant et eorum ſucceſſoribuſ in dei nomen derelinquant uel quicquid exinde facere uuoluerint in omnibuſ abeant poſtatem actum in monaſterio uuizemburgo ſub die undecima kl. aguſtiſ anno regnate XV. regnante domno noſtro hanc donatione fieri rogauerunt. teſteſ bernaarto, non ſcripſi et ſuſcripſi.

CCLIV. Carta traditionis geholti.

Oportunum namque unicuique eſt in ac uita degit acque dum hic artuſ menbra regunt de futura uita adque mercede ut cogitet ubi inmortaliter uiuere ſemper ſperet ideoque nobiſ neceſ eſt innouare ſermonem quem dixit ſaluator in euangelio. date elemoſinam et omnia bona euenient uobiſ propterea ego gebolt cogitando tractaui donare aliquid de rebuſ meiſ pro remedio anime mee ad monaſterium uuizenburgo quod eſt conſtructum ſuper fluuio lutra in ho[no]re ſancti petri ubi in dei nomine grimoltuſ abba preeſſe uidetur hoc eſt in pago alſacinſe in uilla que uocatur kirihuuilari curtilem unam uineam unam ad carradaſ treſ. iurnaleſ .LX. prataſ ad carrataſ decem ſiluiſ paſcuiſ campiſ aquiſ

aquarumue decurſibuſ. mouilibuſ et inmouilibuſ cultiſ et incultiſ ſeu quicque ad ipſud curtile aſpicere uidetur. ſimiliter et tradidit in alio pago qui uocatur ſarahgeuui quartam partem uniuſ montiſ qui uocatur monſ eburarti et illam partem ſine aliqua dilatione ad opuſ monacorum dimiſi. in ea ratione ut iam ſupradictaſ reſ quaſ iuriſ mei tradidi ad iam nuncupatum locum et hoc beneficium quod abeo nunc in uilla que dicitur uueſthof. duaſ hobaſ ſub uſu fructuario excolerem uſque in finem uite mee et uxor mea nomine rihilt et equiuocuſ meuſ gebolt et quiſquiſ de nobiſ tribuſ alium ſuperuixerit hoc habeat. et tamen ſi illa poſt obitum meum uiro alio ſe in co[niu]gium non ſotiat. et poſt exitum noſtrum illa caſa dei habeat teneat atque poſideat et eorum ſucceſſoribuſ xpo. propitio derelinquat et quicquid exinde facere uolurit liberam ac firmiſſimam in omnibuſ abeant poteſtatem uel ulla oppoſita perſona qui contra hanc traditionem a me factam uenire temtauerit aut inrumpere uoluerit tunc inferat uobiſ ueſtriſque ſucceſſoribuſ duplam repetitionem ſotiante fiſco auri untiaſ treſ argenti ponduſ quinque coactuſ perſoluat et nihilhominuſ haec traditio firma permaneat omni tempore ſtipulacione ſubnixa. actum in uuizenburgo ſub die mercoriſ data tertia kl. octobriſ regnante lodouuico anno .XII. anno ab incarnat. domini DCCCLI. indictione .XIIII. iſti ſunt teſteſ ego gebolt. qui hanc traditionem feci. otrih. buo. meginhelm. gunbertuſ. reginolt. rihbald. muatheri. teatrih. reginger. hildibald. beatar. hiltiboto. adalh. erlebald. ego otfriduſ ſcripſi et ſubſcripſi. amen.

CCLV. Traditio uuillibaldi de saroinse.

Venerabili in xpo. patre iuſtolfuſ epiſcopuſ et aba de monaſterio uuizenburgo qui eſt conſtructuſ in pago ſpirenſe ſuper fluuio lutra in onore ſanctorum apoſtolorum petri et pauli dum et homnibuſ non abetur incognitum qualiter ego uuilabaldo

condonaui rem meam in pago faracgauue hoc eft quod dono in uilla que dicitur uruniuuilare hoba una cum omni integritate et quicquid ad ipfa oba pertinet et pro ipfa oba in cenfum denariof quinque unde accipi in benedictione ueftro oba dimidia in uilla que dicitur effem et indebemuf foluere in cenfum denariof fextem ad fefte fancti martini .III. idux no. ad annif fingulif et fi inde necglegenf aut tarduf aparuero de lege mea conpono et fic habeant ufque ad fine uite mee poft quoque meum difceffum ipfaf cum omni integritate ad ipfum monafterium reuertatur facta preftare fub die tertie iduf aprelif actum in monafterio uuizemburgo anno XXXIII. karolo rege francorum iuftolfuf teftef ruatartde teotbertuf aldo friduri gifalbertuf uueroaldo adalo uuerolduf ego uuolfartduf fcripfi et fubfcripfi.

CCLVI. Precaria uueroaldo acanbac.

Uenerabili in xpo. patre ratfrido abati uueroalduf peccator homnibuf non abetur incognitum qualiter nof uuilla noftra chagambac qui uocatur ditiaguf in pago faroinfe fuper fluuio aquila ad monafterio uuizenburgo ubi tu abba preeffe uiderif ad integrum per noftrum teftamentum a die prefente condonauimuf fet poftea ad noftra petione fuprafcripta rem ufo fructuario nobif conceffiftif propterea hanc precaria uobif confcribere rogauimuf ut poft obitum quoque noftrum fuprafcripta rem uel quidquid ibidem laborare aut meliorare potuerimuf ad integrum ad partem fupradicta mo[na]fterio ueftro abfque ulliuf iudicif interbellationif in dei nomine reuertere que fecit ftipulatione fuxnixa. actum pupplice ad monafterio uuizenburgo quod ego per meum teftamentum idem conceffit ad excollum ufum fructurum ut ego exinde uibif cenfum redere foletu redere foletu legitimum quam diu ueftra uoluntaf eft et quamtum uobif placuerit ipfa ref recipe fine ulliuf hominif contraditione hoc faciatif. ueroaldo qui hanc precaria fieri rogauit fub die X

kl. madias anno tertio regnante domino nostro dacoberto regis. testes cardoeno centenario gaciberto bertegiso odunensi baldoino badocone teudone trudeberto. ego chrodoinus scripsi et subscripsi.

CCLVII. Precaria gebarti de saroinse.

Domini sancto et in xpo. uenerabili fratri ratfrido abati geboarttus peccator dum inter nobis conplacuit adque conuenit quod ipsas res quod genitus meus chrodoinus condam pro paginam testamenti ad monasterio uuizenburgo firmauit qui est constructus in onore sancto petro in pago spirense super fluuio lutra et donauit genitus meus chrodouuinus in pago saroinse in loco nuncupanti. in uilla que uocatur chaganbaci tam mansis casis eclesiis campis pratis farinariis siluis mancipiis edificiis aquis aquarumque decursibus com omni integritate similiter in uilla monte quod ante genitus meus ibidem firmauit. tam mansis casis eclesiis mancipiis campis pratis siluis aquis aquarumque decursibus cum omni integritate quicquid in antedicto testamento continetur et ego a petitionibus bonis hominibus et uobis pietas tetigit ut ipsas res superius nominata que mihi in benefitium constitisti ut ego usu frutuario debeam excolere diebus uite mee et quicquid in ipsa loca anterius nominatas laborare aut melioreare uel atragere potuero post quoque uiri dicesso meo cum homni integritate et legitimus terminus ex fructibus sine illius iudicis interpellatione nostra recipiatis potestatem si quis uero quod futurum esse non credo ego aut liquid de credibus meis uel quidlibet aposita persona qui contra hanc precatiria quem ego spontanea uoluntate fieri rogaui uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit indicari et hut precaturia adfirmior sit manus proprias subtersit. sotianti sisco auribras sex. argenti pondus .XII. quod repetit euin[di]care genus meus fati et testes ad ipso monasterio superius nomiinato sub die .XII. kl. aprelis anno .V. regnante domino nostro

teudorico rege. ieboarte qui hanc precaturia fieri rogauit. teſte atune alboino autberto ego alboalduſ ſubſcripſi. ego erlabolduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCLVIII. Traditio ingoberti de saroinse.

Uenerabile in xpo. patre noſtro ermberto epiſcopo de monaſterio uuizenburgo dum non eſt pluribuſ incognitum qualiter ego ingobertuſ condonaui reſ meaſ ad partem ſancti petri uel uobiſ in pago ſaroinſe in uilla uel in fine que dicitur grimimgo marca hoc eſt caſa ſtabilita et graniaria et de terra araturia iurnaleſ uiginta et de prata ad fenum faciendum ad carradaſ octo. et quicquid ad ipſa caſa aſpicere uidetur poſtea quoque mea fuit petitio uel bonorum hominum ut ipſaſ reſ mihi in benefitium preſtaretiſ quod ita et feciſtiſ in ea uero ratione ut dum aduixero ſub uſu fructuario ordine habeam excolere et anniſ ſinguliſ in cinſo ſtudeam dare denaroſ uiginti aut quod ipſa pretio ualet in cera uel in ueſtimentiſ aut in pecoribuſ ad feſtiuitatem ſancti martini et ſi exinde neglegenſ uel tarduſ aparuerit de lege ſua conponat facta preſtaria ſub die. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non cre[do] ego aut aliquid de herediſ meiſ uel quiſlibet appoſita perſo[na] qui contra hanc traditione quam ſpontanea uoluntate fieri rogaui uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit inferat tamtum et alium tantum iduſ ianuiaruſ anno XVIII regnante karolo rege. teſteſ. ermbertuſ epiſcopuſ que anc preſtariam fieri rogauit. ruatartdo. gerberto. harirado. ratdulfo. arimanno. aldo. hartberto. hildiboldo. ego adullanduſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCLIX. Carta guntarti de saroinse.

Igitur ego in dei nomen guntart donator dono ad monafterio uuizenburgo. quod eft conftructum in pago fpirenfe fuper fluuio lutra in onore fanctorum apoftolorum petri et pauli ubi uenerabilif uir ermbertuf epifcopuf eo tempore abba preeffe uidetur. hoc eft quod dono in pago faroinfe in fine uel in marca que dicitur kimbach quicquid agetur contra teftibuf tradidit tam terrif domibuf edifitiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf totum et integrum quicquid in ipfif uifuf fuit tenuiffe hoc trado de iure meo in iure dominationif ut ipfi cuftoref qui ibidem feruiunt habeant teneant adque poffideant uel quicquid exinde facere uoluerit xpo. et propitio in omnibuf habeant poftef-tatem. fi quif uero qui hanc epiftolam farngere [uo]luerit inferat ad ipfum monafterio uuizenburgo auri libraf tref argenti ponduf quinque coactuf exfoluat et donatio ec firma permaneat ftupulatione fubnixa. factum teftamentum fub die .XIII. kl. aprelif anno .XXI. regnante karolo rege. teftef. guntrardo qui hanc traditione fieri rogauit. Signum albrico. erico. adalberto. thotberto. finttranno. alacramno. theottardo. gifalardo. uuernartdo. uuarinario. gunduinuf prb. fcripfit. ego rotelmuf fcripfi. ego enim in dei nomen adalanduf fcripfi et fubfcripfi.

CCLX. Traditio guntardi de saroinse.

Igitur nof in dei nomen guntarduf et albricuf. donatoref donamuf ad monafterio uuizenburgo quod eft conftructuf in pago fpirinfe fuper fluuio lutra in onore fanctorum apoftolorum petri et pauli ubi uenerabilif uir ermbertuf epf. eo tempore abba preeffe uidetur hoc eft quod donamuf in pago fa[roinse] in fine

uel in marca que dicitur fimbach quicquid algeruf nobif coram teltibuf tradidit tam terrif domibuf edifitiif pratif pafcuif filuif aquif aquarumue decurfibuf totum et ad integrum quicquid in ipfif locif uifuf fuit tenuif[se] hoc tradimuf de iure noftro in iure dominatione ipfiuf monafterii. ut ipfi cuftoref qui ibidem deferuiunt habeant teneant adque poftfedeant uel quicquid exinde facere uoluerit xpo. propitio in omnibuf habeant pofteftatem. ut fup. factum teftamentum in uilla roginda fub die .V. id. feptember. anno XXI. regn. karolo rege. guntardo et albrico qui hanc do. fieri rogauerunt. teftef. uuarinario landumfo teottardo. ego chrodoinuf amanuenfi rogatuf fcripfi et fubfcripfi.

CCLXI. Testamentum quam fecit galla de cernone.

Sacrofancte eclefie fancto petre qui eft conftructuf in monafterio uuizenburgo ubi ratfriduf abba preeffe uidetur ego in dei nomen egratrudif [l. geratr.] fibi gaila matrona teodone per amborum conuenentia tractanf pro anime mee remedium uel eterna retributione ut aliquid de heredem meam ad ipfo loco fancto confirmare deberem quod et ita feci. hoc eft in pago falinenfe in uilla audoinda [ôdinuil. in marg.] eclefiea fuper fluuio cernune quicquid figoinuf iugalif meuf ibidem tenuit et ipfi infantif noftruf chuncellino buccellino fnaraungo morienf dereliquid et mihi ex luctuofa hereditate aduenit hoc manfif cafif campif pratif filuif pafcuif aquif aquarumue decurfibuf mancipiif acolabuf defuper conmanentibuf uel quicquid idem afpicere uidetur totum et ad integrum ad die prefente ad fuperfcripto monafterio uuizenburgo per hanc teftamentum trademuf adque tranffundimuf ad poffidendum in ea uero ratione ut hab ac die parf ipfiuf monafterii habendi tenendi commutandi uedendi uel quidquic exinde helegerint faciendi liberam et firmiffimam habeaf in omnibuf poteftem. et fi quif uero quod fieri non credo quod ego ipfe aut aliquif de heredibuf uel pro-

heredibuf meif aut quiflibet apofita perfona qui contra hanc teftamentum uenire conuenerit et inrumpere uoluerit inferat parte ipfiuf monafterii fociante fifco auri libra una argenti ponduf quinque et hoc quod repetit euindicare non ualeat. et hec prefenf teftamentum firmuf et inuiolatuf permaneat ftipulatione fubnixa hactum in uilla charibode fuper fluuio faroa puplice fub die kalandaf octobrif anno primo regnante domino noftro lutarii rege. geradrude fibi gailane qui hanc teftamentum fieri rogauerunt. teftef. buccellino filio gailane folcoino bettone teotrado chariuino alarico conftantio. ego chrodoinuf notariuf fcripfi et fubfcripfi.

CCLXII. Traditio quam fecit lucane.

In xpo. nomine ego itaque luca. pro remedium filio meo chodoaldo dono donatumque in perpetuum effe uolo ad monafterio uuizenburgo ubi uir uenerabili ratfriduf abba preeffe uidetur dono forte una campo et filua infimul. tenente meditate quamtum filiuf meuf chodoalduf mihi morienf dereliquid inter mittilibrumna et aquila ipfa forte medietate fimiliter dono pradello uno ad carradaf duaf fuper fluuio aquila hec omnia a die prefente adque tranffundo ad monafterium fuperiuf nominatum de iure meo in iure dominationif monafterii. fi quif uero quod futurum effe non credo quod ego aut aliquid de eredibuf meif uel quiflibet apofita perfona qui contra hanc donationem uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit inprimif ira dei omnipotenti incurrat et infuper fotiante fifco auribra una argenti ponduf duof et quod repetit euindicare non ualeat fed prefenf donatio firma et ftabilif permaneat manum proprii fubter fignat feci et teftef qui fubfcriberint uel fignarent in prefente rogaui ftibulatione fubnixa. actum puplice in uilla agambac. datum quod fecit menfif iuliif die .X. anno .quatuor. regnante domini noftri teoderico rege. teftef. lucane qui hacn donationem fieri rogauit. uueroaldo. gifrido. teut-

boldo. baldoino. ego teotarduſ. ego liuduinuſ notariuſ rogatuſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCLXIII. Karta ad sancto petre quam fecit uuilliboldus et lauta.

In xpo. nomine anno XII. regnante domino noſtro pipino rege ego itaque uuilliboldu ſ et lauht cogitanſ de ſuperna retributione uel remiſſionum peccatorum pro a[ni]ma teutbabdo defunto et ad lumen ſuum donamuſ ad monaſterio monacorum in honore domini noſtri ihu. xpi. et ſancto apoſtolo petro conſtructuſ uuizemburgo. donamuſ ad ipſa ecclefia in pago ſaroinſe infra fine hilbodiaga in uilla gerboldinga ſuper fluuio iſca hoc eſt campo et ſilua inſimul tenente et de ipſo uno latuſ eſt terra ſancto petro alio latuſ ſancto georgio. et uicbertuſ tenuit fronte uno ſancta maria alia uero fronte in offenbaci ipſi terra et ſilua terminata preſentaliter donamuſ et trademuſ adque tranſfundimuſ. ut ab ac die ipſi monaſteriuſ uel agenteſ illiuſ habeant teneant adque poſideant uel quicquid exinde facere uoluerint in omnibuſ habeant poteſtatem. ſi quiſ uero menime non cre[do] ſi non aut eredif noſtriſ uel quiſlibet apoſita perſo[na] qui contra hanc teſtamentum agere conauerit inferat partibuſ ipſiuſ monaſterii ſeo ſotiante ſiſco auribra una. argenti ponda una multa ſuſtineat et preſenſ teſtamentum omni tempore firma permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum pupplice in uilla gerboldinga ſub die .IIII. nonaſ nouenb. et tenpore ſuperatum. teſteſ uuilibaldo et lauta qui hanc teſtamentum fieri rogauerunt uuelando gauirigo teodo chrigero centenario ratberto altulfo nordegario bertalauſ autgero uuicberto odilbaldo harberto radingo ego lantfriduſ cancelariuſ ſcripſi.

CCLXIV. Alberico qui hanc precaria fieri rogauit ad sancto petro.

Venerabile in xpo. eremberto epifcopo et omnibuf non abetur incognitum qualiter in dei nomen albericuf precatur dummodo metuit petitio et ueftra decreuit uoluntaf ut ad meam petionem uel fupplicationem rem ueftram in loco noncupante que dicitur altorfo et badgifingaf in pago falinago quem ego ipfe albericuf per meum teftamentum ad parte ecclefie fancto petro uuizenburgo condonaui tibi in benefitio concedere deberimuf quod ita et fecimuf ad ufu fructuario dum tu aduixerif in ea uero ratio anni fingulif in cinfo modiuf .LXXX. de fale dare debeaf et fi de ipfo cinfo neglienf aut tarduf aparuero cum fide facta ipfo cinfo reftituam et poft meum quoque difceffo cum omnem rem fuperpofitam uel inmelioratam abfque ulla dubitatione in ueftra dominatione uel eclefie ueftre fancto petro uuizenburgo debeat reuertere facta epiftola precaria datum quod fecit menfif iuliif dief .XII. anno .XIIII. regnante domino noftro pipno rege. teftef. teoderico gundaco frumigero uualarico chrodingo gunterico uuidoldo agiuuino uuillihardo uuicranno. ego uuibalduf cancellariuf fcripfi et fubfcripfi.

CCLXV. Donatio ercamberto de saroinse.

In xpo. nomine ratfrido abbati de uuizenburgo monafterio ego erceanbertuf et conguf mea gaelfinda donaturif conplacuit nobif animuf ut pro remedium anime noftre aliquid de facultaticula noftra ad monafterio uuizenburgo in onore fancto petro edificato ubi tu prefente tempore abba preeffe uiderif condonare deberimuf quod et ita fecimuf donamuf ergo a die prefente ad ipfo

monafterio in pago faroinfe fuper fluuio ifca in macuneuilare terra campif pratif filuola quicquid genitor meuf nordoalduf mihi morienf dereliquid totum et ad integrum addie prefente donamuf propterea hanc donationem fieri rogauimuf ut ab ac die tam tu quam parf monafterii ueftri uel fuccefforif ueftri abendi tenendi commutandi uel quicquid exinde eligeritif faciendi firmiffimam in omnibuf habeant poteftatem et fi quif uero quod fieri non credo ut nof ipfi aut aliquid de heredibuf uel proeredibuf noftrif aut quiflibet apofita perfona qui contra anc donationem uenire temtauerit aut inrumpere uoluerit. inferat parte ipfiuf monafteri fotiante fifco auri libra una argenti pondo uno coactuf exfoluat et quod repetit non ualeat euindicare et ut hec donatio firma permaneat. aut fub die kalandaf febroariif anno .IIII. regnante dacoberto rege. ercanberto et gaelfinda qui hanc donationem fieri rogarunt. cardoino centenario erloino odilcramno bertegario marcoaldo uuelando adoldo ego chrodoinuf notariuf anc donationem fcripfi.

CCLXVI. Donatio quam fecit erlafridus.

Uenerabile in xpo. fratri erloaldo abati ego enim in dei nomen erlafriduf filiuf uuolfrido condam pro remedium anime et remifionem peccatorum meorum ideoque dono donatumque in perpetuum effe uolo ad monafterio uuizenburgo. qui eft in onore fancto petri apoftoli conftructuf in pago fpirenfi fuper fluuio lutra. hoc eft omnem portionem meam in pago faroinfe in fine mallone uilara hoc eft manfif campif pratif filuif aquif aquarumue decurfibuf totum et ad integrum ita ut ab ac die habendi tenendi conmutandi uel quicquid ipfi abba aut gentif ipfiuf monafterii facere uoluerint liberam hac firmiffimam in homnibuf habeant poteftatem fi quif uero quod futurum effe non credo ego ipfa quod abfit aut aliquif de eredibuf meif qui contra hanc donatione uenire

temptauerit aut inrumpere uoluerit inferat in ſtatute ſeruante ſotianti fiſco auri libraſ duaſ argenti ponduſ treſ coactum exoluat et quod repetit non ualeat euindicare ſed preſenſ donatio et meam petitio omni tempo firma permaneat ſtipulatione ſubnixa. actum in monaſterio uuizenburgo ſub die kal. apreliſ anno XI. regnante domi[no] noſtro teuderico rege. erlafriduſ qui hanc donationem fieri rogauit. ego ſindico acſi emanuenſiſ ſcripſi et ſubſcripſi.

CCLXVII. Karta adalcardo de saroinse.

Domino ſacro et in xpo. uenerabili dilectiſſimo domino meo ratfrido abati adalcharduſ uir inlux comeſ et precatur dum inter nobiſ taliter placuerit adque conuenit ut riſ muniſtiri in pago ſaruinſe in loco noncupante ad biloerakauuilare [l. biberaka-] quem ermbertuſ et acto pro teſtamentom titoli ad monaſterio uuizemburgo condonauerunt ut ipſaſ reſ ſuperiuſ nominataſ tam terriſ caſiſ campiſ pratiſ ſiluiſ aquiſ aquarumue decurſibuſ mancipiiſ ibidem conmanentiſ mihi in benefitium preſtetiſ ut dum aduc aduixero uſu fructuario debemuſ excollere poſt quoque uero diſceſſo meo ſine ulliuſ iudiciſ interpellatione cum legitimiſ terminuſ et fructibuſ et quid ego ſuper ipſaſ reſ laborare aut inmeliorare potuero in ueſtra preciatiſ poteſtatem in ea uero ratione anniſ ſinguliſ ad feſtiuitatem ſancti martini uobiſ reddere debeaſ hoc eſt argenti libra una. angariaſ II. ſi quiſ uero quod futurum eſſe non credo quod ego aut aliquid de erebuſ meiſ aut quiſlibet apoſita perſona qui contra hanc precaturia que ego ſpontanea uoluntate fieri rogaueram aut inrumpere uoluerit infra ſe ſociante auri libraſ duaſ argenti ponduſ quatuor et quod repetit non ualeat euindicare aut hec precaria mea firma et ſtaliſ permaneat actum pubplice in uil. biberaca. anno .V. regnante domini noſtri chilperico rege datum quoque feci menſiſ iuliiſ dieſ .XII. teſteſ adalchardo qui hanc prekaria fieri rogauit. cardoino centenario nadale urone

teodone uuifodo erloino bertegario cardolfo ego leodoinuf notariuf emanuenfi fcripfi et fubfcripfi.

CCLXVIII. Carta geboldi et adalharti.

Sacrofancta eclefiea fancti petri qui eft conftructa in monafterio uuizenburgo ubi in dei nomen ohtgariuf epifcopuf adque abba preeffe uidetur nof itaque gebooldul et adalarduf donamuf pro anime noftre remedium ad ipfo loco fancto donatumque in perpetuum ut permaneat uu[l]umuf hoc eft infra marca denominata durifstuolda hobaf quatuor una cum mancipiif if nominibuf uuolf-liec uuillimunt uuolfolt adalger a die prefente ad ipfo loco fancto tradimuf adque tranffundimuf ita ut ab ac die ipfa rem ipfa cafa uel congregatio eiuf habeant teneant adque poffideant et eorum fubceffforibuf xpo. propitio derelinquant fatiendi quod uolueritif in dei nomen. in omnibuf habeatif poteftatem. fiquif nof aut heredef noftri uel quiflibet ulla opofita extranea perfona qui contra hanc donationif a nobif factum uenire temtauerit aut in[rum]pere uoluerit tunc inferat uobif ueftrifque fucceforibuf dumplum repetionem. fociante fifco auri untiaf quinque argenti pondum unum et nihilhominif prefenf donatio omni tempore firma et ftabilif permaneat ftipulatione fubnixa actum ad ipfo monafterio publice datum .VIII. kl. mad. anno .III. regnanante domini noftri hlotharii inperatorif. teftef geboholdi et adalardi qui hanc donationem fieri rogauimuf. althelmi miloni ruodolfi hildiger bernhardi ueromanni leibini prefentin ego iohannef ad uicem baltramni cancellarii fcripfi et fubfcripfi.

CCLXIX. Prestaria geboldi et adalharti.

Venerabile in xpo. patri hotgario epifcopo adqué abba preeffe uidetur nec non gebooldo et adalardo preftatoribuf pluribuf eft cognitum qualiter nof propter nomen domini ref noftraf infra marca denominata duriftuolda hobaf quatuor et mancipia .IIII. ad monafterium ueftrum condamuf fed poftea noftra fuit petio et ueftra uel fratrum decreuit beniuolentia ut dum nof aduixerimuf ipfaf ref fub ufu fructuario ordine excolere debeamuf in cenfo in ea uero ratione ut annif fingulif ad feftiuitatem fancti martini uobif dare debeamuf denariof fex. et poft obitum noftrum amborum quoque difceffum quando quidem deuf hoc inpleuerit ipfaf ref fuperiuf denominata ad uof uel ad fucceffaref ueftrof redeat eo tempore emeliorata fine ulla damnitate aut diminitione in dei nomen feliciter amen. facta preftaria fub die .VIII. KL. MAD. anno VI. regnante domini noftri lotharii inperatorif. teftef. gebooldi et adalardi qui hanc preftariam fieri rogauimuf. althelmi milonif ruodolfi ildiger bernhardi uuertmanni leibeni prefentin ego ioannef ad uicem baltramni cancellarii fcripfi.

CCLXX. Carta lantfridi episcopi.

Sacrofancta eclefie fancti petri qui eft conftructa in monafterio uuizenburgo ubi in dei nomen otgariuf epifcopuf adque aba preeffe uidetur ego itaque lantfriduf item gratia dei epifcopuf dono pro anime mee remedium ad ipfum locum fanctum donatumque in perpetuum effe uolo hoc infra marcaf denominataf in beroniuilla et in effi. quicquid ibidem uifum abere id eft tam terrif campif pratif filuif arealif cafif cafalif pafcuif aquarumue decurfi[bus] una cum mancipiif hif nominibuf frumoolt

gebiilt gozbolt blidilt cum omni integritate totum et ad integrum a die presente ad ip[so] loco sancto trado atque transfundo ita ut ab ac die ipsam rem ipsa ca[sa] dei uel congregatio eius habeant tenenant adque posideant eorum subcessoribus xpo. propitio derelinqu... fatiendi quod uolueritis in dei nomen in homnibus abeant potestatem si quis ego aut propinqui mei uel quislibet aposita persona extranea aposita perso[na] qui contra hanc donationem a me factam uenire temptauerit aut inrumpere uoluerit tunc inferat uobis uestrisque successoribus duplum repetionem sotiante fisco auri untias .V. argenti pondum unum et nihilhomini presens donatio omni tempore firma et stabilis permaneat stipulatione subnixa. actum ad ipso monasterio publice datum VIII kl. mad. anno .VI. regnante domini nostri lotharii inperatoris. Sig. lantfridi gratia dei episcopi qui hanc donationem fieri rogauit. testes. ildibaldi uuilliardi heriger uno rihardi budo uuiniteri dietman gotafridi ego ioanes ad uicem baltramni cancenlarii recogniui et scripsi. et subscripsi.

CCLXXI. Prestaria lantfridi episcopi.

Venerabili in xpo. patri otgarii episcopi adque abati nec non et lanfrido gratia dei episco[po] adque precatore pluribus est cognitum qualiter ego propter nomen domini res meas infra marca denominatas id est in beroniuilla et in essi quicquid ibidem uisus sum abere. totum et ad integrum ad monasterium uestrum condonaui sed postea mea fuit petitio et uestra uel fratrum decreuit beniuolentia ut dum aduixerimus ego et nepus meus geboardus ipsas res sub usu fructuario ordine excollere debeamus in censo. in ea uero ratione ut annis singulis ad festiuitatem sancti martini denarios .VI. uobis dare debeamus et post obitum nostrum amborum quoque discessum quamdo quidem deus hoc inpleuerat ipsas res superius denominatas ad uos uel ad successores uestros

redeant eo tempore emeliorataſ ſine ulla damnitate aut dominatione in dei nomen fragiliter amen facta precaria ſub die VIII kl. mad. anno VI. regnanante domini noſtri lotharii inperatoriſ ego lantfridi gratia dei epſ. qui hanc preſtariam fieri rogauit. teſteſ ut ſup. ego ioanneſ ad uicem lantfridi ſcripſi.

CCLXXII. Carta traditionis geruolchi.

Sacratiſſima loca ecleſiae ſancti petri apoſtoli quae eſt conſtructa in monaſterio quod uocatur uuizenburc. ſuper fluuium lutra. ubi domnuſ abba grimolduſ preeſſe uidetur. ego itaque geruolc trado pro remedio anime mee et matriſ mee gebihildæ ad ipſum locum ſanctum donatumque in perpetuum eſſe uolo. et in ea ratione ut in ipſo loco ad uitam meam habeam locum uictum et ueſtitum. hoc eſt quod trado de proprietate mea in pago bliaſahgouuue. in uilla quae dicitur râtrammeſ uilare. hobaſ .II. cum areoliſ. et edificiiſ et iur. LXX.IIII. de pratiſ. car. XVI. et hec mancipia. ſnelhart. arnolſ. thiatbirc. ercanheid. et inſuper ad paſturam. ad .L. porc. et de ſilua ad dominicum ſeruitium ſufficienter. hoc trado atque tranſſundo ut ab hac die ipſa caſa dei habeat teneat atque poſſideat et congregatio ſancti petri perfruatur. et eorum ſucceſſoribuſ xpo. propitio derelinquat. faciendi quod uoluerint. ſique exiſtat poſt hunc diem qui uelit hanc traditionem corrumpere incidat in iram dei ſi cito ſe non conuertat. et tamen nil in hac re proficiat. ſed iſta traditio a me facta inuiolata et inconuulſa permaneat uſque in æuum. Acta eſt traditio in pago bliaſahgouue. et ſcripta in monaſterio prefato .VII. kl. mai. regnante domno rege ludeuuico iuniore an. XXVIII. in parte orientaliſ frantiae. † teſteſ. qui hoc uiderunt et audierunt. et ueſtituram iſtam uiderunt. Teſteſ. geruolc. kerunc. adalhelm. ſandarat. ſigiboto. uualahger. hartrat. uuinidheri. ratfolc. german. houaman. uuerinbald. uuilliram. hildiger. ruadini. uocatuſ hildibertuſ ſcripſit.

*CCLXXIII. Carta vverinbaldi. et geboldi. étonis.

[addita cum fequenti a manu fec. 11. Confer adeoque huc refer num. *LI.]

In nomine dei fummi ego vverinbalt pro remedio anime meae et pro aeterna mercede trado ad monafterium vvizenburc quod eft conftructum in honore fancti petri apoftoli iuxta fluuium lvtre et iuxta radicem vofagi montif in pago fpirenfe. Hoc eft quod trado in gifaluingun quod eft in pago achilgouue predium meum quod ibi habere uideor cum mancipiif meif ibidem habitantibuf fic in perpetuum tranffundo ut nulla perfona magna uel parua que cum deo partem habere cupiat. quicquam de hif minuere aut rapere prefumat. Similiter et ego gebolt in ea filua quarte partif iuxta haganbah iurif mei trado ad idem monafterium vvizenburc ad faginandum .CC. porcof. pro aeterna remiffione peccatorum meorum. Pro fimili remedio et ego Éto in filua que uocatur lutilinhard. et langenhard. et okerefbuhil. et fconinberc. et vvaffanbuhil trado dimidiam partem affti-pulatione perpetua. Actum in faraburg. regnante luduvvigo rege annof VI. fub teftimonio grimoldi abb. vverinbaldi geboldi. etonif. adalharti. rodolfi. hildigeri. vvertmanni. adalhelmi. baltrammi. vvillirammi. vvaltgeri.

*CCLXXIV. Traditio gucceline viduae.

Curtim .I. in uilla que dicitur eichin. et uinea .I. que iacet in eadem curti. et de terra arabili iurnalef .XL.VIII. et in ingoldefáha iurnal. X. cum curti. et ad alten glazofone iurn. XXVI. et ad uuarehefbahc iurn. XX.III.

*CCLXXV. E Karoli M. breviario rerum fiscalium.

[E cod. Helmſtad. 254 ſec. 9., qui nunc Wolfenbuttelae eſt, fol. 10 a. b diligenter exceptum et nobiscum communicatum. Editum iam hucusque, poſt alios, a Bruns in Beitr. zu den deutschen Rechten des Mittelalt. p. 65—68, et Pertz in Mon. III, p. 177. 178.]

De illiſ clericiſ et laiciſ qui illorum proprietateſ donauerunt ad monaſterium quod uocatur uuizunburch. et e contra receperunt ad uſum fructuarium. Hartuuic preſbiter tradidit ad ipſum monaſterium ſupradictum in pago uuormacinſe medietatem de illa eccleſia que eſt conſtructa in uilla heſſicheim. et cum caſa dominicata. manſoſ ueſtitoſ ſeruileſ .IIII. et de uineiſ picturaſ .V. et e contra recepit illam eccleſiam in uilla unkenſtein. et cum caſa dominicata. manſoſ ueſtitoſ. ſeruileſ .VI. de uineiſ picturaſ .V. de prata ad carra XX. in ea uero ratione ut id ipſum quod tradidit diebuſ uitae ſuae habeat in precariam. Motuuinuſ et uxor eiuſ ſimiliter tradiderunt ad ipſum monaſterium in uilla heſſichaim in ipſo pago cum caſa dominicata manſoſ ueſtitoſ ſeruileſ .VI. de uineiſ picturaſ .V. de prata ad car. .XII. et e contra receperunt in ipſa uilla cum caſa dominicata manſoſ ueſtitoſ ſeruileſ VI. de uineiſ picturaſ .VII. de prata ad car. XV. Unroh habet in ipſo pago ſimiliter in precariam in uilla illa manſum ueſtitum .I. ſeruileſ abſoſ .II. de uinea pictura .I. de prata ad carradaſ XX. diebuſ uitae ſuae.

Birniho preſbiter tradidit ad ipſum monaſterium in ipſo pago in uilla franconadal. eccleſiam .I. et cum caſa dominicata manſoſ ueſtitoſ ſeruileſ VII. de uineiſ picturaſ .III. de prata ad carradaſ XX. et e contra recepit in ipſo pago. in uilla mariſga. manſoſ ſeruileſ abſoſ .III. de uineiſ pictura .I. de prata ad car. .XX. Similiter tradidit gomolduſ ad ipſum monaſterium in ipſo pago in uilla

nuncupante uuifa cum cafa dominicata manfof feruilef ueft. V. de uineif picturaf .III. de prata ad carradaf .XX. et e contra recepit in ipfa uilla cum cafa dominicata manfof ueftitof feruilef .IIII. de uineif picturaf .II. Graolfuf clericuf tradidit ad ipfum monafterium in ipfo pago in uilla .ill. cum cafa dominicata manfof ueftitof feruilef .V. de uineif picturaf .IIII. et e contra recepit in ipfo pago in uilla .ill. cum cafa dominicata manfof ueftitof feruilef .V. de uineif picturaf .quinque. et fic cetera breuiare debef.

De beneficiariif qui de eodem monafterio beneficium habere uidentur. Habet hunbertuf in beneficium in pago uuormacinfe in uilla nuncupante uuanefheim. cum cafa dominicata manfof ueftitof feruilef .VI. ingenuilef ueftitof .II. abfof .IIII. de prata ad carradaf .XX. de uineif picturaf .VI. et filuam communem. et in ipfa uilla habet friduricuf beneficium. Baldrih habet beneficium in ipfo pago in uilla nuncupante .ill. cum cafa dominicata manfof ueftitof. feruilef .V. abfof .IIII. de prata ad carr. XXX. de uineif picturaf .V. molino .I. et filuam communem.

Habet gerbertuf in ipfo pago in uilla .ill. beneficium cum cafa dominicata manfof fer. abfof .V. de uineif picturaf .V.

Meginhartuf habet in beneficium in ipfo pago in uilla alafenza cum cafa dominic. manfof ueftitof feruilef .II. abfof .III. de prata ad car. .XV. de uineil picturam .I. molinum .I. et filuam communem. Habet herigif in ipfo pago in beneficium in uilla .ill. manfof ueftitof feruilef .IIII. abfum .I. de uineif picturaf .II.

Uualtheri habet in beneficium in ipfo pago in uilla .ill. cum cafa dominic. manfof ueftitof feruilef VI. de uineif picturaf VI. de prata ad car. VI. et inter lorenzenuillare. et hepfanheim. et uuinolfefheim. manfof ueftitof feruilef .II. abfof .II. et habet ipfe uualtheri in pago fpirinfe in uilla tataftat ecclefiam .I. cum cafa dominicata manfof ueftitof ingen. IIII. feruilef ueft. X. abf. I. uineif picturaf .V. de prata ad carradaf .XX. et fic cetera de talibuf rebuf breuiare debef.

***CCLXXVI. Donatio Ludovici regis.** [ex autographo aeri incifo apud Schöpfl. Als. dipl. I, Tab. XV (n. 127). Cod. Rudolphini Spir. apogr. n. 4 minus accuratum villam falfe Hafselbach fcribit.]

In nomine fanctae et indiuiduae trinitatif hludouuicuf diuina fauente clementia rex. Nouerit generale collegium omnium fidelum noftrorum praefentium fcilicet atque futurorum quia hatho uenerabilif archiepf. per fupplicationem fidelium noftrorum falomonif uidelicet epi. chuonrati et purgharti comitum precatuf eft clementiam noftram ut ad monafterium quod dicitur vvizzunpurc cui ipfe praefenti tempore praeffe uidetur quafdam ref iurif noftri in pago fpiricovve in comitatu vvalahonif in villa quae hafalach dicitur hoc eft hobaf tref pro noftrae mercedif augmento concederemuf. Nof quoque eiuf petitioni libenter annuimuf et pro remedio animae noftrae parentumque noftrorum ipfaf hobaf cum curtilibuf aedificiif mancipiif uinetif agrif pratif pafcuif filuif aquif aquarumque decurfibuf omnibufque appendiciif quaefitif et inquirendif ad ipfaf hobaf rite pertinentibuf ad praefatum cenobium perpetualiter in proprium donauimuf undeque hoc praeceptum confcribi iuffimuf per quod decernimuf atque iubemuf ut ipfae illuc cum omnibuf pertinentiif fuif perenniter poffidendae confiftant. Et ut hoc praeceptum firmum et ftabile confiftat manu noftra illud roborantef figillo noftro confignari iuffimus.

Signum domni hludouuici (monogr.) fereniffimi regif. Ernuftuf cancellariuf ad uicem theotmari archicappellani recognouit. Data nonarum Februariarum die anno incarnationif domini DCCCC.II. indictionum V. anno autem regni domni hludovuici regif. III. Actum argentina ciuitate.

***CCLXXVII. Restitutio hominum censualium.** [ex autogr., cuius ſpecim. apud Schöpflin. Alſ. dipl. Tab. XVII (n. 137). Cod. Rudolph. Spir. n. 3.]

In nomine ſanctae et indiuiduae trinitatiſ otto dei gratia rex. notum ſit omnibuſ fidelibuſ noſtriſ preſentibuſ ſcilicet et futuriſ qualiter noſ ob aeternae retributioniſ meritum et per beatiſſimorum apoſtolorum petri et pauli ſuffragia quorum clementiam in uuizzunburgenſi coenobio humiliter adquiſiuimuſ et pro aeterna redemptione dilectiſſime coniugiſ noſtrae aetgidiſ nec non et per precatum kariſſime filiae liutgardiſ atque brun fratriſ noſtri homineſ cenſualeſ ad altare eiuſdem ſancti petri traditoſ et iniuſte abſtractoſ atque per multa tempora in beneficium redactoſ ipſo altari ac fratribuſ illic deo militantibuſ in quibuſcumque lociſ noſtri regni maneant reſtituimuſ ac perpetualiter condonamuſ eo uidelicet rationiſ tenore ut fratreſ predicti coenobii ipſoſ cenſualeſ ad luminaria concinnanda et ad illorum uictum atque ueſtitum iure atque legitime et ſine ulliuſ obſtaculi impedimento cum omni poſſeſſione illorum teneant atque poſſideant hoc quoque regiae poteſtatiſ noſtrae auctoritate precipimuſ ut nec regia poteſtaſ nec ulla alia appoſita perſona hoc praeceptum frangere aut deincepſ aliquem illorum in beneficium uertere preſumat. et ut haec confirmationiſ noſtrae auctoritaſ pleniorem in dei nomine obtineat firmitatem manu noſtra ſubter eam firmauimuſ et anuli noſtri impreſſione aſſignari iuſſimuſ.

Signum domni ottoniſ (monogr.) ſereniſſimi regiſ. Brun cancellariuſ ad uicem friduricí archicappellani. recognoui.

Data IIII kl. martii. anno incarnationiſ domini D.CCCC.L. indictione VIII. anno uero regni ottoniſ regiſ XIIII. Actum nemetenſi ciuitate in dei nomine feliciter. amen.

*CCLXXVIII. Donatio balnei aquarum calidarum.

[Apographum e Schöpflini Alſatia dipl. I, n. 3, et Mon. Boic. XXXI, n. 2; collatum cum cod. Rudolph. Spir. n. 2 et libro noſtro feudorum p. 48.]

Dagobertus rex Francorum viris inluſtribus ducibus comitibuſ domeſticis vel omnibus gentibus tam preſentibus quam futuris. Illud ad ſtabilitatem regni uel remedium animae noſtrae perdurare credimus ſi petitionibus ſacerdotum in quo auribus noſtris patefecerint ad effectum perducimus. Ideo cognoſcat magnitudo ſeu utilitas veſtra quia nos ad ſuggeſtionem viri venerabilis Ratfridi abbatis de monaſterio Wizunburgo balneas illas trans Renum in pago Auciacinſe ſitas quas Antoninus et Adrianus quondam imperatores ſuo opere aedificaverunt ad monaſterium quod dicitur Wizenburg et eſt conſtructum in honore ſancti Petri in pago Spirinſe viſi fuimus conceſſiſſe cum omnibus et cum ipſa marca ad ipſas balneas pertinente quae veniet de ambabus lateribus uſque ad fluuium Murga et de uno fronte ad partem occidentalem raſta una et de alio fronte ad partem orientalem leucas ſex quod homines loci illius ſiti dicunt raſtas tres. Propterea hoc preceptum ceſſionis fieri iuſſimus ut ab hac die memoratus Ratfridus abba uel pars ipſius monaſterii Wizenburg ſuique ſucceſſores uel monachi ibidem commanentes de ſupraſcriptis balneis que dicuntur aquas calidas uel marca ad ipſas balneas pertinente faciant quod ipſi maluerint hoc eſt habendi tenendi ſuisque ſucceſſoribus relinquendi firmiſſimam in omnibus habeant poteſtatem. et ut hec preſens auctoritas firmior ſit manu noſtra uel anulo noſtro ſubter eam decreuimus roborari. In Chriſti nomine Dagobertus rex. Data ſub die kl. Aug. anno ſecundo regni noſtri.

***CCLXXIX. Restitutio balnei aquae calidae.** [Apogr. e Schannat Vind. lit. I, p. 6, coll. cum libro feudorum p. 49.]

In nomine ſancte et indiuiduae trinitatis Ludouicus diuina fauente gratia rex. Si erga loca diuino cultui mancipata regiae poteſtatis noſtrae benignitatem ac munificentiam exhibuerimus non ſolum ad praeſentis vitae proſperitatem ſed etiam ad aeternae vitae praemia capeſſenda id nobis profuturum liquido credimus. Quapropter notum eſſe volumus omnibus ſancte dei eccleſiae fidelibus praeſentibus et futuris qualiter quidam venerabilis abbas fidelis noſter Grimoldus veniens in manum ac procerum noſtrorum prouinciam protulit nobis quandam traditionem factam ab anteceſſore noſtro Dagoberto pro calidis aquis que dicuntur Balnei in pago nuncupato Ufgauue quos praedictus anteceſſor cum omnibus appendiciis ad ipſum locum iure ac legitime pertinentibus ad monaſterium Weiſsenburg quod eſt conſtructum in honore ſancti Petri contradidit praeſidente Ratfrido eiuſdem loci abbate quae poſtea in beneficium quorundam vaſallorum noſtrorum verſa eſt et per multa annorum curricula ita in beneficiis ſtetit. Rogauit itaque praefatus fidelis noſter ut ob memoriam anteceſſorum noſtrorum ac ad mercedis noſtrae augmentum praefatam tradicionem redintegremus ac per praeceptum noſtrum ad praefatum locum confirmemus quod cum omni benignitate officium pro dei amore ac paſtoris ſancte dei eccleſie videlicet ſancti Petri principis apoſtolorum fieri decreuimus. Praecepimus igitur inde fieri hoc noſtra auctoritate praeceptum per quod decernimus atque iubemus ut ipſa traditio ab anteceſſore noſtro facta pro ipſo loco ad Balneas dicto ac pro omnibus ad ipſum locum iure ac legitime pertinentibus deinceps omni tempore firma ac ſtabilis permaneat nec alio vertatur ſine voluntate praepoſiti eiusdem loci ac conſenſu fratrum in praedicto loco domino

famulantium quatenus eos pro nobis ac pro regni noſtri ſtabilitate ac pro noſtrorum omnium ſalute miſericordiam domini melius exorare delectet et ut haec noſtrae aſſenſionis auctoritas melius credatur et diligentius obſeruetur [3] manu propria noſtra ſubter eam firmauimus ac anuli noſtri impreſſione aſſignari iuſſimus.

Signum dni. Hludouuici (monogr.) ſereniſſimi regis. Wickarius cancellarius ad vicem Karoli archiepi. recognoui.

Anno ab incarnatione domini D.CCC.LXX.I. Data XV. kl. Junii anno regni domini Hludouuici regis XXIII. actum Franconofurt palatio regis feliciter. amen.

EDELINI ABBATIS LIBER POSSESSIONUM.

Edelinus dei gratia abbas monafterii fancti Petri wizenburgenfis ad Romanam ecclefiam Romanumque imperium nullo medio pertinentis ordinis fancti Benedicti Spirenfis dyoc. vniuerfis tam prefentibus quam futuris. cum orationibus finceram in domino caritatem. In ueritate comperimus. et experientia que eft efficax rerum magiftra nos edocuit manifefte. quod fi poffeffiones noftri monafterii fuerint noftris fratribus et etiam extraneis bene note. ex hoc noftro monafterio multiplex proueniet commodum et profectus. nam ipfi fratres noftri monafterii poffeffiones huiufmodi fibi notas non permittent de facili per alios diftrahi minus iufte uel etiam occupari. et eas que iam forte ab aliquibus occupate funt illicite uel diftracte. laborabunt ad ius et proprietatem noftri monafterii reducere cum effectu. Extranei quoque noticiam predictarum pof-feffionum habentes. ipfas de cetero fine magno confcientie fue periculo inuadere non ualebunt. et hii qui eas contra iufticiam iam detinent occupatas poterunt eo facilius informari. ut ipfi quandoque redeuntes ad cor. et de falute propria cogitantes in dictis poffeffionibus ius et proprietatem noftri monafterii reco-gnofcant. et eas que reftituende fuerint abfolute reftituant monafterio memorato. Cupientes itaque noftras poffeffiones ad noftrorum fratrum et eciam extraneorum noticiam peruenire ipfas poffeffiones que a reuerende memorie primo et inclito Dagoberto rege Francorum noftri monafterii fundatore. et a fuis fucceforibus. ac a diuis Imperatoribus et regibus Romanorum. aliis quoque xpi. fidelibus noftro monafterio funt collate. et eas que per nos uel noftros anteceffores. uel per noftros confratres noftro funt monafterio acquifite in prefenti libro fecimus annotari. de uerbo ad uerbum prout in priuilegiis et in libro poffeffionum noftri monafterii funt confcripte. Titulos quoque de fingulis uillis iuffimus hic premitti. per quorum oftenfionem id de qualibet uilla queritur eo celerius in fequentibus capitulis inuenitur.

11. De hafalach.
12. De muofbach.
13. De muotereftat.
14. De agridefheim.
15. De lammundefheim.
16. De lidrihefheim.
17. De wefthouen.
18. De winoluefheim.
19. De grezzingen.
20. De bruohfella.
21. De owinefheim.
22. De tardingen.
23. De zeizenhufen.
24. De witegowenhufen.
25. De raantingen.
26. De houcheim.
27. De kagalunftat.
28. De logunftein.
29. De peffingen.
30. De vnkenftein.
31. De falagowe.
32. De uegelenheim.
33. De heffeheim.
34. De alerideftat.
35. De mundenheim.
36. De afcaha.
37. De fuhftat.
38. De fuinuurde.
39. De rockenftrowe.
40. De büllenkeim.
41. De frigefbach.
42. De bühelen.
43. Item de muofbach.
44. Ad walahefheim.
45. Item de kantefkirchen.
46. De knœringen.
47. De wingarten.
48. De hounftat.
49. De brunheim.
50. De octinchouen.
51. Item de heriefheim.
52. De wachenheim.
53. Item de heriefheim.
54. Item ad kagalunftat.
55. Item de bühelen.
56. De metemenheim.
57. De mundenheim.
58. De hochdorf.
59. De winzingen.
60. Beneficium.
61. Item de lammundefheim.
62. De egridefheim.
63. Item de otenefheim.
64. De enfichefheim.
65. De lentfuindawilare.
66. De wolamundefheim.
67. De cogihheim.
68. Item de heriefheim.
69. De randinga.
70. Item de bühelen.
71. Item de otterefheim.
72. Item de agridefheim.
73. Item de bruochfella.
74. Item de winoluefheim.
75. De uluiridefheim.
76. De dianenheim.
77. De dulgefheim.
78. De hagenheim.
79. De grindeftat.
80. De kiricheim.
81. De gozinefheim.
82. Item de otterefheim.
83. De wattenheim.
84. De quirenheim.
85. De meldrihefheim.
86. De eberoluefheim.
87. De liuterefheim.
88. De druocheim.
89. Item de wachenheim.
90. De wizenheim.
91. De wifa.
92. Item de lammundefheim.
93. De karlebach.
94. De meruniftat.
95. De liumarefheim.
96. Item de egridefheim.
97. De ruocheim.
98. De omarefheim.
99. De orammefheim.
100. De fulza.

101. De frankendal.
102. De flamereſheim.
103. De vnkunſtein.
104. Item de wachenheim.
105. De heſſeheim.
106. Cenſus in heſſeheim.
107. De annona in nuhuſen.
108. Cenſus in feſto S. Martini.
109. Cenſus in feſto S. Johannis
110. De schonenſtat.
111. De rorbach.
112. De ſideheim.
113. De hemundeſheim.
114. De ſichenheim.
115. De etingen.
116. De cloſheim.
117. De doſſenheim.
118. De cioluesheim.
119. De blankenſtat.
120. De hochenheim.
121. De dornheim.
122. De munichhuſen.
123. De beinenheim.
124. De ſwabwilare.
125. De bibereſdorf.
126. De briuningeſwilre.
127. De munifrideſheim.
128. De radolfeſdorf.
129. De kazfelt.
130. De ſaleba.
131. De munhouen.
132. De ſpirdorf.
133. De lachen.
134. De beuingen.
135. De ueningen.
136. De viſchelingen.
137. De ſtrazfelt.
138. De uluenesheim.
139. De utemareſheim.
140. Item de knoringen.
141. De nuozdorf.
142. Item de porza.
143. De uizunb.
144. De offenbach.
145. De luſtat.
146. De wingarten.
147. De geroltesheim.
148. Item de agrideſheim.
149. Item de ruocheim.
150. De ebeſtrin.
151. Item de karlebach.
152. De merſce.
153. De hepfenheim.
154. De betdenheim.
155. De brunheim.
156. De ſultzheim.
157. De hilboteſheim.
158. De alizinza.
159. De maguncia.
160. De lorizenwilre.
161. Item de muoſbach.
162. De wanzeſheim.
163. De paffenhouen.
164. De hemmortinga.
165. De meckenheim.
166. De alolfingen.
167. De guntheim.
168. Item de cogicheim.
169. Item de wingarten.
170. De gunzingen.
171. Item de gunzingen.
172. De duuadenwilre.
[173. De ſtrazfelt. deeſt in cod.]
174. De buetincheim.
175. De liutolueſheim.
176. De barchuſen.
177. De flahingen.
178. De heidolueſheim.
179. De ſigimundeſheim.
180. De erſholfeſheim.
181. Item de wiſa.
182. De freineſheim.
183. Item de karlebach.
184. De hepfenheim.
185. De offingen.
186. De richineſheim.
187. De colugunſtein.
188. De dackenheim.
189. Item de freneſheim.
190. Item de lammundeſheim.

191. Item de buetincheim.
192. De buffingen.
193. De turmaresheim.
194. De habecheffelt.
195. Item de barchufen.
196. Item de zeizenhufen.
197. De kirchhufen.
198. Item de owinesheim.
199. Item de witegowenhufen.
200. De mettelingen.
201. De quirenbach.
202. De ruotgifingen.
203. Item de rantingen.
204. Item de rantingen.
205. De gladebach.
206. Item de frenesheim.
207. Item de frenesheim et dachenheim.
208. De gunteramesheim.
209. De uinifridesheim.
210. De dandeftat.
211. Item de muoterestat.
212. Item de ruocheim.
213. Item de bühelen.
214. De gotemarestein.
215. De erniucheim.
216. Beneficia. Beribaldi.
217. Liutrammi.
218. Reginheri.
219. Albgeri.
220. Liudini.
221. Hilderici.
222. Ruotgeri.
223. Vadilbaldi.
224. Heriuuini.
225. Varendil.
226. Item de heriesheim.
227. Item de luftat.
228. Item de etiningen.
229. De leiftelingen.
230. De owa.
231. Item de buetincheim.
232. De daridingen.
233. De hemmingen.
234. De affesberc.
235. De hochhufen.
236. De matra.
237. De schafhufen.
238. De westhouen.
239. De kirwilre.
240. De vrenwilre.
241. Item de vrenwilre.
242. Item de altdorf.
243. De gebeltingen.
244. De kernen.
245. De imminga.
246. De marfella.
247. De hagenbach.
248. De gundolfesberc.
249. De kuotzenhufen.
250. Item de kuotzenhufen.
251. De biberfdorf.
252. De swabwilre.
253. De briuningefdorf.
254. De walahse.
255. De liutbrahtes riute.
256. De heistenkirchen.
257. De holtzheim.
258. De bufteten.
259. De loufheim.
260. Item de affesberc.
261. Beneficium ottonis filii cunradi ducis. De geroltesheim.
262. De luftat.
263. De agridesheim.
264. De ruocheim.
265. De debeftein.
266. De karlebach.
267. De merfce.
268. De hepfenheim.
269. De spirdorf.
270. De munfridesheim.
271. De swabwilre.
272. De pfaffenhouen.
273. De dradolfefdorf.
274. De katzfelt.
275. De falebra.
276. De offingen.
277. De richenesheim.
278. De alfrideftat.
279. De ugelenheim.

Monafterio fancti petri in wizenburc attinet tota emnnitas wizenburgenfis. cum villis. mancipiis. filuis. vineis. campis. pratis. pafcuis. aquis. aquarumue decurfibus et cum aliis iuribus quibufcumque pro ut hec in priuilegio domini Dagoberti regis expreffius continentur. Termini quoque eiufdem emunitatis fcripti funt in priuilegio memorato.

Et numero primo et principaliter quod homines fancti petri in terminis predicte emunitatis que Munthat nuncupatur refidentes foluunt annuatim fancto petro cenfum capitalem videlicet vir II den. mulier I den. Item fi quis de hominibus fancti petri decedit heredes eius pro ipfo foluunt ius capitale. Item fi quis de hominibus fancti petri contraxerit cum muliere alterius conditionis in obitu taliter contrahentis ius quod dicitur buteil foluitur fancto petro.

I. De wizenburg. Ad uillam que dicitur wizenburg inuenti funt iurnales .CCCC. De pratis ad carrada .CC. hobe ueftite .L.VIII. In menfe iulio et augufto in unaquaque ebdomada .I. diem facere debent. Poft iftos duos menfes in unaquaque ebdomada .I. diem facere debent. et ad uindemiam .I. hominem mittere. arare in partes iurnales .II. Vnufquifque axilia .C. et menfuram .I. de ligno. Pullos .X. et VII. oua .XV. Et preter predictum feruitium femel in anno .XIIII. noctes facere debent. Et femel in anno proficifci debent pro uino in unkenftein. caballos .II. in hoftem. barefrida ad regis feruitium dare. et ad abbatis feruitium de monafterio ad proximam manfionem fimiliter debent. Et funt ex illis predictis .L.VIII. hobe .XXII. qui in anno unufquifque picturam .I. facere debet. et mulieres farcile in longitudine .X. cubitorum. in latitudine .IIII. et ifti non debent dare nifi pullos .V.

II. De ueteri uilla. Aput ueterem uillam iacent .XL.IIII. huobe ad opus domini abbatis pertinentes. quarum poffeffores finguli perfoluunt huiufmodi ius ad putationem .V. denarios. ad fodiendas uineas .X. denarios. Item ad fodiendum denuo .IIII. denarios. ad uinciendas uites .III. den. ad refecandum fenum .VI. den. ad congregandum fenum opus fufficiens. ad meffem opus fufficiens. ad preparandum torcular. opus fufficiens. ad preparanda uafa uinaria

opus ſufficiens. ad uindemiam opus ſufficiens. Vnum ſchar .VI. pullos. VII. oua. ad tranſplantandas uites opus ſufficiens. ad cuſtodiam furum captiuorum ſollicitudinem cautam. ſed ipſi interim uacabunt ab opere. Preterea .XXIIII. ex hiis huobis que iacent ex altera parte fluminis perſoluunt abbati .L. tegulas. et dimidiam carratam lignorum. cellerario uero .II. carratas. Cetere autem huobe que iacent ex altera parte fluminis perſoluunt abbati .C. tegulas. et unam carratam. Hoc autem ſciendum quod tres ex iſtis huobis perſoluunt tantum dies ad omne opus abbatis. Item ſciendum quod tres ex ipſis ſingule perſoluunt .III. pullos et dimidium ſchar. Item huoba hazzeche ſecurim et achiam. hec etiam habet I. ad opus partem. et opus fabricandi uomeres ad tria arata. et malleos cementariorum. Id ipſum opus perſoluit hugo de fabrica in colle. et de alia curte. Idem huoba amelungi perſoluit .II. uncias. adhuc reſtat huoba hugonis et hunfridi. Item oggerus perſoluit uomerem .I. hugo II. in curte volcwini .I. filii hertwici .I. eberoldus et filii heinrici .I. Gunterus .I. Marquardus .I. Mehtilt et uxor gerwini .I. Hertericus .I. Sifridus .I. Wernherus .I. Sifridus et Billungus et helwicus I.

III. De clingen. Ad clingen dominicos iurnales .CCCC.XX. De uineis ad carratas .VII. De pratis ad carratas .LX. Huobas ueſtitas .XXXI. et debent illi homines in unaquaque ebdomada .III. dies facere ad paſcha unuſquiſque frixingum. .I. pullos .II. oua .XV. arare in partes iurnales .III. et ſemper quando opus fuerit cum ſuis carrucis ad monaſterium pergere in hoſtem boues .II. cum dimid. carr. et cum uno homine. Et ad regis ſeruicium in anno dimid. carr. aut denarios .X. Et de .X. huobis ſarcil. VIIII. in longitudine .X. cubitorum. in latitudine IIII. Et ex huobis .XXI. ſarcile in longitudine .V. in latitudine .IIII. cum faſciolis unuſquiſque facere debet. et in hyeme quando faginatio non fuerit .III. porcos nutrire. bracium et panem per ordinem preparare.

IIII. De lantſwindawilare. Ad lantſwindawilare dominicos iurnales de uino ad carratas .XXV. de pratis ad carratas .C. Huobe .XXXIII. et unuſquiſque ex illis .III. dies in unaquaque ebdomada. et .XVI. ex illis pullos .III. Arare in partes iurnal. II. per ordinem cum ſua carruca pergere. et mulieres eorum ſarcile in longitudine .V. cubitorum. in latitudine .IIII. et XVII. in autumno iurnales .III. arare. in uerno .II. pullos .V. oua .XV. et ex illis .XVII. XII ſunt qui ad paſcha unuſquiſque frixingum .I. dare debet. et mulieres eorum preter IIII. ſarcile in longitudine .V. cubitorum. in latitudine .IIII. cum faſciolis. et predicte .IIII. ſarcile. in longitudine .V. cubitorum in latitudine .IIII. cum faſciolis. et predicte .IIII. ſarcile in longitudine .X. cubitorum. in latitudine .IIII. bracium et panem per ordinem preparare. et unus homo ex illis de uino ſitulos .XV.

V. De kanteſkiricha. Ad kanteſkiricha dominicos iurnales .CL. de uino ad carratas .VIIII. de pratis ad carratas .XXX. huobe .XVI. ad ſulta III. illi XIII. unuſquiſque III. dies in ebdomada. et VI. ex illis ad paſcha frixingum .I. pullos .V. oua :XV. arare in partes in autumno iurnales III. in uerno .II. et VII. alii arare in partes. in autumno .II. in uerno I. pullos in uno anno .II. in alio .III. oua .X. in hieme porcos .II. nutrire et .V. ex .VII. dimidium frixingum. et omnes cum ſuis carrucis per ordinem pergere.

in hoftem boues .II. cum dimidia carruca. et cum uno homine et .X. ex illis mulieres eorum farcile in longitudine .V. cubitorum. in latitudine .IIII. cum fafciolis. et .II. ex illis .I. denarios .XXX. alius uncias .II. et .IIII. ex predictis .XIII. in hieme porcos .III. nutrire.

VI. De porza. Ad porza dominicos iurnales ibi et gyro .CCCC.LXXXV. de pratis ad carratas .CC. huobe .LXXII. in huobis .XXX.III. liberi homines fedent manfi ingenuales ueftiti .XXXIII. unufquifque bouem .I. in hoftem. et .II. caballos. unufquifque in anno .I. frixingum. pullos .III. arare in partes iurnales .III. et axilia .L. de ligno .I. menfuram. in anno .XIIII. noctes ad monafterium .III. dies fenum fecare .II. fcaras in anno barefrida ad regis feruicium. Eulogias ad palatium portare per ordinem. et eorum femine nichil feruiunt. In huobis .XXXVIIII. fedent ferui et debent in unaquaque ebdomada .III. dies feruire pullos .V. oua .XV. uigilare per ordinem. bracium et panem fimiliter preparare. fuam fcaram quando opus eft per ordinem facere. femine eorum camifile in longitudine .X. cubitorum. in latitudine .IIII.

VII. De otinefheim. Ad hotinefheim ad dom. curt. iurnales .CC.L. prata ad carr. C. de uino ad carratas .XXX. huobas integras .XXIIII. et dimidium. molendina .III. inde ueniunt modii. XL. in hieme bis .XIIII. dies facere debent. poftea in uineis ceterisque neceffariis infiftere. et .XII. de his unufquifque .XV. fitul. et .XIII. VII. fitul. et .XIIII. de ceruifa fitul. XX. unufquifque de .XXIIII. ad pafcha .I. frixingum dare debet. et predicti XIII. qui uinum reddunt .V. pullos et .XV. oua. et .XI. alii in uno anno pullos .III. in alio .II. oua .XV. reddere debent. et ter in anno cum carruca pergere. et in autumnali tempore unufquifque preter .VI. iurnales .III. arare debet. et in uerno fimiliter. Et predicti .III. in autumno et in uerno .II. arare debent. et mulieres eorum farcile .V. cubitorum cum fafciolis boues .II. in hoftem cum dimidia carruca. et cum .I. homine. et pro pice ad regis feruitium denarios .X. uel dimid. carr.

VIII. De heriefheim. Ad heriefheim ad curt. dom. iurnales .CC.LIIII. prata ad carr. XL. de uineis ad fitul. XL. huobe .VIIII. que quater in anno .XIIII. dies facere debent. et in unaquaque ebdomada .I. diem facere et in autumno iurnal. III. arare. et in uerno .II. et .VI. ex illis unufquifque .I. porcum faginatum aut .V. fol. aut .XV. fitul. dare debent de uino. et .III. alii .XXX. denarios. et .IIII. unciam .I. granum et fenum colligere ter in anno cum carruca pergere. et ad pafcha unufquifque .I. frixingum. den. VIIII. pullos .V. oua .XV. mulieres eorum de proprio lino camifile dimidium facere debent. aut .I. folidum dare. bouem .I. in hoftem cum dimidia carruca. et cum .I. homine.

IX. De otterefheim. Ad hoterefheim ad dominicam curtem iurnales de pratis ad carr. .C. et .VI. de uino ad carratas .IIII. huobas .XIII. integras dim. .V. in unaquaque ebdomada dies .III. et in autumno iurnales .III. arare. et in uerno fimiliter. et illi .XIII. frixingos .XIII. et .V. den. .VI. pullos .V. oua .XV. et ter in anno cum carruca pergere. et mulieres de proprio lino dimid. camifile facere bouem .I. in hoftem. cum dimid. carr. et cum uno homine.

X. De altdorf. Ad altdorf ad dom. curt. iurnales .CCC.VI. prata ad carr. .C. de uineis ad carratas .XL. huobe integre .XL. molendinum unum. inde ueniunt modii .L. porcum .I. faginatum. et ex .XIIII. huobis unufquifque de uino fitulos .XV. et illi omnes .XL. in unaquaque ebdomada .III. dies facere debent. ad pafcha unufquifque frixingum .I. dare. et bis in anno cum carruca pergere. et illi .XIII. qui uinum foluunt. pullos .V. oua .XV. et illi alii .XXVI. pullos .III. oua .XV. in autumno arare iurnales .III. in uerno .II. mulieres eorum .IIII. ex illis unaqueque farcile .I. in longitudine .X. cubitorum in latitudine .IIII. et XXX.VII. unaqueque ex illis farcile .I. in longitudine .V. cubitorum in latitudine .IIII. boues .IIII. in hoftem. cum una carruca et .II. hominibus pro pice ad regis feruitium unciam .I. aut .I. carr.

XI. De hafalach. Ad hafalach. ad dominic. curt. iurnales .DCC.XX. molendina .IIII. inde ueniunt modii .CC. de uino ad carratas .X. prata ad carr. LX. huobe .LX. et dim. ex illis .XX. unufquifque fitulos .XX. et .II. ex hiis fitul. .XV. dare debet. et qui uinum non habet .XXX. folidos dare debet. et unufquifque den. .XL. arare debet in autumno iurnales .III. in uerno fimiliter. in hieme .XIIII. dies facere debet. aut .VIIII. den. dare. et alia uice .VII. dies. et in uerno domin. uineas facere. Vnufquifque ad pafcha frixingum .I. dare. in hieme .III. porcos pafcere. et .VI. ex hiis uigilare. bis in anno cum carr. pergere omnes .LX. pro pice ad regis feruicium uncias .II. aut .II. carr. Et unufquifque pullos .V. oua .XV. et .IIII. boues in hoftem. cum .III. hominibus. et .II. caballis ad palatium regis unufquifque preter illos .VI. qui uigilare debent per ordinem n. pergere. et eulogias portare. unufquifque partem fuam de fepe facere. et quando opus eft dominicum edificium meliorare. in meffe fenum et granum colligere. et barefrida ad regis et ad abbatis feruitium infra prouincias dare. et mulieres eorum panem et ceruifam parare.

XII. De muofbach. Ad muofbach iurnal. dom. CC.L. de uineis ad carratas .XXX. de pratis ad carr. .XXX. huobe .XXVI. in unaquaque ebdomada .III. dies facere debent. et XVIIII. huobe. ad pafcha unufquifque .I. frixingum dare debet. et ex .XXVI. huob. II. dare debent. de uino carratam .I. et alii .II. fitulos .XX. et unufquifque preter .IIII. pullos .III. oua .X. et illi .IIII. pullos .V. oua .XV. in anno .II. fcaras. et mulieres eorum camifile ex dom. opere in longitudine .X. cubitorum. in latit. IIII. molend. IIII. indeque foluuntur modii .XL. et faginati porci .II.

XIII. De muotereftat. Ad muotereftat dom. iurnales .CCCCL. de uineis ad carratas .III. huobe .XVI. et dimid. et per omnia feruire debent ficut illi qui funt ad agridefheim. et ad mutah. huoba .I. eft et dim. inde deb. pergere ad palatium fiue in hoftem. aut ipfe aut equum fuum mittere et .III. unc. dare ad pafcha. et fimiliter feruicium facere ficut illi qui ad mutah funt. preter hoc quod mulieres eorum farcile non faciunt. et ipfe nec uigilare nec panem et ceruifam parare deb. Et ex alia dimidia huoba dimidium feruicium facere. et ad muotereftat .I. huoba eft inde pergere deb. infra abbat. aut fuum equum mittere. et ad pafcha .III. uncias dare. in autumno et uerno iurnales .VI. arare. in hieme .II. porcos nutrire.

XIIII. De agridefheim. Ad agridefheim dominici iurnales .CCC.XXXI. de pratis ad carr. CL. huobe .X. et dim. et ex illis X. unufquifque in unaquaque ebdomada .III. dies facere debet. in autumno .II. iurnales arare in uerno fimiliter. bis in anno cum carr. pergere. et per ordinem cum naui pergere. de fepe .II. partes facere .V. pullos. oua .XV. ad pafcha unufquifque frixingum .I. dare. et unufquifque de ligno .I. carr. dare. et uigilare per ordinem panem et ceruifam parare. et in altero anno ad regis feruitium pro pice .I. carr. aut .I. unciam dare in hoftem .I. bouem dare cum IIII. parte carr. ad regis edificium pergere. et ad uindemiam .I. hominem mittere. mulieres eorum farcile in longitudine .X. cubitorum in lat. .IIII.

XV. De lammundefheim. Ad lammundefheim dom. iurnales .CCC.XVII. prata ad carr. .L.XXX. de uineis ad carr. .IIII. huobe .VIIII. et .X. habet prefbiter in beneficium. fimiliter feruire debent ficut illi qui funt agridefheim. nifi quod ad regis feruitium pro pice fuas carr. non dant. fed quando opus eft lignum et lumen dare debent. et cum illo miniftrare. et in hoftem unufquifque .V. den. et femel in anno cum fua carr. pergere. et femel de brace .X. modios ad ceruifam parare. et panem quando opus eft parare. et .II. huobe funt inde deb. infra abbaciam pergere. aut equum mittere. et ad miffam fancti martini unc. .III. dare et fimiliter feruire debent ficut illi predicti ferui. nifi quod mulieres eorum farcile non faciunt. uigilare et panem et ceruifam parare non debent. et eft huoba tercia que predictum feruicium cum equo et cenfu. et cum omni ca. foluere debet. in hieme porcos duos nutrire.

XVI. De lidrihefheim. Ad lidrihefheim dom. iurnales .CC.L.XXXIII. de uineis ad carr. .I. et ad dimid. de pratis ad carr. .C. huobe .XV. unufquifque ex hiis quando opus eft edificare et quodcumque neceffe fuerit facere. in autumno et uerno .VI. iurnales arare. granum et fenum colligere .I. partem de fepe facere. ad pafcha unufquifque .I. frixingum dare. pullos .V. oua .XV. axilia .C. de ligno carr. .V. XIIII. dies in hieme facere. aut .VIIII. denarios dare. et ex hiis decem panem et ceruifam parare. uigilare per ordinem. et bis in anno cum carr. pergere. ad uindemiam unufquifque .I. hominem mittere et .V. ex predictis .XV. denar. XXX. foluere ad miffam fancti martini. et fextam decimam huobam habet prefbiter in beneficium. et mulieres eorum .X. ex his unaqueque .I. folidum ad miffam fancti martini foluere debet. et predicti .V. qui .XXX. den. foluere debent. aut ipfi in legat. infra abbaciam pergere aut fuum equum mittere.

XVII. De wefthouen. Ad wefthouen ad dom. curt. iurnales CCC.XXXV. de uineis ad carr. .XII. de pratis ad carr. .XL. huobe .XL.III. et dim. et ex hiis .X. et .VIII. de uino fitul. .XV. dare debent. et alii .XIII. fitul. .XXX. et alii .III. fitul. .XXV. et alii .VI. fitul. .X. et unufquifque in autumno iurnales .II. arare debet. et in uerno fimiliter. et unufquifque ad pafcha .I. frixingum dare. pullos .V. oua .XV. axilia .C. de ligno carr. .VI. et in hieme aut .XIIII. dies facere debent. aut .VIIII. den. foluere. et in meffe in unaquaque ebdomada .I. diem facere. et .III. dies ad fenum colligere. et ad uindemiam unufquifque .I. hominem mittere. bis in anno cum carr. et unufquifque de fepe .IIII. partes. et cum naui per ordinem pergere. aut ad frankenuort aut ad lidrichefheim.

et unusquisque quando saginatio non est .II. porcos in hieme nutrire. et predicti .X. et .VIII. qui situlos .XX. dare debent panem et ceruisam parare. et .VIIII. alii et .VI. de winoluesheim .II. caballos in hostem. et isti .XII. ad palatium cum caballis eulogias portare. aut alias legationes debent facere. et barefridum ad regis aut ad abbatis seruicium infra abbatiam dare. et pro pice ad regis seruicium aut unam unc. aut .I. carr. dare. et .XXX. alii .IIII. boues in hostem cum .III. hominibus. et .I. carr. et quando opus est edificium quod infra dom. curt. est meliorare. et ad regis seruicium pergere et ex hiis .XL.IIII. sunt qui nec cum carr. nisi ad regis seruicium nec cum naui ad regis edificium non pergunt. nec predictos .XIIII. dies in hieme. aut .VIIII. den. soluunt. sed econtra in unaquaque ebdomada .III. dies et dom. uineas facere. et uigilare debent per ordinem. et lignum et lumen dare ad abbatis seruitium. et in autumno uascula parare ad uinum. et sunt preter hos .XL.V. homines qui .V. situlos de uino. et .I. frixingum. et .V. pullos et oua .XV. dare debent. ambulare per ordinem equis uigilare. cum carr. ad unkenstein siue lidrichesheim annonam parare. ad uineam in unaquaque ebdomada .I. diem. hec omnia quando opus est debent facere. et sunt .III. alii qui hec omnia faciunt que de .V. prediximus nisi quod uinum non soluunt.

XVIII. De winoluesheim. Ad winoluesheim iurnales dom. CCCC.VIIII. de uineis ad carr. XX. de pratis ad carr. .L. huobe .XXI. et dim. et ex hiis .VIII. sunt qui situlos .XX. de uino dant. et .XV. sunt qui .XV. situlos dare debent. et illi .XIII. qui uinum soluunt cum suis carr. infra magonciam et wormaciam. et frankenuort pergere debent. barefrid. reddere infra ipsa loca. aut ipsi pergere in messe .I. diem facere. axilia .C. de ligno carr. .VI. et ad uindemiam .I. hominem mittere. Et sunt preter istos .XIII. VIII. qui de uino situlos .V. soluunt de ligno carr. .II. et in unaquaque ebdomada .III. dies facere. et in uerno dom. uineas facere. et in messe .IIII. dies et omnes .XXI. XIIII. dies in hieme. aut .VIIII. den. dare. et bis in anno cum carr. pergere. pullos .V. oua .XV. ad regis seruitium pro pice I. unc. dare. aut .I. carr. in autumno iurnales .III. arare. et de proprio semine. iurn. I. seminare. in uerno .II. arare. et quando saginatio non est .II. porcos in hieme nutrire. et .II. boues cum dim. carr. et cum .I. homine in hostem. et cum naui ubicumque opus fuerit pergere. et dom. edificium meliorare. et edificare. et fenum omnes simul colligere. et de .I. curt. .I. homo .V. situlos de uino. pullos .V. oua .XV. in messe .III. dies cum suo equo seruire. et de alia de uino similiter. pullos V. oua .XV. III. dies in messe. et cum naui pergere sua uice. de tercia pullos .III. oua .VII. denar. unc. II. in messe ad uindem. I. hominem mittere et cum sua uice cum naui pergere. de .IIII. I. frixingum et de I. dim. huoba situlos .X. de uino. et dim. seruicium. panem et ceruisam parare. et ad dianenheim et ad uuluinesheim pro I. curt. iurn. dom. XVIII. uineas facere in eodem loco iacentes. et de uino situlos X.

XIX. De grezzingen. Ad grezzingen dom. iurn. DCC. de uinea ad carr. XX. de pratis ad carr. C.L. huobe .XXVI. et dim. unusquisque porcum saginatum .I. debet dare. et ad pascha unusquisque frixing. I. pullos .V. oua..XV. et .XX. ex his unusquisque mod. I. de frumento. et de auena aliud. et .VII. alii

insimul de sigale mod. X. de auena mod. VII. in hieme .XIIII. dies. aut den. VII. aut in mense maio XIIII. dies. ut picturas dom. hab. in uerno .I. diem ad uineam in ebdom. debent facere. inter autumnum et uernum ex .XXVII. unusquisque iurn. XII. arare debet. in messe granum et fenum colligere. et .IIII. boues in hostem cum .I. carr. et .III. homines ad regis seruicium. et abbatis barefrida dare. legat. infra abbatiam facere et sunt preter istos .XXVII. homines .VIII. qui omnes insimul de ceruisa carr. III. et dim. mulieres eorum opus lineum .X. cubitorum. et quicquid necessitas fuerit facere debent. V. sepes et dom. edificium facere. V.

XX. De bruohselle. Ad bruahselle dom. iurn. CCCC.X. de uineis ad carr. VIIII. de pratis ad carr. L. huobe XX. in unaquaque ebdom. III. dies seruire. et sunt ex illis .XV. qui de ceruisa situlos .XV. pullos .V. oua .XV. dare debent. et .V. alii de ceruisa situlos .XX. pullos .III. oua .XV. In autumno .IIII. iurnales arare. in uerno .III. in anno bis pergere cum carr. in hieme porcos .II. nutrire. illi .XV. debent et uigilare. panem et ceruisam parare .I. bouem in hostem cum dimidia carr. et cum .I. homine et sunt preter hec .III. qui de ceruisa situlos VII. et dim. et in .I. anno .II. pullos. in alio .III. oua .XV. et similiter seruire sicut predicti. et mulieres eorum opus lineum .X. cubitorum facere debent. sepes et dom. edificium facere. fenum et granum colligere.

XXI. De owinesheim. Ad owinesheim dom. iurn. CC.LXX.VIII. de pratis ad carr. XX. huobe VIII. unusquisque porcum saginatum dare debet. de ceruisa .I. carr. de tritico modium .I. pullos .V. oua .XXX. in autumno iurn. III. arare. similiter et in uerno carr. V. de ligno. in hieme .XIIII. dies. in uerno similiter. et sunt preter istos .IIII. alii. V. qui in unaquaque ebdomada .III. dies seruiunt. et de ceruisa situl. .XV. de tritico modium .I. ad pascha den. V. pullos .III. oua .XV. in autumno in unaquaque ebdom. I. iurnalem arare. in uerno similiter. et omnes in anno bis cum carr. pergere. mulieres eorum unaqueque solidum .I. soluere debet. fenum et granum colligere. sepes et dom. edificium facere panem parare. et semel in anno ceruisam preparare.

XXII. De tardingen. Ad tardingen dom. iurn. CXC. de pratis ad carr. XX. huobe XIIII. inde ueniunt camisil. XIIII. et quicquid arabunt dimidietatem ad dom. curt. arare debent. In unaquaque ebdomada .III. dies seruire .I. bouem in hostem. bis in anno cum suis carr. ad monasterium pergere. bracium et panem parare.

XXIII. De zeizenhusen. Ad zeizenhusen dom. iurn. CCCC.XLVI. de pratis ad carr. XXXIII. huobe .XXIII. inde ueniunt camisil. XXIII. in longitudine .X. cubitorum. in latitudine .IIII. et in omni aratura in unaquaque ebdomada .I. iurn. arare deb. boues .II. in hostem. in unaquaque ebdomada .III. dies seruire. et .XVIIII. de ceruisa unusquisque situlos .XX. bis in anno cum suis carr. ad monasterium pergere.

XXIIII. De witegowenhusen. Ad witegowenhusen iurn. dom. CCC.XX. de pratis ad carr. XXX. in unaquaque ebdom. III. dies seruiunt. et quicquid arabunt dimidietatem ad dom. curt. arare debent. et unusquisque de ceruisa situlos .XV. ad pascha .VIIII. ex illis unusquisque .I. frixingum pullos .II. panem et bracium per ordinem parare. bis in anno cum suis carr. ad monasterium pergere et exeunt inde camisil. XI. in longitudine .VIII. cubitorum. in latitudine trium.

XXV. De raantingen. Ad raantingen iurnales dom. CC.LX. de pratis ad carr. XC. Huobe integre .XXII. et dimid. .I. in unaquaque ebdomada unufquifque .III. debet feruire et .II. ex illis de ceruifa uterque fitul. XX. et alii omnes fitul. XV. ad pafcha unufquifque .I. frixingum pullos .III. oua .XV. bis in anno cum fuis carr. ad monafterium pergere. et unufquifque de frumento mod. I. de figale fimiliter. arare in partes iurn. III. uigilare per ordinem. braciam et panem parare. IIII. boues in hoftem cum .I. carr. et cum .II. hominibus. et mulieres eorum camifil. in longitudinem .X. cubitorum in latitudine .IIII. ex domin. lino.

XXVI. De houeheim. Ad houeheim curt. dom. de terra fal. manfi .IIII. bafil. I. cum decim. de uino ad carr. IIII. prate ad carr. XX. foraftis .I. inde fi faginatio fuerit poffunt uenire ad decim. porci C.XX. Manfi ueftiti .XXIIII. unufquifque in natale dni. perfoluit unc. .I. in pafcha folid. .I. in natale fancti iohannis den. .VI. in unaquaque ebdom. .III. dies facere. pullos .V. oua .XII.

XXVII. De kagalunftat. Ad kagalunftat iurnales .XIIII. uinearum ad carr. .VIII.

XXVIII. De logunftein. Ad logunftein fuperiorem bafilica .I. decimat. uini ad carr. .XX. de terra arabili et fal. iurnales .L. uinearum ad carr. .XXX. Manfi .XII. inde perfoluuntur libre .VIII. Ruodelah uineas .V. et iurn. .VII. Relig uineas .II. et iurn. .VI. Willibr. uineas .VIII. et iurn. .X. Dagilo uineas .III. et iurn. .VII. Vualdbr. uineas .V. et iurn. .VIII. Edilin uineas .II. et iurnales .VII. Ruodil. uineas .III. et iurn. .VIII. Froilo uineas .III. et iurn. .VI. Guotheri uineas .III. et iurn. XV.

XXIX. De peffingen. Ad peffinga bafilica .I. cum decimat.

XXX. De vnkunftein. Ad vnkenftein. domus cum curte dominicali de terra fal. manfi .VI. uinearum ad carr. .LXX. pratorum ad carr. .L. molend. .I. inde ueniunt modii .XXV. bafilica .I. cum decimat. ad illam pertinet huoba .I. quam pr. habet. alia ad wizenh. cum decim. inde perfoluuntur uncie .VIII. manfi ueftiti .L.IIII. ad pafcha finguli frixingum .I. pullos .V. oua .XV. auene modios II. axilia .C. de ligno carr. .V. ex his funt .IIII. qui perfoluunt de uino fitulos .XX. pro pice ad regis feruicium carr. .II. cum .IIII. hominibus. in hoftem boues .IIII. cum .III. hominibus. ex his funt .XXI. mulieres eorum unaqueque farcile .I. ex dominico opere. alie funt .VIIII. que perfoluere debent unaqueque camifile .I. longitudine cubitorum .VIII. latitudine .IIII. ex proprio opere. alie funt .VIII. que fe foluunt cum uino. unaqueque fitulos .V. in unaquaque ebdomada dies .III. feruire deb. preter uernale tempus. tunc diem .I. facere deb. ex his funt .XXII. qui arare debent in partes iurnalem .I. alii omnes in partes iurnales .II. fcaras .II. faciunt in .I. anno panem et ceruifam per ordinem parare. et omnes preter .IIII. per ordinem uigilare. ter in anno .XIIII. dies facere. aut VIIII. denarios dare.

XXXI. In salagowe. Ad weftheim curt. dom. de terra falica manfi .V. bafilica .I. cum decimat. uinea ad carr. .IIII. de pratis ad carr. .XXX. manfi feruiles .XII.

XXXII. De vgelenheim. Ad vgelenheim curt. dom. bafilica .I. cum decimat. uinea ad carr. .III. de pratis ad carr. .XII. manfi feruiles .XVIII. et iurn. .XX.IIII.

XXXIII. Ad heffiheim manfi VIIII. quorum .V. foluunt terciam partem grani. et .IIII. perfoluunt .V. uncias. et tria feruicia tantum.

XXXIIII. Ad alerideftat manfi .VII.

XXXV. Ad mundenheim manfus unus.

XXXVI. Ad afcaha curt. dom. de terra falica manfi .IIII. manfi feruiles .XII.

XXXVII. De fuhftat. Ad fuhftat manfi feruiles .V.

XXXVIII. Ad fuinuurde uinea ad carr. I. manfi .VIIII.

XXXIX. Ad rockenftrowe curt. dom. bafilica .I. cum decimat. et homines cenfuales quam plurimi. de terra falica manfi .III. manfi feriales .VI.

XL. De bullenkeim. Ad bullenkeim bafilica .I. cum decima. de terra falica inter bullenkeim et horabach manfi .III. uinea ad carr. VII. prate ad carr. XX. manfi ueftiti. XIIII. et dimid. in unaquaque ebdom. III. dies facere debent. arare in partes iurn. II. Ex his funt .VI. qui foluere debent den. IIII. alii .II. de uino fitul. V. pullos .III. oua .XV. camifil. facere in longit. VIII. cubitorum. latit. IIII. et illi qui ad morinefheim funt pro opere mulierum de uino fitul. .V. de zaberna .III. homines perfoluere debent folidos III. aliud feruitium ueluti priores.

XLI. De frigefbach. Ad frigefbach domus curt. dom. capella .I. cum decima. de terra falica manfi .III. et dimid. uinea ad fitul. .X. prate ad carr. XII. manfi ueftiti .VIII. abfi .VIII. finguli perfoluere debent ad pafcha den. VI. mulieres eorum camifile longitudine .X. cubitorum. latit. IIII. pullos .III. oua .XV. in autumno arare iurn. II. in uerno .II. granum et fenum colligere. fcaras .III. facere debent.

XLII. De bühelen. Ad buhelen curt. dom. de terra fal. iurnales .LXX. uinea ad carr. III. prate ad carr. VI. manfus ueftitus .I. inde perfoluitur ad pafcha frixing. I. pull. .III. oua .XV. farcile .I. fcaras .III. in unaquaque ebdom. III. tres dies facere debent.

XLIII. De muofbach. Ad muofbach domus cum curt. dom. de terra fal. manfi .IIII. uinee ad carr. X. prate .XXX. molend. III. inde ueniunt mod. LXII. manfi ueftiti .XVIIII. et dim. ex hiis .XV. perfoluunt finguli ad pafcha frixingum .I. pullos .III. oua .X. auene mod. II. de pice pondus .I. in unaquaque ebdom. III. dies facere pro opere mulierum den. X. arare in partes iurn. II. ter in anno XIIII. dies facere. fcaras .II. alii .IIII. ipfum feruicium excepto quod frixing. reddere non debent. funt alii manfi .II. inde perfoluere debet uterque de uino carr. I. manfi abfi .II. et dim.

XLIIII. Ad uualahefheim manfi abf. III. qui ad eandem curtim pertinent. prate ad carr. XXX.

XLV. De kantefkirchen. Ad kantefkiricha domus cum curt. dom. bafilica .I. de terra fal. manfi .IIII. uinea ad carr. IIII. prate ad carr. XL. foraftis .I. in quo faginari poffunt porci .XL. communis filua in qua faginari poffunt porci C.

XLVI. De knoringen. Ad knoringen capella .I. cum decim. molendina .IIII. inde perfoluitur de grano mod. LXXXV. et de .I. fol. I. manfi feruiles .IIII. abfi .VI. inde perfoluit unufquifque frixingum .I. pullos .V. oua

.XV. mulieres eorum camifile in longitudine cubitorum .VIII. lat. .IIII. in hoftem boues .II. cum .I. homine. et dimid. carr. in hieme porcos .II. nutrire. de pice pondera .XII. in unaquaque ebdom. III. dies facere. ter in anno .XIIII. dies facere. granum et fenum et uindemiam colligere. fcaras .III. uigil. panes parare.

XLVII. De wingarten. Ad wingarten curt. dom. de terra fal. iurn. CL. uinea ad carr. VI. prate ad carr. XXX. manf. dim. abfum .I.

XLVIII. Ad hounftat curt. dom. de terra fal. iurnales .LXX. prate ad carr. X.

XLIX. Ad brunheim de terra fal. manfus .I. bafilica .I. cum decima. uinea ad carr. II. manfi ueftiti .II. inde perfoluitur ad pafcha ab utroque fol. I. pulli .V. oua .X. mulieres eorum ex domin. opere camifile .I. in unaquaque ebdomada .III. dies facere debent.

L. Ad octinghouen curt. I. iurn. XXVI. uinea ad carr. II. inde perfoluitur in .I. anno folid. I. in alio dimid.

LI. Ad heriefheim de terra falica manfus .I. uinee ad fitul. .XX. inde perfoluuntur uncie .V.

LII. Ad wachenheim domus cum curt. dom. de terra falica iurn. XXIII. prata ad carr. V.

LIII. Ad alteram heriefheim manfus .I. inde perfoluitur de uino carr. I. fol. I. uinee ad carr. VII.

LIIII. Ad kagalunftat iurnales .XIIII. uinee ad carrat. VIII.

LV. Ad bühelen inuenimus domum cum curt. dom. de terra falica, iurn. CLXXX.

LVI. Ad metemenheim manfi abf. XVIII. uinee ad carr. XX. prate CC. molend. VI. inde ueniunt de figale modii .CL. foraftis .I. ubi poffunt faginari porci .XXX. bafilica .I. cum decima. manfi ueftiti .XV. et dimid. de fingulis perfoluitur de uino fitul. .XV. uel den. XXX. camifile .I. longitud. cubitorum .VII. latit. IIII. de proprio lino. frixing. I. uel fol. I. den. IIII. pullos .V. oua .XV. de frumento modius .I. de auena mod. II. in hoftem unc. II. in omni aratura iurn. II. arare debent. fcaras .III. panem et ceruifam parare uigilare. quater in anno dies .XIIII. facere. granum et fenum et uindemiam colligere. Alii manfi .VIIII. ex illis funt ueftiti .III. de fingulis perfoluitur frixingum .I. uel denar. VI. de pice pondera .X. camifile .I. ficut ceteri. auene modii .II. de frumento mod. I. pullos .V. oua .XV. araturas et dies .XIIII. ficut priores. fcaras .III. granum et fenum et uindemiam colligere. panem et ceruifam parare et uigilare. alii .VI. funt abfi.

LVII. De mundenheim. Ad mundenheim curt. dom. bafilica .I. cum decima. ad illam pertinet manfus .I. de terra falica manfus .I. prate ad carr. XL. manfi ueftiti .IIII. inde perfoluit unufquifque ad pafcha frixingum .I. pullos .V. oua .XV. in unaquaque ebdomada .III. dies facere. bis XIIII dies facere. fcaras .III. de auena mod. I. mulieres eorum camifile longit. X. cubitorum. latit. IIII. bracium et panem parare. Ad mutach iurnales .VII.

LVIII. De hochdorf. Ad hochdorf eft domus cum curt. dom. de terra falica manfi .VI. uinee ad carr. XII. prata ad carr. bafilica .I. cum

decima. ad illam pertinet huoba .I. uinea ad carr. II. manſi ueſtiti .XIIII. unuſquiſque debet perſoluere ad paſcha den. VI. pullos .III. oua .X. in ebdom. III. dies facere. ſarcile .I. in longit. X. cubitorum. lat. IIII. arare in partes iurn. II. axilia .C. concambium uaſtrate.

LIX. Ad winzingen eſt curt. domin. dim. pars baſilice. uinee ad carrat. XV. manſi ueſtiti .III. et dim.

LX. Beneficium wegelenzonis ad mechinheim baſilica .I. cum decima ad illam pertinent iurnales .XXIII. uinee ad carrat. VI. inde ueniunt uncie .VI.

LXI. De lammundeſheim. Ad lammundeſheim eſt curt. dom. de terra ſal. manſi .X. uinee ad carr. V. prate ad carr. LX. baſilica .I. cum decima. manſi ueſtiti .XIII. de ſingulis perſoluitur ad paſcha ſol. I. pulli .V. oua .XV. auene mod. I. in menſe iulio et auguſto .III. dies in ebdom. facere. ter in anno dies .XIIII. facere. ſcaras .II. iurnales .II. arare in omni aratura in hoſtem den. V. ſarcile I. ex lana dom. longit. X. cubitorum. lat. IIII. quando opus eſt lignum et gramen dare. panem et ceruiſam parare. uigilare. ibi ſunt .II. homines qui habent manſos .IIII. inde debent infra abbatiam pergere aut equum ſuum mittere. ad miſſam ſancti martini ambo uncias .III. ad paſcha ſol. II. de ligno carrat. II. de auena mod. III. ſimiliter ſeruiunt ſicut ſocii eorum. niſi quod ſarcile et uigilare ceruiſam et panem parare non debent. Villicus habet manſos .II. in beneficium.

LXII. Ad egrideſheim eſt manſus .I. inde ueniunt ſolidi .II.

LXIII. De œteneſheim. Ad œteneſheim inuenimus domum cum curt. dom. de terra ſalica manſos .VI. et iurnales .X. uinea ad carr. XV. prate ad carr. XL. molendina .II. inde ueniunt modii .XXIIII. foraſtis .I. inde ſaginari poſſunt porci .XX. baſilica .I. cum decima. manſi ueſtiti .XX. abſi .V. de his ueſtitis ſunt .X. unuſquiſque debet de uino ſitul. .XVI. dare pro opere mulierum ſitul. V. quintus decimus debet dare ſitul. V. pro opere mulierum ſimiliter. sextus .X. de ceruiſa ſitul. XX. pro opere mulierum ſimiliter ſitul. V. Illi prefati .XX. unuſquiſque ad paſcha ſol. I. et alii .II. inſimul ſolid. I. Predicti .XIIII. qui uinum reddunt pullos .V. oua .XV. alii .VI. in uno anno pullos .II. in altero .III. oua .X. ter in anno .XIIII. dies debent facere. poſtea uineis ceteriſque neceſſitatibus inſiſtere. in partes arare iurnales .III. qui uinum reddunt. alii iurn. II. ſcaras .III. facere in hoſtem boues .II. et dimid. carr. cum .I. homine. pro piee pondera .II. panem et bracium parare debent.

LXIIII. De enſicheſheim. Ad enſicheſheim eſt curt. dom. de terra ſalica manſi .III. et iurnales .XX. uinea ad carr. II. prat. ad carrat. X. baſilica .I. cum decima. ad illam pertinet huoba .I. manſi ueſtiti .VI. ad paſcha ſinguli frixing. I. pullos .V. oua .XV. in hoſtem bouem .I. in unaquaque ebdom. .III. dies facere arare in partem iurn. III. pro opere mulierum de uino ſitul. VI. manſ. abſ. .V. inde uenit IIII. pars grani. bracium et panem parare. uigilare per ordinem. ter in anno cum carr. pergere.

LXV. De lentſuindawilare. Ad lentſuindawilare curt. dom. abſ. de terra ſalica manſos .VII. uinea ad carr. I. prate ad carr. .LX. molend. II. inde ueniunt modii XXVII. foraſtis .I. inde ſaginari poſſunt porci .LX. manſi ueſtiti .XVIII. ex his .XII. ſinguli ad paſcha frixingum .I. VIII. pullos

.V. oua .XV. et alii .VIII. pullos .III. oua .X. in unaquaque ebdomada .III. dies facere debent. in menſe iunio .VII. arare debent iurn. III. in autumno ſimiliter. in uerno .II. alii .VIII. in part. iurnales .II. ex his .XV. mulieres eorum .II. ſarcil. II. et alie .III. unaqueque ſarcile .I. in longit. X. cubit. latit. IIII. ex his .V. ſunt qui in hoſtem dare debent ſinguli .V. den. ſi ſaginatio non fuerit de auena mod. III. manſ. abſ. XV.

LXVI. Ad uuolamundeſheim baſilica dim. et ad eandem pertinet dimidia pars decime. et de alio dim. VIII. pars decime.

LXVII. Ad cogihheim baſilica .I. cum decima ad illam pertinet manſus .I. quem habet pr.

LXVIII. De heriesheim. Ad heriesheim ad curt. dom. de terra ſalica manſi .II. prate ad carr. XXX. manſi ueſtiti .VIII. et dim. VI. de his ſinguli porcum .I. ſagin. aut ſol. V. alii .V. den. XXX. ad paſcha .I. frixingum. de his .VI. pullos .V. oua .XV. alii .V. pullos .III. in anno .I. in alio .II. mulieres eorum ex proprio opere camiſile dim. aut ſol. I. granum et fenum colligere quater in anno .XIIII. dies facere. in uerno in unaquaque ebdom. I. diem. in autumno arare iurn. III. in uerno ſimiliter. auene mod. II. ad uindemiam hominem .I. mittere in hoſtem bouem .I. cum homine .I. et carr. dimid. ſcaras .II. facere. eſt ibi communis ſilua inde ueniunt de glandibus modii .VIIII. ſi ſaginatio fuerit. aut porcos .III. nutrire. uel den. XIII. perſoluere.

LXIX. Ad randinga eſt baſilica .I. cum decima manſi ſeruiles .III. ueſtiti ſicut ceteri ſeruiunt.

LXX. De bühelen. Ad bühelen curt. dom. de terra ſalica iurn. LXX. uinea ad carr. III. prat. ad carr. VI. manſus ueſtitus .I. inde ueniunt ad paſcha frixing. I. pulli .III. oua .XV. ſarcile .I. ſcar. III. in unaquaque ebdom. III. facere debent.

LXXI. De ottereſheim. Ad ottereſheim domus cum curt. dom. baſilica .I. cum decima. ad illam pertinet manſus .I. de terra ſalica manſi .VIIII. uinea ad carr. III. prat. ad carr. LX. molendinum .I. inde ueniunt modii .XIIII. foraſtis .I. in quo ſaginari poſſunt porci .XXX. manſi ueſtiti XIIII. inde perſoluitur de ſingulis frixing. I. aut .I. ſol. pulli .V. oua .XV. mulieres eorum camiſile in longit. X. cubitorum latit. IIII. in hoſtem bouem .I. cum dim. carr. et homine .I. in unaquaque ebdom. III. dies facere. ter in anno cum ſua carr. pergere. arare in partes iurnales .II. granum et fenum colligere. bracium et panem parare. manſ. abſ. VIII. inde uenit tercia pars grani.

LXXII. De agrideſheim. Ad agrideſheim domus cum curt. dom. de terra ſalica manſi .VII. prate ad carr. LXX. manſi ueſtiti .XI. et dim. inde ſol. I. perſoluitur. et .I. frixing. pulli .V. oua .XV. mulieres eorum ſarcil. II. in longit. X. cubitorum. latit. IIII. unuſquiſque de ligno carr. I. in hoſtem unc. II. ad ſeruicium regis pro pice carr. I. aut unc. I. in unaquaque ebdom. III. dies facere. arare in partes iurn. II. ſcar. II. facere per ordinem cum naui pergere. ad regis edificium pergere. ad uindemiam .I. hominem mittere. bracium et panem parare.

LXXIII. De bruochſella. Ad bruochſella eſt curt. dom. de terra ſal. manſi .III. uinea ad carr. prate ad carr. C. baſilica .I. cum decima manſi

uestiti .XIIII. abs. XVI. inde debent persoluere .IIII. de ceruisa situlas .XX. camisile .I. longit. cubitorum .X. latit. IIII. pullos .III. oua .XV. alii .X. de ceruisa situl. .XV. camisile .I. sicut priores .V. pullos. oua .XXX. porcos .II. nutrire debent. in hostem bouem .I. de pice libram .I.

LXXIIII. De winoluesheim. Ad winoluesheim est domus cum curt. dom. de terra salica iurn. C.LXXX. de uino ad carr. VI. prate ad carr. .XL. basilica .I. cum decima ad illam pertinet mansus dim. mansi uestiti .XXV. de his .XII. inde persoluunt singuli de uino situl. XX. et .IIII. sunt alii qui de uino situl. XV. debent reddere. barefrid. ad proximam mansionem. in messe .I. diem facere. et den. VIIII. persoluere deb. alii VIII. persoluere deb. singuli situl. V. pro pice den. I. de ligno carr. II. in unaquaque ebdom. III. dies facere. in uerno dom. uineam facere. den. VIII. persoluere debent pullos .V. oua .XV. pro pice ad regis seruitium carr. I. in autumno iurn. II. arare de proprio semine iurnal. I. seminare. in uerno .II. scaras .II. quando saginatio non fuerit in hieme porcos .II. nutrire. aut de auena mod. II. reddere. boues .II. in hostem cum dim. carr. et .I. homine cum naui pergere. ubicumque necessitas fuerit dom. edificium meliorare et edificare. fenum omnes simul colligere. est ibi area .I. et mans. dimid. inde persoluuntur uncie .II. denar. VII. pulli .III. oua .X. in messe et ad uindem. hominem .I. mittere. et sua uice cum naui pergere. panem et ceruisam per ordinem parare.

LXXV. Ad uluiridesheim area .I. inde persoluuntur den. VI. uinea ad carr. II.

LXXVI. Ad dianenheim mansus .I. et qui illum habet debet uineas ad carr. III. operari in eodem loco iacentes. inde persoluuntur situl. X.

LXXVII. Ad dulgesheim mans. abs. I.

LXXVIII. Ad hagenheim sunt iurnal. .XV. inde persoluuntur den. XXX. uinea ad situl. VIII.

LXXIX. De grindestat. Ad grindestat domus cum curt. dom. de terra salica mansi .II. et dim. uinee ad carr. XX. prate ad carr. XV. basilica .I. cum decima. ad illam pertinet huoba dim. uinea ad carr. II. mansi uestiti .XIIII. ad pascha unusquisque frixing. I. ex hiis .X. pullos .V. oua .XV. de ligno carrat. V. arare in partes iurnal. I. et dim. auene mod. II. alii .IIII. pullos .IIII. oua .XII. de ligno carr. IIII. arare in partem iurn. I. auene mod. I. in hostem bouem I. pro opere mulierum singuli de uino situl. V. pro pice den. II. pro lumine .II. ter in anno .XIIII. dies facere. aut .VIIII. den. dare. scaras .III. facere. granum et fenum colligere. ad uindemiam hominem .I. mittere. dom. uineam operari. bracium et panem parare. uigilare per ordinem.

LXXX. Ad kiricheim .IIII. pars basilice. inde persolu. unc. III.

LXXXI. Ad gozinesheim mans. abs. I.

LXXXII. Ad otteresheim mansus .I. et dim. inde persoluuntur unc. IIII. et den. IIII.

LXXXIII. Ad wattenheim mansus .I. inde ueniunt unc. II.

LXXXIIII. Ad quirnheim mansus dim. inde solidi .II.

LXXXV. Ad meldridesheim mans. abs. III.

LXXXVI. Ad eberoluesheim.

LXXXVII. De liuterefheim. Ad liuterefheim area .I. et iurn. VIIII.

LXXXVIII. Ad druacheim iurnales .VIIII.

LXXXIX. Ad wachenheim area .I. dom. iurn. .IIII. uinea ad carr. VI. bafilica .I. cum decima. de uino ad carr. XX. manfi ueftiti .X. et dim. ad pafcha finguli .I. frixingum .VII. ex his pullos .V. oua .XV. auene modios .II. unufquifque de pice pondera .III. de ligno menfuram I. alii .III. pullos .III. oua .XV. pro opere mulierum de uino fitul. V. arare in partes iurn. II. fcaras .III. facere. in unaquaque ebdom. .III. dies facere. ter in anno .XIIII. dies facere. in hoftem den. V. bracium et panem parare. uigilare per ordinem. granum et fenum colligere.

XC. De wizenheim. Ad wizenheim uinea ad carr. VII. manfus ueftitus .I. abfi .II. ad pafcha frixingum .I. pullos .V. oua .XV. pro opere mulierum fitul. V. in unaquaque ebdom. III. dies facere. ter in anno .XIIII. dies. in hoftem den. X. fcaras .III. facere. Inter heriefheim et dackenheim manfi abfi .V. inde uenit .III. pars grani. uinum ad fitul. XX.

XCI. De wifa. Ad wifam de terra falica manfi .III. uinea ad fitul. XV. manfi ueftiti .III. et inde uenire debet feruicium ficut de wizenheim.

XCII. Ad lammundefheim de terra falica iurnal. .XC. qui pertinent ad wizenheim.

XCIII. Ad karlebach manfus abfus .I. molendinum .I. inde perfoluuntur modii .XII.

XCIIII. Ad meriunftat manfus dim. inde uenit III. pars grani.

XCV. Ad liumarefheim manfus dim.

XCVI. Ad egridefheim manfus dimidius.

XCVII. Ad ruocheim manfi abfi .II.

XCVIII. Ad omarefheim manfus abfus .I.

XCIX. Ad orammefheim manfus dimidius.

C. Ad fulza dimidius.

CI. Ad frankendal manfus .I. et dim. inde uenit III. pars grani.

CII. Ad flamerefheim de terra falica iurnal. .LX. prate ad carr. VI. manfi ueftiti .IIII. finguli ad pafcha frixingum .I. pullos .V. oua .XV. auene mod. .II. ex .II. manfis. pro opere mulierum unc. II. alii duo fitul. V. in hoftem unufquifque den. X. in unaquaque ebdom. III. dies facere ter in anno .XIIII. dies aut .VIIII. den. dare.

CIII. Ad vnkunftein manfus abfus dim. inter munnefheim et kriacefheim manfi abfi .V. inde uenit .III. pars grani.

CIIII. Ad wachenheim de uino ad fitulas. V.

CV. De heffeheim. Ad heffiheim. domus cum curt. dom. de terra falica iurn. LVIIII. uinea ad carr. II. bafilica .I. cum decima. ad illam pertinet huoba dim. manfi ueftiti .II. et dimid. in unaquaque ebdomada .III. dies. mulieres eorum farcile .I. in longit. X. cubit. latit. IIII. fcaram .I. abfus manfus .I.

CVI. Cenfus huobarum in heffeheim hii funt.

Wolframus rufzo .II. uncias.

Erlewinus .II. uncias.

Megenbolt .XX. den.
Hartungus .II. uncias.
Mehtilt .II. uncias.
Baldemarus et Adelhelmus .VI. fol. et .II. den.
Engela .V. folidos.
Hiltebrandus .V. fol.
Marquardus .XX. den.
Gotefdua et filii eius .V. fol.
Cunradus de oremmefheim .II. uncias.
Wolfganc de lumerfheim .XX. den. et frater eius
Billungus .II. unc.
Gerhardus de Dirameftein .II. unc. et .VII. den.
Gerhardus de eberftein .XX. den.
Fratres de nuhufen .V. fol. fine .V. den.
Gerbodo fturre .X. fol.
Wolframus de wormacia .XIIII. den.
Regenher de wormacia .XIIII. den.
Cunradus de fchiuerftat et Johannes de witerefwilre .IIII. uncias minus .IIII. den.

CVII. Hec eft annona.

Fratres de nuhufen .XV. modios filiginis.
Regenher de wormacia .XII. modios.
Gerboto fturre .IIII. modios fine quarta parte modii.
Megenbolt .XII. modios.
Erlewinus .IIII. et dim.
Herburc .VIIII. mod.
Engela .XVIIII. mod.
Hiltebrant .XI. mod,
Nibelungus .IIII. mod.
Bertholdus fpiez .IIII.
Ulricus et Johannes de lannefheim .VIIII. mod.
Ulricus de Dirameftein .IIII. mod. fine quarta parte modii.

CVIII. In fefto fancti Martini.

Billungus de lumerfheim .XXVI. den.
Gerwinus de heffeheim .XIIII. den.
Fratres de Schonenowen .V. den.

CIX. In fefto fancti Johannis.

Gerwinus .XI. den.
Quedam mulier .VI. den.

CX. De fchonenftat. Ad fchœnenftat bafilica .I. abf. ad illam pertinent huobe .II. abf. et dimid.

CXI. De rorbach. Ad rorbach uinea ad carr. III. manfi ueftiti .III. inde perfoluit de uino unufquifque carr. I. camifile .I. manfi abfi .VI.

CXII. Ad fidenheim bafilica .I. abf. manfi abfi .II.

CXIII. Ad hemundefheim manfus abfus .I.

CXIIII. Ad fichenheim .I.
CXV. Ad etingen .I.
CXVI. Ad clofheim dim.
CXVII. Ad doffenheim dim.
CXVIII. Ad cioluefheim dim.
CXIX. Ad blankenftat dim.
CXX. Ad hochenheim dim.

CXXI. Ad dornheim de terra falica manfus .I. manfi feruiles .VIII. quod totum defertum eft.

CXXII. De munichhufen. Ad munichhufen eft curt. dom. de terra fal. manfi .III. prate ad carr. C. foraftis .I. in quo faginari poffunt porci .C. capella .I. cum decima. manfi ueftiti .XIIII. abfi .XII. et dim. in menfe iulio et augufto in unaquaque ebdom. III. dies facere. ante natal. domini .XIIII. dies. in menfe iunio fimiliter. pullos .V. oua .XV. auene mod. III. mulieres eorum camifile facere longit. cubit. VIII. latit. .IIII. fcar. III.

CXXIII. Ad beinenheim et furteffelt et altheimeromarcu manfi abfi XIII. et dimid.

CXXIIII. Ad fuabwinlare eft area dom. de terra fal. manfi .III. prate ad carrat. XLVI. manfi feruiles XV. ex his ueftiti funt .X. per omnia feruiunt ficut de kuotzenhufen. alii V funt abfi.

CXXV. Ad biberefdorf eft area dom. de terra fal. manfi .III. prate ad carr. XX. manfi abfi .XII. et dim.

CXXVI. De briuningefwilre. Ad bruningefwilre eft curt. dom. de terra fal. manfi .III. prate ad carr. XV. bafilica .I. cum decima. ad illam pertinet huoba .I. manfi ueftiti .X. unufquifque debet perfoluere in hoftem den. III. pullos .V. oua .XXX. axilia .C. manfi abfi .III.

CXXVII. Ad munifridefheim area dom. de terra fal. manfi .V. prate ad carr. X. manfi feruiles .XVI. unus ueftitus. inde perfoluuntur auene .V. modii. pulli .V. oua .XXX. camifile .I. longit. X. cubit. latit. IIII. in hoftem den. III. ex hiis .X. abfi.

CXXVIII. Ad radoluefdorf de terra fal. iurn. XXXIIII. prate ad carr. XX. manfi feruiles .VII. abfi et dim.

CXXVIIII. Ad kazfelt manfi feruiles .VII. inde ueniunt uncie .VII.

CXXX. Ad faleba manfi feruiles abfi .XIII. et dim.

CXXXI. Ad mulnhouen area .I. abf. de terra fal. manfi .IIII. uinum ad carr. I. prata ad carr. IIII. manfi ueftiti .III. ad pafcha finguli den. VIII. pullos V. oua .XV. in unaquaque ebdomada .III. dies facere. ter in anno .XIIII. dies arare in part. .II. granum et fenum colligere. fcaram .I. facere. in hoftem finguli den. V. camifile .I. cubitorum .VIII. in longit. in latit. IIII. manfi abfi .II.

CXXXII. Ad fpirdorf manfus ueftitus .I. inde uenit ad pafcha fol. I. de uino fitule .XV. auene modii .II. de pice .I. pondus. pulli .V. oua .XV. pro opere mulierum fol. I. in hoftem den. VI. bis in anno .XIIII. dies. manfi abfi .III. inde perfoluuntur uncie .III.

CXXXIII. Ad lachen manfi .III. et hii feruire debent ficut qui ad fpirdorf funt.

CXXXIIII. Ad beuingen de terra fal. iurn. LX. uinea ad carr. I. prata ad carr. X. manſi ueſtiti .II. abſus .I. et illi ſeruire debent ſicut predicti.
CXXXV. Ad ueningen. manſus abſus .I.
CXXXVI. Ad viſchelingen manſus abſus .I. Inter damheim et azingen .I. abſus.
CXXXVII. Inter ſtrazfelt et vlameringen .I. abſus.
CXXXVIII. Ad uluenesheim .II. abſi.
CXXXIX. Ad utemareſheim manſus ueſtitus .I. et .III. abſi.
CXL. Ad knœringen manſi abſi .VIII.
CXLI. Ad nuozdorf uinea ad carr. II. manſi ueſtiti .II. et inde ſeruire debent ſicut hii qui ad ſpirdorf. excepto quod ſinguli ſol. I. reddere debent.
CXLII. Ad porza .II. manſi abſi.
CXLIII. Ad uillam uuizunb. I.
CXLIIII. Ad offenbach manſus ueſtitus .I. ad paſcha ſol. I. pulli .V. oua .XV. de pice pondus .I. auene modii .II. ter in anno .XIIII. dies facere. pro opere mulierum ſol. I. in hoſtem denar. VI.
CXLV. Ad luſtat area dom. de terra ſalica. iurnales LXXX. uinea ad carr. I. prata ad carr. X. manſi ueſtiti .III. alii .III. abſi. ad paſcha ſol. I. pro opere mulierum ſimiliter pullos .III. oua .XII. in hoſtem ſinguli den. VI. auene modium. ter in anno .XIIII. dies. ſcaras .III.
CXLVI. Ad wingarten ultra renum de terra ſal. iurn. LX. uinea ad carr. IIII. prata ad carr. XII. baſilica .I. cum decima. manſi ueſtiti .VIII. de quibus ſingulis perſoluitur porcus .I. ual. ſol. V. de ceruiſa ſitule .XX. camiſile .I. longit. cubitorum .XV. lat. IIII. et dim. pulli .IIII. oua .XX. de pice pondera .II. in hoſtem ſol. I. in ebdom. III. dies facere. manſi abſi V.
CXLVII. De geroltesheim. Ad geroltesheim domus cum curti dom. de terra ſal. manſi .VI. uinea ad carr. XII. prata ad carr. XXX. baſilica .I. cum decima. eſt ibi piſcatio bona. manſi ueſtiti .XV. et dim. de hiis .VIII. ad paſcha ſinguli frixingum .I. de uino ſitule .XV. unc. I. ad miſſam ſancti Martini pullos .V. oua .XV. de ligno carr. I. bareſrid. dare. ter in anno .XIIII. dies facere. alii .VI. et dim. ad paſcha frixingum .I. pullos .V. oua .XV. den. X. arare in partes iurn. III. auene mod. III. in omni ebdom. III. dies facere. preter in uerno tunc diem .I. de ligno carr. V. in hoſtem .II. boues. ſcaram .I. bracium et panem parare.
CXLVIII. Ad agrideſheim manſus .IIII. inde uenit de argento libra .I.
CXLIX. Ad ruocheim manſus dim. inde ueniunt unc. II.
CL. Ad ebeſtrin manſus dim. inde uenit ſimiliter.
CLI. Ad kärlebach manſi .II. et dim. inde ueniunt uncie .VII.
CLII. Ad merſce manſi abſi .II. inde uenit III. pars grani. et illi ad wanzenheim pertinent.
CLIII. Ad hepfenheim manſi .II. inde ueniunt uncie .VI.
CLIIII. Ad betdenheim area dom. de terra ſal. manſi .II. uinea ad carr. II. prata ad carr. XX. manſi ueſtiti .V. ad paſcha frixingum .I. pullum .I. oua .X. pro ligno den. II. bis .XIIII. dies facere. aut ſol. I. dare. edificium

37

meliorare. arare in partes iurn. I. auene mod. II. in meffe .III. dies facere. uindemiam colligere. fcaras .II. in fepe .V. partem manfi abfi .V. de hiis finguli unc. III.

CLV. Ad brunheim de terra fal. manfus .I. manfi ueftiti .IIII. inde perfoluitur libra .I. et fi hoc non faciunt ipfum feruicium ficut hii qui ad betdenheim funt.

CLVI. Ad fultzheim manfus .I. et dim. inde ueniunt uncie .III. et den. XXX.

CLVII. Ad hilbotefheim manfi ueftiti .II. inde unc. VI.

CLVIII. Ad alifinza manfi .III. inde unc. V. molend. I. inde folidi II.

CLIX. Ad maguneiam uinea ad carr. III. aree .II. manfus .I. abfus. inde uenit .III. pars grani.

CLX. Ad lorizenwilre uinea ad carr. VIII. manfi .III. inde uenit .III. pars grani.

CLXI. Ad muofbach bafilica .I. cum decima. de terra falica manfi .II. et dimid. uinea ad carr. III. prata ad carr. I. manfi abfi .II. et dim.

CLXII. Ad wanzefheim et ad leimarefheim de terra falica manfi .II. prata ad carr. I. foraftis .I. in qua faginari poffunt porci .LX. manfi ueftiti .II. et dim. inde debent facere fcar. III. ad pafcha frixingum .I. pullos .V. oua .XV. auene mod. .III. in omni ebdom. III. dies. granum et fenum colligere. arare in partes iurn. III. mulieres eorum ex proprio lino camifile .I. longit. cubit. X. latit. IIII.

CLXIII. De pfaffenhouen. Ad paffenhouen eft curtis dom. de terra fal. iurn. LXXVI. prata ad carr. XX. uinea ad carr. VII. bafilica .I. cum decima. inde perfoluuntur uncie .III. manfi feruiles .XII. ex hiis .VIII. unufquifque debet facere camifile .I. longit. cubit. VIII. latit. IIII. axilia .C. pull. III. oua .XV. et funt .IIII. ex his omnibus qui perfoluunt unc. V. et denar. VIII. molend. II.

CLXIIII. Ad heimmortinga eft area dom. de terra fal. manfi .II. bafilica .I. cum decima. manfi abfi .IIII.

CLXV. Ad meckenheim eft domus cum curt. dom. de terra fal. manfi .III. uinea ad carr. prata ad carr. XV. manfi ueftiti .X. de hiis unufquifque de uino fitul. XX. ad pafcha frixing. I. auene mod. II. in hoftem boues .II. cum dim. carr. et .I. homine. pro ligno et axiliis den. VIIII. barefridum dare. arare in partes iurn. II. fcaras .III. bis in anno .XIIII. dies. alii .VI. in omni ebdom. III. dies et ipfum feruicium ficut ceteri preter quod uinum et den. et barefr. reddere non debent. mulieres eorum camifile facere.

CLXVI. Ad alolfingen curtis dom. de terra falica iurn. XLV. bafilica .I. cum decima. manfus .I. ueftitus alter abfus. inde perfoluuntur de ceruifa fitule .XX. pulli .III.

CLXVII. Ad guntheim domus cum curt. dom. de terra fal. manfi .II. et dim. uinea ad carr. .II. prata ad carr. V. manfi ueftiti .IIII. et dim. ad pafcha fing. den. VI. pull. III. oua .XV. pro opere mulierum fitul. V. arare in partes iurn. II. in meffe granum et fenum colligere. ad uindem. III. den. pro .XIIII. diebus et ligno denar. XVIII. fcar. I. in hoftem den. fing.

VIII. ſepem circa curtem facere. bracium et panem parare. manſi abſi .IIII. inde uenit .III. pars grani.

CLXVIII. Ad cogichheim dom. cum curt. dom. de terra ſal. iurn. LXXII. prat. ad carr. XII. manſi ueſtiti .IIII. abſi. VII. ad paſcha .I. frixingum. pullos .V. oua .XV. mulieres eorum camiſile facere longit. VIII. cubit. latit. IIII. in omni ebdom. III. dies arare. in partes iurn. III. ter in anno .XIIII. dies. de ligno carr. V. bracium et panem parare. ſcar. III.

CLXIX. Ad wingarten curt. dom. baſilica .I. cum decima ad illam pertinet huoba .I. de terra ſal. iurn. C.LXXX. prat. ad carr. III. manſi abſi IIII. inde uenit .III. pars grani.

CLXX. Ad gunzingen baſilica .I. cum decima. ad illam pertinet manſus .I. de terra ſal. ſunt iurn. XVIII. prat. ad carr. IIII.

CLXXI. Inter gunzingen et gummareſheim. manſi .II.

CLXXII. Ad duuadenwilre .I. inde ueniunt unc. III.

CLXXIII. Ad ſtrazfelt manſi abſi .IIII. uinea ad carratas .II.

CLXXIIII. Ad buadincheim iurn. L.III. uinea .I. deſerta.

CLXXV. Ad liutolfeſheim curt. dom. de terra ſal. iurn. XXX. prat. ad carr. X. pars III. ſilue. manſi ueſtiti .IIII. abſi .III. de quibus ſingulis porcus .I. ualens unc. II. de ceruiſa ſitule .XX. camiſile .I. longit. cubit. VIII. latit. IIII.

CLXXVI. Ad barchuſen manſ. abſ. IIII. et dim.

CLXXVII. Ad flahingen eſt area dom. de terra ſal. manſi II. prat. ad carr. XIII. baſilica .I. cum decima. manſi abſi .XIIII.

CLXXVIII. Ad heidolueſheim area dom. de terra ſal. manſi .III. manſi abſi .XIII.

CLXXIX. De ſigimundeſheim. Ad ſigimundeſheim curtis dom. de terra ſal. manſi .II. prat. ad carr. VI. baſilica .I. cum decima. manſi ueſtiti .IIII. ſinguli debent ſoluere de ceruiſa ſitul. .XV. camiſile .I. longit. cubit. X. latit. IIII. frixing. .I. ual. den. VII. pullos III. de frumento mod. I. In eadem uilla erkenbalt habet manſos ueſtitos .II. abſos .II.

CLXXX. Ad erſholfeſheim area .I. de terra ſal. manſus .I. uinum ad carr. V. prat. ad carr. .XXX. baſilica .I. cum decima inde ueniunt unc. VI.

CLXXXI. Ad uuiſa manſi ueſtiti .II. ad paſcha uterque ſolidum .I.

CLXXXII. Ad freineſheim baſilica .I. cum decima. inde ueniunt unc. X. manſus .I. ueſtitus. et inde ſeruire debent ſicut de uuiſa.

CLXXXIII. Ad karlebach manſi abſi .V. et dim. inde uenit .III. pars grani.

CLXXXIIII. Ad heſphenheim manſi abſi .II. iurn. XI. inde uenit .III. pars grani.

CLXXXV. Ad offingen eſt curt. dom. de terra ſal. iurn. .XC. uinea ad carr. III. prat. ad carr. XVII. baſilica dimid. cum decima inde ſoluuntur ſolidi .V. manſi ueſtiti .V. de his .IIII. ſinguli de uino ſitul. XVI. ad paſcha frixing. I. ual. ſol. I. pullos .V. oua .XV. et quintus in uno anno pullos .II. in alio .III. de pice ſinguli pondera .II. mulieres eorum camiſile .I. de ligno carr. V. in hoſtem unuſquiſque ſol. I. ter in anno .XIIII. dies facere. ſcaras .III. manſi abſi .XIII.

CLXXXVI. Ad richinesheim absi .III.

CLXXXVII. Ad colugenstein dom. cum curt. dom. basilica .I. cum decima de terra sal. inter frenisheim et colugunstein iurn. LX. uinea ad carr. IIII. prat. ad carr. VI. mansi uestiti .V. et dimid. pro opere mulierum den. VIII. arare in partes iurn. I. in omni ebdom. III. dies. scar. IIII. de ligno carr. I. bracium et panem parare. in messe fenum et granum colligere.

CLXXXVIII. Ad dackenheim mansus .I. inde ueniunt unc. III.

CLXXXIX. Ad frenisheim mansus .I. inde uenit de uino carrata .I.

CXC. Ad lammundesheim mansus .I. inde unc. II.

CXCI. Ad buetincheim est curt. dom. de terra sal. mansi .II. prat. ad carr. VIII. basilica .I. cum decima. mansi seruiles XIII. ex hiis sunt integri IIII. unusquisque debet soluere de ceruisa situl. .XV. camisile .I. longit. cubit. X. latit. IIII. frixing. I. ual. den. VII. pullos .III. oua .XV. ceteri sunt absi .VIIII.

CXCII. Ad bussingen est curt. dom. de terra sal. mansi .II. prat. ad carr. VIII. basilica .I. cum decima mansi seruiles .X. tres ex hiis uestiti. ex illis ueniunt de ceruisa situle .XV. frixing. I. ualens den. V. camisile .I. pulli .III. oua .XV. alii .VIII. sunt absi.

CXCIII. De thurmaresheim. Ad thurmaresheim de terra sal. iurnales .LXXX. prat. ad carrat. VIII. basilica .I. cum decima. mansi seruiles .XIIII. ex hiis sunt .IIII. uestiti de quibus singulis soluitur ad pascha frixing. I. ual. sol. I. camisile .I. longit. X. cubit. lat. IIII. pulli .V. oua .XV. in omni ebdomada .III. dies facere. in hostem den. III. mansi absi .X.

CXCIIII. Ad habecheffelt est curt. dom. de terra salica iurn. desolate L. prat. ad carr. VI. basilica .I. cum decima mansi seruiles .VI. et dimid. ex his sunt .III. uestiti. unusquisque debet dare porcum .I. ual. unc. III. ad pascha frixing. I. ual. solidum .I. camisile .I. pullos .V. oua .XV. ceteri sunt absi.

CXCV. Ad barchusen mansus dim. absus.

CXCVI. De zeizenhusen. Ad zeizenhusen est curtis dom. de terra sal. mansi .IIII. pratum ad carr. XXX. molend. II. basilica .I. cum decima. mansi seruiles .XVIIII. ex his sunt .VII. uestiti. singuli persoluere debent de ceruisa situl. .XX. camisile .I. longit. X. cubit. latit. IIII. ceteri .XVI. sunt absi.

CXCVII. Ad kirchhusen et ascheim. mansi deuastati .XX. basilica .I. in hostem .I. bouem cum .I. homine.

CXCVIII. Ad owinesheim curt. dom. de terra sal. mansi .III. prat. ad carr. XXX. mansi seruiles .XVIII. ex his sunt uestiti .IIII. unusquisque debet soluere porcum .I. ualens unc. III. de ceruisa situl. XXX. camisile .I. longit. cubit. VIII. pullos .V. oua .XXX. de frumento mod. I. bis in anno .XIIII. dies barefrid. dare. in hostem boues .II. cum homine .I. et .II. debent soluere de ceruisa situl. XV. pullos .III. oua XV. III. dies facere in ebdom. frixing. I. ual. den. VI. XII. sunt absi.

CXCIX. Ad witegowenhusen area dom. de terra sal. mansi .III. prata ad carr. XL. basilica .I. mansi absi .XIII.

CC. Ad mettelingen mansi seruiles .V. unus integer. alii sunt absi.

CCI. Ad quirenbach area dom. bafilica .I. de terra falica manfi .III. prat. ad carr. XXX. manfi feruiles .XVII. et funt omnes abfi.

CCII. De ruadgifingen. Ad ruadgifingen eft curt. dom. de terra fal. manfi .VIII. prata ad carr. XL. bafilica .I. cum decima. molend. I. manfi feruiles .XXVI. ex his funt ueftiti .XIII. unufquifque debet foluere porcum .I. ual. fol. V. ad pafcha frixing. I. ual. den. V. camifile .I. de proprio lino. long. cubit. X. latit. IIII. de ceruifa fitul. XX. pullos .V. oua .XXX. de frumento mod. I. ceteri .XIII. funt abfi.

CCIII. De rantingen. Ad rantingen curt. dom. de terra fal. manfi .V. prata ad carr. DC. manfi feruiles .XVIIII. ex his funt ueftiti .VI. ex fingulis perfoluuntur de ceruifa fitul. .XV. ad pafcha frixing. I. ual. fol. I. camifile .I. longit. cubit. X. latit. IIII. de frumento mod. I. de figale mod. I. pullos .III. oua .XV. barefrid. dare in hoftem boues .III. cum hominibus .II. ceteri funt abfi.

CCIIII. De rantingen. Ad rantinga area dom. de terra fal. manfi .II. prata ad carrat. XXX. manfi feruiles VII. ex his funt ueftiti III. ex fingulis de ceruifa fitul. .XV. camifile .I. ad pafcha .I. frixing. ual. fol. I. de frumento mod. I. de figale .I. pullos .III. oua .XV.

CCV. Ad gladebach eft curt. dom. de terra fal. manfus .I. prata ad carr. VII. bafilice .II. cum decima. manfi feruiles .XII. ueftiti .II. ex his de ceruifa fitule .XV. pulli .III. oua .XV. frixing. I. ual. den. XV. camifile .I. manfi abfi .X.

CCVI. Ad freinefheim curt. dom. de terra fal. iurn. L. uinee ad carr. XII. prat. ad carr. XXV.

CCVII. Inter freinefheim et dackenheim et karlebach manfi ueftiti .VI. ex his .III. finguli fol. I. pro opere mulierum fimiliter de uino fitul. XII. pull. V. oua .XV. de ligno carr. V. auene modios .II. in hoftem den. III. ter in anno .XIIII. dies. fcaras .II. alii .IIII. ad pafcha unufquifque den. XVI. in uno anno pullos .IIII. in alio .III. oua .X. auene mod. I. de ligno carr. V. arare in part. iurn. II. in hoftem den. VIII. molend. I. inde ueniunt modii .XX. manfi abfi funt .X.

CCVIII. Ad gunderammefheim curt. dom. de terra fal. manfi .II. uinea ad carrat. XII. prata ad carrat. XV. bafilica .I. cum decima inde ueniunt uncie .VI. ad illam pertinet huoba .I. uinea ad carr. III. manfi ueftiti .XVIII. ad pafcha fol. I. pullos .II. oua .XV. pro opere mulierum de uino fitul. .V. axilia .C. de ligno ad carr. III. pro pice lumine et circulis den. V. auene mod. I. ex his .V. arare in part. iurn. I. et dim. in meffe .III. dies facere. uindemiam colligere. edificium meliorare circa curtem fepem facere. fingulas partes fuas. fcar. II. bracium et panem parare. uigilare. aree .III. inde folidi .II. et den. .VI.

CCIX. Ad uinifridefheim eft area dom. de terra fal. iurn. C.L.XXX. prat. ad carr. III. uinea ad carr. III. manfi feruiles .XVII. finguli unc. II.

CCX. Ad dandeftat dom. cum curt. dom. de terra fal. iurn. LXVII. uinea ad carr. IIII. prat. ad carr. XII. bafilica .I. cum decima. manfi ueftiti .IIII. inde ad pafcha unufquifque frixing. I. unus ex his de uino fitul. XX.

pullos .V. oua .XV. de ligno carr. V. barefrid. I. auene mod. II. fcar. II. in menfe iulio et augufto .VIIII. dies facere. XIIII. dies facere. axilia .C. alii .III. in unaquaque ebdom. .III. dies arare in partes iurn. II. pullos .III. oua .XV. mulieres eorum camifile facere in longit. .VIII. cubit. in latit. IIII. ter in anno .XIIII. dies. fcar. III. bracium et panem parare. uigilare. manfi abfi .VIII. et dim. inde uenit .III. pars grani.

CCXI. De mutereftat. Ad muotereftat dom. cum curt. dom. de terra fal. manfi .VIIII. uinea ad fitul. XV. prat. ad carr. XXX. bafilica .I. cum decima. ad illam pertinent iurn. .XIIII. manfi ueftiti .XIIII. et dim. ad pafcha frixingum .I. pullos .V. oua .XV. mulieres eorum farcile .I. in ligno carr. I. in meffe fenum et granum colligere. XIIII. dies facere bis aut den. VI. arare in part. iurn. II. auene .I. mod. in hoftem bouem .I. fcar. II. duo ex his qui ad mutah fedent unc. VI. barefrid. I.

CCXII. Ad ruocheim manfi .II. inde ueniunt unc. IIII. manfi abfi VII. inde uenit .III. pars grani. eft ibi .I. inde uen. unc. III.

CCXIII. Ad bühelen curt. dom. de terra fal. manfi .IIII. uinee ad carr. V. prata ad carr. XV. manfi ueftiti .IIII. et dimid. ad pafcha frixing. I. pullos .V. oua .XV. pro opere mulierum fol. I. unufquifque folidum .I. in hoftem pro ligno den. VI. auene mod. II. bis in anno .XIIII. dies in part. arare .II. fcar. II. bracium et panem parare. abfi V.

CCXIIII. Ad gotemareftein manfi .IIII. inde feruire debent ficut de kantefkirchen. uinea ad carr. I. prat. ad carr. IIII.

CCXV. Ad ernincheim. wizaha. liutingen. kuntelingen. Geltolfefhufen. Rinkelingen. Heidolfefheim. et Siggingen funt manfi abfi .XV.

CCXVI. Beneficia. Beneficium beribaldi ad brunheim et ad cogicheim. manfi .II. uinea ad carr. I. inde pergere debet in hoftem.

CCXVII. Beneficium Liutrammi ad empfelingen. manfus .I. uinea ad carr. IIII. inde pergere debet in hoftem.

CCXVIII. Beneficium Reginheri in mülnhufen .II. manfi. inde pergere debet in hoftem.

CCXIX. Beneficium Albgeri ad brunheim. manfus .I. uinea ad carr. I.

CCXX. Beneficium Liudini in gotemareftein. manfi .III. uinea ad carr. IIII.

CCXXI. Beneficium hilderici in büllenckeim. manfi .II. uinea ad fitul. XV.

CCXXII. Beneficium ruotgeri ad gotemareftein manfus .I. et dim. uinea ad carratam .I.

CCXXIII. Beneficium vadilbaldi inter colugunftein frenefheim et hemmigefheim manfi .III. uinea ad fitulas .XX.

CCXXIIII. Beneficium heriuuini ad dackenheim. manfi .II. uinea ad carr. III.

CCXXV. Beneficium varendil ad omarefheim et flammarefheim. manfi .III. uinea ad fitul. L.

CCXXVI. Ad heriefheim eft beneficium .I. hii omnes pergere debent in hoftem.

CCXXVII. Ad luftat dom. cum curt. dom. de terra fal. manfi .IIII. uinum ad carr. II. prat. ad carr. XX. bafilica .I. cum decima. manfus .I. ueftitus. inde ueniunt unc. III. alius abfus.

CCXXVIII. Ad etiningen dom. cum curt. dom. de terra fal. iurn. XL.III. uinea ad carr. VII. prat. ad carr. L. bafilica .I. cum decima molend. III. manfi feruiles .XV. ex illis funt ueftiti .III. de fingulis perfoluuntur de ceruifa fitul. XX. pulli .III. oua .XV. camifile .I. longit. cubit. X. latit. IIII. ceteri funt abfi.

CCXXVIIII. De leiftelingen. Ad leiftelingen inuenimus curt. dom. de terra falica manfus .V. prata ad carr. LX. molend. II. bafilice .II. cum decima. manfi feruiles XXXV. ex his funt .VII. de quibus fingulis uenit camifile .I. longit. cubit. X. lat. IIII. de ceruifa fitul. XV. pullos .V. oua XXX. in omni aratura arare debent iurn. III. granum et fenum colligere .II. dies in ebdoma. facere. cum fua carruca pergunt ubi precipitur. alii .VI. funt ex illis qui perfoluunt de ceruifa fitul. VII. et dim. camifile .I. longit. cubit. VIII. lat. IIII. pull. III. oua .XV. aliud feruicium faciunt ficut priores. funt alii .II. unusquifque debet facere camifile .I. long. cubit. X. latit. IIII. ad pafcha fol. I. et funt .VI. de fingulis uenit camifile .I. longit. cubit. VIII. lat. IIII. pulli .V. oua .XV. in hoftem den. II. fi faginatio non fuerit porcos .III. in hieme nutrire debent. funt autem manfi .III. de fingulis perfoluitur de ceruifa fitul. X.

CCXXX. De owa. Ad owam eft curt. dom. de terra falica manfi .IIII. prat. ad carr. XXX. bafilice .II. cum decimis. manfi feruiles .XXXIII. ex his inuenimus ueftitos .XXIII. de hiis fing. camifile .I. .X. cubit. long. lat. IIII. ad pafcha pullos .V. oua .XV. boues .II. in hoftem cum carr. dim. et .I. homine. reddere debent. cum fua carr. pergere ubicumque eis precipitur .III. dies in ebdom. facere panem et ceruifam parare granum et fenum colligere. ex hiis funt .IIII. de quibus ueniunt den. XXX. et abfos inuenimus .VIII.

CCXXXI. Ad buetinckeim de terra fal. manfi .II. prata ad carr. .XIIII. bafilica .I. cum decima ad quam pertinet huoba .I. manfi .VI. feruiles et dim. II. ueftiti. et alii abfi.

CCXXXII. De daridingen. Ad daridingen inuenimus curt. dom. de terra fal. iurn. C. prat. ad carrat. XX. bafilica .I. cum decima. manfi ueftiti XIII. ex hiis funt ueftiti .VI. de fingulis perfoluitur camifile .I. longit. X. cub. latit. IIII. in hoftem bouem .I. et quicquid arabunt dimid. ad curt. dom. arare debent .III. dies in ebdom. facere. bis in anno cum fua carr. pergere ad monafterium debent. panem et ceruifam parare. alii VII. abfi.

CCXXXIII. De hemmingen. Ad hemmingen eft domus cum curt. dom. de terra fal. IIII. manfi. prata ad carr. XL. molend. I. bafilica .I. cum decima. manfi feruiles XXXI. ex hiis ueftiti .XII. unufquifque debet foluere porcum .I. ual. unc. I. de ceruifa fitul. XV. camifile .I. de lino dom. longit. cubitorum .X. lat. IIII. et .II. farcile .I. de lana dom. de frumento mod. I. de figale mod. I. ad uernuculum den. III. pullos .III. cum fua carr. pergere debent ubicumque precipitur. panem et ceruifam parare. granum et fenum colligere. uigilare. ex .I. manfo foluitur de ceruifa fitul. XXX. porcum .I. ual.

fol. V. in hoftem caballum .I. uel den. XII. item den. V. pullos .V. ouem .I. nutrire. alii uero .II. uterque de ceruifa fitul. XX. porcum .I. ual. unc. II. ceteros omnes inuenimus abfos.

CCXXXIIII. De affefberc. Ad affefberc curt. dom. de terra fal. manfi .II. uinea ad carrat. II. prata ad carrat. XII. bafilice .II. cum decimis. molend. I. manfi feruiles .XXIII. ex illis funt ueftiti VIIII. unufquifque debet foluere de ceruifa fitul. XV. frixing. I. ual. fol. I. camifile .I. longitud. cub. X. latit. IIII. pullos .III. oua .XV. cum fua carr. pergere ubicumque precipitur. uineas parare granum et fenum colligere.
Ad mulram capella .I. manfi abfi .IIII.

CCXXXV. De hochhufen. Ad hochhufen curt. dom. de terra fal. manfus .I. uinea ad carrat. II. prata ad carr. VIII. bafilica .I. cum decima manfi feruiles .XXIII. ex his funt ueftiti .III. unufquifque debet foluere de ceruifa fitul. .XV. camifile .I. longit. cubit. X. latit. IIII. et .II. farcile .I. de propria lana longit. cub. VI. et dim. latit. III. et dim. araturam dim. faciunt. pullos .III. oua .XV. de frumento mod. I. ad miffam fancti martini frixingum .I. ual. fol. I. alii .XX. funt abfi.

CCXXXVI. De matra. Ad matram inuenimus curt. dom. de terra fal. manfus .VIIII. prata ad carr. C.IIII. molendina. manfi feruiles .XXVI. ex his funt ueftiti .XVIIII. de fingulis eorum foluitur de auena mod. II. de ordeo .I. mod. camifile .I. longit. cubit. X. latit. IIII. pullos .V. oua .XXX. axilia .C. in hoftem boues .II. cum carr. dim. et .II. hominibus .III. dies in ebd. facere. ter in anno cum carr. ad monaft. pergere. in omni aratura iurn. II. arare. panem et ceruifam parare. uigilare per ordinem. inde ueniunt de cenfu .III. uncie. alios manfos .VII. inuenimus quos cum equis et barefrid. perfoluunt ceteri abfi.
Ad ftrazburc eft domus cum curt. dom. alie aree .II. inde ueniunt den. VI.
Ad brunnen funt manfi .VII. de quibus ueniunt uncie .VI.

CCXXXVII. De fchafhufen. Ad fchafhufen curt. dom. de terra fal. iurn. CC.LXX. prat. ad carr. XXVI. molend. II. manfi ueftiti .XIII. ex his funt VIII. de fingulis foluitur auene modii .III. pull. .V. oua .XXX. camifile .I. longit. cubit. X. latit. .IIII. in hoftem den. III. ter in anno .XIIII. dies facere. cum fua carr. ad monafterium pergere. alii .V. de quibus ueniunt in hoftem boues .V. cum homine .I. de auena .V. modii. pulli .V. oua .XXX. axilia .C. unus eft abfus.

CCXXXVIII. De wefthouen. Ad wefthouen curt. dom. de terra fal. iurn. XX.VII. prat. ad carrat. VI. uinea ad carr. XII. manfi ueftiti .XIIII. inde ueniunt de cenfu uncie VII. et dim. pulli .XL. oua .CC. in omni aratura arare debent iurn. et feminare cum fuo femine cum carr. ad monaft. pergere.

CCXXXIX. De kirwilre. Ad kirwilre curt. dom. de terra fal. manfus .I. prat. ad carrat .X. uinea ad carr. III. bafilica .I. cum decima ad quam pertinet huoba .I. manfi ueftiti .VIIII. unufquifque debet perfoluere auene mod. III. camifil. I. long. cubit. X. lat. IIII. pull. IIII. oua .XX. in hoftem den. III. ter in anno ad monaft. cum carr. pergere abfi .V.

CCXL. De vrenwilre. Ad vrenwilre eft curt. dom. de terra fal. manfi .VIII. prata ad carr. X. uinee ad carr. VI. bafilica .I. cum decima.

manfi feruiles .XXII. ex hiis funt ueftiti .XV. inde foluitur camifile .I. longit. cubitorum .VIII. lat. IIII. auene modios .V. pull. V. oua .XXX. auxilia .C. in hoftem bouem .I. alii .VII. funt abfi.

CCXLI. Ad vrenwilre ad curt. dom. iurn. CC. g. CCC. XXX. prata ad carr. XX. g. XXX. picturas .VIII. hubas ueftitas .XXIIII. et per omne tale feruicium faciunt ficut illi qui ad matram excepto quod illi qui ad matram funt. III mod. auene dare debent. et ifti .V. aut .V. porcos in hieme debent nutrire et camifile aut farcile integras inde debent uenire. XXI. et dim. IIII. ex illis .XXIIII. illi .IIII. qui ad ratolfesheim fedent .VI. den. ad miffam fancti iohannis dare debent .I. bouem in hoftem.

CCXLII. De altdorf. Ad altdorf eft curt. dom. de terra fal. manfi ueftiti .XXIIII. unufquifque debet foluere den. X. ad miffam fancti martini. in menfe maio .VI. den. pullos .V. oua .XXX. XIIII. dies debent facere.

CCXLIII. De gebeltingen. Ad gebeltingen eft curt. dom. de terra fal. manfi .II. prata ad carr. X. manfi ueftiti .VII. et dim. de fingulis foluitur in menfe maio den. VIII. pulli .III. oua .XV. axilia L.

CCXLIIII. Ad kernen funt manfi abfi .III.

CCXLV. Ad immingam de terra fal. manfus .I. manfi abfi .VI.

CCXLVI. Ad marfellam area .I. fartagines .II.

CCXLVII. De hagenbach. Ad hagenbach curt. dom. de terra fal. manfi .III. prata ad carr. XX. molend. III. bafilica .I. cum decima. manfi ueftiti .XX. de fing. denar. VIIII. axilia .C. in anno .XIIII. dies facere. pull. III. oua .X.

CCXLVIII. Ad gundolfesberc curt. dom. iurn. XXXVI. capella .I. manfi ueftiti .X. de fing. den. VII. aliud feruicium ficut priores.

CCXLIX. De kuotzenhufen. Ad kuotzenhufen curt. dom. de terra falica manfi .IIII. prat. ad carr. XXXVIII. manfi feruiles .X. et dim. ex his funt ueftiti .VIII. unufquifque auene mod. III. camifile .I. in long. cubit. X. lat. IIII. pull. V. oua .XXX. in ebdom. III. dies facere cum carr. ad monafterium pergere in hoftem den. II. bracium et panem parare axilia .C. de ligno carr. VI. alii .II. et dim. funt abfi.

CCL. Ad kuotzenhufen iurn. dom. CXL. prat. ad carr. L. huobe ueftite .VIII. III. dies feruiunt in omni ebdom. unufquifque pullos .V. oua .XXX. de auena mod. III. uigilare debent. hoc funt homines .VIII. unufquifque fuam noctem. unufquifque debet arare in omni araturam fuam ficut mos eft. unaqueque mulier debet opus fuum peragere. hoc eft camifile .I. long. X. cubitorum. et de unaquaque huoba .II. de ligno partem unam.

CCLI. Ad biberfdorf huobe .II. unam habet pr. altera feruit ad uuilare.

CCLII. Ad fwabwilre iurn. dom. CC.LXX. de pratis ad carr. L. huobe .X. et dimid. I.

CCLIII. Ad briuningefdorf huobe .III. ueftite. unufquifque de auena mod. III. in cenfu fol. II. et de tercia folid. I.

CCLIIII. De walahfe. Ad walahfe eft curt. dom. a paganis defolata. ad illam pertinent de terra falica huobe .II. prat. ad carr. LX. molend. I. bafilica .I. cum decima. et ad illam pertinet huoba .I.

CCLV. Ad liutbrahtefriute eft curt. dom. deferta. de terra falica huoba .I. prata ad carr. XV. capella .I. ad illam pertinet huoba una.

CCLVI. Ad heiftinikirchen eft bafilica popularis .I. cum decima. ad illam pertinet huoba dim. De hiis locis atque aliis omnibus que infra pago funt funt huobe poffeffe non plenius fed ex parte .XXVIII. de fingulis foluitur ante natale domini porcus .I. in precio fol. V. de ceruifa fitul. XXX. de figale carr. I. ad pafcha frixing. I. in precio denar. VI. de lino libras .III. pullos .V. uel .IIII. in omni aratura arare iurnales .IIII. in meffe eos colligere. .IIII. cum carr. debent pergere femel in anno ad rantingen. et .II. uices ad miliar. XII. pafcere in hieme boues .II. uel oues .V. et porcum .I. uel modium dim. panem parare. Ex his huobis prefatis funt .XI. qui barefrid. reddere debent. II. dies in omni ebdom. debent facere. nifi fit in aratura. et qui barefrid. reddunt. Alie huobe funt .VI. de quibus fimile feruicium per totum uenit nifi porcus non redditur. huobe deferte funt .XCVI. et plures.

CCLVII. De holtzheim. Ad holtzheim eft curt. dom. deferta. de terra fal. huobe .III. prata ad carr. VI. bafilica .I. cum decima ad illam pertinet huoba .I. manfi feruiles poffeffe .XI. de fing. foluitur porcus .I. in precio fol. V. de ceruifa fitul. XXX. de frumento mod. II. auene .I. camifile .I. long. cubit. VII. latit. IIII. de lino libram .I. pull. IIII. frixing. I. ual. fol. I. in omni aratura arare iurn. IIII. et ipfos colligere debent in meffe ad curt. dom. IIII. debent pergere cum carr. ad renum femel in anno. bis infra comitatum in hyeme debent facere ebdom. V. et diem .I. in menfe maio dies .VIII. et in iunio dies .VIII. poft meridiem faces .XII. dant. hiemare debent oues .III. uel bouem .I. uel uaccam .I. due mulieres ex lana dom. farcile .I. alie huobe .II. de quibus foluitur porcus ualens fol. III. una dimid. de qua foluitur porcus ual. fol. II. aliud feruicium faciunt ficut ceteri. huobe deferte .XVIIII. et dim. inde nichil uenit nifi aliquid parum de ceruifa uel grano.

CCLVIII. De bufteten. Ad bufteten huoba .I. de qua foluitur porcus .I. ualens fol. V. ceruife fitul. V. frumenti mod. I. pull. II. arare in omni aratura iurn. V. ebdom. III. in anno cum carr. pergere huobe deferte VIII.

CCLIX. De loufheim. Ad loufheim eft curt. deferta. de terra fal. huobe .IIII. prat. ad carr. CL. bafilica popularis cum decima. ad illam pertinet huoba et dim. et capelle deuaftate .II. huobe feruiles .XVII. de fingulis foluitur porcus .I. ual. fol. V. de ceruifa fitul. XXX. de frumento mod. I. pullos .II. camifile .I. de lino dom. long. cub. XII. latit. IIII. et dim. de lana dom. II. mulieres farcile .I. pafcere oues .II. uel bouem .I. arare debent in omni aratura iurn. V. et in meffe colligere. per totum annum ebdom. V. in iunio poft meridiem .VIII. dies cum carr. pergere femel ad randingen. uigilare in curt. dom. Alii .V. manfi inde ueniunt de fingulis ceruife fitul. XXX. de frumento mod. I. arare debent in omni aratura iurn. II. et .I. manfus de quo foluitur ceruife fitul. XL. frumenti mod. I. arare ficut ceteri. de alio manfo bracii modii .XXII. frumenti mod. I. et dim.

CCLX. Otto dux de alamannia haf .II. curtes ui rapuit. Ad affefberc et quicquid ad hanc curtem pertinet.

Ad **hemmingen** et quicquid illuc pertinet ad curt.

CCLXI. Beneficium ottonis filii cunradi ducis. Ad **geroltesheim** et quicquid illuc pertinet ad curt.

CCLXII. Ad **luftat** et quicquid ad hanc curt. pertinet.

CCLXIII. Ad **agridesheim** manfi .IIII. qui foluunt argenti libram unam.

CCLXIV. Ad **ruocheim** manfus dimid. inde foluuntur uncie due.

CCLXV. Ad **debeftein** manfus dim. inde foluuntur uncie due.

CCLXVI. Ad **karlebach** manfi .II. et dim. inde ueniunt uncie .VII

CCLXVII. Ad **merfche** manfi .III. inde uenit .III. pars grani. et illi ad **wanzefheim** pertinent.

CCLXVIII. Ad **hepfenheim** manfi .II. inde uncie .III.

CCLXIX. Ad **fpirdorf** manfi .II. molend. unum.

CCLXX. Ad **munifridefheim** area dom. de terra fal. manfi .V. prat. ad carrat. X. manfi feruiles .XXII. inde ueniunt in anno libre .III. et den. XXX.

CCLXXI. Ad **fwabwilre** eft area dom. de terra fal. manfi .III. prat. ad carr. XLVI. manfi feruiles .XX. ex hiis funt ueftiti .X. per omnia feruiunt ficut de **kuotzenhufen**.

CCLXXII. Ad **pfaffenhouen** et quicquid ad hanc curtem pertinet.

CCLXXIII. Ad **dradolfesdorf** de terra falica iurn. XXX.IIII. prata ad .XX. carr. manfi feruiles .VII.

CCLXXIV. Ad **katzfelt** manfi feruiles .VII. inde ueniunt uncie .VII.

CCLXXV. Ad **faleba** manfi feruiles .XIIII. et dim.

CCLXXVI. Ad **offingen** et quicquid ad hanc curtem pertinet.

CCLXXVII. Ad **richenefheim** manfi .III.

CCLXXVIII. Ad **alurideftat** manfi .VII.

CCLXXIX. Ad **ugelenheim** curt. dom. bafilica .I. cum decima. uinea ad carr. III. prata ad carr. XII. manfi .XVIII. iurn. XXIIII.

CCLXXX. Beneficium bezzelini comitis. Ad **walahfe** et **heiftinikirche** totum comitiferum. preter minifteriales et eorum predia et beneficia que abbatem folum refpiciunt.

CCLXXXI. Beneficium cunradi comitis. in punzinag. Ad **rezinga** domus cum curt. dom. ad quam pertinet de terra fal. iurn. DCC. manfi .IIII. uinea ad .XX. carrat. prat. ad carr. CL. molend. IIII. capelle .V. manfi feruiles .XXX. ex hiis ueftiti funt .XV. unufquifque debet foluere porcum .I. ual. folid. V. ad pafcha frixingum .I. aut .I. fol. camifile .I. de lino dom. longit. X. cubit. lat. IIII. pull. V. oua .XV. de frumento modium .I. auene modium .I. axilia .C. de ligno carr. XII. in anno ter dies .XIIII. facere. in hoftem boues .III. cum carr. et hominibus .II. barefrid. dare. uineas parare. in meffe granum et fenum colligere. iurn. XII. arare debent. fepes facere. edificia meliorare. legationem infra abbatiam facere. panem et ceruifam parare. de manfo .I. et dim. iurnal. ceruife fitul. XL.IIII.

CCLXXXII. De habacheffelt. Ad **habacheffelt** et quicquid eo pertinet.

CCLXXXIII. Ad **berchufen** manfus dimid.

CCLXXXIV. Ad **turmarefheim** et quicquid ad hanc curtem pertinet.

CCLXXXV. Ad **wingarten** ultra renum et quicquid ad hanc curtem pertinet.

CCLXXXVI. Ad **owinefheim** dom. de terra fal. iurn. CC.LXXVIII. manfi .III. prata ad carr. XXX. manfi feruiles .XXX. ex his funt ueftiti .IIII. unufquifque perfoluit porcum .I. ual. unc. III. de ceruifa fitul. XXX. camifile .I. long. VIII. cubit. lat. IIII. pull. V. oua .XXX. de frumento modium .I. bis .XIIII. dies facere. barefrid. dare. in hoftem boues .II. cum .I. homine. et .II. debent foluere de ceruifa. fitul. XV. pull. III. oua .XV. III. dies in ebdom. facere frixingum .I. ual. den. VI.

CCLXXXVII. Ad **barchufen** manfi .IIII. et dimid.

CCLXXXVIII. Ad **liutolfefheim** curt. dom. de terra fal. iurn. XXX. prat. ad carr. X. tercia pars filue. manfi ueftiti .VII. de quibus fingulis foluitur porc. I. ual. unc. II. de ceruifa fitl. XX. camifile .I. longit. VIII. cubit. lat. IIII.

CCLXXXIX. Ad **bruohfelle** eft curt. dom. de terra fal. iurnales CCCC.X. manfi .III. uinea ad carr. VIIII. prata ad carr. C. bafilica .I. cum decima. manfi ueftiti .XXX. inde ueniunt ceruife fitule .XX. camifile .I. long. X. cubit. latit. IIII. pull. III. oua .X. alii de ceruifa fitul. XV. camifile .I. ficut priores. pullos .V. oua .XXX. porcos .II. nutrire. in hoftem bouem .I. de pice libram .I.

CCXC. Ad **wingarten in pago fpirenfi** curt. dom. de terra fal. iurn. CL.XXX. prata ad carr. III. bafilica .I. cum decima ad illam pertinet manfus .I. manfi feruiles .IIII.

CCXCI. **Beneficium Burkardi comitis.** Ad **lantfwindawilare** curt. dom. de terra fal. manfi .VIII. molendina .II. inde ueniunt mod. XXVII. foraftis .I. in quo faginari poffunt porci .LX. uinea ad carr. XXV. prata ad carr. C. manfi ueftiti .XXXIII. ex his .XII. fing. ad pafcha .I. frixingum et .VII. pull. V. oua .XV. alii. VIII. pull. III. oua .X. in unaquaque ebdom. III. dies facere. in menfe iunio .VII. arare debent iurn. II. ex his .XV. mulieres .II. farcil. II. et alie .III. unaqueque farcile .I. long. X. cubit. lat. IIII. ex his .V. funt qui in hoftem dare debent den. V. fi faginatio non fuerit de auena modios .III.

CCXCII. Ad **uuolamundefheim** bafilica dim. I. et ad eam pertinet dimidia pars decime. et de alio dim. pars dec.

CCXCIII. Ad **coginheim** bafilica .I. cum decima. ad illam pertinet manfus .I. quem habet pr.

CCXCIV. **Beneficium duodonis.** Ad **unkenftein** curt. dom. de terra fal. manfi .VI. uinea ad carr. LXX. prat. ad carr. L. molend. I. inde ueniunt modii .XXV. bafilica .I. cum decima. ad illam pertinet huoba .I. quam pr. habet. Alia ad **wizenheim** cum decima. inde foluuntur unc. VIII. manfi ueftiti .LIIII. ad pafcha fing. frixing. I. et .VII. pullos .V. ex his funt .IIII. qui foluunt de uino fitul. XX. oua .XV. auene mod. II. axilia .C. de ligno carr. V. pro pice ad regis feruicium carr. II. cum .IIII. hominibus. in hoftem boues .IIII. cum .III. hominibus. ex his funt .XXI. mulieres eorum farcile .I. ex dom. opere. alie funt .VIIII. que perfoluunt unaqueque camifile .I.

long. cubit. VIII. lat. IIII. ex proprio opere. alie ſunt .VIII. que ſe ſoluunt cum uino. unaqueque ſitul. V. in unaquaque ebdomada .III. dies ſeruire preter uernale tempus. tunc diem .I. ex his ſunt .XII. qui arare debent in partes .I. iurnal. alii omnes in partes iurnal. II. ang. II. fac. in .I. anno parare panem et ceruiſam et omnes preter .IIII. uigilare. ter in anno .XIIII. dies facere. aut .VIII. den. dare.

CCXCV. Ad heſſeheim manſi .VIIII. quorum .V. ſoluunt terciam partem grani. et .IIII. perſoluunt .V. unc. et tria ſeruicia tantum.

CCXCVI. Ad peſſinga curt. dom. et quicquid ad ea pertinet.

CCXCVII. De hohenſtat. In uilla hohenſtat predium quod liutfridus aduocatus ad wizenburc tradidit de terra ſalica manſi tres et dim. quod dominus ſamuel abbas ſub iure hereditario hominibus eiusdem eccleſie preſtitit. ut ſingulis annis tribus diebus ante nat. ſancte Marie duas libras denariorum et duos ſol. perſoluant. Sunt preterea eiuſdem predii illi manſi .II. et dim. qui ſoluunt libram .I. et .II. ſol. in die quo ſupra. Sunt preterea illic ex eodem predio iurn. VI. curt. II. uinee iurn. dim. in ſeruicium pertinens abbatis. Ad hoc enim danda eſt ſuuilla uictima in ſeruitium abbatis. et cetera ad hanc pertinentia. Si autem inter eos aliqua oriatur queſtio in alto diſponatur palatio. Hec traditio acta eſt in wizenburg anno incarnationis dominice M.L.VIII. indictione XI. Heinrico IIII°. regnante anno .II. regni eius. ſamuele abbate. burcardo aduocato. bezzelino exactore.

CCXCVIII. De etiningen. Ad etiningen domus cum curt. dom. de terra iurn. CXLIII. uinea ad carr. VII. prat. ad carr. L. baſilica .I. cum decima. Eſt quoque quidam procinctus magni ottonis imp. precepto propriis terminis ſub firmiſſime emunitatis iure deſignatus. in quo mercatum cum pace agatur et quiete. ita tamen ut ſi aliquis proteruitate ſua quod abſit illam infringat bannum regis abbati wizenburgenſi eius miſſo perſoluat. et theloneum uel quicquid in mercati procinctu commiſſum fuerit. non dux non comes. non aliquis iudex ſubripiat. ſed in abbatis iure et uſu fratrumque ſuorum permaneat. Hii ſunt termini procinctus mercati de quo pretextauimus. Holender huofti dehinc Huotendal. deinde Rintfurt. poſtea ad ſtaphele. Sunt etiam molendina .III. manſi ſeruiles .XV. ex illis ſunt ueſtiti .III. de ſingulis perſoluitur de ceruiſa ſitule .XX. pulli .III. oua .XV. camiſile .I. long. cubit. X. latit. IIII. ceteri abſi.

CCXCIX. De heſſeheim. Ad heſſeheim .X. huobe perſoluunt tria talenta. et .V. unc. in natal. ſancti Remigii. Sunt ibi alie .III. huobe et dim. que perſoluunt .L.VI. maltra ſigali. et .XVII. maltra tritici et dim. et .XIIII. maltra hordei. Alia huoba perſoluit .XVI. maltra ſigali. et .IIII. maltra ordei. Sunt ibi et alie due huobe que perſoluunt .XVI. maltra tritici. et .XVI. maltra ſigali. et .VIII. maltra hordei. et totidem maltra auene. Huius tritici ſumma in unum collecta .XXX.III. maltra ſunt et dim. Sigali autem .LXXX.VIII. maltra ſunt.

CCC. De decima uero .XV. maltra tritici .L. maltra ſigali. .XXV. maltra hordei. Quorum ſumma .LXXX. maltra ſunt.

CCCI. In nomine fancte et indiuidue trinitatis notum fit omnibus xpi. fidelibus prefentibus fcilicet et futuris qualiter quidam nobilis canonicus nomine gifilharius cum dei inftinctu pro amore celeftium terreftria derelinqueret. et ad monafterium wizenburc conuerfionis gratia ueniret quafdam res proprietatis fue pro remedio anime fue illuc delegauit. et ut aliquatenus firmius permanerent. hanc teftamenti paginam fieri rogauit. Tradidit ergo predictus gifilharius ad monafterium wizenburc quod eft conftructum fuper fluuio lutra. in honore apoftolorum petri et pauli quicquid proprietatis habuit in uillis fuæbichenheim et luftat cum familia que fubtus nominata eft. ea uidelicet ratione ut ipfa loca hereditario iure in eadem familia perftarent. et quod fingulis annis in oct. fanctorum fergii et bachi .VI. fitulas uini et .II. mod. frumenti fine aceruo. et pro pifcibus .II. fol. ad feruiendum fratribus cellerario adportarent. et ad ueftiarium fratrum .X. fol. redderent et unufquifque de familia pro capitali cenfu in nat. fanctorum fergii et bachi .II. den. in cera perfoluerent. His ita peractis deinde poft plurimum tempus idem gifilharius ad abb. ordinatus peticione fratrum fimul hortatu et confenfu ottonis ducis qui tunc wizenburc in diminio habuit predictum cenfum augere decreuit. eo quod ad feruiendum fratribus pleno non fuit. Nam de uino conftituit dare ad menfuram fratrum duos bathos. id. amas .II. et .II. mod. frumenti bene coaceruatos. et pro pifcibus adauxit fol. III. qui fiunt .V. et iterum renouari per fcripturam rogauit. ut illi qui tunc in eis fedebant de familia eius firmiter haberent. et poft eos heredes eorum ita dumtaxat. fi hec que predicta funt fratribus dare negligerent emendationem congruam facerent. et hereditatem fuam non perderent. Si autem iterum atque iterum neque fic corrigerent alter de eadem familia qui hec fideliter exponeret acciperet. et numquam in alienos heredes transferatur nifi forte ifti omnes recufarent. Siquis autem quod abfit contra hanc defcriptionis cartam inrumpere uoluerit. et fratribus feruicium detraxerit iram omnipotentis dei incurrat. et ianuam regni celeftis fanctus petrus numquam ei aperiat. fed fub anathematis uinculo cum corpore et anima in eternum pereat. Hec mancipia eodem anno cenfum perfoluebant. Herman Hemma. Azeman. Acela. Aza. Azawib. Cuna. Atilin. Megingoz. Imiza. Razo. Lanza. Liutpr. Megingoz. Heilo. Thieza. Diezi. Ecela. Liutpa. Abpa. Eginbr. Walderat. Heliza. Nanthoh. Puerorum ac puellarum cenfum adhuc minime perfoluentium inuenti funt .XXIII. Ego indignus Gozbertus pernotaui et fuperfcripfi.

CCCII. Anno dominice incarnationis M.LXVIII. indictione .VI. Heinrico .IIII. regnante anno autem tercio decimo regni eius fub abbate famuele dedicata eft ecclefia in flettenbach .XII. kl. aprilis per manus uenerabilis epifcopi ezzonis confentiente heinrico fancte fpirenfis ecclefie epifcopo. in honorem domini noftri ihu. xpi. et eius gloriofiffime crucis et intemerate uirginis Marie et beatorum martirum Laurentii. Pancratii. et omnium fanctorum. Continentur autem reliquie in principali altare. de offe fancti Laurentii. Pancracii. Victorini. Romani. Miniatis. Probi. Ad auftralem plagam de ueftimento fancte Marie. De uefte fancti Johannis euang. De corpore fancte Lucie. De terra ubi dominus celos afcendit. Ad aquilonem de lecto fancti Petri. Minatis mris. Criftophori. Terentiani. Williboldi conf.

CCCIII. Diffinitum legaliter a prudentibus feculi. et firmiffima obferuatione nobis traditum hactenus habuimus et femper tenendum procuramus. ut fiquis aliquem de familia fancti petri wizenburgenfis cenobii cenfualem occiderit. eiufdem loci abbati uel eius nuncio .XXXVI. folidos fine contradictione in wirigiltium perfoluat. Si uero illius iuris hominem quod dicitur dagowarto .XIIII. unc. perfoluat. et hoc ius toti eidem abbatie fubiaceat.

CCCIV. Anno dominice incarnationis .M.LX.V. indictione .III. IIII. Heinrico regnante. VIII. anno regni eius facta eft hec tradicio de .VI. huobis quas fidelis dei difpenfator Samuel abbas proprio cenfu coemptas condonauit ad aras fancti Saluatoris et fancte dei genitricis Marie priuatis noctibus ad lumen incendendum. ex his quatuor in bugenefheim iacentes perfoluunt .IIII. unc. et .II. torturas de lino. et in malfche unaqueque perfoluit .II. unc. et .I. torturam lini. vna ad albrahteswilre perfoluens .III. uncias. que omnes numero quafi nouem deferende funt in nataliciis fanctorum Sergii et Bachi.

CCCV. In nomine fancte et indiuidue trinitatis. notum fit omnibus fidelibus prefentibus et futuris qualiter Afmundus eiusque coniugata Didfuint filiam eorum Otfuindam ex libera manu in pago logenachi in comitatu eberhardi in marcha et uilla klea wizzenburc propter eius infirmitatem ad aram fanctorum apoftolorum Petri et Pauli. fanctorum Sergii et Bachi tributariam fecerant. tantum in hec uerba. ut ipfe Afmundus quotannis ad predictam aram denar. IIII. folueret. aut ceram eorum precio folutam. Poft eius uero exceffum ipfa mulier didfuint eundem cenfum poffidens. ita ut poft amborum obitum eorum filii. et filie eorum fimulque cuncta pofteritas eo tempore tranfacto anno et die coniugationis eorum perfoluant. Poft unicuius autem tranfmigrationem uirorum aut mulierum. fi uir in capitibus aut mulier in ueftimentis in honorem fanctorum apoftolorum petri et pauli fine ullo obftaculo ante ipfam aram preciofiffimam partem proprietatis adportent. Mundeburdum quoque a prelatis eiusdem monafterii habeant ftipulatione fubnixa. in ipfo autem comitatu aut in illa marcha klea. fi quid neceffitatis eueniat caufa defendendi propria libertate uocatum acquirant. Quifquis hec ficta putat. aut non facta dicat fignum fit illi traditoris xpi. ac angeli diaboli in omnibus fint adiuncti. Acta hec funt in eodem monafterio in die .V. kl. Maii. coram teftibus. Erkanbr. d. et p. Wolfbr. poftque Lanfrido portenario. Reginbr. cuftode. Gozzolt. Raffolt. Geilo. Starfrit. Meginhart. Salaman. Volcbr. Sigeboto. Adalber. Nandheri. Adoloh. Ego Otacharus indignus cancellarius fcripfi. anno .X. Heinrico regnante.

CCCVI. In nomine fancte et indiuidue trinitatis. Notum effe cupimus cunctis fidelibus qualiter quidam uir ftrenuus nomine cuno ex familia fancti petri in pago heifterechgowe quod eft beneficium Eberhardi comitis Samuelem abbatem wizenburgenfem et fratres eiufdem cenobii adiit. rogans fibi decimam eiufdem beneficii in eodem pago heifterechgowe et rammichgowe in cenfum annualem ftatuere. fcilicet ut annis fingulis in dominica palmarum libram unam duarum monetarum conftantienfis et vlmenfis perfoluat. Placuit ergo eidem abbati ceterifque fidelibus eiufdem cuononis rogatio. ea quidem ratione ut fub iuramenti confirmatione eadem decima a

fupradicto monafterio numquam per fe numquam per fuos pofteros aliquatenus addicetur. fed ipfe quam diu uixerit teneat. Deinde quilibet filiorum eius uenerit et oblationem unius libre obtulerit facramentumque fupraſcriptum perfecerit. ipfe quidem pro eodem cenfu ipfam decimam ab abbate accipiat. cenfumque perfoluat. Et fi tempore fupradicto non foluerit. et per fex ebdomadarum inducias dimidiam libram pro emendatione reftituat. et integrum cenfum perfoluat. Si autem illas legitimas inducias fuperfederit decima ad manus abbatis redeat. et ipfe ab omni reclamatione quiefcat. Et fi ipfe dominus abbas feu quilibet eius fucceffor eandem decimam caucius quam modo uidetur recollegerit in eius poteftate erit fi cenfum augere uoluerit.

CCCVII. Samuel beate memorie abbas dum figuram mundi huius preterire attentius confiderat infpirante deo ad ea que non preteribunt totis uiribus anhelat. nam cuncta fibi credita non folum gubernando prouidere. uerum etiam prouidendo ardenter infudat diuerfis fumptibus adaugere. Inter cetera itaque que loco fibi commiffo conferre curauit foraftem illum ad curtem dominicam clingen pertinentem his cafibus conftituendo deputauit. Sunt enim ibi .XIII. manfi unufquifque .XL. iurn. habens. quorum quifque perfoluet .I. porcum .V. folidos ualentem in natali fancti Thome apoftoli et de decima eiufdem foraftis .III. homines perfoluent .III. porcos. Superfunt autem .XV. iurnales quorum .X. perfoluunt .XVI. den. in natal. apoftolorum petri et pauli. quinque autem perfoluunt uomerem .I. et .III. lora iugalia. et .I. aratrum. Remanent adhuc ibi due partes iurnalis a quibus perfoluentur .C. oua in diebus rogationum. Sed ut hec conftitucio firma permaneret in perpetuum prefatus abba per prefentem fcripturam tradi precepit noticie fuccedentium.

CCCVIII. De dudenwilre. Cum pie recordationis Erkenbertus wizenburgenfis abbas omnes ecclefie fue fubiectos intimo diligeret amore incolas tamen uille illius que dudenwilre dicitur fpecialius et quafi familiarius dilexit. utpote ut quos erga fe deuotiores et fubiectiores intellexit. Inter cetera enim que illis contulit beneficia hoc eis conceffit ut quando uinum ibi decrefceret femper folidum unum pro ama darent. et fic liberi quantum pro hoc debito per circulum anni permanerent. Huius uille .VII. funt manfi et dim. et hec debita foluunt. Vnufquifque manfus .XX. fitulas uini dabit. et ad pafcha folid. I. et .V. pullos et .XV. oua. et in medio februario .II. modios auene. et .II. triturantes. et in medio maio fcaras facient ufque fpira. Item manf. LX. paxillos dabunt et in natale domini .II. denar. pro lignis. Item manfus in fefto fancti Michahelis .II. dabit den. pro pice et in natiuitate fancte Marie .II. den. et obulum pro circulis. et unum den. ad fenum fecandum. Item manfus duobus diebus in dominicale ius arabit. uno in iunio. et uno in marcio. Tria per annum placita querent. unum poft feftum fancti Martini. aliud poft pafcha. tercium in medio maio. In fingulis placitis .II. den. dabunt.

CCCIX. Notum facimus fapientibus et infipientibus quod .VI. huobe iacent in duodenwilre quarum poffeffores diuerfa tributa diuerfo modo domino huobarum foluebant. Tandem communi confenfu cultorum et domini fui diffinitum eft quod illa diuerfitas in unum redacta. unaqueque huoba in natiuitate fancte Marie .IIII. fol. et .VI. amas et .II. fitulas perfoluant. Si uero

defectus fuerit uini. ſingule ame ſingul. ſolidis redimantur in feſtiuitate ſancti Martini. Acta ſunt hec .M.C.L.I.° anno. Cunrado rege exiſtente. Engelſcalko Abbate. Gundelaco cuſtode. Hugone exactore. coram hiis teſtibus. Billungo. Waltero. Vdalrico. Cunrado. ceterisque quam plurimis. amen.

CCCX. In nomine ſancte et indiuidue trinitatis. Notum ſit preſentibus et futuris quod Wilhelmus abbas nuruacenſis conſilio et aſſenſu tocius capituli ſui acquiſiuit duas ſeſſas apud medium uicum a curia de gaboldeis aſſenſu abbatis Gondelaci et tocius capituli de wizenburc pro cenſu .IX. ſolidorum metenſis monete. in aduentu domini ſoluendorum. tali ſiquidem iure quod prenominata curia gaboldeis debet pretaxate eccleſie de nuruach ſurcam ad puteum haurientem et canalem capitalem. Huius rei teſtes ſunt fratres wizenburgenſis eccleſie. Albertus decanus. Alexander. Gotefridus camerarius. Wernerus prepoſitus. Cunradus cellerarius. Helewicus prepoſitus. Hugo capellanus de marſal. Bertrannus aduocatus. Drogo ſacerdos de medio uico. Rodulfus. Petrus et Anſelmus milites. Symon villicus.

CCCXI. Imperatore ottone .II°. nature inexcuſabile ius ſoluente filius eius otto adhuc infantulus propter uirium inpotentiam a multis negligebatur. et a regno priuari dictitabatur. Qua fiducia plures illecti partes regni ſibi quiſque pro uiribus uſurpabant. inter quos etiam otto dux filius cuonradi ducis wizenburgenſem abbatiam dominio ſuo ſubiugauit hoſtili oppreſſione. et beneficia militum eiuſdem loci fratrumque deputata neceſſariis fautoribus ſuis diſtribuit illicita preſumptione que notata ſunt in hac ſubſcriptione. Lantſindewilare. Kanteſkircha. Herieſheim. Ottereſheim. Altdorf. Haſelach. Muoſbach. Agrideſheim. Lidricheſheim. Weſthouen. Wolneſheim. Grellingen. Bruochſella. Owineſheim. Tardingen. Ceiſenhuſen. Witegowenhuſen. Raantingen. Houeheim. Kagalunſtat. Logunſtein. Peſſingen. Vnkunſtein. Weſtheim. Vgelenheim. Rockenſtrówe. Wingarten. Brunneheim. Bühelen. Enſicheſheim. Grindeſtat. Wachenheim. Wilenheim. Wiſa. Flamereſheim. Schoneſtat. Rorbach. Münichhuſen. Briuningeſwilare. Munifrideſheim. Mulnhouen. Spirdorf. Beuingen. Luſtat. Wingarten ultra renum. Geroltesheim. Bettenheim. Paffenhouen. Meckenheim. Molfinga. Guntheim. Liutolueſheim. Flahinga. Heidolueſheim. Sigemundeſheim. Offinga. Colugunſtein. Biutincheim. Buſſinga. Turmareſheim. Habecheſſelt. Ruocgeſinga. Gladebach. Freineſheim. Gunterammeſheim. Muoterſtat. Darigingen. Hochhuſen. Hee curtes in ſummam collecte .LX. et .VIII. inueniuntur. Acta ſunt hec anno domini .DCCCC.LXXXXI.° ſub ottone tercio.

CCCXII. In ſteinuelt. Hii ſunt reditus ad uillicationem in ſteinuelt pertinentes. In prima dominica .XL.ª perſoluuntur .X. unc. et .X. nummi. de bono quod uulgo dicitur mandac. Item de eodem bono perſoluuntur .X. unc. et .X. nummi. ad uincula ſancti petri. In paſcha perſoluuntur .VII. unc. de huobis qui cenſus uocantur oſtergelt. Item de ortis et curtibus perſoluuntur .XX.VIIII. unc. in tempore rogationum. de quibus .X. ſolidi pertinent ad uillicum. Item in feſto ſancti Johannis baptiſte perſoluit .V. ſol. et II. den. et

obulus de bono quod uulgo dicitur bruwel. In assumptione sancte Marie persoluuntur .XVI. unc. de salica terra. In festo sancti Martini persoluuntur .X. sol. de quibusdam partibus ortorum et de curte .I. Ferra quoque equorum .XXVI. Sunt autem .XXVIIII. huobe ad predictam uillicationem pertinentes. ex quibus .X. singule persoluunt tantum .VI. den. pro carr. tegularum alie uero singule persoluunt .IIII. carr. ligni. et .III. d. et uno anno .III. alio uero .II. et in festo sancti Martini mod. et dimid. auene. Ex his autem huobis .IIII. et dimid. pro beneficiis habentur. que tamen sicut et cetere singule .XX. ulnas linei panni ad uestiarium fratrum persoluunt.

CCCXIII. In ritsalse. Ad uillicationem in ritsalsen pertinent .XVI. huobe. singule persoluunt .V. sol. et .II. den. exceptis duabus quarum utraque persoluit .II. unc. et .VI. den. Item quarta pars huobe preterea .XXI. mandac. Item .VIIII. singularia loca quorum quisque persoluit .VIIII. dies. Item due aree quarum una persoluit uomerem. altera aratrum.

CCCXIV. Ad rode quod uulgo dicitur manglotzanda predium cum suis pertinenciis. uidelicet officium sculteti. curtis dominicalis cum bonis censubus et iuribus ad eam pertinentibus. Verum super iure patronatus ecclesie eiusdem uille contentio suborta taliter est decisa. ut in sequentibus est expressum.

Super iure patronatus ecclesie in rode inter dominum Edelinum abbatem et conuentum monasterii wizenburgensis ex una et dominum Decanum et capitulum ecclesie Spirensis nomine decanie ex parte altera questione suborta. tandem in honorandos uiros dominum Eberhardum de stralenberc scolasticum. Hugonem cantorem. Egenolfum de landesberc et magistrum Dieterum cellerarium canonicos ecclesie Spirensis ab utraque parte extitit compromissum simpliciter et in totum. Qui predictam discordiam per uiam amicabilem de consensu parcium taliter deciderunt. quod ecclesia Spirensis iure patronatus ecclesie in rode gaudeat in posterum pleno iure. et personam honestam in eadem ecclesia quandocumque et quociencumque uacauerit per manum archidyaconi instituat. domino abbati et conuentui wizenburgensi et decano Spirensi predictis super ea perpetuum silentium imponentes. Ad recompensam autem domino abbati et conuentui de wizenburc et decano Spirensi faciendam statuerunt. ut collatio prebende sacerdotalis quam quondam dominus senior Cunradus de bernhusen canonicus Spirensis in Spirensi ecclesia instituit. quam nunc habet dominus Sigelo nepos cellerarii debeat ad abbatem wizenburgensem perpetuo pertinere. ita ut quandocumque et quotienscumque uacauerit eam conferat ydoneo sacerdoti. Insuper statuerunt quod decanus spirensis unam de quatuor prebendis premissis quam primo uacauerit cuius collatio ad commune capitulum pertinebat. de manu sua et pro libito suo dabit. Preterea cum ad prebendam episcopalem deseruiendam due persone uocande fuerint. decanus qui pro tempore fuerit. unam de personis huiusmodi instituet per se et solus. alteram uero ordinabit iuxta consuetudinem ecclesie hactenus obseruatam. Pronuntiatum est hoc arbitrium anno domini M.CC. septuagesimo. VII. in nat. beate uirginis presentibus et consentientibus uenerabili domino FR. epo. Petro preposito. Richwino de Sconenburc. Alberto de Remichingen. Wernhero de aneuelt. Waleramo custode. Heinrico de vleckenstein. Wernhero de

wilre. Heinrico de Gemino ponte. Eberhardo de offenbach. Helfrico de dalheim. Heinrico de dan. Canonicis ecclefie Spirenfis.

Super hiis in uig. beatorum Symonis et Jude fequenti date funt hincinde littere a partibus ad cautelam.

Honorabilibus in xpo. viris domino Abbati et conuentui Monafterii wizenburgenfis ordinis fancti Benedicti. Alexander Decanus totumque Capitulum ecclefie Spirenfis fraternam in domino caritatem. Deliberatione prouida et matura vobis domino Abbati et fuccefforibus ueftris in perpetuum hoc ius concedimus et damus abfolute. vt perfonam ydoneam et facerdotem ad prebendam facerdotalem in ecclefia Spirenfi per feniorem Cuonradum de Bernhufen quondam canonicum Spirenfem inftitutam quam nunc Sigelo prefbiter nepos cellerarii tenet quam primum uacauerit pro libito ueftro perfone ydonee et facerdoti ius conferendi habeatis hac vice et imperpetuum. quandocumque et quocienscumque eandem prebendam vacare contigerit fimiliter uos uel ueftri fucceffores perfone ydonee conferatis. Cui donationi nec Decanus ecclefie noftre ad quem eiufdem prebende collatio pertinebat. nec capitulum nec aliquis de capitulo fe opponet. Sed perfonam cui prouifum fuerit per uos vel fucceffores ueftros fimpliciter ad ueftram aut ueftrorum fuccefforum prefentationem recipiemus. faluo iure decani noftri in obedientia debita et correctione chori. Ut autem predicta robur obtineant perpetue firmitatis reuerendi patris et domini noftri Friderici epifcopi Spirenfis qui confenfum fuum adhibuit ad predicta Judicum Spirenfium et noftra figilla prefentibus funt appenfa. Actum in die beatorum apoftolorum Symonis et Jude. Anno domini Millefimo CC.° feptuagefimo feptimo.

CCCXV. De hagenbuoch. Ad hagenbuch bafilica una cum decima. iura capitalia. iura dicta hertreht. officium fculteti. curtis dominicalis. cum cenfibus. agris. pratis. filuis. pifcariis. arenis. et aliis bonis et iuribus ad eam fpectantibus fuper quibus contencio fuborta fecundum quod infra fcribitur eft decifa.

Priuilegium Ruodolfi regis fuper difcordia habita in hagenbuoch. Nos Rvdolfus dei gratia Romanorum rex femper auguftus. Tenore prefentium proteftamur et fcire uolumus uniuerfis. quod cum inter venerabilem E. abbatem wizenburgenfem et fuum conuentum ex una. et ciues in hagenbuoch ex parte altera fuper iuribus publice curie et officio fculteti. pratis. pafcuis. pifcationibus. nemoribus. arenis. et iuribus que Buteil. Houbetreth. et Hertreht dicuntur nec non fuper aliis que predicti abbas et conuentus ufque ad libertatem ciuibus eifdem conceffam pacifice tenuerunt aliquamdiu queftionis materia moueretur. Tandem quia per inquifitores ad hoc deputatos extitit euidenter compertum. quod prefati abbas et conuentus predicta omnia et fingula fuper quibus fuit queftio ante libertatem ipforum ciuium pacifice poffederunt. Nos nolentes quod occafione libertatis huiufmodi ecclefie wizenburgenfi aliquod preiudicium generetur procurauimus. quod predicte partes fuper queftione premiffa taliter conuenerunt. quod prefati abbas et conuentus iura publice curie. officium fculteti. pafcua. pifcationes. nemora. et iura predicta. nec non omnia alia bona. et iura ficut ea ante libertatem et ufque in tempus libertatis ciuium habuerunt

debent inantea libere et pacifice poffidere. Nec in hoc eis ex parte ciuium ullum debet impedimentum preftari. Ciues quoque fine impedimento quolibet gaudebunt omnibus libertatibus fuis et iuribus que ante libertatem ipfis indultam habuiffe nofcuntur. Preterea idem abbas et conuentus renuntiauerunt fimpliciter omnibus dampnis. iniuriis. et grauaminibus ipfis illatis. et expenfis factis occafione queftionis predicte. Nec officialis ipfius abbatis fuper hiis ciues ipfos impetet nec eis mouebit aliquam queftionem. In cuius rei teftimonium prefens fcriptum noftro et predictorum abbatis et conuentus figillis fecimus communiri. Datum in wizenburc .IIII. kal. decembris. indicione .XI. anno domini M.CC.LXXX. fecundo. regni uero noftri anno decimo.

Monafterium wizenburg. habet in villa hagenbuoch et in banno eius hec bona et iura. fcilicet ius patronatus ecclefie. duas partes decime maioris. tercia uero pars eiufdem decime cedit ecclefie. curiam publicam. et .XLV. iugera agrorum in dictam curiam fpectantia. Item officium fculteti. nam abbas wizenburgenfis fcultetum in dicta villa inftituit et deftituit. Scabini quoque dicte curie qui debent effe .XVI. iurant domino abbati nomine fancti petri. et fub ifto iuramento requiruntur a fculteto predicto in fentenciis proferendis.

Item proprietas omnium bonorum dicte ville et banni eius attinet fancto petro. vnde de omnibus bonis in predictam curiam foluuntur cenfus memorato monafterio fancti Petri exceptis bonis ad communia pafcua pertinentibus. de quibus uniuerfitas fancto petro fpetialia obfequia facit annuatim. videlicet hec. quod quilibet de uniuerfitate predicta cuiufcumque conditionis exiftit habens aratrum. feruit fancto petro tempore ferendi cum aratro uno die. Item dat uno die mefforem. et uno die collectorem feni. Non habens aratrum dat tantum mefforem et collectorem modo predicto. Item quandocumque agri iuxta ftuckefwert cum filigine fuerint feminati. quiflibet de uniuerfitate ad tutelam fegetum eorundem facit fepem ad longitudinem .XVI. paxillorum. quicumque a fculteto monitus aliquid promifforum omiferit. ei fpecialiter emendare tenetur. Item inpellens porcos in filuas communes. de quolibet porco quem non nutriuit dat fculteto .II. den. Item menfura uini et frumenti recipietur in wizenburc.

Item quandocumque aliquis decedit qui habet de predictis bonis in ipfam curiam cenfualibus. heredes eius dant pro ipfo ius fancto petro ius dictum hertreht ratione bonorum. Item quicumque poffidens dicta bona. uult ipfa in alium tranfferre refignat ea coram fculteto et fcabinis. et recipiens ea dat fculteto dimidium quartale optimi uini ibidem uenalis. et dimidium quartale deterioris uini et .II. albos panes. et fcabinis tantumdem. Item uendens eadem bona recipiet licentiam fculteti. quod fi non fecerit tenetur ei ad emendam.

Item homines fancti Petri ibidem refidentes foluunt annuatim fancto petro cenfum capitalem. videlicet vir .II. den. mulier uero .I. den. Item fi aliquis de hominibus fancti petri decedit heredes eius pro ipfo foluunt ius capitale. Item fi quis de hominibus fancti petri contraxerit cum muliere alterius conditionis in obitu taliter contrahentis ius quod dicitur butheil foluitur fancto petro.

Item in obernwifen pratum dictum buttelwife. et ex altera parte reni in marca de Daherflar pratum habens quantitatem que uulgo dicitur

anderefhalbes manne wife fpecialiter pertinent in curiam fupradictam. Omnia quoque prata fita in loco dicto ftuckefwert preter pratum dictum pfaffenwife fic attinent fancto petro. quod fcultetus nomine monafterii in eis recipit folus integraliter primum fenum. fecundum fenum non condetur. fed ad communia pafcua referuatur. tamen nullus a fefto Georgii pafcit in dictis pratis quoufque fcultetus deduxerit primum fenum.

Item pifcarie videlicet dicta ahe et alte rin. et filua dicta ftuckefwert. et arene feu ripe eidem filue contigue fpecialiter attinent fancto petro. et in hiis aliquid faciens preter uoluntatem fculteti tenetur ei id tamquam contumaciam emendare.

Item fecans ligna uirida in communi marca fine licentia tenetur fculteto .VIII. fol. ad emendam. et vniuerfitati tantumdem. Qui fecat ligna infructibilia dicta doubholtz dat fculteto .XX. den. et vniuerfitati tantum pro emenda.

Item ad edificium ecclefie cimiterii publice curie et curie dotis ecclefie ligna neceffaria de licencia fculteti in ftuckefwert fecantur. fi forte licentiam denegauerit nichilominus cum neceffitas imminet poffunt fecari. quicumque autem ad aliud quodcumque edificium fine licencia fculteti fecuerit in filua ftuckefwert ei id tenetur emendare ut fuperius declaratur.

Item in omnibus emendis faciendis in predicto banno cedunt due partes fculteto. tercia uero pars aduocato. Item vniuerfitas predicta debet eligere cuftodem fegetum. et prefentare eundem fculteto. qui iurabit coram eo diligenter cuftodire. Idem etiam omnia pignora recepta prefentet in curiam publicam. et quofcumque predictus cuftos accufabit fcultetus tenetur eos pignorare.

Item de predictis prouentibus fcultetus memorate ville tenetur nomine domini abbatis wizenburgenfis prefentare ad granarium dominorum de clauftro quinquaginta maltra nuclei. Idem etiam fcultetus dabit ad mandatum fingulis annis in cena domini .VIII. ulnas linei panni et duos bouinos calcios. Item dabit annuatim domino abbati tria feruitia.

Item in predicto banno in iure quod dicuntur gruntruore due partes cedunt fculteto. tercia uero pars aduocato. Item cenfus de tranfitu quod uulgo dicitur far in hagenbuoch et in phorz attinent fancto petro. Item qui predictos tranfitos habent gratis tranfducent dominum abbatem et fuam familiam. et ob hoc dominus abbas dat eifdem nautis duas arbores in ftuckefwert. ad reficiendas naues.

Item dominus abbas habet Bergen quofdam agros prata et cenfus qui attinent officio pincerne. Item in forhenloch habet agros prata cenfus pifcarias et duas partes decime de bonis que dicuntur erbe. et hec attinent officio dapiferi. tercia uero pars decime eiufdem in bonis que dicuntur almende. et que dicuntur erbe cedunt ecclefie in hagenbuoch. due uero partes predicte almende pertinent ad officium fculteti in hagenbuoch.

Item omnes poffidentes bona foluentes cenfus in officia predicta. videlicet fculteti in hagenbuoch pincerne et dapiferis decedentes foluunt ius quod dicitur hertreht. Item tercia pars decime in hagenbuoch. in phorz. in forhenloch. et tota decima in bergen. fpectant ad ecclefiam in hagenbuoch.

Item dominus abbas wizenburgenfis in predicto banno habet et alia iura.

Sunt et alie nostri monasterii possessiones quas in memoria non habuimus ista uice. unde hic non fecimus eas scribi.

---

*CCCXVI. [*Libro ita finito eadem manus codicis in pagina sequenti mox haec subiicit.*] Egeno de kirwilre habet in feodum nonam partem decime maioris in lachen. Item quartam partem iuris patronatus in spirdorf. Item decimam superioris ecclesie in offingen. et quicquid ab eo habent in feodum Cunradus de falenbach. et Cunradus de houen.filius Rudegeri.

Marquardus miles de frisenheim et liutgardis eius uxor legitima assignauerunt monasterio wizenburgn. .XV. iugera pratorum infra marcam ville Scti. Martini. Item .II. iugera uinearum in banholtz ibidem. Item .II. iugera uinearum in breitenacker. Item .II. amas uini annui census de .II. iugeribus uinearum an der heide. Testes. Burcardus de cropfesberc. miles. Hugo grosse scultetus. Cunradus hebestein. filius goteramesceines. Gotebolt. Heinricus carpentarius. Rudegerus filius Rudolfi. sculteti. et Sigelo filius Cunse.

Dominus Emicho comes de Liningen habuit in feodo a monasterio wizenburgensi pratum in haselach situm. Quod pratum ab eodem comite in feodo tenuit Marquardus miles de frisenheim. Idemque Marquardus dictum pratum contulit sororibus monasterii Scti. Lamperti. et in recompensam eiusdem prati monasterio wizenburgensi et domino E. comiti supradictis ipse Marquardus assignauit bona sua superius annotata consensu sue coniugis accedente.

*CCCXVII. [*Faciunt huc feudorum et censuum notationes alibi repertae, maximam partem e tempore Edelini abb. In cod. feudor. p. 120.*] Vniuersis praesentem paginam inspecturis Cuno dei gratia Wissenburgensium Abbas rei subscriptae fidem adhibere ea quae valere et vigere cupimus ne per successionem temporis et memoriam hominum quae labilis est elabantur scripture testimonio dignum duximus commendare. Ad notitiam ergo vniuersorum peruenire cupimus quod nos dilectorum in xpo. C. praepositi et B. de Hohenhart can. Maioris Ecclesiae Spirensis rogatu et precibus inclinati fideli nostro Weteloni de Berge omnia bona quae pater suus praemortuus a manu nostra in feudo habuisse dinoscitur omni iure feudali recognoscimus et concessimus sub hac conditionis forma quod si ipse quicunque de bonis pertinentibus ad idem feudum venditione obligatione et ad tempus vel perpetuo aut institutione noui feudi alienauerit nisi noster aut successoris nostri consensus plenius accesserit continuo omnia bona feudalia quae ab ecclesia Spirensi et a nostra tenet a sua iurisdictione et dominio libera sint penitus et absoluta ad dictas ecclesias reuertendo et ad conseruationem iuris quod in praedictis bonis habuit nullae sibi valeant exceptiones suffragari alienatione siquidem bonorum per ipsum facta nullam habente efficaciam vel habitam. ad id tenendum et inuiolabiliter obseruandum coram praescriptis dominis C. praeposito maiore et B. de Hohenhart Spiren. et aliis iuris idoneis

et honeftis praeftitit iuramentum. In huius rei memoriam et firmitatem figillo capituli maioris eccliae. Spirenfis et noftro praefens fcriptum roborauimus. Acta funt haec coram teftibus fubfcriptis. Vlrico fculteto. Walthero de Badeweiga. Dieterico de Staffele. Cerolfo. Henrico de Badeweiga. Cunrado de Banackere. Luprando Can. S. Stephani. Wolhardo. Bertholdo. Hugone de Emphelingen. Gerwigo. Burchardo. Anno dni. M.CC.XXXVI. ind. XI.

*CCCXVIII. [*Ibid. p.* 169. 170.] Henricus dei gratia abbas in Frankenthal vniuerfis praefentes litteras vifuris falutem in domino fempiternam. quod factum eft in tempore ne cedat tempori figillorum munimine poftulat roborari. Tenore praefentium proteftamur quod Gerbodo et Conradus fratres milites de Dirmftein pro .III. lb. cenfuum annuorum Wormatienfis monetae quos habent in Flammersheim a dno. Abbate et conuentu wifsenburgenfi titulo feudi pro eifdem cenfibus antedictis concambium fecerunt in fupplementum feudi praelibati videlicet XII. iurnales vinearum apud Dirmeftein fitos in loco qui dicitur kifilbert VI iurnales praeter quartale in III. locis. item unter den alten feggen III. iurnales. item vltimo Wormezer weg III. iurnales et quartale longe plus q. inquam bona a dictis videlicet abbate et conuentu wifsenburgenfi nomine feudi poffidebunt. In cuius rei teftimonium praefentes litteras noftro figillo tradidimus figillatas. actum anno dni. M.CC. LX. tertio. in fefto b. Andreae apli.

*CCCXIX. [*Ex eod. libr. feud. p.* 112.] Edelinus dei gratia Wifsenburgenfis Abbas praefentes litteras infpecturis falutem in dno. Dignum credimus nec ab vllo penitus reprobandum quod nos illis qui ad noftrum nutum omni deuotionis ftudio difponuntur fpecialis beneficentiae gratiam pro fuis meritis rependamus. Cum igitur Joannes de Metthi id apud nos meruerit et ampliora valeat promereri. quod nos de bonae voluntatis noftrae gratia concedimus quod idem uxorem fuam uotam nomine dotare valeat cum bonis quae idem Joannes a nobis et noftra tenet ecclefia nomine officii Marfchalci concedimus quod praedicta uota bona in Huchelhem et in Ingenhem fita quae praefatus Joannes nomine dicti officii a nobis tenet dotis nomine poffideat et in haeredes ipfius transferat iure publici officii non obftante fed ad obtinendum ipfa bona noftra fibi gratia fuffragante. In cuius rei teftimonium praefens fcriptum figillo faepedicti Joannis eft roboratum. Datum anno dni. M.CC.LX. quarto.

*CCCXX. [*Ibid. p.* 112. 113.] Nos dominus Joannes de Meti una cum uxore nra. Henrico. Joanne filiis nris. ac aliis noftris haeredibus notum facimus vniuerfis praefentes litteras audituris. quod dns. nofter E. dei gratia Abbas Wifsenburgenfis noftris precibus inclinati officium Marfcalci quod ab eo in Ingenheim habemus. in bonis noftris apud Huchelheim fitis videlicet domo curia pratis et bonis quae pro viginti feptem marcis argenti comparauimus pro Conrado milite de Appenhouen acceptauit et nomine antedicti officii bona contulimus praenotata et bona in Ingenheim in feudo a praedicto domino nro. Abbate detinemus. In cuius rei teftimonium et cautelam

praesentes litteras sigillo nostro tradidimus roboratas. Actum et datum anno dni. M.CC.LXX. primo. in festo Catharinae.

*CCCXXI. [*Lib. feud. p.* 114.] Nos Edelinus dei gratia Abbas Wissenburgensis constare volumus vniuersis quod postquam in abbatem nostri monasterii diuina fauente gratia fuissemus assumpti dominus Joannes de Metis miles ad nostram accedens praesentiam postulauit ut sibi feuda quae a nobis et a nostro monasterio deberet habere de iure concedere dignaremur. Nos itaque praedicta feuda sibi concessimus ea videlicet quae idem a nostro monasterio et a nobis de iure debet et debuit obtinere. Ipse quoque in continenti tanquam vasallus nobis praestitit fidelitatis debitae iuramentum. quo recepto ab ipso requisiuimus ut nobis sub fide eiusdem diceret iuramenti quae bona a nobis in feudum obtineret. qui respondit dimidiam partem iuris patronatus et decimae inferioris ecclesiae in Grinstat ac publicam curiam totaliter cum omnibus suis attinentiis quae sita est apud ecclesiam memoratam se a nobis in feudum obtinere. In cuius facti euidentiam pleniorem nostrum sigillum praesentibus est appensum. Datum vigilia beati Thomae apli. anno dni. M.CC.LXX. sexto.

*CCCXXII. [*Ibid. p.* 113.] Ego Joannes dominus de Methis et Henricus filius meus milites ad notitiam omnium cupimus peruenire nos a venerabili dno. abbate Wissenburgensi feuda in villa Grinstat videlicet dimidiam partem iuris patronatus et decimae inferioris ecclesiae ibidem et curiam publicam totaliter cum omnibus suis attinentiis quae sita est apud ecclesiam memoratam in feudum recepisse. ita videlicet si aliqua dampna praedicto dno. abbati eius successoribus aut ipsi conuentui occasione dictae collationis ingruerit. ipsis omnimode deponemus. In cuius rei euidentiam pleniorem nostra sigilla praesentibus sunt appensa. Datum crastino beati Thomae apli. anno domini M.CC.LXX. sexto.

*CCCXXIII. [*Id. lib. p.* 115.] Edelinus dei gratia abbas Wissenburgensis vniuersis praesentium inspectoribus notitiam subscriptorum. considerantes grata seruitia quae dilecti fideles nostri Joannes de Scharphenecke dictus de Methi et Henricus filius eius nobis et nostro monasterio exhibuerunt ac etiam exhibebunt de cetero deo dante. nostrum consensum plenarium ad preces ipsorum duorum ad id adhibuimus et praesentibus adhibemus ratum habere volentes quod idem Henricus de consensu et voluntate patris sui Joannis praedicti legitimae uxori eiusdem Henrici Luckardi nomine LXX. marcas puri argenti super medietate bonorum in banno et villa Winden sitorum quae bona pro recompensatione decimae venditae in Altdorf quondam ad nostrum monasterium pertinentis idem Joannes et Henricus a nobis et nostro monasterio in feudo obtinent in dotem legitimam seu donationem propter nuptias assignauit. recognoscentes etiam quod si predictam Luckardim sine masculino sexu decedere contigerit ad filias eiusdem siquas habuerit eodem iure quo ad filios cedent bona suprascripta. Haec autem facta sunt de bona voluntate et consensu Joannis patris eiusdem Henrici et fratris sui Joannis. In praemissae quoque dotis robur confirmationem et euidens testimonium nostrum sigillum praesentibus est appensum. Actum et datum Sabbatho ante festum beatae Luciae. anno domini M.CC.LXXX. tertio.

*CCCXXIV. [*Ibid. p.* 114. 115.] Nos Edelinus dei gratia abbas monafterii Wifsenburgenfis ad notitiam vniuerforum volumus peruenire quod nobilis vir dominus Joannes dictus de Methis a nobis noftroque monafterio habet in feudum in villa Grindeftat dimidiam partem iuris patronatus et decimae inferioris ecclefiae ibidem et curiam publicam totaliter cum omnibus eiusdem curiae attinentiis quae fita eft apud ecclefiam memoratam. Profitemur etiam per praefentes nobilem virum dominum Bertholdum bonae memoriae dictum de Methis patrem domini Joannis de Metis praedicti dictum feudum a felicis memoriae domino Cunone abbate monafterii antedicti aliisque noftris antecefforibus habuiffe feu etiam poffediffe. In praemifforum omnium teftimonium figillum noftrum praefentibus duximus appendendum. Datum feria fexta ante feftum b. Laurentii martyris anno dni. M. CC.LXXXVIII.

*CCCXXV. [*Ib. p.* 119. 120.] Henricus de Scharpfenecke dictus de Metis miles habet in feudo omnia bona quae habet in villa Winden. Item omnia quae habet in Vgelnheim. Item bona in Ingenheim quae dominus Otto in feudo ibidem habet ab ipfo H. Item penf. id. VII. malt. filiginis in Offenbach. Item dimidiam decimam in villa Grindeftat et dimidium ius patronatus ecclefiae inferioris et curiam dictam Huphoff ibidem quam Fridericus de Meckenheim et Cuno de Munfort ab ipfo Joanne in feudo habent.

Item dominus Joannes de Meti recepit in feudum primo in Huchelnheim 32 iugera agrorum ante fyluam Huchelheimer walde in terminis villae Geckelinger Marg et vocatur die hube. Item 3 iugera agrorum iuxta der Ramefchbeche an der Letengafsen. Item 6 iugera agrorum fita an dem Steinacker uff dem Letenuelde. Item 6 iugera in terminis villae Appenhouen halbe by den Erlen die hörent halber in Huchelheimer Mark an dem langen wage. Item I. iug. pratorum fitum in dem Buchgarten. Item der Burgberg und die Hoffeftatt da die Schure vfftat.

Item Hennekinus de Meti recepit in feudum dimidium iudicium feu iurisdictionem in Bochingen et centum cappones pertinentes ad iudicium.

*CCCXXVI. [*Id. lib. p.* 168.] Nos Henricus miles natus quondam domini Wolframmi militis de Fleckenftein conftare volumus vniuerfis quod in recompenfam cenfus et vndecim modiorum auenae vulgariter dictorum achteil qui fuerunt feudum a venerabili domino abbate Wifsenburgenfi et ipfius monafterio fuper bonis apud Schlegeldal quae vendidimus Bertholdo dicto Crebeffere de Wifsemburg eidem domino abbati eiusque monafterio de pleno confenfu coniugis noftrae filiae dni. Hugonis de Lützelnftein comitis ac voluntario affenfu Wolframi fratris noftri affignauimus bona noftra in Merckenwilre fita quae olim fuerunt Werneri ibidem et pratum fitum apud Surburg dictum Kunigesmatte quod fuit eiusdem Werneri. dictaque bona a praefato abbate recepimus pro cenfu feu penfione fuperius nominata. eandemque penfionem feu cenfum nobis conceffit in feudum dictus dominus abbas nomine fui monafterii praefati. In praemifforum omnium euidentiam noftrum et praedicti Wolframmi figilla praefentibus funt appenfa. Nos filia dni. Hugonis comitis de Lützelnftein et Wolframmus praedicti noftrum plenum confenfum adhibuimus ad praedicta renunciantes pro nobis et

noftris haeredibus omnibus defenfionibus et auxiliis tam iuris canonici quam ciuilis quibus poffemus contra praemiffa impofterum adiuuari. Ego quoque Wolframus praefatus meum praefentibus appendi figillum in euidens teftimonium praedictorum. Datum in vigilia beati Bartholomaei apli. anno dni. M.CC.LXX. feptimo.

*CCCXXVII. [*Ib. p.* 47. 48.] Anno domini M.CC.LXXXII. in vigilia beati Andreae apli. quae vigilia tunc fuit in prima dominica Aduentus domini Ludouicus comes Palatinus Reni Dux Bauariae feuda fua quae habet a Wifsenburgenfi monafterio recepit a dno. Edelino abbate Wifsenburgenfi coram fereniffimo domino Rudolpho Romanorum rege femper augufto praefentibus dno. Gotfrido praepofito ecclefiae patauienfis qui poftmodum factus eft epifcopus eiusdem loci. dno. Marchione de hochberg. dno. Alberto et dno. Burchardo comitibus de Rotenburg fororiis praedicti Domini regis. dno. Friderico comite de Liningen. dno. Ottone de ocfenftein filio fororis praedicti Domini regis et quam pluribus aliis fide dignis nobilibus et ignobilibus tam clericis quam laicis. acta funt haec in clauftro Wifsenburgenfi. in ftupa ipfius domini abbatis anno et die praedictis.

*CCCXXVIII. [*In folio* 59. *cod. Edeliniani a manu diversa a praecedente antiquiore tamen subsequente.*] Dns. hermannus Marchio de Baden recepit in feudum a monafterio wifzenburgenfi. Froidenftein caftrum. ius patronatus ecclie. et quicquid ibi habet. Item Meinefheim inferius videlicet caftrum dictum Diepoltzburg. ius patronatus ecclie. et quicquid ibi habet. Item Owe videlicet ius patronatus ecclie. et quicquid ibi habet. Item Seldingen villam. ius patronatus ecclie. et quicquid ibi habet. Item in Sahfenheim ius patronatus ecclie. Item in Durlach ius patronatus ecclie. Item in Malch quicquid ibi habet. Item in Merfch. quicquid ibi habet. Item in Elgeifheim quicquid ibi habet. Item in Wirmenfheim quicquid ibi habet. Item homines fpectantes in curiam Merfch. Item vafallos quos Wernherus et Heinricus dni. de Roffenwac a predicto monafterio habuerunt. Actum aput Wifzenburg in die beati Vrbani anno dni. M.CC. LXXXX. primo. prefentibus de predicto monafterio. Dno. Wilhelmo Decano. Vlrico Camerario. Heinrico Cuftode. Ifembardo Cellerario. Johanne hofpitelario. Hermanno Cantore. Berdoldo facerdote. Bartholomeo Infirmario. et Joffrido prepofito Quatuor turrium. fratribus predicti monafterii. ac Egenone de Staffel. Canonico ecclefie fci. Stephani ibidem. et honeftis militibus videlicet Johanne de Berwarftein. dno... de Clingenberg. Craftone de Malfch. Gerrungo de Quercubus. Gerlaco fratre eius. Hugone Caluo. Wernhero fratre eius. Friderico de Sebach. Diezelmanno de Burnen. Cvnrado aduocato. Cvnrado de Bergen. Burchardo de alto domo. et Friderico de Heiterbach.

*CCCXXIX. [*Membrana tabularii Spir., pedem dimidium lata et longa circiter duos, longa serie haec recenset, scripta a manu si quidem non coaeva cod. Edeliniano vix tamen multum posteriore.*] Hii funt Cenfus dni. Abbatis Wifzenburgenfis in Hochdorf qui dicuntur die huobecinfe. Primo der kurtz alhelm miles de durenkeim .XXX. fol. et IIII. hl. de bonis fuis ibidem.

It. arnoldus dictus gere armiger .IX. vncias cum tribus hl. de bonis ſuis.
It. fratres Theutunici domus in Spira .I. lib. minus .X.h. de bonis ſuis.
It. heinricus ſpete de affenheim et ſoror ſua .V. vnc. h. de bo. ſ.
It. Ella dicta knebin .V. ſol. h. de bonis ſuis.
It. dicta hebererin de Spira .XI. ſol. cum .I. h. de bonis ſuis quorum .III. ſolidos ſunt gehubet.
It. heredes dicti Rincke militis .VI. ſol. de bonis ſuis.
It. dicta habervefin de Reterſheim IIII h. de bonis ſuis.
It. dictus ſwap de Meckenheim IIII h. de bonis ſuis.
It. dictus Lutzeman de Muoterſtat .XLII. h. de bonis ſuis.
It. Conradus ſahſe de Bühel .XLII. h. de bonis ſ.
It. moniales de ſebach .XIIII. ſol. minus III. h. de bo. ſ.
It. vlchin filius dicti baltze militis .XXVIII. h. de bonis patris ſui.
It. vxor dni. arnoldi de Meckinheim militis XIIII h. de bonis predictis It. pueri dicti Eckerich militis X ſol. et I h. de bo.
It. heredes dicti eygelmar de affenheim .III. ſol. cum tribus h. de b. ſ.
It. Merklinus Engelries .VIII. vnc. minus .II. h. de bonis ſuis Heintze de Rode dat.
It. petrus armiger ſenior XVIII h. de bonis ſuis.
It. herbort in der gaſzen XXVIII h. de bonis ſuis.
It. Nicolaus kalp III ſol. minus .II. h. de bo. ſ.
It. Margareta dicta Hüntzin V vnc. cum. .I. h. de bo. ſuis.
It. Jacobus buller III ſ. de bonis ſuis.
It. dns. Johannes de ſco. Germano et kunegunde ſoror ſua VIII. vnc. minus I h. de bonis ſuis.
It. heredes dicti Baltzin militis V. ſ. et V. hl. de bonis ſuis in affenheim.
It. heredes dicti huntzin de affenheim VIII. hl. de bonis ſuis.
It. Rudegerus de meckenheim XXXIII h. de bonis ſuis.
It. Johannes Rote XVI ſol. minus .III. h. de bonis ſuis.
It. dns. abbas wiſzenburg. I lib. cum .III. ſ. de bonis Conradi wiſzen et Cuonradi dicti lurer. De illis bonis ce. dno. abbati ſingulis annis XIIII mald. filig.
It. Nicolaus heydolf de muſpach .II. vnc. h. de bonis ſuis ibidem.
It. dni. de muſpach ordinis ſci. Johannis XXVIII h. de bonis ib.
It. Meynlach groſze de Lupfenloch XXVIII h. de bonis ibidem.
It. dni. de Vſzerſtal .II. h. de bonis ſuis in hochdorf.
It. dns. Symundus fleter de lachen VI h. de bonis dicti ode dns. abbas modo dat.
It. heredes dicti ſchreyuogel ſenioris IIII. vnc. cum II h. de bonis ſuis.
It. heredes huezin. in affenheim VII. h.
It. Conradus paſtor XXIII. h.
It. nycolaus dictus yſenheimer VIII. ſ. minus II. h.
It. Sigelo dictus kerrin XXVIII h. de bonis ſuis.
It. Petrus dictus Lange I. ſ. h. de bonis ſ.
It. wentzo dictus Eckelman V. ſ. de bonis ſuis.

It. wentzo filius merklini I. fol. de bo. f.
It. Johannes Lindenberg I. f. h. de bo. f.
It. dictus Gelpfe XXXI. h. de bonis fuis.
It. pueri fabri de affenheim VIII h. de bonis fuis.
It. pueri dti. Ormfheimer VIII. h. de bonis f.
It. herdelinus filius Ormfheimer XLIIII h. de bonis f.
It. dictus wilenftein XXVII. h. de bonis f.
It. Berhtoldus dictus Rote. XLV. h. de bonis fuis.
It. Johannes Odenar .XLII. h. de bonis f.
It. Petrus armiger iunior .XI. vnc. minus IIII. h.
Item die hufzinfe zu hochdorf.
Primo petrus armiger fenior .II. vncias h. et duos capones de curia niden an roten hof.
It. wentzo dcs. Eckelman .IIII. vnc. et II cappones. de curia oben an roten hof.
It. Sigel kern .X. fol. h. et duos cappones de curia ibidem iuxta curiam dni. abbatis.
It. petrus filius petri armigeri .II. cappones de curia iuxta curiam dni. abbatis. ex fuperiori parte.

APPENDIX.

A. Chartae regum et paparum privilegia monasterio praebentes seu confirmantes. (Cf. praef.)

I. Diploma Ottonis II. regis d. a. 967, *in quo primum emunitatis Wizenburgensis descriptio. E libro privil. p.* 13, *cod. Rudolphin. Spir. n.* 6, *collat. cum Schöpflin. Als. dipl. n.* 148, *qui idem prodit e chartulario Weissenb., quod a dictis nostris diversum bellis francogallicis perditum videtur.*

In nomine ſancte et indiuidue trinitatis. Otto diuina fauente clementia rex omnibus epis. abbatibus comitibus vicariis centenariis actionariis miſſis noſtris diſcurrentibus ceteriſque fidelibus ſancte dei eccleſie noſtris preſentibus ſcilicet et futuris notum ſit quia ſi erga loca diuino cultui mancipata tuitionem imperialem impertimur et petitiones ſeruorum dei quas nobis pro neceſſitatibus ſuis innotuerint ad effectum perducimus ſine dubio ad eterne beatitudinis premia capeſſenda talia nobis facta proficere non diffidimus. Quopropter compereat omnium veſtrorum induſtria quia Geilo fidelis noſter abbas ex monaſterio quod dicitur wiſſenburg quod eſt conſtructum in honore ſancti petri principis apoſtolorum veniens ad nos narrauit nobis quod fratres predicti cenobii noſtram expetiſſent clementiam circa regiam donationem et circa ipſam marcam quam Pippinus quondam imperator utilitati et ſeruicio eorum ſub emunitatis firmatione contradidit et poſtea Ludewicus aliique anteceſſores noſtri reges ſua auctoritate firmauerunt quo noſtra firmaretur. quod libenti animo ſuſcipientes iuxta peticionem eorum fieri decreuimus limites locorumque nomina circumiacentium ſcribi uel nominari iuſſimus. Que pertinent ad orientalem plagam monaſterii uſque ad morchenhofena et ad altenherde et inde ad geboldeſwege et inde ſubter vadum lutre et inde ad buozingeſhurſt et inde ad limitem qui ſtat in ſummitate vallis iuueneſdal nominate et inde ducitur ad meridianam vero plagam ſuper waraheſbach et inde ad bodemelofenſtamphe et inde ad ſebach et inde ad kirkendale et inde ad ingoldeſhaha et inde ad ſiluoſos montes uſque in locum qui dicitur bedebur. Ad occidentalem uero plagam uſque ad lutenbach et berenbach et inde ad erlinbach et inde ad grunenburnen et inde ad odericheſcheit. Ad ſeptentrionalem plagam uſque ad eichineberg et inde ad utdolueſdale et inde ad ſummitatem fluuii qui dicitur otterbach una cum villa ſicut antea ad prefatum cenobium aſpexiſſe dinoſcitur ſeu mancipiis ſiluis vineis campis pratis paſcuis aquis aquarumque decurſibus vel quantumcumque duce domino ibi emeliorare potuerint iuxta quod dilatio ipſius abbatis decreuerit abſque cuiuſlibet impedimento teneant firmiſſime. ſimiliter talem ipſo abbati cognoſcite conceſſiſſe proprietatem et fratribus ut quicquid in ipſa marcha enutrire aut ſaginare vel venatu

conquirere homines eorum potuerint ex noſtra indulgentia noſtris futurisque temporibus valeant habere traditum atque firmatum. Iuſſimus quoque ob remedium anime noſtre prefato cenobio cartam tuicionis gratia firmatam conſcribi per quam precipimus ut nullus iudex publicus aut ullus epiſcopus vel quilibet ex iudiciaria poteſtate ſeu alia aliqua perſona quicquam poteſtatis aut negotii in illa marca et in rebus predictis ſupradicti monaſterii ſine abbatis licentia exercere vel habere preſumat nec homines iſtius loci tam ingenuos quam ſeruos iniuſte diſtringere vel ad cauſas audiendas vel freda aut tributa ſoluenda aut manſiones vel paratas faciendas aut fideiuſſores tollendos cogere vel quicquam penitus exigere audeat ſed ſub noſtre emunitatis defenſione omnia illuc aſpicientia abbas quieto ordine abſque ulla moleſtia poſſideat. Et ut hoc noſtre auctoritatis preceptum firmum et ſtabile permaneat anuli noſtri impreſſione ſignari iuſſimus et manu propria ſubtus firmauimus.

Signum domini Ottonis ſereniſſimi regis. Ambroſius inotarius ad vicem Hupperti archicapellani notaui.

Data VIII. kal. Nouemb. anno dominice incarnationis DCCCCLXVII. indict. X. anno vero regni ſereniſſimi regis Ottonis VII. Actum Verona in dno. feliciter amen.

II. Dipl. Ottonis II. imperatoris d. a. 974, *quo monasterio facultatem eligendi abbatis a patre concessam confirmat. Ex Als. dipl. n.* 132 *Schöpflini, qui ex authentico tabularii Weissenb. hausit perdito ut videtur cum aliis. Cod. privil. p.* 14. *Cod. Spir. n.* 7.

In nomine ſancte et indiuidue trinitatis. Otto diuina ſauente clementia imperator auguſtus. Quoniam regie uel imperatorie dignitatis officium eſt loca venerabilia diuino cultui preparata contra irruentes undique moleſtias auctoritatis ſue defenſione munire et ne ab ſtatu ſuo vacillent nouis ſemper priuilegiis roborare. idcirco nos rogatu et admonitione dilectiſſime genetricis noſtre domne adalheidis et archiepi. noſtri adalberti pro ſtatu regni vel imperii noſtri ſollicite cogitantes monaſterium wizenburgenſe meritis beati Petri apoſtolorum principis dicatum ſicut ab anteceſſoribus noſtris regibus vel imperatoribus priuilegiis eſt munitum noſtre etiam auctoritatis precepto munire et roborare decreuimus et electionem eligendi abbatem ſicut beate memorie piiſſimus genitor noſter monachis eiusdem cenobii conceſſit noſtra etiam imperialis ſerenitas preſenti hoc precepto liberaliter concedit ut eo liberius in dei ſeruicio perſiſtant et pro noſtra ſalute nullo moleſtante eo quietius orare valeant. Talem igitur eis libertatem auctoritate noſtra concedimus qualem fuldenſe monaſterium vel augienſe ſeu prummienſe videntur habere et eodem liberalitatis vel dignitatis honore volumus vigere. Et ut hoc auctoritatis noſtre priuilegium ſeu preceptum per ſucceſſura ſemper tempora firmum et ſtabile permaneat cartam hanc conſcribi et anuli noſtri impreſſione ſignari iuſſimus quam et manu propria ſubtus firmauimus.

Signum domni Ottonis magni et inuictiſſimi imperatoris auguſti. Uuilliſus notarius ad vicem rotberti archicancellarii ſubſcripſi.

Data V. kal. Iul. anno incarnationis dominice DCCCCLXXIV indictione I. anno regni dni. Ottonis XIII. imperii VI. Actum Wormatie.

III. Dipl. Heinrici IV. confirmans emunitatem, in quo eadem a Pippino quondam imperatore (!) tradita postremo dicitur, d. a. 1067. Ap. Schöpflin. Als. dipl. n. 219 ex authentico tabul. Weissenb. Cod. privil. p. 19. 20.

In nomine ſancte et indiuidue trinitatis. Heinricus diuina fauente clementia rex. Notum ſit omnibus xpi. noſtrique fidelibus tam futuris quam preſentibus qualiter fidelis noſter Samuel abbas ex monaſterio quod dicitur Wizenburg quod eſt conſtructum in honore ſancti petri apoſtolorum principis veniens ad nos narrauit nobis quod fratres predicti cenobii noſtram expetiſſent clementiam circa regiam donationem et circa ipſam marcam quam Pippinus quondam imperator utilitati et ſeruicio eorum ſub emunitatis firmatione contradidit et poſtea Hludouuicus et bone memorie pater noſter Heinricus imperator auguſtus aliique anteceſſores noſtri reges vel imperatores ſua auctoritate firmauerunt. quo noſtra firmaretur. Quod libenti animo ſuſcipientes iuxta peticionem eorum fieri decreuimus limites locorumque nomina circumiacentium ſcribi vel nominari iuſſimus. que pertinent ad orientalem plagam monaſterii uſque ad morechenouena et ad aldenherde et inde ad geboldeſuvege et inde ſubter vadum hlutrae et inde ad buotzdingeſhurſt et inde ad limitem qui ſtat in ſumitate vallis iuveneſdal et inde ducitur ad meridianam plagam ſuper uuaraheſbach et inde ad bodomeloſenſtamphe et inde ad ſebach et inde ad kirkendale et inde ad ingoldeſaha et inde ad ſiluoſos montes uſque ad locum qui dicitur bedebur. ad occidentalem vero plagam uſque lutenbac et berenbac et inde ad erlinbac et inde ad gruonenbrunnen et inde ad odericheſſceit. ad ſeptentrionalem plagam uſque ad eichineberg et inde ad utdolueſdale et inde ad ſumitatem fluuii qui dicitur otterbac una cum villa ſicut antea ad preſatum cenobium aſpexiſſe dinoſcitur ſeu mancipiis ſiluis vineis campis pratis paſcuis aquis aquarumue decurſibus vel quantumcunque duce chriſto emeliorare potuerint iuxta quod dilatio ipſius abbatis decreuerit abſque cuiuſlibet impedimento teneant firmiſſime. Similiter talem ipſo abbati cognoſcite conceſſiſſe poteſtatem et ceteris fratribus ut quicquid in ipſa marcha enutrire aut ſaginare vel venatu conquirere homines eorum potuerint ex noſtra indulgentia futuris temporibus valeant habere firmatum atque traditum eo quoque tenore ut nullus iudex publicus aut ullus epiſcopus vel quiſlibet ex iudiciaria poteſtate quicquam poteſtatis vel negotii in ipſa marca ſine abbatis licentia exercere vel habere preſumat nec homines ipſius loci tam ingenuos quam ſeruos diſtringere vel ad cauſas audiendas vel freda aut tributa ſoluenda vel quicquam penitus exigere audeat ſed ſub noſtre emunitatis defenſione omnia illuc pertinentia abbas quieto ordine poſſideat. Et ut hoc noſtre auctoritatis preceptum firmum et ſtabile permaneat ſigilli noſtri impreſſione ſignari iuſſimus manuque propria ſubtus firmauimus.

Signum domni Heinrici quarti regis. Sigehardus cancellarius vice Sigefridi archicancellarii recognoui.

Data ... anno dominice incarn. MLXVII. indict. V. anno autem ordinationis domni Heinrici quarti regis XIIII. regni vero XI. Actum Spire amen.

IV. Diploma Heinrici IV. imperatoris d. a. 1102 *abbatiae prisca iura restituens, in quo prima de Dagoberto monasterii fundatore mentio. Cod. Spir. n.* 10. *Ap. Schöpflin. Als. dipl. n.* 232 *ex auth.*

In nomine ſancte et indiuidue trinitatis. Heinricus diuina fauente clementia tertius Romanorum imperator auguſtus. Notum ſit omnibus Chriſti noſtrisque fidelibus tam futuris quam preſentibus qualiter fidelis noſter abbas wizenburg. ecclie. Stephanus nomine clementiam noſtram Moguncie adiit in conſpectu omnium qui tunc ibi aderant principum. videlicet Friderici Colonienſis. Brunonis Treuerenſis archiepiſcoporum. Johannis Spirenſis. Emehartdi Wirceburgenſis. Uodonis Hildeneſheimenſis. Heinrici Podalbrunnenſis. Burchartdi Monaſterienſis. Widelonis Mindenſis. Adalberonis Metenſis. Burhartdi Traiectenſis. Cuononis Strazburcgenſis eporum. Friderici. Heinrici ducum ceterorumque fidelium noſtrorum conquerendo exponens exponendo conquerens calamitates et oppreſſiones quas ſeruientes et familia eccleſie ſibi commiſſe ſuſtinuit. ab his precipue qui ſub aduocati nomine eandem eccleſiam deberent defendere et maxime ab Ecberto tunc temporis aduocatiam a duce Friderico in beneficium retinente. qui fregerunt ſtatuta et decreta que eadem eccleſia accepit a fundatore ſuo Dageberto rege compellentes eos iniuſte non reddenda reddere. cuius querimonie iuſte condolentes pro remedio anime parentum noſtrorum videlicet Conradi aui noſtri. Heinrici patris noſtri imperatorum. Giſele aue noſtre. Agnetis matris noſtre. Bertte coniugis noſtre imperatricum pro ſalute anime noſtre ac filii noſtri quinti regis Heinrici et pro ſtabilitate regni et imperii wizenburcgenſem eccleſiam xpo. et apoſtolis eius Petro et Paulo ſpecialiter attitulatam fundatoris ſui legibus deſtitutam in leges et in iura fundatoris ſui Dageberti regis hoc modo reſtituimus. Fecimus uidelicet ſeruientes ac familiam eiuſdem eccleſie iurare ut nec adderent nec minuerent ſed in ueritate dicerent quid iuris domino ſuo abbati quid aduocato eccleſie quid ſibimet ipſis retinere deberent. At illi ſicut erant commoti ſub lege ſacramenti id dicebant eſſe ſui iuris ut quicunque ſeruiens wizenburcgenſis eccleſie ex domino abbate beneficium haberet ſoli abbati ſeruiret nec aliquam poteſtatem ſuper eum aduocatus exerceret niſi forte ex aliqua inobedientia quaſi rebellem illum ſeruientem conſtringendum abbas eundem aduocatum inuitaret. Affirmabant etiam ſub eodem ſacramento illud idem ius illum hominem retinere debere quemcunque de familia eiuſdem loci abbas in beneficium ſeruientis vellet promouere. Reliqua uero familia legitimo loco et tempore ter in anno pro iuſtitia facienda ad placitum aduocati debent conuenire et id ſeruicium aduocati ſi preſens eſt ſinguli ſingulos denarios ſoluere exceptis his qui ſunt conſtituti in munitate. Quod ſi ex his placitis abſens fuerit aduocatus nihil ei ex his denariis debetur niſi in ſeruicio aut imperatoris aut ducis eſſe probetur. Illud quoque inter omnia veraciter affirmabant quod nullum ex his qui vulgo poſtaduocati nominantur ad placitandum recipere debeant. Hanc eorum iuſtitiam ſicut ex ore eorum per ſacramentum audiuimus ex aliis iniuſte corruptam nos iuſte eis redintegrauimus atque in eternum poſſidendam eccleſie wizenburgenſi tradendo firmauimus firmando tradidimus et querimoniam quam Moguncie

audiuimus per hanc cartam Spire conſcriptam finiuimus multis ex his qui Moguncie conuenerant principibus et Spire preſentibus. videlicet Johanne Spirenſi. Cuonone Strazburgenſi. Widelone Mindenſi. Adalberone Metenſi. ſuperuenientibus etiam Spire qui non erant Moguncie. Burchartdo Baſilienſi epo. et duce Diederico cum ceteris fidelibus noſtris. Et ut hoc nullus imperator nullus rex nullus dux nulla perſona parua vel magna infringere audeat ſed firmum et inconuulſum omni euo permaneat hanc cartam inde conſcribi et ut infra uidetur propria manu noſtra corroboratam ſigilli noſtri impreſſione iuſſimus inſigniri.

Signum domni Henrici tercii Romanorum imperatoris auguſti. Walkerus cancellarius uice Rothardi archicancellarii recognoui. Anno dominice incarnationis milleſimo CII. indictione IV. anno autem ordinationis domni Heinrici tercii Romanorum imperatoris auguſti XLVIII. regni quidem XLVI. imperii vero XVIII. Data III. id. Febr.

Actum Spire feliciter in nomine domini ihu. amen.

V. Alexandri III. papae bulla d. a. 1179, *qua possessiones et iura monasterii confirmantur. Cod. privil. p.* 42. 43. 44.

Alexander epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis filiis Gundelaho abbati wiſſenburgenſi eiuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in p. r. m. Diuine miſeracio poteſtatis nos ad hoc in apoſtolice ſedis adminiſtracionem conſtituit ut paternam omnibus eccleſiis ſollicitudinem uigilanter gerere ſtudeamus et earum iura noſtre auctoritatis munimine illeſa conſeruemus. Condecet autem ut eccleſie ac venerabilia loca que ad ſpeciale ius per ſingularem proprietatem ſancte Romane cui deo auctore ſeruimus ſpectant eccleſie ſpecialioris prerogatiue forciantur honorem ac defenſionem. Igitur dilecte in domino fili abbas Gundelace tuis ac tuorum fratrum iuſtis poſtulacionibus clemencius annuentes beatorum apoſtolorum petri et pauli monaſterium cui deo auctore preſides ſub apoſtolice ſedis tutela et protectione ſuſcipimus atque preſenti priuilegio communimus. ſtatuentes eciam ut quaſcumque poſſeſſiones quecumque bona in eccleſiis villis terris cultis vel incultis ſeu decimacionibus in epiſcopio ſpirenſi wormacienſi argentinenſi atque metenſi habitis idem monaſterium in preſenciarum iuſte et legittime poſſidet aut in futurum conceſſione pontificum liberalitate regum imperatorum vel principum oblacione fidelium ſeu aliis modis deo propicio poterit adipiſci vobis veſtriſque ſucceſſoribus firma et illibata permaneant. in quibus hec propriis duximus exprimenda vacabulis. curtim videlicet in matra cum omnibus appendenciis ſuis et ſalicam decimam. curtim in brunigheſtorff cum ſuis appendenciis et ipſam eccleſiam cum tota decima in libera marcha. allodium in rode. curtim in clinga cum omnibus ſuis appendenciis et eccleſiam trunniſwilre cum decima. curtim in bullencheim cum ſuis appendenciis et ipſam eccleſiam cum decima. duas eccleſias in othenſhem et curtim cum omnibus ſuis appendenciis. eccleſiam in friſbach cum decima et curtim cum ſuis appendenciis. eccleſiam hochdorf cum decima et curtim cum ſuis appendenciis. eccleſiam lamſheim cum decima et curtim cum ſuis appendenciis. eccleſiam heſſeheim cum decima et curtim cum ſuis

appendenciis. ecclesiam munnenheim cum decima et curtim cum suis appendenciis. et curias in wormacia. ecciam. in hagenbach cum decima et curtim cum suis appendenciis. curtim in altdorf cum suis appendenciis. curtim in gebeltingen cum suis appendenciis. quatuordecim sedes ad sal coquendum in marselén et allodium in rihe et heilichmere. preterea libertatem et prerogatiuam a bone memorie Innocentio et aliis predecessoribus nostris Romanis pontificibus atque piissimis regibus siue imperatoribus dagoberto videlicet suprádicti loci fundatore pippino karolo ludwico arnulfo cunrado tribus ottonibus quatuor heinricis ecclesie tue collatam nichilominus inuiolatam ac stabilem permanere decernimus. scilicet ut tibi tuisque successoribus sit potestas baptizandi. obeunte vero te nunc eiusdem loci abbate vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia preponatur nisi quem fratres communi consensu seu maior pars sanioris consilii secundum dei timorem et beati benedicti regulam preuiderint eligendum. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse concedimus ut eorum qui se illic sepeliri deliberauerint deuocioni et extreme voluntati nisi forte excommunicati sint vel interdicti nullus obsistat. salua tamen iustitia parochialium ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur. decernimus ergo ut nulli omnino homini liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre vel ablatas retinere minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare sed omnia integra conseruentur eorum pro quorum gubernacione et sustentacione concessa sunt vsibus omnimodis profutura salua sedis apostolice auctoritate et diocesani epi. canonica iusticia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre constitucionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit secundo tertione commonita si non satisfactione congrua emendauerit potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore et sangwine dei et dni. redemptoris nostri ihu. xpi. aliena fiat atque in extremo examine districte vltioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iura seruantibus sit pax dni. nri. ihu. xpi. quatenus et hic fructum bone actionis percipiant et aput districtum iudicem premia eterne pacis inueniant amen.

Ego Alexander catholice ecclesie eps. ssc. Ego hubaldus hostiensis eps. ssc. Ego Jo. pbr. card. scorum. Jo. et La. tit. Pamachii ss. Ego Johs. pbr. Cardinal. tit. sancte anastasie ss. Ego Cuonradus salzp. ecclesie humilis minister et Sab. eps. ss. Ego Theod. pbr. card. scti. Vitalis tit. Vestine ss. Ego Cinthius pbr. card. tit. sce. Cecilie ss. Ego Hugo pbr. card. tit. sci. Clementis ss. Ego Jacinctus diac. card. sce. Marie in Cosmidin ssc.

Datum Lateranen. per manum Alberti sce. Romane Ecclesie pbri. cardinal. et cancellarii. VIII. idus aprilis indictione XII. incarnacionis dominice anno MCLXXIX. pontificatus vero dni. Alexandri pape tertii anno XX.

Sequuntur confirmationes pontificum Celestini III. d. a. 1193 *et Innocentii III. d. a.* 1215 *eisdem fere verbis; sed adduntur quaedam in recensione bonorum:* hec propriis duximus exprimenda uocabulis. locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est cum omnibus pertinenciis suis. ecclesiam in kirwilre et curtim cum suis appendenciis. ecclesiam in vrwilre

et curtim cum fuis appendenciis. decimam in donkendorf. curtim in wefthofen cum fuis appendenciis. curtim in matra et cum omnibus appendenciis fuis et falicam decimam. curtim in bruoningefdorf cum fuis appendenciis et ipfam ecclefiam cum tota decima in libera marcha. allodium in rode. curtim in elinga cum omnibus fuis appendenciis. et ecciam. trunfwilrc cum decima. curtim in bullenkeim cum fuis appendenciis et ipfam ecclefiam cum decima. duas ecclefias in ottenfheim et curtim cum omnibus fuis appendenciis. ecclefiam in frifbach cum decima et curtim cum fuis appendenciis. ecclefiam hochdorf cum decima et curtim cum fuis appendenciis. ecclefiam lamfheim et curtim cum fuis appendenciis. ecclefiam heffcheim et curtim cum fuis appendenciis. ecclefiam mumenheim et curtim cum fuis appendenciis. et curias in wormacia. ecclefiam in hagenbach cum decima et curtim cum fuis appendenciis. curtim in altdorf cum fuis appendenciis. curtim in gebeltingen cum fuis appendenciis. quatuordecim fedes ad fal coquendum in marfelen et allodium in rihe et heilichmere. Sane noualium veftrorum que propriis manibus aut fumptibus colitis fiue de nutrimentis animalium veftrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere prefumat. Libertates preterea et immunitates nec non rationabiles et antiquas confuetudines monafterio ueftro conceffas et hactenus obferuatas ratas habemus et eas futuris temporibus illibatas permanere fancimus.

VI. Diploma Alberti regis d. a. 1303, *quod post chartas imperatorum describentes emunitatem eamque asserentes traditam a Pippino primum exhibet transsumtam chartam Dagobertinam, qua dicitur fundatum monasterium et tradita emunitas. Sequuntur transsumtae chartae duae genuinae, prior Heinrici V. d. a.* 1111, *quae et extat ap. Schöpflin. Als. dipl. n°* 240 *ex autographo, et posterior Friderici Barb. d. a.* 1187, *quae et in cod. Spir. n.* 11 (*Mon. B.* 31 1, *n.* 226). *E cod. privil. p.* 21—26.

Albertus dei gratia Romanorum rex femper auguftus. Vniuerfis facri Romani imperii fidelibus imperpetuum. Regalis excellencia tunc precipue auctori fuo per quem fumpfit plenitudinem poteftatis deuotionis fue reddit meritum cum ob eius reuerenciam religiofarum perfonarum iuftis fupplicacionibus fe inclinans venerabilia ipfarum loca et in eis dno. famulantes pia ftudet prouidencia in fuis iuftis peticionibus confouere. hac itaque confideracione ducti notum effe volumus tam prefentibus quam futuris quod conftitutus in noftre maieftatis prefencia venerabilis Egidius abbas ecclefie wiffenburgenfis princeps nofter dilectus nobis humiliter fupplicauit ut priuilegium inclite recordacionis Dagoberti regis francorum nec non et priuilegia diue memorie Heinrici quarti et Friderici Romanorum imperatorum anteceffornm noftrorum indulta fue ecclefie et conceffa approbare ratificare innouare et confirmare de beneuolencia benignitatis regie dignaremur. Quorum tenores de verbo ad verbum fecundum ordinem prefentibus inferuntur. Primo priuilegium Dagoberti regis francorum fic incipit. Dagobertus diuina fauente clemencia francorum rex omnibus regni fui primatibus immo cunctis fidem xpianam profitentibus tam futuris quam prefentibus votum quo deo vel fanctis eius fe quis obligauerit fine macula reatus irritum fieri non

poterit. et quanto maior et dignior eſt is cui vouetur eo ferietur grauiori iudicio uouentis et non reddentis preſumpcio. Debemus igitur et volumus nos quoque reddere quod uouimus dno. deo terribili et ei qui aufert ſpiritus principum terribili aput omnes reges terre. Qui qualiter in brachio ſue virtutis et nos terruerit et qualiter percutiens et ſanans rurſus nos viſitauerit omnibus ad exemplum correctionis notum fieri dignum duximus precipue ut quiſque fidelis audito noſtro periculo ab eccleſiarum dei uaſtacione ſe contineat et honorem congruum rebus deo dicatis exhibeat. Primum ergo de diuina ſuper nos habita terribiliter examinatione poſtea de voto et voti noſtri redditione breuiter exponemus. Patre meo Clothario felicis memorie defuncto patrii regni curam ſuſcepi ſed uiuendi ductus leuitate dominandique cupiditate diſtractus regalis officii debitum neglexi nichil exhibens commiſſis ſollicitudinis vel diligencie nichil faciens vel iudicans manſuetudinis aut zelo iuſticie. Inter alios exceſſus meos eccleſiarum dei deſtructor et diſſipator eſſe ceperam quarum defenſor et ſublimator eſſe debueram nec diuine maieſtatis oculos nec hominum veritus acclamacionem. tandem dei benignitas obſtinate mentis ſuperbiam conterens virga correpcionis iniquitates meas viſitauit et caſtigato michi veniam non negauit. Nam raptus in ſublime diuineque maieſtati inter choros ſanctorum in habitu iudicantis ſedenti preſentatus a ſanctiſſimis eccleſiarum patronis pro rebus eccleſiaſticis per rapinam diſtractis a me et conſumptis grauiter et inſtanter ſum accuſatus. maxime a ſanctiſſima dei genitrice maria et a beatiſſimis petro et paulo apoſtolorum principibus. cumque conſciencia grauatus non auderem delicta defendere ex arbitrio preſidentis pene ſum adductus diuque ceſo et penis atrocibus confecto ſuccurrit michi tandem ſpecialis meus patronus martir dioniſius qui precibus ſuis et inſtantis pene dilationem et penitencie michi tempus obtinuit. idem ipſe quaſi modum ſtatuens penitencie in hoc michi ſpem plene poſuit indulgencie. ſi ad honorem dei et ſanctorum predictorum quos magis offenderam domum diuinis aptam ſeruiciis conſtruerem. qua promiſſione letatus libens voui dimiſſusque a ſuperis redii. Igitur ſub certa ſpe remiſſionis et indulgencie peccatorum noſtrorum reddentes alacri ſtudio votum quod fecimus eccleſiam in honorem ſancte trinitatis et ſancte marie perpetue virginis et ſanctorum apoſtolorum petri et pauli in loco qui dicitur wiſſenburg conſtruximus quam ſublimare et regali munificencia ditare decreuimus. Donamus ergo ei et in perpetuum datum eſſe volumus de rebus fiſci noſtri illic adiacentibus quicquit ad nos ſpectat tam in villis quam mancipiis ſiluis vineis campis pratis paſcuis aquis aquarumue decurſibus et omnia hec in uſum fratrum ibidem ſub monaſtica profeſſione deo ſeruiencium libera tradicione redigimus. et ut huius noſtre donacionis auctoritas in omne tempus ſtabilis et firma perſeueret terminos et circumiacencium nomina locorum ſubnotare curauimus. Verſus orientalem plagam extenditur marcha quam tradidimus uſque ad morchenhofen et ad altenherde et inde ad geboldeſwege et inde ſubter vadum lutre et inde ad buozdingeſhurſt et inde ad limitem qui ſtat in ſummitate vallis iuueneſdal et inde ducit ad meridianam plagam ſuper warnſpach et inde ad bodemeloſeſtamphe et inde ad ſebach et inde ad kirchdale et inde ad ingoldeſhahe et inde ad ſiluoſos montes uſque ad bedebur. ad

occidentalem vero plagam ufque ad lutembach et berenbach et inde ad erlebach et inde ad grunenburnen et inde ad otterichfcheit. ad feptentrionalem plagam ufque ad eicheneberg. locum autem ipfum quem fingulari amplectimur dilectione nunc et deinceps ab omni feruitutis oppreffione liberum fub regali volumus effe tuicione. ita videlicet ut nullus iudex publicus nullus ex iudiciaria poteftate quicquam poteftatis vel negotii in ipfa marca fine patris monafterii licencia exercere vel habere prefumat nec homines ipfius loci conftringere vel ad caufas audiendas aut freda vel tributa foluenda poftremo nichil penitus ab eis audeat exigere. illud eciam pari decreuimus auctoritate ut nullus pontificum nemetenfis ciuitatis vel reliquorum epifcoporum aliquam ibidem dominandi vel quaflibet caufas agendi habeant facultatem fed fub noftre emunitatis defenfione omnia illuc pertinentia pater monafterii cum fratribus fuis libere et quiete poffideat. ad hec monetam in fe habentem imagines et literas expreffamque fimilitudinem nemetenfis monete eidem loco concedimus parique noftre auctoritatis donacione ratum et firmum effe uolumus ut homines eiufdem ecclefie per omnes fines regni noftri libere negotiis fuis inferuiant. ita uidelicet ut nulli debitum theolonei perfoluant et nullus iudex feu quelibet cuiufcumque ordinis perfona in huiufmodi caufa violenciam eis aliquam inferre prefumat fratribus autem ibidem deo feruientibus ut eo deuotius et tranquilius fancte conuerfacionis ordinem cuftodiant liberam inter fe eligendi fibi abbatem donamus poteftatem. cui abbati omnibufque ei fuccedentibus hoc fpeciale concedimus priuilegium dignitatis ut in ordinem et ius poffit promouere minifterialem quemcumque de familia tali honore dignum iudicauerit. omnes eciam minifteriales einfdem ecclefie ex dno. abbate accipiant beneficium folique abbati feruiant nec aliquam poteftatem fuper eos aduocatus exercere audeat nifi forte ex aliqua inobedientia quafi rebelles illos minifteriales conftringendos abbas aduocatum inuitet. reliqua vero familia legittime loco et tempore ter in anno pro iufticia facienda ad placitum aduocati debent conuenire et in feruicium aduocati fi prefens eft finguli fingulos denarios foluere exceptis hiis qui funt in munitate. quod fi ex hiis placitis abfens fuerit aduocatus nichil ei ex hiis denariis debetur nifi in feruicio regis effe probetur. Ut autem hec noftra tradicio et iuris et conceffe dignitatis inftitucio ftabilis et inconuulfa iugiter permaneat cartam hanc inde confcriptam adiectione figilli noftri roboratam fignauimus. Datum quod fecimus in ipfo monafterio menfe maio die XV. anno regni noftri XXIIII. in xpi. nomine feliciter amen. Dagobertus rex. Item priuilegium Heinrici quarti imperatoris incipit in hec verba. In nomine fancte et indiuidue trinitatis. Heinricus diuina fauente clementia quartus Romanorum imperator auguftus. Notum fit omnibus xpi. noftrifque fidelibus tam futuris quam prefentibus qualiter fidelis nofter abbas Meingaudus wiffenburgenfis ecclefie clementiam noftram fpire adiit in confpectu omnium qui tunc ibi aderant principum noftrorum videlicet Friderici colonienfis archiepi. Brunonis treuerenfis archiepi. epifcoporum Brunonis fpirenfis Erlungi wirzeburgenfis Burghardi monafterienfis Burkardi traiectenfis Eberhardi eiftetenfis Ottonis babenbergenfis Chunonis ftrafsburgenfis Oberti leodienfis ducumque Friderici Theoderici ceterorumque

fidelium noſtrorum conquerendo exponens exponendo conquerens calamitates et oppreſſiones quas ſeruientes ac familia eccleſie ſibi commiſſe ſuſtinuit ab hiis precipue qui ſub aduocati nomine eandem eccleſiam deberent defendere et maxime ab Egeberto tunc temporis aduocatiam a duce Friderico in beneficium retinente qui fregerunt ſtatuta et decreta que eadem eccleſia accepit a fundatore ſuo Dagoberto rege conpellentes eos iniuſte non reddenda reddere. cuius querimonie iuſte condolentes pro remedio anime patris noſtri felicis memorie Heinrici imperatoris matrisque noſtre pie memorie imperatricis Berchte noſtreque et corporis ſalute et pro imperii et regni noſtri ſtabilitate wiſſenburgenſem eccleſiam xpo. et apoſtolis eius petro et paulo ſpecialiter attitulatam fundatoris ſui legibus deſtitutam in leges et in iura fundatoris Dagoberti regis hoc modo reſtituimus. fecimus videlicet ſeruientes ac familiam eiuſdem eccleſie iurare ut nec adderent nec minuerent ſed in veritate dicerent quid iuris dno. ſuo abbati quid aduocato eccleſie quid ſibimet ipſis retinere deberent. at illi ſicut erant commoniti ſub lege ſacramenti id dicebant eſſe iuris ſui ut quicumque ſeruiens wiſſenburgenſi eccleſie ex dno. abbate beneficium haberet ſoli abbati ſeruiret nec aliquam poteſtatem ſuper eum aduocatus exerceret niſi forte ex aliqua inobediencia quaſi rebellem illum ſeruientem conſtringendum abbas eundem aduocatum inuitaret. affirmabant eciam ſub eodem ſacramento illud idem ius illum hominem retinere debere quemcumque de familia eiuſdem cenobii abbas in beneficium ſeruientis vellet promouere. reliqua vero familia legittimo loco et tempore ter in anno pro iuſticia facienda ad placitum aduocati debent conuenire et in ſeruicium aduocati ſi preſens eſt ſinguli ſingulos denarios ſoluere exceptis hiis qui ſunt conſtituti in munitate. quod ſi ex hiis placitis abſens fuerit aduocatus nichil ei ex hiis denariis debetur niſi in ſeruicio aut imperatoris aut ducis eſſe probetur. illud quoque inter omnia veraciter affirmabant quod nullum ex hiis qui vulgo ſubaduocati nominantur ad placitandum recipere debeant. hanc eorum iuſticiam ſicut ex ore eorum per ſacramentum audiuimus ex aliis iniuſte corruptam nos eis iuſte reintegrauimus atque in eternum poſſidendum eccleſie wiſſenburgenſi tradendo firmauimus et firmando tradidimus et queremoniam ſupradicti abbatis per hanc cartam ſpire conſcriptam finiuimus multis principibus qui illuc confluxerant preſentibus. et ut hoc nullus imperator nullus rex nullus dux nulla perſona parua uel magna infringere audeat ſed firmum et inconuulſum omni eno permaneat hanc cartam inde conſcribi et ut infra uidetur propria manu corroboratam ſigilli noſtri impreſſione iuſſimus inſigniri. Datum ſexto idus auguſti indictione quarta anno dominice incarnationis M.C.XI. regnante Heinrico quarto rege Romanorum anno ſexto. imperante primo. actum eſt ſpire feliciter amen. Item priuilegium Friderici imperatoris quod ſic incipit. In nomine ſancte et indiuidue trinitatis. Fridericus diuina fauente clementia Romanorum imperator auguſtus. Rationi conſonum et pietati proximum credimus ea que a diue memorie anteceſſoribus noſtris imperatoribus et regibus eccleſiis dei iuſta donacione collata et confirmata ſunt auctoritatis noſtre vigore roborari quatenus eorum quorum in hoc facto veſtigia imitamur deſiderate penes deum retribucionis premia conſequi

poffimus. Confiderantes itaque et certa follercie noftre circumfpectione perpendentes quanto venerabilis ecclefia beati petri in wiffenburg diuorum imperatorum et regum ftudio dicata et dotata fuerit et precipue a feliciffime recordacionis Dagoberto rege eiufdem ecclefie fundatore et dno. Ottone imperatore primo et filio eius Ottone fecundo ad laudem et profectum diuini cultus dignis adaucta priuilegiis ad noftre ferenitatis tempora feliciter excreuerit eaque ex ipfius dni. Dagoberti regis et predictorum imperatorum ceterorumque anteceſſorum noftrorum fcriptis eidem ecclefie collata dinofcuntur piisque peticionibus fidelis noftri Gundelaci fupramemorati loci abbatis clementer annuentes prefentis priuilegii auctoritate duximus roboranda. Decreuimus igitur et huius imperialis pagine vigore fancimus ut fratres in ipfa ecclefia beati petri in wiffenburg poft abbatis fui deceffum liberam habeant facultatem paftorem eligendi liceatque abbati in emunitate ecclefie in filuis pafcuis agris aquarum decurfibus ordinare edificare et facere que fint ad honorem et communem ecclefie utilitatem fine cuiufquam contradictione. hiis addentes ut prebendarii ecclefie cottidianis fratrum dediti feruiciis ab omni exactione aliorumque onerum quibus aduocaticii homines tenentur impedimentis habeantur immunes. quin eciam ad conferuandam ecclefie familiam inhibitum habere volumus ne liceat minifterialibus ecclefie predia fua aliis quibuflibet ecclefiis nifi tantum maiori fue ecclefie per manum abbatis conferre ne fub hac fpecie uxores de aliena familia ducte talem dotis nomine poffideant hereditatem. volumus eciam ut uxores decedentibus maritis ius laris quod vulgo dicitur hertrecht perfoluere teneantur et ipforum propinqui ipfis defunctis ius memoratum reddere non fuperfedeant. preterea firmum haberi decreuimus ut nulli omnino perfone infra terminos wiffenburgenfis ecclefie fine abbatis affenfu liceat temere quicquam ordinare fed in omnibus et per omnia eadem lege eademque libertate fe gaudeat fubnixam qua fuldenfis et augienfis et prumienfis perfruitur ecclefia. Statuimus igitur et imperiali firmiter auctoritate fancimus ut nulla omnino perfona magna vel parua fecularis vel ecclefiaftica huic priuilegio noftro aufu temeritatis contradicere prefumat et aliquatenus ei contraire. quod qui fecerit in vindictam fue prefumptionis indignationi noftre ufque ad condignam fatisfactionem fe nouerit fubiacere. Teftes qui facto interfuerunt. Fridericus prepofitus fancti Thome in Argentina. Sifridus prepofitus de Egera. Conradus prepofitus de omnibus fanctis in Spira. Comes Heinricus de Gretzingen. Otto de Walteken. Otto de Geroldefecke et Burckardus frater eius. Bechtoldus de Kunigefburg et alii quam plures. Actum anno dominice incarnacionis Millefimo centefimo LXXX.VII. indict. quinta. regnante dno. Friderico gloriofiffimo Romanorum imperatore femper augufto anno regni eius XXXVI. imperii vero XXXIIII. Datum aput Hagenogiam IIII. idus iulii feliciter amen.

Nos igitur in libra confideracionum noftrarum fauorabiliter appendentes intime deuotionis affectum et fincere fidei puritatem qua fupradictus Egidius abbas monafterii wiffenburgenfis princeps nofter dilectus ftudet et ftuduit hactenus affectuofa fedulitatis conftancia noftris beneplacitis placidius conplacere

ipfius peticionibus benigne annuimus et ei de noftre celfitudinis beniuolentia concedimus poftulata dicta priuilegia et omnia que in eis continentur approbantes ratificamus innouamus confirmamus et prefentis fcripti patrocinio communimus faluis femper noftris et imperii iuribus vniuerfis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc noftre approbacionis ratificacionis innouacionis et confirmacionis paginam infringere uel ei aufu temerario contraire. quod qui fecerit indignacionem et offenfam grauem maieftatis noftre regie fe nouerit incurfurum. Datum fpire anno domini M.CCCIII. XIIII kln. februarii indictione prima regni vero noftri anno quinto.

Signum dni. Alberti Romanorum regis inuictiffimi.

B. Chartae abbatum statuta vel monasterii iura continentes.

(Conf. praeter dictiones iurium antiquas *freta*, *stuafa*, *haribanno* in trad. n. 12, *andelagnus*, *andolagnus* n. 232. 233, *wirigiltium*, *dagowarto* in Polyptycho Edelin. n. 303, *ostergelt* n. 312 de iuribus etiam *capitalibus*, *censu capitali*, *houbetreht*, *buteil*, *hertreht*, *gruntruore* in eod. libro Edeliniano incipiente et n. 315.)

VII. Edelini abbatis statuta civitati Weissenburgensi facta. Cod. privil. p. 33 sqq. Cod. Spir. n. 12.

Anno dni. MCCLX° quinto feria quinta poft exaltacionem fancte crucis proxima. Nos E. dei gratia abbas wiffenburgenfis ac vniuerfi milites confules et ciues eiufdem loci ex noftro noftrorumque fidelium confilio id quod ad ecclefie noftre et ciuitatis ac communis prouincie utilitatem refpicit et honorem dignis ordinacionibus ftatuendum decernimus et inuiolabiliter obferuandum. Primo ftatuimus quod piftores in ciuitate et circa ufque ad vincula petri nullum panem burfare debeant quem ad fora detulerint venditum. quicumque autem hoc infregerit vel in hac parte noftrum ftatutum euiolauerit pene noftre a nobis fuper hoc edite fcilicet V folidorum den. wiffenburgn. nobis abbati et nouo muro ciuitatis adminiftrandorum fubiacebit et cum iudicibus pro ipforum gratia componet. ad hoc panis qui huiusmodi penam promeruerit auferetur et inter pauperes ac infirmos hofpitalis diftribuatur. Item ftatuimus quod nulli molendinario liceat in foro emere annonam vel fpeltam quam piftoribus vel aliis carius vendere proponit. et ille qui tenet menfuram filiginis iurauit vniuerfis pauperi ficut diuiti iufte et equaliter menfurare. Item ftatuimus quod quinque fertones carnis uaccine vel vituline fenis et iuuenis pro vno den. vendantur nichil vero de ipfis carnibus abfque renibus dematur vel abrodatur, libra autem porcine carnis pro tribus obulis vendatur nec eius pinguedinis aliquid abftrahatur. libra autem carnis infecte et fuille pro vno denario detur. carnes mutine caprine et hircine fine pondere vendantur. ifte carnes ponantur in macellis apud domum Magiftri Volcmari. carnes autem a feris et lupis lacerate extra macella vendantur. iftud forum carnium ufque ad feftum beati martini ftabile permanebit. Item ftatuimus quod caupones equas et fignatas habeant menfuras per quas nullus hominum fenex vel iuuenis defraudetur. habeat vnufquifque menfuram cum qua tribuat petenti dimidium quartale cum

dimidio quartali quarta cum quarta octalium cum octali denariata cum ſua menſura ſecundum ordinem detur. omne vas vini vna die ſemel et non pluries proclametur. niſi eodem in foro condeſcendatur et eius vendicio minuatur. Item ſtatuimus quod pellifices in omni ſuo opere ueteres pelles nouis kungelinum leporinis non coniungent. Item ſtatuimus quod lanifices et minores mercatores duo genera pannorum ſimplicia faciant et pura ſcilicet lemberin et lovens quibus nil prauitatis uel ſalſitatis commiſceatur. qui autem fecerint pannos ſtipulis et crinibus commixtos de ceteris ſegregantur et locum in foro habeant ſpecialem. Item ſtatuimus quod ſutores uetus coreum et agninum nouo non apponant niſi in calceis mulierum in parte ſuperiori. coreum eciam non vngent aqua ſalis ſed ſagimine puro. filtrum ſubtus et ſuperius ſit equale. Item ſtatuimus quod cerdones mercatores et omnes album coreum facientes cutes ſuas et pelles aquam lutream vel aliquem riuulum de ea manantem non imponant nec aliqua eorum cimenta infundant. quod tamen ipſis eſt licitum inferius noſtre ciuitatis faciendum. Item ſtatuimus quod omnes mercatores iuſtam et ſignatam vlnam habeant menſurantem. eque ſint ipſorum ponderaciones et libre quibus hominibus ſuum mercatum tribuant. Item ſtatuimus quod libra olei nucum ſimplicis et puri non igne exuſti vel aqua aut papiphero ac ſeminis lini commixti pro quinque denariis vendatur. nuces vel oleum extra ciuitatem non ducantur oleum eciam papiferis et ſeminis lini pro ſuo iure vendatur cuius torti deiciantur quod porcis et aliis pecoribus ad paſtum non tribuantur. Statuimus eciam quod ſepum cremiis porcinis vel ſecibus aliquibus et cera piſe non aliqua commixtione falſificentur. ſanguis hominum et ſtercora in aquam liquidam non fundantur. Item ſtatuimus quod groſſum ſal minuto ſali vel calce non miſceatur ſed quodlibet in ſuo genere vendatur prout tunc forum edocebit. Item ſtatuimus quod menkelarii poma pira caſeos pullos oua auenam lineum pannum vel aliquam rem infra emunitatem ciuitatis et circa in die ſabbati et aliis diebus pro aduenis et alienis non emant que carius vendere voluerint donec in clauſtro ſumma miſſa fuerit cantata. Qui autem hec noſtra ſtatuta ad tranquillitatem communis populi edita exceſſerit et iuxta hanc deſcriptionem non ſeruauerit et quanto ſepius ipſam euiolauerit pena ut prediximus punietur. quod ſi magiſter fuerit alicuius operis duplicem penam conſequetur et a ſuo magiſtratu amouebitur et alter ſubſtituetur. Ad iſta ſtatuta ſeruanda et nobis proditione debita publicanda quibus eciam magiſtri accuſabuntur ſtatuimus noſtros dilectos Rudolfum de Berwenſtein. Conradum aduocatum de aqua. C. ſcult. Volcmarum ſcult. B. in aq. et Conradum monetarium vna cum iudicibus ciuitatis Theoderico et Boimundo. Item ex fauore conſenſu et voluntate vulgus et totius populi ciuitatis conſules elegimus et ſtatuimus de feſto martini proximo per annum ut ſicut manibus poſitis ſuper reliquias iurauerunt euidenter omnia que fuerint ad commodum honorem et utilitatem noſtre eccleſie et ciuitatis communis pro poſſe et uiribus promoueant ſalubriter et gubernant. quorum nomina ſunt Heinricus de clingen W. caluus Rudolfus de Berwenſtein C. aduocatus in aq. milites Bomundus et Ebberhardus aduocati C. ſcult. Volc. ſcult. B. in aq. C. monetarius Sefridus monetarius et Clenemannus. Item ſtatuimus iuratos ut uota hominum et debita coram

eis acta teſtificentur quos de quolibet opere ſumpſimus et collegimus Cleneburnem et Heinricum ſartorem Sifridum de gradibus et Heinricum filium Lipheit Gernod. carnificem et bouſmannum Hugonem piſtorem et pincernam Strubonem et Merkelinum pellifices W. werlan et ſterelinum Heinricum fabrum Bonebechen. et W. ſwanebolt Got. comitem et Heinricum gude Conr. ſcult. et Volc. ſcult. B. in aq. et C. monetarium Ebberwinum et B. theolonarium. iſtorum quemlibet iuratorum deſtituendum et alium ſibi ſubſtituendum ac eciam in toto caſſandum prout eccleſie videbitur expedire Nos E. abbas wiſſenburgn. plenariam habemus poteſtatem. In cuius ordinacionis robur et ſtatuti noſtrum ſigillum vna cum ſigillo ciuitatis preſentibus appendemus. Acta ſunt hec anno et die prenotato. Volumus eciam quod quicumque monetariorum vel qualiſcumque perſona noſtram monetam falſificauerit vel argentum ſophiſticatum pro dapſili dederit res et corpus in poteſtate dni. noſtri ſint abbatis. Notum ſit omnibus quod de quolibet opere duo viri qui ſunt magiſtri et ſex ſuper illos conſtituti quorum nomina preſens littera continet conſules et iurati nobis abbati primo manualem fecerunt per ſingulos promiſſionem et poſt tunc publice iurauerunt nobis et eccleſie noſtre parere iuſticie et mandatis et eam in iure ſuo ſibi antiquitus conceſſo feliciter conſeruare.

VIII. Charta concordationis inter abbatem et cives Weissenb. per Rudolphum imp. d. 1275. *Cod. privil. p.* 8. *Cod. Spir. n.* 13. *Schöpflin. Als. dipl. II, n.* 698.

Rudolphus dei gratia Romanorum rex ſemper auguſtus vniuerſis ſacri Romani imperii fidelibus preſentes literas inſpecturis in perpetuum. Ad vniuerſitatis veſtre noticiam volumus peruenire quod cum inter venerabilem Edelinum wiſſenburgn. abbatem dilectum principem noſtrum et conuentum ipſius ex vna parte et prudentes viros ciues wiſſenburgn. dilectos fideles noſtros ex altera ſuper quibuſdam articulis annotatis inferius quedam fuiſſet exorta materia queſtionis tandem poſt varias altercationes hinc inde diucius agitatas fuit in nos et nobiles viros Emichonem ſilueſtrem comitem et Gotfridum de Meiſenburg a partibus velut in arbitros compromiſſum. Nos itaque quibus eſt cordi et cure ſic ſuſcitatas conſopire diſcordias et fidelium reparare ſciſſuras aſſumpto nobis huiuſmodi onere arbitrandi inprimis pronunciamus et dicimus ſuper primo. Quod abbas et conuentus monaſterii wiſſenburg. ab omni exactione que vulgo dicitur vngelt perpetuo liberi maneant penitus et immunes et vina ſua ſummatim pariter et in groſſo per dolea vendere debeant et carratas non per menſuras prout conſuetum eſt fieri in tabernis et ſi forſitan vina ſua vendiderint ſiue vendi fecerint per menſuras iuxta quod fieri aſſolet in tabernis aliorum ſuper hoc oneri ciuium ſiue negotiatorum ſubiaceant conſuetudini atque legi. Item quotiens opus fuerit inibi ciuibus ordinare ſiue preficere conſules ciuitati recurſum habeant ad abbatem ipſumque ciues predicti requirant ut per ſe uel per interpoſitam perſonam huiuſmodi conſulum ordinacioni ſi uelit interſit. quod ſi facere recuſauerit idem abbas prenominati ciues ſub fide preſtiti iuramenti ſtatuendi et eligendi eoſdem conſules liberam habeant facultatem quos predictis abbati et conuentui imperio atque ciuitati de wiſſenburg

magis viderint oportunos. Item quicumque ciuis wiſſenburgn. decedens dextrarium habeat ſiue equum valentem plus precio ſex marcharum decedentis heredes ſex marchas abbati pro iure capitali pro eo tenebuntur exſoluere ſibi dextrario ſiue equo retento. de minoribus vero animalibus ſex marcharum valorem non attingentibus que decedens ciuis habuerit optimum ei ſoluet. verum ſi nullum decedens habuerit animal ipſi abbati duodecim denarios wiſſenburg. ſoluat pro veſte optima quam habebit. Item ſi reſidens in dem burgbanne qui cenſus dictos haubtzinſe dat ſancto petro wiſſenburg. ab hac luce migrauerit abbati monaſterii nullum ius quod buteteil dicitur dare tenetur ſed pro mortuario ſolidum wiſſenburgn. dent heredes. Item de adoleſcentibus et de adoleſcentulis vtriuſque ſexus in dicto burgbanno reſidentibus ſic de conſenſu partium ſimiliter diffinimus quod ſi tales ante contractum matrimonium deceſſerint pro eiſdem heredes mortuaria nulla ſoluent. ſi tamen predicte perſone heredes paternarum vel maternarum rerum extiterint ac domum ac familiam ſuam tenuerint. vel alias adhuc viuentibus ſuis parentibus vel parentum altero ſeparatim ab ipſis domeſticam curam tenuerint et expenſas domeſticas habuerint eciam ſi ſine matrimonio deceſſerint heredes talium mortuarium ſoluere tenebuntur. Item de hominibus in burgbanno habitantibus qui cenſum ſancto petro non ſoluunt recipient abbas vel ſui nuncii et exigent quelibet ſua iura de bona voluntate et ſine contradictione qualibet ciuium predictorum. Item quicquid iuris officiatis wiſſenburgn. monaſterii ſcilicet camerario cellerario cuſtodi et ſimilibus in hominibus ad eorum curias ſpectantibus houbtzinſe ipſis dantibus competit licet in dicto burgbanno reſidenciam faciant quod id ipſis officiatis ſoluatur procedit de bona ciuium voluntate. Item quicunque ciuis wiſſenburgenſis pro prato quod poſſidet vnam ſoumam herbe in anno hactenus ſoluere conſueuit pro ſingulis ſoumis ſingulis annis in feſto aſſumpcionis beate virginis quatuor denarios wiſſenburgenſes amodo ſibi ſoluet et ſic de dicte herbe ſolucione perpetuo ſit ſolutus. quos quidem denarios qui in dicto feſto non ſoluerit per abbatem conpelli poterit ad emendam qua ceteri cenſuarii cenſus debitos ſuo tempore non ſoluentes conſueuerunt et poſſunt de iure puniri. Item ſi in communibus paſcuis que almende vulgari vocabulo nuncupantur agri colantur aut vinee de culturis eiſdem et in eis naſcentibus decime perſoluuntur abbati. verum ſi ſuper huiuſmodi glebe cultu communitas deferat queſtionem abbas hoc tenebitur prout iuſtum fuerit iudicare. preterea pronunciamus et dicimus quod tręs montes ſilueſtres ſcilicet Banholtz Douwelberg et Bremelberg ad abbatis cameram debent perpetuo ſpecialiter pertinere. ſed omnes alie ſilue quas monaſterium ſancti petri wiſſenburgenſis in wiſſenburgenſi territorio poſſidet ſint communes et almende vulgari vocabulo. ita quod abbas ſit ſuper hiis magiſter et dominus nulli tamen niſi cui abbas conſilio mediante lecenciam dederit in eiſdem ſiluis tradita facultate ſecandi. ſed habeat idem abbas liberam et plenariam facultatem in ipſis ſiluis omnia ligna ſecandi quibus ad neceſſariarum curiarum ſuarum et eccleſiarum ſtructuras et edificia indigebit. Item quando facta fuerit cum conſilio quod dicitur einunge vulgariter ordinacio ſuper ſiluas tranſgreſſor ipſius abbati tenebitur ad emendam. Item cuſtodes ſiluarum communi conſilio ſtatuantur. Item pecora gregum paſcantur in ſiluis predictis ſine dolo malo

ingenio ſine fraude. Item omnes homines habitantes in territorio plenum ius habeant adigendi et inpellendi ad glandes ſiluarum omnes porcos quos in ſuis curiis aut in domibus nutrierunt. inſuper quilibet memorati territorii porcos non nutriens viginti quinque porcos emere poterit et non ultra in dictis ſiluis et glandibus depaſcendos. Item quicunque non in territorio conſtitutus ad glandes ipſarum ſiluarum porcos adegerit abbas militum atque ciuium aſſiſtente preſidio dictos porcos capere poterit et de ipſis libere facere ſue beneplacitum voluntatis. Item libere liceat cuivis homini ciuitatis ipſius opus habenti in ſiluis ipſis ſecare tres arbores ad torcular. inſuper totum campum qui dicitur Reinefelt ad communes paſcuas que vulgariter almeinde vocantur decernimus pertinere exceptis dumtaxat agris quibuſdam vallo ab ipſo abbate circumdatis et quibuſdam aliis agris Geizman vulgari vocabulo nominatis. cenſemus inſuper arbitrali diffiniendo ſentencia quod predictus abbas wiſſenburgenſis conſimili magiſtratu et dominio uti et gaudere plenarie debeat ſuper aquas et paſcua quo congaudet et coutitur ſuper ſiluas. Item de ſtructuris ſuper edificatis aquarum decurſibus atque viis predictus abbas iuxta conſilium et auxilium ciuium predictorum errata huiuſmodi corriget et deformia reformabit et de illis eciam qui iniuriati fuerint in communibus paſcuis que almeinde vocantur per ciuium eorundem auxilium preuio iuris ordine iudicabit. decernimus eciam orſbant et letten ad communes paſcuas que almende vocantur debere perpetuo pertinere. Ceterum ſuper cauſis inter abbatem predictum eiuſque conuentum miniſteriales et vaſallos monaſterii wiſſenburgenſis coniunctim ſeu diuiſim ex vna et ciues wiſſenburgenſes ex altera parte ſubortis ſic de conſenſu parcium duximus ordinandum quod in iudiciis exercendis abbas ſeptem ex ſuis miniſterialibus vel vaſallis milites totidemque perſonas ex quatuordecim ciuibus qui vocantur huſgenoſſen ipſi abbati a ciuibus wiſſenburgenſibus preſentandis eliget quorum ſiue maioris partis eorum ſentencie ſtabitur ſuper motis huiuſmodi queſtionibus et mouendis. Queſtiones eciam quas ab hiis qui extra ciuitatem in locis tamen ad emunitatem que vulgo dicitur Muntad ſpectantibus habitant ante cameram prenotati abbatis deduci contigerit per predictos quatuordecim vel maiorem partem ipſorum decernimus terminandas. et ſi aliquem ex prefatis ſeptem ciuibus contingat decedere ciues ſuperſtites duos eiuſdem conditionis ſcilicet huſgenoſſen repreſentabunt abbati qui ex eis vnum in locum premortui ſubrogabit. Inſuper ſuper queſtionibus feodalibus ſeu aliis non tangentes ciues ſed extraneos ipſi ciues non uſurpabunt ſibi ius dictandi ſentencias nec ſe intromittent de talibus niſi ab abbate fuerint euocati. Preterea de moneta wiſſenburgenſi ſic conſeruandum decernimus partium de conſenſu quod dictus abbas de miniſterialium ac ciuium conſilio nouam poteſt monetam cudere in pondere et valore quem illi terre nouerit expedire. illa moneta per continuum quadriennium quotiens renouata fuerit nullatenus renouanda. Item abbas in eo iure et conſuetudine obtinebit bannum quo eum hactenus noſcitur tenuiſſe. In cuius rei teſtimonium preſens ſcriptum exinde conſcribi et maieſtatis noſtre ſigillo iuſſimus communiri. Et nos predicti abbas et conuentus monaſterii ſancti petri in wiſſenburg noſque ciues wiſſenburgenſes premiſſa vniuerſa et ſingula per prefatum ſereniſſimum dnum. noſtrum Rudolſum Rom. regem

pronunciata et ordinata falubriter grata et rata habentes eaque confenfu vnanimi et vltroneis motibus approbantes ad rei gefte memoriam et perpetui roboris firmamentum figilla noftra prefentibus literis duximus apponenda. Datum Hagenoie pridie idus aprilis indictione III. anno dni. M.CC.LXXV. regni vero noftri anno fecundo.

IX. Iacobi de Lachen depositio de iure capitali d. a. 1365. *E codice Edelin. inter extrema fol.* 61 *c. d. et cod. Spir. f.* 21.

Ego Iacobus de lachen collector iurium capitalium dni. mei abbatis Eberhardi monafterii wiffenburgenfis in veritate fubque iuramento meo quod prefato domino meo preftiti depono ea que infra fcripta funt de iuribus capitalibus accidentibus in opidi wiffenburgenfis diftrictu et extra ipfum in emunitate et vbiuis euenerit fcilicet hoc verum effe ficque magiftrum quondam Rulum predeceſſorem meum qui eciam collector iurium fuit prenominati dni. mei Eberhardi et predeceſſoris fui fic feruando ipfa leuauit egoque iam annis quatuordecim et amplius ea collegi precife hoc modo. Moriens in opidi wiffenburgenfis diftrictu fi fuerit vir et habuerit animal reliquit et debetur optimum huiufmodi fuum animal in ius capitale. Si autem mulier obierit prius viro tunc cedet primum poft optimum. Si autem animal non habuerint fed communia cum aliis hominibus tunc duo debent iungi et ex illis unum componi et illud pro iure capitali dabitur fiue pro uiro fiue pro muliere. Si autem animalia huiufmodi non habuerint tunc in diftrictu prefato datur folidus denariorum wiffenburgenfium pro mortui vefte. extra vero iam fatum diftrictum fi infra emunitatem aut alias ubicunque ceciderit fi non fuerit ibi animal tunc optima veftis datur pro viro. pro muliere vero optima vna dempta. Si autem vxor prius deceſſerit et nifi vnum animal habuerint hoc eque pro muliere accipietur ficuti pro viro. infuper quilibet adolefcens et virgines fi hereditatem fufceperunt quamquam matrimonium non contraxerint tamen ipfi ficut alii dabunt ius capitale. Quando eciam vir fiue vxor infirmantur et in lecto decumbunt fi animal habuerint hoc non debent vendere neque alienare quoufque ius capitale fit folutum. Quicumque eciam habitauerit in diftrictu vel in emunitate fit vir vel mulier dum moritur ad ius capitale fancto petro obligatur omnimode vt fupra fcriptum eft. Huic depofitioni affuerunt fupra nominatus abbas Eberhardus. dns. Conradus de Mulhufen capellanus eius. Conradus de bethofen minifterialis quippe nobilis et Henricus frater iam dicti capellani. Acta funt hec anno dni. Millefimo tricentefimo fexagefimo quinto feria fexta poft omnium fanctorum.

Addit eadem manus in cod. Edel. sequentia: Pro iure huiufmodi facit laudum regis Rudolphi inter monafterium et opidum wiffenburgenfe vbi exprimit de hac feruitutis fpecie difponendo anno Millefimo ducentefimo feptuagefimo quinto et fortius facit eiufdem laudi confirmatio regis Alberti facta anno Millefimo tricentefimo vt eft videre in tranfumptis. vnde fuit tranfgreffum in libro feu regiftro documentorum Monafterii.

Habetur etiam in eod. cod. f. 60 *c. d. versio germanica haecce:* Ich Jeckel von Lachen mins herren Abbet Eberhartes Houbrehter zu wifzenburg. fpreche vff mine warheit vnd vff myn eyt. den ich myne vorgen. herren gethan

han was hie nach gefcrieben ftet. von der heubreht wegen. die da zu wifzenburg in dem Burgbanne vallent vnd vfzwendig des burgbannes in der Muntdat. vnd anderfwo. wo es vellet das das war ift. vnd das meyfter Rule felige. myn vorvarn. der auch heubrehter was mins vorgn. hern. Abbet Eberharts vnd fins vorvarn. an mich braht hat. vnd ich fie auch biz her genomen han viertzehen iar vnd me. mit namen alfo. Wer in dem burgbanne zu wifzenburg ftirbet. da git der man hat er vihe das befte zu heubreht. ftirbet aber die frawe e danne der man. die git ane eins das befte. Ift aber das fie nit viehes enhant vnd hant gemein vihe mit andern luten fo fol man zweye zu haufe ftofzen. vnd fol eins dar vfz machen und fol das zu heubreht gen. es fi von dem manne oder von der frauwen. Ift aber kein vihe da. fo git man in dem Burgbanne ein fchilling wifzenburger pfenninge vur ein dotden cleit. vfzwendig des burgbannes in der Muntdatde vnd anderfwo wo es vellet ift nit viehes da fo git man das befte cleit von dem manne von dem wybe ane eyns das befte. Wer es auch das die frauwe vervure e danne der man. vnd hetdent numme dan eyn vihe. das vyhe fol man alfo wol von der frauwen nemmen als von dem manne. Ouch welich jungeling oder juncfrauwe zu erbe gegangen fint. wie wol fie nit zu der e gegriffen hant fo follent fie doch nach dotde heubrecht geben fie alfo wol als andere. Wanne auch man oder frauwe fiche werdent vnd zu betde kument hant fie viehe das viehe follent fie nit veranderen noch verkeuffen biz das heubreht gegeben wirt. Wer auch fefzhafft ift in dem burgbanne oder in der Muntdat es fy wib oder man ftirbet das es ift ein heubreht fant Peter fchuldig in aller der mafze als vorgefchrieben ftet. Hie by warent myn egen. herre Abbet Eberhart. Herre Cunrat von Mulhufen fin cappelan. Contze von Bethouen ein Edellknecht vnd heinrich des Capelans bruder.

Acta funt hec anno dni. Millefimo CCC°LX° quinto feria fexta poft feftum omnium fanctorum.

X. *Iura monasterii quaedam in cod. Edelin. f.* 61. *a. b. c. lingua vernacula descripta.*

Anno dni. Millefimo CCC°.LXX°. primo fignati funt redditus infrafcripti feu iura monafterii fancti petri wifzinburg. ad vyrcellam fculteti in wifzenburg fpectantes. Zu dem erften

Wer da korn fpeltze haberen vnd alle ander fruht die man zu wifzenburg in der ftat oder in der muntdat myt der vyerntzal keuft oder verkeuft vnd zu der vyerntzal gehoret. der fol von ie den ahteil ein mefzels geben der achtzig ein ahteil thunt. Wer des nit en detde vnd fyne fruht vfz mefze ane die gefworn knecht die die vierntzal dragent. der oder die es were frawe oder man der fol von ie dem ahteil oder von eime halben ahteil zu pene geben eyn pfunt heller wifzenburger wie dicke das gefchehe vnd wo man das bevunde. were es auch das ein vierntzal oder dry fefter ieman gemefzen wurde vnd nit me der oder die hetdent kein pene verlorn. gebe man aber eime ein vierntail oder dry fefter vnde aber ein vierntail oder dry fefter wanne es danne an ein halbe ahteil queme fo ift der oder die der die fruht mifzet die felbe pene fchuldig in aller der mafze als vorgefchriben ftet.

Item wer ein meifter becker ift vnd die gezunft hat vnd in der ftadt gefefzen ift oder vfzwendig keuft der kernen der fol von ie dem ahteil kernen ein wifzbrot geben als man es zu veilen kaufe hat. gilt es gemeinlichen ein pfenning er fol eyn pfenningbrot geben. gilt es aber ein heller gemeinlichen man fol ein hellerbrot geben. giltet aber eins ein pfenning und eins ein heller. fo fal man von ie den ahteil kernen ein pfenning brot nemen. aber ein vfzmann der die gezunft nit enhat der fol von ie dem ahteil kernen zwei brot geben oder fyn mefze in der mafze als vorgefcriben ftett.

Item wer in der vaften erweyfzen. lyefen. bon. oder ander fmalfette mit den ahteil verkeuft der fol von ie den ahteil fin mefze geben. mifzet ers vfzer den fecken oder vfzer den fuberen vnd begrift es ein halbe ahteil fo git man ein halben fefter da von vnd ift das iar ledig. das follent auch die thun die zu den wannen mefzent.

Item fo die zwuboln zit komet das man zwoboln famen foll fo foll ie der karch einen halben fefter zwoboln geben vnd das iar ledig fin. furent fie aber vmb lon fo foll aber ie der karch finen halben fefter geben.

Item wanne die faltzwegen oder die faltzkerch kumment fo fol ie der wagen ein fefter faltzes geben vnd ie der karch ein halber fefter faltzés geben vnd fint danne ledig biz zu fant gallen tag vnd want fant gallen tag furkommet fo follent fie aber alfo viel geben. vnd fint danne aber das iar umme ledig bitz aber zu fant gallen tag. Vnd ie die Grempern die mit den wannen faltz viel hant. fie fint in der ftat gefefzen oder vfzwendig oder kome her wo fie wolle die fol auch ein halben fefter faltzes geben an dem fammetzdage nach fant gallen dag oder wanne man fie in den iar begriffen mag.

Item wer oley verkeuft zu veilem kauf der fol ierlichen ein pfunt oleys geben an dem fritage nach der grofzer vafnacht vnd ie die oleye kelterye zwey pfunt oleys geben.

Die nufze vierntheil mag man auch hohe vnd nider verlihen.

C. De reliquiis quaedam e cod. Edeliniani extremis foliis. (Conf. Polypt. n. 302.)

XI. (Fol. 57 d. et fol. 58 a manu ut videtur totius cod.). Ad altare fancti Saluatoris. Anno domini M.CC°.LXXX°.IIII°. pridie Nonas Junii qua die fuit octaua pentecoftes. Hoc altare a reuerendo in xpo. dno. Friderico epo. fpirenfi. ad peticionem dni. Edellini abbatis wizenburgenfis confecratum eft in honore fancti Saluatoris et fanctorum Innocentum. que dedicatio in octaua pentecoftes debebit annis fingulis celebrari. In quo recondite funt reliquie fancti Saluatoris et Innocentum. De cruce dni. Sergii et Bachi mrm. Laurencii mris. Dyonifii mris. Vincencii mr. Kyliani mr. Pancracii mr. Criftofori mr. De virga aaron. Martini epi. Wolframmi epi. et conf. De pallio fancti Maximini epi. et Marie magdalene.

Ad altare fci. Johannis ewan. et Clementis. Anno dni. M°.CC°. LXXX°. IIII°. pridie Nonas Junii. qua die fuit octaua pentecoftes. Hoc altare a reuerendo in xpo. domino Friderico epo. fpirenfi. ad peticionem dni.

Edellini abbatis wizenburgn. confecratum eft in honore fci. Johannis ewangelifte et beati Clementis pape et mr. Que dedicatio in octaua pentecoftes debebit annis fingulis celebrari. In quo recondite funt reliquie fancti Johannis ewan. et Clementis mr. De vefte gloriofe virginis Marie. Mathie apli. Jacobi apli. fratris dni. Sergii et Bachi mrm. Gregorii conf. Anaftafie virg. Adelgunde virg. et Waldrudis virginis.

Ad altare gloriofe virginis Marie. Anno dni. M°.CC°.LXXX°.IIII°. pridie Nonas Junii qua die fuit octaua pentecoftes. Hoc altare a reuerendo in xpo. dno. **Friderico epo. fpirenfi** ad peticionem dni. **Edellini** abbatis wizenburgenfis confecratum eft in honore fancte dei genitricis Marie et beate Agnetis virg. Que dedicatio in Dominicam proximam poft octauam pentecoftes a predicto dno. FR. epo. eft tranflata. In quo recondite funt reliquie Beate virg. De crine beate virginis et de veftimento eius. Mathie apli. De cruce dni. Stephani prothomris. De virga aaron. Laurencii mr. Sergii et Bachi mrm. Agnetis virg. Eugenie v. Prifce v. Leobe v.

Ad altare beatorum aplor. Andree et Pauli. Anno dni. M°.CC°. LXXX°.IIII°. pridie Nonas Junii qua die fuit octaua pentecoftes. Hoc altare a reuerendo in xpo. dno. FR. **epo. fpirenfi** ad petitionem dni. **Edellini** abbatis wizenburgenfis confecratum eft in honore beatorum apoftolorum Andree et Pauli. Que dedicatio in dominicam proximam poft octauam pentecoftes a predicto dno. F. epo. eft tranflata. In quo recondite funt reliquie fanctorum apoftolorum Petri et Pauli. et beatorum apoftolorum Andree et Jacobi Sergii et Bachi mrm. Pancracii mr. Mauricii mr. Albani mris. Alexandri pape. De lapide fuper quo fedit dns. quando condonauit Marie magdalene delicta Marie magdalene Darie virginis.

XII. (Fol. 64 a manu sec. 15, eadem quae et n. 9. 10 huius appendicis codici adscripsit; eiusdem seculi sed diversa est quae sequentem narratiunculam n. 13 addidit et catalogum abbatum usque ad Heinricum et Wilhelmum, de quo in praefatione.) Notum fit omnibus xpi. fidelibus inuentas effe reliquias fub altari wifzenburgenfis ecclefie quarum nomina quamuis pre multitudine nimia non poffint enarrari. tamen partem earum fubfcriptam inueniet deum diligens qui noffe voluerit veritatem dei. Inuente namque funt ibi reliquie De prefepio dni. De fepulchro dni. De ligno De terra fancta De petra et de Jordane ubi dns. ftetit quando baptifatus eft De monte fyon Item de ligno dni. et de veftimento eius et de fepulchro Lapis vnus quem diabolus dnm. rogauit panem fieri De lapide fuper quem dns. fedit quando marie peccata condonauit De lapide in quo ftetit dns. quando fanauit .V. milia hominum De lapide in quo ftetit quando celos afcendit Item de prefepio dni. et de fepulchro De menfa in chana galilee vbi dns. manducauit De monte oliueti De caluarie loco De velo templi De monte finai De virga aaron due partes magne De veftimento fce. marie IIII partes De pallio eius quod ipfa contexuit et de eius tunica Zacharie prophete magna pars De offibus fancti Johannis baptifte V. partes Sci. petri magnum os cum puluere et de reliquiis fex partes Reliquie fancti pauli apli. Reliquie fancti Andree apli. III partes

Dens ipſius et velamen eius Jacobi fratris dni. VIII partes Sancti Mathie apli. Rel. Philippi apli. III partes Thome apli. II partes Sancti Johannis euangeliſte Marci euangeliſte Stephani prothomris. et vnus lapidum cum quo lapidatus eſt De corpore ſci. laurencii II partes De pectore eius magna pars De craticula eius Pancracii mr. IIII magne partes De dorſo ſcti. Clementis pape et mr. V. partes Femur ſti. mauricii mris. ex integro Adelberti epi. et mris. Martini epi. V. partes et de veſte eius Elegii epi. De corpore ſancti Gregorii III partes Albini mris. Brutii epi. De ſanctis innocentibus Ciriaci mr. Maxentii conſ. Felicitatis mr. Juſtini epi. Albani mr. III partes Gregorii magna pars Duorum ewaldorum preſbiterorum magna pars Lazari III partes Benedicti abbatis IIII partes Sanctorum Maurorum Fabiani et Sebaſtiani VI partes Sixti mr. III partes Pelagii mris. Oſwaldi regis et mr. III partes Fauſtini et Jouitte Panthaleonis Vitalis Bonifacii mr. Criſanti et Darie magna pars Agricii treuerorum archiepi. Nicolai epi. III partes magna pars maxille Ciriaci mr. et alie III partes Gaudencii conſ. Modoaldi conſ. Vrbani mr. Creſcencii mr. Seueri epi. Dioniſii mr. III partes Eucharii epi. Ypoliti mr. Hormiſte epi. Nazarii mr. Demetrii Georgii mr. III partes Wolframmi epi. Theodori mr. Feliciſſimi mr. De camiſia ſci. Egidii conſ. Ruperti conſ. De cappa et ſandaliis ſci. Remacli conſ. Sanctorum Simonis et Jude Euſtachii mr. Martini epi. Viti Modeſti et creſcencie Gangolfi mr. De dalmatica ſci. maximini epi. Blaſii mr. Olaui regis et mr. Wolperti conſ. Seuerini epi. Bartholomei apli. Silueſtri pape Ormiſte mr. De candela quam angelus incendebat in amorem ſci. Nicolai Remigii epi. Nonnoſi Agapiti Vincentii Venezlai mr. Sanctorum Machabeorum Sigiſmundi regis Egidii abbatis Willebrordi epi. Innocencii mr. Thebeorum Eraſmi mr. Valerii epi. Exuperii Liborii Medardi epi. Sixti epi. Brachium calixti pape Samſonis Amani epi. Andoini conſ. Iohannis et Pauli Coſme et Damiani Wandrigiſili De oſſe ſci. Nazarii mr. Alexandri Autberti Theodoli Anaſtaſii De pectore ſancti Criſanti prothomr. Coſta ſci. Maximi mr. et leuite Digitus ſci. Amani epi. Pandoſii Columbani abb. Ambroſii epi. Sulpicii Zachei Stephani pape Seueri preſbiteri Marcellini et petri Pamphili epi. Terenciani mr. Romani mr. Simphoriani Deſiderii Hilarii Juliani mr. Auguſtini epi. Leodegarii mr. De monte ſinai Sancti Thome epi. et mr. Et corpora ſcorum. Sergii et bachi mr. Corpus integrum ſce. yrmine virg. filie Dagoberti regis Caput ſce. fidei virg. et mr. Caput ſce. corone virg. Crate virg. et mr. magna pars Dentes ſce. Saule virg. et mr. De XI milium virg. Eulalie virg. Genofefe virg. Seuere virg. Xpicole virg. Margarete virg. et mr. Barbare virg. et mr. Brigide virg. Anaſtaſie virg. Euſebie virg. magna pars Katherine virg. Agathe v. et mr. Marie egipciace magna pars Praxedis virg. Juliane v. Ilarie matris ſce. afre Cecilie v. Goteſindis virg. De veſte ſce. marie Magdalene Blithilde v. De XI mil. virg. Sophie vidue Vrſule de XI mil. virg. Hermene v. De oſſe ſce. marie magdalene Darie virg. Eugenie virg. Priſce virg. Verene virg. Lucie v. Agnetis v. Anaſtaſie v. De corpore ſce. Cecilie. v. Euſemie v. Eulalie v. Et cingulus beate Marie virginis genitricis dei.

Sunt et alia pignora ſanctorum que numerari non poſſunt.

XIII. (*In pag. postremis, fol.* 66 *c. d.*, 67 *a. b.*) Anno dnice. incarnationis Millefimo centefimo XIII° Indictione VI Heinrico V. imperante Wolframmus quidam apud Tuicium Colonie fecundum monafticam profeffionem laudabiliter educatus corpus fcte. Palmacie virginis et mr. cum aliis quam plurimis reliquiis in wizenburgenfe cenobium fub Abbate Meingaudo qui eum in fratrum fuorum confortium dudum collegerat folenniter tranftulit. Vt autem dicamus pauca de pluribus fca. Palmacia de qua diximus tercia fuit in ordine primatus ex vndecim milibus virginum que Colonie paffe funt propter dnm. fanctiffima Vrfula regie dignitatis nomen in illa expedicione forciente Pinnofa quoque eque fanctitatis ducatus fignum nobiliter amminiftrante. Hee autem funt reliquie que allate fufcepte funt in ymnis et confeffione De ligno s. crucis Dens s. andree apli. et de velamine eius De corpore s. iacobi apli. s. Pancracii Duorum ewaldorum s. Clementis pape et mr. Caput corone virginis Caput fancte fidei v. et mr. Dentes s. faule Ex offibus s. brittule s. Grate s. Juliane De fepulchro dni. De capite s. fidei queftio iam ante facta eft. et queftio ipfa quorundam corda reliquit in medio. et queftionis motio fuit quod a Francia nunquam tranflatum fuerit tam facra facre virginis participacio. Igitur Herimannus Archieps. Colonienfis non memor apli. corde creditur ad iufticiam ore autem confeffio fit ad falutem. et quod dicitur. quia deus non iudicat bis in idipfum. quod iam cum fuo corpore per ignem et aquam tranfierat. iterum per ignem probare non timuit. hoc habens ex temeritatis propofito aliter fanctitatis indicium euidenter nulli patere. nifi contingeret caput ipfum in medio flammarum fine lefione apparere. Denique factum eft. ut intenderat. et tefta capitis non conburebatur que aruerat. fed in incendium vox audita eft. ac fi virginis ipfius in hec verba loquentis Quare me iterum crucias. Hoc facto predictus Archieps. et vltione diuina infra duos menfes defunctus occubuit. exemplum quod credi oporteat adtendentibus exhibuit. Accedens ad hunc cumulum laudis eterni regis qui in confilio iuftorum et congregacione magna operatur et mirabilia. quod factum eft poftquam congefte funt fanctorum pignora. que pretaxauimus. et nauis que portauit afcendendo Moguncíam verfus a Colonia. dico autem quia ex mortali trifticia nautis euenit ex ipfis reliquiarum patrociniis memorabilis vitalis inquam leticia. Eft locus in alueo Reni fluminis infra Confluenciam qui nautis afcendentibus feu defcendentibus iter anguftum periculofum denique prebet propter acceffus inconuenienciam. Illic dum nauis illa felici mercimonio onufta profpero velociffimoque curfu pertranfiit. et timor ille letalis quem femper eo loci naute folebant habere preteriit. Ecce fubito funis per quem nauis trahebatur dirumpitur. Nauis ipfa fine gubernante retrograda fluctibus maxima committitur defperacio. minima falutis eftimacio. fola mors et contricio cunctos eque confuderat. Nec mirum. dum adiacet fcopulorum numerofitas et immenfe vertiginis rapacitas que faciem fluminis detinuerat fpem diuertendi negauerat. nichilque aliud inter vitam et mortem medium fuerat. nifi fi forte nauis ipfa relaberetur per anguftias per quas et afcenderat. Denique fpiritu fancto commoniti qui periclitabantur naui in flebili voce porrigunt. tota intentione falutem quafi ex debito a fanctorum reliquiis exigunt fratrem etiam

Wolframmum qui eas secum adduxerat quasi socium itineris et periculi quasi precari desierit in sollicitudinem redigunt. Igitur deus qui contrito et humiliato cordi semper et ubique manum misericordie porrigit. deus qui vt fortia queque confundat infirma mundi venialiter eligit. deus ex ipsis faucibus mortis absorptos potencialiter retrahens in salutem quos voluerit erigit. sanctorum patrociniis mediantibus. aures sue pietatis adhibuit miserorum precibus. Fecit enim nauim sine impedimento redire sicut et ascenderat. et de merore in gaudium transduxit eos qui desperauerant. Benedictus deus in omnibus. Amen.

Index I.

chronologicus chartarum.

A. Chartae cum notatione temporis aut plena aut solummodo anni seu regis.

Aevi Merovingici.

Ratfrido abbate (*Dragobodo episc. Spir.*).

N. c.) N. cod.		Ann. Chr.
	Chlodoveo III. rege (691—695).	
1) 38	ſub die kl. mai. anno XII. regnante hludouuico rege francorum. (*legend. anno III.? Hludowicus certe est Chlodoveus III., cum novem sint iidem inter testes huius chartae et chartae* 43. *datae anno* 696.) 1. *Mai.*	693?
	Childeberto III. rege (695 circa mensem Mart. — 711).	
2) 46	ſub die kl. april. anno primo regni domni noſtri hildiberti regis. 1. *Apr.*	695
3) 43	die XX menſis iunii anno II. regni hildiberti regis. 20. *Jun.*	696
4) 205 (223 232)	ſub die kl. mad. anno quinto regni domini noſtri childiberti regis. 1. *Mai.*	699
5) 240	ſub die kl. iunias anno V. regni domni noſtri childeberto rege. 1. *Jun.*	699
6) 203	(*charta Dragobodo episcopo inscripta*) ſexta kl. marcias. anno VI. regno domno hildiberto glorioſo rege. 24. *Febr.*	700
7) 242	ſub die XII. kl. iunius. anni ſexto regnati domno chilpertum regis. 21. *Mai.*	700
8) 243	kl. ianuarius dies quindecim anno ſexto regnante domno noſtro rege [*childeberto. conf. chartam antecedentem n.* 242.] 18. *Dec.*	700
9) 44	ſub die kl. mai. anno octabo regni domni noſtri hildiberti regis. 1. *Mai.*	702
10) 229	ſub die IIX kalendas feb. anno XII regnante childeberto rege. 25. *Jan.*	707
11) 228	ſub die XV. ſeptembris anno * * regnante domno noſtro childiberto rege. 15. *Sept.*	695—711
	Dagoberto III. rege (711 14. Apr. — 715).	
12) 169	ſub die menſis aug. XXIIII anno primo regni domni noſtri dagoberti regis. 24. *Aug.*	711

13) 225	menſis aprilis dies uiginti anno ſecundo regni domni noſtri dagoberti regis.	20. *Apr.*	712
14) 234	ſub die IIII. kl. iulias anno II. regni domni noſtri dagoberti rege.	28. *Jun.*	712
15) 130	ſub die III. kl. iulias anno ſecundo regni domni noſtri dagoberti.	29. *Jun.*	712
16) *278	dagobertus rex. ſub die kl. aug. anno ſecundo regni noſtri.	1. *Aug.*	712
17) 186	ſub die III. kl. nou. anno ſecundo regnante domni noſtri dagaberti regis.	30. *Oct.*	712
18) 192	ſub die kl. feb. an. II. regni domini noſtri dagaberti regis.	1. *Feb.*	713
19) 231	ſub die kl. marcias anno ſecundo regnante domno noſtro dagaberto rege.	1. *Mart.*	713
20) 232	ſub die IIII kl. aprilis anno II. regnante domno noſtro dagoberto rege.	29. *Mart.*	713
21) 233	ſub die III kl. aprilis anno II. regni domni noſtri dagoberto rege.	30. *Mart.*	713
22) 6	ſub die III. id. aprilis anno III. regnante domno noſtro dagoberto rege.	11. *Apr.*	713
23) 236	ſub die X. kl. madias anno tertio regnante domino noſtro dacoberto regis.	22. *Apr.*	713
24) 202	ſub die X. kl. madias anno tercio regni domno noſtro [*dagoberto. nam testes iidem qui in nn.* 18) 192. 28) 218.]	22. *Apr.*	713
25) 36	anno .III. regni dagoberti regis.		713
26) 244	anno tertio regnanti [da]goberto regis.		713
27) 41	ſub die XII. kl. aug. anno IIII regni domni dagoberti regis.	21. *Jul.*	714
28) 218 =239	ſub die kl. ian. anno IIII. regni domni noſtri dagoberti regis.	1. *Jan.*	715
29) 226	ſub die kl. ian. anno IIII. regni domni noſtri dagoberti regis.	1. *Jan.*	715
30) 265	ſub die kalandas febroariis anno .IIII. regnante dacoberto rege.	1. *Feb.*	715
31) 237	ſub die prid. kl. iulias an. * * regn. domn. noſtro dagaberto rege.	30. *Jun.*	711—715
	Chilperico II. rege (715 circa mens. Jul. — 720) et Chlothario IV. contrarege (717 circa April., 718).		
32) 196	ſub die V. kl. iul. anno ſecundo domini noſtri hilbericho rege.	27. *Jun.*	716
33) 261	ſub die kalandas octobris anno primo regnante domino noſtro lutarii rege.	1. *Oct.*	717
34) 227	ſub die menſis febr. III. anno primo regni domni noſtri hlutharii regis.	3. *Feb.*	718

35) 194 =224	ſub die quod fecit menſis februarias dies XIII. anno primo regni domini noſtri chlutharii regis. 13. *Feb.*	718
36) 195	ſub die XV. kl. iun. anno III regni domini hilperici regis. 18. *Mai.*	718
37) 45	duodecima kl. iulias anno quarto regni domni noſtri helperici regis. 20. *Jun.*	719
38) 267	anno V. regnante domini noſtri chilperico rege. menſis iuliis dies XII. 12. *Jul.*	719
	Theoderico IV. rege (720—737).	
39) 262	menſis iuliis die X anno quatuor regnante domini noſtri teoderico rege. 10. *Jul.*	723
40) 18	ſub die III kl. mr. anno .V. regn. domno theoderico rege. 27. *Feb.*	724
41) 257	ſub die XII. kl. aprelis anno .V. regnante domino noſtro teudorico rege. 21. *Mart.*	724
42) 40	ſub die kl. mai. anno quinto domni noſtri thiodorici regis. 1. *Mai.*	724

Chrodoino abbate.

43) 213	ſub die kl. aprl. anno X. regnante theotoricho rege. 1. *Apr.*	729

Erloaldo abbate.

44) 187	ſub die kl. ian. anno XI regn. dom. noſtri theodorici regis. 1. *Jan.*	730
45) 266	ſub die kal. aprelis anno XI regnante domino noſtro teuderico rege. 1. *Apr.*	730
46) 16	ſub die V. kl. auguſtas anno XI regni domini noſtri theoderici regis. 28. *Jul.*	730
47) 13	XI. kl. ianuarii anno .XIIII. regni domni noſtri theoderici regis. 22. *Dec.*	733
48) 9	ſub die X. kl. aprl. anno .XV. regis domini noſtri theoderici. 23. *Mart.*	734
49) 35 =162	(*abbas non nominatur*) menſe februario die V. anno XVIII. regnante domino noſtro theodoricho rege. 5. *Febr.*	737
50) 248	ſub die ſexto kl. aprelis anno XVIIII (*leg.* XVIII? *regem obiisse a.* 737 *constat*) regnante domino noſtro theuderico rege. 27. *Mart.*	737?
51) 247	ſub die XII. kl. decenbres anno ** regnati domino noſtro thedericus regis et carolo patritio maiorem domus palatio regis. 20. *Nov.*	720—737
	Interregnum (737 Apr. — 743). Carolo Martello (ob. mense Octob. 741) filiisque Carlomanno et Pippino maioribus domus.	
52) 241	ſub die XIIII. kalandas iulius in anno primo poſt tranſitum [*theoderichi regis? ob Erloaldum abb.*] carolo maiore donno. 18. *Jun.*	737?

53)8=17	anno primo poſt tranſitum theuderici regis. ſub die XIII. kl. iulias. 19. *Jun.*	737
54) 37	(*abbatis nomen non proditur*) anno poſt tranſitum domini noſtri thiodirichi regis. ſub die prid. id. noub. 12. *Nov.*	737
55) 10	poſt med. menſ. marcio anno II. poſt morte theoderici regis. 16. *Mart.*	739
56) 11	poſt med. menſ. mar. anno III (*videtur leg. II. cum charta praecedente, nam praeter diem eundem sunt et eaedem personae idemque locus*) poſt obitum theoderici regis. 16. *Mart.*	739
57) 17 =159	ſub die XIII. kl. iulias anno III. poſt obitum theoderici regis. 19. *Jun.*	739
58) 14	anno tercio poſt tranſitum theoderici regis.	739

Wielando abbate.

59) 3	anno .III. poſt obitum regni domini noſtri theotirichi regis. ſub die X. kl. nouemb. 23. *Oct.*	739
60) 235	ſub die kl. decembris. anno primo poſt obitum carlo maioro. regnante domno carlomanno duce francorum. 1. *Dec.*	741
61) 7	ſub die XIIII. kl. aprilis. anno primo regnante carlomanno duce. 19. *Mart.*	742
62) 52	ſub die VI. kl. iunias in anno primo principatum carlomanno et pippino maiorum domus. 27. *Mai.*	742
63) 1	ſub die XVII. kl. iulias anno primo regnante domino noſtro carlomanno. 15. *Jun.*	742
64) 2	ſub die XVII. kl. iul. anno primo regnante domno carlomanno duce poſt obitum carlo principe maiorem domus palacio regis. 15. *Jun.*	742
65) 5	ſub die V. kl. febr. anno ſecundo poſt obitum domini noſtri carloni. quando ſucceſſerunt in regno filii ſui carlomannus et pippinus. 28. *Jan.*	743
66) 4	ſub die XV. feb. anno ſecundo principatu carlomanno et pippino ducibus francorum quando ſucceſſerunt in regnum. 15. *Feb.*	743

Davide episc. et abbate.

	Childerico III. rege (743—752).	
67) 147	anno ſecundo regni domni noſtri hildirichi regis. ſub die XVII. kl. mai. 15. *Apr.*	744
68) 136	ſub die XVII. kl. apr. anno III. regni domni noſtri hildirici regis. 16. *Mart.*	745
69) 142	ſub die XV. kl. mai. anno III. regni hildirici regis. 17. *Apr.*	745

70) 143	ſub die V. kl. ſep. anno III. regni domni noſtri hilderici regis. 28. *Aug.*	745
71) 146	ſub die XV. kl. mar. anno IIII. regni domni noſtri hildirici regis. 15. *Feb.*	746
72) 141	ſub die nonas iun. anno IIII. regni domni noſtri hildirici regis. 5. *Jun.*	746
73) 148	ſub die VI. id. iulias anno V. regni domni noſtri hildirici regis. 10. *Jul.*	747
74) 188	*Incipit traditio:* anno ſecundo regni domni noſtri hildirici regis. *In fine:* ſub die III. kl. iun. anno XIII. (!) reg. hildirici regis. 30. *Mai.*	743—752

Aevi Pippiningici seu Carlingici.

Pippino rege (752 Mart. — 768).

75) 149	menſe aprile. die XXII. anno II. regnante pipino rege. 22. *Apr.*	753
76) 222	menſes madias dies XV. in anno quarto regnante pipino rege. 15. *Mai.*	755
77) 137	ſub die XI. kl. apr. anno V. regni domni noſtri pipini glorioſiſſimi regis. 22. *Mart.*	756
78) 221	in anno V. regnante pipino rege.	756
79) 139	ſub die XVII. kl. iun. anno VI. regnante pipino rege. 16. *Mai.*	757
80) 140	in anno VI. regnante pippino rege. V. kl. augſ. 28. *Jul.*	757
81) 144	menſis febr. die III. anno VI. regnante pippino rege. 3. *Feb.*	758
82) 145	menſe fbr. die V. anno VI. regnante pipino rege. 5. *Feb.*	758
83) 138	ſub die II. nonas augſ. anno nono regni domni noſtri pipini regis. 4. *Aug.*	760
84) 170	(*abbas non nominatur*) ſub die VII. id. aug. anno VIIII. regni domni noſtri pipini regis. 8. *Aug.*	760
85) 179	(*non nominatur abbas*) ſub die XII kl. februarius anno VIIII regnante domni noſtri pipino rege. 21. *Jan.*	761
86) 263	(*abbatis nomine item non expresso, num hae chartae ad hanc Davidis an ad sequentem Ermberti seriem pertineant, dubium est*) anno XII. regnante domino noſtro pipino rege. ſub die IIII. nonas nouenb. 2. *Nov.*	763

Ermberto episc. et abbate.

87) 193	ſub die XIII. k. decb. anno XIIII. (*leg.* XIII? *nam charta tempore prior est subsequente n.* 264) pippini regis. 19. *Nov.*	764?
88) 264	menſis iuliis dies XII. anno XIIII regnante domino noſtro pipno rege. 12. *Jul.*	765
89) 108	ſub die nonas marcias anno XV. regni domni noſtri pippini regis. 7. *Mart.*	766

90) 103	ſub die kl. iul. anno quinto [*decimo quinto? ob Ermb. abb.*] regnante pippino rege. 1. *Jul.*	766?
91) 66	anno XV. pinpini regis.	766
92) 132	ſub die XVII. kl. apr. anno XVI. regni domni noſtri pippini regis. 16. *Mart.*	767
93) 131	ſub die IIII. non. nou. anno XVI. regnante domno pippino rege. 2. *Nov.*	767
	Carolo (Franciae) et Carlomanno (Alsatiae etc.) regibus (768 9. Oct. — 771).	
94) 91	actum in monaſterio uuizunburgo ſub die IIII. kl. iul. anno .I. regnante domino noſtro karolo rege francorum. 28. *Jun.*	769
95) 245 =250	(*sine nomine abbatis*) in curte emmennoniaca ſub die kl. iul. anno tertio regnante karlomanno rege. 1. *Jul.*	771
96) 189	(*sine abb. nom.*) actum publice ad brohmagad anno IIII. reg. dom. carlomanno rege VIII. kl. nou. 25. *Oct.*	771
	Carolo M. rege (768 9. Oct. — 814).	
97) 26 =105	anno IIII. regnante karolo rege. VIII. kalendas iunii. 25. *Mai.*	772
98) 128	ſub die pridie kl. ian. anno VI. regni domni noſtri caroli. 31. *Dec.*	773
99) 53 =178	ſub die VIII. id. ian. anno ſexto regni domni noſtri karoli regi. 6. *Jan.*	774
100) 54	ſub die V. id. mad. anno VI. regnante domino noſtro carolo rege francorum ſeu langobarthorum. 11. *Mai.*	774
101) 63	ſub die VIII. kl. iul. anno ſexto regnante domino karolo rege francorum. 24. *Jun.*	774
102) 133	ſub die VII. kl. iul. anno VI. regni domni noſtri caroli regis. 25. *Jun.*	774
103) 71	ſub die VI. kl. iul. anno VI. regnante domno caroli rege francorum. 26. *Jun.*	774
104) 184	ſub die ſexto kl. iulias anno ſexto regnante domni noſtri carolo rege. 26. *Jun.*	774
105) 57	ſub die VIII. id. iulias anno ſexto regnante domino noſtro karolo rege. 8. *Jul.*	774
106) 61	ſub die VIII. id. iul. anno ſexto regnante domno karolo rege francorum. 8 *Jul.*	774
107) 119	ſub die II. kl. feb. anno VII. regnante domino noſtro rege francorum carolo. 31. *Jan*	775
108) 55	ſub die kl. mar. anno ſeptimo regnante domno noſtro karolo rege. 1. *Mart.*	775
109) 65	ſub die VI. nonas marcias anno VII. regnante domino noſtro karolo rege. 2. *Mart.*	775
110) 246	ſub die tertia kl. iulias. anno ſeptimo regnante domno noſtro carolo rege. 29. *Jun.*	775

111) 58	ſub die kl. marc. anno VIII. regni domini noſtri karoli rege. 1. *Mart.*	776
112) 163	ſub die X. kl. mai. anno VIII. regnante domno noſtro carolo glorioſiſſimo rege. 22. *Apr.*	776
113) 112	ſub die III. kl. ſep. anno VIII. regn. dom. noſtro carolo. 30. *Aug.*	776
114) 73	anno VIII regnante domno karolo rege francorum.	776
115) 93	ſub die X. kl. apr. anno VIIII regnante domno karolo rege. 23. *Mart.*	777
116) 230	anno X. regnante domno noſtro karolo rege. menſis octob. dies XV. 15. *Oct.*	777
117) 95	ſub die V. id. dec. anno X. regnante karolo rege francorum. 9. *Dec.*	777
118) 122	ſub die IIII. kl. mad. anno X. regnante domno noſtro carolo rege francorum. 28. *Apr.*	778
119) 96	anno XII. regnante karolo rege. V. kl. ian. 28. *Dec.*	779
120) 190	(*non datur nomen abbatis*) III. nonas februarius anno XII. regnante domno noſtro glorioſiſſimo karolo rege. 3. *Feb.*	780
121) 92	ſub die XII. kl. aug. anno XII. regnante domino noſtro karolo rege francorum. 21. *Jul.*	780
122) 94	ſub die XI. kl. auguſt. anno XII. regni karolis. 22. *Jul.*	780
123) 107	ſub die X. kl. aguſtas anno XII. regnante domno noſtro carolo rege francorum. 23. *Jul.*	780
124) 113	ſub die VIII kal. aguſtas anno XII. regnante dom. noſtro carolo rege. 25. *Jul.*	780
125) 90	anno XII. regnante domino noſtro karolo rege francorum.	780
126) 153	(*abbatis nomen deest*) ſub die XIIII. kl. decembr. anno XIII. regni domni noſtri caroli glorioſiſſimi regis. 18. *Nov.*	780
127) 121	ſub die XI. kl. ian. anno XIIII. regnante domno noſtro carolo rege francorum. 22. *Dec.*	781
128) 109	ſub die III. kl. mar. anno XIIII. regni domini karoli regis francorum. 27. *Feb.*	782
129) 87	ſub die V. kl. auguſt. anno XIIII. regnante karolo rege francorum. 28. *Jul.*	782
130) 59	ſub die III. kl. nouembr. anno quinto decimo regni domini noſtri caroli regis. 30. *Oct.*	782
131) 76	ſub die XVIII. kl. ian. anno XV. regnante noſtro karolo rege. 15. *Dec.*	782
132) 84	ſub die VI. id. febr. anno XV. regnante domno noſtro karolo rege. 8. *Feb.*	783
133) 217	(*Ermberto epo. et Gerberto abb.*) ſub die ter. id. iunis anno XV. regni domno noſtro karolo glorioſiſſimo rege. 11. *Jun.*	783

134) 134	ſub die IIII. kl. augſ. anno XV. regni domni noſtri caroli regis francorum.	29. *Jul.*	783
135) 98	ſub die II. id. aug. anno XV. regnante karolo rege.	12. *Aug.*	783
136) 210	ſub die VIII. kl. decb. anno XVI. regnante domino noſtro carolo rege francorum.	24. *Nov.*	783
137) 111	ſub die V. kl. febrs. anno XVI. regnante domino noſtro carolo rege.	28. *Jan.*	784
138) 60	menſis mad. d. XX. anno XVI. regnante carolo rege francorum.	20. *Mai.*	784
139) 97	ſub die VIII. kl. aug. anno XVI. regni karoli.	25. *Jul.*	784
140) 89	ſub die id. aug. anno XVI. regnante domino noſtro karolo rege glorioſiſſimo francorum.	13. *Aug.*	784
141) 214	ſub die XVI. kl. decb. anno XVIII. regn. karolo rege.	16. *Nov.*	785
142) 258	idus ianuarus anno XVIII. regnante karolo rege.	13. *Jan.*	786
143) 157	(*abbas non nom.*) III. nonas aprilis anno XVIII. regni domni noſtri glorioſiſſimi regis caroli.	3. *Apr.*	786
144) 206	ſub die VI. idus aprilis anno XVIII. regnante glorioſo karolo rege.	8. *Apr.*	786
145) 101	ſub die VII. id. mad. anno XVIII. regnante karolo rege.	9. *Mai.*	786
146) 75	ſub die IIII. kl. iul. anno XVIII. regni glorioſiſſimi regi karoli.	28. *Jun.*	786
147) 82	ſub die XVII. kl. ian. anno XVIIII. regnante karolo rege.	16. *Dec.*	786
148) 83	ſub die II. kl. febr. anno XVIIII. regnante karolo rege glorioſiſſimo.	31. *Jan.*	787
149) 86	ſub die XIIII kl. apr. anno XVIIII regnante domino noſtro karolo rege francorum.	19. *Mart.*	787
150) 99	ſub die VII. id. mad. anno XVIIII regnante karolo rege.	9. *Mai.*	787
151) 135	ſub die II. id. iul. anno XVIIII. regni domni noſtri caroli regis.	14. *Jul.*	787
152) 77	ſub die VIII. id. oct. anno XVIIII. regnante karolo rege francorum.	8. *Oct.*	787
153) 219	ſub die XIIIII. kl. nouenbres anno XX. regnante carolo rege.	18. *Oct.*	787
154) 216	ſub die VII. id. noub. anno XX. regn. karolo rege.	7. *Nov.*	787
155) 72	ſub die id. decb. anno XX. regni caroli rege francorum.	13. *Dec.*	787
156) 126	ſub die IIII. kl. feb. anno XX. regn. carolo rege francorum.	29. *Jan.*	788
157) 197	ſub die prid. kl. feb. an. XX. reg. karolo rege noſtro.	31. *Jan.*	788

158) 208	(*Ermberto epo. et abb., Gerberto decano*) ſub die prid. non. ſeb. anno XX. regnante karolo rege noſtro. 4. *Feb.*	788
159) 209	ſub die pridie nonas feb. anno XX. reg. karolo rege noſtro. 4. *Feb.*	788
160) 123	ſub die VIII. kl. mar. anno XX. reg. carolo rege noſtro. 22. *Feb.*	788
161) 125	ſub die XVII. kl. apr. anno XX. reg. carolo rege noſtro. 16. *Mart.*	788
162) 74	ſub die XIII. kl. iul. anno XX. regnante karolo rege. 19. *Jun.*	788
163) 102	anno XX. reg. karolo rege. ſub die IIII. kl. iul. 28. *Jun.*	788
164) 100	ſub die XI. kl. ſemtb. regnante karolo rege anno XX. 22. *Aug.*	788
165) 42	anno XXmo regnante karolo rege francorum.	788
166) 259	ſub die XIII. kl. aprelis anno XXI. regnante karolo rege. 20. *Mart.*	789
167) 260	ſub die V. id. ſeptember. anno XXI. regn. karolo rege. 9. *Sept.*	789
168) 219	ſub die prid. non. mr. an. XXII. reg. [*karolo*] excellentiſſimo rege. 6. *Mart.*	790
169) 116	ſub die kl. agſ. anno XXII. regnante karolo rege francorum. 1. *Aug.*	790
170) 64	anno XXII. regnante karolo rege.	790
171) 130	ſub die IIII. non. feb. anno XXIII. reg. carolo. 2. *Feb.*	791
172) 110 =154	ſub die kl. octb. anno XXIII. regnante domno noſtro carolo rege francorum ac multarum gentium. 1. *Oct.*	791
173) 78	ſub die VIIII. kl. decemb. anno XXIIII regnante [*karolo*] rege francorum. 23. *Nov.*	791
174) 207	ſub die kl. ap. anno XXIIII regnante karolo excellentiſſimo rege. 1. *Apr.*	792
175) 117	ſub die IIII. kl. agſ. anno XXIIII. regni caroli regis. 29. *Jul.*	792
176) 80	ſub die kl. aug. anno XXIIII. regnante karolo rege. 1. *Aug.*	792
177) 79	ſub die kl. iun. * * regnante karolo rege (*abb. Ermberto*). 1. *Jun.*	

Justulfo episc. et abbate.

178) 62	ſub die VIII. id. ian. anno XVIIII. [*legend.* XXVIIII? *ob Justolfum abb.*] regni karoli rege francorum. 6. *Jan.*	797?
179) 68	ſub die VII. id. ian. anno XXVIIII. regnante rege noſtro karolo rege francorum. 7. *Jan.*	797
180) 83	ſub die XIIII. kl. augſ. anno XXVIIII. regnante domno karolo rege francorum. 19. *Jul.*	797

181) 81	ſub die VI. kl. ian. anno XXX. regnante carolo rege francorum. 27. *Dec.*	797
182) 34	(*abb. non nom.*) ſub die III. kl. apr. anno XXX. regnante carolo. 30. *Mart.*	798
183) 211	ſub die VIII. kl. mad. anno XXX. regnante domno noſtro caralo rege francorum. 24. *Apr.*	798
184) 24	ſub die V. non. madias anno XXX. regnante carolo rege francorum. 5. *Mai.*	798
185) 22	ſub die IIII. kl. iun. anno XXX. regnante carolo rege francorum. 29. *Mai.*	798
186) 21	ſnb die nona kl. iul. anno XXX. regnante carolo rege francorum. 23. *Jun.*	798
187) 31	ſub die V. kl. ian. anno XXXI. regnante carolo rege francorum. 28. *Dec.*	798
188) 23	ſub die pridia kl. ian. anno XXXI. regnante carolo rege francorum. 31. *Dec*	798
189) 27	ſub die kl. nou. anno XXXII. regnante carolo rege francorum. 1. *Nov.*	799
190) 30	(*abb. non nom.*) ſub die IIII. kl. iul. anno XXXII. regnante carolo rege francorum. 28. *Jun.*	800
	Carolo M. imperatore (800 25. Dec. — 814).	
191) 236	ſub die VI. idus aprilis anno XXXIII. regnante karolo rege francorum. 8. *Apr.*	801
192) 255	ſub die tertie idus aprelis anno XXXIII. karolo rege francorum. 11. *Apr.*	801
193) 25	ſub die kl. ian. anno V. regnante carolo imperatore. 1. *Jan.*	805
194) 28	ſub die X. kl. mar. anno XXXVIII. regnante carolo rege francorum. 20. *Feb.*	806
195) 29	ſub die X. marc. anno XXXVIII (*sic videtur legend., sed cod. habet xxx.uui*, XXXIIIII?) regnante imperatore carolo et rege francorum. 10. *Mart.*	803 806
196) 201	XVIII. kl. iuls. anno VII. imperium domini noſtri caroli et XLmo (*accuratius* XXXVIIII*mo*) regni eius in francia. atque XXXIIII. in italia. indictio XV. 14. *Jun.*	807
197) 199	ſub die V. kl. ſep. anno XXXVIIII. regnante carolo rege francorum. 28. *Aug.*	807
198) 20	ſub die III. non. mar. anno XL. regnante imperatore noſtro carolo francorum rege. 5. *Mart.*	808
199) 19	ſub die kl. mad. anno VIII. regnante karolo imperatore. 1. *Mai.*	808
200) 174	ſub die kl. iun. anno XLI. regnante karolo rege francorum. 1. *Jun.*	809
201) 191	ſub die VIII. kl. iulius anno XI [*legend. XL? contradicit ob Justulfum abb. chartae sequenti n.* 180] regnante karolo imperatore. 24. *Jun.*	811?

Abb. Bernhario episc. Wormat. (et Gerhoho).

202) 180	ſub die XIII. kl. iun. anno XI regnante imperatore noſtro karolo. 20. *Mai.*	811
203) 238	ſub die VIII. id. octob. anno XL [?] regnante karolo rege et imperii eius XII. 8. *Oct.*	812
204) 182	ſub die II. kl. noub. an. XII. regnante imperatore noſtro karolo. 31. *Oct.*	812
205) 183	(*sine abbatis nomine*) ſub die III. nonas madias in tempore carolo. 5. *Mai.*	
	Ludovico Pio imperatore (814 28. Jan. — 840).	
206) 161	ſub die VIII. kl. apr. anno III. regnante hludouuico imperatore. 25. *Mart.*	816
207) 160	ſub die II. ns. mai. anno III. regnante hludouuico imp. 6. *Mai.*	816
208) 212	ſub die nonas marcii anno V. regni domni noſtri hludouuici regi uel inperatore. 7. *Mart.*	818
209) 127	(*sine nomine abbatis*) ſub die III. non. auſt. anno VI. regnante ludouuico imp. feliciter amen. 3. *Aug.*	819
210) 177	ſub die VI. id. octb. anno VI. regnante hludouuico imper. feliciter. amen. 10. *Oct.*	819
211) 168	(*Gerhoho abbate*) anno VI. regnante hludouuico imp.	819
212) 69	ſub die IIII. non. ſept. anno VII. regnante domno ludouuico imperatore ſuper regna francorum feliciter. 2. *Sept.*	820
213) 175	ſub d. * * mai. anno VIII. regnante hludouuico imp. feliciter. *Mai.*	821
214) 171	(*Gerocho abbate*) ſub die VI. id. aug. anno XI. regnante ludouuico imp. feliciter amen. 8. *Aug.*	824
215) 185	(*Bernhario abb.*) ſub die XII. kl. iun. anno XII. regnante domno noſtro ludouuico rege. 21. *Mai.*	825
216) 173	(*Gerhoho abb.*) ſub die III. id. mar. anno XIII. regnante hludouuico imp. 13. *Mart.*	826

Abbate Folcwigo episc. Wormat. (et Ratfrido).

217) 152	VI. id. mai. anno XV. regnante hludouuico imperatore. 10. *Mai.*	828
218) 51	(*Ratfrido abb., cuius nomen ter exhibet charta*) XII. kl. mart. anno XVII. regnante ludewico imperatore magni karolis filio. 18. *Feb.*	830
219) 198 =251	ſub die XII. kl. mar. anno ſiquidem XVII. regnante hludouuico imp. feliciter amen. 18. *Feb.*	830
220) 172	ſub die XV. kl. decemb. anno ſiquidem XVII. regnante hludouuico imp. 17. *Nov.*	830

Grimaldo abbate.

221) 158	ſub die XV. kl. ſeptembris anno ſiquidem XX. regnante hludouuico imperatore. 18. *Aug.*	833

222) 166	ſub die XVII. kal. auguſti. anno dominice incarnationis DCCCXXXVII. indictione XV. ſub tempore principis gallie hludouuici imp. anno XXIIII. 16. *Jul.*	837

Abb. Otgero archiepisc. Magont. (et Grimaldo?)

223) 151	ſub die X. kl. febr. anno XXVII. regnante hludouuico imperatore. 23. *Jan.*	840
	Lothario imperatore (840 20. Jun. — 855) et Ludovico rege (840 20. Jun. — 876).	
224) 215	in anno primo regnante domno luthario imperatore.	840
225) 268	VIII. kl. mad. anno VI (*sic legend. pro inclaro u i cod. si conferas nn. sqq.*) regnante domini noſtri hlotharii inperatoris. 24. *Apr.*	846
226) 269	ſub die VIII. kl. mad. anno VI. regnante domini noſtri lotharii inperatoris. 24 *Apr.*	846
227) 270	VIII. kl. mad. anno VI. regnante domini noſtri lotharii inperatoris. 24. *Apr.*	846
228) 171	ſub die VIII. kl. mad. anno VI. regnante domini noſtri lotharii inperatoris. 24. *Apr.*	846

Grimaldo abbate.

829) 273	regnante luduwigo rege annos VI.	846
230) 200	ſub die II. kl. iul. anno VIII. regnante domno noſtro hluthario inpr. 30. *Jun.*	847
231) 204 =254	ſub die mercoris data III. kl. octob. reg. ludouuico anno XII. an. ab incarnat. domini DCCCLI. indictione XIIII. Otfridus ſcripſit. 29. *Sept.*	851
	Ludovico rege in orientali Francia (anni numerati in chartis ab 833 circa med. ann.)	
232) 156	VI. kl. iun. regni hludouuici ſereniſſimi regis in orientali francia regnante anno XXI. indictione III. 27. *Mai.*	855
233) 49	non. octob. die lunis reg. ludeuuigo iuniore in parte orientalis franciae. an. XXVI. 7. *Oct.*	858
234) 272	VII. kl. mai. regnante domno rege ludeuuico iuniore an. XXVIII. in parte orientalis frantiae. 25. *Apr.*	861

B. Traditiones sine rege et anno vel in quibus sola abbatum notatio, cetera aut corrupta aut praetermissa.

235) 39	Ratfrido abbate. (*Inter* 690 *et* 724; *sed videtur antiquissimarum una. Conf. praef.*)
236) 12	Erloaldo abbate. (*Inter* 730 *et* 739. *Charta Liutfridi Alsatiae ducis.*)
237) 15	Erloaldo abbate. (730—739.)
238) 56	Ermberto abbate. (*Charta Sigibaldi, cuius et aliae donationes inveniuntur in n.* 33 *sqq. inter annos* 774 *et* 783.)

239) 70 Ermberto abbate. (*Charta Rihbaldi, cuius et donationes Ermberto factae in n.* 63 *et sqq. inter annos* 766 *et* 790.)
240) 88 Ermberto abb. (*Charta Liutsuindae filiae dicti Sigibaldi.*)
241) 104 Ermberto abb. (*Inter annos circiter* 765 *et* 792.)
242) 106 Ermberto abb. ſub die kl. auguſt. (*Charta Buradi; inter testes primi Sigibaldus et Rihbaldus, liberales certe illi donatores et divites in pago Alsatiensi, Spirensi et Wormatiensi.*)
243) 114 Ermberto abbate. (*Inter annos circiter* 765 *et* 792.)
244) 118 Ermberto abbate.
245) 120 Ermberto abb.
246) 124 Ermberto abb.
247) 129 Ermberto abb.
248) 185 Ermberto abbate. (*Charta Rechionis, qui cum Adone nominatur etiam in n.* 71 *et sq. inter annos* 774 *et* 787 *eiusque nepos dicitur, et cuius donatio alia extat n.* 117 *facta a.* 792.)
249) 220 Ermberto abbate.
250) 253 ad monaſterio uuizemburgo ubi enm (*ermbertus?*) epiſcopus preſente tempore eſſe uidetur. ſub die undecima kl. aguſtis anno regnate XV. regnante domno noſtro [*pippino? karolo?*] 766 *aut* 783?
251) 33 Juſtolfo abbate. (797—810.)
252) 176 Bernhario abbate. (*Circa* 820. *conf. n.* 127.)
253) 50 Grimolto abbate. (*Inter* 833 *et* 860.)
254) 165 Grimaldo abbate. Otfrit ſcripſit.
255) 167 Grimoldo abbate.
256) 48 Anſtramno abbate. (*Incertum quando vixerit. Conf. praef.*)
257) 115 Mimoldo abbate. (*Conf. praef.*)
258) 32 *Sine die et consule.*
259) 67 *Item. Sed charta est Gerbaldi fratris Rihbaldi supradicti.*
260) 164 *Item.*
261) 181 *Circa* 860—870 *a Nipone scriptorum codicis uno. Cf. praef.*
262) 274 *Sine die et consule.*
263) *275 *E seculo nono incipiente.*

C. Traditiones supplementariae codice recentiores.

264) *279 (*Grimoldo abbate*) anno ab incarnatione domini DCCCLXXI. data XV. kl. iunii anno regni domini hludouuici regis XXIII. (*numeri non concordant; annus incarn. non habetur ap. Schann., sed in libro feud.*)
265) *276 (*Hathone archiep. Magont. abb.*) non. febr. die anno incarnationis domini DCCCCII. indictionum V. anno autem regni domni hludovuici regis III.
266) *277 (*abb. non nom.*) IIII. kl. martii anno incarnationis domini DCCCCL. indictione VIII. anno uero regni ottonis regis XIIII.

In Polyptycho Edeliniano in paucis tempus est notatum seu indicatum, maximeque circa finem libri, ubi varia promiscue proferuntur, in his:

Anno 925. *n.* 251—259. Ad walahfe. liutbrahtefriute. heiftinikirchen. holtzheim. bufteten. loufheim (*loca inter Danubium superiorem et Ilarum*) curtes a paganis defolate deferte. huobe deferte. capelle deuaftate. (*Anno* 925 *Ungri Puochowam in eisdem regionibus sitam et Stum. Gallum invadunt. Pertz* II, p. 109.)

Anno 928. *n.* 305 (*sine nomine abbatis, Erkanberto dec. et praep.*) Traditio. in die V. kl. Maii. anno X. Heinrico regnante.

Circa 965. *n.* 308. Erkenbertus abbas incolis uille que dudenwilre dicitur beneficia concedit.

Inter 936 *et* 973. *n.* 298. Magni Ottonis imp. procinctus emunitatis ad etiningen.

Inter 973. 982. *n.* 260. Otto dux de Alamannia has II. curtes ui rapuit. affefberc. hemmingen.

Circa 985. *n.* 301. Traditio Gifilharii nobilis canonici et poftea abbatis. Otto dux tunc wizenburc in dominio habuit.

Anno 991. *n.* 311. Otto dux filius Cuonradi ducis Wizenburgenfem abbatiam dominio fuo fubiugauit. Acta funt hec anno domini DCCCC. LXXXXI. fub Ottone tercio. *Annales Weissenburgenses ap. Pertz* V, *p.* 70 *habent:* A. 985. Otto dux filius Cuonradi ducis iftud cenobium id eft Wicenburg vi invafit, loca diftribuit.

Circa idem tempus n. 261. Beneficium Ottonis filii Cunradi ducis.

Circa 1030. *n.* 291—293. Beneficium Burkardi comitis ad lantfwindawilare. uuolamundefheim. coginheim. (*De Burghardo comite in pago Spirensi conf. Lamej. in Act. Pal* III, 259.)

Anno 1058. *n.* 297. (*Samuele abbate*) Traditio. acta eft anno incarnationis dominice M.L.VIII. indictione XI. Heinrico IIII°. regnante anno II. regni eius.

Anno 1065. *n.* 304. Samuelis abbatis traditio. anno dominice incarnationis M.LX. V. indictione III. IIII. Heinrico regnante. VIII. anno regni eius.

Anno 1068. *n.* 302. Anno dominice incarnationis M.LXVIII. indictione VI. Heinrico IIII. regnante anno autem tercio decimo regni eius fub abbate Samuele dedicata eft ecclefia in Slettenbach.

Inter 1060. 1090. *n.* 306. (*Samuele abbate*). de decima beneficii in pago heifterechgowe et rammichgowe.

Eod. temp n. 307. Samuelis abbatis traditio.

Anno 1151. *n.* 309. Acta funt hec M. C. LI°. anno. Cunrado rege exiftente. Engelfcalko abbate. Gundelaco cuftode.

Circa 1170. 1180. *n.* 310. Venditio. affenfu abbatis Gondelaci.

Anno 1277. *n.* 314. (*Edelino abbate.*) Actum eft hoc arbitrium anno domini M.CC.LXX.VII.

Anno 1282. *n.* 315. (*Edelino abbate.*) Priuilegium Ruodolfi regis de hagenbuoch. Datum in Wizenburc IIII. kl. decembris. indictione XI. anno domini M.CC.LXXX. fecundo regni uero noftri anno decimo.

Index II.

geographicus.

Numeri soli sunt numeri traditionum, numeri praemisso P. sunt possessionum Edelinianarum seu Polyptychi, praemisso A. appendicis.

Index III.

onomasticus.

A. Personae superiores vel officiis fungentes aut ecclesiae aut reipublicae.

B. Homines liberi aut servi.

Corrigenda.

Pag. 41, *lin.* 16 *lege* poffidendum.
53, 22 in echanhaime.
79, 21 uuillibr.
96, 1 fubfcribfi.
194, 17 pon[ti]fex.
203, 11 donacionem.
215, 20 radulfuf.
321, 36 vocabulis.
327, 35 Heinricus.
368, 12 aetgidis.
378, 2 *dele* folbert 49.
378, 6 *lege* folcbert 49. 152.

In prima plagula libri Edeliniani saepius fitulos *expressum; et habet cod. ms. promiscue cum sua abbreviata* fitul' *in illis numeris etiam scriptionem* fitulos *plenam, sed lineola ducta per mediam literam o, quod videtur correctio posterior scriptoris et legendum* fitulas, fitule, *ut plene scriptum invenitur inferius in codice.*

Trad. 38. manus B.

Prestarium hildifridi

V managoldi. & uualdsuuindi
enerabili in xpo patri ratfrido abbati
hildifridus: managoldus & uualdsuuind

porruonem nos tram
inbolunchaime in pago spirinsae sup fluuio
lezure babra

Trad. 14. manus A.

uillas nuncupantes. lupfinstagni
barsinagmi. hischaigrisagmi. lnuuldromodihaime.
insaxmhaime. Intuntes haime. Inlingunhaime. pa
tenhaime papanhaime.

Trad. 54. manus C.

supf
um lutra In monasterio qd uoca
uui zunburg ubi erimbertus eps
p ee uidetur hoc est res meas hoc
dono in pago alasitinse in ciuitate
burg

et ad biberet
·l· porcos cum pastore et dono ad fi
haim .xl· berbices cum pastore

Trad. 203. manus F.

domno & patri drag
epo bonefaciui

monasterio domno petro. uui zenburgo qu
fe. construxit. concedo atque transfund

Trad. 254. in margine.

ea ũ ratione ut ille qui hanc rẽ p̃fatã tunc tenet.
annis singul p̃soluat sol. ii. ad scm petrũ i dictum monast. uui zenb.

Cod. Edelin.

De ciuitate wize burgensi q̃ uui go dicit ciuitat.

De wimoluesheim. xvi

De brezzingen. xix

De bruhsella. xx